

F. III. 6.

Mediolani
Cortex

STATVTA MEDIO¹L

CVM APPOSTILLIS CLARISSIMI VIRI

IVRECONSULTI MEDIOLANENSIS DOMINI

Catelliani Corti in meliorem Formam, quam
Antehac typis excusa.

Quibus deinde copiosus adiectus est Elenchus, una cum Annotationibus quibusdam ad ipsa Statuta maxime facientibus,
an Egregio Iurecon. D. Antonio Rubeo nunc
primum in Lucem editus.

CVM PRIVILEGIO CAESAREO

MEDIOLANI

Apud Io. Antonium Castellionum impensis. D. Io. Baptistae
& fratrum de Serono. Anno. M. D. LII,

COLLEGE OF THE CITY OF NEW YORK

ANTONIVS RVBEVS EX GALLARATO,
VENERANDO COLLEGIO IVRISPÉRITORVM
Iurisconsultus Iurisconsultissimo. S. D.

Iam Annos aliquot, posteaq̃ animum ad Leges cepi grauius applica-
re, in hac amplissima Ciuitate, omniū fere sum admiratus sacri Col-
legij Iuris consultorum eloquentiam, ac probitatem, sed te, in pri-
mū s, Io. Baptista Pechie, uir eloquentissime, propitio quodam nū-
mine suggerente, & colui, & obseruauī, suspiciens illud in te positi-
mum, q̃ cum magna Ingenij felicitate, morum grauitatem, prae te
fers, neq̃ in frustra mihi, benignissime. n. tu, in tuam, me, amicitiam
excepisti, excitasti me, tu inter primos ad ea studia, in quibus, tu
max. regnas, un. de mihi, cū uiderer. pene ingrati agere uita q̃, nulla
unq̃, mihi, offerretur occasio qua meū in te testificaret animū non
dubitauī qualēcūq̃ ēt arripere causam, eā, quae tantū, id praestet, ut
ex ipsa, ut cūq̃, te intelligeres, me multis tibi nominibus, uere esse
deuinctissimū, dignitatēq̃ Collegij studiosissimū, ea ē huiusmodi.
Porro mihi olim, ad leges primū aspiranti, & prope surgenti gōmo
de obuiam facta est honesta, clarissimorum Iurisperitorum, Ioan-
nis Nauar, simul, & Io. Baptiste Vincemaxe consuetudo, qua fate-
or non parum, ad legum studia, sum promotus, & adiutus. His
tum, apparabantur nōnulla, & pulchro ordine, in nostra Statuta,
quae dicuntur glossemata, seu glosae, (neq̃ crediderim, de xden-
do, ū cogitari) ea tamen, tum a multis uidebam commendari,
Hec ipsa, deinceps, ab eorum morte, ad nos peruenere. Ego autem,
ne tantorum non paruus uinorū labor disperiret, & suus non esset
rei fructus, curauī, primo, ut haec ipsa augeter, cōplerentur, ac suis,
velut, pingerentur colonibus, nec nostris sine multis uigiliis, ac de-
mum, opportune denotio, cum, in praesentiarum excudantur Statu-
ta, mihi, non solum sed etiam multis xru dicis placuit, ea ipsa aucta,
& apparatus, ut praeposui, & ad sua quaeq̃ loca, suis numeris directā,
subscripsi, ipsi Statutis, ut, & nostrum studiolum esse possit aditu-

mento, his præcipue, quibus, per ætatem non licuit a sacra Statu-
rum adyta, alicubi propius accedere. Hocq; audacius feci, exemplo
laudatissimo Clansf. Iuris, Catelliani Cortæ, sub monitus, cuius, &
negligentiam propter summam eius, in re legali, facultatem nonnul-
las suas Statutis glosas apponi, quorum præsidio, recrearentur mi-
nus docti. Huius igitur imitatur factum, licet eruditionem, non as-
sequamur. Præterea, ad faciliorem studioforum cognitionem, unum
quod & mihi factu facile, & rudibus maxime utile iore intellexi, Ru-
bricam omnium contentorum in Statutis, quam olim nondum do-
ctor legum concinnauerat, exercitationis causa. Alphabeti ordine cõ-
senbi curavi, & copia & acuditione solito clariorem. Quod vero, ad
te pertinet, Baptista iurisperitorum æloquentissime, qui (ut prætu-
li) tibi cupio uideri deuinctissimus, ea præsertim re, quæ præstatis-
simo Collegio minime sit ingrata, & nihil potest, mihi gratius evenire
quã aliquid dixisse, aut fecisse, quod gratum uestro fuerit animo, id
maxime cum intelligam de te, uel potius, de prudentissimo uestro
Collegio semper, uos hoc animo fuisse, ut omnibus bene consulere
tur teq; ita mirum in modum delectari, si amicus quispiam per te,
quã plurimis contendat opem ferre. Hinc ergo constitui hæc ipsa,
qualiacunq; sint, in lucem etiam sub umbra alarum tuarum, proferre.
Hoc enim pacto existimaui me posse meo in te præcipuisimo ani-
mo (non offensa interim sed conciliata Clansissimi doctorum ordinis
beneuolentia) aliquantis per satisfacere & rei ipsi autoritatem non
paruam adhibere si Lectores eadem senserit ut maxime cupio & tibi
placuisse vale, Doctorum decus Mediolani Cal. Martii. 1552.

R V B R I C A E G E N E R A L E S

P R I M I V O L V M I N I S .

D e citationibus, & alijs, &c.	fol. 1. a fr.	munia & vniuersitas feruitoribus ad exequutiones faciendas.	fo. 6. a ter.
De in ius vocando, & contumacijs.	fo. 5. a fr.	De robationibus, contestationibus, sequestreis, captionibus, denuntiationibus, & alienationibus pignorum.	fo. 78. a fr.
De iudicijs.	fo. 7. a fr.	In quos, & quas res, & personas fieri prohibentur exequutiones.	fo. 85. a fr.
De iudicijs reali.	fo. 25. a fr.	De fraudibus remouendis.	fo. 88. a fr.
De interrogationibus.	fo. 26. a ter.	De successoribus ab intestato.	fo. 93. a fr.
De exhibitione instrumentorum.	fo. 28. a fr.	De alimentis, tutoribus, & curatoribus.	fo. 103. a fr.
De positionibus.	fo. 29. a ter.	De solemnitatibus instrumentorum.	fo. 104. a fr.
De probationibus, & testibus.	fo. 30. a ter.	De statutis nouis Collegij Notariorum.	fo. 3. a fr.
De iureiurando.	fo. 33. a fr.	De extraordinarijs Civilium.	fo. 139. a ter.
De dilationibus, & Ferijs.	f. 35. a ter.		
De prescriptionibus.	fo. 40. a fr.		
De arbitrijs, arbitramentis, & compromissis.	fo. 41. a fr.		
De verborum significationibus.	fo. 45. a fr.		
De appellationibus.	fo. 27. a fr.		
De exequutionibus.	fo. 52. a ter.		
De seruitoribus.	fo. 67. a fr.		
De auxilio dando per com-			

R V B R I C A E G E N E R A L E S

S E C V N D I V O L V M I N I S .

D e sapientibus, & consilio, & alijs acciditib.	f. 1. a fr.	De celebratione, & veneratione Sanctorum.	fo. 19. a fr.
De potestate, & eius curia, ac officio.	fo. 3. a ter.	De prohibitis captionibus, & molestationibus.	fo. 20. a fr.
De syndicatu potestatis, & officialium, ac syndicatorum eligendis.	fo. 10. a fr.	De elemosynis, & ratione hospitalium.	fo. 23. a fr.
De exactionibus, & receptoribus pecunie communis Mediolani.	fo. 16. a ter.	De seruitoribus salariatis, & eorum officio.	fo. 25. a fr.
De consulis iustitie Mediolani.	fo. 17. a ter.	De Tubatoribus, & eorum solutionibus, & ordinibus, ac pulsatoribus campanarum.	fo. 26. a fr.

De Aduocatis, Procuratori- bus, & Medicis, pauperū, & miserabilium persona- rum,	fo. 29. à ter.	De oneribus,	fo. 82. à fr.
De Officialibus, & iure red- dendo in Broleto,	fo. 30. à fr.	De aqua, & iure Molendi- norum, & stratis,	fo. 88. à fr.
De iurisdictione, & officio communium ducatus, & rektorum suorum,	fo. 31. a. fr.	De seruitutibus,	fo. 115. à fr.
De Fabris, & Aurificibus, ac eorum Schola, & ar- te,	fo. 34. à ter.	De Priuilegijs Doctorum, & Medicorum,	fo. 120. à ter.
De protectoribus carcerato- rum, & eorum potesta- te, ac officio, & carceri- bus, custodibus, & de satisfactione superstitum carcerum.	fo. 49. à fr.	De damno dato, & camp- arijs constituendis, & eo- rum officio,	fo. 124. à fr.
De legibus,	fo. 55. à fr.	De locatione, & conductio- ne, & fictis, & similibus, fol.	129. à fron.
De extraordinarijs iurisdic- tionum,	fo. 56. à ter.	De Paraticis, & Marossè- rijs,	fo. 141. à ter.
Additio, & correctio ad cer- ta statuta,	fo. 58. à fr.	De Broleto spaciando, & ap- tando,	fo. 143. à ter.
Declarationes quorundam statutorum,	fo. 56. à ter.	De Represalijs,	fo. 146. à fr.
Ordines rerum Ciuiliū, ta- xationes solutionum No- tariorum, iurisdicentium, & officialium communis Mediolani,	fo. 70. à fr.	De auibus, & certis bestijs prohibitis capi,	fo. 147. à fr.
Declarationes, & correctio- nes Taxæ instrumentorū, & scripturarū, & de ætate Notariorum,	fo. 80. à fr.	De diuersis ornamentis, & vestibus mulierum,	fo. 148. à ter.
		De obsequijs defunctorum, & expensis funerarijs,	fo. 152. à fr.
		De Meretricibus, & Bor- dello,	fo. 154. à fr.
		De certis datijs non impo- nendis, nec exigendis, fol.	155. à fr.
		De decimis,	fo. eo. à ter.
		De focijs, & focedis,	fo. 157. à fr.
		De redhibitione Animal- um,	fo. 158. à fr.
		De extraordinarijs libri Ex- traordinariorum,	fo. eo. à ter.

INDEX MATERIARVM SPARSIM
in Statutis Mediolani contentorum alphabetico
ordine copactus.

- A**BBAS, & Consules in vniuersitate Auriscu eligi debet singulo anno per abbatē, & cōsules præcessores in dicto officio, c.101. statimur, fol.35. a fr.vol.2. & antequā in publicū eligatur, debet collaudari a syndicis vniuersitatis prædictæ, vt ibi vers. & qui, fol.eo.d.ter.
- Abbas, & consules prædicti quā iurisdictionem, & potestatem habent, ca. seq. fol.eo.a.ter. & c.121. abbas, fol.42. a.ter.vol.eo. & ca.148. abbas, fol.48. a.ter.vol.eo.
- Abbas, & cōsules prædicti antequam intrent in eorum officium iurare tenentur sub certa forma, d.cap.101. statuitur, vers. quicquid, fol.35. a.tergo, vol.eo.
- a Abbas, & consules prædicti, quādo, & a quibus syndicandi, cap.eo. vers. fin. fol.eo.a.tergo.
- Abbas, & consules prædicti pronunciant, & exequuntur realiter, & personaliter, cap.102. abbates, vers. & quod omnis, fol.36. a. fron. & cap.125. si aliqua, vers. qui abbas, fol.43. a.tergo, vol.eo.
- Abbas, & consules prædicti procedūt cum consilio sapientis ad petitionem partis, si causā excedat summam ducatorū, 25. d.cap.102. vers. saluo, fol.36. d.vol.
- Abbas, & consules prædicti functi officio non possunt iterum creari, nisi priuā quatuor annis elapsis, cap.104. nullus, fol.37. a fr.vol.eo.
- Abbas, & consules prædicti concedunt executionem contra quemlibet de societate fabrorum, cap.106. abbas, fol.eo.
- Abbas, & consules prædicti inquirunt contra furantes aurum, & alia ad artem fabrorū pertinentia, & contra receptatores, illosq; condemnant, & exequuntur, ca.110. abbas per totum fol.39. a fron. vol.eo.
- Abbas, & consules prædicti quasdam tenentur exigere pœnas, alias ipsi puniuntur, cap.112. quilibet, folio eo. a.tergo.
- Abbas, & cōsules prædicti, antequam exeant suum regimen debent facere omnes condemnationes, & illas exigere, c.115. abbas, fol.40. a.ter. volu.eo.
- Abbas, & consules prædicti, per se, & seruitores inquirunt de fraudibus in domibus aurificū, cap.119. quoniam, vers. statuitur, fol.41. a.tergo, & cap.124. abbas, fol.43. a fronte d.volū.
- Abbas, & consules prædicti ordinant, prouident, puniunt, & exequuntur prout eis videtur vtile, & necessarium vniuersitati, cap.121. abbas, fol.42. a.tergo. d.volū.
- Abbas, & consules prædicti cognoscunt, an quis contraneuerit ordinibus eorum, & illos condemnant, puniunt, & exequuntur, cap.125. si aliqua, per totum fol.42. a.tergo. d.volū.
- Abbas, & consules prædicti, ac caneparius non possunt facere aliquam expensam, seu promissionem, sine consensu quorundam, fallit vt ibi c.126. nullus, fol.43. iij. a fron. d.vol.

Abbas, & consules prædicti, ac syndici priuant aurifices vsurarios, ac fures ab arte, etiam sub ea pœna, quæ eis videtur, cap. 137. dominus, fol. 46. à fron. d. volu.

Abbas, & consules, ac syndici prædicti procedunt contra falsificantes instrumenta, & stampos artis ac eis vtentes, illosq; puniunt, condemnant, & priuant, cap. 138. abbas, fol. eo. à terg.

Abbas, & consules, ac syndici prædicti, inquirunt, procedunt, condemnant, mulctant, & exequuntur realiter, & personaliter pro cõtentis in eorum statutis, cap. 148 abbas, fol. 48. à tergo.

Abbates notariorum sunt iudices an instrumentum refici debeat, vel ne & summarie procedunt, cap. 338. nullum, vers. & prædicta, fol. 109. à terg. volu. 1.

Abbates notariorum inhihent notario suspecto, sub pœna, ne artem notariæ exerceat, cap. 342. abbates, in prin. fol. 110. à terg. volu. primo.

Abbates prædicti debent esse duo, & & maiores annis xxvj, ca. 343. cõitas, circ. prin. fol. 111. à fron. vol. eo.

Abbates prædicti non possunt ambo de eadem porta cteari, d. cap. vers. ita tamen, fol. eo.

Abbates prædicti quomodo eligantur, d. cap. vers. & sint, fol. eo.

Abbates prædicti congregant collegium, inquirunt, proponunt, & condemnant, & priuant notarios, cap. 344. Officium, fol. eo. à terg. & ca. seq. abbates, vers. & etiam, fol. 113. à fron. d. volu.

Abbates prædicti denuntiant crimina notariorum iudicibus, quibus placuerit, d. cap. circa medium primi vers. fol. 112. à fron. eo. volu.

Abbates prædicti procedunt cõttra notarios vnâ cum iudicibus per ipsos electis, d. cap. vers. & quod, fol. eo.

Abbates prædicti mulctant inobedientes vsq; ad summam liberotum, 10. d. cap. vers. fin. fol. eo. à terg.

Abbates prædicti cum participatiõe aliorum officialiũ collegij suspendunt, & priuant notarios d. cap. circa fin. fol. eo.

Abbates prædicti in causis ciuilibus spectantibus officio notariæ sunt iudices, & habet omnimodam potestatem, ac summarie, & quolibet die procedere possunt, cap. 345. abbates, fol. eo.

Abbates ipsi cognoscunt de erroribus & ommissis notariorum d. cap. circa prin. fol. 113. à fron. d. volu.

Abbates prædicti nedum cognoscunt sed etiam exequuntur, d. cap. vers. & prædicta, fol. eo.

Abbates prædicti procedunt absque consilio sapietis, d. cap. vers. & prædicta, circ. med. fol. eo.

Abbates prædicti exactiones pecuniarum collegio debitorum curate debent, cap. 346. abbates, fol. eo.

Abbates in rebus ipsius collegij sunt iudices competentes, d. cap. folio eod.

Abbates ipsi tenentur registrari facere in vno libro oēs notarios, exemptos, vel suspensos, cap. 347. abbates, fol. eo. à terg.

Abbates prædicti possunt cogere notarios diœcesis Mediolanensis etiã non collegiatos, ad ædendũ instrumenta, cap. 348. abbates, circ. prin. fol. ciiij. à fron. d. volu.

Abbates ipsi possunt cogere quẽcunque ad satisfaciendũ notario pro expletiõe instrumẽti petita, cap. eo. fol. eo.

Abbatess ipsi possunt implorare brachium quorumcunque iurisdictionis, cap. eo. vers. fin. fol. eo.

Abbatess prædicti exequuntur ordinata per syndicatores officialiū collegij, cap. 352. ad hoc, folio 115. à fronte vers. & ad, fol. 115. à tergo, d. volu.

Abbatess ipsi tenentur omnes notarios infamatos, priuatos, vel suspensos, publicari facere, cap. 358. abbatess, circa princ. fol. 118. à fronte, volu. eod.

Abbatess prædicti procedunt inter ipsos de collegio se iniuriantes, cap. 560. nullus, fol. eo. à tergo. contra autem personam extraneam iniuriam not. inferentē procedere non possunt, d. cap. vers. fin. folio 119. à fronte.

Abbatess præfati tenentur prestare auxilium, vt notarius Falsarius puniatur, ca. 365. si quis, fol. 120. à fronte, dict. volu.

Abbatess prædicti publicant infamatorū attemptantem cōmitti fallitatem ab aliquo collegij notariorū, cap. 346. quilibet, fol. eo. à tergo.

Abbatess prædicti possunt cogere per sonas, ne aliquas consumat imbreuiaturas, & scripturas sine licentia, cap. 369. cum infinita, vers. & ipsi, fol. 122. à fronte, d. volu.

Abbatess ipsi tenentur saltē infra mensem concedere imbreuiaturas defuncti alteri not. cap. 383. item, fol. 127. à fronte, d. volu.

Abbatess prædicti saltē bis in anno tenentur quādam fieri facere cridas, cap. 385. item, fol. eo. à tergo.

Abbatess prædicti tenentur imbreuiaturas notificatas reponi facere in loco tuto, cap. 386. item, fol. 128. à fronte, d. volu.

Abbatess prædicti non possunt dispo-
nere de pecunijs collegij, vltra florenum, cap. 387. item, fol. eo.

Abbatess prædicti in officij ingressu iurare tenentur, cap. 388. item, fol. 127. à tergo, vol. eo.

Abbatess prædicti soli non prouident in casibus per statuta non decisus, cap. 393. item, folio 129. à fronte, d. volu.

Abbatess procurare debēt vtilitatem collegij, cap. 394. item, fol. eo.

Abbatess prædicti eligant meliores in successione eorū officij, cap. 395. item, fol. eo.

Abbatess prædicti tenentur deferre simile iuramentū successoribus, prout per ipsos iuratum fuit, cap. 396. item, fol. eo. à tergo.

Abbatess prædicti cogunt explere Facientes instrumenta, ad ea accipienda, ac not. de eius mercede satisfaciendum, cap. 401. vt tollantur, fol. 132. à fronte, vers. fidei, fol. 136. in fin. à tergo, d. volu.

Abbatess ipsi cum antianis eligunt notarios ad receptionem testium, ca. 402. eligantur, in princ. fol. 137. à tergo, d. volu.

Abbatess prædicti cogunt notarios approbatos ad recipiendum testes, vt præstent iuramentum requisitum, cap. 404. abbatess. in princ. fol. 139. à fronte, d. volu.

Abbatess prædicti sunt exequutores statuti, quod est, cap. 24. inter, fol. 8. à tergo, vol. 2. vt tibi d. cap. vers. & abbatess, fol. 9. à fronte.

Abbatess prædicti prouidere debent de libro ad officium statutorum, in quo testamenta, & instrumenta notificanda registrantur, cap. 71. quia, vers. qui gabernator, fol. 23. à tergo, d. volu. 2.

Abbatēs prędicti puniunt notarios
causarum ciuiliū, & Capitanei
Iustitię, & aliorum iurisdictionum,
si transgrediantur ordines, & taxa-
tiones mercedum, cap. 216. nota-
rij, vers. & abbates, & seq. fol. 70. à
terg. d. uolu. 2.

Abbatēs prędicti plenam potestatem
& iurisdictionem habent in nota-
rios causarum ciuiliū, eorumq;
coadiutores, vigore literarum Ma-
gistraliū, cap. eo. vers. item quod
domini, & seq. fol. 75. à fron. dict.
volu. 2.

Abbati, & cōsulibus aurificum Fides
adhibenda est absq; probatione,
cap. 114. Fides, folio 40. à fronte,
d. uolu.

Abbatis, & Consulū vniuersitatis
aurificum officium, per quod tem-
pus duret, & quando incipiat, cap.
101. statuitur, vers. quorum, & vers.
eorum, fol. 35. à fron. uolu. 2.

Abbatis, & consulū vniuersitatis au-
rificum arbitrium quandoque cir-
ca damna, & interesse eorum auri-
ficū versatur, cap. 108. nullus, uers.
De quibus, folio 38. à tergo, dict.
uolum.

Abbatum collegij notariorū salariū,
cap. 343. communitas, uers. fin. fol.
3. à terg. uolu. 1.

Abbatum collegij notariorum offi-
cium quale sit, cap. 364. officium,
fol. eo.

Abbatum collegij notariorum pote-
stas & iurdictio latissima est dict.
cap. fol. eo.

Abbatum collegij notariorum man-
data, circa officium notarię, & de-
pendentia, sunt à notarijs diocesis
Mediolanensis, etiam nō collegia-
tis, seruanda, cap. 348. abbates,
circa prin. fol. 114. à fron. uolu. 1.

Abbatum collegij notariorū officiū
est habere imbreuiaturas infamari
& priuati notarij, & illas gubernari
facere, cap. 363. si potestas, fol.
119. à ter. uolu. primo.

Abbatum grassum habet mærum, &
mixtum imperiū, & omnimodam
iurisdictionem, capite 96. iurdicten-
tes, uers. abbatum, fol. 33. à tergo,
uolu. 2.

Ab expensarū taxatione, nec à decla-
ratione utrū debeatur, uel ne, non
licet appellare, nec de nullitate di-
cere, & c. cap. 148. ab aliquibus,
fol. 51. à fron. uolu. primo.

Ab intestato. qualiter intelligatur, ca.
127. item, fol. 46. à fron. uolu. eod.

Ab interloquutorijs, quādo nō liceat
appellare, cap. 150. à sententijs, fol.
51. à terg. uolu. eod.

Abfens qualiter citari debeat, cap. 2.
quod, folio 2. à fronte, & cap. seq.
fol. eo. à terg. uolu. primo.

Abfens si conueniatur, qui nam termi-
nus sit illi statuendus, & quando
hoc in casu tempora probatoria
currere incipiant, cap. 33. si de cæ-
tero, fol. 12. à fron. uolu. primo.

Abfens, cui facta sit donatio inter ui-
uos, quando illam acceptat, iurare
tenetur, cap. 324. nulla, uers. saluo,
fol. 106. à fron. d. uolu.

Abfens ex causa studij, uel communis
negocij pręsumitur quoad cōionē
simul cū Fratribus habitare, c. 483.
inter, fol. 157. à fron. uolu. 1.

Abfentes, quorū habitatio ignoretur
ad hoc, ut peremptorie citari uale-
ant, quid seruandum, cap. 190. sta-
tuitur, fol. 61. à terg. uolu. 2.

Abfentia appellati non obstante, pro-
cedi potest in causa appellationis
cap. 147. in causa, fol. 50. à tergo,
uolu. primo.

Accordium factū per officiales syndi-
cādos, quoad pœnas publicas eui-
tandas, eis non prodest, cap. 34. te-
neatur, verſ. & ſi cōtingat, fol. 12.
à terg. d. volu.

Accuſatio, quando ſit publica, cap.
197. item, verſ. & quilibet, folio
65. à ter. vol. 1. cap. 198. item, verſ.
& quilibet, fo. 66. à fron. cap. 260.
aliqua, verſ. & quilibet, fo. 88. à fr.
c. 360. nullus, verſ. & quilibet, fol.
119. à fr. c. 378. itē, verſ. & hęc, fo.
126. à fr. c. ſeq. d. fo. 126. à fr. c.
429. ſi quis, verſ. fin. fol. eo. cxlvj. à
fr. & c. 431. nullus, in fi. fo. eo. à ter.
vol. 1. c. 9. poteſtas, fo. 3. à ter. c. 10.
teneatur, in fi. fo. 4. à fr. c. 13. Vica-
rius, in fi. fo. 5. à fr. c. 15. eligatur, fo.
5. à ter. ver. itē, in fi. ſub fo. 6. à fr. c.
38. nullus, fo. 15. à terg. ver. & ſi q5,
in fi. fo. 16. à fr. c. 67. Ferrū, verſ. &
contrafaciens, fo. 21. à ter. c. 254.
nullus, fo. 93. à fron. cap. 255. qui-
cunq5, fo. eo. & cad. à ter. ca. 257. ſi
de, in fi. fo. 93. à ter. cap. 331. ſi cō-
tingat, ver. & quilibet, fo. 114. à ter.
& cad. fo. 155. à fr. in prin. c. 360.
nulla, fo. 122. à terg. & cad. fo. 123.
à fr. & c. 442. nulla, fol. 147. à fr. &
cad. à ter. uol.

Accuſator quādoq; teneatur ſecretos,
cap. 33. teneatur, verſ. & ſi cōtin-
gat, fol. 12. à terg. d. volu.

Accuſatori, cū iuramento, & teſte Fi-
dedigno quādo credatur, c. 171. re-
ſtimatores, fo. 58. à fr. & cad. à ter.
& c. 188. itē, in fi. fo. 63. à fr. & cad.
à ter. c. 227. ſi quis, fol. 77. à terg.
verſ. & de hoc, fo. 78. à fr. cap. 234
quibet, verſ. & ſi ille, fo. 80. à terg.
cap. 360. nullus, fol. 118. à ter. uerſ.
& de præmiſſis. & verſ. ſi. qui cad.
fol. 119. à fron. cap. 366. quilibet
fol. 120. à ter. in fi. & cad. fo. 121. à

fr. cap. 376. quicunque, fol. 123.
à ter. verſ. & illud, & verſ. fin. qui
cad. fol. 124. à fr. & c. 378. itē, fol.
125. à ter. verſ. & hæc oſa, qui cad.
fo. 126. à fr. c. ſeq. d. fo. 126. à fr. vol.
1. & ca. 9. poteſtas, fol. 3. à ter. in fi.
& cad. fol. 4. à fr. c. 25. coadiutores
fo. 9. à fr. ca. 67. Ferrū, verſ. & con-
trafaciens, fol. 21. à terg. & 22. à fr.
c. 216. notarij, fo. 70. à fr. in fi. verſ.
teneatur q5, fo. 70. à ter. eo. ca. 216.
notarij, verſ. notarij aut, fo. 76. à fr.
cap. 276. non poſſit, fo. 98. à terg.
& in fin. qui cad. fo. 99. à fron. cap.
293. iudex, fo. 102. à terg. ca. 224.
ſtatuitur, verſ. & detur fides, f109.
à ter. ca. 331. ſi contingat, fol. 114. à
ter. verſ. & quilibet, fo. 115. à fr. ca.
420. nullus, verſ. fin. fol. 142. à fr. ca.
422. nullus, fo. eo. à ter. c. 459. cum
& cap. ſeq. fol. 141. à fron. & cap.
442. nulla, fol. 146. à fron. & cad. à
terg. vol. ſecundo.

Aciale laboratum poteſt a quolibet,
& quocunque die, èt ſuper nundi-
nis vendi, cap. 419. quilibet, verſ.
fin. fol. 142. à fron. volu. 2.

Aciaſtoli, & dealbatores Fuſtaneorū
qualiter ſe gerere debeant, pro a-
qua ab eis a Leſto nironis extra-
cta, & quæ pœna contrafaciētibus
imponatur, cap. 326. ſtatuitur, fol.
110. à fron. d. volu.

Acquiſita p vxorē matrē, vel auiam,
quādo marito Filij, vel nepotibus
intelligātur acquiſita, ca. 269. ſi q5,
fo. 90. à ter. & c. duobus ſeq. vol. 1.

Acquiſita per Fratres in cōi viuētes,
poſt mortem patris ſunt inter eos
communia; Fallit vt ibi cap. 483.
inter, fol. 157. à fron. vol. 2.

Acta ſemel producta, ad petitionem
partis, iterum exhiberi debēt, & vt
exhibeantur præſtandū eſt quodā

- iuramentū, cap. 35. Quælibet, fol. 12. à terg. & fol. 13. à fron. vol. pri.
- Acta portari debēt extensa, & quādo cap. 36. facta, fol. 13. à fron. volu. 1.
- Acta causæ semper in ipsa causā habētur pro productis, cap. 37. acta, fol. 13. à terg.
- Acta in causā pīcipali facta, pro productis habentur in causā Appellationis, vel nullitatis succedaneæ, d. c. 37. fol. eo.
- Acta in causā compromissi facta pro productis habentur in causā reuisionis succedaneæ d. c. 37. fo. eod.
- Acta in causis compromissorum rogari possunt à quocunq; notario, ca. 115. si de cætero, fo. 61. à fr. vers. & in causis, fol. 42. à fron. vol. primo.
- Acta quæcunq; coram arbitratoribus fieri possunt, sicuti coram iudice ordinario, cap. 121. possunt, fol. 44. à terg. volu. 1.
- Acta corā arbitratoribus facta sortiūtur illū effectū, quē sortiri possent corā iudice ordinario facta, c. eo. vers. & possint, fol. 45. à fr. d. volu.
- Acta intra quod tempus à notarijs ædenda, cap. 336. idem, fol. 109. à fron. volu. primo.
- Actio alteri per alterū quæritur absq; cessione, cap. 337. si quis, fol. 119. à fron. volu. 1.
- Actor pacisci prohibetur cum cliēte, sub spe victoriæ, & si contrafaciat punitur, cap. 431. nullus, fol. 146. à terg. vol. primo.
- Actor quandoq; cadit à iure suo, cap. 172. nulla, cir. med. f. 55. à ter. vo. 2.
- Ad dictio posita in prorogationibus, vel suspensionibus intelligitur inclusive, c. 183. si contingat, fol. 59. à fron. volu. 2.
- Adaquare quis non debet ex aqua Olonæ, nisi habeat ius, & satisfdet &c. aliter punitur, cap. 282. nulla, fol. 100. à fron. volu. 2.
- Additio facta statuto de Exequutione instrumenti, &c. cap. 182. super, fol. 58. à fron. volu. 2.
- Additio facta statuto de ferijs, ca. eo. vers. primo, fol. eo.
- Additio, ad statutum, quod incipit, oblationes, sub rubrica speciali, de oblationibus, pro Festiuitatibus, &c. cap. eo. vers. fol. eo.
- Additio facta statuto, quod arbitramenta non possint dici iniqua, ca. eo. vers. 3. fol. eo.
- Additio, & declaratio statuti, in primo vol. incipiētis, quod nulla, sub speciali rubrica, de bestijs aratorijs, & vtenilibus, cap. 185. declaratur, fol. 50. à fron. vol. 2.
- Additio ad statutum secundum rubricæ de citationibus, cap. 204. statutum, in prin. fol. 65. à ter. volu. 2.
- Additio ad statutum de libellis Exhibitorijs, cap. 206. statuitur, fol. 67. à terg. volu. 2.
- Adiutorium Massaricij quando sit à colono soluēdum, cap. 407. si quis, fol. 137. à terg. vol. eo.
- Aduocati se Exercentes tenētur sub pœna præstare patrocinium petenti contra magnates, modo eis de sua mercede satisfiat, cap. 443. qui libet, fol. 149. à terg. volu. primo.
- Aduocati pauperū quot sint, & quando eligantur, & quanto tempore duret eorū officium, cap. 83. duo, fol. 29. à terg. volu. 2.
- Aduocati pauperum non debent iterum cogi ad illud officiū, nisi prius duobus annis elapsis, cap. eod. ver. fin. fol. eo.
- Aduocato committi non potest, nec compromitti aliqua causā, in qua aduocat. s fuerit, sub pœna.

- nullitatis omnium exinde sequen-
dorum, cap. 61. alicui, fol. 23. à fro.
in fi. volu. primo.
- Aduocatus non debet aduocare corā
cōmissario, qui nō sit de collegio,
aliter punitur, cap. 60. idē habeat,
fol. 23. à fron. volu. 1.
- Aduocatus qui non possit esse, cap.
63. nulla, fol. 23. à terg. vol. primo.
- Aduocatus pacifcens de quota litis
punitur, cap. 429. si quis, fol. 146.
à fron. volu. 1.
- Aduocatus quodam tempore prohi-
berur, sub pœna, cum eius cliente
contrahere, cap. 430. item, fol. eo.
- Aduocatus, sub pœna, pacifici prohi-
betur cum cliēte sub spe Victoriz,
cap. 431. nullus, fol. eo. à terg.
- Aduocatus allegans legitimaciones
non rite factas punitur, cap. 458.
item, vers. & quod, fol. 154. à terg.
volu. primo.
- Aduocatus allegans nō esse standum
statutis, punitur, cap. 172. fol. 55. à
terg. volu. 1.
- Aduocatus nullus Mediolanēsis esse
potest prætoris, nec alterius offi-
cialis syndicandi, in causis syndica-
tus, sub pœna cap. 38. nullus, fol. 14.
à fron. vol. 2.
- Aduocatus super solo cōis Mediola-
ni, vel illud occupans, sine licen-
tia Principis, punitur, cap. 260. ne-
mini, fol. 94. à fron. volu. 2.
- Aduocatus super suo, si nō relinquat
pedem foris, fenestras habere, nec
stillicidium immittere potest, cap.
334. cū quis, fo. 115. à terg. vol. 2.
- Aduocatus, facta ei denūciatione noui
operis, quando possit in ædifican-
do pericuerare, cap. 340. si cui, fo.
117. à fron. volu. 2.
- Ædificare licet super pariete cōmu-
ni, cap. 335. si cōtingat, circa prin.
fol. 115. à ter. vol. 2.
- Ædificare super muro non cōmuni
quando licitū sit, & quid tunc ser-
uandum, cap. eo. fol. eo.
- Ædificare in suo quis pōt vltra pedē
vicini, dimisso pedē aliquando ne
vicinus in suo videat, nec aquam
eius stillicidij recipiat, cap. 336. si
quis, fol. 116. à terg. vol. 2.
- Ædificare quomodo liceat in muro,
in quo seruitus luminis adit, cap.
337. si seruitutē, vers. vltra vero, fo.
116. à terg. volu. eo.
- Ædificare licet habēdi domum prope
murum veterem ciuitatis, super
fundamento ipsius muri, cap. 344.
inter. fol. 119. à fron. vol. 2.
- Æditio instrumentorum, quibus, &
infra quot tempus, quando & quō
fieri debeat, cap. 335. oēs, fol. 108.
à terg. volu. 1.
- Æditio actorū faciēda est, vt instru-
mentorū, cap. 336. idem, fol. 109.
à fron. volu. primo.
- Æditio instrumentorum fieri debet
præcepto abbatum, cap. 348. ab-
bates, circ. prin. fol. 114. à fronte,
volu. 1.
- Æqualitas inter descendentes ab a-
scendentibus est seruēda, ca. 305.
ascendens, & seq. folio 101. à fron.
volu. primo.
- Æs alienū ē quarta deductū c. 297.
quarta, fol. 99. à fron. volu. primo.
- Æstimatio rerum mobilium, quādo
sequestratur, & eius mentio in rela-
tione per seruitorem est faciēda,
cap. 216. omnes, fo. 73. à ter. vol. 1.
- Æstimatio pignoris viui, vt eius lo-
co pignus mortuum supponatur, à
quo faciēda, cap. 225. si quis, ver.
& æstimatio, fol. 77. à fron. vol. 1.

Æstimationem quandoque seruitor à seipso facit, & eius relationi statuitur, nisi contrarium intra mensem probetur, cap. 206. si quis, fol. 69. à terg. vers. hoc intellecto, fol. 70. à fron. volu. 1.

Æstimationis rerum quarumlibet modus, quis sit, & quid per æstimatores seruandum, cap. 170. in æstimationibus, fol. 57. à terg. volu. eo.

Æstimatores, à quibus eligendi, & per quod tempus duret eorum officium, & quomodo iurare debeant, cap. 169. æstimatores, fol. 57. à fron. volu. 1.

Æstimatores coguntur acceptare commissionem, etiam per personalem detentionem, d. cap. in fin. fol. eo.

Æstimatores duo electi, si fuerint discordes. Eligitur tertius cap. 170. in æstimationibus, vers. & si in ipsa, fol. 58. à fron. vol. primo.

Æstimatores antequam æstimationem faciant, tenentur assumere summarias informationes, &c. d. cap. vers. & teneantur, fol. eo.

Æstimatores quodnam salarium habeant, & qua poena teneantur, si ultra illud accipiant, cap. 171. æstimatores, fol. 58. à terg. volu. primo.

Æstimum est reficiendum, iuxta diminutionem, vel auctionem facultatum, cap. 229. si contingeret, folio 84. à fron. volu. 2.

Æstimum quandoque ad vnius petitionem in communi faciendum, cap. 234. si quis, fol. 86. à terg. volu. eo.

Ætas volentis admitti in collegium notariorum probatur per iuramentum, cap. 354. si aliquis, circa prin. fol. 116. à fron. vol. primo.

Ætas legitima in iudicijs est annorum xviii. in contractibus vero annorum viginti, cap. 452. quilibet, fo. 153. fron. volu. primo.

Ætas in vltimis voluntatibus, est secundum dispositionem iuris communis, cap. eo. fol. eod.

Affines, pro iuribus dotalibus, nomine mulierum viro coniunctarum, & aliorum, ut ibi, possunt contradicere cridis, cap. 463. quia, circa prin. fol. 155. à tergo, vol. 1.

Affinitatibus gradus numerantur secundum iuris civilis ordinem, cap. 301. agnati, fol. 100. à terg. volu. 1.

Agnati intelliguntur omnes de eadem parentela, præterquam in materia successionum, cap. 301. agnati, fol. 100. à terg. vol. primo, & cap. 328. in alienationibus, vers. & si aliquod in fin. fol. 106. à terg. vol. eo.

Agnati masculi excludunt quoscunque ascendentes ex linea foemina, ca. 302. nulla, folio 100. à terg. volu. primo.

Agnati in materia successionum, intelliguntur vsque ad septimum gradum, secundum iura civilia computandum, cap. 301. agnati, vers. saluo, fol. eo.

Agnati, pro iuribus dotalibus, nomine mulierum viro coniunctarum, & aliorum, ut ibi possunt contradicere cridis, cap. 463. quia, circa prin. fol. 155. à terg. volu. primo.

Agnatio secundum iura civilia computatur, cap. 289. in successionibus, & cap. seq. in Collateralis, fol. 97. à fron. & cap. 350. agnati, vers. saluo, fol. 100. à terg. volu. primo.

Agnati officialium non possunt habere partem condemnationis, super eorum accusis faciendarum, alias puniuntur, cap. 370. nullus, fol. 16. à ter. vol. 2.

Agnatus masculus, in successione collateralis, præfertur cognato, cap. 289. in successione, fol. 97. à fron. volu. primo.

Agnatus masculus in successione col-
lateralis excludit Fœminas, limi-
tatur tamen, &c. cap. 290. in colla-
teralis, fol. 97. à fron. vol. 1.

Agnatus quando excludat fororem
defuncti, & quando cum ea succe-
dat, cap. eo. vers. saluo, & vers. seq.
fol. eo.

Agnatus excludens quâdo, & quô te-
neatur dotare, vel alere Fœminas
exclusas, d. cap. vers. fin. fol. eo.

Agnatus potest luere rem paternam,
vel contiguam ab alio venditâ, vel
in solum datam intra annum, &
diem, cap. 417. si quis, in prin. vers.
si vero, & seq. fol. 142. à tergo, vo-
lum. primo.

Agnatus, luere volens, proximior ven-
ditoris, præfertur alijs, cap. eo. vers.
& si, fol. eo.

Agnatus, in luitione rei paternæ, vel
contiguæ, primo offerens, & depo-
nens præfertur alijs in gradu pari-
bus, cap. eo. vers. eo. fol. eo.

Agnatus, lapso tempore, luitioni præ-
dictæ præfixo, nō auditur ulterius,
nec propter ætatē, nec aliâ causam
cap. eo. vers. sed infra, fol. 143. à fr.

Agnatus, quibus in casibus luere non
possit, vt supra cap. eo. vers. & si ag-
natus, fol. eo.

Agnatus habet quotâ in materia luiti-
onis rei paternæ, vt suprà præfer-
tur agnato et proximiori, cap. 421.
si cōtingat, fol. 144. à fron. vol. eo.

Agnatus in iure luendi rem paternam
non præfertur habenti quotâ, cap.
441. si contingat, fol. 149. à tergo,
volu. prim o

Agrimenfores, quod salarium habeât
cap. 212. agrimenfores, fol. 69. à
terg. volu. 2.

Alienatio generalis omnium bono-
rum, seu quotæ partis, non potest

per testes probari, c. 89. per testes
fol. 31. à fron. vol. primo.

Alienationes bonorū immobilium, &
iurium, non possunt in non suppo-
sitū iurisdictioni prætoris fieri, nisi
quædâ gabella soluatur, aliter sunt
nullæ, & puniuntur contrahentes,
& notarij instrumenta conscien-
tes contra formam traditam, cap.
488. quilibet, fol. 158. à ter. vol. 2.

Alienatio quando facta præsumatur
in fraudem creditorem, & quid
tunc, ea non attenda. per creditores
fieri possit, cap. 262. si quis, folio
88. à fron. vol. primo.

Alienatio cuiusvis generis potest esse
testis in causâ rei alienatæ, cap.
90. venditor, fol. 31. à fron. in fine,
volu. primo.

Alimenta quâdo, & quomodo ex bo-
nis quoniam mariti, vxori sunt præstan-
da, cap. 312. si mulier, fol. 103. à fr.
volu. primo.

Alimenta per Hæredem descendenti-
tis, sunt ipsius ascendenti pauperi
præstanda, cap. 313. quilibet, fallit
tamen vt ibi fol. eo.

Alimenta per excludentes præstari de-
bent exclusis, si non habent aliunde,
secundū qualitatem personarū,
& successione, cap. 314. ille, fol.
103. à terg. & cap. 278. in succe-
ssionibus, fol. 93. à fron. & cap. 288.
decedente, fol. 96. à terg. cap. 290.
in collateralis, fol. 97. à fron. vol. 1.

Alimenta quandoque solum conse-
quitur vxor relicta domina vñfructu-
aria, & massaria, cap. 315. si v-
xor, fol. 103. à terg. volu. 1.

Allegationes, coram cōmissario cau-
sæ faciendæ, non possunt excedere
duas, pro singula parte, cap. 29.
postea, vers. quibus, fol. 2. à fronte,
volu. primo.

Alueum superiorem habens potest illum fundare, si sibi fuerit necessarium, & vtile, absq; contradictione alueum inferiorem habentis, cap. 246. liceat, fol. 9. à fron. vers. liceat tamen, fol. 90. à terg. volu. 2.

Alueus inferior ducendi aquas, quomodo aptandus, cap. eo. circ. prin. fol. eo. à fron.

Amita à nepote debet ali, & dotari quando excluditur à successione Fratris, cap. 288. decedente circa prin. fol. 96. à terg. volu. 1.

Amita quando, & quomodo ad successiōem cum agnato admittatur, cap. 290. in collateralis, folio 97. à fron. vers. si vero, & vers. seq. fol. 97. à terg. volu. eo.

Anatomia, vt eat cadauer, medicis perentibus, concedendum est, cap. 355. dominus, fo. 121. a ter. uol. 2.

Angleria habet mærum, & mixtum imperium, cap. 96. iudicantes, vers. Angleria, folio 33. à fronte, volu. eod.

Animalia robata, vel, ex quo in commissum ceciderint, detenta, restitui debent, facto deposito de æstimatione animalis, vel re æquiualentis, cap. 225. si quis, fol. 67. à fron. volu. primo.

Animalia quædam, quæ non comeduntur, non possunt scorticari prope ciuitatem per miliare, nec alibi apud stratas, cap. 259. nulla, folio 94. à fron. vol. 2.

Animalia, & quædam alia labore rio terræ apta, & vtilia domus, non possunt inuito domino, extra bona locata p colonos abduci, cap. 406 non possit, fol. 137. a fron. volu. 2.

Animalia data in socedum, qualiter diuidantur, cap. 484. si pactum, fo. 157. a tergo, volu. 2.

Animalia quando redhiberi debeant, cap. 487. redhibitio, fol. 158. à fr. volu. 2.

Animalium in socedum datorum dominus præfertur creditoribus etiā anterioribus socedari, fallit tamē vt ibi d. c. 484. si pactū, ver. in prædictis, fol. 157. à ter. vol. eo.

Annus respectu instrumentorū & actōrum quando incipiat, cap. 119. more, fol. 37. à fron. volu. primo.

Annus datur debitori ad redimēdum rem insolutum datam per iudicem creditori suo, cap. 164. saluo, folio 55. à fronte, vers. & eo casu, fol. 55. à terg. volu. primo.

Annus, & quædam alia verba scribi possunt à quocunq; in præcepto, sed scripta non possunt postmodū cancellari, nec glossari, cap. 238. in præcepto, fol. 81. à terg. volu. 1.

Annus præscribitur capto pro alio ad petendum, quod per cum solum fuerit, & c. cap. 240. quilibet, in fin. fol. 82. à fron. volu. primo.

Annus cum die præscribitur agnato ad luendum rem paternam, vel cōtiguam per alium venditam, vel in solum datam, cap. 417. si quis, circa princ. fol. 142. à terg. volum. primo.

Antæ in operæ positæ non possint robari, nec sequestrari, cap. 255. non possint, in fi. fol. 86. à terg. volu. 1.

Antiani parochiarū requisiti tenentur interesse exequutionibus à seruitoribus in ciuitate faciēdis, cap. 194. item, fol. 64. à terg. vol. primo.

Antiani collegij notariorum sex sunt eligendi, cap. 343. communitas, in prin. fol. 3. à fron. volu. 1.

Antiani collegij notariorum quomodo eligantur, dict. cap. vers. & sint, fol. eo.

Antiani collegij notariorū, quodnam habeant salarium, cap. eo. vers. fin. fol. eo. à tergo.

Antiani parochiarū tenentur sub pœna notificare abbatibus collegij notariorū nomina, & cognomina notariorum in eorum parochijs de cedentiū, intra dies octo, à die mortis, c. 38. item, circa prin. fol. 126. à ter. volu. 1.

Antiani parochiarum quot eligi debeant, & à quibus, & quodnam sit eorum officium, cap. 188. eligatur per totum fol. 61. à fron. vol. 2.

Antiani parochiarum describi debet ad officium prouisionis, & statutorum, cap. eo. fol. eo.

Antiani parochiarum non possunt capi pro debito suæ vicinantiæ, cap. eo. in fi. fol. eo.

Antiani parochiarum tenentur intra quinque dies notificare transgredientes ordines, de funeralibus, & obsequijs Mortuorum loquentes, aliter puniuntur, cap. post. vers. & de fol. 153. à ter. vol. 2.

Antiani parochiarum, quibus teneantur notificare meretrices in eorum parochijs existentes, & eis domos locantes, cap. 472. si quis, vers. & si locator, fol. 154. à fron. vol. 2.

Antiquum dicitur tempus decem annorum, ca. 208. ad declarationem fol. 67. à terg. vers. fin. fol. 68. à fro. volu. 2.

Appellans iurare, & satisfdare tenetur in libello appellatorio, cap. 131. lata, circa fin. fol. 47. à fron. vol. 1.

Appellans pro alio satisfdare tenetur, & c. cli. procurator, fol. 52. à fron. vol. 1.

Appellās ab interloquutoria quid seruare debeat, cap. 196. appellans, fol. 62. à terg. vol. 2.

Appellans ab interloquutoria requisita non seruant, censetur appellationi renunciaſſe, c. eo. cir. fi. fol. eo. Appellās à grauamine tenetur deponere salariū iudicis, c. 119. si quis cir. med. fol. 51. à fr. & à ter. volu. primo.

Appellare non pōt verus contumax, cap. 142. non possit, fol. 50. à fron. vol. primo.

Appellare, à quibus interloquutorijs liceat, vel nō, cap. 150. à sentētijs, fol. 51. à terg. vol. 1.

Appellare quilibet pro alio potest, modo sub certa forma satisfdet, ca. 151. procurator, fol. 51. à terg. & fo. 52. à fron. volu. primo.

Appellari non pōt ab abbreviatione terminorū probatoriorū in causis summarijs per iudicem facta, cap. 26. possit, fol. 10. à fron. volu. 1.

Appellari non potest à cōdemnatione facta cōtra aliquē ob negationem quarundam positionum, cap. 84. quis, fol. 30. à fron. volu. eo.

Appellari nō potest à condemnatione expensarum facta contra producentem libellum exhibitoriū, qui in causa succubuerit, c. 46. quod, fol. 17. à ter. vers. à libris quingētis, fol. 18. à fron. vol. primo.

Appellari non potest à taxatione salarii sapientis, quæ fieret pro articulo siue dubio in causa emergenti cōmittendo, cap. 58. in quibuscunque, fol. 22. à fron. vol. 1.

Appellari non potest ab arbitramentis inter compulsos latis, cap. 116. petito, fol. 43. à fron. vol. primo.

Appellari an possit ab arbitramentis in causis compromissorum voluntariorum latis, & intra quod tempus, cap. 117. si quis, fol. 43. à fron. & cadit, à ter. volu. 1.

- Appellari non potest à sententia lata in causâ reuisionis,** quæ sit conformis arbitramētis iā latis, cap. 116. petito, fol. 43. à fron. & cadit à ter. & cap. 119. in omnibus, fol. 44. à fronte, vol. 1.
- Appellari non potest à sentētia,** quæ sit cōformis primæ, cap. 136. postquam, fol. 48. à ter. vol. 1.
- Appellari pōt à secūda sentētia,** quæ non sit conformis primæ, cap. 137. si vero, fol. 43. à tergo.
- Appellari non potest multis in casibus expressis,** in cap. 141. appellari, fol. 49. à tergo, vol. 1.
- Appellari nō potest à sentētia lata in causâ dictionis nullitatis,** vbi nullā dicens succubuerit, c. 143. si quis, fol. 50. à fron. vol. 1.
- Appellari nō pōt à sententijs latis sup taxatione expensarū,** nec à declaratione, vtrū sint debite, vel ne, c. 148. ab aliquibus, fol. 51. a fron. vol. 1.
- Appellari non potest à sententijs,** & præceptis abbatū notariorū, cap. 345. abbates, fol. 112. a tergo, vers. & prædicta, fol. 113. a fron. vol. 1.
- Appellari non potest à sententijs syndicatorum,** in causis syndicatuum latis, cap. 35. a sententijs, fol. 13. a fronte, vol. 2.
- Appellari non potest à sententia lata per syndicos fabrorū confirmatoria primæ sententiæ latæ per abbates,** & consules eorū, cap. 102. abbates, fol. 35. a tergo, vers. fin. fol. 36. a tergo, vol. 2.
- Appellari nō potest in casu statuti,** de uolenti ædificare, &c. cap. 335. si contingat, fol. 115. a ter. vers. a quibus, fol. 116. a fron. vol. 2.
- Appellari potest à sententijs latis per abbatē,** & consules Fabrorum, cap. 102. abbates, fo. 35. à ter. vers. pos-
- sit, fol. 36. à fron. vol. 2.
- Appellari non potest à declaratione facta,** an murus indigeat refectione vel ne, cap. 341. licitum, fol. 117. à ter. vers. & hoc, fol. 118. à fr. vol. 2.
- Appellari non potest à condemnariis causâ damnari dari factis,** si non excedant libras quinquaginta cap. 377. à sententijs, folio 128. à tergo, vol. 2.
- Appellari absentia non obstante pro cedi potest in causâ appellationis,** cap. 147. in causâ, fol. 50. à tergo, vol. 1.
- Appellatio non datur cōtra iuramentum cōmissarij præstitū super tempore eius impedimenti,** vel infirmitatis, cap. 40. facta, vers. quo casu, fol. 14. à ter. vol. 1.
- Appellatio remouetur in casu testis recusantis testimonium perhibere,** cap. 98. si quis, fo. 32. à ter. vol. eo.
- Appellatio prohibetur à pronuntiatione facta vtrū summarie,** vel ordinariē sit procedendum, cap. 125. quia sæpe, fol. 45. à ter. & fol. 46. à fron. vol. 1.
- Appellatio intra quatuoridū à die late sentētiæ interponi debet,** ca. 131. lata, fol. 47. à fron. vol. 1.
- Appellatio secūda qualiter reguletur & quādo interponēdo,** cap. 137. si vero, & seq. fol. 48. à tergo, vol. 1.
- Appellatio ab interlocutoria à qua de iure possit appellari,** intra quod tempus interponenda, cap. 139. item fol. 49. à fron. & à tergo, vol. 1.
- Appellatio vbi prohibita est,** prohibita etiam intelligitur reuissio arbitramentorum, cap. 141. appellari, fol. 49. à tergo, & fol. 50. à fron. vol. 1.
- Appellatio, & nullitas possunt simul interponi,** & quomodo, cap. 146. possit, fol. 50. à tergo.

Appellatio in causa præcepti quindecim dierum vitium, non admittit nouas probationes, sed deciditur super agitis in principali causa, cap. 152. si contingat, fol. 52. à fr. vol. 1.

Appellatio remouetur ab ordinationibus syndicatorum officialiū collegij notariorum, cap. 352. ad hoc fol. 115. à fron. vers. & ad fol. 115. à ter. vol. 1.

Appellatio non datur cōtra condemnationem per abbates collegij notariorum factam, de notario non approbato testes examināte, cap. 403. si contingat, fol. 138. à fronte, Quæ quidem, fol. 138. à terg. vol. 1.

Appellatio non datur in causa mercedis procuratoris, vel syndici, cap. 432. si aliquis, fol. 146. à tergo, vol. 1.

Appellatio remouetur à declaratione per syndicatore facta super inhabilitate fideiussoris à iudice syndican-do præstiti, cap. 32. teneantur, vers. saluo, in fin. fol. 2. à tergo, vol. 2.

Appellatio interposita à sententia per abbatem, & cōsules fabrorum lata, cognoscenda est per Syndicos eorum, cap. 102. abbates, fol. 35. à terg. vers. possit, fol. 36. à fr. vol. 2.

Appellatio prohibita est à taxatione expensarum faciēda, occasione reuisionis arbitrametorum, cap. 182. super fol. 58. à fron. vers. & prædictz. fol. 58. à ter. vol. 2.

Appellatio ab interlocutoria, quando interponi debeat, cap. 196. appellans, circa princ. fol. 65. à terg. vol. 2.

Appellatio prohibetur in causis inter

locatorem, & cōductorem, ac eius familiares, occasione locationis vertentibus, cap. 379. nullus, fol. 129. à fron. & si controuersia, fol. 131. à fron. vol. 2. & cap. seq. fol. eod.

Appellationi quando quis dicatur renuntiare, cap. 131. lata, in fi. fol. 47. à terg. vol. 1. & cap. 196. appellans, cir. fi. fol. 62. à terg. vol. 2.

Appellationi per iudicem, à quo in casibus, in quibus licitum est appellare, sub pœna deferendum est, cap. 141. appellari, vers. in alijs, fol. 50. à fron. immo ipso iure censetur appellationi delatum, vt ibi vers. seq. vol. 1.

Appellationis causa infra quod tempus committi debeat, cap. 131. lata fol. 47. à fron. vol. 1. fol. 49. à terg.

Appellationis primæ, in lātia est dierum, xx. vitium à die cōmissionis, cap. eo. vers. qua, fo. eo. à ter.

Aqua quando conduci possit, ad irrigationem pratorum Molendinorum, fauore non attento, cap. 241. Molendinorum, fol. 89. à fr. vol. 2.

Aqua duci nō pōt extra ducatum, nisi prius ducatu seruerit, alias cōtrafaciens priuatur omni iure sibi in dicta aqua spectante, cap. 249. nullus, fol. 92. à fron. vol. 2.

Aqua quælibet pōt impune denari quocunq; tempore, per quosdam artifices, pro viu eorū artū accipietes tamen in fraudem puniuntur, ca. 308. licitū, fol. 106. à ter. vol. 2.

Aqua ex flumine Ticinello non pōt extrahi, nisi per habentes concessiones, sub pœna ca. 328. nulla, fo. 190. à ter. vol. 2.

Aqua ex nauigio magno non potest extrahi, nisi ab habētibus cōcessiones, sub pœna, cap. eo. fol. eo.

- Aquam ducere quando, & quomodo liceat vicino ad transuersum fluminis, vel rugiæ. cap. 245. ad transuersum, folio 90. à fol. 90. à fr. vol. 2.
- Aquam ducere quis potest per alienum fundum, & per loca publica, cap. 247. omnibus circa, prin. fol. 91. à fron. vol. eod.
- Aquam ducens per alienum fundum, vel per loca publica ad quid teneatur, cap. eod. vers. ita quod vsque, ad fi. fol. eo.
- Aquam immittere non licet contra formam statutorum, super stratis publicis, vel iuxta eas, nec aliud facere, propter quod strata deteriorentur, cap. 248. nullus, circa prin. fol. 91. à ter. vol. 2.
- Aquam ex nauigio magno extrahentes, quia soliti sunt extrahere, solunt foldos viginti pro qualibet vncia, nisi doceat habere ius extra hedi sine solutione, c. 329. Flumē, fol. 3. à fron. vers. ex istis, cum seq. fol. 112. à ter. vol. 2.
- Aquam immittere non licet in domū vel terram vicini, cap. 343. nullus, fol. 119. à fron. vol. 2.
- Aquarum quantitates, quæ exire possunt de nauigio magno, cap. 328. nulla, vers. item, fol. 110. à terg. & cap. 329. Flumen, fol. 3. à fron. vol. 2.
- Aquas in flumine Nironis fluere solitas alio diuertens, qualiter puniatur, cap. 323. iudex, fol. 119. à fr. vers. fin. fol. 119. à tergo, volum. eod.
- Aquæ ductus sub alieno Alueo fieri potest, dummodo non fiat præiudicium alueo superiori. quin aqua liberum in eo decursum habeat, cap. 246. liceat, fol. 90. à fronte, vol. 2.
- Aquæ ductus sub alieno Alueo quomodo construendus dicto cap. folio eod.
- Aquæ ductus sub alieno alueo fabricationi interesse debet confidens partium, per D. Vicarium Prouisum deputandus, qui det modum, cap. eo. vers. & pro fol. eod. à tergo.
- Aramen laboratum potest à quocunque etiam super nundinis portari, & vendi, cap. 419. quilibet, fol. 141. à ter. vers. item quod caldera rij, fol. à fronte, vol. 2.
- Arbitramenta quando intelligantur transiisse in rem iudicatam cap. 22. statuitur fol. 9. à fron. vol. 1. & cap. 46. quod nullus. fo. 17. à terg. vol. eo.
- Arbitramenta possint fieri quolibet die feriato, modo non sit in honorem Dei, cap. 115. si de cat. fo. 41. à fron. vers. quodq. fol. 42. à fron. vol. 1.
- Arbitramenta, moderari non debent, etiam quod læsio adsit. modo sextā partem non excedat. cap. 183. super fo. 58. à fron. vers. item quod fol. 59. à fron. vol. 2.
- Arbitramenta inter cōpulsos non recipiunt appellationem, cap. 116. petito, fol. 43. à fronte volum. primo.
- Arbitramenta quando mittantur exequutioni dict. cap. in fin. folio 43. à tergo, ac cap. 117. si quis, fol. 43. à tergo, & 44. à fronte, & cap. 119. in omnibus, fol. eod. volum. primo.
- Arbitramenta habent vim sententiarum diffinitiuarum, cap. 121. possunt, folio 44. à tergo, vers. & sententiæ, folio 45. à fron. volum. cod.

Arbitramenta, qualiter, & quando mit-
tantur exequutioni, & utram sine,
vel cum citatione partis, cap. clviii.
quibbet, & cap. clx. idem fol. liiij. a
fron. vol. primo.

Arbitramenta, quando contra quemi-
bet impediendum, exequutioni sunt
mittenda, cap. clx. sententia, & cap.
clxi. idem, fol. eo. a ter.

Arbitramenta inter voluntarios facta,
intra quod tempus debeant dici nul-
la, & iniqua, capi. cxvii. si quis, in
prin. fol. xliii. a tergo.

Arbitramentorum factorum inter coa-
ctos reuisto, quomodo, & quando
concedatur, cap. cxvi. Petito, folio.
xliii. a fron. vol. primo.

Arbitramentorum tempora nō currunt
nisi scienti, cap. cxviii. tempus, fol.
xliiii. a fron. vol. primo.

Arbitramentorum reuisionem petens
que nam seruare teneatur, cap.
clxxxii. super fol. lviii. a fr. vol. ii.

Arbitratores ea omnia facere possunt
quæ iudex ordinarius, cap. cxxi.
possunt fol. xliiii. a ter. vol. l.

Arbitri, siue arbitratores non debent
terminare secundum stricti iuris ri-
gorem, si it sibi dissonare videatur,
capite. cxv. si de cetero, fo. xli. a fron-
te, vers. qui, fol. xlii. a tergo, volu.
primo.

Arbitri, & arbitratores non possunt
prolongare compromissum, ultra qua-
draginta dies utiles, cap. cxx. com-
promissa fol. xliiii. a ter. vol. eo.

Arbores sine cima, qualiter a colonia,
tempore eorum recessus, relinquen-
dæ sint dominis. cap. cccxiii. tene-
antur fol. cxxxiii. a fron. vol. ii.

Arbores, a cima non possunt a Colo-
nis scilicet, nec agabari, abique li-
centia domini, sub pona dupli, c.
eo. fol. eo.

Arbores cuiuscunque qualitatē non
possunt incidi nec extirpari, abique
licentia domini, sub pona dupli,
cap. eo. fol. eo.

Arca Cōmunis quando per comuni-
tates locorum faciendā, cap. cxxi.
si quis, fol. lxxvii. a fron. vol. primo.

Arca Communis si non fiat, unusquis-
que de universitate teneatur ad to-
tum debitum dicto. cap. vers. & si
fol. eo. a ter. vol. eo.

Archiepiscopo Mediolanensi suppli-
candum est a prætore, ut elemosy-
næ, quæ ab ecclesijs, Monasterijs,
& alijs sunt faciendæ, notificentur
cap. lxxii. potestas, fol. xliiii. a fron.
volu. ii.

Archiepiscopus Mediolanensis potest
indicare solemnitate festorum obser-
uandorum, cap. cccc. in diebus, fol.
xxx. a tergo. vers. ceterique, fol. cxxxi.
a tergo, vol. primo.

Aromatarij, pro rebus, pro quibus eo-
rum iuramento, ulque ad certam sū-
mmam credider, semel tantum iurant,
nec iuramentum diuidere possunt,
cap. ccclii. flammur, fol. cxxii. a fron.
vers. ita isti, cxxiii. a ter. vol. ii.

Aromatarij possunt laborari facere ex-
tram album, etiam q non sit tota se-
quens in albedine, capite. cccxlii.
licet, fol. eod.

Aromatarij cum iuramento usq ad
certam summam, respectu traditio-
nis rerum, creditur, cap. ccclii. fla-
muitur, fol. cxxii. a fron. vol. ii. valor
aut rerum traditarū, per duos petitos
a iudice eligi. probari debet, cap.
eo. vers. de valore fol. eo.

Artes non reprobantur ab omnibus pos-
sunt in ciuitate, & eius ducatu, ubi
que exerceri, capite. cccxix. quili-
bet. in prin. folio, xlii. a tergo. volu.
secundo.

Ascendentes masculus excludit forem a successione fratris, sed tenetur eam dottare, & alere, ca. 288. de cedrate, fol. 96. a ter. uers. & idem fol. 96. a tergo uol. 1.

Ascendentes ex linea materna excluditur a successione descendens in reitatu, existentibus agnatis masculis, usque ad septimum gradum inclusive, & solum ad cuiusdam partis usum fructum admittitur, capi. 303. idem fol. 100. a ter. uol. primo.

Ascendens non potest meliorare conditionem descendentium, cap. 305. ascendens, & cap. 306. idem etiam, folio. 101. a ter. uol. eo.

Ascendens pauper Alendus per heredem descendens ipsius, capite, 313. quilibet, fol. 103. a fron. uolu. primo.

Ascendenti creditur pro expensis factis in ornanda uxore descendens, capit. 293. de fol. 98. a tergo uolum, eo.

Affligatores non possunt bullatoris officium exercere. capite 244. non possint, in princip. fol. 48. a fronte uol. 2.

Affligatores respectu affligiorum sunt de iurisdictione scholæ aurificum, capit. 145. affligatores, folio, eo a ter.

Affligatores Cechæ, respectu affligiorum monetæ, non sunt sub iurisdictione scholæ aurificum capit. eod. uers. & in hoc fol. eo.

Affligatoris officium est diuersum, a Bullatoris officio, capitul. 144. non possint in princip. fol. 48. a fronte, uol. 2.

Assignatio facta per ascendentem descendenti emancipato, quando presumatur in fraudem creditorum facta, & quando creditoribus non

noceat, capite. 163. quamuis. 88. a tergo. uolum. primo, & capite, 264. idem fol. 89. a fronte uolum. eo.

Attemptans notarium de committenda falsitate efficitur infamis, & publicatur cap. 366. quilibet, fol. 120. a tergo uol. primo.

Aues, a rapina, cum sonagliis, & gestibus, a captoribus debent consignari illi, cuius sunt, uel iudici uictualium aliter puniuntur, ca. 448. quicumque fol. 148. a fron. uol. 2.

Aufferens rem robatam, uel scquestratam punitur, & ultra tenetur ad consignationem rei ablatæ, &c. cap. 227. si quis fol. 67. a tergo. uolu. primo.

Aufferens captum, quia poena tenetur, cap. 228. si quis fol. 78. a fron. uol. primo.

Auia, mortuo uiro, si cum nepotibus habiter, quicquid acquirit, ipsis acquirit, capit. 270. idem fol. 91. a frō. uol. eo.

Aurifex, seu faber prohibens exequutionē, ab eius Abbate, & consulis concessam punitur, c. 105. si aliquis fol. 37. a fron. uol. 2.

Aurifex non potest tenere laboratorum debitorem alterius aurificis, & si lapsis tribus diebus post denunciam, ipsum non expulerit, tenetur soluere debitum primo Magistro, c. 107. quoniam fol. eo. a ter.

Aurifex retinens discipulum cum alio aurifice accordatum, ultra dies tres, post datam noticiam, grauiterpunitur, cap. 108. nullus uers. quod nullus, usque ad fin. fol. 38. a fron. uol. 2.

Aurifex, quando ipso iure, sit ab arte priuatus, capite. 110. abbas. uers. & quod si talis fol. 39. a fr. uol. 2.

Aurifex intra triduum tenetur notificare rem ab arte, ad eius manus peruentam, quam crediderit furatam, capite, iiii. quilibet. folio. eod. a tergo.

Aurifex requisitus, ad consilium societatis ire tenetur, & non mittere, fallit, ut ibi aliter punitur capi. cxvii. a i. quis fol. xli. a fron. uol. ii.

Aurifex iniurians abbati, consulibus, uel aliis officialibus scholæ eorum uel insultum contra eos faciens, in exercendo eorum officium qualiter puniatur, capite. cxviii. si aliqua fol. xli. a fronte.

Aurifex artem fraudans, ponderibusque sigillatis non utens, quomodo puniatur. cap. cxix. quoniam, uers. & q si fol. eo. a tergo.

Aurifex derobatus, nomine scholæ aurificum tenetur intra mensem pignota derobata redimere, aliter absque alia denuncia venduntur, capite. cxxi. si contigerit. folio. xlii. a tergo vol. ii.

Aurifex alium adiens iudicem, quam abbatem, & consules scholæ aurificum punitur, cap. cxxiii. nullus. fol. xliii. a fron. vol. eo.

Aurifex non potest habere plura signa uel aliena cap. cxxvii. nullus, fol. xliiii. a fronte. vol. ii.

Aurifex auro lapides contrafactos alligans punitur. cap. cxxxi. vitrum, in princ. fol. xlv. a fron. vol. ii.

Aurifex tribus vicibus delinquens, auro falsos lapides alligando, arte priuatur cap. eo. uers. & q fol. eo.

Aurifex magister non det ad laborandum aurifici priuato, sub pœna d. cap. uers. fin. fol. eo.

Aurifex non potest conficere, nec uendere annulum auri, sine Lapide. c. cxxxi. nullus, fol. eo.

Aurifex non potest inaurare, uel argenteare Aramen, & alia quædam ab utraque parte, cap. cxxxi. Aramen fol. eo. a tergo.

Aurifex non potest vendere, uel pignotare Aramen, & quædam alia deaurata, uel Argentata, pro auro, uel argento, cap. 134. si quis. fol. eo. & si contrafaciat priuatur arte, ca. eo. uers. & ulterius fol. eo.

Aurifex non potest deaurare monetam argenti, araminis, nec auricalchi. cap. cxxxv. Item folio. xli. a fron. uol. ii.

Aurifex non potest habere apothecam a Magistro, nisi per certum tempus practicauerit, & cum licentia officialium, capite, 136. nullus fol. eodem.

Aurifex, quando plantat apothecam a magistro, soluere debet Florenos decem auri scholæ aurificum, cap. eo. uers. & q fol. eo.

Aurifex vsuarius, uel Fur, si priuatus exercuerit incurrit pœnam in priuatione cominatum. cap. 137. dominus fol. eod.

Aurifices non possunt tenere discipulos, nisi faciant illos describi, & soluunt. capi. 108. nullus, in princ. fol. 138. a fron. uol. ii.

Aurifices ire tenentur ad exequias fociorum, & ad certa alia, aliter puniuntur cap. 112. quilibet fol. 39. a tergo. uol. ii.

Aurifices tenentur ire, quando cum eis mandato abbatis, & consulum suorum fuerit iniunctum, cap. eod. fol. eod.

Aurifices seruare tenentur mandata abbatis, & officialium suorum circa pertinentia ad artem, capite, 113. quilibet, folio. xl. a fronte. uol. ii. eod.

Aurifices, penes quos repta fuerint anrum falsum, & quædam alia, non possunt molestari, si nominauerint a quo prædicta habuerint, c. 124. abbas fol. 43. a fron. uers. fol. 43. a terg. uol. eo.

Aurifices usurari, uel fures priuantur arte, capite 137. dominus, fol. 46. a fron. uol. 2.

Aurifices instrumenta, uel stampas artis falsificantes, uel falsificatis utensiles puniuntur, & arte priuantur. capite. cxxxviii. abbas, folio. eodem a terg.

Aurifici damnum passo, negocia scholæ gerendo, refarcitur danum, de ære ipsius scholæ, cap. 126. si aliquis fol. xla terg. uol. 2.

Aurificum discipuli desetibi debent ad officium eorum abbatiæ, & soluere libras duas. ca. cviii. nullus, in principi. fol. 38. a fron. uol. 2.

Aurificum uniuersitas, sicut condempnat, ita poenas remittere potest, cap. cxxviii. uniuersitas, folio, xliiii. a fro. uol. 2.

Authentica sacramenta puberum sponere facta, non uendicat sibi locum, capite. 454. autentica fol. cliii. a fro. uol. primo.

Autoritas explendi instrumenta non conceditur, nisi per Abbates notariorum, aliter est nulla capite. 377. imbreuiaturæ fol. cxxiii. a ter. uers. cessantibus, fol. cxxv. a fronte, uol. primo.

Autoritas prædicta saltem intra Mensem a die mortis notarii, concedi debet, cap. 383. item, fol. cxxvii. a fro. uol. primo.

Autoritatem explendi instrumenta notarii defuncti habens, illam ammittit, si non facit incumbentiæ, c. 378. item fol. 25.

a terg. uers. Et hæc folio. 126. a fro. uol. eo.

Ballæ a mercatoribus ligari possunt, cap. 426. mercatoribus, folio. 143. a terg. uol. 2.

Baltrelca quando liceat fieri, & quid tunc seruandum, capite. cccxlviii. si quis, folio. 120. a fronte uol. eod.

Banna plura pro eodem debito dari non debent, c. 18. nullus, fol. 7. a ter. uol. primo.

Banni ciuilibus Forma c. 12. non possit. h. 6. a fron. uol. primo.

Banniti in causa ciuili non audiuntur, nisi prius solutis expensis, capite. x. si quis fol. 5. a fron. uol. 1. & cap. seq. fol. eo.

Banniti de Maleficio non admittuntur ad petitionem sui iuris, nec ad testimonium reddendum, c. 19. banniti fol. 7. a terg. uol. primo.

Banniti de Fideiussoria non possunt agere capite. ccccxiii. ad petitionem, uers. & quilibet folio, cxli. a fronte, uol. primo.

Banniti de Fideiussoria possunt personaliter detineri, cap. eod. & uers. eo, fol. eo.

Banniti de Fideiussoria bona capiuntur, & c. absque processu, non obstantibus aliquibus sætulis. & c. c. eo, uers. eo. fol. eo.

Banniti de Fideiussoria possunt in bonis impune offendi, cap. eo. uers. eo, fol. eo.

Bannitus in causa ciuili, comparens ea hora, qua positus fuit in banno iudice adhuc pro tribunali, sedente, auditur, modo soluat denarios. xviii. capite. xvi. ita fol. vii. a fro. uol. primo.

Bannitus de maleficio potest ubique, & quandocunque cap. cclx.

- aliqua fol. lxxvii. a ter. uers. & prædicta fol. 88. a fron. uol. primo.
- B**annum datum pluribus, pro uno debito, uel causa ciuili, pro uno reputatur, cap. ii. si fuerit, fo. 5. a ter. uol. primo.
- B**annum infra quod tempus dari possit cap. 14. præteritis fol. 6. a ter. & quibus non detur, cap. 15. in possessionibus fol. eo. a ter. & datur super præcepto uel ter. sicut super citatione, & non datur, nisi constet de relatione, cap. 16. ita possit, fol. 7. a fron. uol. primo.
- B**annum quando cassari poterit c. 17. bannum fol. eo.
- B**annum probari non potest per testes cap. 88. per testes fol. 3. a fron. uol. primo.
- B**annum de Fideiussoria, quando, & contra quos dandum, & quid operetur cap. 4. t. 3. ad petitionem f. 140 a ter. uers. quod præceptum, & uers. & quilibet f. 141. a fr. uol. 1.
- B**annum de Fideiussoria tollitur, si bñuitus satisfaciatur, & a notario officii, si ne aliquo præcepto cassari potest. c. eod. uers. & quandoque fol. eod.
- B**aptismatis causa, quænam expensæ, circa infantem, & in colationibus dandis compatribus, uel mulieribus puerperam uisitantibus, fieri possint cap. 459. cum, & c. seq. fol. cli. a fron. uol. 2.
- B**arataria, quæ intelligatur ca. 41. barataria fol. 14. a ter. uol. 2.
- B**arruerii possunt relaxare detentum pro portatione armorum, ipso fideiubente, cap. cxcviii. item fol. 66. a fr. uol. primo.
- B**arruerii tenentur noticiam dare, de relaxatione detenti pro portatione armorum, quæ per eos fieret capit. eod. fol. eod.
- B**arruerii prætoris nihil ultra salarium eorum accipiant, capit. vi. potest. fol. ii. a ter. uers. fin. fol. 3. a ter. uol. 2.
- B**arruerii prætoris debent esse concedenter induti cap. xviii. barruerii. fo. 6. a ter. uol. eo.
- B**arruerii ubi morari debeant capitul. 432. barruerii folio. 144. fa tergo uol. 2.
- B**ellum habet mærum, & mixtum imperium cap. xcvi. iurisdicentes folio 32. a ter. uers. bellum fol. 33. a fr. uol. 3.
- B**ibere, & comedere apud aliquem interdicitur officialibus, sub poena, cap. xlviii. ad tollendum fol. 16. a fr. uol. 2.
- B**inalcum habet mærum, & mixtum imperium, & omnimodam iurisdictionem, cap. 97. iurisdicentes, folio 32 a tergo uers. terra Binalchi f. 110 33. a ter. uol. 2.
- B**ladum, quomodo, respectu taxationis mercedis notariorum, sit assignandum capi. 40. t. ut tollantur, fol. 132. a fron. uers. & si in sola fronte uol. primo.
- B**ona ex domo uiri, uel foceri, uel eorum causa, in uxorem peruenta, ipsa præcedente remanent marito, uel eius hæredibus capite 298. maritus uers. cætera folio 99. a tergo uol. primo.
- B**ona patris, quando pro debito filii capi. possint, & sequestrari, & eorum possessio ingredi cap. 415. si filius. uers. & fideiussoribus, in fin. fol. 142. a fron. uol. eo.
- B**ona non intelliguntur data in detem nisi expresse & legitime constet, ca. 455. non, folio 153. a tergo in fin. uol. primo.

- Bona** si cridas posita presumuntur, in præiudicium ponentis, fuisse in bonis illius, a quo ponens dixerit datum habuisse, cap. 41. item, foli. 139. a fron. uol. ii.
- Bona** in solutum dari per debitorem quando non possint, cap. 413. debitor fol. 140. a fron. uol. 2.
- Bona** immobilia, & iura, uon possunt in non suppositum prætoris alienari, nisi quædam Gabella soluat, sub pœna, & cap. 488. quilibet, foli. 158. a ter. uol. 2.
- Bona** transire debent cum onere suo cap. 489. si quis, fol. 159. a terg. uol. eod.
- Bona** per non suppositum acquisita, si non soluantur onera eis incumbenda. Fisco applicantur, cap. eo. fol. eo.
- Bona** immobilia, & iura uniuersitatum alienari, nec obligari possunt absque licentia principis, capitu. 490. aliquæ, fol. 159. a terg. uolumine secundo.
- Brentatores**, incendii tempore, tenentur cum eorum brentis currere ad ignem extinguendum, aliter puniuntur. cap. 483. brentatores. fol. 161. a terg. uol. 2.
- Brolum** sancti Stephani spaciandum est, nec alicui locari potest. cap. 265. Brolum fol. 95. a tergo uolumine eod.
- Bucæ**, & incastrea, a quibus, & quomodo teneri possint sup Flumine Olenæ, cap. 284. nulla folio. 100. a terg. uol. 2.
- Bucæ**, quibus Extrahi potest aqua nauigii magni, quæ sint, & earum Forma, cap. 329. Flumen, folio, 3. a fron. uel. nomina uero, & seq. fol. 112. a fron. uol. 2.
- Bucæ**, & soratores nauigii, quæ aptæ
- ri debent expensis communis Mediolani, cap. 329. Flumen. fol. 3. a fr. uel. omnes, cum seq. fol. 113. a ter. uol. eo.
- Bullaræ** nemini licet, nisi bullatori deputato, capite. 144. non possint uer sic. & nullus, folio 48. a fron. uolu. secundo.
- Bullare** non licet aurifici aliquod opus Araminis, uel contrafactum, bullo suæ apothecæ, sub pœna & c. c. 146. nullus f. eo, a ter.
- Bullatores** aurificum iurant fideliter officium exercere cepit. 144. non possint, circa med. fol. xlviii. a fronte uol. 2.
- Bullatoris** aurificum officium, & iuramentum capite. cxliiii. non possint per totum, folio. xlviii. a fronte; uol. eo.
- Burgorum** habitatores, rusticorum Onera soluant, Fallit, & cap. cxxviii. omnia fol. lxxxii. a fron. uol. 2.
- Burgus** constituit suos officiales, & siq. dicos ad sui libitum, capite. xciii. quilibet fol. xxxii. a fron. uol. 2.
- Burgus**, uel locus, si fuerit in partes diuisus, illa pars, quæ suam partem oneris soluerit, damnum non patitur, pro alia cap. cxxxii. si burgus, circa princip. fol. 86. a tergo uolum. eod.
- Cadauer** humilis conditionis, Medicis petentibus, pro anatomia, a quibus concedendum sit, & quando, capi. lxxxv. dominus fol. 121. a ter uol. ii.
- Cadauer** non sunt portanda ad ecclesiam, nec in ea tenenda discoperta quibusdam exceptis, sub pœna, & c. cap. 467. nullum, fol. 152. a tergo uol. 2.
- Caducitas** prætextu Canonis non soluti, quomodo, contra emphyteo-

- iam tractari debeat ca. cccix. in ea
libus fol. cxxxviii. a tergo. uol. ii.
- Calderarii, & quilibet aliarum personarum
possunt portare, & uendere, etiam
super nudinis. Aramen laboratum
capit. 419. quilibet, fol. 141. a tergo.
uers. item, 9 calderarii fol. cxlii. a fr.
uol. 2.
- Cambium quandoque, quis cogitur
facere, ca. 134. si quis fo. 146. a ter.
uers. & prædicta, & seq. fol. 147. a fr.
uol. primo.
- Camera ducalis non ligatur statutis, c.
174. statuta, in fi. folio. 56. a fronte,
uol. 2.
- Campanæ broleri communis Medio-
lani non debent per earum pulsato-
rem deputatum ad stramitam pulsa-
ri cap. 83. ille circa med. fol. 39. a fr.
uol. 2.
- Camparii, & officiales Olonæ, qui non
possint esse ca. 303. nullus, fol. 105.
a fron. uol. 2.
- Camparii super certis aquis deputan-
di electio, & officium, capi. 309. eli-
gantur, folio 106. a tergo uol. quine
secundo.
- Camparii Pluminis Lambri electio, &
officium, cap. 310. eligatur, f. 107. a
fron. uol. 2.
- Camparii Nironis officium, capit. ccc-
xxiii. statuitur, fol. 109. a tergo, uol.
eod.
- Camparii, qui custodiant terras, fru-
ctus, & aquæ ductus sunt a commu-
nibus deputandi, & quot, cap. 367.
quodlibet folio cxxv. a tergo uol.
secundo.
- Camparii possunt a cõibus, uel iudice
damnorum datorum. deputari, cap.
eo. uers. & licitum, fol. eo.
- Camparii, tempore deputationis eorū
iurare debent, & quomodo, cap. eo.
uers. in. fol. eo.
- Camparii etiam per quoslibet possunt
deputari, pro custodia possessioni-
um suarum, cap. eod. uers. fin. folio,
eod.
- Campatii intra quod tempus accusare
debeant damnum dantes consuli eo-
rum loci, uel damnum passio, capite,
368. quilibet, in prin. fol. 126. a fro.
uol. 2.
- Camparii quando, & intra quod tem-
pus, accusare debeat damnum dan-
tes, ad officium damnorum datorū,
cap. eo uers. & ad requisitionem fol.
eod.
- Camparii Facientes pactum cum dam-
num dante, de non accusando, puni-
untur cap. eo. uers. & si reperiatur
fol. eo.
- Camparii, usque ad quam quantitatē
possit accipere pignus a damnum
dantibus, & quid tunc seruare tene-
tur, cap. 369. quilibet, fol. 126. a fro.
uol. 2.
- Camparii officium durat, donec fuerit
reuocatum cap. 370. camparii, folio
266. a ter. nol. 2.
- Campariis quando, & usque ad quam
summam, occasione damni dari, cre-
datur cap. cccxxiii. quodlibet folio,
cxxvii. a fronte uersicul. & creda-
tur, cum seq. folio, cxxvii. a tergo,
uol. 2.
- Campario nauigii, in spectantibus
eius officio, creditur cum iuramen-
to, & test. capite. cccxxx. consti-
tuatur, uers. fin. folio, cxliii. a tergo
uol. 2.
- Camparius per molendinarios Olonæ
electus, si fuerit per officium pro-
uisionum confirmatus, habet Bail-
iam accusandi, & denunciandi con-
trafacientes statutis de aquis ca. 95.
camparius folio. ciii. a fron. uol. se-
cundo.

Camparius, cum notario eligitur, super certis aquis, qui in quirunt, si Aqua ex dictis Fluminibus extrahitur, contra Formam statutorum, cap. cccix. eligantur. fol. cvi. a tergo uol. eo.

Camparius aquæ nironis curare debet ut aquæ in dicto Flumine de currete solitz, in eo defluant, nec alibi decantur, aliter dolose Faciens eondē natur. &c. capit. 3 a 3. iudex fol. cix. a fronte.

Camparius nauigii magni, a quo eligatur, eius officium & salarium capit. 330. constituantur fol. cxiii. a tergo uol. 3.

Camparius, uel aliquis de sua Familia dans damnum in bonis alterius in territorio ubi est camparius, puniatur in quadruplum cap. cccxviii. quilibet folio. cxxvi. a fronte uol. secundo.

Camporem dare pro Fideiussore nemo cogitur nisi ita per statuta. uel ex conuentione requireretur. capi. lxxxviii. non folio. xxx. a tergo uol. secundo.

Cancellarius collegii notariorum tenetur habere librum, super quo scribat intratas ac expensas ac alium super quo scribat consilia, & ordinationes collegii cap. cccxlix. notarius folio. 114. a tergo uolumine primo.

Cancellarius collegii notariorum tenetur omnes Scripturas pertinentes ipsi collegio gratis tradere d.c. circa fi. fo. eo.

Cancellarius collegii notariorum puniatur, si non deferatur iuramentum requisitum notario, antequam laudetur capite. 355. notarii uersic. & aliter folio 117. a fronte uolumine, primo.

Cancellarius collegii notariorum examinatur testes in causis coram abbatibus, notariorum uerentibus, capitu. 42. allegantur, uersic. & qui folio, 137. a tergo uolumine eod.

Cancellarius collegii notariorum quodnam habeat salarium capit. 343. communitas, fol. 3. a fronte uersic. fo. eo. a ter.

Canem alterius, furari nec, retinere licet sub pena cap. 445. nullus f. 147 a tergo. uol. 2.

Caneparii carcerum, siue custodes, quam mercedem pro cibo, & potu carceratorum habeant capite, eccclvii. dicti, circa prin. fol. 51 a tergo. uol. 2.

Caneparius capitanei Iustitiæ quid possit accipere, ac carceratis pro cibo & potu ca. 192. item fo. a tergo uol. primo.

Caneparius prætoris Mediolani, & aliorum officialium, quid accipere possit pro cibo, & potu a carceris eo. fol. eo.

Caneparius collegii notariorum unus tantum eligitur cap. 343. communitas, in prin. fol. 3. a fronte, uolumine primo.

Caneparius collegii notariorum, finito annuo, potest iterum confirmari ca. eod. uersic. ita tamen, quod qui folio eo. a tergo.

Caneparius collegii notariorum tenetur satisfacere, &c. cap. 450. caneparius f. 114. a tergo uersic. & satisfidet f. 115. a fronte. uol. primo.

Caneparius collegii notariorum puniatur, si a notario creando non præstetur iuramentum requisitum, antequam recipiatur, capite. eccclv. notarii uersic. & aliter folio cxvii. a fronte. uol. eo.

Caneparius collegii prædicti quodnā habeat salarium cap. 343. communis fol. 3. a fron. uers. fi. fol. eo. a tergo uol. primo.

Caneparius uniuerſitatis Fabrorum, a quibus eligatur, & quas habere debeat conditiones, & per quod tempus eius duret officium cap. 103. eligatur fol. 36. a ter. uol. 2.

Canterium habet mærum, & mixtum Imperium, & omnimodam iurisdictionem cap. xcvi. iudicantes fo. 32 a tergo uers. burgus canturii, fol. 33. a fron. uol. 2.

Capi personaliter qui possint ca. 167. pro debito folio 56. a fronte uol. primo.

Capi nemo potest in domo proprie habitationis, nec in ecclesia, pro aliquo debito, fallit tamen capite. 65. nullus folio, 20. a tergo uolum. secundo.

Capi nemo potest pro minori summa librarum sex. Fallit tamen in certis casibus cap. 167. nullus fol. 54. a ter. uol. eo.

Capitanei non soluunt onera rustico- rum eum burgis uel uillis c. ccxviii. omnia circa fin. fol. 82. a fronte nol. secundo.

Capitula admissa sunt ipsa iure capit. xlix. capitula fol. 19. a fr. uol. 1.

Capitula sunt danda ante receptionē, testium c. 85. testes fo. 30. a ter. uol. primo.

Capitula producents tenetur in actu productionis nominare quatuor notarios de Pilaſtro, eorum unum aduersarius eligere debet, pro examine testium faciēdo c. 403. si contingat in prin. fol. 138. a fr. uolum. primo.

Capitulatio fieri non potest in causis cridarum, in termino communi aſi

fiat per octo dies utiles ante finem ipsius termini ca. 464. & quia folio, 150. a fron. uers. ita tamen fol. 157. a fron. uol. primo.

Capitulatio si fiat in ultimo termino, debet fieri per tres dies ante finem termini. Fallit tamen ut ibi cap. 184 si contingat fol. 59. a tergo uolum. secundo.

Captio quandoque est nulla cap. 197. item uers. fin. fol. 65. a ter. & c. 260. a liqua fo. 87. a ter. uers. fin. fol. 88. a fr. uol. primo.

Captio certis diebus ex causis debiti, prohibetur, cap. 64. nullus fol. 20. a fr. uol. 2.

Captio certis in locis fieri non potest pro debito c. 65. nullus fol. 20. a ter. uol. eo.

Captio pro minori summa librarum sex fieri non potest c. 166. a nullus fo. 54. a ter. uol. 2.

Captus indebite quando soluat mercedem. Famulorum, & quando non ea. 189. item uers. si uero f. 63. a ter. uol. 1.

Captus debet primo conducī adiudicem, quam ad carceres, capitu. 197. item fol. 65. a ter. uolu. eod. Et ibi si non ostendat rationem, quare non potuerit capi, transmittitur ad carceres, ut ibi, uers. Et si ille fol. eod. eod.

Captus, quando per seruitorem intelligatur communi, uel uniuerſitati consignatus, c. 209. aliquis f. 71. a fr. uol. primo.

Captus si auferatur, qualiter auferens puniri debeat cap. 228. si quis f. 78. a fr. uol. primo.

Captus pro alio, quando conseruandus sit indemnus, & intra quod tempus petere possit c. 240. quilibet fo. 82. a fr. uol. eo.

Captus pro debito, quando sit a creditore, qui capere fecit, alendus capit. 241. si quis fol. 82. a terg. uolumine primo.

Captus, si sequestratur, debet eadem die, uel sequenti moneri, alias praeiunctu dictae sequestrationis non possit retineri, capite. 259. si contingat fol. 87. a fron. in si. uol. eo.

Captus, ob reuerentiam domini nostri relaxandus est, sub Fideiussione, ca. 64. nullus, circa prin. fol. 20. a fronte. uol. ii.

Captus certis diebus indultis ob reuerentiam, ut supra, relaxari debet absque impensa, cap. eo. uer. & iudicis fol. eo. a ter.

Captus pro debito, in domo propriae habitationis, uel ecclesia, relaxari debet sine impensa cap. 65. nullus si. 20. a ter. uol. eo.

Captus indebite pro debito debet absque impensa relaxari, cap. lxx. si contingat, in prin. folio. 22. a tergo, uol. ii.

Captus occasione damni, non relaxatur, nisi prius satisfecerit. capit. 373. si quis, uerf. fin. fol. 127. a fron. uol. eod.

Captus quandoque non potest petere denarios decem octo, qui captis tradi debent. c. 379. nullus, uerf. & si fol. 129. a fron. c. eo. uerf. idem per, fol. 130. a fron. uol. 2.

Captus, & robatus pro communi, uel alio quomodo, & contra quos habeat regressum, cap. xcii. quilibet, si. 31. a ter. uol. 2.

Carauagium habet mazarum, & mixtum imperium, & omnimodam iurisdictionem, capit. xcvi. ius dicentes. fol. xxii. a ter. uerf. carauagium fol. 33. a tergo uol. 2.

Carbones uendens ad postam non po-

test illos portare ad uendendum per ciuitatem, sub poena, c. 423. aliquis, fol. cxlii. a ter. uol. 2.

Carceratae foeminae non debent uiris commisceri, ca. clx. incantatores, cir. prin. fol. lii. a fron. uol. eod.

Carcerati uisitandi, & protegendum sunt a dominis protectoribus, c. clii. prefati fol. 49. a ter. uol. 2.

Carcerato pro debito priuato debent ad carceres male mansionis mitti, cap. ccccliii. in prin. fol. 50. a fronte, uol. 2.

Carcerati quandoque in testes admittuntur c. 455. superstitis in si. 52. a fron. uol. 2.

Carcerati pro alio non possunt consequi expensas, eis in carceribus factas, nisi ad certum computum, cap. 457. dicti uerf. nec fol. eo. a ter.

Carcerati non relaxantur, sine mandato iudicis, qui detineri fecit, uel protectorum c. 458. custodes, in princ. fol. eo. a tergo.

Carcerati pro debito possunt relaxari de consensu creditorum, capit. eod. fol. eod.

Carcerati, si decedant, quorum expensis sepeliendi, cap. clx. incantatores, fol. 52. a fron. uerf. & casu fol. 52. a ter. uol. 2.

Carcerati, nec re, nec uerbis sunt a custodibus iniuriandi. cap. clxi. nullus fol. 52. a terg. uol. eo.

Carcerati non possunt pro expensis carceris retineri, sed ad malam mansionem sunt transmittendi, cap. 165. nullus fol. 54. a terg. uol. 2.

Carceratis quandoque quolibet die ius redditur cap. cclvii. carceratis, si. 87. a fron. uol. primo.

Carceratis distribuendus est panis male coctus, sub poena, c. 164. dominus fol. 53. a ter. uol. 2.

- Carcerato cum teste creditur de sub-
tractione per custodem carcerum,
ultra ordines, ei facta, cap. cccclv.
superflites, fol. 50. a ter. & cad. fol.
51. a fron. uol. ii.**
- Carceratorum debiores cogi possunt
per D. Protectores, cap. clxviii. prae-
fati, fol. liiii. a ter. uol. ii.**
- Carceres a quibusdam incantari sub
pœna prohibetur, cap. clxii. si quis
fol. liii. a fron. uol. ii.**
- Caretas a mulieribus, qui nam pos-
sint tenere, cap. cccclxii. non liceat
fol. cli a tergo. uol. co.**
- Casinae, & molendina, & quædam alia,
cum quibus sustinere debeant onera,
cap. 236. omnes, fol. 87. a fron.
uolumi. ii.**
- Cassinae, quæ per decennium non sol-
uerunt onera, cum aliqua terra, pre-
sumuntur liberæ, nec possunt pro-
oneribus terræ impositis molestari
cap. eod. uers. saluo fol. eod. a ter-
go.**
- Cassinae quædam separatæ, cap. eod.
uers. fin. fol. eod.**
- Cassinae, quæ de nouo ædificari con-
tingerint, quam immunitatem habe-
ant, cap. 237. si contingat. fo. eo.**
- Castellum declaratur esse de ducatu
cap. 56. statuitur, uers. ita, ut, fol. 21. a
fron. uol. 2.**
- Casus. in quo proceditur summarie, &
personalis deentio habet locum, cap.
220. gubernator, in fi. fol. 74. a ter.
uol. primo.**
- Casus, in quo proceditur sine libelli
datione, & omni iuris solemnitate
ommissa, c. 340. si aliquis, in fi. fol. 110
a fron. uol. primo.**
- Causa pendes non possit, sub pœna
uentilari coram alio iudice, parte in
uita, cap. 9. si contingat, fo. a ter. uol.
primo.**
- Causa quandoque pro pœna amitti-
tur. cap. 453. authentica fo. 153 a fr.
uol. primo,**
- Causa criidarum, quando, & quomodo
committenda, cap. 454. & quia fol.
156. a fron. uers. elapsis aurem, &
seq. fol. 157. a tergo, & folio 158. a
fron. uol. primo.**
- Causa inter nobiles, & uicinos, circa
Onera inter se diuidentia, debet in-
tra decem dies terminari, cap. 231.
si aliqua fol. 85. a fron. uers. fi. 85. a
tergo uol. 2.**
- Causæ ordinariæ factæ summarie per
rescriptum non immutant natura,
cap. 24. post terminum, fol. 9. a terg.
uol. primo.**
- Causæ, si petiitum sit consilium sapien-
tis, quando per iudicem committen-
dæ, capite. xxvii. deinde fol. a fronte
in fin.**
- Causæ summarie habent instantiam
quadragesima dierum utilis, ut habent
ordinariæ cap. 25. causæ fol. 9. a ter.**
- Causæ coram magistris intratarum
uerentes non habent instantiam,
nec reguntur secundum ordines, sub
rubrica generali de iudiciis, c. 32.
ordines fol. 2. a ter. uol. 2.**
- Causæ senatoriæ nullam habent in-
stantiam, nec in eis. Seruantur ordi-
nes rubricæ generalis de iudiciis
capit. eod. folio. xii. uers. Nec ali-
quis.**
- Causæ coram consulibus mercatorum
uerentes, non regulantur iuxta di-
sposita sub rubrica generali de iudi-
ciis, sed secundum ordines proprios,
cap. eo. fol. eo.**
- Causæ summarie respectu persona-
rum, item respectu rei petitiæ, multæ
sunt cap. 47. dominus potest. 5. foli.
18. a ter. & cap. 48. quilibet fo. 19. a
fron. uol. primo.**

Causæ non excedentes libras decem sunt summarissimæ, & in eis proceditur de facto, & prout iudici uideatur cap. 48. fol. eo.

Causæ ciuiles non possunt committi consulendæ, nisi doctoribus residentibus de collegio Mediolani salit, ut ibi, cap. lix, dominus potestas, fol. xxii. a ter. uol. eo.

Causæ, & earum instantiæ stant in suspensio, tem pore messium, & uindemiæ, ceteris casibus exceptis, cap. 107. tempotibus, folio 36. a fr. uol. primo.

Causæ, summariæ possunt etiam ordinari tractari, partibus non contradicentibus, cap. cxv. quia sæpe. fol. xlv. a tergo uol. primo.

Causæ coram abbatibus uotariis fuerentes nullam habent instantiam ca. 345. abbates fol. 112. a ter. uers. & prædicta fol. 113. a fron. uol. 1.

Causæ inter locatorem, & conductorem, occasione conductionis cognoscuntur summariæ. &c. ca. 379. nullus, fo. cxix. a fron. uers. & si contra uersa fol. cxxxi. a fro. uol. ii.

Cæcus quomodo testetur cap. cccxxii. in testamentis fo. cv. a ter. uol. pri.

Cedens bonis iurare tenetur, se consignaturum omnia bona, cap. cccix. cedens fol. cxi. a fron. uol. primo.

Cedens bonis occultans aliqua priuatur commodo cessionis, cap. eo. f. eo.

Cedens in titulo uenditionis quomodo iurare teneatur. c. cccclv. si quis fol. cli. a tergo uol. primo.

Cedens titulo donationis iurare tenetur, & quomodo, ca. 446. & si l. 151 a fron. uol. primo.

Cedens, & cessionarius fraudē committentes in cessionibus, ad quid, & quæ pœna teneantur, c. 447. cessionarius fol. cli. a fron. uers.

& si repertum fol. eo. a ter. primo, Cedens facta cessione, si libeat debitorem, punitur cap. eo. uers. li. f. cli. a fron. uol. eo.

Cedere uolens bonis qualiter cedat, c. 408. si quis f. 139. a ter. uol. ii.

Cedere uolens bonis, quid imprimis seruare teneatur, capite. 410. quilibet, fol. cxi. a fron. uol. eo.

Cernedæ ubi faciendæ cap. 219. cernedæ, fol. lxxxii. a tergo. uol. 2.

Cessio quando per descendentem, contra ascendentem accipi possit, uel non c. 266. nullus, fol. 89. a ter. uol. primo & si contra formam accipiat, uel fiat est nulla d. cap. uers. & ipse fol. eo.

Cessio titulo donationis non potest per uxorem accipi, contra maritum uel socerum, in præiudicium eorum creditorum, c. cclxix. si qua f. 50. a tergo. uers. li. f. xci. a fron. uol. eo.

Cessio bonorum coram quibus iudicibus fieri possit, & quomodo ca. 408 si quis, in prin. fol. cxxxix. a ter. uol. primo.

Cessio bonorum, Forma non seruata non ualeat, c. 40. uers. & aliter. f. 140. a fron.

Cessio bonorum, in quibus casibus, non habeat locum, c. eo. uers. quæ tamē fol. eo.

Cessio bonorum non ualeat, in præiudicium creditoris non citati. c. 410. quilibet in li. fol. eo.

Cessio iuris, titulo uenditionis, quomodo faciendæ, c. 445. si quis fol. cli. a ter. uol. eo.

Cessio titulo donationis qualiter fieri debeat c. 446. & si fol. 151 a fr. uol. primo.

Cessio iuris, Forma non seruata, non ualeat, cap. 447. cessionarius, f. eo. d. a fron. uers. li. uero l. eo. a tergo.

- Cessio iuris**, maioris summae, quam sit creditum sustinetur pro quantitate viri crediti ca. eo. uerf. eo. f. eo.
- Cessio accessoria**, non est cum solemnitatibus, quae requiruntur in parit cessionibus. conficienda capi. 447. cessionarius, fol. cli. a fro. uer. & praedicta fol. 151 a ter. uol. primo Fallit aliquando, ut ibi.
- Cessio tenet**, quanuis in ea non contineantur numeratio, sed cōfessio de recepto, cap. 448. si in fol. 53. a fronte uol. eo.
- Cessio**, ubicunque celebretur, debet confici seruatā Formā statuti Mediolani, si quis ea uelit contra suppositum uti, capite. cccclix. omnia fol. eod.
- Cessio** quando fit pro defensione, & in casu euictionis, ad agendum, instrumentū interlineari debet, alias non ualet, cap. 450. itē fol. eo. a ter.
- Cessio iurium dotialium**, constante matrimonio, qualiter fieri debeat, capi. 451. item fol. eo. & si forma tradita non seruetur, non ualet cap. eod. in fi. fol. 153. a fronte.
- Cessio Bonorum**, quando per colonū & quosdam alios, in prauiudiciū locatoris, fieri non possit, ca. 379. nullus, uerf. & xi fol. 129. a fronte. uerf. idē per fol. 130. a fr. & uer. alioqui f. eo. a ter. uol. 2.
- Cessionarii** quomodo in cessionibus iurare debeant, cap. 445. si quis fol. 150. a ter. & cap. 447. cessionarius fol. 151. a fronte. uol. primo.
- Cessionarius**, in casu nō gaudet priuilegio cedentis. capit. 187. si aliquis, uerf. fin. fol. 60. a ter. uol. 2.
- Chyrogaphum**, si sit purum, annis duodecim praescribitur, capite. 122. quilibet fol. 40. a fronte. uolumine primo.
- Chyrogaphum**, ad probandum, & de positum, uel sequestrum sit sponte susceptū, quomodo conficiendū, ca. 17. si quod f. 73. a ter. uol. eo.
- Chyrogaphum scriptum** tantum manu propria, quando contra scribentem fidem faciat. cap. 220. gubernator fol. 74. a fronte. & adhibeatur fol. 75. a fronte. uol. primo.
- Chirurgi** non coguntur ire ad exercitum, & a certis aliis praeseruantur. cap. 351. nullus uerf. fin. fol. 120. a tergo. uol. 2.
- Chyrurgi** non possunt mederi in ciuitate, nisi sint in eorum collegio recepti, cap. 353. nullus in prin. fallit, ut ibi fol. 121. a fronte. uol. 1.
- Chyrurgi** non possunt in collegio recipi, nisi prius examinentur, & approbentur, ca. eo. uerf. item. f. eo.
- Ciconiz** non possunt ca. sub poena. ca. 444. nullus f. cxlvii. a ter. uol. 2.
- Cimiteria** debent teneri munda ab omni turpitudine, sub poena, cap. 255. quicunque fol. 93. a fronte. uol. eo.
- Circa**, dictio, qualiter intelligatur cap. 129. item statuitur, fol. 46. a ter. uol. primo.
- Citans alium** sub diuersis iudicibus pro eadem re, durante instantia, puniatur, cap. vii. si quis fol. 4. a tergo, uol. primo.
- Citans**, si non comparet potest poni in banno, nec auditur nisi resectis impensis, cap. x. si quis, fol. x. a fronte. uerf. fi. fol. v. a ter. uol. primo.
- Citatio absentis**, qui se abscentauerit, cum Familia &c. qualiter facienda cap. 2. quod quilibet folio 2. a fronte. uol. primo.
- Citatio illius**, cuius porta clausa repta fuerit, qualis. & quid circa ipsam seruari debeat, cap. eo. fol. eo. a tergo.

Citatio absentis, qui solitus non sit habitare in ciuitate. nec ducatur Mediolani c.iii. item fol. 2. a ter. uol. eo.

Citatio peremptoria intimanda illi cuius portā reperitur clausula, qualiter fiat cap. 5. licet, in fi. fol. 4. & a fr. uol. primo.

Citatio peremptoria habitati, extra iurisdictionem qualiter faciendā, & intimanda cap. eod. uers. & prædicta f. 3. a tergo.

Citatio peremptoria fieri potest per seruitores approbatos communis Mediolani cap. eo. uers. & quod per emptoria fol. eo.

Citationes in causis ciuilibus transmittendæ, quo modo formandæ c. 1. in primis fol. 1. a fron. uol. 1.

Citationes, & processus maleficii, & de ciuifforie possunt fieri secundū ordinem causarum ciuiliū. ca. 4 t. 1. citationes fol. 140. a ter. uol. 1.

Citationes in causis cridarum quomodo faciendæ, cap. 1. in fin. fol. 1. a fron. & cap. 464. & quia fol. 156. a fron. uers. & ubi cum seq. fol. 158 a fron. uol. eo.

Citationes peremptoriæ quomodo formandæ, & ubi intimari debeant, capite. 5. licet, folio. 3. a fronte, uol. primo.

Citationes debent portari per seruitores communis Mediolani cap. i. & ca. 5. licet fol. 3. a fron.

Citationes in causis cridarum in ultimis. xv. Diebus transmitti possunt pro una hora ad aliam, cap. 1. fol. 1. a ter. & cap. 464. & quia uers. & ubi & seq. fol. 158. a fron. uol. 1.

Citationes quocunque tempore transmitti possunt, modo terminus, & faciendi cadat in tempore iuridico cap. 1. 4. ad tollendum, fol. 70. a ter. uol. 2.

Citationes pro stratis uislandis, a ludice stratarum faciendæ quomodo & quando fieri debeant. cap. 284. item fol. xvi. 8. a fron. uol. eo.

Citationes quales, per iudicem stratarum, & alios sint transmittendæ condemnatis, antequam contra eos concedatur exequutio, cap. 275. factis, fol. eo.

Citationum copiarum citatis relinquende cap. 1. uers. d. in iustantur fol. 1. a tergo uol. primo.

Citatus pro diuersis causis ad eundem terminū, pro quibus fiat contumax & pro quibus non cap. 7. citatus, fol. 4. a fron. uol. primo.

Ciuis Mediolanensis sit, si per annos triginta ciuitate habitauerit. c. 218. omnia, fol. 82. a fronte, circa fi. fol. 82 a tergo uol. 2.

Ciuis Mediolani habitans, potest morari per certum tempus, ad suas possessiones, absque eo, qd soluat onera eum Nobilibus, uel eum communitate, capite, 231. quilibet, fol. 84. a tergo uol. 2.

Ciuis habitans Mediolani. si ad manus suas laborari fecerit, & habitauerit in teris, seu uillis, etiam intra tempora concessa, teneatur ad Onera, eum eis, cap. eo. uers. si uero, & seq. fol. eo.

Ciuium Mediolanensium bona pro debito alienius communis non sunt rotunda, aliter contrahens puniuntur & bona sine expensis summarie, & incontinenti restituntur. cap. 256. nullius fol. 86. a ter. uol. 1.

Ciues Mediolanenses non soluant onera rusticorum cum uilis cap. 218. omnia, circa fi. fol. 82. a fr. uol. 2.

Ciues non tenentur sustinere quandā Onera cap. 27. ciues, folio. 83. a ter. uol. eo.

Claussula, summarie, de plano, sine strepitu, & figura iudicii, quid inportet capite. 125. quia sepe fol. 45. a ter. uol. primo.

Claussula, quod per omnia iuris remedia fiat exequutio, quid operetur. cap. 154. non debeat, fol. 52. a ter. uol. eo.

Claussula iustificatiua quando ponenda sit in preceptis, & quid continere debeat. cap. 187. item fol. 63. a fr. uol. primo.

Claussula, quod non robenent, nec cōtestentur, uerita, ponenda est in preceptis, & sequestris, aliter puniuntur iudex, & notarius capit. 251. nullus uerf. & in quolibet & seq. fol. 65. a fron. uol. primo.

Claussula, omnibus iuris remediis, an comprehendat personalem, detentionem argumentum quod non, est cap. 35. quælibet, fol. 12. a ter. cap. 169. æstimatores fol. 57. a fron. circ. fin. fo. co. a ter. uol. primo. argumentum, autem quod sic est cap. 201. statuitur. uerf. ipsoque fol. 64. a fron. uol. 2.

Claussula firmo manente precepto, ponenda est a iudice in eius subscriptione, si posita fuerit in precepto cap. 203. declaratur. fol. 65. a fron. uol. 2.

Claussula bonis transeuntibus commone. & c. semper intelligitur in alienatione in non suppositum facta. capi. 489. si quis, in fin. folio. 159. a tergo uol. 2.

Claussula solite, in compromissis factis per iudicem censentur appositæ cap. 115. si de extero. fol. 41. a fr. uol. primo.

Cloacz in domibus priuatorum, qualiter, & per quos ad fossarum uel ad nironum sint reducendæ, capit.

156. cum fol. 95. a ter. uol. 2.

Cloacz, & necessaria, quando spaciari non possint in ciuitate, cap. 268. nullum fo. xcvi. a fron. uol. eo.

Clusa Pontis Archeti, a quibus defendi debeat, & si deualsetur, a quibus debeat refici. ca. 312. clausa fol. 107. a fron. uol. 2.

Clusa nironis prope pontem de archeto, & rouersella, quorum expensis debeat manuteneri, ca. 325. omnes fol. cix. a ter. uol. 2.

Coadiutores notariorum iudicium, & officialium ciuitatis, & ducatus iurare debent, & quomodo, cap. xxiii. iuret fol. 8. a ter. uol. 2.

Coadiutores notariorum, ut supra per iuri, uel qui non præliterint iuramentum requisitum, quomodo ponantur capit. eod. uerf. & quod si fol. eo.

Coadiutores notariorum, ut supra, non possunt esse, nisi maiores annis uiginti cap. eo. uerf. eo. fol. eo.

Coadiutores officii maleficiorum non possunt procurare, nec postulare. cap. xxv. coadiutores. fol. 9. a fron. uol. 2.

Coadiutorum officium, tam in ciuili, quam in criminali, cap. 26. officium fol. 9. a fron. uol. 2.

Codicillari licet tempore postis, cum duobus testibus capite. 322. in codicillis uerf. & prædicta fol. 105. a fr. uol. primo.

Codicilli solemnitas, quæ sit, capi. eod. fol. eod.

Cognitum, & decusum, quid intelligatur cap. 23. statuitur, folio. 9. a fronte uol. primo.

Collatio bonorū parafrenalium, & doais, quando fiat, a muliere in successione ascendens cap. 286. si conuigat fol. 95. a ter. uol. primo.

Collegia medicorum phisicæ, & Chyrurgicæ debent esse in ciuitate Mediolani, cap. xxxlv. sint folio, cxxxi. a tergo, uol. ii.

Collegium iurisperitorum spaciandū & liberum esse debet ab omnibus impedimentis, & offuscatione aeris, capitul. cccxxx. collegium, folio. cxliiii. a fron. uol. ii.

Collegium notariorum ubi debeat esse, cap. cccxxxv. illa fol. cl xv. a fron. uol. ii.

Collegium notariorum, quos officiales, & ministros habere debeat cap. cccxliii. cōtras, fol. iiii. a fro. uol. i.

Collegium iudicum quis possit ingredi, cap. cccxliiii. nullus, & c. 4 t 5. uol. i. fol. 14 t. a ter. uol. primo.

Coloni, & quidam alii non possunt dimittere Rem conductam locatori nisi prius soluto debito, occasione eunductionis, causato. ca. cccxxix. nullus, circa prin. fol. exxix. a fronte uolum. 2.

Coloni, & quidam alii, ac eorum familiares relinquentes Rem eunductā domino non satisfacto, possunt capi, nec relaxantur etiam quod sint sexagenarii, nec Bonis cedere possunt, cap. eod. uers. & si dictus, fol. eod.

Coloni, & quidam alii, Debitores! In diem, recedere possunt, modo satisfacti de debito ad tempus solendo, ca. eo. uers. Et prædicta, folio exxix. a tergo uol. ii.

Coloni debitores, & certi alii a domino excumiani, possunt capi non obstante etiam q sint sexagenarii, ca. eo. uers. idem per fol. cxxx. a fron.

Coloni ut supra quocunque uadant semper possunt capi & c. capit. eod. uers. eo. cum seq. fol. eo.

Coloni tenentur ingrassare terras con-

ductas, ut faas, aliter tenentur ad damnum, cap. cccclxxxi. colonus f. l. cxxxi. a tergo uol. a.

Coloni partuarii non possunt fructus colligere, sine præsentia locatoris, aliter tenentur ad damnum, de quo creditur sacramento locatoris de cruditate, cap. 38 a. Massarii, f. eo.

Coloni partuarii tenentur Blada in bonis conductis nata triturare, & eorum, hæc aliorum fructuum medietatem, ad Donum locatoris turi consignare, capit. cccclxxxi. domini, fol. cxxxi. a fron. uol. ii.

Coloni, ut supra, nihil ex parte locatoris, pro collectione fructuum recipere possunt, nec pro Vino faciendo, cap. cccclxxv. Massarii, fol. eo.

Coloni, ut supra non possunt sine licentia locatoris uuas uedere, aliter tenentur ad damnum in quadruplū, cap. 386. non audeant fol. eo. ad.

Coloni, & quidam alii, si steterint extra Coloniā, uel rem locatam per decennium, & locator interim quærimoniā non deposuerit, non possunt molestari pro facto. cap. 388 si. colonus, fol. 133. a fron. uol. a.

Coloni cuiuslibet generis tempore recessus, qualiter debeant relinquere dño sapes, & arbores cap. 393 aeneantur fol. 134. a fron. uol. a.

Coloni prædicti non possunt arbores a cima incidere scaluare, nec agabare, nec arbores a cima, uel sine exitu pare absque licentia domini, ca. eo. fol. eo.

Coloni, uel fistabiles diuidentes bona locata absque licentia domini, priuari possunt coloniā, cap. 397. coloni, fol. eo. a terg.

Coloni qualiter inter se diuidere debeant fructus opera rusticana peremptos, c. 40 t. coloni. f. 136. a fr. uol. a.

Coloni non curantes vineas Domino-
rum conductas qualiter puniantur,
cap.402.coloni,fol.eo.
Coloni non possunt inuito domino be-
stias,& quædam alia extra bona lo-
cata abduceret,cap.406. Non pos-
sit,fol.137.à fron.vol. secundo.
Coloni quando adiutorium massaricij
soluere cogantur,cap.407.Si quis,
fo.eo.à tergo.
Coloni non possunt laborare alia bo-
na vltimo locatiõis anno, nisi prius
primo domino satisfacto de adiuto-
rio massaricij, c.eo.verf.nec,fo.eod.
Coloni non possunt vltimo locationis
anno, nisi pro quadam parte, bona
conducta milio, & similibus, occu-
pare,c.408.statuitur fo.138.a fr.v.2
Colonus potest esse testis,tam pro q̃
contra dominum,cap.91.coloni,fo.
31.à terg.vol.1.
Colonus non potest cedere bonis in
præiudicium domini habentis con-
tra eum exequutionem personalem,
cap.408.si quis,fo.309.à terg.verf.
quæ tamen, fo.140.à fr.vol.1.
Colonus filiusfamilias obligatur occa-
sione coloniæ, absq; patris consen-
su,cap.416.si filiusfam.verf.Et fide-
iussores,fol.142.à fron.vol.1.
Colonus, & quidam alij non possunt
ab aliquo sup suo receptati, nec eis
aliqua bona locari, nisi prius primo
domino de eius credito satisfacto,
cap.379.nullus,verf.Et vltierus,fo.
129.à fron.vol.2.
Colonus potest iurare fictum esse solu-
tum,vel id soluere non teneri à trien-
nio supra,cap.397.si contingat,fo.
132.à terg.vol.2.
Colonus volēs recedere a possessione
locata,quæ nam relinquere debeat,
c.391.si cõtingat,fo.133.ater.vo.2.
Colonus, quibus in casibus possit co-

loniam relinquere, & ad fictum non
teneatur, cap.394.si colonus, folio
134.à fr.& cap.seq.fo.eo.à ter.vo.2
Columbi nõ possunt capi sub pœna, &
q̃ capti fuerint statur sacramêto do-
mini columbarij, cap.442.null.fo.
147.à fr.vol.2.
Cumbos etiam q̃ quis non caperit,
quandoq; punitur,ac si capisset, ca.
eo.in fi.fo.eo.
Cumbos emens ab aucupibus puni-
tur,cap.443.Quicumque, fol.147.à
terg.vol.eo.
Comedere,qui possint in domo defun-
cti,ad exequias,cap.471.post mor-
tem,circa prin.fo.153.à terg.vol.2
Comes Pallatinus non potest vti suo
priuilegio,circa legitimationes,nisi
in casibus permisis, cap.461.item,
in princ.fo.155.à fr.vol.1.
Commisario non datur socius,nisi sit
de voluntate Partium,cap.28. qui
cõmissarius,fol.10.à terg.in fi.vo.1
Commisarius ad consulendum in cau-
sa principali,tenetur acceptare cõ-
missionem,cap.28. qui Commissa-
rius, fol.10.à terg.in fin volu.eo.
Commisarius causæ Appellationiste-
netur commissionem acceptare,ca.
131.lata,fol.47.à fron. volu. primo.
Commisarius appellationis tenetur il-
lam intra tempora limitata, expedi-
re,cap.135. qui cõmissarius, fol.48.
à terg.vol.1.
Commissio causæ ad consulendum,
quãdo fieri debeat,cap.27. deinde,
fol.10.à fr.in fin.& cap.57. in quali-
bet,fo.21.à fr.in fi.vol.1.primo.
Commissio vt supra põt fieri etiam du-
rãtibus temporibus probatorijs de
voluntate partium, & tunc coram
Commisario poterunt fieri omnia,
quæ potuissent fieri corã ordinario,
cap.27.fo.x.a fr.& c.57.fo.21.a fr.

Commisio vt supra non potest fieri, nisi Doctoribus de Collegio, sub pœna, fallit tamen, c. 59. Dominus, fol. 22. à terg. volu. primo.

Commisio ut supra nō potest fieri aduocato, cap. 61. alicui, fo. 23. à fron. volu. 1.

Commisio causæ cridarum ad consulendum quando facienda, cap. 464. & quia, vers. elapsis, & seq. fol. 157. à terg. volu. 1.

Commisio interloquutoria eliciatur ex actitatis, cap. 41. commissio, fol. 14. a terg. in fin. vol. eo.

Commisio Mediatorū durat tres menses, cap. 120. compromissa, fol. 44. à terg. volu. 1.

Commisio causæ cridarum durat triginta diebus vtilibus, cap. 464. & quia, fol. 156. à fr. vers. quæ, fol. 158. à fron. volu. 1.

Commisio causæ cridarum, si non fiat intra tempus limitatū, instantia contradictionē, intelligitur perempta, cap. eo. vers. & vbi, fol. eo.

Commisio causæ, etiam de voluntate partium, fieri non potest consulibus iustitiæ, cap. 55. consules, fol. 17. à terg. vers. & non, fol. 8. à fron. vol. .

Commisio quādoq; nulla, cap. eo. ver. eo. fol. eo. Et cap. 177. vbi, in fi. fol. 56. à terg. vol. 2. & cap. 61. alicui, fo. 20. à fron. volu. primo.

Commisione petita, instantia non currit, cap. 99. in casibus, fol. 34. à terg. volu. 2.

Commisiones, quæ sunt per iudices, de causis forensibus deberent fieri doctoribus de Collegio, cap. 177. ubi, fol. 56. à terg. volu. eo.

Commisiones diuersæ, & separatæ ad consulendū in causis cridarū, quandoq; fieri possunt, c. 410. Item, fol. 139. à fron. volu. 2.

Communatix uniuersitatum non possunt alienari, sub pœna, cap. 490. ali quæ, fol. 159. à terg. uolu. 2.

Communia terrarum tenentur auxiliū præstare seruitoribus, ad executiones, sub pœna, cap. 206. si quis, folio 69. a terg. volu. 1.

Communia, ad quid teneantur uersus seruitores pro executionibus faciendis, c. 206. si quis, fol. 69. a terg. & cap. 207. teneatur, fol. 70. à fron. volu. primo.

Communia tenentur singulo anno, de mense Ianuarij, ad officium gubernatoris Statutorum notificare nomina & cognomina locorum, & Consulū suorū, sub pœna, c. 206. si quis, fo. 69. à terg. uer. fi. fo. 70. a fr. vol. 1.

Communia, quando, & per quod tempus custodire teneantur captos eis consignatos, & ad quid circa, hoc teneantur, cap. 209. aliquis, vers. Et si prædicta, & seq. fol. 71. à terg. vol. 1.

Communia quid facere teneantur pro depositis, & sequestratis pœnes se, cap. 210. communia, fol. eo. à terg.

Communia quando teneantur consignare Res sequestratas, c. 212. Consules, fol. 72. à fron. vol. eo.

Communia quādoq; ab eorum officialibus indēnia sunt conseruāda, cap. 224. a condemnationibus, fol. 83. à fron. vol. 2.

Communia pro vno damnum sustinentia, debent ab eo releuari, cap. 234. si aliquid, fol. 87. à fron. vol. 2.

Communia datarijs non tenentur extra territorium suum obedire, c. 235 communia, fol. eo.

Communia tenentur præstare auxilium iudici aquarum pro splanandis fossatis, per quæ deriuari posset, aqua Olonæ, cap. 291. cōmunia, fol. 102. à fron. volu. 2.

- Communia tenentur deputare cāparios qui terras ac fructus, & aquæductus custodiant, cap. 367. quodlibet, fol. 125. a terg. uol. ii.
- Communia ultra camparios, tenentur habere homines iuratos, cap. 374. quodlibet, à fol. cxxvii. a fr. uol. ii.
- Communia tenentur ad restitutionem damni dati, nisi malefactores in termino consignent, c. 375. si de cætero, f. eo. a ter. uol. 2. Et pro eo, quod soluerit habent regressū contra eos, ac ēt pro damnis, & c. ca. eo. vers. saluo, fo. 128. à fr. volu. 2.
- Communia tenentur accusare, & capere columbos, & aues prohibitas capiētes, in eorum territorio, alias ipsi tenentur ad pœnam, cap. 447. cōia, fo. 148. a fr. uol. 2.
- Communia, quæ debeant esse inter fratres, cap. 483. inter, fol. 1157. à fronte volu. eo.
- Communitas Mediolani non potest à seipsa onera imponere, cap. 238. de cætero, fo. 88. à fr. volu. ii.
- Comparsens præsumitur citatus ad ea, quibus fuerit præsens, cap. 205. qui libet, fo. 69. à fron. vers. aliter, fo. 68. à terg. vol. primo.
- Compensatio fit, ipso iure, inter cōmunitem Mediolani, & eius creditorem, ac debitorem, ca. 178. si aliquis fo. 60. à terg. vol. 2.
- Compositiones fieri non possunt, per iudicem stratarum, nec uisitatores, occasione aptationis earum, c. 276. non possit, fol. 98. à terg. vol. 2.
- Compromissi denuntiatio nō attenditur multis in casibus, capite 115. si de cætero, fol. 41. à fron. & cadit circa fin. fol. 42. a terg. vol. 1. cap. 205. declaratur, in prin. fol. 66. à ter. cap. 335. si contingat, fo. 115. à terg. vers. si vero, fol. 116. à fron. capite 340. si cui, vers. fin. folio. 117. à fronte, cap. 341. licitum, uers. ubi uero, folio eodem à terg. cap. cccclxxix. nullus, fo. cxxix. a fron. uers. Et ad prædicta, fol. 129. à terg. cap. 398. si aliquis, circa prin. fol. 134. à terg. cap. 399. cum res, fol. 135. à fron. & cap. 409. in casibus, fol. 138. à terg. volu. 2.
- Compromisso durante, tempus instantiæ causæ principalis, appellationis vel dilationis, stat in suspensio, c. 39. Quod factō, fol. 14. à fron. volu. 1.
- Compromisso durante non licet alicui trahere aduersantem suum coram aliis iudicibus, etiam pro alia causa, cap. 115. si de cætero, fo. 41. à fron. volu. primo.
- Compromisso petito nullum tempus currit, cap. 116. petito, fo. 43. à fron. volu. 1.
- Compromissorum causæ non subiaccēt dispositis sub rubrica generali de iudiciis, cap. 32. ordines, fol. 11. à terg. volu. primo.
- Compromissum si petatur in casu statuti, si quis, prima facie. ca. 42. quid seruandum, dict. cap. fol. 15. à fronte, vol. 1.
- Compromissum non potest fieri in aduocatum, cap. 61. alicui, fol. 23. à fr. volu. primo.
- Compromissum facere qui cogi possint, cap. 115. si de cætero, fo. 41. à fron. volu. eo.
- Compromissum inter cōpulsos petendum est intra decem dies, à die litis contestate, d. cap. 115. fol. eo.
- Compromissum petēs, quid seruare debeat, cap. eod. fol. eo.
- Compromissum ipso iure intelligitur acceptatum, cap. cxx. compromissa, fol. xliiii. à terg. volu. i. & cap. cciii. statuitur, fol. 65. à terg. vers. itē pro, fol. 66. à fron. volu. 2.

- Compromissum** per quod tempus dureret, ac prorogari possit, cap. cxx. cōpromissa, fol. xliiii. a terg. volum i.
- Condemnati occasione stratarum** per earum iudicium sunt citandi coram Vicario prouisionum anteq̃ contra eos executio cōcedatur, cap. 275. factis, fol. 98. à fron. vol. 2.
- Condemnatio cōmuni Mediolani** spectans, quando cancellanda, vel pro cācellata, habeatur, cap. 239. si quis, fol. 82. à fron. vol. i.
- Condemnationes quādoque in totum applicātur cōmuni Mediolani**, cap. 37. nullus, fol. 15. à terg. uolu. 2.
- Condemnationes non possunt exigi à iudicibus**, qui illas fecerunt, fallit, ut ibi cap. 93. nulla, fol. 32. à fr. vol. ii.
- Condemnationes occasione stratarum** quomodo fiant, cap. 272. teneatur, fol. 97. a fron. uers. & perfectis, & seq. fo. 97. à terg. uolu. eo.
- Condemnationes occasione stratarum iniustæ**, soluuntur per iudicem, & alios qui eas fecerunt, cap. 275. factis, fol. 98. a terg. uers. fin. fol. 98. a terg. uol. ii.
- Condemnationes in causā damni dati** intra quod tempus fieri debeant, ca. cccxxviii. uers. quilibet, fo. cxxviii. à terg. uolu. ii.
- Condemnatis dantur triginta dies**, ca. 158. quilibet, fol. 54. à fr. uolu. i.
- Conductor accusans dominū** pro executione per ipsum autoritate propria facta, non auditur, & processus, qui superinde fieret, est nullus, cap. cccxxii. licitum, in fin. fol. lxxix. à fron. & cad. in fin. fol. 90. a fronte, uolui.
- Conductor pōt accipere pignus damni inferētibus in fundo locato**, &c. cap. 369. quilibet, fol. 126. a fr. uers. fin. fol. 126. a terg. uolu. i i
- Conductor uel massarius tenetur** intra tempus præfixum notificare domino arbores incisas, uel depopulatas in bonis locatis alias ipse ad dānum tenetur, cap. 371. statuitur, fol. 126. a terg. uolu. 2.
- Conductor, etiam emphyteoticus potest iurare fictum**, à triennio supra, esse solum, uel non deberi, vel sacramētum domino referre, fallit ut ibi cap. 387. si contingat, fol. 132. a terg. quod etiam procedi, in decimario, partiaro, & inquilino, ut ibi, d. fol. uolu. secundo.
- Conductor, si steterit per decennium extra rem locatam, & certis aliis cōcurrentibus**, non potest a Locatore pro ficto præterito molestari, cap. 388. si colonus, fol. 133. a fr. uolu. ii.
- Conductor quando teneatur eo locatori relaxare Rem conductam**, cap. 398. si aliquis, in princip. fol. 134. à terg. uolum. 2
- Conductor volens recedere, a re locata tenetur locatori denunciare**, cap. eo. uers. & si. fol. 135. a fron. uolu. 2.
- Conductor non relaxans rem, conductam locatori tempore debito**, puniatur, cap. eo. uers. & ubi. fol. eo.
- Conductor habet reg. ressum contra locatorem ob alienationem rei locatæ factam**, in eius præiudicium, cap. 399. cum res, circa prin. fo. 135. à fron. uolu. ii.
- Conductor nouus potest ire ad possessionem bonorum locatorum**, clauso quinto die Iulij ultimi anni primæ locationis, cap. 518. statuitur, uers. liceat tamen, fol. 408. a fron. uol. ii.
- Conestabiles, & milites Prætoris**, uide infra in verbo Milites, & Conestabiles.
- Conestabiles pottarum non possunt retinere carceratum pro debito pri**

- uato, cap. 103. nullus, fol. 53. à fron. volu. 2.
- Confessiones de receptis per caneparium Collegij Notariorum Mediolani, noſe dicti Collegij factæ, valêt, c. 350. caneuarius, in fi. fo. 114. à ter. volu. 1.
- Confessus recepisse pecuniã, uel Rem si recepisse neget, cogitur, qui dedisse dicit, ad iurandum, pecunias, vel Res tradidisse, etiam non obstare exceptione non numeratæ pecuniæ, quæ in instrumêto posita esset, cap. 50. si quis, fol. 19. à terg. volu. 1.
- Confanguinei officialium non possunt habere partem condemnationum super eorum accusis factarum, sed in totum communi Mediolani applicantur, cap. 37. nullus, fol. 15. à terg. & ead. fol. 16. a fron. volu. ii.
- Consensus Agnati qui cû Muliere contrahit, nõ est sufficiens, ut mulier cum eo cõtrahere possit, sed alius requiritur, c. 328. in alie nationibus, vers. & si maritû, & seq. fo. 106. à ter. vo. i.
- Consensus, qui nam requiratur, quãdo mulier constante matrimonio consentit alienationi bonorum pro dote obligatorum, cap. 499. possit, fol. 162. a terg. volu. 2.
- Consilarii Collegij Notariorû, quot, à quibus, quomodo, & quales eligi debeant, cap. 343. cõitas, vers. eligantq; , & seq. fol. 111. à fron. vol. 1.
- Consilarii Communis Mediol. iurare tenentur, & qualiter, cap. 4. consilarii, fol. 2. à fron. vol. ii.
- Consilio sapientis præſentato, ipso iure, intelligitur facta sentetia, & pronũtiatio, c. 29. postea, fo. 11. a fr. & c. 30. & prædicta, fol. eo. à terg. vol. 1.
- Consilio sapientis quando causa committenda, c. 27. deinde, fol. 10. in fi. à fron. & cap. 57. in qualibet, fo. 21.
- a fron. uolu. primo.
- Consilio sapientis, ad petitionẽ capti, vel eius Procuratoris, per Iudicem committendus est articulus, utrum captus sit relaxandus nec ne, c. 258. quilibet, fol. 87. à fron. vol. 1.
- Consilio Mediol. non debet interesse, qui diligit bellum, cap. 3. Per prælibatum, vers. Et qui, fo. 1. à terg. vol. 2.
- Consilio scholæ aurificû personaliter interesse oportet, nõ per summisum fallit in quibusdam coniunctis, cap. 117. aliquis, fol. 41. à fr. volu. 2.
- Consilium sapientis non datur in casibus comprehensis in Statuto, Dominus Potestas, ubi non excedat summam librarum centum, ut ibi, cap. 147. fol. 18. à terg. volu. 1.
- Consilium Sapientis, si petatur, quãdo dandum sit, & quando cesset, ca. 57. In qualibet, fol. 21. à fron. volu. 1.
- Consilium Sapientis, quãdo petitur super emergentibus, &c. an detur, & quid seruandum, cap. 58. in quibuscunq; fol. 22. à fron. volu. 1.
- Consilium Sapietis super incidetibus, Petens si succumbuerit, condemnatur in expensis, d. cap. 58. fol. eo.
- Consiliũ sapientis non habet locum in causis vertetibus coram Abbatibus Notariorû, c. 345. Abbates, fo. 112. à ter. vers. & prædicta, fo. 113. à fr. vol. eo.
- Consilium Noningentorum quõ eligendum, & per quod tempus duret, cap. 3. per prælibatum, fol. 1. à terg. volu. ii.
- Consilium prædictũ non congregatur, nisi de mandato principis, cap. eo. uers. fin. fol. 2. à fron. uolu. 2.
- Consilium Noningentorum, consilium maius dicitur, c. 5. iuris periti, fo. eo.
- Consilium sapientis nõ datur in causis Syndicarum, cap. 31. syndicatores, circa prin. fol. 10. à terg. vol. ii.

- Consilium Sapientis** quandoq; datur coram Collateralibus, capite 53. Si contingat, folio xvii. à fronte uol. eo.
- Consilium Sapientis** non habet locum in casu capitis 201. Statuitur, uers. Ipsoq; fol. 64. à fron. uol. eo.
- Consilium Sapientis** non datur super petitione, quod cogatur socius ad contribuendum expensis faciendis in refectione muri cōmunis, cap. 34i Licitum, uers. Vbi uero, fo. 117. à ter. uol. eo.
- Consilium Sapientis** non admittitur, in petitione relaxationis Rei locatæ p conductorem faciendæ, cap. 398. Si aliquis in prin. fol. 134. à tergo, Et certis aliis casibus, ut seq. cap. & cap 399. Dum Res, folio 135. à fronte uol. secundo.
- Consilium Sapientis** petiitum per emphyteotam, contra quem agitur ad caducitatem, quandoq; non attenditur, Cap. 409. In casibus, fol. 138. à tergo. uol. 2.
- Constitutio** autoritate apostolica concessa, circa materiam Cridarum, fol. 159. à tergo, uol. primo.
- Constitutiones** factæ contra Hæreticam prauitatem obseruantur, capite 215. Statuta, folio 70. à fronte, uol. secundo.
- Constitutum generale** non transfertur aliquam possessionem, cap. 462. Ex Constituto, folio 155. à tergo, uol. primo.
- Consuetudines** allegatæ à glo. Iur. ciu. obseruandæ sunt, cap. 176. consuetudines, uers. fi. folio 56. a fronte uolumine secundo.
- Consuetudo** non tollit ius scriptum, Nec allegari debet, cap. eo. in princ. folio eo.
- Consul** Requisitionis ire tenetur cum seruitore ad exequutiones faciendas eūte, aliter punitur, capite 194. Item fol. 64. à tergo, uol. 1.
- Consulens** super propositione, Quod aliquis contra formam ordinum in collegio notariorum recipiatur, quæ pœna teneatur, cap. 364. si aliquis, fol. 120. à fron. uol. primo.
- Consules, & Officiales** terrarum requisiti tenentur præstare auxilium seruitoribus, ac notificare bona, cap. 206 Si quis folio 69. à tergo, uolumine eo.
- Consules** ad officium Statutorum Mediolani, singulis annis, describi debent, capite 206. Si quis, uers. fin. fo. 70. à fron. uol. primo.
- Cōsules, & officiales** terrarum ad quid teneantur, ut seruitores possint exequi, quæ in mandatis habent, capite 207. teneantur fol. eo.
- Consules, communia, & homines** terrarum tenentur per quodam tempus custodire captos, qui eis consignabūtur, & eos deinde dare, prout per Iudicem præceptum fuerit, cap. 209 Aliquis, folio 21. à fronte, uers. fin. fo. 71. à tergo, uol. 1.
- Consules, &c.** quando cogantur accipere sequestra, cap. 229. Pence, fol. 70. a fronte, uol. primo.
- Consules** tenentur sub pœna notificare Abbatibus Collegij nomina notariorum decedentium in eorum terris intra mensem à die mortis, capite 382. Item, uers. Et illi, fo. 127. a fronte uolumine primo.
- Consules** iustitiæ non habent nationē de Delictis, cap. 27. Omnes, in fi. fol. 9. à tergo, uol. 2.
- Consules** iustitiæ possunt interponere in contractibus autoritas, & Decreta, cap. 54. Consules, fo. 17. à tergo, uol. secundo.

- Consules Iustitiæ, quot esse debeant,
Et qui ad ipsum officium eligantur,
cap. 55. Consules in prin. fol. eo.
- Consules Iustitiæ, non exercent officiū
per substitutū, cap. eo. in prin. fo. eo.
- Consules Iustitiæ quedam præcepta, &
relaxa subscibere non possunt, cap.
18. Cōsules, vers. fi. f. 18. a fr. vol. ii.
- Consules Iustitiæ ante introitū officii
iurant, & quomodo, cap. 56. Con-
sules, fol. eod.
- Consules Iustitiæ non possunt litigare,
coram suo tribunali, cap. 56. Cōsul-
es, vers. fi. fol. 18. a ter. vol. 2.
- Consules Iustitiæ nō debent audire eo-
rum notarios, & coadiutores, in ali-
quo iudicio, si opponatur, cap. eo.
vers. eo. fol. eo.
- Consules Mercatorum Mediolani sunt
a Pretore, & alijs iusdicentibus auxi-
liandi, cap. 57. Dominus, fol. eo.
- Consules Terrarū tenētur infra quinq;
dies notificare omnes, qui in eorum
Territoris transgrediuntur Statuta
de Funeralibus, & obsequijs defun-
ctorum sub pœna, cap. 471. Post, fol.
153. a terg. vol. secundo.
- Consulū Iustitiæ officium per quod
tempus duret, cap. 55. Consules, fol.
17. a terg. vol. eo.
- Consulū Iustitiæ cura, ex eorum iura-
mento est, quod per Notarios suos
fiat notula contumaciarum, banno-
rum, & firmationum, cap. 56. Con-
sules uers. Et quod curabunt, fol. 18.
a terg. vol. secundo.
- Contractus factus inter ascendentem,
& descendentē, præsumitur in frau-
dem creditorum factus, & eis etiam
posterioribus non nocet, cap. 265.
Si quis, fol. 89. a terg. vol. primo.
- Contractus quando casus efficiatur,
cap. 267. Quicunq; circa med. fol.
90. a fron. vol. primo.
- Cōtractus quādoq; est nullus, cap. 273.
Si quis, vers. Et si fol. 91. a ter. c. 430.
Item, in fin. fol. 146. a fron. cap. 434.
Si quis, vers. Si vero, fol. 148. a fr. v.
1. cap. 17. si contingat, f. 6. a ter. cap.
488. quilibet, vers. & si quis, fol. 159.
a fron. & cap. 490. aliqua, uers. & si
alienarentur, fol. 159. a terg. vol. 2.
- Contractus, si nomine alterius recipia-
tur, ipso iure, ius ei quæritur, absque
cessione, cap. 337. si quis, fol. 109.
a fron. vol. secundo.
- Contractus factus, in Exequutione sta-
tuti, etiam a non partibus, ratus est
habendus, cap. cccxxxi. Si quis,
vers. fin. fol. 147. a terg. vol. 1.
- Contradictio facta Sequestris, vel exe-
quutionibus, ubi ponenda, & in quo
libro per notarios scribēda, ca. 214.
si fiat, fol. 75. a terg. vol. i.
- Contrahentium nomina, & cognomi-
na sunt in instrumentis, per notarios
scribēda, cap. 330. quilibet, fol. 107.
a fron. vol. eo.
- Contrascriptor deputandus est, ad of-
ficiū Stratarum, qui faciat scriptu-
ras expedientes circa dictū offi-
cium, cap. 271. eligantur, vers. fin.
fol. 97. a fron. vol. secundo.
- Contumacia data pluribus, pro vna,
reputatur, ca. 11. si fuerit, fol. 5. a ter.
vol. primo. Idem est in contumacia
data Consulibus, & hominibus &c.
alicuius vniuersitatis, vt ibi.
- Contumacia, eo die, quo accusatur, nō
potest concedi exequutio, cap. 165.
vigore, fol. 55. a terg. vol. eo.
- Contumaciæ causa potest concedi præ-
ceptum robādi, vsq; ad libras decē,
cap. eo. fol. eo.
- Contumaciæ causa facta semel roba-
tione, nō potest alia exequutio con-
cedi, nisi post dies octo, cap. eo. fol.
56. a fron.

Cōtumaciarum, & corroborationum,
per notarium, incontinēti facienda
est memoria, sub pœna, cap. 12. Ad
fraudes, fol. 6. a fron. vol. i.

Contumax non auditur, nisi prius refe-
ctis impensis, cap. 10. Si quis banni-
tus, fol. 5. a fron. vol. primo.

Contumax verus nō potest appellare,
cap. 142. Non possit, fol. 5 o. a fron.
vol. primo. Et quis sit uerus contu-
max, ibi dicitur.

**Contumax, comparens, & soluens im-
pensas reuocat agitata,** cap. 165. Vi-
gore, in fi. fol. 56. a terg. vol. primo.

Copiæ exequutionum, præceptorum,
ac Sequestroium per seruitorem di-
mittendæ sunt ijs, quibus fiunt, cap.
187. Item, fol. 63. a fron. uol. eo.

**Creditor indebitum exigens, quādo ad
duplum teneatur,** cap. 42. Si quis
prima facie, fol. 16. a fr. vol. primo,
& cap. 201. Statuitur, vers. Et vt, fol.
64. a tergo, vol. 2.

**Creditor, iurare cogitur rem, vel pecu-
niam dedisse, vel sacramentū referre
non obstante etiā renuntiatione nō
numeratæ pecuniæ, &c.** cap. 50. Si
quis, folio, 19. a tergo, vol. i.

**Creditor possidens bona sui debitoris
teneatur de eis accipere, in Solutum
quando, & ad quid in ijs casibus te-
neatur,** cap. 163. Si quis, & cap. 164.
Saluo, fol. 55. a fron. uol. 1.

**Creditor non possidēs de bonis ipsius
debitoris, anterior tamen, quando
cōpelli possit, ad petitionem aliorū
creditorum, ad accipiendum de eis,
in solutum, & quid eis in casibus sit
seruandum,** d. cap. 164. Saluo, fo. eo.

**Creditor, si non ostendat causam ra-
tionabilem coram Iudice, q̄ captus
ad eius instātiā potuerit, capi statim
captus anteq̄ ad carceres ducatur,
debet relaxari,** cap. 197. Item, vers.

Et si ille, fol. 65. a terg. uol. i.

**Creditor vniuersitatis, quid facere de-
beat, vt arca comunis per eam fiat,**
cap. 219. Si quis, fol. 74. a fron. uol. i.

**Creditor habito relaxo pignoris viui,
iutra dies quinq; denunciare debet,**
cap. 250. Si quis, fol. 84. a ter. vo. eo.

**Creditor ad cuius instantiam concessa
est exequutio, vel sequestrū, si roben-
tur, vel sequestrantur prohibita, mul-
tatur,** cap. 251. Nullæ, vers. Et si cō-
trafactum, fol. 85. a fron. uol. i.

**Creditor, vigore pactōrum exequuti-
uorū, nō potest uendere bona sui de-
bitoris,** 277. pacta, fol. 92. a ter. vo. i.

**Creditor pupilli potest esse tutor testa-
mentarius, sed tenetur manifestare
creditū, ac illud inferere repertorio
aliter ab eo cadit,** cap. 316. Debitor,
fol. 103. a tergo, vol. 1.

**Creditor potest propria autoritate fu-
gitiuū capere,** cap. 69. Quilibet, ver.
Et per hoc, fol. 22. a ter. vol. 2.

**Creditor non potest petere corā Iudi-
cibus Ducatus, vltra summam pro
qua, eis iurisdicō concessa sit. Et si
petat, cadit a superfluo petito,** cap.
98. Quod, in prin. fol. 34. a fr. vol. 2.

**Creditor petens coram Iudicibus Du-
catus partē crediti diuifim priuatur
reliquo,** cap. eo. vers. Et si, fol. eo.

**Creditor petens in ciuitate Mediolani
partē crediti maturi, durāte instan-
tia, nō potest reliquū petere, alias ab
eo cadit,** cap. eo. vers. vbi, fol. eo.

**Creditor anterior, quandoq; posterior
reputatur,** cap. 390. Dominus, fol.
133. a fr. Et cap. 484. Si pactū vers.
In prædictis, fol. 157. a terg. vol. ii.

**Creditores alienantis, quando possint
Rem alienatam, non obtinente ven-
ditione, persequi** cap. 262. Si quis,
fol. 88. a fron. vol. primo.

Creditores ascendentes, quādo, & quo-

- modo possint perfequi rem emancipato descendenti assignatam, cōtra quēcūq; , ac per emancipatū acquilita, cap. 263. Quamuis, fo. 88. a ter. Et cap. 264. Idē, fol. 89. a fr. vol. i.
- Creditorēs quādo, & quousq; feudi fructus habere possint, pro eorum crediti extinctione, cap. 264. Idē, vers. fin. fol. 89. a fron. vol. i.
- Creditorēs posteriores quādoq; præferuntur anterioribus, cap. 265. Si quis fol. 89. a ter. vol. eo.
- Creditorēs mariti quando possint acquisita per uxorem petere, & consequi, vt bona propria mariti, ca. 269. Si qua, vers. Et creditorēs, fol. 90. a ter. vol. primo.
- Creditorēs vassallis satisfiunt de fructibus feudi, cap. 273. Si quis, fol. 91. a ter. uol. i.
- Crida quæ, & quando facienda sit contra lufores, cap. 428. Si per, fol. 145. a ter. vol. i.
- Cridæ non præiudicant foeminis exclusis a masculis nō dotatis, vt requiritur, cap. 278. in successioneibus, vers. Et crida, fol. 93. a ter. vol. i.
- Cridæ quædam, saltem bis in anno, mādato abbatū, notariorū, fieri debent cap. 385. item, fol. 127. a ter. vol. eo.
- Cridæ finguntur productæ, cap. 464. & quia, vers. statuitur. fol. 156. a ter. vol. primo.
- Cridæ non præiudicant ecclesijs, Monasterijs, hospitalibus, nec alijs beneficijs ecclesiasticis, neq; ipsoꝝ rebus, vers. & prædicta, f. 161. a fr. uol. i.
- Cridæ, a Syndicatoribus, pro syndicatibus iudicum faciendæ, quando, & quomodo fiant, cap. 33. Datis circa, prin. fol. 12. a fron. uol. ii.
- Cridæ proclamādæ, a Iudicibus, in scriptis sunt Tubatoribus tradēdæ, cap. 80. Quilibet, fol. 26. a ter. vol. ii.
- Cridæ proclamādæ, a Tubatoribus cōsignari debent Gubernatori Statutorum Mediolani. cap. eo. fol. eo.
- Cridæ pñes Gubernatorem Statutorum, cap. 492. Statuta, folio, 106. a ter. vol. secundo.
- Cridarum causæ, pro bonis vendendis, &c. non subiacent Ordinibus rubricæ generalis de iudicijs, cap. 32. ordines, fol. 11. a ter. vol. i.
- Cridis, p iuribus dotalibus, ijs, de quorum interesse tractatur, inuitis, quandoque per affines, & agnatos cōtradici potest, cap. 463. Quia, fol. 155. a ter. vol. i. & si contradictum fuerit, renunciari non potest, nisi accedat ad hoc autoritas principis, ut ibi, vers. Et quod, fol. eo. uol. eo.
- Cridis, si contradicatur pro ficto libellario futuro contradictor cogitur, quandoq; vendere directum dominū, pro quo contradixit, uel bona, ad cridas, posita liberare, cap. 210. Statuitur, fol. 68. a fron. in fin. vol. ii.
- Criminales causæ in curia Prætoris, a quibus Iudicibus tractari debeant, cap. 15. eligantur, fol. 5. a ter. vol. eo.
- Cupi quādo robari, nec sequestrari possint, cap. 255. Non possint, fol. 86. a ter. vol. i.
- Curator ad litem, quo casu quomodo, & quando sit dandus, cap. 34. si deinceps, fol. 12. a ter. vol. 1.
- Curator Generalis quomodo deputetur, cap. eo. in fin. fol. eo.
- Curator, etiā durante officio potest cogi ad reddēdum rationem, cap. 318. Quilibet, fol. 104. a fron. uol. 1.
- Curatoris libro quæ fides adhibeatur cap. 317. Fides, fol. 104. a fronte, uol. eo.
- Custodes carcerum non possunt se intromittere de elemosinis, & Legatis carceratis erogādīs, ca. 453. Pro-

- rectores, vers. & quod, fol. 50. a fron. vol. secundo.
- Custodes, seu incantatores carcerum malæ mansionis, Qualiter, & quo tempore, satisficere teneantur, ca. 155. Superstites, fol. eo. a terg.
- Custodes carcerum non possunt accipere a carceratis ultra limitata per ordines, cap. eo. vers. Et hoc, fol. 51. a fron. vol. secundo.
- Custodes carcerū, quomodo propter fugam carceratorum puniatur cap. 159. Si contingat, fol. 52. a fron. vol. secundo.
- Custodes carcerum, sustinent onera carceris, & carceratorum, cap. 160. Incantatores, fol. eo.
- Custodes, vel verbis iniuriantes carceratis, qua pœna teneantur, cap. 161. circa med. fol. eo. a terg.
- Custodes carcerum, quinam esse non possint, cap. 162. Si quis, fol. 53. a fronte, vol. secundo.
- Custodum carcerum merces, cap. 156. Nullus, Et cap. seq. fol. 51. a fronte, vol. secundo.
- Custos carcerum quid pro suis præhementijs accipere possit, cap. 192. Item fol. lxxiii. a fron. vol. i.
- Custos carceris non potest, pro sequestro de captiuo factio, aliquid accipere, aliter puniatur, ca. 259. Si contingat & vers. custos fo. 87. a terg. uol. i.
- Custos carcerum non possunt relaxare detentū, sine relaxo, nisi sit de commissione creditoris puniatur, ca. 166. Item, fol. 14. a fron. vol. 2.
- Custos Bfoleti ad quid ex eius officio, teneatur, cap. 436. Custos, & seq. fo. 145. a terg. vol. ii.
- Damna, & interesse Notarij quæ relati æstimantur arbitrio Abbatum, cap. cccxxxiii. officium, vers. in tamen, fol. 112. a fron. vol. i.
- Damna quandoq; probantur partis iuramento, præhabita tamen iudicis taxatione, cap. 233. Si burgus, vers. Ita q; fol. 80. a fron. vol. ii.
- Damni dati causa, nemo molestari debet, nisi prius appareat legitima causa, sub pœna, &c. cap. 304. Licitum vers. Ita tamen, fol. 124. a tergo, vol. cod.
- Damni dati causa, quilibet Iudex competens requisitus tenetur exequutioni mandare pœnas, & Statuta de damnis datis, cap. 376. Quilibet, fol. 128. a terg. vol. 2.
- Damnum sustinens pro aliquo, ad instantiā, Priuilegiati vitur eius Priuilegio in refectione damni, & expensarū, ca. 92. Quilibet, fo. 31. a ter. v. 2.
- Damnū dantes cū bestiis, vel aliter, qua liter puniatur, cap. 365. Si quis, cum duobus, cap. seq. fo. 124. a ter. vol. 2.
- Damnum dantes, aliter, q; per incendiū & extra casus in Statutis cōprehensos, qualiter puniantur, cap. 372. Si quis, fol. 127. a fron. vol. ii.
- Damnum passio creditur, cum iuramento, & vno teste fidedigno, de Datione damni, cōtra Cōia, in quorum territorio datū fuerit, cap. 375. Si de cætero circa prin. fo. 127. a ter. v. 2.
- Damnum passus, habita solutione a communi, in cuius territorio datum fuit, si reperiatur Malefactor, potest ab eo consequi suplemētum, vsque in duplum, cap. eo. uers. fin. fol. 128. a fronte, uol. 2.
- Damnum passus occasione represaliarum pro cōmuni Mediolani, indēnis ab eo conseruandus est, fallit vt ibi, ca. 439. si aliquis, f. 146. a ter. uol. 2.
- Dans in solutum Rem immobilē satisficere tenetur pro euictione, fallit in certis casibus, cap. 444. Re immobili, fol. 150. a fron. vol. i.

- Datio in Solutum non potest fieri a Iudice, uel estimatore pro debito non liquido, cap. 168. Non possit, folio 57. a fron. uol. primo.
- Datio in Solutum, siue voluntaria, siue necessaria facit locū Statuto, de quota, cap. 433. Prædicta in princ. fol. 148. a tergo, vol. eo.
- Datio in Solutum, quando non faciat locum dicto Statuto, de quota, cap. eo. vers. Hoc intellecto, folio 149. a fron. vol. primo.
- Dationum causæ nullam habent instantiam, nec in eis ordines Rub. generalis de Iudicijs vendicant sibi locū, cap. 32. Ordines, fol. 11. a tergo, in fin. uol. primo.
- Datum farinæ mixturæ non est imponendum, & proponens, quod imponatur, atrociter punitur, cap. 477. De cætero fol. 155. a fron. uol. 2.
- Datum, Plaustrorum, nec Rotarum, non potest imponi, cap. 478. De cætero, fol. eo. a tergo.
- De ablatores Fustaneorū, & Aciaroli, quomodo se debeāt gerere p aqua nironis per eos accepta, & quando per eos accipi possit cap. 326. statuitur fol. 110. a fron. vol. secundo.
- Debitor potest intra Annum redimere rem in Solutum datam per iudicem creditori suo, cap. 164. Saluo, circa, fin. fol. 55. a fron. vol. primo.
- Debitor pupilli potest esse eius Tutor Testamentarius, cap. 316. debitor, fol. 103. a tergo vol. primo.
- Debitor ex causā publica, uel priuata certis Diebus capi non potest, cap. 64. Nullus fol. 20. a fr. vol. 2.
- Debitor prima facie apparēs contradicens Exequutioni contra eum concessæ vel Sequestri, quem Terminum habeat, cap. 201. circa prin. Statuitur, fol. 64. a fron. vol. secundo.
- Debitor ex certis causis, debitori suo non potest bona in solutū dare, cap. ccccxiii. debitor, fol. 140. a fr. vo. 2.
- Debitor Collegij Notariorum capi possunt, cap. 346. Abbates, circa fin. fol. 113. a fron. vol. primo.
- Debitorum carceratorum possunt cogi, a dominis Protectoribus eorū, cap. 168. Præfati, fol. liiii. a terg. vol. 2.
- Debitor forensis. i. nō de Dominio ad quid cogi debeat, & possit, ne fiant represaliæ, cap. ccccxviii. Si quis fol. cxxxvi. a fron. vol. 2.
- Debitor prima facie apparētis præcipitur, ut termino quindecim dierum vtiliū soluat, vel probet, cap. 42. Si quis, fol. 15. a fron. uol. primo.
- Debitum quando præsumatur solutū, cap. 95. Si debitum, fol. 32. a fron. vol. primo.
- Decima potest in campo ab eius domino, vel conductore accipi, cap. 389. dominus, fol. cxxiii. a fron. uol. ii.
- Decima, si possideatur ab aliquo, xxx. annis, præsumitur possidentis, cap. cccclxxx. Si qua, fol. 156. a fr. vol. ii.
- Decimā habens, qui sit laycus, cogitur eā vendere domino fundi emere uolenti, cap. 482. Si q̄s, f. 156. a ter. v. ii.
- Decima non veniunt in compromisso, cap. 115. Si de cætero, fol. xxxi. a fr. vers. & in fol. eo. a tergo, uol. i.
- Decreta Contrariantia Statutis primi uoluminis non admittuntur, cap. ultimo in fi. fo. 158. a ter. uol. primo.
- Decreta Ducalia circa onera, quo ad Camerā, sunt seruanda, cap. cccxxx. Antiani, fol. 88. a fronte, uers. fin. vol. secundo.
- Decreta debent stare pœnes gubernatorem Statutorum, cap. cccclxxxii. Statuta, fol. 160. a terg. uol. eo.
- Decreta firma remanet, modo nō contradicant Statutis primi, & secundi

- Volumus, cap. vlti. in fi. fo. vlt. a terg. volu. 2.**
- Defensor qui se obtulit alicuius in causa, quid seruare debeat, & si succumbit, in quid condemnetur, cap. 71. si conueniatur, fol. 26. à fr. volu. 1.**
- Defuncti non sunt extra Parochias ferendi ad sepeliendum, nisi per Ecclesiasticas personas, sub pœna, c. 466. nulla, vers. fin. fol. 152. a terg. vol. 2.**
- Defuncti non sunt portandi ad Ecclesiam, nec in ea discooperiti tenendi, sub pœna, fallit in quibusdã, c. 467. nullus, fol. 152. à terg. volu. 2.**
- Defuncti non sunt extra domũ alta voce lachrymandi, sub pœna, cap. 470 nullus, fol. 153. à fron. vol. 2.**
- Defunctorum in obsequijs quãdã portari, & fieri prohibentur sub pœna, cap. 463. ad obsequium, & seq. fol. 152. à terg. volu. 2.**
- Denarij, xviii. Pereum, capi fecit, carcerato sunt tradendi causa alimentorũ, c. 244. si quis, fol. 82. à terg. vol. i.**
- Denarij prædicti quibusdã personis non sunt dandi, cap. 379. nullus, fol. 129. a fron. vers. idem per omnia, fol. 130. à fron. vol. 2.**
- Denuncians elapso tempore denunciationis potest rem denunciatam vendere, d. cap. 248. denunciationes, in fin. fol. 84. à fron. vol. primo.**
- Denunciãs tenetur reddere bonam rationem de precio Rei denunciatæ, & veditæ, cap. eo. vers. & de, fol. 84. à terg. uolu. primo.**
- Denuncians pignus viuum quando vendere possit, & ad quid teneatur, cap. 249. si quis, fol. eo.**
- Denuncians delictum quandoq; lucratu, c. 330. quilibet, fol. 107. à fronte uolu. i.**
- Denuncians, vel oblationem faciens, quando teneatur habitaculum eligere, cap. 198. quilibet, fol. 63. à fron. volu. ii.**
- Denunciatio, si non fiat seruata forma, ex ea non dicitur haberi notitia, ca. 376. quicunq; fo. 123. a ter. ver. nec intelligatur, fo. 124. à fron. vol. 1.**
- Denunciatio in casu Statuti, de Re paterna luenda quod tempus habeat, cap. 417. si quis, fo. 12. a ter. vers. sed infra, fo. 143. à fron. vol. primo.**
- Denunciatio, in casu Statuti de prædijs est faciẽda, & quid post factã denuntiam, sequatur, cap. 433. Si quis, circ. med. fol. 146. à terg. volu. 1.**
- Denunciatio in casu Statuti de quota, quid continere debeat, cap. 434. si quis, fol. 147. à terg. vol. 1.**
- Denunciatio quandoq; nõ admittitur nec super ea procedi potest, c. 248. Nullus, vers. fin. fol. 91. a terg. vol. ii.**
- Denunciationes extraiudiciales, ubi fieri, debeant, ca. 6. denunciationes, fol. 4. à fron. volu. 1.**
- Denunciationes pignorum, & aliarum rerum, quod tempus habere debeat, cap. 248. denunciationes, fol. 84. à fron. volu. i.**
- Denunciationes possunt fieri, & Domi, & personaliter, cap. 376. quicunq; in prin. fol. 123. à terg. volu. 1.**
- Denunciationes in materia locationũ, & conductionum, quo tempore faciendæ, cap. 398. si aliquis, cir. prin. fol. 134. a terg. uolu. 2.**
- Denunciationes in materia redhibitionis animalium, intra quod tempus fieri debeant, ca. 487. redhibitio, in pri. fol. 158. à fron. volu. eo.**
- Deposita pœnes quos per seruitorem fieri possint, cap. 208. nullus, fo. 70. à tergo, vol. primo.**
- Deposita pœnes cõe p seruitore facta, intra sex menses sunt exequenda, cap. 215. si quis, fo. 73. à fr. volu. 1.**

Depositorio præstandum est auxilium, pro conseruatione depositi, vel sequeltri, penes eū facti, cap. 208. nullus, & cad. in fin. fo. 71. a fr. uol. i.

Depositarium bestiarum derobatarū nō potest cum eis operari, aliter puniatur, cap. 197. si aliquis, fol. 62. à terg. uers. saluo, fol. 63. a fron. uol. ii.

Depositarium bestiarum derobatarum, quid habere debeat, pro eius mercede, & in quo puniatur, si ultra accipiat, cap. eo. in prin. fol. 63. a fr. uol. ii.

Depositum quando per seruitores penes commenia, & consules fieri possit, d. cap. 229. Penes, fol. 78. a fron. volu. i.

Depositum de fructibus pendentibus in re locata fieri potest, ad petitionē locatoris, cap. 230. ad petitionem, fol. eo. à terg. uol. i.

Depositum debet fieri effectualiter, & in tempore, in casu Statuti de re paterna luenda, cap. 419. si res, fo. 143. à terg. uers. Et in, fo. cxliiii. a fr. uol. i.

Dernium habet merum, & mixtum imperium, cap. 96. iusdicentes, fo. 32. a ter. uers. Dernium, fol. 33. a fr. uol. ii.

Derobato cum sacramēto creditur de ualore rei derobatæ, non restitutæ, cap. ccxx. gubernator, uers. & casu quo, fol. 74. a terg. vol. primo.

Descendens quando non possit, accipere cessionem iuris contra ascendētē, c. 266. nullus, fol. 89. à ter. vo. i.

Descendentes æqualiter in stirpes succedere debent ascendenti, cap. ccv. ascendens, & cap. seq. fo. ci. a fronte, uol. primo.

Descendentes deteriorati ab ascendente, Regressum habent, ut eis suppleatur, cap. 306. Idem, fol. ci. a fr. uers. si uero, fol. ci. a terg. vol. i.

Descendentes mulierum nuptarum extra iurisdictionem, communis Me-

diolani, & nati ex nō supposito, non admittuntur ad successionem, cap. 311. idem, fol. 102. à fron. uol. i.

Detentus pro debito publico non potest contestari, cap. 242. aliquis, fol. 82. à terg. volu. i.

Detentus indebite non potest pro alio debito contestari, d. cap. uers. fui. fol. eo.

Dicens sententiā nullam satisfdare tenetur, ut satisfdat appellās, cap. cxlv. quilibet, fol. 50. à terg. uol. i.

Dicens interlocutoriam, vel præceptū contrario imperio, reuocari debere, quid seruare debeat, & si succumbat non admittitur amplius, & condemnatur in expensis, cap. 149. si quis, fol. 51. à fron. vol. i.

Diſtiones multæ, idem significantes, cap. cxxiii. Hæc verba, & ca. seq. fol. xlv. à terg. volu. i.

Die, qua statuitur terminus, vel dilatio, possunt fieri ea propter quæ terminus cōceditur, cap. ciii. in qualibet, fol. 35. à terg. volu. i.

Diebus non prohibitis ius est reddendum, cap. cvi. omni die, fol. 36. a fr. volu. i.

Dies utiles qui sint, in causis summaris cap. 25. causæ, fo. ix. à terg. in fin. fo. 74. a fr. uol. primo.

Dies termini, seu dilationis, non computatur in termino, cap. 103. in qua libet. cv. a terg. uol. primo.

Dies comparandi in Citationibus est apparendus. cap. i. fol. i. Idem seruari debet in præceptis clausulam grauatoriam habētibus. cap. 187. item, fol. 63. à fron. vol. primo.

Dies ultima termini, si in diē feriatam ceciderit, sequens iuridica, pro illa reputatur, fallit, ut ibi cap. 104. si ultima, fol. 35. à terg. volu. i.

Dies duo, pro vna die, quandoque

- ponuntur, cap. cvii temporibus, fol. lxiii. a fron. uolu. i.
- Dies, quibus ius non redditur, nec exequutiones fieri possunt. c. cx. ad hoc, fol. 37. à fron. usq; ad fol. 39. a tergo volu. i.
- Dies duo, tempore quadragesimali in omnibus causis, pro vna die utili ponuntur, cap. cx. ad hoc, fol. xxxvii. a fr. & cad. in fi. fo. xxxix, a terg. uol. i.
- Dies, in quibus nemo potest capi, nec molestari, bannitis de Maleficio exceptis, ca. 260. aliqua, fol. 87. à terg. uolu. i.
- Dies, quibus instrumenta rogari non possunt, cap. 400. in diebus, fol. cl. a terg. volu. i.
- Dies certus Rogationis in instrumēto, per notariū est apponēdus, cap. eo. vers. quodq; fo. cxxxi. a terg. uol. eo.
- Dies, quibus iudices non possunt interponere decreta, & auctoritates in instrumentis, d. cap. vers. præterea, fol. eo. & cap. ccccxiii. statuto, fol. cxl. a fron. uolu. ii.
- Dies utiles in causis cridarū, qui intelliguntur, cap. cccclxiii. Et quia, uers. & oēs dies, & seq. fol. 156. à terg. & vers. quæ cōmissio, fo. 158. a fr. uol. i.
- Dies, quibus fieri debēt oblationes, ca. 63. oblationes, fol. 19. à terg. uol. ii.
- Dies, quibus nemo pro debito publico, uel priuato capi pōt, nec pignoriari, cap. lxiii. nullus, in prin. fo. xx, a fron. uolu. 2.
- Dies, quibus fugitiui non possunt capi, c. 69. quilibet, in prin. fol. 22. a tergo uolu. ii.
- Dies utiles qualiter computentur, cap. cii. in causis, fol. 65. a fron. uolu. ii.
- Dies, & horæ quibus licet habentibus ius deriuare aquā Olonæ, cap. 286. licitum, fo. ci. a fron. uolu. ii.
- Dies, & horæ quibus aqua Nironis deriuari, & accipi solet, cap. 313. nulli, fol. cvii. a terg. vol. ii.
- Dies, quibus magistri grāmatics non tenentur docere scholares, cap. 36. magistri in prin. fol. 123. à ter. uol. ii.
- Dilationes in causis summarijs, pro datis habentur, cap. 125. quia sæpe, fol. 45. à terg. volu. 1.
- Dilationi communi in causis cridarum quis renuntiare potest, in eius præiudicium, cap. 464. & quia, fol. 156. à fron. vers. & idem, & seq. fol. clvi. a terg. uol. i.
- Dispensatio quādoq; contra statutum fieri non pōt. ca. cclvii. si quis, in fi. fo. 118. a fron. & ca. 415. nullus, uers. fin. fol. 171. a terg. vol. i.
- Dispensatio quod ad successiones, qualiter fieri debeat, cap. cccclvi. statuitur, fol. 154. a fron. uolu. t.
- Distractus quandoq; nullus, cap. 273. si quis, vers. & fi. fo. xci. a terg. uol. i.
- Diuisio facta inter fratres, uel inter patrum, & nepotem, non nocet creditoribus, modo perant intra annum, cap. 275. si duo. fol. 92. à fr. volu. i.
- Diuisio facta per patrem inter filios, nō nocet postea natis, cap. 307. si pater fol. ci. a terg. uol. i.
- Diuisio facta per auum inter nepotes, nō nocet postea natis, ca. cccix. idē, fo. cii. a terg. uolu. i.
- Diuitiis abutētes derisionem sibi ipsis, & aliis damnum, & uerecundiam auferunt, cap. cccclix. quoniam, folio cxlviii. a terg. vol. ii.
- Doctōr de collegio iudicū Mediol. nō pōt esse, nisi quādā requisita habeat c. 414. nullus, in prin. fo. 141. à terg. & c. 415. nullus, fo. eo. volu. 1.
- Doctores de collegio ipso iure sunt de consilio maiori communis Mediolani, ultra numerum noningentorū, cap. 5. iuris periti, fo. ii. a fr. uol. ii.

Doctores duo de Collegio eligēdi sūt pro syndicato Pratoris, & eius Iudicum cap. 30. finito, in princ. fol. 10. a fron. uolu. ii.

Doctores de Collegio non possunt esse fideiussores iudicis syndicadi, ca. xxxii. teneantur, in fi. fol. xi. à tergo, uolu. secundo.

Doctores de Collegio non coguntur ire ad exercitum, nec ad quædam alia, cap. 351. Nullus, in prin. fo. cxx à tergo. uolu. ii.

Doctores de Collegio non possunt esse fideiussores, cap. 353. Nullus, fol. cxxi. a fron. uolu. ii.

Doctores non Collegiati, cōmitti non potest aliqua questio. c. ccccxcv. nullus, uerf. & si fo. cxli. a tergo. uol. i.

Domicella comprehenditur in statutis de domicello loquentibus, ca. ccccxcviii. prædicta, fo. clxii. a ter. uol. ii.

Domicelli uestiti sine licentia patroni, ante finem anni recedentes ad quid subiacēt, ca. ccccxciii. si domicellus fo. i. 61. a tergo. uolu. ii.

Domicelli sine licētia domini recedentes possunt inculpari de furto, & de eo domini statur sacramento, cap. ccccxcv. si contingat, fol. clxii. a fr. uolu. ii.

Domicelli salarium, si controuertitur, deciditur iuramento patroni, capite 497. fol. 162. à tergo. uolu. ii.

Domicellus inhoneste se habens in domo Patroni in quo puniatur, capite 496. si contingat folio 162. à fronte uolu. secundo.

Domicilium cōstituitur, seu acquiritur per decennium, cap. 311. idem, folio 102. à fron. uolu. primo.

Dominium præsumitur ex possessione, cap. 176. consuetudines, uer. ex possessione, fol. 56. à fr. uolu. ii.

Dominium quādo ex uenditione non

transferatur, c. 277. pacta, fo. 192. à tergo. uerf. & si qua, fol. 93. à fr. vol. i.

Dominium directū alienare uolens, tenetur prius denuntiare domino utilis, cap. 434. si quis, fol. 147. à tergo. uolu. primo.

Dominus potest propria autoritate fructus in possessione locata natos accipere, & etiam omnia bona Coloni, & in eis omnibus præfertur, pro credito suo, cap. 232. licitum, folio 79. à fron. in fin. uolu. primo.

Dominus directus præfertur in emptione utilis dominij, cap. 436. Habens, fol. 148. a tergo. uolu. eo.

Dominus directus, quādo præferendus sit agnatis uere uolentibus utile dominium paternū uenditum. ca. 417. si quis, fol. 142. à ter. uerf. Idem etiā, fo. .a fron. uol. primo.

Dominus fundi potest pro dāno in eo dato pignus accipere, c. 369. quilibet, f. 125. a fr. uerf. si. fo. 126. a ter. u. ij.

Dominus directus potest rem emphyteoticam ab emphyteota, sine onere ficti alienatam, a quocunq; uendicare, cap. 403. Dominus, fol. 136. a tergo. uolu. secundo.

Dominus potest domicellum, qui in honeste, in eius domo, se gessit carcerari facere per annū, cap. ccccxcvj. si contingat, fol. clxii. à fr. uolu. ij.

Domus minor pars, quando maiorem partem habenti, & pro quo ficto locanda sit, cap. 442. si quis, fo. 149. a tergo. uol. primo.

Domus, cuius pars inferior sit unius, superior uero alterius, qualiter a possidentibus reperaenda, & quid inter eos sit seruandum, cap. cccxlviij. Si quis, fol. 119. à tergo. uol. ii.

Donatio omnium bonorum, uel quorū partis, ut creditoribus noceat, quomodo peragenda, ca. cclxxvi.

si quis, fol. 92. à terg. volu. primo.
 Donatio, causa mortis, pestis tempo-
 re, fieri potest coram duobus testi-
 bus, cap. 322. in codicillis, vers. &
 prædicta, fol. 105. à fron. volu. 1.
 Donatio, inter viuos, quomodo qui-
 busue solemnitatibus confici debe-
 at, cap. 324. nulla, fol. eo. à tergo.
 Donatio inter viuos non potest proba-
 ri nisi per Instrumentum, d. cap. vers.
 non possit, fo. eo.
 Donatio quolibet die fieri potest, cap.
 325. donationes, fol. 106. a fr. vol. 1.
 Donationes causa mortis exequendæ
 sunt, nulla absq; Exceptione, cap. 157
 nullus, fol. 53. à terg. volu. 1.
 Donationes, quando & quomodo ru-
 bricandæ, cap. 211. statuitur, fo. 69.
 à fron. volu. 2.
 Donationis, causa mortis, solemnitas,
 cap. 322. in codicillis, fol. 105. à fr.
 volu. primo.
 Dos quando non præiudicat creditori
 bus uiri, cap. 268. si quis, fol. 90. a fr.
 volu. primo
 Dos exclusæ, quæ iterum admittitur ad
 successionem, quando conferatur,
 cap. 386. si cōtingat, circa med. fol.
 96. à fron. volu. primo.
 Dos redditur vxori, mortuo marito, ca.
 291. si maritus, fol. 97. à terg. vol. 1.
 Dos repetitur, constante matrimonio,
 viro vergente ad inopiam, cap. 451.
 Item fol. 152. à terg. volu. 1.
 Dos consistens in pecunia, facto consul-
 tu, potest expendi ad libitum mari-
 ti, vel eius patris, ca. 454. si quis, fol.
 153. à terg. volu. primo.
 Dos non præsumitur, nisi de ea ex-
 presse constiterit, cap. 455. non sit,
 fol. eo.
 Dos post biennium facta quando no-
 ceat creditoribus, cap. 501. licet, fo.
 163. à fron. volu. 2.

Dos post biennium facta debet ru-
 bricati, cap. eo. in fi. fo. eo. a terg.
 Dotales res mobiles quando non pos-
 sint derobari, nec sequestrari, c. 254
 uestes, fol. 86. à fronte, vers. idem, de
 fol. 86. à terg. volu. primo.
 Dotalia iura cōstante matrimonio qua-
 liter cedenda, cap. 451. ite, fol. 152.
 à terg. vol. primo.
 Dotalia bona non præsumuntur, nisi
 expresse appareat, & legitime, cap.
 455. non sit, fol. 153. à ter. volu. 1.
 Dotis solutio, & numeratio potest per
 testes probari, cap. 268. si quis, in fi.
 fol. 90. à fron. volu. primo.
 Dotis solutio non præsumitur, licet in-
 strumentum dotis reperiatur penes
 debitorem, cap. 335. omnes, fo. 108.
 à terg. saluo, in fi. fol. 109. à fr. vol. 1.
 Dotis datæ, vel conuentæ tenentur pa-
 ter, & maritus facere cōsultum, cap.
 454. si quis, fol. 153. a terg. volu. eo.
 Ducatus qualiter intelligantur, capite
 130. vbicunq; fo. 46. à tergo, in fin.
 volu. 1.
 Ducentes victualia, & negotiationes
 non debent impediri, cap. 177. quæ-
 libet, fol. 56. à terg. volu. 2. fallit ta-
 men, vt ibi.
 Duodecim viri Prouisionum, à quibus
 eligantur, & quod sit eorū officium,
 ac potestas, cap. 1. fo. 1. à fron. vol. 2
 Duodecim viris Prouisionum prohibe-
 tur aliquid eorum, vel suorum vtili-
 tatem cōcemens, ordinare, cap. eo.
 vers. & saluo, fol. eo.
 Duodecim Prouisionum salarium, cap.
 eo. vers. fi. fo. eo. à tergo.
 Duodecim prouisionū quando, & quo-
 modo iurare teneantur, cap. 2. domi-
 ni, fol. eo.
 Ecclesiæ debent esse munda ab omni
 turpitudine, cap. 255. quicunq; fol.
 93. à fron. volu. 2.

Electio officialium Collegij notario-
rū qualiter faciendā, Capite. cccxliij.
communis, fol. iij. a fr. v. i.

Elemosina Carceratis per quos distri-
buenda, cap. cliij. protectores, fol.
50. a fron. vol. 2.

Elemosinā faciendā per Monasteria,
&c. sunt pratori notificandā, de-
inde in libris Camere Communis
Mediolani describendā, Cap. lxxi.
potestas, folio. xxiij. a fronte volu-
mine ij.

Emancipari non potest Minor annis
viginti, cap. cccxxvi. Nullus folio.
cvi. a fron. vol. pri.

Emancipatio non potest probari per
testes, cap. lxxxvij. Per testes fol.
xxi. a fron. vol. primo.

Emancipatio, quando fraudulosa, &
in fraudem Creditorum facta prae-
sumatur, cap. cclxiiij. quamvis, fol.
lxxxvij. a tergo, & capite. cclxiiij.
Idem, fol. lxxxix. a fr. vol. primo.

Emancipatio quibus solemnitatibus
debeat fieri, cap. cccxxvi. nullus, folio.
cvi. a fron. vol. eo.

Emancipato Pater tenetur assignare
partem debitam iure naturæ, cap.
cccclxxxv. Si pater, folio. clvij. a ter-
go, in fi. vol. ij.

Emancipatus præsuntur stare cum
Ascendente, nisi probetur contra-
rium, cap. cclxiiij. Idem, circa fi. fol.
lxxxix. a fron. vol. primo.

Emancipatus in minori ætate, tacens
per certum tempus, habetur pro ri-
te emancipato, cap. cccxxvii. si quis
fol. cvi. a fron. vol. eo.

Emerere volens prædium rusticum con-
tinguum vigore Statuti, quid serua-
re debeat, cap. ccccxxxiii. si quis,
fol. cxlvi. a ter. vol. i.

Emphyteota quandoque non potest
credere Bonis, capite. ccccviij. si
quis fol. ccccix. a tit. vers. Quæ ta-
men in fi. fo. cxl. a fron. vol. primo.

Emphyteota prætextu caducitatis non
potest Expelli, nisi citetur, &c. cap.
cccix. in casibus. folio. cxxxvij. a
ter. vol. ij.

Emptor, si denunciatur Agnatis Ven-
ditionem, in casu Statuti de re pa-
terna luenda, Agnati expectabun-
tur solūmodo per dies triginta, ca.
cccxcxvij. Si quis fol. cxlij. a ter. vers.
si vero, & seq. fol. 143. a fr. vol. pri.

Emptor Rei Locatæ per Datorē suū,
quando Locationi stare non tene-
tur, cap. cccxcix. cum res, fol. cxxxv.
a fron. uol. ij.

Equi quando redhiberi debeant, cap.
cccclxxxvij. Redhibitio, in princ.
fol. clviij. a fronte. vol. ij.

Exactores Redditiū Prouisionum
tenentur reddere rationē, cap. 50. il-
li, vers. fi. fol. xvi. a ter. vol. eo.

Exactores pecuniæ communis Me-
diolani officium, cap. lxxxix. exa-
ctor, fol. xxxi. a fron. vol. ij.

Exceptiones friuolæ, & cauiloæ a iu-
dicibus sunt reiiciendæ, cap. xx. sta-
tuitur cir. med. fo. vij. a ter. v. i.

Exceptiones sunt saluæ in fine litis,
cap. xxij. Statuitur, fol. ix. a fr. & c.
cccxiij. Succesive, circa, fin. folio.
xlviij. a fron. vol. primo.

Exceptiones, quæ opponuntur, ut sa-
tisdatio de demoliendo opere non
admittatur, intra quod tempus pro-
bande, ca. cccxli. si cui f. cxvij. a fron.
vers. & opponens, fol. eo. a ter. vol. ij.

Excludentes quando, & quomodo
præstare teneantur, exclusi alimen-
ta, cap. cccxciiij. ille. fo. cliij. a ter. v. i.

Excusationis beneficium nō habet lo-
cum in Ciuitate, & ducatu Medio-
lani, cap. clxxxix. fideiubens, vers.
item. fol. lxi. a fron. vol. ij.

Exequutio causa contumaciæ concedi
non potest ea die, qua data fuit con-
tumacia, capit. clxv. Vigore, in fin.
fol. lv. a ter. uol. pri.

Exequutio personalis regulariter fieri
non potest, fallit tamen, &c. ca. 167.
pro fol. 56. a fr. uol. eo.

Exequutio non potest fieri nisi per il-
los de familia officialium, &c. sub
pœna, cap. clxxv. item, 9 folio, lx.
a fron. uol. primo.

Exequutio non potest fieri per famu-

los nisi habeant licentiam in scriptis cap. eo. in prin. fo. eo.

Exequutio non potest fieri super precepto generali, nisi contra precise nominatos in eo. capite. xcxi. item, fol. lxxiii. a fron. uol. i.

Exequutio non potest fieri nisi presentibus Antiano vel consule, aliter est nulla cap. 194. item fol. 64. a ter. uol. primo.

Exequutio non potest fieri contra colonum, uel Emphyteotam, & quosdam alios in praedictum domini, cap. 231. pro debito, fol. 79. a fron. uol. eo.

Exequutio potest fieri per Dominum propria autoritate, contra massarium & quosdam alios, capit. 232. licitum, fol. 79. a fron. in fin. vol. primo.

Exequutio non potest fieri vigore precepti, elapso mense, a die concessionis, cap. 236. praetextu, fol. 81. a fro. vol. primo.

Exequutio quibusdam in rebus fieri prohibetur, & si fiat illiciti restitui debet cap. 251. nullae bestiae, fol. 85. a fron. vol. i.

Exequutio in bonis ciuium Mediolanensium pro Debito alicuius communis fieri non potest, sub poena, capit. 256. nullus fol. 86. a ter. vol. primo.

Exequutio non potest fieri certis diebus cap. 64. nullus, circa princ. fol. 20. a fron. vol. ij.

Exequutio tempore prohibitio facta restituitur sine impensa, capite. eod. vers. & iudicis fol. eo. a ter.

Exequutio indebita facta ipso iure habetur pro reuocata, cap. 70. si contingat, cir. prin. fol. 22. a terg. vol. secundo.

Exequutio quandoque de facto potest impediri, cap. eo. vers. & ipsis fol. 23. a fron. vol. eo.

Exequutio non potest concedi per iudicem stratarum, nisi prius parte citata, cap. 276. factis fol. 98. a fron. vol. ij.

Exequutionem impediens qualiter, & quando puniri debeat. capite. 226. nullus, fol. 77. a fron. vol. ij.

Exequutionem petens pro parte crediti maturi, non potest pro reliquo infra sex menses exequutionem impetrare, aliter creditum perdit, cap. 98. quod fol. 34. a fron. vers. si vero, fol. eo. a ter. uol. ij.

Exequutiones debent fieri per seruitores intra tempus limitatum, sub poena, capit. 199. item, fol. 66. a fron. & cap. 200. item fol. eod. a tit. uol. pri.

Exhibitio actorum, & scripturarum semel productarum ad petitionem partis seruatis seruandis iterum est facienda cap. 35. quolibet, fol. 12. a ter. vol. ij.

Exhibitio libri rationum qualiter, & quando facienda, cap. 81. ad postulationem, fol. 29. a fron. vol. ij.

Expensae per contumacem, antequam audiat, sunt soluendae, capite. 100. si quis fol. 5. a fron. vol. primo saluti tamen, ut ibi.

Expensae, si reseruantur potest pro eis experiri coram Ordinario, & proceditur summarie, &c. cap. eo. in fin. fol. eo.

Expensae, & damna in instrumento solui promissa absque sacramento creditoris, non debent a debitore solui nisi creditor iuret, cap. 51. si debitor fol. 19. a ter. vol. primo.

Expensae litis, si non soluantur, concedi potest personalis detentio, capit. 56. si quis fol. 20. a ter. vol. i.

Expensae intra quod tempus taxari debeant, & quid tunc seruandum, cap. eo. fo. 21. a fron.

Expensae sunt ab ipsis indicibus, uel commissariis, in sententijs, vel consilijs taxandae, c. 139. item, fo. 49. a fr. vi.

Expensae circa ornatum uxoris descenditis per ascendentem factae sunt imputandae in Partem descendenti marito, ad beneficium aliorum cohaerendum, capite. 293. de ijs, fol. 98. a ter. vol. primo.

expensæ factæ pro minore probantur per librum tutoris, vel curatoris, cap. 316. fides, folio. 104. a fr. vol. eo.

expensæ quandoque Partis iuramento probantur, iudicis tamen taxatione præhabita, cap. 8. si quis, fol. 4. a ter. capit. 10. si quis, fol. 5. a fron. cap. 56. si quis vers. quando fol. 21. a fron. vol. i. cap. 232. si burgus, vers. ita quod fol. 86. a fron. vol. ii.

expensæ quænam prohibitz in puerperio, ac baptisinate, cap. 457. statuitur, cum tribus seq. fol. 150. a tergo. vol. ii.

Faciens se poni pro secundo notario in instrumento, & non sit, tenetur ad interesse partis, capit. 341. si quis fo. 110. a ter. vol. pri.

Facultas iurandi locari concessa contra fistabiles, qualiter intelligatur, cap. 205. declaratur, fol. 66. a ter. item pro el. ii. fol. 67. a fron. vol. ii.

Facultates quandoque sunt propagandæ, cap. 233. si burgus fo. 85. a ter. & si contentio, fo. 86. a fron. vol. ii.

Familiares officialium non possunt habere partem cõdemnationum, super eorum accusis, faciendarum, sub pœna c. 37. nullus fo. 15. a ter. vol. ii.

Familiares coloni debitoris, & certorum aliorum possunt cogi ad soluendum debitum coloni, cap. 379. nullus cir. princ. fol. 129. a fron. Quod declara, vt versicul. fin. d. cap. fol. 131. a fron. & qui sint isti familiares dicitur, in cap. 380. quilibet, fol. 131. a fron. vol. eo.

Famuli facientes exequutiones debent esse scripti ad officium collateralium. cap. 75. item 2 fol. 70. a fr. vol. primo.

Famuli non possunt facere exequutiones, nisi habeant licentiam in

scriptis capit. eod. in princ. fol. eodem.

Famuli tenentur, sub pœna intra tempus limitatum facere exequutiones tam reales, quam personales nisi, &c. capite. 199. item, & sequen. fol. 66. a fron. volum. eodem.

Famuli non possunt facere exequutiones, nisi coram antianis, vel cõsulibus, &c. sub pœna, capite. 194. item, fol. 64. a ter. vol. eo.

Famulorum numerus in præceptis exequutiuis est exprimendus. capit. 174. item statuitur, vers. pro. ii. vero, fol. 59. a ter. vol. i. & ca. 205. declaratur, vers. pro declaratione, & seq. fol. a ter. vol. ii.

Farina a quibus, & quo precio vendi possit in Broleto, capite. 428. in Broleto, fol. 144. a fr. volum. secundo.

Fenestraz respicientes in alienum de nouo, quando fieri possint, cap. 333. aliquis, fol. 115. a fron. vol. secundo.

Fenestraz in alienum respicientes contra ius factaz obturari debent, cap. eod. fol. eo.

Fenestraz respicientes uersus uicinum non possunt fieri in muro diuidente horum ab horto, vel curia cap. 342. si quis fol. 118. a fron. ver. ita tamen fol. 118. a ter. vol. ii.

Feriz repentinz quæ sint, capit. 25. causæ, in fin. fol. 9. a tergo. volum. primo.

Feriz mesium, & uindemiarnum suspendunt causarum instantias, quibusdam exceptis cap. 107. temporibus fol. 36. a fron. uolumine eodem.

Ferratæ existentes in opere robari, nec sequestrari possunt, cap. 255. non possint, in fin. fol. 86. a tergo. vol. i.

Ferrum potest a quocunque, & quolibet die etiam super nudinis

uendi capit. 419. quilibet, fol. 141. a tit. uerf. fin. fol. 142. a fron. vol.ii.

Festa quænam sint obseruanda, cap. 110. ad hoc fol. 37. a fron. vol. primo.

Festa indicta per Archiepiscopum Mediolanensem in foro sæculari sunt seruanda cap. 100. in diebus; folio. 130. a ter. uerf. fin. fi. 131. a ter. vol. i.

Festum sancti Ambrosij bis in anno celebrandum cap. lxi. festum, fol. xix. a fron. vol. ii.

Festum sancti Ambrosii est per tri-
dium ante præconizandum, cap. lxi. quilibet, uerf. & quilibet fol. 19. a ter. vol. ii.

Feudatariam rem esse per testes pro-
bati non potest capite. 88. per tes-
tes fol. 31. a fron. vol. i.

Feudi fructus quando a creditori-
bus peti possit, & haberi. capite. 264. idem, uerf. fin. fol. 89. a fron. vol. i.

Feudum in fraudem creditorum nõ
potest alienari, vel resultari, cap. 273. si quis, uerf. & feudum, fo. 91. a terg. vol. eo.

Fictiles non possunt credere ho-
nis in præiudicium dominorum
capite. 408. si quis fol. 139. a ter.
uerf. quæ tamen fol. 140. a fr.
volum. i.

Fictibilis tenetur intra quinque dies
notificare dominio deualtatio-
nem arborum, aliter ipse tenetur
cap. 371. statuitur fol. 126. a terg.
vol. 2.

Fictibilis ad donarios, quid tem-
pore recessus relinquere teneatur
domino, cap. 392. si Fictibilis f.
131. a ter. vol. ii.

Fictibilis ad denarios, quomodo vl.
locationis anno seminare debeat,
cap. 408. statuitur f. 138. a fr. v. ii.

Fideiussor non suppositi non habet
beneficium excussionis, nec re-
stitutionis, nec litis pendentie

capite. 53. in casibus fol. 20. a fr.
vol. pri.

Fideiussor idoneus quis sit, cap. 172.
non conceditur, fol. 58. a ter. vol.
primo.

Fideiussor Forensis, impetrantis præ-
ceptum exequutium, quomo-
do se obligari debeat, dicto ca-
pite. 172. non concedatur folio
eodem.

Fideiussor an exonerandus, & quid
seruetur cap. 413. ad petitionem,
fol. 140. a ter. vol. primo.

Fideiussor officialis quando sit exo-
nerandus cap. eo. uerf. & prædicta
fol. 141. a fron.

Fideiussor rei alienatæ, quando exo-
nerari debeat, capite, eo. uerf. idem, fo. eo.

Fideiussor desistendo aliquem in iu-
dicio, an exoneretur. capite. eod.
uerf. fi. fo. eo. a terg.

Fideiussor filijfam. se obligantis si-
ne patris consensu non obligatur
capit. 416. si filiusfam. uerf. &
Fideiussores, fol. 141. a fron. vol.
primo.

Fideiussor interdicti bonis conueni-
ri non potest cap. 425. si iile fol.
145. in fin. vol. primo.

Fideiussor a iudice syndicando præ-
stitus, an si inhabilis, statim syn-
dicatoris declarationi, capite. 52.
teneantur, uerf. saluo, fol. 11. a ter.
vol. ii.

Fideiussor Relaxandi e carceribus
ob honorem Natiuitatis Domi-
ni, quomodo se debeat obligari,
cap. 64. nullus fol. 20. a fron. uerf.
qui fideiussor fol. eod. a terg. vol.
2. & capi potest personaliter, ut
ibi uerf. qui fideiussor possit, fol.
eodem.

Fideiussor, quomodo probetur ido-
neus, capite. 87. si contingat, fol.
30. a terg. vol. ii.

Fideiussor tenetur se in solidum obli-
gare cap. 189. fideiubens, fol. 61.
a fron. vol. eod.

Fideiussor, qui non possit esse, cap. 353. nullus fol. 121. a fron. vol. secundo.

Fideiussorem, ubi quis cogitur dare, non tenetur camplorem, nec opignus prestare, capit. 88. non cogatur folio. 30. a tergo volum. eodem.

Fideiussorem prestans quandoque partem citare tenetur, capite 201. statuitur, fol. lxiii. a fron. versic. ita tamen fol. eod. a tergo volum. secundo.

Fides est adhibenda ascendenti pro expensis factis in ornanda descenditis Vxore, capite. cxcii de ijs fol. xcvi. a ter. vol. pri.

Fides adhiberi debet Libris collegij notariorum Mediolani, cap. 374. adhibeatur fol. cxxiii. a fron. vol. primo.

Fides adhibetur abbati aut ificum, & alijs ibi nominatis, absque vlla probatione, cap. cxiii. fides fo. xl. a fron. vol. ii.

Fides adhibeatur reperitur Christi nomine cuiuslibet sententiae, &c. capite. cxxiii. reperitur, fol. lxix. a ter. vol. ii.

Filius, & filix quando in locum patris, vel Matris succedant in dote, cap. ccxviii. Maritus, vers. fin. fol. xcix. a ter. vol. primo.

Filius natus post diuisionem a patre inter alios factam, potest ab eis suam partem auocare, capite. 307. si pater fol. 101. a tergo. volumine primo.

Filiusfam. potest consentire mulieri se obliganti, quæ sit eiusdem parentele, cap. 328. vers. & si aliquod, in fin. fol. 106. a tergo. volu. primo.

Filiusfam. non potest obligari regulariter line patris consensu, falsit, &c. cap. 416. cum filiisfam. folio 142. a fron. vol. eo.

Flumina publica debent carere obflaculis, cap. 244. in flumine,

in fol. 89. a ter. vol. ii.

Flumina nauigium magnam intrantia, possunt exire, & nominatim describuntur, cap. 329. flumen folio, 3. a fron. & seq. vol. ii.

Œmina nata etiam ex filio præmortuo excluditur a masculino in successione Ascendentes ex linea masculina, cap. 278. in successioneibus, folio 93. a fronte vol. primo.

Œmina exclusæ, si intra tempus debitum, non fuerit dotata, ad quid admittatur d. cap. vers. Et, si fol. eod. a ter. & fingitur continuari, in possessione, ut ibi, vers. & intelligantur.

Œmina exclusæ, & dotata, si desierit esse dotata, quando iterum debeat dotari, & ali. cap. eod. vers. & si fol. eod.

Œmina quando intelligatur dotata cap. 281. si Œmina fol. 95. a fron. cap. 280. idem vers. fin. fol. 94. a tergo & cap. 285. si mulier, folio. 95. a ter. vol. pri.

Œmina semel exclusæ quando iterum admittatur ad successionem, & quid ipsa conferre debeat. cap. 286. si contingat fol. 95. a tergo uol. primo.

Œminæ exclusæ a masculis, qualiter, & intra quod tempus dotandæ, cap. 278. in successioneibus, fol. 93. a fron. uer. teneantur fol. 93. a ter. vol. eo.

Œminæ exclusæ, a masculis, sunt alendæ, cap. eo. uerf. & interim fol. eodem.

Œminæ etiam ascendente testato moriente excluduntur, sicut ab in testato, nisi in testamento sint institutæ. ca. 280. idem fol. 94. a ter. vol. pri.

Œminæ ab agnatis exclusæ quando, & quomodo ab eis dotandæ sint, & alendæ, cap. 290. in collateralis. fol. 96. a fron. vers. fin. fol. 97. a ter. vol. pri.

Fœmine faciunt quandoque partem ad commodum masculorum in successione. cap. cccviii. maritus. vers. hoc intellecto fol. xcix. a tit. vol. eo.

Fœmine alterius matrimonii nō existentis masculis, succedunt matri in dote, cum secundo uiro, in capitulo d. cap. vers. & ubi, fol. eo.

Fœmine, ab ascendente meliorari non debent, quin in stirpes sint æquales, cap. cccvi. idem etiam. folio. iot. a fronte. volumine. primo.

Folium scripturæ testium quod linearum esse debeat, ca. cccciii. si contingat. vers. intelligatur fol. 138. a fron. vol. i.

Folium scripturarum exemplarum, ac processus quod linearum, & uerborum esse debeat, & quomodo soluendum cap. ccvi. nota rii fol. 70. a fron. vers. item quod fol. 76. a fron. vol. ii.

Follæ cum quibus onera sustinere debeant, capite. cccxxvi. omnes, fol. lxxxvii. a fron. vol. ii.

Fontanilis testa non potest fieri penes aliam testam fontanilis per brachia ccc. cap. cccliii. penes. fol. 80. a ter. vol. ii.

Fontes remundandi, ut aqua multiplicetur in lecto olonz. cap. cccvii. officialis, fol. cvi. a fron. vol. ii.

Forensis in casibus, in quibus satisfactio cogitur, quem fideiorem dare teneatur. cap. liii. in casibus fol. xx. a fron. vol. primo.

Forensis impetrare uolens præceptum exequitium quid seruare teneatur capite. 172. non concedatur fol. 58. a ter. vol. i.

Forensis non potest esse de consilio maiori communis Mediolani, ca. iii. per folio, vers. qui omnes fol. i. a ter. vol. ii.

Forensis non potest impetrare exequitium contra subditum, nisi prius quædam seruentur per

cum, cap. 101. statuitur fol. lxxiii. a fronte. uersul. ita tamen quod Forenses, fol. eo. a tergo, volum. secundo.

Forensis negociator ex loco, ubi Mediolanenses prohibentur negociari in ciuitate Mediolani, non moretur, ca. 440. nullus, fol. 147. a fron. vol. eo.

Fossata iuxta stratas sunt facienda, & manutenenda. capite. 150. omnes. folio. xcii. a fronte. volum. secundo.

Frater præfertur sorori idonee dotatæ in successione ascendentis, ca. 282. si soror, fol. 95. a fron. vol. primo.

Frater quomodo, & quando succedit fratri, vel sorori ab intestato decedenti, capite. 187. si aliquis, fol. 6. a fron. cum cap. lcg. vol. primo.

Frater excludens sororem a successione fratris debet eam dotare, & alere, cap. 288. decedente, fol. 96. a tergo. vol. eo.

Fratres in communi post mortem permansi, quamnam bona inter se communicare, & diuidere teneantur, cap. 483. inter fol. 157. a fron. vol. ii.

Fratres absentes causa negotij communis, uel studij intelliguntur in Communistare, capite. eo. in fin. fol. eo.

Fructus quandoque non computantur in sortem, capit. 278. in successioneibus, fol. 93. a fron. vers. & si infra, folio. 94. a fron. volum. primo.

Fructus non possunt a colonis colligi absque præsentia domini, capite. cccclxxxii. massarii, fol. cccxi. a ter. volum. secundo.

Fructus pro parte dominicali debent per massarium colligi absque solutione, cap. cccclxxxv. massarii, folio. cccxii. a fron. volum. secundo.

Fructus possunt a locatoribus in fundo diuidi inter se, & colonos, ca. 382. domini, fol. 132. a fron. vol. secundo.

Fructus in prædio alienato pendentes conductori spectantes non intelliguntur uenditi, capite. 399. eures fo. 135. a fron. veru. & per fol. eod. a terg. vol. ii.

Frumentum in instrumento respectu taxationis mereedis notarij quomodo æstimandum, cap. 401. vt tollantur, fol. cxxxii. a fron. veru. & si in fol. cxxxvii. a fron. volum. primo.

Fugitiuus potest capi quolibet die, quibusdam exceptis, capite. lxxix. quilibet folio. xxii. a terg. volum. secundo.

Fugitiuus potest a creditore propria autoritate capi, cap. eod. veru. & per hoc fol. eod. modo illum, die captionis, uel sequenti in carceribus officialis consignet, vt ibid.

Funeralia qualiter fieri debeant, & quid in eis prohibeatur, capite. cccclxviii. ad obsequium, cum sequen. fol. 152. a terg. volum. secundo.

Funeris impensa deducitur ex quarta cap. 297. quarta fol. 99. a fron. vol. primo.

Furtum quando præsumatur contra gubernatorem pignorum, capite 221. camerarius, uersic. fin. folio. lxxv. a terg. in fin. volum. primo.

Furtum quando factum a domicello præsumatur, cap. cccxcv. si contingat, fol. 162. a fron. vol. secundo.

Galleratum, habet iurisdictionem vsque ad libras. xii. cum dimidia, cap. xcvi. iudicantes, fol. xcvi. a terg. uersic. Galleratum, fol. xxx. a fron. vol. ii.

Glorietam facere volens, quid agere debeat, cap. 348. si quis folio.

cxx. a fron. vol. en.

Grauumen, vel interloquutoria intra quod tempus peti debeat, vt reuocetur, & si non reuocetur quid seruandum, cap. 149. si quis, folio 51. a fron. vol. pri.

Gubernator Pignorum quid pro eius officio facere debeat, & contrafaciens qua pena puniatur, cap. 220. Gubernator folio 74. a terg. vol. primo.

Gubernator pignorum quomodo modo satisdare teneatur d. cap. uersic. & etiam folio 75. a fron.

Gubernator pignorum tenetur pro exercensibus pro eod. cap. eod. uersic. fin. fol. eod. a terg. & cap. 222. non liceat, uersic. & teneatur, folio 76. a fron. vol. eod.

Gubernator Pignorum quando, & ubi teneatur. ibrum suum consignare, cap. 221. camerarius folio 75. a terg. uol. primo.

Gubernator pignorum etiam durante officio potest cogi ad reddendum rationem capit. cccxliii. contra in fin. fol. lxxvi. a terg. vol. eodem.

Gubernatores statutorum tenentur recipere citationes, quæ illis portantur pro abentibus, & illa absque solutione inhiare, cap. 2. fol. ii. a fr. vol. primo.

Gubernatores statutorum sunt ipso iure de consilio maiori ciuitatis Mediolani, cap. v. iuris periti. fol. ii. a fron. vol. ii.

Gubernatores statutorum non coguntur ire ad exercitum, nec ad certa alia, cap. eccli. nullus, uersic. idem seruatur, fol. cxx. a terg. vol. eodem.

Gubernatores statutorum sunt officiales Camera, cap. 491. gubernatores in fin. fol. 160. a fron. vol. secundo.

Gubernatoris pignorum officium, nemo potest exercere, nisi præstita sauidatione requisita, capite.

120. gubernator, fol. 74. a terg. vers. & quod nullus, fol. 75. a frō. vol. pri.

Gubernatoris pignorum salarium. cap. 122. non liceat, fol. 75. a fron. vol. eod.

Gubernatoris statutorum salarium cap. 491. gubernatores, fol. 160. a fron. vol. ii.

Gubernatoris statutorum officium non venditur, nec datur ad fortes, cap. 491. statuta, fol. 160. a terg. vol. ii.

Habilitatio quoad successiones qualiter fieri debeat, cap. cccclvi. statuitur, fol. 154. a front. volum. primo.

Habitaculum a quibus sit eligendum cap. 38. omnes fol. 13. a terg. & cap. clxxii. non concedatur fol. lviii. a terg. voleo.

Habitare in uillis, quis dicitur, si ibi relinquit descendente, vel uxorem, uel nurum, cap. cccxxi. quilibet, folio. lxxxiii. a terg. vers. & intelligatur, fol. lxxxiii. a fron. uol. secundo.

Hæres nullus esse potest cum beneficio inueniari, capit. cclxxii. nullus folio. xci. a tergo. volumine. primo.

Hæres descendens tenetur alere ipsius defuncti ascendente, capit. 313. quilibet, fol. ciii. a fron. uol. primo.

Hæredibus notarii datur dimidia pars lucri imbreuiaturarum defuncti sui alii concessarum, c. 377. imbreuiaturæ fol. 124. a te. uerit. & in casu, fol. cxxv. a terg. volum. primo.

Hæreditas, quando, & quomodo diuidatur inter fororem, & agnatum defuncti, cap. cxc. in collateralis. folio. xcvi. a fron. versicul. quod si, & seq. fol. xcvi. a terg. vol. eod.

Hæreditas quando, & quomodo diuidi debeat inter Agnatum, & a-

mitam, ac uiliam fratris. cap. eod. versicul. si vero, & sequen. folio. eodem.

Hæreditas uxoris intestatæ quibus sit deferenda, capite. ccxcix. vxore, folio. 300. a fron. volum. primo.

Hæreditas descendens defertur secundum statuta, quibus deficientibus, seruatur ius commune, capite. 303. idem fol. 100. a terg. vol. pri.

Hæreditas delata mulieri, si se nubat extra iurisdictionem communis Mediolani, in quos peruenire debeat, capite, 310. nulla vers. & si fol. 102. a fronte volumine. eodem.

Hæreditas non defertur mulieri nuptæ extra iurisdictionem, vsupra sed agnatis proximioribus, capit. eod. circa si. fo. 100.

Hæreditas non defertur descendens mulierum nuptarum extra iurisdictionem, vsupra. capit. 311. idem fol. eod.

Hæreditas ex testamento, si deferatur mulieri nuptæ extra iurisdictionem vsupra, qualiter de ea disponatur, capite. eodem. versicul. si vero, & sequen. fol. 102. a terg. vol. primo.

Hirundines non possunt capi, sub pæ. 12. cap. 444. nullus, fol. 147. a terg. vol. ii.

Homines iuratis cuiuslibet communis vsque ad quam summam credatur contra damnum dantes, cap. 374. Quodlibet, fol. 127. a fr. vers. & credatur, fol. 127. a terg. vol. eod.

Hospitalia quænam habeant priuilegia, cap. 493. ad hoc, fol. 160. a te. vol. eod.

Hospites dantes cibum, vel quædam alia super pignoribus derogatis, carent omni actione & exceptione, cap. 196. Item, fol. 55. a fron. vol. pri.

Hospites non possunt dare quicquid
seruitori pro consignatione pigno-
rum, nec super eis dare. Cibum,
vel potum, &c. sub poena ca. 223.
hospites, fol. 77. a fronte volumi-
eodem.

Hospitiibus, quid pro custodia be-
stiarum penes eos, per seruitores
repositarum, dandum, capite.
197. si aliquis, fol. 62. a terg. volu-
secundo.

Illegitimus potest pro Agnato co-
sentire mulieri se obliganti, quæ
sit eiusdem parentelæ, capite. 328.
in alienationibus. versicul. & si
aliquid fol. 61. a tergo volumin.
primo.

Imbreuiaturæ instrumentorum, qua-
liter, a notariis inscribendæ, cap.
330. quilibet, fol. 107. a fr. vol. i.

Imbreuiaturæ quibus, & per quod
tempus possint dimitti penes ali-
quos, cap. 363. nullus fol. 119. a
terg. vol. pri. & si ultra tempus præ-
fixum absque causa dimissæ fue-
rint, non faciunt idem pro illo.
penes quem steterint, ut ibi, versul.
& qui, fol. eod.

Imbreuiaturæ penes quos in guber-
no poni non debeant. cap. eod. in
fin. fol. eo.

Imbreuiaturæ notarii infamari, & pri-
uari, auferuntur ab eo, & repo-
nuntur, cap. 363. si potestas, folio.
eodem.

Imbreuiaturæ prohibentur abradi,
vendi, emi, uel aliter consumi sine
licentia abbatum, sub poena, cap.
369. cum infinita fol. 121. a terg.
vol. pri.

Imbreuiaturæ, mandato quorum,
& quando sint exhibendæ, capite.
372. nullus fol. 122. a terg. volum.
eodem.

Imbreuiaturæ notariorum defuncto-
rum, penes quem remanere, & co-
cedi debeant, cap. 377. imbreuiaturæ,
fol. 104. a ter. uol. pri.

Imbreuiaturæ notarii nolentis ha-

bitare in ciuitate Mediolani, pe-
nes aliquem existentes debent no-
tificari, abbatibus &c. cap. 138. ite
fo. 126. a fr. vol. i.

Imbreuiaturæ notarii defuncti ab ali-
quo sine licentia abbatum, non
sunt recipiendæ, nec etiam post.
15. dies a die mortis sine licentia,
ut sup. reuocari, sub poena, ca. 381.
item fol. 126. a ter. vol. i.

Imbreuiaturæ notariorum, mortuo-
rum, & absentium statim ab ab-
batibus in toto reponendæ sunt,
capite. 386. item fol. 128. a front.
vol. eod.

Imbreuiaturæ instrumentorum per
autoritatem, expletorum, sunt
exhibendæ si petantur, capite. 397.
instrumentis, versicul. fin. fol. 130. a
fron. vol. pri.

Immundiciæ non sunt de domo ei-
ciendo, cap. 257. si de fol. 93. a ter.
vol. ii.

Impedimentum iustum excusat, cap.
335. omnes, in prin. fol. 108. a ter.
vol. i. & cap. 109. si aliquis, versul. &
ulterior fol. 38. a ter. vol. ii.

Immunitas quorundam locorum
pro rebus, quæ ab eis conducun-
tur ad ciuitatem, Mediolani, c. 66.
statuitur, fol. 21. a fron. vol. ii.

Impositiones generales fieri possunt
pro stratis aptandis, cap. 253. fiat.
fol. 92. a ter. vol. eo.

Incastra, & buccæ super flumine olo-
næ a quibus teneri possint, quo-
modo, capite. 184. nulla fol. 100. a
terg. vol. ii.

Incolatus per decennium, quid ope-
retur, cap. 311. idem fol. 102. a fr.
versul. & intelligatur, fol. 102. a ter.
vol. pri.

Indictio, quando incipiet, capite. 109.
more fol. 37. a fron. vol. pri.

Inductio in possessionem, quando fa-
cienda, vel concedenda, cap. 154.
non debeat, fol. 52. a terg. vol. i.

Infamiz notarii damnum æstima-
tur secundum qualitatem facti, &

personæ cap. 344. officiū, fol. iii. a ter. uersita tamen fol. cxlii. a fron. vol. i.

Iniurians notariis, qua pœna teneatur, cap. cccix. nullus, fol. cxviii. a ter. uers. fin. fol. cxix. a fron. vol. primo.

Inquilini possunt esse testes in causa domini sui, cap. xci. coloni, fol. a ter. vol. eo.

Inquiri potest per iudices contra nō facientes describi pignora, cap. cc xxxiii. quilibet, fo. lxxx. a ter. uers. & de prædictis, fol. lxxx. a fron. vol. i.

Inquiri potest per iudices, contra quos oportuerit, pro captione facta in diebus, uel locis prohibitis, capite, 360. aliqua fol. 87. a ter go, uers. & quilibet fol. 88. a fro. vol. eo.

Inquisitio generalis formari debet contra iudices Syndicandos, capite. xxxii. Teneantur, circa prin. fol. ii. a tergo. vol. ii.

Inquisitio facienda est a prætore cōtra rectores, & iudicetes ducatus, si fecerint contra statuta & ordinamenta, cap. xcvi. potestas, fo. xxxiii. a ter. vol. ii.

Inquisitio contra officiales uniuersitatis aut iscum fraudantes artem, a quibus fiat, cap. cxxx. si aliquis, fo. xliii. a tergo. vol. eo.

Instantia causæ ordinariæ, capite. xxi. termini, fol. vii. a ter. vol. i.

Instantia causæ summarie, cap. xxv. causæ, fol. ix. a ter. vol. primo.

Instantia non currit quibuscumque in casibus, cap. 39. quod fo. xliii. a fr. & cap. xl. facta fol. xliii. a ter. v. i. instantia libelli præuentorii, ca. xlv. quod nullus, fol. xvii. a ter. & ead. fol. xviii. a fron. in fin. vol. primo.

Instantia commissionis articuli, uel grauaminis consulendi, cap. lviii. in quibuscumque fol. xxii. a fron. uol. primo.

Instantia causæ principalis, facta cō

mmissione articuli consilio sapientis stat in suspensio, cap. eo. fol. eo. Instantia causæ non currit, durante termino, ob nominationē testium, & iurium extra ducatum existentium, statuto, cap. lxi. si in aliqua, fol. xxiii. a ter. vol. i.

Instantia non currit durante termino statuto nominanti dominum in iudicio ad denunciandum nominato fallit, ut ibi, capite. lxx. si quis, folio. xxv. a tergo. volumine primo.

Instantia stat in suspensio, donec durat terminus ad deliberandum super interrogatione, an quis sit hæres, statutus, cap. lxxv. interrogatus fol. xxvi. a tergo. veric. terminus fol. xxvii. a fron. volumine primo.

Instantia non currit durante termino statuto ad probandum exceptionem quod quis non fuerit cōsul. notarius seruitor, uel in alio publico officio constitutus, capite. lxxxij. allegatio. fol. xxix. a tergo vol. primo.

Instantia causæ stat in suspensio, donec disputatur super Forma sacramenti in ea delati, cap. 100. statuitur fol. xxxiii. a fron. verticul. & interim, fol. xxxiiii. a fron. vol. primo.

Instantia causæ suspenditur ob Færias, messum, & vindemiarum, certis casibus exceptis, cap. cvii. temporibus, fol. xxxvi. a fron. volum. primo.

Instantia reuisionis arbitramentorum inter compulsores latorum, ca. cxvi. petito, fol. xliii. a front. vol. primo.

Instantia reuisionis arbitramentorum inter voluntarios, capite. 117. si quis fol. 43. a ter. vol. eo.

Instantia compromissorum, ca. 130. compromissa, fol. xliiii. a ter. v. i.

Instantia commissionis mediatorum, cap. eo. in fi. fol. eod.

Instantia causæ primæ appellatio-
nis, cap. 131. lata fol. 67. a fron.
vol. eod.

Instantia causæ secundæ appellatio-
nis cap. 138. & intelligantur fol.
43. a ter. vol. primo.

Instantia appellationis quando ex
facto commissarij stet in suspen-
so, cap. 140. per folio 49. a tergo
vol. primo.

Instantia reuisionis quando non cū-
rat ex facto commissarij, cap. eod.
fol. eod.

Instantia commissionis grauaminis
cap. 149. si quis, folio 51. a fron-
te vol. primo.

Instantia commissionis causæ crida-
rum, cap. 464. & quia, fol. 156.
a fronte vers. quæ folio elvin. a
fronte vol. eod.

Instantia in causis cridarum, quan-
do perempta intelligatur, capite,
eo. vers. & vbi fol. eod.

Instantia literarum Ducalium quan-
do incipiat, cap. cxc. instantia.
fol. lxi. a ter. vol. ii.

Instantia appellationis interloquu-
toriz, cap. 196. appellans circa
med. fol. 63. a ter. vol. ii.

Instantia causæ principalis suspendi-
tur durante causâ appellationis
interloquutoriz, cap. eod. in fi.
folio eod.

Instrumenta semel producta, ad pe-
titionem partis sub certa for. iu-
rantis sunt iterum exhibenda, &
contra nolentem exhibere pro-
ceditur etiam per personalem de-
tentionem, cap. 35. quilibet, fol.
xii. a ter. in fi. vol. pri.

Instrumenta ante publicationem sta-
tutorum rogata valent, etiam q̃
careant subscriptione pronotarii,
vel testis, cap. 83. instrumenta,
folio a tergo vol. primo.

Instrumenta, antequam rogentur,
sunt scribenda in procollo, seu
quaterno, vel Folijs, & deinde
legenda. cap. cccxx. quilibet

folio 107. a fronte vol. primo.
Instrumenta, quibus, & infra quan-
tum tempus ædenda. cap. ccc-
xxv. omnes, folio 108. a tergo
vol. primo.

Instrumenta quæ regulariter, nisi so-
mel explemtur, non possunt dari
debitoribus, nisi ad finem facien-
dam capite. eod. vers. saluo quòd
respectu. fol. eod.

Instrumenta, quæ semel æduntur,
si pluribus spectant quomodo
ædenda, & subscribenda, capi.
eodem vers. saluo quòd ipsa so-
lio eod.

Instrumenta dotium, & protesta-
tionum parafrasialium possunt
pluries expleri, d. capi. vers. &
saluo folio eod. & cap. cccxxviii.
nullum folio 109. a fronte vers.
quod fol. a tit. vol. eod.

Instrumenta contracta a notario non
descripto sunt nulla, cap. eccliii.
manuteneantur, fol. cxv. a front.
vers. & ipsum fol. cxvi. a fronte.
vol. i.

Instrumenta intra quod tempus a
notariis rubricanda, cap. ccciv.
notarii, vers. fin. fol. cxvii. a fron.
vol. pri.

Instrumenta per auctoritatem exple-
ta ut eis Fides adhibeatur, quæ ad-
modum instrumentis per nota-
rios de eis rogatos expletis, quid
seruandum, cap. cccxvii. instru-
mentis, in princ. fol. cxxix. a ter.
uol. primo.

Instrumenta per auctoritatem expleta
mittuntur exequutioni, nisi con-
trarium appareat ex imbreuiatura
cap. eo. circa med. fol. eo.

Instrumenta quibus diebus rogari
non possint, cap. cccc. in diebus,
fol. 130. a ter. vol. eo. fallit ut ibi.
Instrumenta quædam a notariis ad
officium statutorum notificanda,
& rubricanda cap. lxxi. quia fol. 23.
a fronte, & cap. cxxi. statuitur fol.
lxix. a fron. vol. ii.

Instrumenta possunt confici in ter-
ris communibus inter Mediola-
num, & Papiam sine pronotarijs,
ca. cccxv. quoniam fol. cxl. a ter.
vol. eo.

Instrumento quando fides non ad-
hibeatur cap. 332. in quolibet, fo.
107. a tergo. uerf. alioqui fol. 108. a
fr. cap. 334. si a decem, in fi. fo. eo.
a fron. & cap. 339. uerf. fi. fol. cx.
a fron. vol. i.

Instrumentorum, & imbreuiatura-
rum exhibitio an, & quando pe-
ti possit & quid seruandum, capi-
te. 99. si in aliqua, & cap. 80. & idē
fol. 128. a ter. vol. primo.

Instrumentis, & scripturis produ-
ctis per vnam partem potest alte-
ra pars uti in toto, uel in parte,
cap. 52. si instrumentum fol. 20. a
fron. uol. i.

Instrumentum productum quando,
& quomodo exhibendum c. 78.
si qua, fol. 18. a fron. vol. pri.

Instrumentum non comune repertū
penes debitorem inducit præsum-
ptionem, qd debitū sit solutum. ca.
xcv. si debitum. fol. xxxii. a fron.
vol. primo.

Instrumentum, vel Chyrogaphum
manu depositarii requiritur, ad
probandum, quod depositum pi-
gnorum derobatorum, vel seque-
strum sit sponte susceptum, capi-
te 217. si quod folio 73. a tergo
vol. primo.

Instrumentum, quando per nota-
rium expletur, quomodo subscri-
ptum cap. 331. & in subscriptione,
fol. 107. a ter. vol. primo.

Instrumentum regulariter quod ha-
bere debeat testes, & quales. cap.
332. in quolibet fol. eo.

Instrumentum, quod tantum semel
expletur, quando resciri possit, &
quibus noceat, cap. 338. nullum
fol. 109. a fron. v. i.

Instrumentum prohibito die roga-
tum, ipso iure non valet, cap. 400.

in diebus fol. 130. a tergo uerf. &
vltra fol. 131. a ter. vol. primo.

Instrumentum de approbatione no-
tariorum, ad receptionem testium
electorum, confici debet cap. 402.
ellegantur, circa princ. fol. 137. a
ter. vol. primo.

Instrumentum debiti, quandoq; fa-
cta cessione, debet interlineari, ca.
450. item fol. 152. a ter. vol. eo.

Interdictio administrationis bono-
rum probari non potest per tes-
tes, cap. 88. per testes, folio 31.
a fron. vol. primo.

Interdictio administrationis bono-
rum quemadmodum facienda, &
facta tollatur, capite. 424. inter-
dictio, folio 145. a fronte volu.
primo.

Interdictus bonis, si non potest
conueniri, nec conuenire debet,
capi. 425. si ille folio 145. a fron.
vol. primo.

Interdictus bonis non admittitur ad
aliquod publicum officium. cap.
426. illi fol. eo. a ter.

Interdictus bonis quando restituen-
dus, cap. 427. si is fol. eo.

Interesse, quomodo probetur quan-
do peti possit, cap. 43. in calibus,
folio 16. a tergo, vol. pri. quod
caput declaratur in volu. ij. capi.
412. item fol. 139. a ter.

Interesse non potest a muliere iurari
pro dote, pro tempore, quo fuit
alimentata, ab eius debitore, cap.
eo. uerf. pen. fol. 18. a fron.

Interesse notarij infamati declaratur
arbitrio Abbatum, cap. 344. offi-
cium fol. 3. a ter. uerf. ita tamen,
fol. 12. a fron. vol. primo.

Interre quandoque probatur partis
iuramento, iudicis taxatione ta-
men præhabita capi. 233. si bur-
gus folio 85. a tergo ita quod fol.
86. a fron. vol. ii.

Interloquutorie commissio elicia-
tur, ex actiatis, cap. 41. commis-
sio, fol. 14. a ter. in fin. vol. pri.

Interloquutoria intra quod tempus peti debeat reuocari capit. 149. si quis, fol. 51. a fron. vol. 1. & ibi si non recetur, quid seruetur.

Interrogari quis non potest si uult uti aliqua relatione seruitoris cap. 208. ad declarationem, fol. 67. a tergo, vers. statuitur, folio, 68. a fr. vol. ii.

Interrogari quis non potest, si uult uti scriptura ab alijs facta, nec testibus inter alios examinatis, capit. eod. vers. nec etiam, quis, & seq. fol. eod.

Interrogatio, si quis uelit uti instrumento, vel alia scriptura ab antiquo facta, fieri non potest, cap. eo. vers. fin. fol. 68. a fron.

Interrogationes fieri possunt in quacunque parte litis, cap. 75. interrogatus, & cap. seq. fol. 26. a ter. vol. primo ubi etiam materia tractatur.

Interrogationes, si quis uti uelit instrumentis, vel scripturis productis coram quibus fieri debeant, & qui terminus sit in eis statuendus, capite. 76. teneatur fol. 27. a fron. vol. i.

Interrogationes non possunt fieri in causa reuisionis vel appellationis de actitis in prima causa, ca. eo. fol. eo. a terg.

Interrogationes superflue in examinatione testis, sunt omittende. ca. 403. si contingat, vers. qui notarius fol. 138. a fron. vol. i.

Interrogationibus clare respondendum est, & contra eas nulla potest opponi exceptio. cap. 73. interrogatus, & cap. seq. fol. 26. a ter. vol. i.

Interrogationibus, que fient ante libellum, inferenda est causa. cur fiunt. capite. 75. interrogatus. folio, eodem.

Interrogatus, cui foro sit suppositus. tenetur respondere, ac eligere habitaculum cap. 77. quilibet fo-

lio 28. a fron. vol. primo.

Interrogatus propriam scripturam negans punitur capit. 195. si quis circa prin. fol. 92. a fron. vol. i.

Interrogatus non respondens habetur pro confesso, capite eo. vers. & ubi. & seq. fol. eo.

Interstatus qualiter intelligatur, cap. 127. item fo. 46. a fron. vol. pri.

Inuestiens se secundo, de eadem re, absque uoluntate primi locatoris cadit in poenam, & inuestitura est nulla salit, ut ibi cap. 405. si aliquis fol. 137. a fron. vol. ii.

Inuestitura de bonis Ecclesie, ultra nouem annos fieri possunt, modo rubricentur, & c. capite. 404. statuitur fol. 136. a ter. vol. ii.

Inuestitus ad Massaricum non potest in preiudicium creditorum renunciare inuestitura, capite. 274. quicunque fol. 92. a fron. volum. primo.

Iudex non debet sub poena recedere, a banco, nisi prius criatis contumaciis cap. 13. ad fol. vi. a fron. vol. pri.

Iudex in causis summaris potest abbreviare terminos, cap. 26. posuit, fol. x. a fron. vol. eo.

Iudex quicunque tenetur infra duos dies utiles post tempora probatoria, commutare causam consilio sapientis, cap. 27. deinde, fol. x. a fron. vol. primo.

Iudex teneur proferre sententiam iuxta consilium presentatum, & in casu negligentie. Pronunciatio pro facta habetur, in omnibus prout in consilio, capite 29. posita, vers. ita quod fol. 11. a fron. vol. eo. quod etiam procedit in causis compromissorum, ut d. fol. capite 30. & predicta.

Iudex petito consilio sapientis non potest sententiam diffiniriua siue eo proferre, cap. eo. vers. & petito, fol. eo. a tergo.

Iudex, in absolutione ab expensis,

quid facere teneatur, cap. 55. in omnibus, fol. 20. a ter. vol. pri.
Iudex forensis non reddit ius inter suos, cap. 60. aliquis, fol. 23. a ter. vol. pri.

Iudex quando in rem presentem possit accedere, cap. 92. si post, fol. 31. a tergo vol. primo.

Iudex, quid facere teneatur facta petitione compromissi, cap. 115. si de cetero, fol. 41. a fron. vol. pri.

Iudex, absque salario tenetur pronunciare, an ordinarie, vel summarie sit procedendum, capit. 125. Quia saepe fol. 45. a ter. in fi. & ead. fol. 46. a fron. v. pri.

Iudex debet clare, & in scriptis, sententiam proferre, ac expensas dāna, & interesse, sunt poena, in ea taxare cap. 139. item folio 49. a fron. vol. pri.

Iudex, in casibus, in quibus appellari potest, tenetur deferre appellationi, sub poena. cap. 141. appellari, fol. 49. a ter. & ead. fol. 50. a fron. v. i.

Iudex appellationis censetur maior illo qui sententiam protulit, cap. 144. quilibet, fol. eo. a tergo.

Iudex non potest concedere preceptum intrandi possessionem, nisi citato possessore, certis casibus exceptis cap. 155. nullus fol. 52. a tergo. vol. pri.

Iudex tenetur sub poena exequi preceptum. 15. dierum utilium ac sententias, quae merentur executionem cap. 158. quilibet fol. 54. a fr. vol. primo cum seq.

Iudex non potest dare in solutum creditori pro debito non liquido, cap. 68. non possit fol. 57. a fronte vol. primo.

Iudex tenetur captum coram eo ductum, si ostendat cur detineri non potuerit relaxare, saliter puniatur. cap. 197. item, versu. & si ille, folio. 65. a ter. vol. pri.

Iudex quandoque tenetur pro serui

toribus, & barruerijs suis ad solutionem poenae capite. 198. item, versu. & quilibet fol. 66. a front. vol. eodem.

Iudex concedens preceptum, vel sequeltrum sine clausula, q non roborantur, nec contestentur verita &c. puniatur, cap. 25. t. nullae, versu. & hoc sub poena fol. 85. a fro. vol. eodem.

Iudex Maleficiozum est mæzus exequutor poenarum incurfarum per notarium suspensum, si exerceat, cap. 342. Abbates, versu. fin. fol. 110. a ter. vol. primo.

Iudex quilibet requisitus ab abbatibus notariorum tenetur summarie, & simpliciter exequi p̄ eos requisita, cap. 370. quilibet fol. 122. a fron. vol. pri.

Iudex nullus cogere potest notarios ad exhibendum imbreuiaturas, præterquam abbates collegij notariorum, cap. 372. nullus, fol. eo. a tergo.

Iudex, quando teneatur publicari facere iusorem cap. 428. li per, fol. 145. a ter. vol. i.

Iudex exercens iurisdictionem super legitimationibus non rite factis puniatur cap. 461. item fol. 155. a fron. vol. pri.

Iudex signi Galli procedit in causis damnorum datorum, & vetitorum. cap. 6. Potestas versu. & iudex fol. ii. a ter. vol. ii.

Iudex in curia Prætoris quando pos sit suplere vices alterius, cap. eod. versu. & si soleo.

Iudex ducalis, a quo eligatur, & qd sit eis officium, capite. xv. eligatur, fol. 5. a tergo, vol. ii.

Iudex prædictus ad Mensam prætoris viuere debet, & si conueniat de expensis habendis alibi puniatur. cap. eo. versu. item fol. 6. a fron.

Iudex prædictus ultra salarium accipiens, puniatur, cap. eod. versu. eo. fol. eod.

Iudex non faciens relaxari captum indebite, vel pignora derobata sine impensa punitur, cap. lxx. si contingat folio xxii. a tergo volumine ii.

Iudex non exigit condemnationem a se factam, fallit. vt ibi cap. xciii. nolla folio xxxii. a fronte vol.ii.

Iudex molestans pro debito ducentes victualia ad ciuitatem Mediolani punitur, capite. clxxviii. quolibet, folio lvi. a fronte versf. & q non fol.57.a fron.vol.eo.

Iudex, quid facere debeat, si oritur questio inter nobiles, & vicinos, super portione oneris, cap. ccxxxi. si aliqua folio lxxxv. a fronte versf. fin. folio lxxxv. a tergo, vol.ii.

Iudex, quandoque in causis, onerum compellit partes ad propalandum suas facultates, capite. cccxxiii. si burgus folio lxxxv. a tergo versf. & si contentio folio lxxxvi. a fronte vol.ii.

Iudex, fauore molendinorum potest poenam imponere, ac camparios ad custodiendum aquam deputare, cap. cclxi. Molendinorum versf. & hoc folio lxxxix. a fronte vol.ii.

Iudex quilibet tenetur, postquam ei denunciatum fuerit, remoueri facere obstacula de Flumine publico, cap. cclxiii. in Flumine, fol. lxxxix. a tergo versf. insuper, fol. xc. a fronte v. eod.

Iudex stratarum cogit Habentes terras iuxta stratas ad faciendum, & manutenendum solata iuxta, eas cap. ccl. omnes cir. si. folio xcii. a fronte vol.ii.

Iudex stratarum tenetur cogere homines ad reapandas stratas tempore debito, aliter punitur cap. ccli. omnes folio xcii. a fronte versf. & quod iudex folio xcii. a tergo vol.ii.

Iudex stratarum saltem semel singulo mense debet facere fieri pro-

clama, ne banca, vel alia obstacula teneantur in stratis Mediolani, & inquirat ac condemnat contrafacientes cap. ccliii. nullus folio xciii. a fronte v.ii.

Iudex stratarum tenetur curare, q nulla putrendo deferatur in paluarijs stratis publicis, nec cimiterijs cap. 262. dominus folio xciii. a tergo vol.ii.

Iudex stratarum non procedit, nec condemnat, nisi cum consensu dominorum Sex Camere, capite eod. versf. fin. fol. eod.

Iudex stratarum curat, vt in viis publicis nihil sit immundum cap. 269. paltanum, fol. xcvi. a fronte v. ii.

Iudex stratarum sine salario debet visitare stratas, & pontes, & eorum defectus referre Vicario Provisionum, cap. cclxx. iudex folio eod. a tergo.

Iudex, & officiales stratarum, qualiter, & a quibus eligantur, capite, cclxxi. eligantur fol. eod.

Iudex, & officiales prædicti iurant, & quomodo, cap. eod. versf. & qui fol. eod.

Iudex stratarum, cum quibus, & quando debeat visitare stratas, & pontes, & quid tunc seruandum cap. cclxxii. teneatur folio xcvi. a fron. vol.ii.

Iudex stratarum, & domini sex, quâ iurisdictionem, & potestatem habeant. cap. 273. statuitur fol. 97. a ter. vol. eo.

Iudex stratarum, quid facere debeat ante uisitationem stratarum, cap. 274. item fol. 98. a fron. vol.ii.

Iudex stratarum non potest facere compositiones aliter punitur, cap. 276. non possit, fol. eo. a ter.

Iudex stratarum, & dñi sex de quibus stratis possint se intromittere cap. 279. statuitur, fol. 69. a ter. vol. i.

Iudex aquarum, si fuerit negligens, & durante officio potest puniri, cap. 297. si iudex fol. 103. a ter. vol. ij.

- Iudex** aquarum si aderit modus addendi aquam in lecto veteri ponere, quid facere debet. cap. cccvi. Si reperiatur, fol. cvi. a fronte. uol. ij.
- Iudex** aquarum quando & quorum expensis faciat remundari fontes, ex quibus videbitur aqua Olonæ multiplicari posse, capit. cccvii. officiales fol. eo.
- Iudex** aquarum debet ire cum campario ad inquirendum videntes aqua nironis contra formam statutorum. cap. cccxx. Iudex. fol. cviii. a ter. vol. ij.
- Iudex** aquarum, quid facere debeat pro expensis, quæ fient circa nironum, eius clausum, & Rouersellum, cap. cccxxv. omnes fo. cix. a terg. vers. & iudex fol. cx. a fronte. vol. ij.
- Iudex** quilibet tenetur exequi Statuta, ac penas de damnis datis, realiter, & personaliter, capit. cccxxvi. Quilibet, fol. cxviii. a ter. vol. ij.
- Iudex** in causis Damni dati, quando, & intra quod tempus debeat accusatos condemnare, capit. 378. quilibet fol. eo.
- Iudex** quilibet potest inquirere, & ex Officio procedere contra marroserios plus debito, pro marossis, accipientes. cap. cccxx. nullus, versic. fin. fol. cxlij. a fronte vol. ij.
- Iudices ordinarii**, delegati, vel consultores tenentur causas decidere intra tempora limitata sub pena. cap. xx. statuitur fol. vij. a ter. in fi. vi.
- Iudices ordinarii** possunt causas decidere, absque consilio, si fuerit de partium voluntate, capit. xxxi. possit, fol. ii. a terg. volum. primo.
- Iudices ordinarii** non possunt accipere Salarium, cap. eo. fol. eo.
- Iudices** committentes causas ad consulendum extra Collegium Doctorum puniuntur, capite. lix. D. Potestas folio xxii. a ter. vol. primo.
- Iudicis**, quid teneantur facere pro æstimationibus rerum faciendis, cap. clxx. in æstimationibus folio lvii. a ter. v. l.
- Iudices** nulli procedere possunt contra Notarios imputatos, præterquam eorum Abbates, & ab eis electi. capit. cccxliiii. officium, folio iii. a terg. vers. & quod folio cxii. a fronte. vol. primo.
- Iudices** requisiti tenentur præstata auxilium Abbatibus Notario rum cap. cccxlviii. Abbates, versiculo fin. folio cxiii. a fronte. cap. cccxxxvi. item, & capite. cccxxxvii. item folio cxxvii. a fronte. vol. primo.
- Iudices** certis diebus non possunt in instrumentis inter ponere decreta, & auctoritates, cap. cccc. in diebus, versic. præterea folio cxxi. a terg. vol. primo, & cap. ccccxi. statuto, folio clx. a fronte vol. ii.
- Iudices** tenentur seruare dispositionem statuti, autentica, sacramenta puberum, quod est cap. ccccliii. folio cliii. a fronte volum. primo aliter puniuntur, vt ibi.
- Iudices** signorum Equi, & Galli in curia Prætoris, quas conditiones habere debeant, capit. xliiii. non possit. folio v. a ter. vol. ii.
- Iudices** prædicti sunt ad mensam Prætoris alendi, & si conueniant de expensis alibi habendis, puniuntur, cap. eod. versic. qui etiam folio eod.
- Iudices** prædicti non possunt aliquid ultra salarium accipere, vt ibi.
- Iudices** Prætoris iurare tenentur in ingressu eorum officii, cap. xxi. iurent, fol. vii. a terg. vol. ii.
- Iudices**, in quibus findicandi sunt, ca. xxxi. findicatores fol. x. a ter. v. ii.
- Iudices**, propter imperitiã, iniustitiã faciētes quomodo puniri debeant. Iudi-

Cap. 43. Si verò, f. 5. à fron. vol. 2.
IVDICES Syndicadi qualiter occa-
 sione Syndicatus satisfare tenean-
 tur, Cap. 32. Teneantur, fol. ii. à ter.
 Et cap. 37. Potestas, fo. 2. à t. vol. eo.
IVDICES Ciuitatis Mediolani tene-
 rur auxilium prestare Mediolanē-
 sibus, & aliis de Ducatu, ad confes-
 quenda lura sua contra alias Ciuita-
 tes, Ca. 60. Potestas, f. 19. à fron. vo. 2.
IVDICES Causarum Criminalium,
 etiā Delegari, nō pnt vti opera alio-
 rū, q̄ Seruitorū Cōis Mediolani, p
 Iniminationibus faciēdis, Ca. 74. Lu-
 ceat, med. & cap. seq. f. 25. à t. v. 2.
IVDICES Msi, qualiter teneat red-
 dere lus in Broletto Horis debitis,
 sub pena, Ca. 86. Potas, f. 30. à fr. vo. 2.
IVDICES Ducatus nō habētes Me-
 rū, & Mixtū Imperiū nō admittunt
 ad Officia, nisi prius p eos quodam
 Iuramento in manib⁹ Prætoris pre-
 stito, Ca. 95. Potestas, f. 32. à t. v. 2.
IVDICES Mediolani inquirunt contra
 Iudices Ducat⁹, si cōtra faciūt
 Ordinibus, Ca. 97. Potas, fol. 33. à t.
IVDICES Ducat⁹, si cōtraueniūt Sta-
 tutis, & Ordinibus qualr puniant⁹,
 Ca. eo. ver. Et si aliq̄s, & seq. f. 34. à fr.
IVDICES, se intromittere nō pnt de
 Aurificibus, circa pertinetia ad eo-
 rum Artē, Cap. 119. Quoniam, vers.
 Et aliquis, & seq. fol. 4. i. à ter. vo. 2.
IVDICES teneat auxilium prestare
 Abbati, & Cōsulibus Aurificum,
 Cap. 149. Omnes, fo. 49. à fron. vo. 2.
IVDICES admittētes Oppositionem;
 q̄ nō sit standū Statutis, puniuntur,
 Cap. 172. Nulla, vers. fi. f. 55. à t. v. 2.
IVDICES Mediolani reddūt lus Inere
 Laycos pro Decimis, Capite. 479.
 Nulla, fol. 155. à ter. vol. 2.
IVDICES tenentur adiuuare, & defen-
 dere illū, qui p Annos, xj. Decimas

possedit, ne impediat⁹, aliter puni-
 unt⁹, Ca. 480. Si qua, fo. 156. à fro. v. 2.
IVDICIS Arbitrio stat⁹, an Mulier sit
 habilis ad satisfandum, vel nē, Cap.
 64. Mulier, in fi. fo. 24. à fron. vol. p.
IVDICIS Ducalis Salariū, Cap. 15.
 Eligatur, fol. 5. à ter. vol. 2.
IVDICIS Srtarum Officium, Cap.
 te. 266. Officiales, cum seq. fol. 96. à
 fron. Cap. 269. Paltanum, fol. eo. &
 Cap. 270. Iudex, cū seq. f. eo. à t. v. 2.
IVDICIS Aquarū Officiū, & electio,
 Cap. 280. Eligatur, f. 99. à t. & Cap.
 281. Iudex, fo. 100. à fron. vol. 2.
IVDICIS Aquarum Officiū sup Ac-
 culis, Ca. 293. Iudex, fo. 102. à t. vo. 2.
IVDICIS Aquarū Sanidatio, Capir.
 294. Iudex, fol. 103. à terg. vol. eo.
IVDICIS Aquarū Officiū, c̄ Capatiū
 Nitōis, Ca. 321. Si p̄dict⁹, f. 109. à fr. v. 2.
IVDICIS Aquarū Officiū ē, vt Nitro-
 uis Aquarū libet defluat ad Ciuitatē,
 Cap. 323. Iudex, fol. 109. à fr. vol. eo.
IVDICVM Prætoris Mediolani Of-
 ficiū, Cap. 6. Potestas, vers. Et
 teneantur, & seq. fol. 3. à fro. vol. 2.
IVDICVM ad signum Equi, & Gale-
 li salarium, Ca. 14. Non possit, vers.
 Et qui, fol. 5. à ter. vol. eo.
IURA quando Cōmissario deferen-
 da, Cap. 29. Postea, fol. ii. à fr. vol. 2.
IURA Ciuiū, & Clericorū Msi posita
 in Aliena lur ne debēt defendi à
 Prætorē, & Vicario Prouisionū Cōis
 Msi, Ca. 59. Potestas, f. 19. à fr. vo. 2.
IURA Cōis Mediolani sunt notificā-
 da d. Vicario Prouisionum, Cap.
 te. 261. Si fuerit, fol. 94. à ter. vol. 2.
IVRAMENTO for capriosa nō ad-
 mittit⁹, corrigi tū pōt à Iud. Ca. 100.
 Statuit, f. 94. à fr. ver. Nec, f. 94. à fr. v. i
IVRAMENTO Iurantis statut. tam
 pro, q̄ cōtra se, & sup⁹ r dependē-
 tijs, & c. d. Cap. 100. fol. 33. à fron.

IURAMENTO Potentis adiunctionem
Instrumenti statur, q sua intersit,
Cap. 335. Oēs, in prin, fol. 108, à t. v. j.

IURAMENTO Dicentis nescire, vbi
quis habeat Domiciliū, qñq statur,
Cap. 190. Statuitur, fol. 61, à ter, v. 2.

IURAMENTO Domini statur, q
Res sit nata in Bonis Locatis, Cap.
390. Dominus, fol. 133, à fron. v. 2.

IURAMENTVM pro Interesse, Cap.
43. In Casibus, fol. 16, à t. vol. p.º.

IURAMENTVM licet remissum fue-
rit per Debitorem Creditori, sup̃er
Dānis, & Expēsis in Instrumento
promissis, à Creditore tamē est prę-
standū, moderariq; potest à Iudice,
Cap. 51. Si Debitor, fol. 19, à t. v. p.

IURAMENTVM de Calumnia nō
pręstatur, Cap. 67. Quod, fol. 25,
à fron. vol. primo.

IURAMENTVM falsum Dicens, vbi
viam Ciuilē elegerit, non pōt postea
pro criminaliter agere, & cōuer-
so, Ca. 102, si q, ver. fi. 35, à fr. v. p.º.

IURAMENTVM, quando, & in quo
deferri possit, & quando pro relato
habeatur, Cap. 100. Statuitur, fol.
110, 33, à fron. vol. primo.

IURAMENTVM Deferens, qñ intel-
ligatur renunciāsse Probationibus
in Cā factis, Ca. eo, ver. Et si, fol. 34, à fr.

IURAMENTVM qñ diuidi possit,
Cap. 101. Si ex sententia, fol. eo.

IURAMENTVM nō potest dici fal-
sum lapso Mense, Cap. 102. Si quis,
fol. 34, à ter, vers. Et quod Sacra-
mentum, fol. 35, à fron. vol. p.º.

IURAMENTVM falsum Dicens, ad
hoc vt audiat, ad quid teneatur,
Cap. eo, fol. eo, in fin.

IURAMENTVM in libello Appella-
tionis pręstandum, Cap. 131. Lata,
in fi, fol. 47, à ter, vol. primo.

IURAMENTVM Cōmissarii Appel-

lationis asserentis non posse vacare
Causę, Ca. 40. Per, fol. 49, à t. v. j.

IURAMENTVM requisitū in Do-
natione, quę sit Mulieri nuptę,
Cap. 269. Si qua, vers. Et Credito-
res, fol. 90, à ter, vol. p.º.

IURAMENTVM Potentis refectionem
Instrumenti, Cap. 338. Nullū,
fol. 109, à fron. vers. Itā tamē, &
seq. fol. 109, à ter, vol. eo.

IURAMENTVM pręstandum per
Abbatē, & Officiales Collegii No-
tarios, Ca. 390. Imprimis, fol. 12, à t. &
cap. seq. vsq; ad Cap. 396. Includit.

IURAMENTVM Minoris non va-
lidat Actum, ipso Iure nullum, nec
tollit Restitutionem in Integrum,
Ca. 453. Authentica, fol. 153, à fr. v. j.

IURAMENTVM per Iudices, & Of-
ficiales Ducatus pręstandū, Cap.
12, 23. Iurer, fol. 8, à ter, vol. 2.

IURAMENTVM potest semper de-
ferri, non obstante lapsu Terminī
probatoriū, Ca. 201. Statuitur, vers.
Itā tamē, fol. 64, à ter, vol. 2.

IURAMENTVM Notariorū Causa-
sarū Ciuiiliū, Ca. 216. Notarij, fol. 70,
à fr. vers. Teneaturq; fol. 70, à t. v. 2.

IURAMENTVM, à Pronotariis tpe
eorū receptionis p̃standū, Ca. 217.
Statuit, vers. Et q; ipi, fol. 81, à t. v. 2.

IURAMENTVM in Dote post Bie-
nium faciēda requisitum, Cap. 501.
Licet, fol. 163, à fron. vol. 2.

IURANS Falsum quomodo punia-
tur, Cap. 102. Si quis, fol. 34, à ter.
vol. p.º. Et contrā cum potest p̃ce-
di Ciuilit̃er, vel Criminalit̃er, vtribi.

IURARE Eglibet tenet sup̃ Forma lu-
ramēti ei delata, & c. aliter Iur. p̃
relato h̃c, Ca. 100. Statuit, fol. 33, à fr. v. j.

IURARE Debeti Terminus ad de-
liberandum, ac ad Iurandum, qui
nām statui debet, Cap. eo, fol. eo.

IURARE Debēs potest Iurare etiam
supèr Dependētibz, cap. eo. f. eo.
IURARE Debēs. potest Iurare in
Termino breuiori Termino iam
statuto, modò Deferentem ceter,
Cap. eo. fol. eo.
IURARE, qui possint pro Creditis,
Ca. 199. Quoniā, fol. 63. à t. vol. 2.
IURE Communi quilibet Locus in
dubio p̄sumitur vti, Cap. 179. In
omnibz, c. med. fol. 57. à fr. vol. 2.
IURISDICTION Prætoris Medio-
lani, quousq; se porrigat, Cap. 19.
Potestas, fol. 6. à ter. vol. 2.
IURISDICTION Consulū Iustitię, q̄
sit, Cap. 54. Cōsules, f. 17. à t. v. 2.
IURISDICTION Iudicentium Du-
catus Mediolani, Cap. 96. Iudici-
centes, fol. 32. à ter. vol. 2.
IURISDICTION Abbatibz, & Cōsu-
lū Auriscū, Ca. 102. Abbates, f. 37. à
t. Ca. 121. Abbas, f. 42. à t. Cap. 119.
q̄m, f. 41. à t. Ca. 140. Si Inueniat,
fol. 47. à fron. Cap. seq. Si Aliqua,
& cap. 142. Si penēs, f. eo. à t. v. 2.
IURISDIGTIO Protectorū Car-
ceratorum, ac Officiū circā Visi-
tationem, & Cognitionē Captionū,
Cap. 452. Præfati, fol. 49. à t. vol. 2.
IURISDICTION Iudicis Stratarū,
& Dominorum Sex, Capite. 273.
Statuitur, fol. 97. à ter. vol. 2.
IUS in Ciuitate Mediolani Foren-
sibus, quale reddendum, Cap. 179.
In omnibz, fol. 57. à fron. vol. 2.
IUS, quale sit Mercatoribus, & Trā-
scūbz per istas partes reddendū,
Ca. 181. Mercatoribus, f. 58. à fr. v. 2.
IUS nō redditur certis Diebus, Ca. 110.
Ad hoc, fol. 37. à fron. vol. 1. & Cap.
193. In vigiliis, fol. 62. à fron. vol. 2.
LAENONE non possunt de die mo-
rari in Brolo, sub p̄na, Cap. 474.
Nulla, fol. 154. à ter. vol. 2.

LAESIA declaratur de Ducatu, Ca.
66. Statuit, vers. Itā vt, f. 11. à fr. v. 2.
LAESIO, quæ non excedit Sextam,
à Commissario Reuisionis Arbi-
tramentorum, non habetur in cō-
sideratione, Cap. 182. Supèr, fo. 58.
à fr. vers. fin. fo. 59. à fron. vol. eo.
LAPILLI vitrei, vel aliter adule-
rini, non possunt in Auro ligari, nec
apud Aliquos teneri, sub p̄na, &c.
Ca. 139. Nulla, & Ca. 140. Si Inue-
niantur, fol. 47. à fron. Cap. 141.
Si Aliqua, & Cap. 142. Si penēs,
fol. eo. à ter. vol. 2.
LECTVS ad vsum Mulieris, vel pro-
miscuū, robari, nec sequestrari po-
test, Cap. 254. Vestes, vers. Idem
q̄p. fol. 26. à fron. vol. p.
LEDAMEN non potest teneri in via
publica, antè Domū, vtrā tres Di-
es, sub p̄na, Cap. 258. Nullus,
fol. 94. à fron. vol. 2.
LEGATA tantum sunt ædenda Ha-
bentibus Interesse, Cap. 373. Nul-
lus, fol. 123. à fron. vol. p.
LEGATA ad pias Caussas, vel pro
Eleemosinis facta, quandò, & quo-
modò à Notariis sint notificanda,
Capite. 71. Quia, vers. Statuitur,
fol. 23. à fron. vol. 2.
LEGITIMA, quandocq; Patre viuen-
te, debet assignari Filio, Cap. 416.
Si Filiusfam, vers. Ex Fideiussores,
fo. 142. à fron. vol. p.
LEGITIMA per Patrem Filio emā-
cipato est assignanda, Cap. 485. Si
Pater, fol. 157. à ter. vol. 2.
LEGITIMATIO, quoad Successio-
nes, qualiter fieri debeat, Capite,
456. Statuitur, folio. 154. à fron-
te, vol. p. Et Forma non seruata,
vbi, redditur nulla.
LEGITIMATIO, non operat, nisi
respectu illi, q̄ cōsensit, Ca. eo. f. eo.

LEGITIMATIONI, si non Inter- fuerit Consensus requisitus, aliqua Successio, eius Vigore deferri non potest, & Allegans illam punitur, Cap. 452. Item, fol. eo. à ter,

LEVCVS habet Mërum, & Mixtum Imperium, ac omnimodam Iurisdic- tionē, Cap. 96. Iurisdicētes, fol. 32. à ter, ver. Burgus Leuci, f. 33. à fr. v. 2.

LIBELLARIAM Rem esse probari non potest per Testes, Cap. 82. Per Testes, fol. 31. à fron. vol. p^o.

LIBELLI Præuentorii, siuè Exhibi- torii, an, & quando admittantur, & quid seruandum, Cap. 46. Quod Nullus, fol. 17. à ter, vol. primo.

LIBELLI Datio quando non sit ne- cessaria, Cap. 96. Oēs, fol. 32. à ter, Cap. 163. & seq. fol. 55. à fron. Cap. 224. Cōtrā, in fi. fo. 76. à r^o. Ca. 245. Pignora, fo. 83. à fr. Et cap. 340. Si aliq^s, fol. 110. à fr. vol. p^o. & cap. 375. Si de cætero, c^o. prin. fol. 127. à r^o. v. i.

LIBELLVM præuentorium Exhibēs, si succumbat, in quid condemnet^r, Cap. 46. Quod, fol. 17. à r^o. vol. 2°.

LIBELLVS qualiscunq^s, dummodo tolerabilis admittitur, Cap. 21. Ter- mini, fol. 2. à ter. vol. p^o.

LIBELLVS Appellatorius quando producendus, & Intimandus, Cap. 131. Lata, fol. 47. à fron. vol. p^o.

LIBER Gubernatoris Pignorum, quam fidem faciat, & quando exhi- bendus, Capit. 220. Gubernator, fol. 74. à tergo, vers. Et adhibea- tur, fol. 75. à fron. vol. p^o.

LIBER per Canepariū Collegiū No- tatoriorum tenendus concordare de- bet cum Libro Cancellarij, alijs ei non creditur, Cap. 359. Cancuari- us, fol. 114. à ter. & cadit circa prin. fol. 115. à fron. vol. primo.

LIBER teneri debet per Collegium

Notariorū, in quo fiat Nota subscri- ptionū faciēdarū per Abbates, vel Anianos Inlris expletis per Au- toritatē, Ca. 397. Inlris, fol. 129. à r^o. vers. Et de Talibus, f. 130. à fr. v. p^o.

LIBERATIO Debiti redacti in pu- blico Inlfo, non potest probari per Testes, nisi fuerint tres, Cap. 95. Si Debitum, fol. 32. à fron. vol. p^o.

LIBRI Rationum quando peti pos- sint exhiberi, & quid tunc seruand- um, Cap. ei. Ad Postulationem, fol. 29. à fron. vol. p^o.

LIBRI Rationum exhibiti faciunt fidem, tam contrā Petentem exhi- bitionem, quā in eius fauorem, Cap. eo. fol. eo.

LIBRI Cuiuscunq^s Manerij pro De- bito robari nō possunt, fallit, vt ibi, Cap. 253. Libri, fol. 26. à fron. vo. i.

LIBRI quandoq^s Iudici consignan- gi, & describendi, Capit. eo, vers. Et si contingat, fol. eo.

LIBRI Collegij Notariorū, in qbus describūtur Notarii, faciūt fidē, & habent p^o pductis in quacūq^s Cā, Ca. 374. Adhibeatur, fo. 123. à fr. v. i.

LIBRI tres teneri debent, in quibus describantur Nomina, & Cogno- mina Notariorum habentium Au- toritatē explēdi Aliorū Instrumēta, Cap. 378. Item, fo. 125. à ter. vo. eo.

LIBRI prædicti penēs quos rema- nere debeāt, Ca. eo. in fi. fo. 126. à fr.

LIBRI huiuscemodi faciūt fidem, & per productis hñtur in quibuscūq^s Causis, Ca. 382. Itē, fo. 130. à fr. vo. i.

LIBRI Aromatariorum, quid conti- nere debeant, vt eis Credatur, Cap. 361. Statuitur, fol. 123. à fr. vers. Et cum hoc, fol. 123. à ter. vol. 2.

LIBRO Tutoris, vel Curatoris, quæ fides adhibeatur, Cap. 117. Fides, fol. 104. à fron. vol. p^o.

37
LIGATORES Ballarum, singulis Annis, de mense Ianuarii, tenentur furare, & facildare, sub certa forma cap. 424. ligatores, in prin. fo 143. a fron. vol. 2. aliter reiciuntur, &c. ut ibi, cap. eo. vers. Et qui. folio eo.

LIGATORES Ballarum tenentur in publico Ballas ligare, & omnes addiscere volentes docere, aliter puniuntur, cap. 425. Teneantur. fol. eo.

LIGNAMINA Domibus affixa robari, nec sequestrari possunt, capite, 255. non possint, fo. 86. at ergo v. p.

LINVM non debet adequari in Nitrono per miliare prope ciuitate sub pena, capite 319. non liceat, folio 108. at ergo volumine 2.

LIS quando incepta intelligatur, ca. 21. termini folio 8. at ergo vol. p.

LIS non contestatur in causis Summaris, capite 125. Quia vers. Sine datione, folio 45. at ergo vol. eo.

LITER IS Officialis, vel Ducalibus registratis ad Officium Gubernatoris Statutorum fides adhibetur cap. 460. idem, folio 155. a fronte vo. p.

LITIGIOSA Res alienari, non potest sub pena Nullitatis, capite 69. Q uod folio 25. a fronte vol. p.

LITIGIOSA Res quando sequestrari non possit, capite 3. Q uolibet folio 39. at ergo vol. primo,

LIVELLATORES aquarum quodnam habeant Salarium, capite 212. Agrimensores, folio 69. at. vo. 2.

LOCA, in quibus nemo potest capi, nec molestari, Bannitis de Maleficio exceptis, capite 260. Aliqua, fol. 87. at ergo vol. primo,

LOCA, ubi sunt Nundinae, vel Mercata non possunt alienari, vel locari, capite 264. Strate, fol. 95. at. v. 2.

LOCA publica debent Seruari vsui publico, ca. 431. Oia fo. 144. at. v. 2.

LOCA in quibus morari debet Baruerii, & Seruitores, capite 432. Baruerii, folio eo.

LOCA pia, quibus privilegii gaudeant, capite 493. ad hoc, folio 160. at ergo vol. 2.

LOCANS Domum scienter Meretricibus punitur cap. 472 Si quis, circa prin. folio 154. a fronte vol. 2.

LOCARE quando quis cogitur alteri, ca. 442. Si quis f. 149. at. v. p.

LOCATIO intelligitur renouata de Anno in Annum, si non denuncietur tempore debito eius finis, capite 398. Si aliquis, folio 134. at. vers. Et si folio 135. a fronte vol. 2.

LOCATIONI, ut emptor non teneatur stare quid seruandum, cap. 399. Cum res, circa princ. folio eo.

LOCATOR praefertur in Bonis conductoris quibuscunque aliis creditoribus, capite 232. licitum, folio 79. a fronte vers. & in predictis f. 79. at. v. p.

LOCATOR petens solum Rei locatze quando non audiatur, quod etiam in quibusdam aliis procedit, capite 388. Si Colonus, folio 133. a fronte volumine 2.

LOCATOR pro Facto in quibusdam Rebus praefertur creditoribus sui conductoris etiam anterioribus, cap. 390. Dominus folio eo.

LOCATOR, quibusdam in casibus, pot Coloniam auferre Colono, cap. 395. Si vero, ca. 396. Si extra, & ca. 397. Coloni, folio 134. at ergo vo. 2.

LOCATOR quando debeat denunciare conductori, &c. capite 398. Si Aliquis, in princ. fo. 134. at. vol. 2.

LOCATOR non potest, durante locatione Rem locaram Alii locare, in praedictum primae, aliter punitur, capite 405. Si aliquis, vers. Et si fo. 137. a fronte vol. 2.

LOCATOR potest autoritate propria quædam retinere, quæ per Colonom extra Possessionem locatam, absq; licentia abducentur, cap. 406. non possit, folio eo,

LOCATOR, durante Inuestitura potest contra tertium vti credito adiutorii massarij, cap. 407. Si quis fol. 137. vers. fin. fo. 138. a fronte vol. 2.

LOCATOR qñ dicatur scienter metreticibus domum locasse, ca. 472. Si quis, circa princ. fo. 154. a fr. v. 2.

LOCATOR, si contradicat ne Metretices expellantur a domo eis per eum locata, punitur, capite eo. vers. & si locator folio eo.

LOCATORI licitum est propria autoritate Res massarij robare, & accipere, pro eius creditis, & si creditur cum Iuramento vsq; ad libras 50. ca. 232. licitum folio 79. a fronte vo. p.

LOCATORI vsq; ad quam Summam credatur cum Sacramento contra conductorem, pro Damno dato &c. capite 341. statuitur, vers. Et si per, 26 atergo vol. 2.

LOCATORI creditur cum Sacramento, q; Res sit nata ex eius Terris alicui locatis, capite 390. Dominus, folio 133. a fronte vers. & q; Res folio 133. atergo vol. 2.

LOCATORI creditur cū Sacramento q; Pensionantes, absq; eius licentia domū euacuauerint, capite 417. Pensionantes, vers. fin. folio 141. a tr. v. 2.

LOCVS pius, cui facta sit Donatio inter viuos, in actu acceptationis iurare tenetur, sub forma requisita, cap. 324. nulla, folio 105. atergo vers. saluo, folio 106. a fronte vol. p.

LOCVS, vbi conficitur Instrumentum est in eo ponendus, cap. 332. in quolibet, folio 107. atergo vers. & ponatur folio 108. a fronte vol. primo.

LOCVS, quando dubitatur, cuius territorij sit, quādoq; presumitur territorij loci proximioris, cap. 375. Si de cætero, folio 127. a fronte vers. & si, folio 128. a fronte vol. p.

LVENS Rem paternam non potest illam alteri vendere, intra decem annos aliter, &c. capite 420. Præterea folio 144. a fronte vol. primo.

LVERE bona Immobilia, vel directā pluribus de causis permittitur, cap. 417. si quis folio 142. atergo vo. p.

LVERE volens Rem paternam, vel continguum, ad quid teneatur capite eo. vers. & si plures folio eo.

LVERE quis potest Rem solam Paternam, etiam cum alia venditam, cap. 419. Si Res in prin. folio 143. atergo vol. primo.

LVITIORE i Paternæ, vel contingue pluribus agnatis concurrentibus, cui competat, quādoq; Sorte dirimitur, capite 417. Si quis vers. & si plures, folio 142. atergo vol. primo.

LVITIO prædicta a die denunciationis factæ, inter quod tempus fieri debeat, capite eo. vers. Si vero, folio 143. a fronte.

LVITIORE i prætextu Quoræ cui nam competat, quādo Sorte dirimitur, capite 440. si fuerint, folio 149 a fronte vol. eo.

LVANAR non potest in ciuitate teneri alibi, qñ in loco solito, sub pœna cap. 472. si quis in princ. fol. 154. a fronte, & cap. 473. Quælibet, in fin. folio 154. atergo vol. 2.

LVANAR non potest vendi, nec dari ad incantū, cap. 472. vers. fin. folio 154. a fronte.

LVPOS in certis locis capientes, illisq; Officio Prouisionum Consignantes remunerantur, capite 448. Omnes folio 148. a fronte vol. 2. Et

Mianian to kupa ruda lapa sua po
 ruda amari beland rupa of
 sbe kupa tla. 190. 100
 Mianian to kupa ruda lapa sua po
 ruda amari beland rupa of
 sbe kupa tla. 190. 100

Wesley von Gottlieb und sein Werk

Water 20000 cwt. into the first running
 quercid aqueduct, this aqueduct is 200
 feet long, 200 feet wide & 90 feet
 deep.

Admission transfers for good times
 date of 120 admissions for 99
 a we not so

Heoré tam d'urra, p'ad' d'urra, quod
 Et quando d'ur tam colligat d'ur
 quod d'ur me d'ur tam in d'ur tam
 d'ur, Et per quod d'ur tam in d'ur tam
 d'ur tam d'ur tam, Et d'ur tam
 Et d'ur tam d'ur tam

Medic. fructus ad. ex. 1/2 cup. 1/2 cup. 1/2 cup.
 1/2 cup. 1/2 cup. 1/2 cup. 1/2 cup. 1/2 cup.
 1/2 cup. 1/2 cup. 1/2 cup. 1/2 cup. 1/2 cup.

ledici pluribus ut possint esse ex cathedra
Sacerdotum et doctores peritio letis
debant et qui in tota apparuit et munda
capitulum et hunc et hunc et hunc

Devo pueri pueri commendari in
in quibus in. Vacante do. nullo
at nullo pueri. pueri commendari in
do. nullo pueri. pueri.

[illegible]

Handwritten note: "The first page of the old book was written by the same hand as the one at the end of the volume." (This is a transcription of the handwritten text visible in the bottom right corner of the manuscript page.)

videtur quod et gaudet latant cap:
tunc super mathematicis cap. 51. in l.

Medicinal quercus in the mountains of
Tanco de la Sierra, San Antonio de los Baños

Alia q^{ue} detrahuntur dantur adu^{er}sus
procuratorem cap 355. Penam p^{ro}-
curatoris cap 356.

Adm. m. i. n. i. c. e. v. a. n. d. i. c. i. n. o. s. t. a. t. u. s. d. e. p. u. b. l. i. c. i. s.
u. n. i. v. e. r. s. i. t. a. t. i. s. q. u. i. b. u. s. i. n. a. n. t. e. m. e. n. t. i. s.

Venerabili principi cap 35. H. May con
fin p 670 i capo 25. ad

Meding chingy chofu mowen chi jia
hant n mo iolke mowen . mowen
mowen . mowen . mowen . mowen .

Medicinae. 7 i cartis u. abissim in

[illegible]

Heureux, et la lueur de l'empire d'Asie
 dans les bras de l'Asie d'Asie d'Asie

it is also of interest to read of the
year 1678 & was involved.

but there are no direct connections between
impulses of the endocrine system and
the nervous system. There is no direct connection

39. si aug. fo 170 a br. al 20
 l'altitudine in fondo locato fatto per
 l'altitudine locato in a. non.

268 Superin tante in tunc cup go
diente p 32 a cup. 404 diagra
qua p 32 a cup. 404 diagra

*Nel loro stato di fondo erano adde per
condurre al nuovo sistema di lavoro
adunati i soli...*

about in other cases say 400. or
just for 195 & are not 20

The same day as the last presentation was
made some action taken.

natura della natura dei
 poteri sup. col. fo. 10.
 L'elemento alla dts' carnale. in
 ordine a' suoi poteri.

for a conducting author with a band
solnant cap 60: 10. 800

1. I have been very much interested in your account of the
to give my mother-in-law a letter to Mr. Webb.
for my mother-in-law a letter to Mr. Webb.

matrona carissima mea comitatus carissimi
et pignori carissimi carissimi meo
filiu de hinc carissimi carissimi meo
et carissimi meo

Worcester, 20th Aug 1862. Dear friend,
I have just received your letter of the 17th inst.
and am glad to hear that you are well.

Nunciam etiam de gradibus huiusmodi
 corporum, ut scilicet de gradibus
 procedunt, diffinitur, prout huiusmodi

Нелесъ амантотъ про шибкомъ ху фотѣ
архъ 170 д. архива. Ос архъ 177. до

Liriodendron ...
Sic Liriodendron ...
ad ... 32 ...

Henry Carter, Jr. of the same
 age as the above, for the same

[illegible]

in casu huiusmodi non est idonea
pro eodem casu.
Necque sententia pro exactione quatuor ni

He is a good, honest, and industrious man.

and on the 11th cap. 597. 1/2 of the 1st of
129 at 10: 10/11 1/2 of the 1st of 129

Mezuz. Katanata pa. pph. lione. Intra.
next to cap. 70. as follows to
152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160.

genda est max^abe mact^a d'una fida
p cap. 217. Statuta p. 80 q. 2. 202
Necesse est autem electo d' uniusqⁱ uno
hominum de illis aⁿ cu^m gentib^{us}

Neia/Notary crania viz. tota cap 407

Si coniungat ead. Et ead. qd. est
a p[ro]p[ri]a ead. p[ro]p[ri]a

[illegible][illegible]

Maria Loran, d'auky agard mako
K... ..
re gus, ...

1800. 1. 10. 100. 100.
 1800. 1. 10. 100. 100.

the first is the first one in the
the first is the first one in the
the first is the first one in the

U. tetricus f. *flavus* var. *flavus*
 quadratum super. rotundum. sub. p. 22
 cap. 473. *U. tetricus* f. *flavus* var. *flavus*

Brooke's paper map of the
Mediterranean Sea, 1791

rap. 275 omnes. se 115 a se ad
 Mordicus per Exatne or uia, lueris
 feli. Volens ex tra. Per uia.

McPherson

Merita insignando carum et regere
 cunctas in tutis et cunctis apert
 Pontonum et cunctis et cunctis p^o

Ulinde awafati mat ipita kote alimlipa
 kuwa na maumoni. Kumpitoni ap 3
 Jarihinani b 12. a hana wali 5.

l'ingratitude de l'autre, par son
désir de le voir, et qu'il se sentait capable
de lui en faire un bon usage.

14. *Hercostrachia* *formosa*, new species
 a large one of the *formosa* group
 the *formosa* group of the *formosa* group

Aliter et in multis aliis in partibus
virescit et in fine huiusmodi

*L'intercezione fatta per la grazia di uno
in nome della Madonna. In questa parte*

[illegible][illegible]

Minor annis 20 de p^{re} ang. ac cor.
Hind. Hengston. 2 p. 3. p. 6. 10
qui omnes p. p. a. 40. 20

L'ingrasso di S. Felice in campo
debito cap. 1000 ingrasso fo. 8 e a
m. 100 p.

Almonia a in pueri ordine de hoc
tunc in omni de illis annis
de hoc. 30. si in castro de

Et nota q. si a for. nolo.
 Mensuratio perire, non tenet in summa
 id est in summa. In non det. ap. co. gest.
 eo q. id.

1. Die in der Natur vorkommenden Stoffe sind
 2. Die in der Natur vorkommenden Stoffe sind
 3. Die in der Natur vorkommenden Stoffe sind

17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851.

Exatamente quando um novo ar. se
abre em 7 e 8 e por nos p.
visto na nossa hora quando quisermos

last census covered was made in
cap 100 in the morning. To 199 a f. h.
at night to 99 a m. h. p.

cap. 44. Quarta con 1/2 m / 1/2 m

Molokani. Many letters, & passages in the
 our English in recent months in ex-
 plore, to St. a few of them
 binding some of a similar nature have

[illegible]

Hofindera, que est in fuma Kio
deco Sany a. non minus ego
ne at pro hult ana. by me-a

lot of 1000 of each sort
from the 1000 of 1000

Autumnal: the forest in type

1. *Adiposities* in *Testes* & *ovaries* in
 2. *glandular* tissue & *muscle* in *ovary*.
 3. *in* *ovary* & *testis* in *ovary*.
 4. *in* *ovary* & *testis* in *ovary*.

1. *Urtica dioica* L.
 2. *Urtica dioica* L.
 3. *Urtica dioica* L.
 4. *Urtica dioica* L.
 5. *Urtica dioica* L.
 6. *Urtica dioica* L.
 7. *Urtica dioica* L.
 8. *Urtica dioica* L.
 9. *Urtica dioica* L.
 10. *Urtica dioica* L.

Alexandre me ditte par la voie de la
me et de la voie de la voie de la

Modern den antigram her

potest quandocumq; Molendinum
re edificare, & cogere vicinum supe-
riore ad destruendū oē opus, &c. ca.
240. Si quis folio 88. at ergo vo. 2.
MOLENDINORVM fauor publi-
cū ca. 24. I. molendinos: f. 89. a fr. v. 2
MOLENDINORVM fauore que-
dā conceduntur etiā in præiudicium
Hebētium ius irrigandi, cap. eo. f. eo.
MOLENDINVM habēs potest al-
uicū aque purgare, & fodere, & om-
ne obstaculū nociuū remouere, non
obstante aliqua Præscriptione, &c.
capite eo. folio eo.
MOLESTATVS pro Vniuersitate
vel particulari persona ad instantiā
Camere, vel Cōis Mli, vel habentis
datū ab eis, habet regressum contra,
eos, p eo qd soluerit, ac pro Dānis,
&c. Et vti Præiudicium eius, q mole-
stauit, ca. 92. Q uilibet, f. 31. at. v. 2.
MOLESTATVS indebite occasio-
ne officii Stratarum, & Aquarum de-
bet per Iudicem, ac eorum Notari-
os, & Seruitores sine expensis con-
seruari indennis, sub pæna, cap. 331.
si contingat fo. 114. at ergo vol. 2.
MORTEM alicuius negans in certa
pæna condemnatus est ipso iure, ca.
54. Si quis, folio 20. at ergo vol. p.
MORTVVS quādo quis præsuma-
tur ca. 97. si dubiū, fo. 32. at. vol. p.
MORTVVS ciuilitate, qñ in Succes-
sionibus nō admittatur, nec faciat
partē, ca. 84. illa, fo. 95. at. vo. p.
MORTVVS ciuilitate habet p ve-
re, & naturalr mortuo. d. ca. & f. eo.
MVLIER ad secunda conuolans vo-
ta nō potest Filiis primi matrimonii
præiudicare, capite 71. Item si fol.
91. a fronte vol. p.
MVLIER maritata, si per decem An-
nos super Dote, non mouerit quæri-
monia, præsumit in casu Dotata, ca.

83. si contigerit folio 95. a fr. v. p.
MVLIER Religionem professā pæ-
sumitur idonee dotata, capite 85.
Simuliter, fol. eo. at ergo,
MVLIER semel exclusa ab Hæredi-
tate ascendentium quādo iterum ad-
mittatur, & quæ Bona conferre, tene-
atur, capite 86. si contingat, fol. 95
at ergo vol. primo,
MVLIER exclusa ab hereditate as-
cendentium ex linea masculina deceden-
tium ab intestato, qualiter, & quan-
do ab excludentibus dotanda, & alen-
da, &c. capite 78. in successio-
nibus, folio 93. a fronte vers. Tenean-
tur, & seq. fol. 93. at ergo vol. p.
MVLIER quandoq; facit partē ad 2
modū masculorum, ca. 79. in suc-
cessionibus, vers. hoc f. 94 a fr. v. p.
MVLIER ab agnato exclusa, dotan-
da, vel alenda, pōt vel Alimenta, vel
Dotē eligere, capite 90. in collate-
ralis vers. si. fo. 97. a fronte vol. p.
MVLIER mortuo marito lucratur
Vestem Funerā, transiēs autem, ad
Secūda vota tenetur illā relinquere
vt ibi, ca. 92. mulier, fo. 98. at. v. p.
MVLIER nō admittitur ad petendū
quartā nisi ex Statutis caueatur, ca.
96. nulla, fol. 99. a fronte vol. eo.
MVLIER Ascendens nō succedit de-
scendenti ab intestato decedenti exi-
stentibus Agnatīs masculis vsq; ad
septimum gradum inclusiue, capite
302. nulla folio 100. at ergo vo. p.
MVLIER Ascendens exclusa vt sup.
quid habere debeat, capite eo. fo. eo.
MVLIER per transitum ad secunda
vota priuatur vsufructu ex Statuto
sibi delato in hereditate descendē-
tis sui ab intestato mortui capite 303
Idem, folio eo.
MVLIER cum hereditate nō pōt nu-
bre extra iurisdictionem Comuni

Mediolani, Et si nubat, ea priuatur,
ca. 310. Nulla, fol. 102. a fronte v. p.
MVLIER, vt se obligari possit, quæ
nā solemnitas seruanda, capite 328.
in alienationibus, folio 106. at ergo,
& cap. seq. fo. 107. a fronte vol. p.
MVLIER. Cōstante matrimonio qñ
cedere possit iura Dotalia, & quid
eo in casu seruari debeat, capite 451
Item folio 152. at ergo vol. eo.
MVLIER. cōstante matrimonio pōt
sentire alienationi Bonorū, p iurib'
Dotalibus obligatorū, & ea liberare,
modo accedat cōsensus requisitus, vt
ibi, cap. 499. Possit, f. 162. at. v. 2.
MVLIER. constante Matrimonio, si
vult renunciare contradictionibus
factis cridis de bonis obligatis p iu-
ribus Dotalibus, & ea liberare, quæ
nam Solemnitates interuenire debe-
ant ca. eo. vers. si. f. 163. a fronte vo. 2.
MVLIERES Nupte caulari nō pos-
sunt, nisi Prestita satisfatione, capite
64. Mulier folio 24. a fronte vo. p.
MVLIERES honestæ non possunt
pro debito personaliter capi, capite
243. minores, folio 82. at ergo vo. p.
MVLIERES ad secundas nuptias trā-
seutes priuant alimētis, &c. ca. 213.
Quilibet, vers. & nisi, f. 103. a fr. v. p.
MVLIERES, quasdam Res ad orna-
tum personę portare prohibentur,
fallit, vt ibi. cap. 450. Statuitur, fo-
lio 148. at ergo in fine volumine 2.
MVLIERES quasdam Vestes porta-
re prohibētur, fallit vt ibi, cap. 451.
Nullus, folio 149. a fronte vol. 2.
MVLIERES quot possint ire ad as-
sociandum mulierem Religionē in-
trantem, capite 456. ad associandū
folio 150. a fronte vol. eo.
MVLIERES quot possint associare,
vel visitare Sponsam ad Domū, cap.
eo. vers. idem folio eo.

MVLIERES nō possunt portare cal-
dias, sub pēna capite 462. Mulie-
res, folio 151. at ergo vol. 2.
MVLIERES non possunt tenere Ca-
retas, quibusdam exceptis, sub pēna
capite 463. Non licet folio eo.
MVLIERES, quæ nō subiācent sta-
tutis de ornamentis, & vestibus pro-
hibitis, cap. eo. ver. & prædicta fo. eo.
MVLIERES nō possunt portare ve-
stes Scollatas, nec pectus discopertū
nec vestes caudatas, sub pēna, capite
464. Nulla folio 152. a fronte v. eo.
MVLIERES nupte extra iurisdictionē
Cōis Mū Hereditas aliqua ab in-
testato nō deferitur, sed conceditur
Agnatis proximioribus, capite 310.
Nulla vers. & si, fo. 102. a frōte vo. p.
MVLIERES VISITANTIBUS Puer-
peram, quid pro colationibus dare
licitum sit capite 460. Vt euitentur
folio 151. a fronte volumine 2.
MVLIERES SACRAMĒTO creditur, ni-
si probetur contrarium, q. mulier nō
hēat Agnatos, vt sine consensu agna-
ti, cōtrahere possit cum præsētia iu-
dicis, capite 329. Et prædicta in fine
folio 107. a fronte vol. p.
MVNERA nō pnt per maritū fami-
lię vxoris, nec eius atinētibus dari,
& e contra, sub pēna fallit in quibūdā
cap. 453. maritus folio 149. at. v. 2.
MVNERA Vxori vel Sponsæ non
possunt ab aliquo, excepto marito,
vel Sponso dari, sub pēna, cap. 455
cum folio 150. a fronte vol. 2.
MVNERA quæ possint mitti mulie-
ri existenti in partu, capite, 461. Ad
mulierem, folio 151. at ergo vol. 2.
MVRO diuidente Curtem a Curte,
quando, & quomodo vicino liceat
vti cap. 342. Si quis vers. & si alter
& seq. folio 118. a fronte vol. 2.
MVRO diuidente Hortum, ab hoc

to, per Vicinū factō, si alius vñ vo-
luerit, ad qd teneat, Ca. 342. Si q;
fol. iie. à fr. vers. lra tñ. f. eo. à t. vo. 2.
MVRVM propriū, vel cōm refici-
cere volens potest vti pcedio Vici-
ni, pro Laborerio expediēdo, Cap.
341. Licitum, fol. ii 7. à ter. vol. 2.
MVRVS non Communis, sup̄ quo,
quis voluerit edificare, quomodo
soluēdus, Ca. 335. Si cōingar, vers.
Qui Murs, fol. ii 5. à ter. vol. 2.
MVRVS nō Communis, sup̄ quo,
quis edificare voluerit, si non fue-
rit sufficiens, quid seruetur, Cap. eo.
vers. Et si, fol. ii 6. à fron. vol. 2.
MVRVS Cōmunis refici debet cō-
munibus Expenſis, & si Socius fue-
rit tenens, summarie, &c. cogitur
ad contribuendum, Cap. 341. Lici-
tum, vers. Vbi vero, fol. ii 7. à t. vo. 2.
MVRVS Cōis, an Indigeat refectio-
ne, statur Declarationi Vicarii Pro-
uisionum, vel vnus ex Doctoribus
Consulibus iustitiae, Cap. eo, vers.
Et hoc, fol. iie. à fron. vol. eo.
MVRVS diuidens Curtem, à Curte,
vel Hortum, ab Horto, cuius Alti-
tudinis esse debeat, & quid, hac in
materia, sit seruandum, Cap. 342.
Si quis, fol. ii 8. à fron. vol. 2.
NECESSARIA, & Cloacae, certo
tempore Anni, sine licentia spacia-
ri non possunt, sub pēna, Cap. 268.
Nullum, fol. 76. à fron. vol. 2.
NEGANS Aliquē esse mortuū puni-
tur, Ca. 54. Si quis, fol. 20. à t. vo. 1.
NEGANS habere Librū, vel Ratio-
nem, cuius exhibitio peratur, & p-
betur cōtrarium, qua pēna puniat,
Caz. Ad Postulationē, f. 29. à fr. v. i.
NEGANS, vel Opponens, quem nō
esse Consulem, Notarium, Serui-
torē, vel in alio Officio publico cō-
stitutū, quid seruare teneatur, & in

hoc succumbens quomodo punia-
tur, Cap. 22. Allegatio, fol. eo. à ter.
NEGANS Positionem Filiationis, &
quasdam aliās punitur, Cap. 84. Si
quis, fol. 30. à fron. vol. p.
NEGANS propriam Scripturā pu-
nitur in duplum, Cap. 195. Si quis;
fol. 62. à fron. vol. 2.
NEGARE dicitur, qui per alium ne-
gat, vel etiā qui dicit nō credere,
Cap. 54. Si quis, fol. 20. à tergo, &
Cap. 84. Si quis, fol. 30. à fron. vol. i.
NEGOCIATORES, & Negotia-
tiones tūc duci, & venire possunt
à Locis Stratis, Castelleti, & Sexti,
sine solutione Dacii, ad Civitatem
Mli, Ca. 66. Statuitur, fol. i. à fr. vo. 2.
NEGOCIATORES tres Burgi, &
duo cuiuslibet Locī, licentiatī tñ à
Pratore, vel ab alio Iudice, nō pos-
sunt capi pro Debito eorū Cōmu-
nis, Cap. 90. Potās, fol. 31. à fr. v. 2.
NEGOCIATORES Forenses qui
non permittantur morari in Cui-
tate Mediolani, Cap. 440. Nullus,
fol. 147. à fron. vol. 2.
NEPOS ex Fratre, qñ cū eius Pa-
truo succedat Patro Defuncto,
Ca. 287. Si aliquis, fol. 96. à fr. vo. p.
NEPOTES ex Filionato post Diui-
sionē factā à Patre inrē alios Fili-
os, possunt auocare suā Partē, &c.
Ca. 308. Idē, fol. 101. à t. vol. i. Et idē
etiā seruatur, si Diuisio facta sit per
Auum inrē Nepotes, Capite. 309.
Idem, fol. 102. à fron. vol. eo.
NEPTIS ex Sorore, quando cum
eius Amica succedat Amicę mortuę
Ca. 287. Si aliqis, in f. f. 96. à fr. v. eo.
NEPTIS ex Fratre quando, & pro
qua Parte, cū Agnato ad Successio-
nē Collateralis admitti debeat, Ca.
290. In Collateralis, fol. 97. à fr. vers.
Si verō, & seq. fol. 97. à ter. vol. p.

NIRONIS Aquam Deriuans, si non habuerit Incastrum schiaslarū, puni-
tur, Ca. 34. Nulli, fol. 108. à fr. vo. 2.
NIRONIS Lectum Clusans punit.
Cap. 315. Nulli, fol. eo.
NIRONIS Aqua, quibus diebus, &
horis liceat deriuari, & accipi, Cap.
313. Nulli, fol. 107. à ter. vol. 2.
NIRONIS Lectus spaciari debet,
& à quibus, Cap. 316. Quilibet, fo-
lio, 108. à fron. vol. 2.
NIRONIS Lectus Quomodo tenen-
dus, Ca. 317. Lectus, fol. 108. à r. vo. 2.
NIRONIS Aquam Deriuans debet
habere Soratorem, & c. aliter puni-
tur, Cap. 312. Quilibet, fol. eo.
NIRONIS Aqua decurrat ad Ciui-
tatem, Ca. 313. Iudex, fol. 109. à fr. v. 2.
NIRONIS Camparij Officiū, Ca.
324. Statuitur, fol. 109. à ter. vol. eo.
NIRONIS Aqua, Quis non debet
frui, nisi partem faciat Expenlarū,
& c. Ca. 327. Si aliquis, fol. 110. à fr. vo. 2.
NOBILES pro Nobilibus tenentur
recipere Sequestra, & Deposita, & c.
Ca. 212. In omnibus, fol. 73. à r. vol. p.
NOBILES non soluunt Onera Ru-
sticorum cum Burgis, vel Villis,
Cap. 212. Oia. c. si. 10. 82. à fr. vol. 2.
NOBILES non tenentur ad quēdā Onc-
ra, Ca. 228. Ciues, fol. 83. à ter. vol. 2.
NOBILES non tenentur ad Onera
pro Vicinis, etiam, q. sint comuni-
ter Imposita, & si Damnum pro eis
patiantur, Vicini tenentur versus
eos pro Damnis, & c. Ca. 232. Si Ali-
qua, fol. 85. à fron. vol. 2.
NOMINANS Testes, vel Iura, ex-
trā Ducatum existentia, Quid ser-
uare debeat, Cap. 66. Si in Aliqua,
fol. 24. à ter. vol. p. Et in Causis
Cridarum, Ca. 464. Et quia, fol. 156.
à fron. vers. Et hoc, fol. 157. à fr. v. eo.
NOMINATIONI Testiū, vel Iur-

rium extrā Ducatum existentium
facta, ei nō potest addi, & c. d. Ca. 66.
vers. Dūmodo, folio, 25. à fr. Quod
etiā procedit in Causis Cridarū,
d. Ca. 464. vers. Qua, fol. 157. à ter.
NOMINATIO in Dñum per Ali-
quem facta in aliqua Causa, quan-
do reuert, & quid ex forma requi-
rat, Ca. 69. Si quis, fol. 25. à ter. v. i.
NOTARIAS Causlarum Ciuium,
vel aliorum Officiorum habens, si
Aliquem in suu locū ad eas exercē-
das deputauerit, quid seruandum,
Cap. 216. Notarii, fol. 70. à fr. vers.
Item q. quilibet, fol. 78. à fr. vol. 2.
NOTARII tenentur facere Memo-
rialia de Cridaturis Contumacia-
rum, & Corroborationum, sub pre-
na, Cap. 13. Ad Fraudes, fol. 6. à fr. v. i.
NOTARII tenentur scribere tem-
pus apud memorias, quo Acta por-
tabuntur extēsa, Cap. 36. Facta,
fol. 13. à fr. vol. primo.
NOTARII quot in quolibet Instru-
mento regulariter apponendi, Ca.
334. Si à decem, fol. 108. à fro. v. eo.
NOTARII Officiorū tenentur & de-
re Acta quemadmodū alij Notarij,
Instr. Ca. 336. Idē, fol. 109. à fr. vo. p.
NOTARII Infamati, Exempti, vel
suspensi, qualiter sint describendi,
Cap. 347. Abbates, fol. 113. à r. v. i.
NOTARII diocesis non collegiati
circa Officiū Notariæ, & c. tenen-
tur seruare Mandata Abbatum No-
tariorum Mediolani. Ca. 348. Ab-
bates, circa prin. fol. 114. à fron. vo. i.
NOTARII Intrantes Collegiū q.
dam scribere debent in tribus Li-
bris Collegiū, & si non scribāt quid
incurrant, Cap. 353. Manteneantur,
circa prin. fol. 115. à r. vol. i.
NOTARII in predictis Libris scripti
psumunt Approbati, & Idonei, & c.

Cap. eo. vers. pen. & fin. f. 116. à fr.
 & Cap. 375. Illi. fol. 123. à ter. vo. eo.
 NOTARII volentes in Collegium
 admitti, quasom qualitates habere
 debeant, Cap. eo. vers. Et ipsum, &
 Cap. 354. Si Aliquis. fol. 116. à fr. v. i.
 NOTARII antequam laudentur,
 Qualiter, & per quos sint exami-
 nandi, d. Cap. 354. Si aliquis, vers.
 Et tunc, & vers. seq. fol. eo. à ter.
 NOTARII creādi examini, qui de-
 beat interesse, d. Ca. vers. Et si. f. eo.
 NOTARII, ante q̄ recipiātur in Col-
 legiū, tenent iurare sub certa for-
 ma, & Ca. 355. Notarii, f. 117. à fr. v. i.
 NOTARII quando creantur, quid
 soluere debeant, Cap. 356. De aliis.
 vers. Illi verò, fol. eo. à ter.
 NOTARII qui infamantur, priuā-
 tur, suspenduntur, vel condemnā-
 tur de falso, debent publicari, Cap.
 358. Abbates, fol. 118. à fron. vol. i.
 NOTARII vtētes sciētē Scriptura
 falsa xq̄parantur Falsarii, Ca. 365.
 Si quis, c. princ. fol. 120. à fr. vo. p.
 NOTARII nō debēt rogare Instru-
 mēta, in loco Inhonesto, sub pēna,
 Ca. 371. Cauēas, fol. 122. à ter. vol. i.
 NOTARII non possunt cogi ab ali-
 quibus iudicibus, quā ab eorum
 Abbacibus, ad Exhibendum Im-
 breuiaturas, Ca. 372. Nullus, fo. eo.
 NOTARII Decedētes, Abbatibus
 Collegiū, sunt ab Antianis Paro-
 chiarū, vel Cōsulib⁹ Terrarū intrā
 certū tps, sub pēna notificādi, Ca.
 382. Itē, f. 126. à t. vol. i. Quod etiā
 seruari debet in Notariis le Absen-
 tantibus, vel Religionē Ingređiēti-
 bus, Ca. 383. Itē m. fol. 127. à t. v. eo.
 NOTARII, ad examinandū Testes
 deputādī, à qbus eligantur, & ap-
 probētur, & qd rēc seruari debeat.
 Ca. 402. Eligant, f. 137. à t. v. i.

NOTARII prēdicti debēt esse Ma-
 iores Annis vigintiquinq. Ca. eo.
 vers. Qui Notarii, fol. eo.
 NOTARII prēdicti, postquā Ap-
 probati fuerint, prēsuntuntur Idos-
 nei, & c. d. Cap. vers. Et qui, fol. eo.
 NOTARII prēdicti nihil soluunt
 pro eorum Approbatione, Cap. eo.
 vers. Proquaquidem, fo. eo.
 NOTARII prēdicti dicuntur de Pi-
 lastro, Cap. 403. Si cōtingat, in prin.
 fol. 132. à fron. vol. i. Et ibi, d. Cap.
 dicitur, quam Mercedem hīc possit.
 NOTARII de Pilastro, quorū Pro-
 ducentē Capla nominandi, & quid
 deindē seruandum, Cap. eo. fol. eo.
 NOTARII Ducatus Testes exa-
 minantes seruare tenentur, que
 p Notarios de Pilastro seruari de-
 bent, Ca. eo. vers. fin. fol. eo. à ter.
 NOTARII ad recipiendum Testes
 approbati iurare debent sub certa
 forma, & si antē exerceāt puniunt,
 Ca. 404. Abbates, f. 139. à fron. v. i.
 NOTARII prēdicti qualiter teneā-
 tur signare Folia Testium exami-
 natorum, vt quicq̄ pēnam comina-
 tam, Ca. 406. Itē m. fo. eo. à ter. v. p.
 NOTARII Officialium, & Iudicum
 Ciuitatis, & Ducatus iurare tenen-
 tur, sub certa forma, & ad quid ex-
 eorum Iuramento teneantur, Cap.
 24. Iuret, fo. e. à ter. vol. 2.
 NOTARII prēdicti periuri, vel qui
 nō iurauerint, vt requiritur, quo-
 modō puniantur, Capite, eo. vers.
 Pro se, fol. eo.
 NOTARII de Collegio exercentes
 prohibentur esse Fideiussores Iu-
 dicis Syndicandi, Cap. 32. Tene-
 antur, in fi. fol. ii. tergo.
 NOTARII tenentur, sub pēna, no-
 tificare Testamenta, & quādam a-
 lia Instrūta ad Officiū Scavutorū

aliter ponuntur. Cap. 74. Quia
fol. 23. à fron. vol. 2.

NOTARIUM nec eorum Coadiutores
ad Officia Malefactorum, &c. non
possunt, sub pena, ut opera aliorum.
q. servitorum Comitis Mediolani,
pro Incriminationibus faciendis, Cap.
74. Non possunt, fol. 25. à rer. vol. 2.

NOTARIUM pro reptione Testium
de Idoneitate Fideiuloris, quid ac-
cipere possint, pro eius mercede.
Cap. 74. Si Coniugat, fol. 20. à t. v. 2.

NOTARIUM Causarum Civilium, ut
trahat Limitationes, accipietes puni-
tur pena Dupli, Cap. 218. Notarii,
c. princeps, fol. 79. à fron. vol. eo. 6

NOTARIUM Prædicti tenentur sub-
scribere omnia per Iudices subscri-
pta, sub pena, &c. Ca. eo. c. pri. f. eo.

NOTARIUM prædicti qualiter Iurare
teneantur, Capite. eo. v. 15. Tene-
antur, fol. eo. à tergo.

NOTARIUM Causarum, tam Civilium,
q. Criminalium, quam Mercedem
habent, & quid in eorum Of-
ficio gestione facere teneantur, Cap.
214. Notarii, fol. 70. à fr. per totum. v. 2.

NOTARIUM teneantur subscribere
quascunque Sententias, nec possint opo-
nere, q. ea, de quibus in Ordinibus
ipsarum, non sint extracta pe-
næ Partes in Processu, Capite. eo.
vers. Item q. ipsi, fol. 73. à rer.

NOTARIUM Officii Datorum, quam
Mercedem habeant, & ad quid pro
eorum Officio repeantur, Cap. eo.
vers. Item q. Notarii, c. seq. f. 74. à fron.

NOTARIUM Causarum Criminalium
quid pro eorum Mercede accipere
possint, Et ad quid teneantur, Cap.
eo. vers. Notarii, & seq. f. 76. à fron.

NOTARIUM Exactorum Camerae, quæ
habeant Mercedem, Capite. eo. vers.
Item q. Cancellarii, fol. 72. à t.

NOTARIUM Causarum Criminalium
plus Debito accipientes puniuntur
in Quadruplum, Cap. eo. vers. No-
tarii autem, fol. 76. à fron.

NOTARIUM Causarum Civilium, &
Criminalium tenentur Miserabili-
bus gratis Aeta, & Scripturas scri-
bere, & tradere, sub pena, Capite. eo.
vers. Circa verò, folio 72. à fron.

NOTARIUM, quando ad omnia lau-
dantur, quid teneantur solvere Fa-
brica Ecclesie Maioris, Cap. 217.
Statuitur, fol. 80. à fr. vers. Notarii
autem, fol. 81. à rer. in fin. vol. 2.

NOTARIUM Damnum Datorum
quod accipere possint, p. Satisfactione
de Dānonō dāto cū Animalibus,
&c. Cap. 364. Licetum, fol. 124. à fr.
vers. Notarii autem, fol. eo. à t. v. 2.

NOTARIUM ubi debeant habere eo-
rum Collegium, Cap. 435. Illa, fol.
lio, 145. à fron. vol. 2.

NOTARIUM rogantes Instrumenta
Alienationum Bonorum, & Iuri-
um in nō suppositos, contra formā
Statutorum, quomodo puniantur,
Ca. 422. Quilibet, fol. 152. à t. v. 2.

NOTARIO Creditur, q. Testes Ap-
positi in Testamento in Villis con-
fecto, nesciant scribere, Cap. 321. Et
prædicta, vers. In Villis, fol. 105. à fr. v. 1.

NOTARIO creditur, q. Testes in In-
strumento appositum sint Idonei, &
Cognitores Contrahentium, nisi po-
betur contrarium, Cap. 332. In quo-
libet, vers. Alioqui, fol. 102. à fr. v. 1.

NOTARIO cum Teste Fidedigno
creditur q. expletio Instrumenti luc-
rit sibi peccata, Cap. 342. Abbates,
circa med. fol. 114. à fron. vol. p.

NOTARIO quandoq. dandum nō
est Auxilium, Cap. 352. Abbates, &
Cap. 365. Si q. 3, fol. 120. à fron. vers.
Et si, & seq. fol. eo. à tergo, vol. p.

Notarius rogans Instrumenta, tempore prohibito, punitur, Cap. 400. In diebus, fo. 130. a tergo, & cad. f. 131. a fronte, in fin. vol. pri.

Notarius tenetur apponere in Instrumento Diem Rogationis, sub poena, Ca. eo. verſ. Quodq; fo. eo. a ter.

Notarius ad examinandum Teſtes, electus, qualiter in eorum Examine ſe gerere debeat, Capit. 403. Si cōtingat, ver. Qui Notarius, & ſeq. fol. 138. a fronte, vol. eo.

Notarius p̄dictus, tenetur teſtes examinatos, in forma autentica, tradere. Cap. eo. verſ. Notarius, fo. eo.

Notarius p̄dictus, tenetur ponere teſtes examinatos in ſuis Protoeolis ſubſcriptos, ſub certa forma Ca. eo. ver. Ex quibus fo. eo. a tergo.

Notarius ad recipiendum Teſtes non approbatus, examinans, punitur, Ca. eo. verſ. In quibuscunq; fo. eo.

Notarius p̄dictus, plus mercede ſtituta, recipiens, punitur, Cap. 404. Abbates, verſ. Alias. fo. 139. a fronte, vol. eod.

Notarius p̄dictus, non debet procurare ſibi cōmitti teſtū examen, ſub poena, Cap. 405. Item, fo. eod.

Notarius priuatus, vel ſuſpenſus, occasione Falſitatis, ab omnibus officijs Communis Mediolani cenſet priuatus, Cap. 407. Itē, fo. eo. a ter.

Notarius paciſcens de Quota litis punitur, Cap. 429. Si quis, folio 146. a fronte volu. primo.

Notarius, certo tempore, contrahere prohibetur cum Cliente ſuo, ſub poena, Cap. 430. Item, fo. eo.

Notarius ſub ſpe Victoriz cum Cliente paciſci, prohibetur, Capite 431. Nullus, fo. eo. a tergo.

Notarius tenetur interſicnare Instrumentum debiti, ſi ceſſio fiat de eo, ad defendendum, & in caſu Euicſionis, ad agendum, Capi. 405. Item, fol. 152. a tergo, vol. eo.

Notarius, conſiciens Instrumentum legitimatiōis, contra Statuta, pun-

nitur, Cap. 461. Item folio 155. a fronte, volu. 1.

Notarius, expletis Instrumentis, & datis Partibus, non poſſit allegare ſibi non eſſe ſatisfactum, Cap. 217. Statuitur, fo. 80. a fronte, verſ. Item, & expletis. fo. 81. a tergo, vol. 2.

Noticiam quandoq; quis p̄ſumitur habere vbi ſc̄t̄z ſunt Criz̄, Cap. 428. Si per, in ſi. f. 145. a ter. vol. 1.

Notificatio, per Notarium ſc̄t̄a, ad Officium Statutorum, de Instrumentis, non facit fidem, Cap. 71. Quis, fo. 23. a fronte, verſ. Ita tamen, fol. eo. a tergo, volu. 2.

Novi operis denunciatio, tollitur quādoq; per ſatisfactionem de demoliendo, &c. Cap. 340. Si cui, fo. 117. a fronte vol. 2.

Nullam dicens ſententiam, ſi ſuccubuerit, appellare non p̄t, Ca. 143. Si quis, fo. 50. a fronte, vol. 1.

Nullitas non poteſt opponi contra Ordinationes Syndicatorum Officialium Collegij Notariorum, Ca. 352. Ad hoc, fo. 115. a fronte, in ſi. verſ. Et ad, fo. eo. a tergo, volu. 1.

Nullitas, non poteſt opponi contra cōdemnationem, per Abbates Notariorum ſc̄t̄am, cōtra Notarium nō approbatum, teſtes examinantem, Cap. 403. Si contingat, fol. 138. a fro. ver. Quæquidē, fo. eo. a ter. v. 1.

Nullitas, eſt ſublata a taxatione exp̄ſarum, ſacienda, occasione reuiſionis arbitramentorum, petitur, Cap. 182. Super, fo. 58. a fronte verſ. Et p̄dict̄z, fo. eo. a tergo, vol. 2.

Nullitas, ſublata eſt a Cauſſis, iter Dominum, & Conductorem, & eius ſimiliares, Cap. 379. Nullus, fo. 129. a fronte, verſ. Et ſi controuerſia, fo. 131. a fronte. Et cap. ſeq. fol. eo.

Nullitatis Diſſio, remouetur in caſu, quando Teſtis recuſans, dicere Teſtimonium cogitur, Ca. 98. Si quis, fo. 32. a tergo, vol. 1.

Nullitatis diſſio, & appellatio, poſſunt ſimul interponi, & qualiter, C. 146.

Possit, fol. 90. a ter. vol. 1.
 Nullitatis Dicitio remouetur à Sententijs, & Præceptis Abbatum Notariorum, Capite 345. Abbates, fol. 112. a ter. versu. Et prædicta, fol. 113. a fron. vol. 1.
 Nundinæ præstant Securitatē Debitoribus, ut ibi capi nō possint, &c. Cap. 260. Aliqua, fo. 87. a ter. vol. 1.
 Nuptiæ nō possunt fieri, nisi vna Die, sub poena, Cap. 454. Nuptiæ, fol. 150. a fron. vol. 2.
 Nutrix etiam ligatur Statutis de Domocello loquentibus, Cap. 498. Prædicta, fol. 162. a ter. vol. 2.
 Oblationes extraiudiciales ubi debeant fieri, Cap. 6. Denunciations, fol. 4. a fron. vol. pri.
 Oblationes, quæ, & quibus Monasterijs, & Ecclesijs sint faciendæ, Cap. 63. Oblationes, fol. 19. a ter. vo. 2.
 Oblationes Extraiudiciales, Faciens tenetur quandōq; eligere Habitaculum, Cap. 198. Quilibet, fol. 63. a fron. vol. eod.
 Oblationibus, quæ quibusdam Diebus Festiuis solent fieri in Ciuitate, quinam Interesse debeant, Cap. 19. Potestas, fol. 10. a fron. vol. 2.
 Obligatus Inferiori a Principe occasione vassalliciti, in Fraudem, ipso Iure eximitur, & Recipiens Obligationem punitur, Cap. 167. Quicunq; fol. 90. a fron. vol. 1.
 Obligatus pro Alio est Exonerandus, & quid tūc seruetur, Cap. 413. Ad Peritionem, fol. 140. a ter. vol. eo.
 Obstacula in Flumine publico, possunt à Quolibet impunè remoueri, Cap. 244. In Flumine, versu. Et si, fol. 89. a tergo. vol. 2.
 Offerens primò, præfertur in Iure Statuti Quorū, Cap. 440. Si fuerint, fol. 149. a fron. vol. pri.
 Officiales Collegij Notariorum, qui sint, eligantur, & esse possint, ac pro quo tempore eorum duret Officiū, Cap. 343. Cōmunitas, fol. 111. a fron. vol. 1.

Officiales Collegij prædicti non pnt Iterū eligi, nisi prius lapsō Biennio, d. Ca. ver. Itā tñ, 9. qui, fo. eo, a ter.
 Officiales Collegij teneantur auxiliū præstare Abbatibus, cap. 344. Officium, fol. 111. a tergo, versu. Et ipse, fo. 112. a tergo.
 Officiales prædicti, fundū officio, sunt Syndicandi, cap. 352. Ad hoc, folio 115. a fronte, vol. eo.
 Officiales Collegij prædicti ex melioribus Notar. de Collegio sunt eligēdi, cap. 395. Itē, f. 1 a 9. a fr. vol. 1.
 Officiales non pnt contrahere contra dispositionem Statutorum de eis loquentium, sub poena, &c. Et contrahit nullus, cap. 17. Si cōtingat, fo. 6. a tergo, vol. 2.
 Officiales, & Iudices Ducatus, Qualiter iurent, & quando, capite a 3. Iuret, fol. 8. a tergo, vol. eo.
 Officiales, qui tenentur ire ad oblationes, &c. capite a 9. Potestas, fol. 10. a fronte, vol. 2.
 Officiales Syndicandi, quomodo, tempore responsionis inquisitioni generali, satisfare teneantur, cap. 32. Teneantur, fol. 11. a tergo, vol. 2.
 Officiales satisfare tenentur de stando ad Syndicatum, &c. cap. 37. Potestas, versu. Idem, fo. 13. a tergo, v. eo.
 Officiales non possunt iudicare in Causis fideiussorum suorum, alias Processus est nullus, cap. 39. Potestas, fol. 14. a fronte, vol. 2.
 Officiales Baratariam, vel iniustitiam scienter, & dolose committentes, grauiter puniuntur, capite 40. Quicunq; fo. eo.
 Officiales committentes iniustitiam, nil recepto, quomodo puniantur, cap. 41. Si quis, fol. eo. a tergo.
 Officiales etiam Ascultenta non possunt recipere, nisi prout a Statutis disponitur, cap. 44. Potestas, versu. si, fo. 15. a fronte, vol. 2.
 Officiales condemnati In Syndicatu, si sunt Forasterij, nō possunt aliqd Officium amplius habere in Duca-

ta, sed tenentur recedere intra mē-
sem, ac condemnationes soluere,
aliter pōt offendi impūē, excepto
casu homicidij, cap. 45. Potās s. eo.
Officiales, officijs functi, non pos-
sunt iterum constitui, nisi prius cer-
to termino elapso, fallit, &c. cap. 46.
Quicunq; fol. 15. a tergo, vol. 2.
Officiales omnes, tenentur curare, q
victualia, & Mercantiz quæ versūs
Civitatis, & Ducatum ducuntur, nō
impediantur, cap. 67. Ferrum, ver.
Ita q, fol. 2. a 1. a tergo, vol. 2.
Officiales a Terris, & Locis constitu-
untur, qui curam habent corū Cō-
muniū, & ab omnibus Iudicibus
sunt auxiliandi, capite 94. Quilibet
fol. 32. a fronte, vol. 2.
Officiales electi in Schola Aurificum,
tenentur officium, sub pōna, acce-
ptare, & exercere, cap. 109. Si ali-
quis fol. 38. a tergo, vol. 2.
Officiales Scholæ Aurificum, non pa-
rentes eorum Abbati, &c. puniun-
tur grauius, quā Alij, capite 112.
Quilibet, circa fin. folio 39. a tergo,
volu. eodem.
Officiales Locorum Ducatus, tenen-
tur conferuare indemnita eorum
Communia a quibūdam, condem-
nationibus, &c. sed tamen ex hoc
non pōt impediri Exequutiones
contra Cōmunia, cap. 224. A con-
demnationibus, fol. 83. a fro. vol. 2.
Officiali Collegij Notariorum defun-
cto, alius in eius locum debet sub
rogari, cap. 343. Communitas, fol.
111. a fronte, vers. Si quis, fol. eod.
a tergo, vol. 1.
Officialis Collegij Notariorum nul-
lus potest esse, nisi sit de ipso Col-
legio, cap. 367. Nullus, in princ. fol.
121. a fronte vol. 1.
Officialis Collegij prædicti nō potest
habere alia Officia in dicto Colle-
gio, quā ex descriptis in Statutis
cap. eo. vers. Et illi, fol. eo.
Officialis Aquarum, quinam eligatur,
& per quod tempus duret eius of-

ficiū, & quæ sit eius Cura, capite
280. Eligatur, fol. 99. a tergo, vol. 2.
Officialis prædictus debet satisfdare,
&c. capite eod. vers. Cuius, fol. 100.
a fronte, vol. 2.
Officialis Bullatarum inquirere debet
Meretrices, & eis Domos Locan-
tes, ac exequi pōnas eis cominatas,
cap. 472. Si quis, vers. Et si Loca-
tor, fol. 154. a fronte, vol. 2.
Officialium Collegij Notariorum Sal-
larium, cap. 343. Cōmunitas, vers.
fin. fol. 111. a fronte, vol. 1.
Officialium quorundam, officium est,
sub pōna inquirere de alijs Officia-
libus, si rectē fegerant in officijs,
culpabilesq; repertos punire, cap.
51. Si Potestas, fol. 162. terg. vo. 2.
Officium Gubernatorum Statutorum
nuncupatur de Panigarolus, capite
71. Quia, vers. Statuitur, folio 23.
a fronte, vol. 2.
Officialium Collateralium deputato-
rum officio Stipendiorum, cap. 53.
Si fol. 17. a fronte vol. 2.
Officium Incantatorum, seu custodum
Carcerum, cap. 160. Incantatores,
fol. 52. a fronte, vol. 2.
Olone Aqua vtentes ex iure sibi con-
cesso, qualiter satisfdare teneantur,
capite 282. Nulla, folio 100. a fro.
vol. 2.
Olone Alueus, vbi sit aptandus, cap.
285. Alueus, fol. 101. a fro. vol. 2.
Olone Aqua, quibus diebus, & horis
ab habētibus lus, possit deriuari ad
irrigationem pratorum, cap. 286.
Licitum, fo. eod. Hijs autem diebus
exceptis, si quis ea vtatur, vsupra,
punitur, vt ibi d. cap. vers. fin.
Olone Aqua, tēpore plenarum, quo-
cunq; die, &c. per habentem lus,
potest Impūē accipi, cap. 287. Tē-
pore, fol. eo. a tergo.
Olone Aquam nemo quandoq; po-
test deriuare, aliās punitur, capite
288. Tempore, fo. eo.
Olone Aqua vtentes, qualiter, & sub
qua pōna debent habere Sorato-

- rem, &c. Ca. 289. Quilibet, fo. eo.
- Olone Aquam Deriuans, aliter, quā concessum sit ex forma Statutorum punitur, Cap. 290. De cætero, fo. 102. a fron. vol. 2. Et ibi, vers. fin. vide qñ quis intelligatur contraxisse.
- Olone Aqua debet itā accipi, vt Scolatucium reuertatur ad eius Flumē &c. aliter Buca debet claudi. Cap. 304. Si qua, fol. 105. a ter. vol. 2.
- Olone Aqua debet multiplicari, & addi, si potest Cap. 306. Si reperitur, fol. 106. a fron. vol. eod.
- Onera, quis subire pro Alio nō tenet, Cap. 91. Nullus, fo. 31. a fr. v. 2.
- Onera rusticorum, qui sustinere debeant, Capite a 18. Omnia, fol. 82. a fr. vol. eod.
- Onera Salariorum, & quædam alia, quomodo compariuntur, cap. 220. Salaria, fol. eo. a tergo.
- Onera Custodiarum, & alia q̄ plura, qualiter diuidantur, Capite, a 21 Custodiz, fol. eo.
- Onera quædam omnimodē sustinenda sunt, & qualiter diuidantur, Cap. 223. Debita, folio, 83. a fr. vol. 2.
- Onera q̄dam sunt sustinenda, & soluenda per Illos, quorum occasione occurrerent, Cap. 225. Omnia, folio 83. a ter. volu. 2.
- Onera à Statutis nō determinata quomodo comparienda, Cap. 227. Alia, fol. eod.
- Onera Imposita vni de Familia, quando per omnes de eadem Familia, ad ratam Bonorum inter se sunt soluenda, Capite 228. Fratres, fol. 84. a fron. vol. eo.
- Onera cum Comuni non sunt soluenda per Ciuem Mediolani ad suas Possessiones habitantem, nisi per tēpus concessum, secus si vltra, Cap. 231. Quilibet, fo. 84. a ter. vol. 2.
- Onera non possunt imponi per Comune Mediolani, sine licentia Domini, sub. pœna, Cap. 238. De cætero, fo. 83. a fr. volu. 2.
- Onera Pontium, & Stratarum sunt ab omnibus sustinenda, Cap. 284. Itē fol. 98. a fron. vol. 2.
- Onere imposito Nobilibus, & Vicinis qui suam Partem soluunt liberant à Reliquo, Capit. 232. Si Aliqua circa princ. fol. 85. a fron. vol. 2.
- Oneris, pluribus Diuisis Communiter Impositi, si quis Partem sibi spectantem soluerit, non potest pro alijs Molestarij, Cap. 230. Si fuerint, fol. 84. a ter. vol. eod.
- Onus suum vnusquisq; portare debet, Capite 91. Nullus, fo. 31. a fronte vol. 2. & Capite 234. Si quis, fol. 86. a tergo. vol. eo.
- Onus Salis quomodo distribuendum, Capite, a 22. Onus, fol. 83. a fron. volumine 2.
- Onus debet augeri, & diminui secundum Facultates, Capite. 229. Si cōtingeret, fol. 84. a fron. vol. 2.
- Operis noui Nūciationis Causa, procedi potest etiā Ferijs non obstantibus, Cap. 340. Si cui, vers. fin. fol. 117. a fron. vol. 2.
- Opus non potest fieri in præiudicium Habentis Seruitutem Luminis, vel Stillicidij, Capite 227. Si Seruitutem, fol. 116. a tergo, volu. 2.
- Oppida Ducatus Iurisdictionem separatam habentia quandoq; de Iurisdictione Communis Mediolani Intelliguntur, Capite 311. Idem, fol. 102. a fron. vers. fin. 102. a tergo, volu. primo.
- Opponens quem non esse Notarium, Consulem, Seruitorem, vel in Officio publico constitutum, quid seruare teneatur, Capite. 82. Allegatio, fo. 29. a tergo. vol. 1.
- Opponens Statutis non esse standum punitur, Capite 173. Nulla, folio, 55. a tergo. volu. 2.
- Opponens Exceptiones impediētes Opus nouum, illas intra tres Dies probare debet, Capite 340. Si cui, fol. 117. a fr. vers. Et opponens, fol. eod. a tergo, vol. 2.

Opponens, Ius inter Layeos pro Decimis a Iudicentibus Mediolani, reddi non debere, non pōt vti Statutis, & ordinibus Cōis Mediolani, cap. 479. Nulla, f. 155. a ter. vo. eo.

Ordines positi sub Rubrica generali de Iudicijs, non vendicant locum in quibusdam causis, cap. 32. Ordines, fo. 11. a tergo, vol. primo.

Ordo seruandus per Notarios et adentes Instrumenta, cap. 330. Quilibet, fol. 107. a fronte, & seq. vol. primo.

Ordo seruandus circa Proceffum in causis Cridarum, cap. 464. Et Quia fo. 156. a fronte, vol. pri.

Pacta exequutiua quomodo, & quando mittantur Exequutioni, capite 156. Vigore, fol. 53. a fro. cap. 160. Sententia, & cap. 162. Idem etiam, fo. 54. a tergo, vol. pri.

Pacta ingrediendi propria auctoritate, vt contra Tertium mittantur Exequutioni, quid seruandum, ca. 173.

Pacta, fol. 59. a fronte, vol. primo.

Pacta continentia Licentiam vendendi, non valent, vt eorum vigore creditor possit bona sui debitoris vendere, capite 277. Pacta, fo. 92. a ter, volu. 1.

Pactum redimendi in Emphyteotico Instrumento, quid operetur, capite 167. Pro debito, circa med. fo. 56. a tergo, vol. primo.

Pactum de Quota Litis est prohibitū, sub poena, capite 429. Si quis, folia 146. a fronte, vol. 1.

Pactum, sub spe Victoriz causæ, a quibus, sub poena fieri phibeatur, cap. 431. Nullus, fo. eo. a ter. vol. primo.

Pactum dādi plus Debito, pro aliquo Marosso, cum Marossij factum, non valet, capite 420. Nullus, in fi. fol. 142. a fron. vol. 1.

Pactum, quoddam domus nō locetur Meretricibus semper appositum intelligitur in Instrumento Locationis, capite 472. Si quis, circa med. folio 154. a fron. vol. 2.

Pallacium Broleti spaciari debet, &

quorum Expensis, capite 417. Medieras, fol. 143. a tergo. vol. 2.

Pallacium Broleti non debet impediri, nec potest Locari, sub poena, cap. eo. fol. eo. fallit, vt ibi.

Palos a Vitibus auferens quomodo poniatur, capite 366. Si quis, folio 136. a fronte, vol. eo.

Paltanum, nec aliqua Res putrida, deferri non debet in Stratis publicis Ciuitatis, Cap. 269. Paltanum, fol. 96. a fron. vol. 2.

Panis malecoctus, & reprobatus mittatur Carceratis, Cap. 164. Dominus, fol. 53. a ter. vol. 2.

Parabiagum qualiter deriuat Aquam Olonz, & quomodo Riale p habenda dicta Aqua, sit tenendū, & aptandum, Cap. 301. Liceat, folio 104. a fron. in fin. vol. 2.

Parasfrenalia, quando robari, nec Sequestrari possint, Cap. 254. Vestes fol. 86. a fron. vers. Idem de, fo. eo. a tergo, vol. primo.

Parasfrenalia Bona, quando per Exclusionem, quæ iterum admittatur, conferenda, Cap. 286. Si contingat, circa med. fo. 96. a fron. vol. primo.

Parasfrenalia, si per Maritum vendantur, Precium in locum eorum succedit, capite 294. Si aliqua, fol. 99. a fron. vol. 1.

Parasfrenalia, quandoq; reuertuntur ad Dotantes, vel ad Mulieris succedentes ab intestato, cap. 300. Vxor, fol. 100. a fron. vol. primo.

Paratica aliquarum Artium non possunt esse in Ciuitate Mediolani, fallit, vt ibi, Capite 418. Nullum, in princ. fo. 141. a ter. vol. 2.

Paraticorum Saturata non debent seruari, nisi inter illos de Paratico fallit, vt ibi, Capite eod. vers. Et si, & seq. fol. eod.

Pascere Animalia super alieno nulli permittitur, capite 364. Licitum in princ. fol. 124. a fron. vol. 2.

Pascua vniuersitatis non possunt alienari, nec obligari, sub poena, C. 499.

- Aliquæ, fo. 159. a terg. vol. 1.
- Pater quandoq; pro Filio tenetur, vel ei Legitimum assignare debet, Capite. 416. Si Filiusfam. ver. Et Fideiussores, fo. 142. a fro. in fi. vo. 1.
- Pater Emancipans Filium cogitur ei Legitimum assignare, Capite. 485. Si Pater, fol. 157. a ter. vol. 1.
- Pauper qñ quis præsumatur, Capite 244. Si quis, fol. 82 a tergo, in fi. versu. fin. fo. 83. a fron. vol. 1.
- Pauperes Originarij Iussum, & mendicantes inquiri debent per Civitatem, & reduci ad Hospitalia, Capite 74. Per Vicarium, fol. 45. a fronte, vol. 2.
- Pauperes gratis sunt a Medicis medendi Ca. 356. Sint, f. 121. a ter. vo. 2.
- Pauperum Aduocati, Procuratores, & Medici, qui sint, & eorum Officium, capite, 93. & duobus, seq. fol. 29. a tergo, vol. 2.
- Pecunia, quæ exigitur occasione Officij Stratarum, cui soluitur, Capi. 363. Omnes, versu. Et pecunia, fol. 95. a fron. volu. 2.
- Pecunia Prouisionis Mediolani deponuntur penes Thesaurarium Cõmunis Mediolani, Capi. 50. Illi, ver. Quarequid, fo. 16. a ter. vo. eo.
- Pecuniæ Cõis Mediolani non sunt alicui soluendæ, sine consensu, &c. Cap. 52. Omnes, fo. 17. a fr. vo. 2.
- Pecuniæ Condemnationum ad Officium Stratarum factarum, sunt per Exigentes, intrâ triduum consignandæ Thesaurario dicti Officij, sub pænâ, Cap. 277. Item, circa, med. fo. 99. a fron. vol. 2.
- Pedem Liprandum hñe quis intelligatur, Ca. 346. Si dubium, fol. 119. a tergo, vol. eo.
- Pensionantes Domos euacuantes, absq; Domini licentia, possunt capi pro Debito Pensionis, cap. 417. Pensionantes, fol. 141. a fron. vo. 2.
- Peremptoria Absentibus emananda, quando ignoratur eorum habitatio, qualiter intimanda, & quid rûe
- feruandum, cap. 190. Statuitur, fo. 61. a tergo. vo. 1.
- Peremptorium in Causa Absentis nõ soliti habitare Mediolani, quomodo sit transmittendum, Cap. 3. Itẽ, fol. 3. a fron. vol. 1.
- Peremptorium, quomodo, & quibus sit transmittendum, Capite, 5. Licet, fol. 3. a fron. vol. pri.
- Personæ quædam Impunè pñt offendere Capite, 251. Nullæ, versu. Et, si cõtrahendum, & seq. fol. 85. a fron. vol. 1. & Cap. 45. potestas, fol. 15. a fron. vol. 2.
- Personæ quædam nõ possunt in Broletto morari, Cap. 433. Auantatores, fol. 145. a fron. vol. 2.
- Personalis Detentio conceditur in casu Statuti, de Instrumentis, & Scripturis semel productis, iterũ exhibendis, Capite 35. Quilibet, in fi. fo. 12. a terg. vol. 1.
- Personalis Detentio regulariter non conceditur pro debito, Cap. 167. p Debito, f. 56. a fr. v. 1. fallit vt ibi.
- Personalis Detentio datur cõtra Aufferentem Rem Robatam, vel sequo stratum, Cap. 227. Si quis, versu. Et nihilominus, fo. 77. a ter. vo. eo.
- Personalis Detentio potest concedi contra Nolentem exhibere pignora, Cap. 245. pignora, versu. Et ad prædicta, fol. 83. a fron. vol. pri.
- Personalis Detentio cõcedi pñt p Abbates Notariorũ, contra Debitores eorũ Collegij, Cap. 346. Abbates, circa, fi. fo. 123. a fro. v. 1. Nec non, & cõtra Recusantes obseruare Ordines, 9 Imbreuiaturæ, & Scripturæ sine eorũ licentia non consumantur cap. 369. Cum, f. 121. a ter. in fin. ver. Et ipsi, fo. 122. a fron. vo. 1.
- Personalis Detentio pñt concedi pro Exequutione Statutorum Collegij Notariorum, Capite, 370. Quilibet in fi. fo. eo.
- Personalis Detentio datur contra Bannitum de Fideiussores, capite, 423. Ad petitionem, fol. 140. a ter. ver.

- Et quilibet, fol. 14. 1. a fro. vol. pri.
 Personalis Detentio datur contra si-
 deiussorem Relaxati à Carceribus
 ob honorem Nauitatis Dñi, cap.
 64. Nullus, fo. 20. a fron. vers. Qui
 Fideiussor possit, fo. eo. a tergo, v. 2.
 Personalis Exequutio cōcedi potest,
 certis in casibus, de quibus in cap.
 167. Nullus fo. 54. a tergo, vol. 2.
 Personalis Detentio potest concedi
 contra Debitores Communis Me-
 diolani, cap. 186. Potestas, circa fin.
 fo. 60. a fro. vol. eo.
 Personalis Detentio quando concedi
 possit per Iudicem Stratarum, cap.
 275. Factis, ver. si. fo. 98. a fro. vo. 2.
 Personalis Detentio, conceditur con-
 tra damnum dantes, capite 373. Si
 quis, vers. Si verò, fol. 128. a fro. Et
 cap. 376. Quilibet, fo. 127. a ter. v. 2.
 Personalis Detentio potest concedi
 contra Pensionantes spaciantes,
 absq; licentia Domini, cap. 417. Pen-
 sionantes, fo. 141. a fron. vol. eo.
 Personalis Detentio, quando contra
 Domicellos, concedatur, cap. 484.
 Si Domicellus, cum seq. folio 161.
 a tergo, vol. 2.
 Pes Liprādus, quot sit vnciarum, cap.
 350. Mensura, fo. 120. a tergo, v. 2.
 Petens Reuocationem interloquuto-
 riz, vel grauaminis quid facere de-
 beat, capite 149. Si quis, fo. 51. a fr.
 vol. pri.
 Petens Instrumentum, sub prætectu,
 q. sit deperditū, resciri debere, quid
 seruare debet, capite 338. Nullum,
 fol. 109. a fron. vers. Ita tamen, fol.
 eo. a ter. vol. eo.
 Petens coram Iudice Ducatus, vltra
 Iurisdictionem sibi concessam, pu-
 nitur, cap. 98. Quod, fol. 34. a fron.
 vol. 2.
 Pignora Derobata quomodo vendan-
 tur, & quid runc seruandū ca. 166.
 Si plures, fol. 56. a tergo, vo. primo.
 Pignora Derobata per Seruitore sunt
 consignanda, sub pœna, capite 195.
 Item, fol. 65. a fron. vol. 1.
 Pignora Derobata non possunt per
 Seruitores Hospitibus pignorari,
 cap. 196. Item, fo. 65. a fron. vol. 1.
 Pignora debent restitui de mandato
 Iudicis, cuius derobata fuere, capite.
 220. Gubernator, fo. 74. a ter. vers.
 Et etiam, in si. fo. 75. a fron. vol. pri.
 Pignora per Gubernatorem, in fine
 Officij, consignanda sunt Successo-
 ri, sub pœna, cap. 221. Camerarius,
 vers. Et similiter, fol. eo. a tergo.
 Pignora derobata per quod tempus
 remanere debeant penēs Deposi-
 tarium, cap. 233. Pignora, fol. 80.
 a fronte, vol. pri.
 Pignora describi debēt intra tempus
 praximum, cap. 234. Quilibet, folio
 80. a tergo, vo. eo. Et si non descri-
 bantur, debent restitui Derobato,
 vt ibi, vers. Et si ille, fol. eo.
 Pignora exhibenda sunt, si possibile
 sit, aliter praxtanda est satisfactio de
 precio restituendo, &c. cap. 245. Pi-
 gnora, fol. 83. a fron. vol. eo.
 Pignora quando praxumantur Pigno-
 rata, vel Baraiata, cap. 246. Si quis,
 vers. Et intelligatur, fol. 83. a tergo,
 vol. prim.
 Pignora derobata, post duos Annos,
 peti non possunt, capite 247. Ela-
 psus, fol. 84. a fronte, vol. eo.
 Pignora indebite robata debent rela-
 xari absq; impensa, cap. 70. Si con-
 tingat, circa prin. fo. 22. a ter. vo. 2.
 Pignora derobata Fabris, eorū Scho-
 larum nomine, si non exigantur, elapso
 Mense venduntur, absq; Denun-
 cia, & superfluum restituitur, &c.
 capite 122. Si contingerit, folio 43.
 a tergo, vol. eo.
 Pignus vnum quando intelligatur, ca-
 pite 223. Non liceat, ver. fin. fo. 76.
 a fronte, vol. primo.
 Pignus viuum potest sui, supposito Pi-
 gnore mortuo æquivalenti, capite
 225. Si quis, fol. 77. a fron. vo. 1.
 Pignus existentes in Opere robati, nec
 sequestrari possunt, cap. 255. Non
 possunt, in si. fo. 86. a tergo, vol. 1.

- Plantas incidens, vel extirpans quomodo puniatur, capit. 367. Si quis, fol. 125. a fron. vol. eo.
- Plurale concipit singulare, fallit vt ibi, cap. 128. Item, fo. 46. a tergo, vo. 1.
- Pœna Notarij non seruantis Ordinē, circa Rogationem Instrumentorū, traditum, exigitur per quemlibet, Iudicem, sine alio Processu, capite 330. Quilibet, in fi. fol. 107. a fron. volu. primo.
- Pœna Iudicis Executionem indebitam, sine Impensa relaxari non facientis, & Seruitoris illam executionis, &c. cap. 70. Si contingat, fo. 22. a ter. vol. 2.
- Pœna Notariorum, si cōtrasfiant ordinibus, vbi alia non sit imposita, in telligitur Pœna quadrupli, Capite 217. Statuitur, fol. 80. a fron. vers. Item q vbi, fol. 82. a fron. volu. 2.
- Pœna dantiū Damna quæ sit, capite 365. Si quis, cum duobus seq. fol. 124. a tergo, volu. 2. Et applicatur Damnum passo, cap. 367. Si quis, vers. fin. fo. 125. a fron. vo. eo.
- Pœna dantiū Damna, extra casus in Statutis comprehensos, & Incendium, quæ sit, & cui applicetur, cap. 373. Si quis, fo. 127. a fronte, vo. 2.
- Pœnæ Aurificū applicantur eorum Scholæ, & dispensantur in pios vsus Capite 129. Omnes, fol. 44. a ter, vol. 2.
- Pompæ quædam, quibus casibus, & quando prohibeantur, capit. 450. Quoniam, cum seq. plur. folio 148. a tergo cum seq.
- Pondera Aurificū sunt Stampo Scholæ eorum, signanda, sub pœna, cap. 119. Quoniam, vers. Et, quod si, cū seq. fo. 41. a tergo. vol. 2.
- Pontes Aquarum debent etiā a Prætorē defendi, Capite 58. Dominus, fol. 18. a ter. vol. 2.
- Pontes ad transferum Fluminis, vel Rugiæ, quando vicino licitum sit construere, cap. 245. Ad Transferum, fol. 90. a fron. vol. 2.
- Pontes per Iudicem Stratarū, & quosdam alios, quando visitari debeant, & quid tunc seruandum, cap. 273. Teneatur, fol. 97. a fro. vol. 2.
- Pontes sunt manutendi super Bucis Olonæ, sub pœna, Capite 305. Quilibet, fol. 105. a ter. vol. 2.
- Pontium, & Stratarum Onera debent ab omnibus sustineri, cap. 284. Itē, fol. 48. a fron. vol. 2.
- Portæ Officialium debent apertæ teneri tota die, sub pœna, cap. 49. Portæ, fol. 16. a fron. vol. 2.
- Portæ Ciuitatis Mediolani, quæ sint, Capite 78. Sex, folio 26. a fronte, vol. 2.
- Posca potest, a Massarijs, vel Parriarijs fieri, cap. 384. Possint, fol. 184. a fron. vol. 2.
- Positiones quasdam negans punitur, Capite 83. Quilibet, fol. 9. a tergo, vol. 1.
- Positionibus respondendum est clare, absq; vlla conditione, & exceptione, cap. eo. fol. eo.
- Possessio Tædialis, quibus detur, cap. 15. In Possessionibus, fo. 6. a tergo, Et infra quod tempus, cap. 14. Præteritis, fol. eo. a tergo, & cap. 154. Non debeat, & cap. seq. a fol. 152. a tergo, & non datur nisi constet de Relatione, cap. 16. Ita possit, fol. 7. a fronte, vol. 1.
- Possessio quando ex Venditione non transferatur, cap. 277. Pacta, fo. 92. a tergo, vers. Et, si qua, fol. 93. a fro. vol. pri.
- Possessio non transfertur ex Consuetudo generali, cap. 462. Ex Consuetudo, fol. 155. a tergo, vol. eo.
- Possessione, siue tenua, Nemo, nisi prius citatus, priuari debet, certis Casibus exceptis, cap. 155. Nullus, fol. 52. a ter. vol. 1.
- Possessor tertius, cum agitur contra eum vigore Pactorum ingredientium, iurare tenetur sub certa forma, aliter Possessione priuatur, capite 173. Pacta, vers. Et, si illud, fol. 19.

- a fronte, volu. primo.
- Præcepta** continuandi, aut inducendi in Possessionem, non possunt a Cōsulibus Iustitiæ breuioris t. gæ signari, cap. 55. Consules, fol. 17. a tergo, vers. fin. fol. 18. a fron. vo. 2.
- Præcepta Exequutiua** non durant ultra Dies triginta, a die concessionis, Capite 236. Prætextu, fo. 81. a fro. vol. pri.
- Præceptum** intrandi vigore Paſtoris Exequutiuorum, an, & quando per Iudicem possit concedi, cap. 156. Vigore, fo. 53. a fron. vol. 1.
- Præceptum**, xv. dierum vtilium, qualiter, & quando exequendum, cap. 158. Quilibet, & capite 159. Idem, fol. 54. a fronte, vol. 1.
- Præceptum** Robandi pro Contumacia, vsq; ad decem libras cōcedi potest, capite 165. Vigore, fo. 55. a ter. vol. primo.
- Præceptum Exequutium** non conceditur ad petitionem Forensis, nisi satisfierit, &c. cap. 173. Non concedatur, fol. 58. a tergo, vol. 1.
- Præceptum exequutium**, vt exequutioni mittatur, quot Famuli concedendi, cap. 174. Item statuitur, fol. 59. a tergo, vol. pri.
- Præceptum exequutium** ostendi debet a Seruitore ad petitionem Dementi, vel Pignoratii, cap. 175. Item 9, fol. 60. a fron. vol. pri.
- Præceptum Exequutium** Frangendi, quando possit concedi, capite 226. Nullus, in fin. folio 77. a terg. volu. primo.
- Præceptum** Robandi quando Seruitor nō teneatur exhibere, cap. 237. Quod, fol. 81. a tergo, vol. pri.
- Prædia Rustica**, vltimo locationis Anno, qualiter seminanda, capite 408. Statuitur, fol. 138. a fron. vol. 2.
- Prædium rusticum** quandoq; quis vendere cogitur, cap. 433. Si quis, circa princ. fol. 146. a tergo, vol. pri.
- Prædium prædictum**, quanti valeat, a quo sit æstimandum, Capite 434.
- Si quis, folio eo.
- Præscriptio** contra Chyrogaphum est Annorum duodecimum, capite 112. a fronte, vol. pri.
- Præscriptio** quadraginta Annorum quādo requiratur, cap. 113. Vbi de iure, folio 40. a ter. vol. primo.
- Præscriptio** decem, vel viginti Annorum quibus casibus cesset, d. capite 113. fol. eo.
- Præscriptio** quando locum non habeat cōtra Commune Mediolani, cap. 114. Contra, fol. eo.
- Præscriptio** Annalis, ad redimendum Rem Debitoris in solum datam Creditori per Iudicem, capite 164. Saluò, in fin. fol. 55. a fronte, vol. 1.
- Præscriptio** sex Annorum, contra Emancipatum in minori ætate, operatur, vt habeatur pro ritè Emancipato, cap. 327. Si quis, fol. 106. a fr. volu. primo.
- Præscriptio** Annalis, & Diei in casu Statuti de re Paterna Lucēda, capite 417. Si quis, in princ. fol. 142. a tergo, vol. pri.
- Præscriptio** quinquennii ad petendā fideiussorem de euictione pro Re vendita, cap. 444. Re, vers. fin. folio 150. a fron. vol. eo.
- Præscriptio** quadraginta Annorum non habet locum in casu Statuti, quod est, capite 240. fo. 88. a tergo, vol. 2. vt ibi.
- Præscriptio** non habet locum in Vija publicis, vel aliquibus ad vsu publicum pertineñ. Cap. 266. Officiales, fol. 96. a fron. vol. 2.
- Præscriptio** decem, vel viginti Annorum vendicat sibi locum in seruitutibus, cap. 332. Seruitutes, vers. lre, fol. 115. a fron. vol. 2.
- Præscriptio** quandoq; non currit contra Locatorem, cap. 407. Si quis, fo. 137. a terg. ver. Et interim, fo. 138. a fron. vol. 2.
- Præscriptio** in materia decimarum est quadraginta Annorum, cap. 489. Si qua, fol. 156. a fron. vol. 2.

Præsidentes Prouisionum Mediolani
ad quid pro eorum Officio teneantur, Cap. 30. Illi, fol. 16. a ter. volu. 2.

Prætor quodnam habeat Salarium, & a Quo soluendum, Cap. 6. Potestas, in prin. fol. 2. a ter. vol. 2.

Prætor Mediolani, quot Iudices, quot uè Milites, & Conestabiles apud se tenere debeat, Cap. eo. versu. Qui Potestas, fol. eod.

Prætor tenetur Iudicibus suis, Militibus, Et Conestabilibus facere Expensas Cibarias honorificè apud se Cap. eod. versu. eod. fol. eod.

Prætor etiam, durante eius Magistratu, quandoq; pœna pecuniaria punitur, Cap. eod. versu. eod.

Prætor non potest accipere, in Familia per Eum tenenda, Bannitos, nec Explusos a sua Patria, Cap. eo. versu. Et in, fol. 3. a fron. vol. eod.

Prætor, quam Familiam habere debeat, Cap. eod. versu. Qui Potestas fo. eo.

Prætor habere potest Canepam, & vendi facere vinum ad Minutum, Cap. 7. Potestas, fol. eod. a ter.

Prætor pro prima Iustitia Salarium quoddam consequitur, Cap. 8. Potestas fol. eod.

Prætor non potest in concernentibus eius Iurisdictionem, aliquid ultra Salarium accipere, sub pœna, Cap. 9. Potestas, fol. eod.

Prætor quid facere debeat tempore Nundinarum, quæ fiunt in Ciuitate Capite 10. Teneatur, folio 4. a fron. volu. eod.

Prætor non potest, sub pœnam commodat Aliquem, nec Equos accipere, tẽpore Mostræ Familiz suæ, Cap. 11. Potestas, fol. eod. a ter.

Prætor tenetur acceptare Vicarium electum, & tenetur pro eo in Syndicatu, vt pro Alijs, Cap. 12. Præponantur, circa med. fo. 4. a tergo.

Prætor in introitu eius Officij iurare tenetur in manibus Vicarii Prouisionis, Capite 20. Dominus, fo. 7.

a fronte volu. 2.

Prætor, & eius Iudices regulariter habent iurisdictionem in toto Ducatu, fallit tamen, vt ibi, cap. 27. Omnes, fol. 9. a tergo, vol. 2.

Prætor, & eius Iudices, & Officiales tempore Syndicatus, non habitant in domibus Communis Mediolani, Capite 36. Potestas, folio 13. a tergo, volu. 2.

Prætor, & eius Iudices, durante eorum Syndicatu, non pnt exercere alium Officium in Ciuitate, nec Ducatu, capite 36. Potestas, folio 13. a tergo, volu. 2.

Prætor, & alij Officiales, finito eorum Officio, non possunt aliud Officij obtinere, nisi prius, tribus elapsis Annis, fallit in Vicario Prouisionum, capite 36. Quicunq; fol. 15. a tergo, vol. 2.

Prætor quando satisfacere teneatur pro se, & familia, pro Syndicatu, ca. 37. Potestas, fol. eo.

Prætor, & eius Iudices non pnt iudicare in causis Fiducijs suorum, aliter processus est nullus, capite 39. Potestas, folio 14. a fronte volu. 2.

Prætor, & illi de eius Familia, etiam Aesculenta, durante Officio, prohibentur recipere, nisi prout Statutis caueatur, capite 44. Potestas. fo. 15. a fronte, vol. eo.

Prætor, & eius Iudices debent, sub pœna curare, & facere, quod eorũ portæ, & Hostia stent de die aperta, capite 49. Potestas, fol. 16. a fro. in fin.

Prætor, & eius Iudices, ac Vicarius, & duodecim Prouisionis, tenentur, sub pœna, inquirere, si Alij Officiales rectè se gerant in Officijs, cap. 51. Si Potestas, fo. eo. a tergo,

Prætor, & Iudices tenentur prestare auxilium Consulibus Mercatorum ad exigendi. Mulctas per eos iudicatas, Capite 57. Dominus, fol. 18. a tergo, vol. 2.

Prætor sub pœna tenetur supplicare Archiepiscopo pro Eleemosinis perpetuis notificandis, capite 71. Potestas, fo. 24. a fronte, vol. 2.

Prætor tenetur manutenerere, & defendere Pontes super Aquis, capi. 68. Dominus, fo. 18. 2 ter. vol. 2.

Prætor tenetur protegere Iura, & possessionem Civium Mediolanensium, etiam in aliena iurisdictione, capite 59. Potestas, & seq. fo. 19. a fronte vol. 60.

Prætor, & eius Iudices tenentur reddere Ius in Pallacio, Horis debitis, sub pœna, cap. 86. Potestas, fo. 30. a fronte, vol. 2.

Prætor compellit Iudices Ducatus, non habentes Mœrum, & mixtum Imperium, ad iurandum sub certa forma, capite 95. Potestas fol. 32. a tergo, vol. 2.

Prætor, & omnes de sua familia requisiti, tenentur præstare Auxiliũ Abbatibus, & Consulibus Fabrorum, cap. 106. Abbates, fol. 37. a fronte ver. fin. fol. 60. a tergo, vol. 2.

Prætor tenetur, sub pœna, inquirere, Debitores, vel Occupatores bonorum spectantium Comuni Mediolani, & eos cogere ad satisfactionem, capite 186. Potestas, fol. 60. a fronte vo. 2.

Prætor exequitur Statutum de Repre salijs, cap. 438. Si quis, fo. 146. a fr. ver. fin. fol. 60. a tergo vol. 2.

Prætor, & eius Iudices inquirent, & procedunt ex officio contra nõ servantes Ordines de obsequijs mortuorum, & Funeralibus, fallit vt ibi, capite 47 t. Post, ver. Et de, fo. 153. a tergo, vol. 2.

Prætor debet inquirere Meretrices, & eis Domos locantes, ac Exequitur pœnas eis cominatas, cap. 472. Si quis, ver. Et si Locator, fo. 154. a fron. vol. 2.

Prætor, & eius Iudices inquirent, & expellunt Meretrices extra Parochias, capite 476. Potestas, fo. 155.

a fronte, vol. 2.

Prætor tenetur inquirere, & condemnare alienantes bona in non supposito, ac Notarios Instrumenta super prædictis conficientes, aliter punitur, capite 488. Quilibet, fol. 158 a tergo ver. Et 9 Potestas, fol. 159 a fronte, vol. 2.

Prætor tenetur defendere Hospitalia, & Loca Pia, in suo Statu, cap. 493. Ad hoc, fol. 160. a tergo. vol. 2.

Prætoris Iurisdicção quousq; se porrigat, capite 19. Potestas, fo. 6. a tergo volu. 2.

Prætoris officium est etiam defendere Iura Civium, & Clericorũ Mediolani in aliena iurisdictione, cap. 59. Potestas, fol. 19. a fronte. vol. 2.

Prata irrigandi ius habens, quandoq; non potest irrigare, capite 141. Molendinorum, fol. 89. a fronte, vol. 2.

Prata Communia non possunt locari, alienari, nec occupari, capite, a 64. Strata, fol. 95. a ter. vol. 2.

Prata illius, qui per vim deriuaverit Aquam Olonæ, vel deriuatam tenuerit, debent arari, &c. capit. 192. Si quis, ver. Et insuper, folio 102. a tergo, volu. 2.

Precium Parafrenalium a Marito venditorum, loco ipsorũ, succedit, cap. 194. Si aliqua, fo. 99. a fronte, vo. 1.

Precium quandoq; non restituitur, etiam 9 Euidicio sequatur, cap. 419. Si res, fol. 143. a tergo ver. Et in, fo. 144. a fronte, vo. 1.

Precium proveniens ex Cessione Iurium Dotalium facta, constante Matrimonio, in Quo sit conuertendũ, Cap. 451. Item, fol. 152. a tergo, ver. Qui Agnati, fol. 153. a fron. volu. pri.

Principalis potest omnia facere per legitimam Personam, quamvis in ipsum verba Statuti forent plata, Ca. 122. Per legitimã fo. 45. a fr. vol. 1.

Privilegia registrata ad Officium Gubernatoris Statutorum faciunt fidẽ cap. 460. Idem, fo. 155. a fro. vol. 1.

Privilegio legitimandi registrato ad
Officium Statutorum creditur, etiā
9 de Originali non constet, Cap.
459. Item fo. 155. a fronte, vol. 1.

Privilegium legitimandi, quando faci-
at fidem d. Ca. 459. item fo. 155.
a fro. vo. eo.

Probatio, si fieri velit, vigore Iurium,
& Testium, extra Iurisdictionem
existentium, quid servandum, Cap.
42. Si quis, folio 14. a fronte, vers.
Saluò quòd, fol. 15. a tergo, & cap.
66. Si in fo. 24. a tergo, vol. 1.

Probatio liberationis contra publicū
Instrumentum, per Testes fieri non
pōt, nisi ad minus sint tres, Cap. 95.
Si debitum, fol. 32. a fron. volu. 1.

Probatio contra Colonum sit quan-
doq: ad certam summam Iuramen-
to Locatoris, Capir. 232. Licitum,
fo. 79. a fronte, volu. 1. & cap. 371.
Statuitur, fol. 126. a tergo, vers. Et
super, fo. 127. a fr. vol. 2.

Probatio, non admittitur pro consue-
tutine contra Ius scriptum, nisi ex-
pressè Iure Municipali caueatur,
esp. 176. Consuetudines, in prin.
fol. 56. a fron. vol. 2.

Probatio, 9 tale Ius ita reddat in alic-
na Terra, qualiter fiat, cap. 179. cir-
ca med. fol. 57. a fron. vol. 2.

Probatio Idoneitatis Fideiussorum,
quomodo faciendā, cap. 87. Si con-
tingat, fo. 30. a tergo, vol. 2.

Probatio contra præsumptionem à
Statuto, in Iustum, non admittitur,
cap. 379. Nullus, fo. 129. a fro. ver.
Alioqui, in fi. fo. 130. a tergo, v. eo.

Probationes nouæ, non possunt fieri
in causa Appellationis a sententia,
in causa præcepti, xv. Dierum uti-
lium, laia, cap. 42. Si quis, fi. 15. a fr.
ver. Et si cōtingat, fo. 16. a fr. vo. 1.

Probationibus renunciare dicitur, q
post Probationes factas in causa, Iu-
ramentum deserit, cap. 100. Statui-
tur, fol. 33. a fronte, vers. Et si, fol.
34. a fronte, vol. primo.

Processus in causis Ordinarijs quan-

do intelligatur publicatus, cap. 22.
Termini, in fi. fo. 3. a tergo, vol. 1.

Processus quandoq: est nullus, capite
38. Omnes, fol. 13. a tergo, capite
141. Appellari, fol. 49. & cap. 344.
Officium, fol. 111. a tergo, vers. Et
Processus, fol. 112. a tergo, volu. 1.
cap. 39. Potestas, fol. 14. a fronte,
cap. 97. Potestas, vers. Et si, fo. 34. a
fronte, capite, 406. Non possit, in fi.
fol. 137. a fronte, vol. 2.

Processus Maleficij, & Fideiussoriz,
potest fieri secundum Ordine causarum
civilium, cap. 411. Citatio-
nes, fol. 140. a tergo, vol. pri.

Processus in causis cridarum quando
publicatus intelligatur, capite 464.
Et quia, fo. 156. a fronte, vers. Qui-
bus, & vers. Quo, fol. 157. a tergo,
vol. primo.

Processus, qui inter Aurifices agitan-
tur, ubi scribatur, cap. 120. Omnia,
fol. 42. a fronte, vol. 2.

Processus in causis Summarijs quan-
do censetur publicatus, cap. 194.
Testes, fol. 62. a fronte, vol. 2.

Processus per Iudicem Stratarū quo-
modo fieri debeat, ut pœnam, comi-
natam effugiat, cap. 263. Omnes,
fol. 95. a fronte, vol. 2.

Procurator quando censetur reuo-
catus, cap. 65. Non, fol. 24. a fronte,
vol. primo.

Procurator ad causas, potest petere
compromissum, cap. 115. Si de ca-
tero, fo. 41. a fronte, vol. 1.

Procurator ad causas potest appella-
re, & Appellationem persequi, cap.
151. Procurator, fo. 51. a tergo, v. 1.

Procurator, non potest ipsemet No-
tarius, in eius Instrumento, cōstitui,
cap. 339. Nullus, fol. 110. a fr. v. 1.

Procurator, nō potest pacifici de Quo-
ta Litis, sub pœna, cap. 449. Si quis,
fo. 146. a fronte, vol. primo.

Procurator, quod tempore, sub pœ-
na prohibetur contrahere cum eius
Cliente, cap. 430. item, fo. eo.

Procurator, sub pœna prohibetur pa-

Puteus ab Officio Prouisionum in Broleto manutenendus, capite 434 Officium, fol. 145. a fronte vol. 2.

Putredines nō sunt deferende in paluarijs, stratis publicis, nec ecclesijs, ca. 163. dñs f. 94. ater. vol. 2.

Quarta, que mulieribus per earum matrem relinqui potest, qualiter intelligatur, capite 294. quarta fol. 99. a fronte vol. primo.

Questio inter Nobiles, & Vicinos orta super portione onerum, debet intra decem dies terminari, capite 232. si aliqua, ver. si. fol. 85. a fronte vol. 2.

Querela contra ordinationes syndicatorum officialium Collegij notariorum non admittitur ca. 353. at. vol. pri.

Querela non datur aduersus cōdemnationem, per Abbates notariorū factam, contra notarios nō approbatos Testes examinantes, capite 403. si contingat, fol. 138. a fr. ver. que quidem, fol. eo. at. ver. cod.

Querela, vel denuncia data, per non subditum, de remotione eorum que stratas vastabant, non admittitur capite 248. nullus, uet. fin. fol. 91. ater. vol. 2.

Querelans notarium de falso tenetur latisdare, sub certa forma ca. 344. Officium fol. 3. ater. ver. ita tamē f. 112. a fr. vo. 1. & si indubitata fuerit querela puniatur, ut ibi fo. eo.

Querelans contra Iudices syndicatorum tenetur querelā suas persequi vsque ad finem, cap. 34. Tenentur, ver. & teneantur fol. 12. ater. vol. 2.

Quotā ius habet locum contra quemcūq; ad quem res perueniat, cap. 438. prædicta fol. 148. at. ver. hoc intelligit fol. 149 a fron. vol. 1.

Quotā ius, si transferatur per uiam ultimæ voluntatis, quid seruandū

circa eius lutionem, cap. 439. disposita, fol. 149. a fron. vol. 1.

Quotā ius habens præfertur habentis ius luendi vigore statuti de re paterna capite 442. si contingat, fol. eo. ater.

Quotam habens si vult alienare tenetur denunciare aliam quotam habenti c. 434. si quis f. 147. at. vol. p.

Quotam habens in aliquo sedimine vel ædificio. si vult illam in emphyteosim concedere, euid facere debeat, cap. 435. vbi fol. 148. ater. 5. cod.

Quotam habens, vt supra, si vendit non seruata forma statuti quid seruatur capite 437. habens fol. eo.

Raude Communitas, quomodo accipiat aquam Olonæ, & quomodo Riale suum pro accipienda d. cia aqua tenere, et apiare debeat, cap. 302. licet, fol. 104. ater. vol. 2.

Receptor colonie debitoris, & seruitorum aliorum si fuerit ei denuntiatus ad quid teneatur cap. 379. nullus fol. 129. a fronte ver. 2.

Receptor, vt supra non suppositus iurisdictioni communis Mediolani, si intra decem dies, post notificationem, non expellat vt supra, nel soluar ipso iure est excommunicatus a protectione communis Mediolani, ca. eo. ver. & quilibet, fol. 130. a fronte.

Receptatores auri, & aliorum ad aurtē aurificum pertinentium furto subractorum puniuntur, cap. 100. Abbas fol. 39. a fronte vol. 2.

Recipiens contractum nomine alterius, illi cuius nomine contraxit, ipso iure, acquirit, cap. 337. si quis fol. 109. a fronte vol. pri.

Recomendatus alicui inferiori Principe in fraudem occasione Vassallicis, eximitur a iuramento Fidelitatis, ac quacūque obligatione, &

Recipiens punitur. cap. 167. Qui-
cunque fol. 90. a fron. vol. pri.
Reconuentio, si contra non supposi-
tum fiat, quid seruetur. cap. 44. si
quis, fol. 17. a fron. vol. 1.
Recusans sustinere suam partem ex
pensarum, quæ pro aqua uironis
fieret, non potest uti aqua, donec
soluerit, & si utatur, punitur cap.
327. si aliquis fol. 110. a fro. vol. 1.
Redhibere volens animal emptum,
tentur denunciare venditori in-
tra 15. dies a die alienationis, cap.
487. redhibitio. circa princ. fol.
158. a fronte vol. 1.
Redhibitio animalium, quando fieri
possit d. cap. 487. fol. eo.
Refectio instrumenti, quando est fa-
cienda, cum maxima cause cog-
nitione fieri debet, cap. 318. nullum,
in princ. fol. 109. a fron. vol. 1.
Refectio instrumenti, non fit, nisi pe-
tente in: ante sub certa forma d. c.
uersi. ita tamen fol. eo. at.
Refutare feudum, quis non potest in
preiudiciū creditorum cap. 273. si
quis, fol. 91. at. vol. 1.
Refutatio facta per inuestitum ad
massarium, uel ad hūm de ter-
ris, siue domibus, in manibus do-
mini, quando in fraudem facta præ-
sumatur, & creditoribus non no-
ccat, cap. 274. quicunque fol. 92.
a fron. uol. 1.
Registratio testamentorum, & quo-
rundā aliorum instrumentorum,
qualiter, & quando faciēda cap. 71.
quia f. 23. a fr. v. 1.
Registratio prædicta non facit fidem
in iudicio, nec extra, capite eo. ver.
ita tamen fol. eo. at.
Relatio necessaria non est, si citatus
comparuerit, cap. 205. quilibet, in
fin. fol. 69. at. vol. pri.
Relatio exequutionis facta, elapsis
sex mensibus, intelligitur firma, &

valida, etiam quod præceptū exe-
cutionum non apparet, cap. 237.
quod uerf. sed fol. 81. at.
Relationes intra quod tempus faciē-
dæ, cap. 2. quod quilibet in fin. fol.
11. at. cap. 105. quilibet fol. 69. a fr.
& cap. 234. quilibet f. 80. at. capite
235. relationes, fol. 81. a fr. uol. pri.
& cap. 193. relationes f. 61. at. uol. 1.
Relationes per seruitores ducatus
fieri possunt in manibus notarij
Ducatus, sed intra tempus præfixū
deferendæ sunt notarijs iudicena-
tium, d. cap. 205. uerf. saluo si fol.
69. a fr. uol. primo.
Relationes elapso tempore limita-
to, non debent accipi, capite eo.
in fin. fol. eo.
Relationes eridarum de bonis uen-
dendis, & c. in earum causis habentur
pro productis cap. 464. & quia
fol. 156. a fr. uerf. & statuitur fo. eo.
ater, uoleo.
Relationes eridarum de bonis uen-
dendis, & c. quot fieri possint, & in
fra quod tempus cap. 81. statuitur,
fol. 127. a fronte uerf. atq. quod ipsi
& seq. fo. eo. ater, vol. 1.
Relationes per seruitorem scholæ au-
rificum possunt fieri, & in scriptis
& ore tenus, cap. 113. quilibet, uerf.
& qui fol. 40. a fron. vol. 1.
Relationes possunt portari in adis
ante terminum comparendi in ci-
tationibus insertum, cap. eo. uerf.
que fo. eo.
Relationes ad instantiam citati intra
quod tempus fieri possint, & quid
seruandum cap. 106. relationes fol.
68. a fron. vol. 1.
Relationes ad instantiam citati factæ
non profunt illi, qui citari fecit
cap. eo. in fin. fo. eo.
Relationes possunt fieri etiam tem-
pore feriato, cap. 304. ad tollen-
dum fo. 70. a fron. vol. eo.

Relationi Seruitoris creditur una
cū cūte de prohibitione exequu-
tionis, cap. 174. item statuitur
uerf. pro 1. fo. 59. ater. uol. p.
Relationi seruitoris creditur de dis-
missione copie exequutionis, ac
Præceptorum, &c. cap. 187. item in
fin. fol. 63. a fr. uol. i. acca. 113. Si
contingat circa fi. fo. 71. at. uol. eo.
Relationi seruitoris, statui si requisi-
uerit Antianum, uel consulem, ibi
intereffent exequutionibus, cap.
194. item in fi. fol. 65. a fron. uol. i.
Relationi seruitoris non creditur de
cofignatione pignorum, sed requi-
ritur fcriptura manu depositarij
uel alia probatio, c. 195. item fo. eo.
Relationi seruitorum creditur de re-
quifitione per eos facta antianis
uel consulibus, ut intereffe uellēt
fequeffris per eos faciendis, pro
fructibus pendentibus &c. c. 196.
fi quis fo. 69. at. uerf. Hoc intelles-
fo. 70. a fronte uol. eo.
Relationi præconis creditur de publi-
catione interdictionis administra-
tionis bonorum, cap. 414. interdia-
tio, in fi. fo. 145. a fron. uol. p.
Relationi seruitoris scholæ Auriheū
creditur capite 114. fides fo. 40. a
fr. uerf. item fol. eo. ater. uol. 174.
Relationis forma d. cap. 105. Quillo-
ber uerf. & in qualibet fol. 69. a
fronte uol. i.
Relaxa pignorum derobatorum, uel
seffratorum, quando conceden-
da c. 133. pignora fo. 80. a fr. uo. p.
Relaxa registranda sunt in actis, ca-
eo. uerf. quod folio, eo.
Relaxa detentorum, nec pignorum se-
queffratorum, non possunt signari
a consulibus breuioris togæ cap.
55. consules, fol. 17. ater. uerf. &
quod folio 17. a fron. uol. i.
Relaxa in causis sequeffratorum non

possunt concedi, nisi de credito cō-
fiter, cap. 200. ad tollendum fol.
64. a fron. uerf. z.
Relatus intuitu pietatis non est ulti-
rius pro ea causa molestus, cap.
239. fi quis, fol. 82. a fr. uol. pri.
Relaxatus, quomodo cumq; non po-
test pro debito capi eodem die, ca.
241. aliquis fol. 82. at. uol. eo.
Reuisiones quandoque per publicū
instrumentum sunt faciende, ali-
ter non admittuntur, nec scribun-
tur a notarijs Maleficiorum c. 216.
uer. notarij Malefic. f. 79. at. uol. i.
Reptelalię sunt concessę, cap. 438. fi
quis fol. 146. a fron. uol. i.
Res litigiosa nō potest alienari, cap.
68. quod lite fol. 25. a fr. uol. pri.
Res robatę debent uendi ad uiriliter
tē debitoris, capite 168. si plures,
fol. 59. a fronte uol. pri.
Res in solutum data per iudicem cre-
ditori, non potest, durante anno,
ad redimendum deteriorari, cap.
164. saluo, in fin. fol. 55. ater. pri.
Res mobiles si sequeffrantur, uel de-
ponuntur per seruitorē, aestimari
debet, & de estimatione in relatio-
ne mentio facienda est capite 216.
omnes fol. 73. at. uol. pri.
Res paterna uendita, uel in solutum
data à quō, & intra quod tempus
hui possit cap. 417. fi quis cap. prin.
fi 143. at. uol. i.
Res contigua uendita, uel in solutum
hui potest, ut paterna, capite eod.
uerf. si uero fol. eod.
Res paterna uēdita, si per uenditorē
intra annū, & diē redimatur, statu-
tū de re paterna lueā, nō habet lo-
cum c. eo. uer. fi. fol. 13. at. uer. p.
Res paterna uel contigua in emphiteo-
tē cōfessā, hui nō perimittitur,
nisi, quando liberatur per emphiteo-
tē, c. 411. & p. d. c. 411. at.

Res paterna, vel contigua vendita, vt supra, non potest intra annum, & die ab emptore, de moliri, nec aliter deteriorari, c. 423. emēs f. eo.

Refeghæ cum quibus sublineat one ra c. 236. oēs fol. 87. a fron. ver. 2.

Respondens denunciat in casu statuti de quota, quomodo respondere teneatur, cap. 434. si quis f. 147. ar. vers. si vero, fol. 148. a fronte, vol. primo.

Restitutio in integrum, quando datur forensi non suffragatur, eius si de iussori, cap. 53. in casibus, fo. 20. a fr. vol. pri.

Restitutio in integrum, non tollitur per iuramentum minoris cap. 453. circa princ. fol. 153. a fr. vol. eo.

Retinens carceratum, post liberationem per sex dies, præsumitur illud nolle ad malam mansionem mittere cap. 165. nullus vers. fin. fol. 53. ar. vol. 2.

Retrouvenditio quandoque fingitur facta cap. 444. re vers. & predicta, fol. 150. a fron. vol. pri.

Reueriale non potest fieri sub poena cap. 454. nuptiæ fol. 150. a fronte, vol. 2.

Reuisio à quibus petatur, & ea concessa quid seruandum, cap. 116. Petitio fol. 43. a fron. vol. pri.

Reuisio arbitramentorum inter commissores infra quod tempus petenda sit d. cap. 116. fol. eo.

Reuisio arbitramentorum inter commissores, intra quod tempus committi debeat d. cap. fol. eo.

Reuisio prohibita intelligitur, ubi prohibita est appellatio cap. 142. appellari, in fin. fol. 49. ar. vol. pri.

Reuisio tollitur a causis inter dominum, & locatorum, ac eius familia res, occasione locationis cap. 379. nullus fol. 139. a fr. vers. & si cōtro

uersa f. 131. a f. & ea. seq. f. eo. v. 11. Reuisione arbitramentorum inter voluntarios, petita quid seruandum, cap. 117. si quis fol. eo. ar. vol. 1.

Reuisionis causa inter voluntarios, infra quod tempus committenda sit d. cap. 117. fol. 44. a fr. vol. eo.

Reuisionis arbitramentorum commissarius, tenetur quandoque non obstan. emolegatione tacita, vel expressa, cognoscere, cap. 148. super fol. 58. a fronte, vers. penul. fol. 59. a fr. ver. 2.

Reus in publico corporaliter punitus, non est ad carceres reducendus sed absque impensa relaxandus, fallit vt ibi capite 216. notarij fol. 70. a fronte vers. item, quod si contingat aliquem, fol. 70. a fronte vol. 2.

Riale potest aperiri, & fluere in uia tempore pluuiarum cap. 257. Si de ver. liceat fol. 93. ar. vol. 2.

Riale Parabiaghi, quomodo tenendum, aptandum, & ordinandū sit, cap. 301. liceat fol. 104. a fr. vol. 2.

Riale communis raudæ, qualiter ordinandum, & manutendendum, ca. 302. liceat fol. 104. ar. vol. 2.

Ripalta habet marum, & mixtum imperium, & omnimodā iurisdictionem cap. 96. iudicantes fol. 32. ar. uer. ripalta fol. 33. a fron. uer. 2.

Rubricæ statutorum, non disponunt, cap. 173. rub. fol. 5. ar. uer. 2.

Rudera stramina, & quedā alia sunt a Colono recedente locatori relinquenda, cap. 391. si contingat, fol. 133. ar. vol. 2.

Sacramento derobari creditur de ualore rei robatæ, non restituitur, cap. 230. gubernator, fol. 74. uer. & casu fol. 55. ar. uol. pri.

Sacramēto debentis exhibere Pignora, creditur, & exhibitio sit impossi

bilis, cap. 145. pignora, fo. 83. a
fron. uer. & de fo. co. arer. uol. p.
Sacramento illius, qui derobari fecit
statutur, q. pignora reddiderit uel
compensauerit, capite 147. elaz
pilis, in fin. fo. 84. a fron. uol. p.
Sacramento denunciantis statutur, q.
rem denunciatam bona fide, uen-
diderit, ca. 148. Denunciariones
uersi. & postea, folio 84. a fronte.
Sacramento notarij, quandoq. credia-
tur capite 177. imbreuiatur, fol.
154. atergo uers. & si dubium fol.
125. arer. vol. pri.
Sacramento locatoris, statutur quod
res sit nata in eius possessione, ca.
190. Dominus fo. 133. a fron. uer.
& quod Res fol. eo. atergo vol. 1.
Sacramento Domini, statutur, quod
famulus recesserit sine licentia, ca.
494. si Domicellus in fin. fol. 161.
atergo & capite 495. si contingat
fol. 162. a fron. vol. 1.
Sacramento Domini statutur super sa-
lario famuli, capite 497. si oriatur
fol. 162. a ter. vol. 1.
Sacramentum praestandum, occasio-
ne ficti temporis praeteriri, quando
praestari debeat, cap. 387. si fo. 133
atergo vol. 1.
Sacramentum in alienatione rei lo-
catae ponendum, ut emptor no re-
neatur stare Locarioni per vendi-
torem, factae capite 399. cum res
circa princeps fol. 135. a fron. vol. 1.
Sacramentum Domini habetur pro
plena probatione contra Domicel-
lum, qui recessit sine licentia, ca-
pite 495. si contingat fol. 162. a fr.
vol. eo.
Salarium Procuratoris, uel syndici, si
non sit couentum, arbitrio iudicis
taxatur, cap. 432. si aliquis fo. 146
atergo vol. pri.
Salarium maius doctori quam alteri

constituitur, cap. p. uers. fin. fol. 1.
a tergo vol. 2.
Salarium praetoris in ultimis triti-
bus mensibus retineri potest, do-
nec proficiantur findicarius cap. 6.
potestas uers. saluo, fol. 12. ar. vol. 2.
Salarium praetoris retineri potest usq.
ad concurrentem quantitatem pon-
narum, in quas incurreret, cap. 9.
potestas, fol. eo.
Salarium praesidentium prouisionis,
in fine Anni persoluitur cap. 50.
illi uers. & quod fol. 16. arer. vol. 2.
Salarium consulum iustitiae, cap. 55.
Consules, uers. & ipsi fol. 17. a ter.
vol. eo.
Salis onus quomodo distribuendum
capit. 222. onus fol. 83. a fronte
vol. 2.
Sartores incidentes, uel conscientes,
uestes prohibitas puniuntur, ca. 458
nullus fol. 149. arer. vol. 2.
Sartidario praestanda per non suppo-
sitionem, Mediolani caulari uolente,
& quando reconuenitur, capit. 4.
si quis fol. 17. a fron. vol. pri.
Sartidatio foresterij, qui coueniatur
quando, & qualis requiratur, cap.
45. si quis fol. eo. arer. vol. 1.
Sartidario praestanda per mulieres cau-
sari uolentes qualis, & quando re-
quiratur, capit. 64. mulier fol. 24. a
fron. vol. pri.
Satisfactio praestanda per eum qui se
offert defensorem alicuius in ali-
qua causa cap. 71. si conueniatur,
fol. 26. a fron. vol. pri.
Satisfactio, ut sequestrum reuocetur,
qualis cap. 3. Quolibet fol. 39. ar.
vol. primo.
Satisfactio in causa appellationis per
appellatorem praestanda, qualis, &
quando praestetur, capite 431. Laca,
in fin. fol. 47. arer. vol. pri.
Satisfactio in ca nullitatis, praestatur

ut in causa appellationis, cap. 145.
 quilibet fol. 40. at. uol. p.
 Satisfactio, quædam per appellan-
 tem nomine alieno abiq; mandato pte-
 stari debet cap. 151. p. procurator
 fol. 51. at. uol. p.
 Satisfactio quænam præstanda, sit per
 forensem impetare uolentem p
 ceptum contra subditum, cap. 172.
 non concedatur fol. 58. at. uol. p.
 Satisfactio, quando dicitur impossi-
 bile esse pignorum exhibitionem;
 qualis præstari debeat cap. 245. p.
 gnora, fol. 83. à fr. uol. p.
 Satisfactio præstanda per quærelantē
 notarium de falso. c. 144. officium,
 fol. at. uol. ita in fol. 113. à fr. vol. p.
 Satisfactio pro euersione Rei uedi-
 cæ, quādo per uenditorem præstanda,
 & intra quod ipsa emptore petē-
 da, cap. 444. te fol. 150. à fr. uol. p.
 Satisfactio, si quis e carceribus relaxe-
 tur ob honorem Natiuitatis Dñi,
 quid continere debeat, cap. 64. nul-
 lus cap. princ. fol. 20. à fr. vol. 2.
 Satisfactio de demoliendo edificio, si
 iniuste reperatur factum, in operis
 noui nuntiatione, qñq; non admi-
 titur, & edificans, c. 340. si cui f. 117.
 à fr. uol. & c. 20. fol. eo. at. uol. 2.
 Satisfactio, per tenentes quædam ani-
 malia de damno non dando, &c.
 quænam, præstari debeat, cap. 364.
 licitum, fol. 124. à fr. uol. & qui
 libet. folio eo. at. uol. 2.
 Scherpa, uxorē decedente sine libe-
 ris, intra decennium, à die consu-
 mati matrimonij quibus reuertat-
 ur cap. 300. uxori, circa med. fol.
 100. à fr. uol. p.
 Scholares artium liberaliū, à quibus
 præseruentur immunes, ca. 68. qui
 libet, fol. 22. à fr. uol. 2.
 Scholares legum nō coguntur ire ad
 exercitum, & a quibuldā alijs præ-

seruatur, cap. 252. legum fol. 120.
 ater, uol. 2.
 Scripturæ priuate, quando fidem faci-
 ant cap. 96. omnes, fol. 32. at. uol.
 primo.
 Scripturæ prohibentur emi, uendi,
 abadi uel aliter conlumi, sine li-
 centia abbatum notariorum, sub
 certa pœna capite 369. cum fol.
 121. at. volumine eo.
 Secretarij Cancellarij, & coadiuto-
 res tenentur, sub pœna gratis date
 litteras miserabilibus personis,
 cap. 216. notarij, fol. 70. à fr. uol. 2.
 Sententia, quæ transit in iudicium,
 facit cessari libellum præuenticiū
 cap. 46. quod nullus fol. 18. à fr.
 te uol. pri.
 Sententia diffinitiuā, lata spreto con-
 silio sapientis, est ipso iure nulla,
 cap. 57. in qualibet fol. 21. at. uol. p.
 Sententia quando contra duos exe-
 quutioni mitti possit, capite 72. si
 quis, fol. 26. à fr. uol. pri.
 Sententia non potest probari per te-
 stes capite 88. per testes fol. 31. à
 fronte uol. pri.
 Sententia reuisionis arbitramento-
 rum, conformis arbitramentis quo-
 modo mittatur executioni cap.
 116. Petito, folio 43. at. uol. p.
 cap. 117. si quis, folio 44. à fr. uol.
 te, uol. pri.
 Sententia eo formis primæ mitti-
 tur executioni, cap. 136. Post-
 quam fol. 48. ater. uol. pri.
 Sententia, qualiter, & quando mit-
 tatur executioni, & quando requi-
 ratur citatio partis, cap. 158. quili-
 bet, & cap. 159. idē, f. 54. à fr. uol. p.
 Sententia quando contra quemlibet
 impediētem, executioni mit-
 tenda, capite 160. sententia, fol.
 54. ater. uol. pri.

Sententia lata contra colonum vel emphyteotum, non præiudicat domino, nec in eius præiudicium mittitur executioni, cap. 231. pro debito, fol. 79. a fron. vol. 1.

Sententia habetur pro pronunciata iuxta consilium sapientis, præsen-
tiarum cap. 29. Postea, fol. 1. a fr.
& cap. 464. & quia vers. quo, fol.
158. a fr. vol. 1.

Sententia in principali causa lata ha-
betur pro producta in appellatio-
nis, uel nullitatis causa, capite 37.
Acta, fol. 13. ater, uol. 1.

Sententia quandoq; nulla, ipso iure
cap. 57. in qualibet fol. 2. a. uol.
2. ca. 55. consules fol. 17. at. nei, &
non fo. 18. a fr. cap. 177. ubi in fi.
fol. 56. ater. vol. 2.

Sententia, presentato consilio, in cau-
sis coram abbate, & consulis fa-
brorum uertentibus, habetur pro
lata cap. 102. abbates f. 35. at. uer.
secundum fo. 36. a fr. uol. 2.

Sententia plures, & diuisim, quando
in causis cridarum fieri possint ca.
410. item. fol. 139. a fron. uol. 2.

Sequestra possunt fieri quolibet die,
etiam feriato, cap. 3. quolibet fol.
39. atergo uol. 1.

Sequestra, de quibus rebus fieri pos-
sint, & facta, quomodo tollantur
cap. 60. fo. 60.

Sequestra penes quos fieri possint, c.
102. nullus fo. 70. at. uol. p.

Sequestra intra sex menses consequenda sunt cap. 215. si quis, fol. 73. a
fron. uol. 1.

Sequestra, quando penes communia,
ac consules fieri possint, & de qui-
bus rebus, cap. 229. Penes fol. 78.
a fronte uol. 2.

Sequestra possunt fieri de fructibus
pendentibus, si sint prope marura-
tionem per 14. dies uel circa d. ca-
pite in fin. fol. 60. atergo

Sequestra prohibita etiam sunt in
quibusdam rebus, ca. 252. Nulle
fol. 85. a fronte cap. 254. uelles
fol. 86. a fronte, cap. 255. non pos-
sint, fol. 86. a tergo. vol. 1.

Sequestri non potest captus pro de-
bito publico, cap. 242. aliquis, fol.
82. at. uol. 1. quod etiam proce-
dit quando captio esset indebite
facta, ut ibi.

Sequestrorum causa sunt summarie,
cap. 3. quolibet, fol. 40. a fronte
volumine pri.

Sequestrorum relationes, quando fa-
ciendæ, cap. 235. relationes, folio.
81. a fron. vol. pri.

Sequestrum in præiudicium suppo-
si, si fiat intimandum est ei, in cu-
ius præiudicium sit, cap. 213. si co-
tingat, fol. 72. at. uol. pri.

Sequestrum, quando sit in præiudi-
cium non suppositi, de bonis exi-
stentibus in iurisdictione, qualiter
intimandum, c. eo. vers. si vero 1. eo.

Sequestrum de fructibus pendenti-
bus in re locata, ad petitionem do-
minorum fieri potest, cap. 230. ad
petitionem fol. 78. at. uol. 1.

Sequestrum redditur nullum, si non
habetur relatio intra tempus præfixum
ca. 231. relationes, fol. 81. a fronte,
vol. cod.

Sequestrum factum de capto, notifi-
candum est ei, die sequestri, uel se-
quenti, aliter eius causa non po-
test retineri, ca. 259. si contingat,
fol. 27. a fronte vol. 1.

Seruitor, nullus esse potest, nisi qui
cetera requisita habeat, ca. 101. nul-
lus, fol. 67. a fr. uol. pri.

Seruitor reprobatus, si exerceat, pu-
nitur cap. 60. uers. & singulis, fol.
100. at. uol. 1.

Seruitor famulus alicuius, non potest
exercere officium seruitoris, cap.
100. uers. & quod fol. 100.

- Seruitor non potest esse bannitus de maleficio, uel falsarius cap. 103. nullus fol. 68. a fronte uol. pri.
- Seruitor, non faciens describi intra tempus pignora derobata, punitur cap. 324. quilibet, fol. 70. ater, uers. 2. seruitor, fol. 81. a fr. uol. eo.
- Seruitor executionem faciens super precepto diebus triginta clapsis concessio punitur, capite 136. praxextu uers. fi. fol. 81. a fronte, uolumine pri.
- Seruitor, elapsis sex mensibus a die relationis facta, non tenetur exhibere preceptum executionis, ca. 237. quod fol. 81. at. uol. pri.
- Seruitor, non exhibens pignora derobata, quia pena puniatur, cap. 246. si quis, fol. 83. at. uol. pri.
- Seruitor robans, uel sequestrans quædam prohibita, punitur; ac potest impune citra homicidium offendi & ei resisti, cap. 251. nulla uers. & si fol. 85. a fronte uol. pri.
- Seruitor robans libros, uel scripturas prohibitas, punitur, cap. 253. libri, fol. 86. a fronte uol. pri.
- Seruitor unus ad Collegium notarium manuteneendus, cap. 368. manuteneatur, fol. 121. at. uol. eo.
- Seruitor impediens ducentem uisualia ad ciuitatem Mediolani punitur cap. 178. Quilibet, fol. 56. at. uers. & quod non fol. 57. a fronte, uolumine 2.
- Seruitores, & famuli non possunt facere executiones tam reales, quam personales, nisi licentiæ habeant in scriptis c. 175. ite 9. f. 60. a fr. vol. p.
- Seruitores, quam mercedem pro citationibus, ac executionibus reatibus, quam personalibus habeant & si ultra accipiant in quam penam incurrant, cap. 176. seruitores, fol. 60. at. cum seq. vol. 1.
- Seruitores, & famuli facientes executiones tenentur dimittere Copias executionis preceptorum, ac sequestrorum, c. 187. ite 1. f. 67. a fr. vol. p.
- Seruitores accipientes ultra mercedem suam pro stando in possessione puniuntur, cap. 188. item uers. fi. fol. 63. a fronte uol. 1.
- Seruitores, & famuli non potest facere executiones, nisi contra nominatos cap. 191. item f. 64. a fr. vol. p.
- Seruitores non possunt facere executiones, nisi cum præsentia consulis, uel Antiani, aliter puniuntur, cap. 194. item fol. 64. at. vol. pri.
- Seruitores tenentur consignare pignora derobata, aliter puniuntur, cap. 195. item, fol. 65. a fr. uers. eo.
- Seruitores non possunt, sub pena impignare, hospitibus pignora derobata, cap. 196. item fol. eo.
- Seruitores, & famuli non consignantes captum iudici, antequam ducatur ad carceres, puniuntur c. 197. item uers. & seruitor f. 64. at. vol. p.
- Seruitores, & famuli non possunt relaxare captum pro portatione armorum, nisi prius per eum præstita satisfactio, &c. & demum monere Magistrum intratarum, sub pena, &c. c. 198. item, fo. 66. a fr. vol. p.
- Seruitores, & officiales tenentur facere executione tam reales, quam personales intra tempus limitatum, aliter puniuntur, & pro pena personaliter capi possunt, cap. 199. ite fol. 66. a fr. & cap. 200. ite facod. at. uol. pri.
- Seruitores, antequam exerceant approbandi, & sub certa forma satisdare ac iurare tenentur, cap. 201. nullus fol. 67. a fr. vol. eo. & non approbati, si exerceant, puniuntur, ut ibi uers. & in fin. fol. eo. at.
- Seruitores approbati antequam exerceant, tenentur se describi facere ad officium statutorum, cap. eo. uers. fi.

Seruitores Ducatus, quædam per iurisdictiones ciuitatis Mediolani, concessa, & ordinata exequi possunt, cap. eod. ver. saluo, fol. eo.

Seruitores à Notario officij Prouisionum, debent in libro per eum ad suum effectum tenendo, describi, cap. 101. & fol. 68. à fronte vol. eo.

Seruitores, quot, in præceptis executionis exequendis, esse debeant capite 104. in quolibet fol. 68. at. vol. pri.

Seruitores indebitam executionem facientes, puniuntur, cap. 70. si contingat, fol. 21. ater. uolum. 1.

Seruitores Vicarij, & Duodecim Prouisionis, q. esse debeant, quæ insignia portent, & quod sit eorum salarium, capite 75. Seruitores f. 21. à fr. uol. 1.

Seruitores Communis Mediolani possunt exercere suum Officiu, etiã in causis criminalibus, capite 76. liceat fol. eo. atergo.

Seruitores pro citationibus in causis criminalibus, non possunt sub pena, accipere plus eo, quod in causis civilibus, limitatum est, capite 77. Non possint, fol. eo. ater. vol. 1.

Seruitores coguntur ad instantiam citati, intra certum tempus, facere relationes, capite 109. relationes, folio 68. à fronte vol. 1.

Seruitores officij stratarum quot, à quibus eligantur, & quod sit eorum Officiu ac salarium, capite 178. per Dominum, fol. 99. à fron. uol. 1.

Seruitores Communis, ubi morari debeant, capite 431. Baruerij, folio 144. ater. uol. 1.

Seruitori non creditur q. depositum sit sponte susceptum, cap. 117. si quod, fol. 73. ater. uol. pri.

Seruitori cum teste idoneo creditur de prohibitione executionis, & quibusdam alijs capite 116. Nullus uer. & cre

datur fol. 77. à fr. & uer. eod. modo fol. eo. ater. & ca. 117. si quis uer. & credatur fol. eo. uol. p.

Seruitori uolenti facere executionem, non est prohibendum, sub pena, & c. capite 116. nullus, fol. 77. à fron. uol. eo.

Seruitori uolenti exequi, quandoq. resisti de facto capite 70. si contingat, fol. 18. ater. uer. & ipsi, fol. 13. à fron. uol. 1.

Seruitorej Collegij. Notariorum Officij, ac salarium, cap. 368. Manteneantur fol. 121. ater. uol. p.

Seruitoribus pro executionibus faciendis, dandum est auxilium per communia, sub pena capite 106. si quis fol. 69. ater. uol. pri.

Seruitus quando præsumatur constituta, capite 331. Seruitutes uen. item, fol. 115. à fron. uol. 1.

Seruitus luminis, uel prospectus qualiter intelligi, ca. 377. si quis, fol. 116. at. uol. 1.

Seruitus luminis non potest ampliari, cap. 338. Is, cui fol. 117. à fron. uol. 1.

Seruitus luminis prospectus & ne luminibus officiarum, eadem est capite 341. Seruitus fol. 119. atergo uol. 1.

Seruitus Luminis præ luminis per fenestras, capite 346. si dubium, fol. eo.

Seruitutem stillicidij habens, non potest maiorem, quam consueuit, immittere, uel in alio loco facere, capite 339. Is, qui folio 117. à fronte vol. 1.

Seruitutem stillicidij, pel luminis debens, non potest aliquid in præiudicium Domini, nisi, sub certa forma facere, capite 337. si seruitutem, fol. 116. atergo uol. 1.

Seruitutes, tam urbanorum, quam Rusticorum prædiorum, prescriptione acquiruntur, ut est à iure communis dispositum, capite 332. Seruitutes, in eo prin. fol. 115. à fronte vol. 1.

- Senexij lēdus quando, quorum expen-
 sis, & in quo locofit ipaciandus, cap.
 311. lēdus, fol. 107. a fron. uol. 1.
 sexagenarius regulariter pro debito nō.
 potest capl capite 143. Minores fol.
 82. ater. vol. pri. fallit in certibus casu-
 bus, ut capite 413. ad positionem fol.
 140. at ergo uerf. fin. fol. 147. ater. uol.
 eo. c. 379. nullus uerf. & si fo. 129. a fr.
 uerf. idem per fol. 130. a fron. & uerf.
 aliqui fo. eo. ater. vol. 2. a fron. uol. 1.
 Sextus declaratur de ducatu, cap. 66.
 statuitur fo. eo. ater. uol. 1. a fron. uol. 1.
 Singulare trahuntur ad plurale fallit ut
 ibi cap. 118. item, fo. 46. ater. vol. pri.
 Scedum animalium qualiter fiat, &
 diuidatur, capite 484. si pactum fol.
 157. at ergo vol. 1.
 Soetus non potest dari commissario in
 causa appellationis, nisi tuerit de uo-
 luntate ambarum parium, cap. 351.
 lata, fol. 47. ater. uol. pri.
 Solicitor pacificus de quota litis quov
 modo puniatur cap. 429. si quis fol.
 146. a fronte uol. pri.
 Solicitor quando cum cliente contra-
 here prohibeatur, & si contrahat qua
 pena, teneatur, cap. 430. item fol. eo.
 Solicitor, non potest, sub pena paci-
 sci cum cliente, sub spe victoriae ca-
 pite 431. nullus fol. eo. ater. uol. 1.
 Soluens debitum Communis, ex eo q
 Arca cōmunis pro soluendo facta nō
 fuerit, habet regressum contra comu-
 nitatē & ca. si quis circa fi. fol. 74. at.
 uol. pri. a fronte uol. 1.
 Soluens coacte pro alio, uirur priuile-
 gio eius, qui soluit, cap. 91. quilibet
 fol. 3. ater. vol. 1.
 Solum Communis Mediolani, non pōt
 sine licentia occupari, sub pena ca.
 160. termini fo. 94. a fron. uol. 1.
 Solutio non potest fieri de pecunijs cō-
 munis, nisi cum consensu Vicarij, &
 duorum ex Praesidentibus, capite 312.
 Omnes fol. 17. a fron. uol. 1.
 solutio soldorum decem, pro praesenta-
 tione cōsilij notarijs causatū Cuius
 quandoque facienda non est capite,
 204. statutum, fol. 65. at ergo uerf. fin.
 fol. 66. at ergo vol. 1.
 solutio dotis non praesumitur, licet eius
 instrumentum penes debitorem repe-
 riat cap. 331. Omnes, in fi. fol. 108.
 ater. uol. pri.
 Soror idonee dotata a excluditur a fratre
 in successione ascendens cap. 181.
 si soror, fol. 95. a fron. uol. pri.
 Soror, quando, & quomodo sorori suc-
 cedat ab intestato decedenti capite si
 aliquis, fol. 96. a fron. uol. pri.
 Soror quādo excluditur a fratre uel ne-
 pote in successione fratris debet do-
 tari, & ali, capite 188. decedente fol.
 96. ater. uol. pri.
 Soror quando, & quomodo succedat
 cum Agnato fratri ab intestato deced-
 enti, capite 190. in collateralis, fol.
 97. a fron. uol. p.
 Sorzedilis caput non potest fieri penes
 Flumen publicum cap. 141. nullus fo.
 89. ater. uol. 1.
 Statuta seruantur etiam in terris com-
 munitibus, cap. 153. statuitur fol. 52. a
 fr. & capite ult. fo. 153. at. vol. pri.
 Statuta de successione procedunt in
 casibus futuris tantum nisi aliter sit
 cautum, capite 304. iura, fol. 101. a
 fron. uol. pri.
 Statuta noua obseruanda sunt reliquis
 ueteribus, statutis, annullatis, capite
 ult. fol. 158. uol. eo.
 Statuta debent a quibuscunque officia-
 libus obseruari sub pena capite 171.
 Potestas, fol. 51. a fron. uol. 1.
 statuta debent intelligi, ut iacent ad li-
 teram, capite 174. Verba fol. eo. ater
 go.

- Statutu de sapientibus dandis non ha-
bet locu in materia executionis sen-
tentiaru arbitramentoru uel precepti 15.
dicum utilium capit. 139. idem in fi.
fol. 54. a fron. uol. co.
- Statutum muliere nubente extra iuris-
dictionem communis Medie. quando
que non uendicat sibi locum, nisi di-
cta mulier nupsit extra dominum c.
311. idem fol. 110. a fron. uer. si uero
post, fol. eo. ater. uol. l.
- Statutum prohibens bestias rusticorum
non posse robari, &c. intelligitur tan-
tummodo de Aratorijs, ca. 185. decla-
ratur fol. 60. a fron. uol. 1.
- Statutum sub rubrica generali de cita-
tionibus incipiens, si de cetero contin-
gerit, positum in p. uol. ca. 4. fol. 3. a
fr. reuocatur per ca. 104. statuitur, in
prin. fol. 65. ater. uol. 1.
- statutum dñs potestas, positum in uol.
p. capite 47. fo. 18. ater. declaratur, d.
cap. 104. uer. item statuitur, fol. 66.
a fron. uol. 1.
- statutum si quis p. facie in p. uol. ca. 41.
fo. 15. declaratur in uol. 1. per d. c. 104.
uer. item pro, fol. eo.
- statutum, si quis seruitor, &c. quod est,
in p. uol. c. 146. fo. 83. ater. declaratur
per ca. 109. declaratur fo. 66. at. uer.
item pro elp. fol. 67. a fr. uol. 1.
- Statutum, in quolibet precepto, &c. 9.
est, in p. uol. cap. 104. fol. 68. at. cor-
rigitur per capit. 105. declaratur uer.
fin. fol. eo.
- Statutum de Re paterna luenda corrigi-
tur per, cap. 107. in statuto fol. 67. a
ter. uol. 1.
- Statutum quandoq; comprehendit cas-
sus pendens. ca. 110. statuitur, in fi. fo.
68. ater. uol. 1. & ca. 411. item, in fi. f.
139. a fron. uol. co.
- Statutum de interesse, positum in pr. vo.
cap. 43. f. 16. ater. declaratur per cap.
44. 1. item fol. 139. at. uol. 1.
- Statutum, de Re paterna luenda, quod
est, cap. 425. fol. 144. at. uol. 1. declara-
tur per cap. 416. statuit fol. 141. a fr.
vol. 1.
- Stillicidij seruitutem dominantem, ha-
bens, non potest maiorem aquam im-
mittere vel alio loco facere cap. 339.
is, qui fol. 117. a fr. vol. 2.
- Stillicidium de nouo non potest quis
immittere in alienum nisi &c. capit.
333. si aliquis fol. 115. a fr. vol. 2.
- Stillicidium si cetera ius de nouo in alie-
num fuerit fideicommissum summa-
rie &c. cogitur immittens illud re-
mouere cap. eo. fol. eo.
- Stipulari quis alteri potest, & ei absque
cessione, ius acquiritur, cap. 37. si quis
fol. 109. a fron. uol.
- Stramina rudera, & certa alia sunt do-
mino per colonum recedentem relin-
quenda cap. 391. si contingat, fo. 133.
at. uol. 1.
- Strata non sunt vastanda, sub poena ca.
148. nullus fol. 61. at. uol. 1.
- Strata, si laedantur, occasione alicuius
operis a non subdito Pratoris, facti,
quilibet impune potest illud remo-
uere, &c. cap. eo. uer. si uero, & sequi.
fol. eo.
- Strata Mediolani, qualiter, a quibus, &
quando reaptanda sint, cap. 251. Om-
nes fol. 91. a fr. vol. 1.
- Strata sunt ad antiquum statum redu-
cenda, & a nemine occupata detine-
ri possunt, cap. 252. omnes, fo. eo. at.
- Strata, ut aptentur possunt fieri imposi-
tiones, & quilibet tenetur contribuere
cap. 254. fiat, fol. eo.
- Strata ciuitatis debent esse libera, absq;
Banchis, & obstaculis, aliter contra-
facientes puniuntur, cap. 254. nullus,
fol. 93. a fr. vol. 1.

Strata publicæ non possunt locari ali-
ne occupari, sub pena, ca. 164. strate
fol. 95. at. vol. 1.
Strata quando, & à quibus visitari de-
beant, cap. 171. teneatur, circa prin.
fol. 97. à fron. vol. 1.
Subditi, qui non sunt, quando, & quo-
modo gaudeant beneficio statutorii,
cap. 47. D. potestas, fol. 18. at. vol. 1.
Subrogatio officialis in actis facienda
est, cap. 6. potestas, fol. 2. at. ver. & si
fo. 3. à fr. vol. 2.
Suburbiani non tenentur ad aliqua one-
ra, nisi prout ciues Mediolani habitan-
tes, & gaudent priuilegijs, quibus ci-
ues, cap. 240. antiani fol. 88. à fronte
volumine 2.
Successio ascendentium, ex linea mascu-
lina, decidendum ab intestato quali-
ter regulatur, cap. 278. in successioni-
bus, fol. 93. à fron. vol. 1.
Successio ascendentium ex linea, descen-
dentium ab intestato qualiter roga-
tur, cap. 279. fol. 94. à fr. vol. 1.
Successio fratrum, & sororum ab inte-
stato decedentium, cap. 287. si aliquis
fol. 96. à fr. vol. eo. & cap. 288. decen-
dente, fol. eo. at.
Successio collateralium, cap. 289. in suc-
cessionem, & ca. sequ. 97. à fr. vol. eo.
Successor cedenti, scienter, post cessionem
liberans debitorum, puniatur ca. 447.
cessionarius, fol. 151. à fr. ver. fin. fol.
152. à fron. vol. 1.
Successor singularis, quando locatio-
natoris sui, stare non teneatur cap.
399. cum res fol. 135. à fr. vol. 2.
Succumbens in causa commissionis in-
terloquutoria, in totum condemnatur
in duplicatis impensis, cap. 41. com-
missio, fol. 14. at. vol. pri.
Succumbens in causa grauaminis com-
missi, amplius non auditur, & con-
demnatur in expensis, cap. 149. si quis,

fol. 51. at. vol. pri. adino 76. tenimur
Summarie, &c. proceditur multis casu-
bus, cap. 47. dominus potestas, fol. 10.
18. at. & cap. 48. quilibet, fol. 19. à
fron. vol. 1.
Summarie proceditur in executione ex-
pensarum, cap. 56. si quis fol. 20. at. ver.
volum pri.
Summarie proceditur contra debitores,
vigore chirographorum manu pro-
pria scriptorum, vel subscriptorum,
cap. 96. omnes fol. 31. at. vol. pri.
Summarie, &c. testamenta, & vltime vo-
luntatis executioni mittenda sunt,
cap. 157. nullus fol. 53. at. vol. pri.
Summarie proceditur contra gubernato-
rem pignorum, cap. 224. contra fol.
76. at. vol. pri.
Summarie, & officio proceditur contra
non facientem describi pignora cap.
234. Quilibet, fol. 80. at. ver. & de pre-
dictis seq. 81. à fr. vol. pri.
Summarie proceditur per Abbates no-
tariorum in cognitione, an instrum-
tum sit rescindendum, vel ne, cap. 338.
nullum fol. 109. à fron. uerl. & prædi-
cta fol. eod. at. vol. pri.
Summarie, & quolibet die &c. per abba-
tes notariorum in causis coram eis uer-
tenribus, proceditur, ca. 345. abbates
fo. 111. at. ver. & prædicta fol. 113.
à fron. vol. pri.
Summarie, &c. iudices exequentur ea,
quæ per Abbatibus notariorum ab eis
requiruntur ca. 370. quilibet fo. 113.
à fronte.
Summarie, &c. proceditur in casu statu-
ti quod est, capite 131. si burgos, fol.
85. at. ver. vol. 3.
Summarie, &c. proceditur per iudicem
stratarum, ca. 173. statuitur, fol. 97. at.
vol. 3.
SYMMARIE, & prout sibi uideretur
Vicarius Prætoris decidit, & de-

terminat in quibusdam casibus cap.
 18. Vicarius fol. 9. ater. vol. 1.
 Summarie &c. proceditur per sindicato-
 res in causis sindicatarum cap. 31. sin-
 dicatores, fol. 10. at. vers. & hæc fol.
 11. a fron. vol. 1.
 Summarie &c. cogitur fieri faciens fene-
 stras, respicientes, vel immitens stilli-
 cidium in alienum, illud, & illas obtru-
 rare ac reparare, nisi doceat habere
 servitutē, cap. 33. si aliquis, fol. 117.
 a fron. vol. 1.
 Summarie proceditur in casu statuti de
 communi pariete, ut ibi cap. 34. si
 quis, fol. 118. a fron. vol. 1.
 Summarie, &c. Communia coguntur ad
 restitutionem damni dati, si non con-
 signaverint malefactores, tempore
 debito, cap. 37. si de carcere fol. 127.
 ater. vol. 1.
 Summarie &c. cogitur receptor colo-
 ni debitoris, & certorum aliorum, sa-
 tisfaciendū primo locatori, nisi post
 denuntiationem eos expellat, cap. 379.
 nullus, fol. 129. a fron. ver. & si quis,
 cum seq. fol. eo. at. vol. 1.
 Summarie, &c. inter locatorem, & con-
 ductorem, occasione conductionis
 proceditur d. c. 379, nullus nesci. & si
 controversia, fol. 131. a fr. vol. 1.
 Summarie procedunt in casu statuti pri-
 mi sub rub. generali de Represalijs.
 quod est, cap. 438, si quis fol. 146. a
 fron. & in casu statuti sub eadem rub.
 quod est, cap. 441. si quis fol. 147. a fr.
 volumine 1.
 Summarie, &c. cogitur Laicus habens
 decimam, ad vendendum eam domi-
 no fundi, cap. 481. si quis fol. 156. at.
 volum. 1.
 Suspecta persona, quæ dicatur in mate-
 ria sequestrari, cap. 129. penes fol. 78. a
 fron. vers. & suspecta fol. eo, at. ergo, &
 volumine pri.

Suspensio instantiæ, cū expressione ter-
 mini, vel sine, quando tempore duxerit
 & quid operetur, cap. 183. si contin-
 gat fol. 59. a fron. vol. 1.
 Sindicandi quando, & quomodo fideiu-
 bere teneatur cap. 32, reneantur cir-
 ca prin. fol. 11. at. vol. 9.
 Sindicandi, si fideiussionem requisitam
 non prestant, detinentur cap. eo. in
 prin. fol. eo.
 Sindicandis patrocinandum non est in
 causis sindicatarum, sub pena, &c.
 cap. nullus fol. 14. a fron. vol. eo.
 Sindicari officialis quandoque potest,
 durante officio, cap. 480. si qua, in fin.
 fol. 156. a fron. vol. 1.
 Sindicatores duo, per Abbates notario-
 rum eligendi sunt cum conf. aliorum
 officialium, pro sindicatu officialium
 collegij prætoriorum cap. 312. ad
 hoc fol. 151. a fron. vers. statuitur fol.
 eo. at. vol. 1.
 Sindicatores prædicti condemnant, &
 mulctant reos, sed non exequantur
 cap. eo. ver. eo. & seq. fol. eo.
 Sindicatores prædicti coguntur munus
 obire, capite cod. versiculo, & ad
 folio cod.
 Sindicatores prædicti, habent decimam
 partem condemnationum quæ per-
 hunt, cap. eo. ver. fin. fol. eo.
 Sindicatores Prætoris, & iudicium, qui
 sint, & a quibus eligantur, & quod sit
 eorum officium cap. 30. finito fol. 10.
 a fr. vol. 1. cap. 31. & 32. seq.
 Sindicatores ipsi quoddam salarium ha-
 beant, capite cod. vers. fin. folio cod.
 at. ergo.
 Sindicatores ipsi, quolibet die etiam se-
 riato, procedunt, cap. 31. sindicatores
 circa prin. fol. eo. at.
 Sindicatores prædicti summarie, & quo-
 cunque alio modo, prout melius sibi
 videtur procedunt cap. eo.

- uerf. & generaliter, f. 1. a fr. uol. eo.
 Syndicatores possunt deuenire ad tormenta, & summarie &c. in causis syndicatorum procedunt cap. eo. uer. & hæc omnia fol. eo.
- Syndicatores debent fieri facere Cridas de syndicatu iudicum, & quomodo, capite 33. Datis, in prin. fol. 1 si a fron. uol. 2.
- Syndicatores prorogant terminos probatorios in causis syndicatorum, ca. eo. uerf. possint, fol. eo.
- Syndicatores accipientes munera, a iure prohibita, puniuntur, capite 34. te neatur, uerf. & ubi, fol. 1. ater. volumine 2.
- Syndicatores procedunt contra sindicandos pro pecunijs ablatis, etiam, quod facta sit earum restitutio, cap. eo. uerf. & teneantur fol. eo.
- Syndicatores etiam procedere tenentur, & inquirere contra sindicandos, ex officio, etiam quod nulla sit per aliquem delata querela, cap. eo. uer. & si contingat fol. eo.
- Syndicatores non obstan. Accordio inter querelantem, & sindicandum factio, contra prædictum sindicandum procedere debent. cap. eo. uer. eo.
- Syndicatores nõ debent procurare, uel curare, uel admittere accordium sindicatorum cum partibus d. c. & uer. in fin. fol. eo.
- Syndicatores non possunt accipere pro eorum sententijs, nisi secundum statuta cap. eo. uer. qui fol. 13. a fron.
- Syndicatores non possunt aliquid in fin. dicatis reservare declarandũ, nisi de licentia Principis, uel Senatus, capite eod. uer. eo. fol. eo. & si aliqua reservata fuerint utf. debent per eos, sub pena intra certum tempus terminari, capite eod. & uer. eo. fol. eod.
- Syndicatores, generalem absolutione sine licentia principis, uel Senatus, non possunt facere capite eo. uer. eo. fol. eod.
- Syndicatores non possunt ab aliquo impediri in processibus sindicatorum, sub pena cap. 38. nullus, fol. 14. a fron. uol. 2.
- Syndicatores possunt usq; ad mortem, inclusiue, condemnare, & sententiam ex equi ca. 40. quicunq; uerf. si. fol. eod.
- Syndicatores inquirunt, & condemnant si officiales grauerunt eos, qui partem suam, oneris imposui, soluerunt, cap. 23. si aliqua, fol. 85. a fr. uer. & iudex l. eo. at. uol. 2.
- Sindicorum potestas, quanta sit, capite 31. sindicatores fol. 10. ater. uol. 2.
- Sindicatus officialium collegij notariorum expediri debet intra 15. dies, ca. 35. ad hoc fo. 115. a fron. uer. & statuitur, fo. eo. at. uol. p.
- Sindicatus Prætoris, & iudicum, intra quod tempus finicndum, cap. 34. teneatur in pri. f. 1. at. uol. 2.
- Sindici collegij notariorum, debent esse duo cap. 343. communitas in princ. fol. 3. a fron. uol. 1.
- Sindici prædicti, quomodo eligantur, cap. eo. uer. & sint fol. eo.
- Sindicti scholæ aurificum, quot eligi debeant, & a quibus, & quam potestatem habeant, cap. 100. statuitur, fol. 34. ater. nol. 2.
- Sindicorum collegij notariorum salariũ ca. eo. uer. fin. fol. 3. at. uol. primo.
- Sindicorum prædictorum officium ca. 351. sindici fo. 115. a fron. uol. eo.
- Sindicus non potest ipsemet notarius in eius instrumento constitui, ca. 339. nullus, fo. 110. a fron. 51.

- Syndicus non potest pacisci cum cliente sub spe uiciorum cap. 431. nulus fol. 146. at. vol. pri.
- Syndicus satisfaciendus est de mercede sua licet non sit conuentum, cap. 432. Aliquis fol. eo.
- Taxatio mercedis Notariorum pro explicatione instrumentorum, cap. 404. Vt tollantur, fol. 132. a fr. cum seq. usque ad fol. 137. inclusive vol. primo.
- Taxatio predicta in casibus indecisis relinquitur arbitrio Abbatis Notariorum, cap. eo. ver. item quonia, fol. 136. at. et.
- Taxatio predicta pluribus in causibus corrigitur, cap. 217. statuitur fol. 80. a fron. uol. 2.
- Tempora arbitramentorum non currunt, nisi scienti, cap. 118. tempus, fol. 44. a fron. uol. pri.
- Tempora commissione petit, quando non currant, cap. 99. in Causibus fol. 34. at. et. vol. 2.
- Tempora probatoria, stant in suspensio, pendente instantia appellationis interloquuto, 12, cap. 196. appellans. in fi. fol. 62. at. vol. 2.
- Temporibus probatoribus in causa appellationis transactis, quid per partes faciendum, cap. 134. deinde fol. 48. a fron. vol. pri.
- Tempus longum, quod intelligatur, ca. 146. si dubium, fol. 119. at. vol. 2.
- Termini ad probandum, & reprobandum in causis ordinariis, cap. 21. termini, & cap. 24. post terminum fol. 9. a fr. vol. pri.
- Termini probandi, & reprobandi in causis summarijs, ca. 25. causa, fol. 10. a fron. uol. eo.
- Termini in causis summarijs possunt per ludicem abbreviari, & non potest appellari, & ca. 26. possit & eo.
- Termini probatorii non currunt in quibuldam causis cap. 40. iacta fol. 14. at. vol. pri.
- Termini probationum, non currunt, donec disputatur super forma sacramenti in causa delati, cap. 100. statuitur, fol. 34. a fron. uol. pri.
- Termini probandi, & reprobandi in causa secundae appellationis limitatur prout in prima cap. 138. & intelligantur fol. 48. at. in fin. vol. eo.
- Terminus decidendi causas cap. 21. termini, fol. 9. a fron. in fin. uol. p.
- Terminus ad respondendum, & deliberandum, petitionis, cap. 22. termini, fol. 8. at. vol. pri.
- Terminus probandi oppositionem, quod quis non sit Consul, Notarius, uel seruidor, & ca. 82. Allegatio fol. 29. at. vol. pri.
- Terminus deliberandi super forma iuramenti, non potest esse minor duorum dierum, cap. 100. statuitur fol. 33. a fron. vol. eo.
- Terminus ad iurandum super forma sacramenti, ad minus debet esse trium dierum, d. cap. 100. statuitur fol. 33. a fron. uol. pri.
- Terminus probandi in causis sequentibus, quando non potest, uel non uult prestari satisfactio de re sequestrata exhibenda cap. 3. Quo libet circa, si fol. 43. a fron. vol. p.
- Terminus probandi in causa reuocato inter compulsos, cap. 116. Petito fol. 43. a fron. vol. pri.
- Terminus probandi in causa reuocato inter uoluntarios, cap. 117. si quis fol. at.
- Terminus probandi, & reprobandi in causa appellationis, cap. 132. postquam, fol. 47. at. & cap. 133. successiue, fol. 48. a fron. vol. pri.
- Terminus faciendi defensiones in

casu petitionis præcepti intrandi
uigore paſtorum exequuti uoſi,
cap. 156. uigore folio 53. à fronte
uol. eo.

Terminus probandi in cauſis cridarū
ſtatutus, ponenti, capite, 464. &
quia fol. 156. à fr. uerſ. ſtatuitur,
folio eo. at ergo. nol. p.

Terminus contradicentibus in cauſis
cridarum ad reprobandum, ca. eo.
uerſ. & ſi aliquid folio eo.

Terminus contradicentibus ſtatutus
eſt, etiam communis, ponentibus
cap. eo. uer. qui terminus fo. 157.
à fronte.

Terminus in cauſis cridarum ſiat no-
minatio iurium, uel teſtum exiſte-
tium extra ducatum, cap. eo. uerſ.
& hoc, & ſeq. folio eo.

Terminus probandi, & reprobandi,
qui nā ſtatuitur contradicentibus
in cauſis cridarum, ſi inter ſe dilce-
ptare uoluerint, capite eo. uer. ſed
ſi folio 157. ater. uol. eo.

Terminus ad probandum in cauſis ſyn-
dicatum, cap. 33. datis circa prin.
folio 12. à fronte uol. 2.

Terminus præfixus debitori p. facie,
ad probandum, quādo contra dicitur
exequutionibus, uel ſequeſtris, c.
201. ſtatuitur fo. 64. à fron. uol. 2.

Terræ communes quādoq; intelligū-
tur de iuriſdictione cōmunis Me-
diolani c. 311. idem uer. & intelligā-
tur fol. 102. ater. uol. primo.

Terræ quāuis ſint infendate, dicun-
tur tamen de ducatu, cap. 19. pote-
ſtas folio, 6. ater. uol. 2.

Terræ dncatus, quos Officiales conſti-
tuant, & quid poſſint, cap. 94. Qui-
libet, fol. 32. à fron. uol. 2.

Terræ infendate, habent iuriſdictionē
ſibi conceſſam ex Priuilegijs refer-
uato tamen decreto maioris Magi-
ſtratus capite 96. iuriſdictes, fo. 72.
at. uer. in terris autem, & ſeq. f. 73.

at ergo uol. 2.

Tertio electo, arbitri non poſſunt ſe
amplius de cauſa intrinſecere, ca.
115. ſi decreto fol. 41. ater. uol. p.

Tertius, quando eligi poſſit cap. 115.
ſi decreto, fol. 42. à fr. in ſi. vol. p.

Tertius, quam poteſtatem habeat, d.
capite fol. eo. ater.

Teſtamenta rogata ante publicatio-
nem ſtatutorum ualent, licet non
ſint ſubſcripta, à pronotarijs uel te-
ſtibus, cap. 93. Inſtrumenta, fo. 32.
at ergo uol. pri.

Teſtamenta mitti debēt exequutioni,
omni prorsus exceptione uel ſini-
ſtra interpretatione remota cap.
157. nullus folio 53. at. uol. p.

Teſtamenta, quando reddāt nulla,
cap. 300. uxori fol. 100. à fr. uer.

Ita 9 folio eo. ater. & capite 319.
Si quis, fol. 104. à fron. uer. ſin. &
capite 320. ſi autem ſi. eo. at. uol. i.

Teſtamenta in ciuitate, & uillis conſi-
cienda, tam tempore peſtis, quam
nō quibus cum ſolemnitatibus ſie-
ri debeant capite 319. ſi quis, cum
duobus ſeq. f. 104. à fr. vol. pri.

Teſtamenta tacta ad pias cauſas de-
bent inquiri à ſeruitore collegij

Notariorum, & publicari liſ, quo-
rum inter eſt cap. 561. manuteneā

tur circa ſi. fol. 121. at. vol. pri.

Teſtamenta ſanrum ædenda habenti-
bus intereſſe, cap. 373. nullus fol.

123. à fr. vol. p.

Teſtamenta, & certa alia ſunt Nota-
rijs rubricanda, & notificanda ad
officium ſtatutorum, cap. 71. Quia

fol. 23. à fr. & cap. 251. ſtatuitur fol.

69. à fr. uol. 2.

Teſtamenti imbreuiatura quando, &
quomodo ſubſcribenda, cap. 319.

ſi quis, fol. 104. à fronte, & cap. 317.
idem, uerſ. in Villis fol. 105.
à fronte, vol. pri.

TESTAMENTUM, quando expletur

- quomodo per notarium subscribendum, capite, 319. si quis uers. & in qualibet folio 104. a fronte, uol. eo.
- Testamentum per auctoritatem explendum, qualiter a notario subscribendum cap. eo. uers. in expleto, folio eo.
- Testamentum ecclesie, conficitur secundum solennitates a iure requisitas, cap. 323. in testamētis f. 105. at. uol. p.
- Testari nemo prohiberi debet, cap. 157. nullus e. si. fo. 54. a fr. uol. p.
- Testari quilibet potest regulariter, nisi prohibitus reperiat, capite 319. si quis in prin. f. 104. a fr. uol. j.
- Testari sine scriptura, quomodo quis possit, cap. 320. si autem, folio eo. ater. uol. p.
- Testari licet in scriptis, secundum ius eorū, cap. 321. & prædicta, uers. fin. fol. 105. a fron. uol. 2.
- Testari inter liberos licet, cum duobus testibus, capite 322. in codicillis, uers. & prædicta fol. eo.
- Testari licitum est, tempore pccatis, & ad pias causas, cum duobus testibus, ca. eo. & uers. eo fo. eo.
- Testator tenetur nominare hæredē, ore proprio, cap. 319. si quis circa prin. fol. 104. a fron. uol. 1.
- Testes non possunt recipi, nisi prius productis capitulis, cap. 53. testes folio, 30. ater. uol. j.
- Testes forēses in causa civili, & damnorum datorum, sunt remunerandi, cap. 86. cum fo. eo.
- Testes possunt examinari, tempore feriato, modo non sit in honorem Dei, uel sanctorum, ubi mora periculum esset allatura, cap. 108. in omnibus, fo. 37. a fron. uol. pri.
- Testes tres regulariter in quolibet instrumento sunt apponendi, quorū unus saltem sit contrahentium notus, cap. 322. in quolibet, in princ.
- fol. 307. ater. uol. pri.
- Testes in instrumento quomodo scribi debeant q. cap. uers. alioqui, fo. 108. a fron. uol. pri.
- Testes quando intelligantur idonei, & contrahentium cognitores cap. uers. si. fo. eo.
- Testes sufficere notos illius, cuius mandato, vniuersitas congregatur, capite, 333. in sindicantibus fol. eod.
- Testes si examinentur a notario non descripto, attestaciones corū sunt nullæ, cap. 352. manuteneatur uers. & ipsum fo. 116. a fr. uol. pri.
- Testes nō possunt recipi, nec examinari, nisi per notarios. ad hoc ellectos, & approbatos, fallit tamen, & c. cap. 402. eligantur fol. 137. ater. uol. p.
- Testes in causis compromissorum, & in alijs, de voluntate partium examinari possunt a quocunq; notarij cap. eo. uers. fin. fol. eo.
- Testes qualiter examinentur, ca. 403. si contingat, uers. qui notarius, & seq. fol. 138. a fron. uol. p.
- Testes examinati per nō approbatos, non probant, cap. eo. uers. in quibulcunq; fol. eo. ater.
- Testes si recipiantur super Petitione in iudicio, seruanda sunt requisita circa testes recipiendos super capitulis capite eo. uers. idem in omnibus folio eo.
- Testis pro uniuersitate sua, quando non est idoneus, cap. 87. nullus fo. 30. at. in si. uol. p.
- Testis recusans prohibere testimoniū punitur, & per personalem detentionem etiam ad illud perhibendum cogitur cap. 95. si quis fo. 32. atergo uol. eo.
- Testis dictum, quando non ualeat. c. 94. dictum fo. 33. a fron. uol. eo.
- Testium dicta quando dantur ad

- versario quid notario soluendum
cap. 403. si contingat, fol. 138. a
fron. vers. si vero fol. eo. at. vol. pri.
- Thesaurarius communis Mediolani
soluit salarium presidentibus pro
missioni, cap. 30. illi, vers. quæ qui-
dem, fol. 16. at. vol. 2.
- Thesaurarius officij stratarum, qui, &
a quibus eligatur, & eius officium,
cap. 277. item, folio 99. a fronte,
volumine 1.
- Thesaurarius stratarum iurare debet
sub certa forma, capite eod. in fin.
fol. eo.
- Torcularia, robari non possunt nec
sequestrari, cap. 151. non possunt,
fol. 86. at. vol. pri.
- Transactio iurata, privilegiatur cap.
46. quod nullus, folio 18. a fronte
vol. pri.
- Transilatores non possunt transila-
re argentum agratum, tante crassi-
tudinis, quod ex possint confici
catheas, nec illud alicui, sine licen-
tia tradere, cap. 143. nullus fo. 48.
a fronte vol. 1.
- Transumpto solemniter facto, fides
adhibetur, quemadmodum origi-
nali cap. 399. Transumpta, circa
prin. fol. 130. at. vol. pri.
- Transumptum, qualiter faciendum,
& eius solemnitas, cap. 399. tran-
sumpta, fol. 130. at. vol. pri.
- Transumptum, de transumpto fieri
potest cap. eo. vers. salvo ioleo.
- Transumptum fieri potest absque ci-
tatione cap. eo. uer. & fieri, fol. eo.
- Transumptum quando possit fieri de
instrumento per autoritatem ex-
pleto d. cap. uer. salvo in fi. fol. eo.
- Transumptum fieri potest etiam ser-
uata forma iuris communis, cap.
eod. in fin.
- Tuba sex argenti per commune Me-
diolani Tubatoribus tradenda cap.
79. Manuteneantur, f. 106. at. uer. 22. T
Tubæ prædictæ non possunt uendi
emi, nec pignorari, sub pena &c. V
capite eo. folio eo.
- Tubatores quod esse debeant, & quod
sit eorum officium cap. 128. Sex, in
prin. folio 16. a fronte uol. 1.
- Tubatores satildare tenentur de sala-
uandis, & restituendis Tubis argen-
ti eis per Commune Mediolani
traditis cap. 79. manuteneantur,
fol. 16. at. uer. uol. 1.
- Tubatores tenentur proclamare etia-
das sibi per iudices traditas cap.
80. Quemlibet fol. eo.
- Tubatores iurare tenentur sub certa
forma, capite 81. statuitur uer. ius
fol. 17. a fronte vol. 1.
- Tubatores quid accipere possint pro
cridis faciendis cap. eo. uer. item
quod fol. 17. at. usque ad fin. cap. 1
- Tubatores quando nihil pro cridis
faciendis, accipiant cap. eo. uer. f.
Cridas fol. 18. at. uol. eo.
- Tubatores quandoque priuari pos-
sunt, & quid tunc seruandum cap.
eo. uer. f. & si ipsi, & sequen. fol.
19. a fron. uol. eo.
- Tubatores tenentur ire ad oblatio-
nem, absque solutione, cap. eo. uer.
iis quod il pri. fol. 29. a fr. uol. eo.
- Tubatorum Communis Mediolani
salarium, capite 78. Sex. uer. & ha-
beant, fol. 26. a fronte uol. eo.
- Tutor, quomodo, & quid in eius de-
putatione seruandum, cap. 34. si
deinceps in fin. fol. 12. at. uol. pri.
- Tutor testamentarius potest esse quis,
licet debitor pupilli, nec propte-
rea potest se excusare. sed tenetur
manifestare creditum, &c. ca. 316.
Debitor fol. 103. at. uol. pri.
- Tutor etiam durante Officio potest
compelli ad reddendum rationem
Cap. 318. Quilibet, f. 104. a fr. uol. 1.

Tutoris libro, an credatur, cap. 347.

Fides folio 104. a fronte vol. pri.

Valor rei, in taxatione mercedis Notariorum, pro expeditione instrumentorum, qualiter computetur, cap. 40. ut tollatur, vers. ite quod ualor fol. 137. a fr. vol. pri.

Vassalus in praeiudicium creditorum non potest refutare, vel alienare feudum, cap. 337. si quis, fol. 91. at. vol. primo.

Varena habet merum, & mixtum imperium, cap. 96. iudicantes, vers.

Varena, fol. 3. a fr. vol. pri.

Varium habet merum, & mixtum imperium, & omnimodam iurisdictionem, d. cap. vers. Burgus Varisij fol. eo.

Vedigalia non possunt exigi pro seibus, & mercantijs, quae a quibusdam locis ad ciuitatem conducuntur, capite 66. statuitur fol. 1. a fronte volumine 2.

Vendens rem immobilem quando pro euictione satisfacta tenetur, capite 444. re immobili fol. 130. a fronte vol. pri.

Vendere quandoque quis prohibetur cap. 420. Praterca, fol. 144. a fronte vol. pri.

Vendere praedium nullicum, continguum, quando, quis cogatur, capite 434. si quis, fol. 146. at. ergo volumine eod.

Vendere quandoque quis cogitur etiam in forma communi, cap. eo. vers. si vero, fol. 148. a fr. & cap. 139. Dispositio, fol. 149. a fr. vol. eo.

Vendere volens utile dominium aliquis quotz partis, alij quam domino directi quid seruari debeat, cap. 436. habens fol. 148. at. volumine eod.

Venditio quando presumatur facta in fraudem creditorum, cap. 262. si

quis fol. 88. a fr. vol. pri.

Venditio quo ad casum lucendi, quando perfecta intelligatur, cap. 418. uenditio fol. 143. at. vers. eo.

Venditio rei, cuius latio scripti potest, quomodo facienda, cap. 409. si quis uerf. & in fol. 144. a fr. vol. p.

Venditio quandoque fingitur facta, cap. eod. vers. eo, fol. eod. & capite. 474. si quis circa med. fol. 147. a fr. vol. pri.

Venditio in casibus nationum, a statutis concessarum, sit quandoque in forma communi, cap. 412. & praedicta, fol. 140. at. vol. pri.

Venditor non potest esse testis in causa rei venditae, cap. 90. venditor, fol. 31. a fr. vol. 1.

Venditor non tenetur emptori ad interesse, quando res vendita luitur vigore statuti, de re paterna lucenda, cap. 417. vers. & si plures, in fin. fol. 141. at. vol. 1.

Venditor quando non tenetur satisfacere pro euictione, cap. 444. re immobili, vers. & praedicta fol. 130. a fronte vol. eod.

Venditor argenti tenetur illud manutene re bonitatis, quae facti sunt assagium, cap. 147. uendentes fol. 48. at. vol. 2.

Venditor rei locatae, durante locatione, tenetur ad interesse uersus conductorem, cap. 336. cum res, circa prin. fol. 135. a fr. vol. 2.

Venditor decimae coactus non promittit, nisi pro eius dato, & facto, cap. 433. si quis fol. 136. uol. eo.

Venditores quarundam rerum non possunt morari in Broletto ad vendendum, cap. 429. nullus fol. 544. a fronte vol. 2.

Venditori animalis, quandoque cum Sacramento creditur, quae animal uenditum, non erat morbosum,

capite 487. Redhibizio, folio 158.
à fron. uol. eo.

Verba quædam, quandoq; sunt in sub
scriptione per iudicem, apponen-
da sub pœna capite 203. Declara-
tur, fol. 65. à fronte uol. 2.

Vestes mulieres, non possunt robari,
nec sequestrari, capite 254. vestes
fol. 26. à fronte uol. primo.

Vestes quædam, tam per uiros, quam
mulieres portari prohibentur, etiã
sub pœna cap. 451. Nullus fo. 149.
à fronte uol. 2.

Vestes lugubres, à quibus deferri pos-
sunt, capite 465. occasione, folio
151. à fronte uol. eo.

Vestis Funerbris, quam lucratur, mu-
lieri mortuo uiro, capite 193. mu-
lier, uers. & intelligatur, folio 98.
à tergo uol. primo.

Vestis Funerbris prædicta, restituitur
hæredibus uiri, si mulier transit ad
secunda uota ca. eo. uers. fi. fol. eo.

Vicenalia uniuersitatum uendi nec
obligari possunt, sub pœna, &c. ca
pite 490. Alique, folio 159. ater.
uolumine. 2.

Vicarius Prouisionum ex iudex com-
petens in delictis Prætoris, circa
eius Officium, capite 9. Potestas,
uers. fin. fol. 4. à fronte uol. 2.

Vicarius Prætoris, à quo præponen-
dus, & eligendus, capite 11. præpo-
natur folio eo. à tergo.

Vicarius Prætoris fideiubere debet
ipsi Prætori, de cum releuando ca.
eo. uers. & facta fo. 5. à fronte.

Vicarius Prætoris habere debet ex-
pensas cibi, & potus à Prætoris, &
conventionem faciens de eis alibi
habendis, punitur, capite 13. Vi-
carius folio eo.

Vicarius Prætoris, quodnam habeat
salariũ quod si accipit, punitur ut
ibi uers. fi. capite eo. in princ. fol.

eo. ultra.

Vicarius, & iudices Prætoris iurare
tenetur in manibus, Vicarij prouis-
ionum, sub certa forma, capite 21.
iurent. folio 7. à tergo uol. 2.

Vicarius prætoris in casibus inuen-
tionum armorum, & bordellorum
cognoscere debet summarie &c.
cap. 28. Vicarius folio 9. a tergo,
uol. eod.

Vicarius unus ex Vicarijs generali-
bus eligitur ad Syndicatum Of-
ficialium Pallacij, capite 30. Fi-
nito in principio folio 10. à fron-
te uol. 2.

Vicarius Prouisionum potest esse Of-
ficialis toties quoties creatus fue-
rit, cap. 36. Quicunque uer. & præ-
dicta fol. 15 at. uol. 2.

Vicarius Prouisionum non habet iu-
risdictione in causis singulare per-
sonarum, nisi &c. cap. eo. uers. co.
folio eo.

Vicarius Prouisionum, sine Præfiden-
tibus, nihil agere debet, cap. 50. il-
li, fol. 16 at. in prin. uol. eo.

Vicarius Prouisionum tenetur prote-
gere iura, & possessionem commu-
nis Mediolani, etiam in aliens iu-
risdictione, cap. 59. Potestas, fol.
19. a fron. uol. 2.

Vicarius Prouisionum absque Prin-
cipis licentia, facit oblationes, Ra-
tuas cap. 63. Oblationes, uers. fi. fol.
19 at. uol. 2.

Vicarius Prouisionum potest cogno-
scere an exequutio conestata sit in
debita cap. 70. si contingat, uers.
fin. fol. 25 at. uol. 2.

Vicarius, & Præsidentes prouisionu,
curent, ut legata ad pias causas, &
pro elemosinis, exequutioni mit-
tamur, cap. 71. Quia, folio 23. à
fronte, uers. qui Gubernator foli-
eo. a tergo.

- Vicarius Prouisionum, quid pro prædicatoribus, & elemosinis sancti Benedicti, facere teneatur, cap. 73.
Vicarius, fol. 14. at. vers. 1.
- Vicarius Prouisionum eligere debet sex viros, qui inquirant pauperes per ciuitatem, & eos reducant ad hospitalia, cap. 74. per Vicarium, fol. 25. à fron. vol. 1.
- Vicarius montis Briancie habet jurisdictionem vsque ad libras decem, ca. 96. iudicantes, vers. Vicarius, fol. 33. à fr. vol. 1.
- Vicarius Prouisionum, & quidam alij indices tenentur mittere panem male coctum, & reprobatum propter floribus carceratorum, cap. 164. Dominus, folio 53. at. vol. 1.
- Vicarius Prouisionum cognoscit litteras quæductu sub alienis alius, conficiendorum, cap. 146. licet, fol. 99. à fronte vers. & si aliqua, & fin. fol. 100. at. vol. 1.
- Vicarius Prouisionum cognoscit sua per condemnationibus factis per Iudicem strarum, cap. 375. factis, fol. 98. à fronte vers. statuitur, fol. 100. at. vol. 1.
- Vicarius Prouisionum tenetur concedi facere locum medicis pro Anatomia in Domibus Hospitalis Brolly, capite 15. dominus vers. fin. fol. 111. at. vol. 1.
- Vicarius Prouisionum debet exequi statutum de represalijs, cap. 43. si quis in fin. fol. 146. at. vol. 1.
- Vicini tenentur pro vicinis recipere deposita, vel sequi, & cap. in omnibus, fol. 73. at. ergo vol. primo.
- Vicini pro nobilibus non tenentur ad Opera, etiam communiter inuoluta, & si pro eis damnum patitur, inde omnes perstandi tuor, cap. 133. si aliqua, circa princip. fol. 85. à fron. vol. 1.
- Vicinus quando, & quomodo possit aquam ad transuersum Fluminis, uel rugiz, ducere, capite 145. Ad transuersum, fol. 90. a fr. vol. 1.
- Vicinus quando pontem ad tranuersum, Fluminis vel rugiz, facere possit, cap. 100. fol. 100.
- Victor iurare quando possit pro expensis litijs, cap. 59. si quis fol. 11. à fron. vol. pri.
- Victualia, & cetera negotiationes quæ versus ciuitatem Mediolani, ducuntur non possunt impediri, necrobri sub poena cap. 67. Ferrum, fol. 11. à terg. vol. 1.
- Victualia ducentes versus ciuitatem Mediolani non sunt molestandi pro debito, fallit tamē, ut ibi, cap. 178. Quilibet, fol. 56. at. volumine 2.
- Victualia ducentes, ut supra, si capiantur, relaxandi sunt sine impensa, sub poena, capite 100. vers. & quod non fol. 57. à fronte.
- Victus Victoris condemnandus est in expensis, capite 55. in omnibus fol. 10. at. vol. pri.
- Vidua extra territorium existens, alias, ibi nupta, priuatur hereditate delata, cap. 110. fol. 105. at. fin. vers. pri.
- Vidua etiam dotata, quando de bonis mariti sit alenda, capite 111. si mulier, fol. 103. à fron. vol. 1.
- Vidua non tenetur in communi ad restitutionem damni dati, cap. 775. si de cetero fol. 127. at. vers. & sal. ut in 12. fol. 128. a fr. vol. 2.
- Ville ad sui libitum constituunt syndicos, & Officiales suos, cap. 94. fol. 32. a fr. vol. 2.
- Villardum habitatores rusticosi onera solvunt, fallit tamē, & c. capite 248. Omnia fol. 82. à fronte. vol. 2.

- Vindeciarum ferre quando incipi-
ant, & finiant capite 107. rempori-
bus folio 36. à fronte uol. p.
- Vinum in instrumento taxando pro
mercede notarij soluenda, quanti-
estimetur, cap. 401. ur Tollarur.
folio. 193. à fronte uers. & si in bla-
dis fol. 137. à fronre uol. eo.
- Viri, quas res, & uestes portare prohi-
beantur, cap. 450. statuitur cum
seq. fol. 148. ater. uol. ij.
- Viri non subiacentes ordinibus de or-
namentis, & uestibus prohibitis
capite. 463. non liceat, uers. & præ-
dicta fol. 151. aterg. uol. eo.
- Vox duorum quandoq; pro uoce uni-
us, habetur cap. 30. Finito fol. x. à
fr. uers. & qui, fol. eo. at. uol. ij.
- Vrenfilia rusticorum ad laborandum
rerar destinata, non possunt robo-
ri, nec sequestrari, capite 251. nul-
le fo. 85. à fron. uol. p.
- Vrenfilia macinandi, robati, nec lmi-
pediri possunt, fallit. ur ibi. 252.
non possint, fol. eo. aterg. uol. p.
- Vrenfilia ad usum Torcularium, non
possunt robati, nec sequestrari,
cap. 255. non possint, fo. 86. aterg.
uol. eo.
- Vrenfilia domus, & bestie, & alia ad
laborerium apta, non possunt à co-
lonis extra possessionem locatam,
abndni capite 406. non possit folio
137. à fron. uol. 2.
- Vtile dominum paternum uenditum
iui potest, sicut alie res parere
sed in eo præfertur dominus Dire-
ctus, cap. 417. si quis fol. 142. à ter.
uers. idem per folio, 143. à fronte,
uolu. primo.
- Vxor non possunt à massarijs uendi, si
ne locatoris licentia, aliter possunt
eis ab omnibus auferri, capite.
386. non audeant, fol. 132. ater:
uol. 2.
- Vxor quicquid acquirit, acquirit ma-
rito, fallit tamen, ur ibi, cap. 269.
si qua folio 90. ater. uol. p.
- Vxor non potest cessionem, titulo do-
nationis, accipere contra uirum
uel socerum, in præiudicium credi-
torum ca. eo. uers. fin. fo. 91. à fr.
uol. p.
- Vxor, mortuo marito sine descenden-
te lucratur omnia eius causa para-
ta ac propter nuptias donata. cap.
291. Si maritus folio. 97. à tergo.
uers. & insuper fo. 98. à fr. uol. eo.
- Vxor mortuo mariro, cum descen-
dente, quid Incretur capite eo.
uers. si uero, fol. eo.
- Vxor mortuo mariro, lucratur ue-
stem funebrem, cap. 295. Mulier, 11
folio 98. atergo uol. p.
- Vxor, absque consensu mariti, testari
potest, fallit in quibusdam rebus, ca.
300. uxori fol. 100. à fr. uol. p.
- Vxor quando, & quomodo ex bonis
mariti sui prædefuncti, si talenda c.
312. si mulier, fol. 103. à fr. vol. eo.
- Vxor, ex legato mariti decedentis
cum descendente, constituta domi-
na massaria, & usufructuaria, nihil
habet, præter alimenta, cap. 315. si.
- uxor folio eo. ater. uol. p.
- Vxori per maritum non potest ultra
quartam relinqui, capite 295. qui-
libet folio 299. à fron. uol. p.
- Vxori intestata, quando maritus su-
ccedat, cap. 299. uxore, folio 100.
à fron. uol. eo.

APPOSTILLAE AD NONNVLLA STATVTA

APPRIME FACIENTES.

Ad Statutum, de citationibus. Cap. 1. fol. 1. a fron. vol. 1.

Adverte ad vnum, quod quotidie contingit, & pauci aduertunt, quod citationes fiunt sine mandato Iudicis, contra formam iuris, vt habes per Ias. in §. quadeup. in 1. col. nu. 12. Inst. de ad. Nec hoc statutum disponit, quod Citationes, valeant sine mandato Iudicis, immo videtur dicere contrarium, ponderando verba illa, in Princ. statuti, ibi per iudicantes, uel arbitros, responderi potest, quod consuetudine substatentur, Sed in contrarium facit, quod prohibet statutum consuetudinem allegari. Tu cogita si dici potest 2. modo, quod hic est Silus, non consuetudo. Et limita non procedere hanc consuetudinem, quando, Quis non possit citari, nisi petita uenia, ut per Cast. in l. Sed si hac §. Prætor ait ff. de in ius uoc.

AD IDEM.

Ibi debeat coningere causam insertam, dic idem esse de iure communi, ut per Alex. in l. Eius fami. §. Diu. num. 31. ff. de leg. p. vbi habetur non ualere citationem, in qua continetur, quod quis compareat ad audiendum in sessionem Iudicis, non adiecta causa.

Ad statutum de peremptorio ad audiendum sententiam.

Cap. 1. fo. 3 a fron. uol. primo.

Dum ibi dicitur, 9 principali persona, &c. adverte quod accidit de facto, 9 mortuo principali ignorabatur quis esset Hæres, & dubiabatur, an iuberet citare dominum Litis Aduocati Mediolanensis varia sensere alij 9 curator esset dandus Hæreditati iacenti, quæ representat personam defuncti, & sic, ipsa, seu eius curator, utri Principalis, esset citandus attenda, forma Statuti, alij senserunt Statutum loqui, quando adest principalis, sed eo mortuo, calum remanere in dispositione iuris communis, quo cautum est dominum Litis citandum l. Nulla C. de Prout. Tandem Iudici illi offensa fuit Decisio, Calcan. confi. p. coli 2. uolentis Statutum loquentem, de aliquo, non mererari in Hæreditate vacante, quia sic defunctum repræsentat. & statutum debet intelligi in casu uero, & quod Hæreditas dicatur persona ficta. Cast. in l. Si forori C. de iur. delib. Bald. in auct. Defuncto col. p. in fi. in prin. seq. C. ad Tertul. Ias. in l. Si is. qui pro emptore, in octauo Not. ff. de usucap.

A D I D E M.

Ibi si dimittat Copiam Peremptorii Confilii, Quid si unitantū Confilii, An sufficiat. Ang. confil. 1. 29. col. prima. circa princ.

Ad Statutum, de iudicis, cap. 15. fol. 9.
a tergo, uolumi. primo.

Ibi, per omne genus probationum, sublata fuit difficultas, per Constitutiones quæ quandoq; fiebat, an instrumenta, lapso termino ad probandū, produci posset, uel testes iurati in termino, possent postea examinari, Quia in eis adduntur, illa uerba, & probatum habendum, Quæ tollūt, omnino, lapso termino, uel examen testium tempore debito iuratorum, uel iurium productionem, unde inoleuit cōmunis practica q; habetur recursus ad Senatū Excellentissimū concedē litteras ad producendum, Terminum dierum terminum, uel deponē, ubi in termino, iurauerint.

Ad Statutum, de actis portandis extensis, cap. 36.
fol. 13. a Fr. uolumi. primo.

Notandum est ad nōm, quod in practica quotidie cōtingit, q; productio nis generalis, quæ non fuerit facta cum preestatione, uidelicet, in punctis, & Articulis ad uictoriam causæ facientibus, nalet, & reuelat producentem etiam q; non sit specificata, Aliter si facta sit in punctis, & ut supra prout est communis practica, debet specificari, Ita uoluit Bar. in l. Si finita §. Iulianus numero. xii. ff. Dam. Insec. & in l. accipientis, de Ant. Tut. Fel. in c. imputari, de fid. instr. rom. sing. cccx. incip. Hæsitatum fuit multum.

Ad Statutum. Quod durante instantia Compromissi.
non currat tempus instantiæ causæ principalis,
nec alterius Causæ. cap. xxxix. fol. xliii.
a Fr. uolumi. primo.

Ut cognoscere scias an istud Statutum sit correctorium iuris communis, in totum, uel in parte, Panor. c. pen. numero xliii. cum ibi not. de ind. l. as. in l. properandum. col. v. numero xxiii. C. de iud. tenet, q; ubi non esset Statutum, bene curreret instantia causæ principalis, secus in causâ appellationis, ut ibi, per eum.

Ad Statutum, de exequutione instrumenti, & scripti manu debitoris facti, uel subscripti. cap. xlii.
fol. xv. a Fr. uolumi. primo.

Frequentatur in foro istud Statutum, & nidi multos Procuratores male formasse processus, cū maximo Clieſtū suorū dispendio, in materia istius

Statuti, & propterea aduertendum est in primis, q. Statutum istud dicitur esse exorbitans, a iure communi, ideo stricte intelligatur, Laut. Calc. confi. xvii. & aduerte, q. Statutum dans exequutionem instrumento, est intelligendū de liquido, Alex. coofi. clxxviii. col. ii. onmero primo, uolu. secundo, & ideo, ubi essemus in casu requirente mensuram, priusquam mensuretur contractus ille non diceretur perfectus Paul. de Cast. in l. si seruum §. si modus. ff. act. emp. & ideo non posset intentari remedium huius statuti, non facta prius mensura, prout iis diebus proximis factum fuit, in causa quadam pendente adhuc coram indice, pro qua etiam aduocatus, & fuit oecesse recurrere ad Senatum, qui postea dispensauit, & sic de similibus, ut puta, consilietotibus poedere, uel numero, uel requirente calculum, Dec. confi. ccccxcviii. nume. v. fol. xii. lb. v.

Successionem id dubitare, concessum erat p̄ceptum, & inrimatum parti aduerse, tanquam hæredi, an ista qualitas poterit uenficari in tertio die rum. xv. utilium, uide Paul. in confi. xci. num. vi. lb. primo, secundum no. impress. & considera Statutum nostrum, ibi, facta fide summatione, teneatur iudicens. Sed qui, si pars non opponeret, contra aliquem agentem, uti Hæredem, dic q. etiam parte non apponente antequam aliterus pio cedat, debet, & ostendere hæredem, Soc. coofi. lxxxix. uol. iii. Dec. cōf. lxi. in prin. filius tamen indicatur, prima facie debitor, licet non appareat, q. sit hæres patris, ut per Bar. in l. necessarius. ff. de acquir. hæred. & Castr. io. l. filio patre ff. de leg. primo.

Item adde, q. etiam Statutum istud procedit in instrumentis conditionalibus, post purificatam conditionem, ut per Ang. in l. fin. §. primo cum ibi not. ff. de unlg. & pup. & per Dec. confi. vii. col. iii.

Sed, quid de cessionario creditoris, an beneficio statuti p̄sentis, uti possit, uide Bald. in l. plane, el primo. ff. famil. hercif. & Alex. post Castr. io. l. postulanti. num. ix. ff. ad Trebell.

Pro declaratione Statuti, adde, Quia sui interrogatus a quodam Magnifico doctore contemporaneo, quomodo intelligerem uerba illa, quæ in Prima facie esse creditorem, respondi oidentum esse tex. cum glo. in l. quin quaginta. ff. de probat. & in l. ii. C. edic. diui. Adr. tol. Addidi p̄festa Innoc. in c. cum ueoissent, extra, de int. rest. Sed nouiter teperi. Aret. confi. 66. col. pen. in fin. & seq. p̄t̄ dicta uerba. Prima facie, declaranem, addo Bar. io extrau. ad reprim. §. summarie. uerfi. & ista probatio, col. iii. numero. ix. & numero. x. & Soc. in confi. lxxxix. uerfi. iii. & ult. lib. iii.

Et uidetur q. huiusmodi probatio possit fieri parte non citata, ex quo dicitur, q. si quis prima facie, & facta fide summatione, uide Barr. io extrau. ad reprim. §. summarie. col. iii. uerf. exp̄dicta. Alex. in l. p̄sulante in pria. col. iii. ff. ad trebell. & q. parte absente, possit fieri tenet. Ang. in l. p. ff. quib. mo. in pos. ea.

Ad Statutum, de damno, & interesse, cap. xliii.

fol. 14. a tergo, uol. primo,

Paucis ab hinc diebus fui, a quodā Cliēte, de hoc sæpius interrogatus, an cō

tra iurantem super interesse, ex forma huius statuti, posset probati in contrarium, uidi Alex. late differentem in l. qui bona, §. damni. ff. de dam. in fec. & in l. prima, §. si absens. ff. si ex nox. ca. ag. & respondi q. non maxime atrennis illis uerbis, habearur pro plena probatione, ut per Alex. in addit. ad Bart. in l. si quando. C. unde ui.

Ad statutum, de libellis exhibitoriis, seupræsent.

cap. xlvii. fol. xvii. a tergo
uolumi. primo.

Ad uitandum dispositionem, de qua in præsentis statuto, uide. l. diffamati C. inq. mand. Et maxime per Bal. quia posset impetrare præceptum, Quod uociterando uadit, uelle executionem fieri facere, uigore assensu obligationis, & statim statui facere terminum dicto citato, quia in hoc efficitur actor, ut ibi not. & ibi late Cagnol. præceptor meus.

Ad statutum, de summaria ratione facienda in
certis casibus cap. xliii. fol. xviii. a tergo,
uolumi. primo.

Nota, q. stante hoc statuto disponente procedi posse, ommissa omni solemnitate iuris, & statutorum, respiciente ordinem procedendi, talia uerba important, q. non possit appellari. Quia non posse appellari, uel posse, est de respicientibus ordinem procedendi, ita dixit Alex. in l. prima in si. ff. de leg. secundo. & in consi. clxvii. in si. in secunda par. notab. secundo & uide quæ infra dicam cap. r 50.

In fin. prædicti statuti, Idem habeat locum in omnibus, in libris uidentur. pupillorum. De quibus uiduis loquatur istud statutum, uide Felin. in c. significantibus in ii. col. de off. deleg. Item si pupillus esset diuus, uel uiduua uide Alber. in l. prima. C. quam. Imp. inter. pup. uel uid.

Item nota in si. dum dicitur, ubi causa excedat summam librarum centum, quid si essent plures Personæ, uel plures summæ ex diuersis causis. Fulg. Cons. 100. per totum. mod. in l. si idem cū eodem. ff. de iur. om. iud.

Ad statutum, quod quilibet exercens iurisdictionem,
possit summarie cognoscere in certis casibus. cap. xlviii. fol. xix. a fronte.
uolumi. primo.

Adde tamen ad materiam supradicti, & præsentis statuti, q. quando causa est summaria, omnes articuli descendentes sunt summarie cognoscendi, & decidendi, ut not. la. Cin. l. quantuis. C. edic. diui Adr. toll.

Ad Statutum, de sacramento super expensis, &
damnis promissis in instrumento. cap. 31.
fol. 19. a tergo, uolum. primo.

In fi. dicti Statuti, quod non censeatur sublata facultas reuocandi ipsam
promissionem, uidi la. in. l. si ab Arb. ff. qui satisf. numero. iiii.

Ad Statutum, quod uictus uictori contemnetur in
expensis. cap. 55. fol. 30. a tergo
uolumi. primo.

Memoriae teneas, quod iudex, etiam parte non potente, potest condemnare in
expensis. Mat. late in. l. patre, uel marito col. 3. uers. nota etiam, ff. de quæst.

Ad Statutum, de sapientibus dandis cap. 57.
fol. 21. a fron. uolum. primo.

In primis aduerte, quia perperam agunt iudices nolentes cognoscere, an causa
sit committenda consilio sapientis. Quia Statutum committit exequu-
tionem, cum dicat, teneatur ipse iudicem, & c. ut per Paul. Cast. conf. 23.
incip. uisus punctis, col. prima, & 29. unde exequutor, quamquam sciat
Sententiam iniustam, tenetur eam exequi. Old. conf. 89. sub. tit. de off.
ord. uiden. la. in. l. prima, col. 5. numero. 2. ff. Op. no. nunc. Hinc dicit
Bald. in l. i. C. si quacunque præd. dignit. Quod facta petitione consilii
sapientis, iudex habet manus ligatas.

Ad Statutum, quod quæstio non committatur
aduocato. capitulo 61. fol. 23. a

Qui sint iudices suspecti, & quæ causæ inducant suspicionem, spec. in tit.
de iud. deleg. §. superest.

Ad Statutum, de nominatione testium, iurium. uel
scripturarum existent. extra ducatum Medio-
lani. cap. 66. fol. 24 a tergo,
uolum. primo.

Circa istud Statutum, in primis uide, quid disponat ius commune. in. l. ii. C.
in rem. act. ut scias in quo corrigatur, uel ampliatur, limitetur, extendatur
que Statutum præsens.

Adde, quod si iudex dubitaret, Quod animo calumniandi, talis dilatio petere-
tur, potest multam imponere potenti, quod reputat in practica mirabile
Alex. in. l. i. circa si. prin. ff. si quis iud. non obtemp.

62

Ad statutum, de re litigiosa non alienanda. cap. 11.
fol. 15. a. fron. uolumi. primo.

Ad materiam huius Statuti, vide pract. pap. in fot. lib. in act. re. in glo. uetis,
& legitimis, uerfi. Deniq. & seq. nume. 59.

Ibi, coram arbitratore, cōtrarium cauetur de iure communi, ut per Ias. in l. ii.
in penul. colu. nume. 19. C. de eden. & ibi, an perempta instantia cesset
uitium litigiosi.

Ad statutum, sub rubr. de inter rog. capitulo 66.
& seq. fol. 17. a. fron. uolumi. primo.

Ibi, teneatur quilibet producere &c. An interrogatus a procuratore, si uult
uri instrumento, & casu quo responderit uelle uri, quod uult redargue
de falso, teneatur respondere, dic q. non, quia sicut Procurator nō potest
intercedere in causa Criminali. l. seruum. §. publice. ff. de procur. cū con-
cord. Ita etiam, non debet posse interuenire in praparatotis causæ Cri-
minalis, ita tenet spec. in tit. de procur. §. primo. uerfi. 1. 1. num. 10. quod est
summe notandū, quia multoties contingit in practica, & pauci adueniūt.

Ibi, quod asignetur terminus ad deliberandum, hæc assignatio termini hoc
operatur, ut licet alias cōfessus possit in certis casibus, in iure expressis,
reuocare cōfessionē, hoc tamen non potest, ubi statutus esset terminus
ab deliberandum, Ferr. in sua pract. in fot. interrog. nu. 13. uerfi. similiter.

Ad statutum, de positionibus capit. 83. fol. 19.
a. tergo, uolum. primo.

An procurator possit respondere positionibus, aut habet mandatum, cum
libera, & potest. cap. qui ad agendum, de Procur. in. 6. aur. non habet libe-
ram, & non potest, Quia, ad respondendum positionibus, requiritur spe-
cialissimum mandatum. uidelicet, ad respondendum sic, in causa, quam
habeo cum tali, ut per nouif. in. l. ii. §. finantem. C. de int. Cal. potest tamē
iudex attingere personam principalem, tanquā melius informatam de
ueritate ad respondendum positionibus, ut not. in l. si. C. de procur. &c.
primo de iud. in. vi.

Protestatio, quæ communiter solet fieri, q. ubi non sit respondendum de iu-
re, Responsio habeatur pro nō facta, operatur, ut responsio, pro non re-
sponsione habeatur, ubi de iure non debuisset fieri. Bal. consi. 176. uol. 1.

Ad statutum, quod per testes non possint probari
bannum, emancipatio, inter dictum. &c.
capitulo. 88. fol. 31. a. fron. uo-
lumi. primo.

An ex præsumptionibus prædicta contenta in Statuto possint probari, uidetur q, sic. Bal. in l. prima, numero. 18. uers. quæro quid si statutum. C. de fideicommissi. Dec. in rub. numero. 13.

Ad statutum, quod coloni, & inquilini possint compelli ad perhibendum testimonium. capit. 91. fol. 31.
a tergo, uolum. primo.

An sit intelligendum, quod tale Statutum non extendatur ad causam criminalem, uide per Aret. consi. 119. incip. cogistis me subtilizae; Et declarata, q, licet testes admittantur, tamen non dicuntur omni exceptione maiores, ut per Alex. consi. 18. col. ii. & iii.

Ad statutum, de probatione liberationis contra publicum instrumentum. cap. 95. fol. 31. a fronte,
uolum. primo.

Nota singularem practicam contra istud Statutum. Si quis haberet, tantum, duos testes, q, antequam creditor petat a debitore iterum solutum, debitor præueniendo creditorem, offerat libellum narrantem, quod ipse eidem creditori, talem pecuniam numerauit, pura decem, & q, illa pecunia est sine causa apud ipsum creditorem, & ideo petit eum condemnari ad eius restitutionem, & condemnabitur creditor ipsam pecuniam restituere, & sic debitoraget conditione sine causa, ut i. tit. ff. & C. cond. sine ca. Nec hoc casu contradicit statuto, uel consuetudini, quia non probat, hoc casu, solutionem esse factam, ex causa, de qua in instrumento debiti, quia tunc obstat Statutum, & ideo non dicat in libello se soluisse, ex aliqua causa, ita dicit Alb. in ter. in l. si quis cōfiteben. C. de Epif. & Cler. & l. si in l. Iulianus. nume. 18. ff. cond. in deb.

Et adde, q, licet non admittantur, circa principale. Probationes in contrarium nisi prius requirit statutum tamen circa liquidantia factum, admittuntur probationes communes Ang. consi. 100. in Lucana ciuitate. col. ii. in fi. & seq.

Et intellige, q, prædicti statuti probationes requirantur, si pars opponat, alias non, ut not. Mod. in l. certi conditio. §. quoniam. n. ff. si scr. pet.

Ad statutum, de scriptis manu debitoris factis, uel subscriptis. capitulo. 96. fol. 31. a tergo
uolum. primo.

Statutum loquens in scriptura, verificetur in libro rationum, uel e Aret. consi. 51. & quomodo intelligatur. Dec. consi. 40. col. ii. liditate, Dec. consi. 37. col. prima, & secunda.

AD STATVTVM, DE SACRAMENTO PRAESTANDO;
VEL REFERENDO IN CIVILI CAVSSA. CAP.
C. FOL. XXXIII. A FRON. VOL. PRIMO.

Stante hoc Statuto, declara. quandò dicatur Capitulum dependens, connextum
&c. vt per Bart. in l. Aurelius. §. Idem quæsit. ff. de lib. leg. Bald. in l. secunda
col. p. C. de Re Iud.

AD STATVTVM, DE SACRAMENTO FALSO,
VEL NON VERO, CAP. CII. FO. XXXIII.
A TERGO VOL. PRIMO.

Intellige istud Statutum, vt per Signor. Confi. i 42. & 240. cum seq. 4. Confi.
vbi vult istud Statutum intelligi, de tali periurio, quod de iure ciuili penam
meretur. Et an habeat locum quandò à parte parti. & coram quo Magistra
tu, ibi, multa, Et, an requiratur dolus, vel culpa. Card. Confi. 94.

AD STATVTVM, QVOD DIES TERMINI NON
COMPUTETVR ETC, CAP. CIII. FO.
XXXV. A TERGO VOL. PRIMO.

Ibi, SI VLTIMA DIES &c.

An dispositio huius Statuti habeat locum in Die, vel Termine appposito à Cōtra
hentibus, videtur qd non, cum sit, sub Rub. de Iud. Communis sententia Re
sidentium In Collegio fuit, vt generalitèr intelligatur, tam de Termine Cō
tractus, q̄ ludicii, Et fac. verba illa, ibi, SOLVTIONIS FACIENDAE, qui
est terminus generalis, & ita fuit Iudicatum.

AD STATVTVM, DE DIEBUS FESTIVIS.
CAP. CX. FO. XXXVII. A FR. VOL. P.

Ibi, ARBITRATORE. De Iure Communi, secus esset, vt per Bart. in l. Si
de meis. §. Ex compromisso, & in l. Siferianis. ff. Arb.

AD STATVTVM, DE SCRIPTO MANV DEBL
TORIS PETENDO INFRÀ ANNOS
DVODECIM. CAP. CXII. FO.
XL. A FR. VOL. PRIMO.

Quia frequenter disputatur super materia huius Statuti, ideo diligenter aduertendū.
Et primò quæritur, an babeat locum in Hærede Creditoris. vt contrà eum cur
rat Prescriptio, xii. Annorum, vid. Ang. inter Confi. Alex. i 38. col. 2. & 3. vol.
2. & ibi. Nec huic Statuto renunciari potest, secundum Bart. in l. prima in fi.
ff. de vsucap.

Habet tamēn locū in Creditore forensi, qui contraxit cū Mediolanēsi, quādo solutio est destinata Mediolani, Bart. In l. Cunctos populos. col. vi. pōst med. C. de sum. Trin. vbi las. limitat, & dat modum, qualiter restitueret in Integrum iste Forensis.

Nota tamēn, Quod per Litis Contestationē Interrumpitur p̄scriptio, & p̄petuatur vsq; ad annos, 40. secundū Imol. in l. 2. §. Si rem. col. 2. ff. de vsucap. pro Emp. las. in §. P̄nales, numero, i. 7. l. ult. de Act.

An procedat contra minorem, Cal. consi. 74. col. i. 3. i. 4.

Adde, Quod si Debitor tutus p̄scriptioe istius Statuti solueret, nō tamēn recederet, las. pōst Castr. in l. Si p̄p̄t. ff. Coud. Indeb.

AD STATVTVM, DE IIS, QVI POSSVNT
COGI AD COMPROMITTENDVM,
CAP. CXV. FOL. XLI. 'A' FR,
VOL. PRIMO,

Imprimis q̄eri, & dubitari posset, an Minores possint cogi ad se compromittendum, stante hoc Statuto, vid. Io. An. in Cons. 42. In add. Bolog. col. 2. vers. Ommitto.

2° An stante hoc Statuto, si fiat Compromissum int̄r compulses, videatur factum voluntariē, & non ex Statuti necessitate? las. in l. fin. C. de Iud. De hoc tamē vide in fi. huius Statuti, vbi Casus, Et ibi dicam aliquid.

Compromissum factum In Arbitrum, vel Arbitratorem, duraturum vno, vel duobus Mensibus, licet sit data facultas Arb^r prorogandi Terminum Compromis si toties, quoties voluerit, tamēn nō res tendat in infinitum, non poterit Arbitr^r prorogare, vlt̄a duas vices, aut tres, ad summū, Itā Bal. in c. Tuas. ad fin. de Appell. cum multis concord. allegatis per las. in l. fin. n. 17. & 18. C. de Sac. San. Eccl. Et itā in d. l. fin. dicitur de p̄na, q̄ toties committatur, quoties contrauenium, quā nisi semel, aut bis, ad summū committetur, vt ibi per eum. §. fin. Et vid. Infrā Cap. c. xx.

In fin. Statuti, Ibi, ET INTELLIGANTVR COACTI AD FACIENDVM COMPROMISSVM &c. per hęc verba tolluntur ea, quę ponit Alex. pōst Saly. In l. Si quis maior. p. col. C. de Trans.

AD STATVTVM, DE PRAECEPTIS, ET ARB^r
TRIIS, QVAE DICI POSSVNT INIQUA,
CAP. CXVII. FO. XLIII. 'A' TERGO
VOL. PRIMO,

Ibi, TENEANTVR INFR' A DECEM DIES, Quid si petita nō fuerit Reu^{is}io, sed Arbitramenta sint notoriē iniqua? Dic, quod opposita exceptione non habebunt executionem, Panor. in c. ii. vlt. col. de Arb.

Sequitur in tex. ibi, COR' AM IVDICE COMPETENTI, Quid si haberetur recursus ad Superiorem, vid. Alex. consi. 95. col. pen. & fin. vol. secundo.

AD STATVTVM, QVOD TEMPVS PRÆCEPTO-
RVM, ET ARBITRAMENTORVM, NON CVR-
RAT NISI SCIENTI, CAP. CXVIII. FO.
XL IIII, A PRON, VOL. PRIMO.

Statutum hoc requirit scientiam, non simplicem, sed cum omnibus qualitatibus,
adeo, q. omnia perfecte intelligantur, Alex. Confi. ii 4. primo, vol. In verb. Ac
cedi, col. 2.

AD STATVTVM, QVOD ARBITRAMENTA, PRO QVI-
BVS PRONVNCIATVM FVERIT, MANDENTVR
EXEQVVTIONI, CAP. CXIX. POLEO.

Intellige, ea mandari Exequutioni, quæ sunt valida. Cum. Confi. 7 i. in fi. n. 13. Itẽm
quæ sunt certa, & liquida. Cum. Confi. 137. las. latẽ in l. p. ff. de æden, n. 31. Sed
non placet multum, quia las. ibi de aliis loquitur.

AD STATVTVM, DE TEMPORIBVS INSTANTIAE,
CAP. CXX, FO. XLIII, A TERGO, VOL. PRIMO.

Adde, q. data facultate prorogandi, Prorogatio nõ debet esse maior, q. Primus ter-
minus. Perus. p. ost. Cal. in. c. Tua nobis, de App. Feli. clarẽ in. c. de Causis, in
2. col. versu. 2. limita. de offic. Deleg. Et quoties possit prorogari, vide Alex.
cõfi. 70, lib. 2. Alex. in. l. Qui bona s. Huic stipulationi. ff. Dam. insec. Dec. in
l. p. C. de Sen. quẽ pro eo, quod inter. Et vide suprà Cap. cxv.

Adde Decis. ad communem practicam, quando Compromissum potest prorogari
parte absente, tamẽn Prorogatio debet intimari parti. Felyn. In. c. Olim in. 8,
col. versu. Notatertio de Re iud.

AD STATVTVM, A QVIBVS SENTENTIIS POTEST AP-
PELLARI, ET INTRA QVANTVM TEMPVS, CAP.
CXXXI, FO. XLVII, A PR. VOL. PRIMO.

Ad id, quod communiter fieri solet, quando admittatur App. si, & in quum de iurẽ
re, quid erit. Card. elem. 2. 6. fin. in fin. de App.
Dubio emergente, an Causa sit appellabilis, committitur Articulus, Dec. Confi.
49. in fin. Raph. in. l. Si quis in conscribere, C. de pact. vbi loquitur in Compromis-
sillo, an Causa sit compromissibilis, & ibi las. col. pen.

AD STATVTVM, A QVIBVS SENTENTIIS NON
LICET APPELLARI, CAP. CXLI, FO. XLIX,
A TERGO, VOLVMINE PRIMO.

Quid si, In casibus, in quibus nõ erat admittenda App., & Sententia transiisset

In iudicatum, factus fuerit Processus, an teneat, vel retractari possit, quòd sic. Corn. Conf. 55. vol. 3.

Ibi, IN CAUSSIS MERCEDVM NON EXCEDENTIBVS SVMMAM LIBRARVM. L. Quid si essent plures summe, ex diuersis Causis mercedu, vel plures personę. Ful. Conf. 110. per totum, & Alex. Conf. 113. 2. col. vol. 5.

AD STATVTVM, QVOD VERVS CONTV-
MAX NON POSSIT APPELLARE, CAP.
CXLII. FO. L. 'A FR. VOL. PRIMO.

In materia, vide Conf. 2. Gem. licet loquatur ibi in Procuratore, qui si est verus contumax, non auditur appellans, sed Dominus, eo casu, potest appellare.

AD STATVTVM, DE GRAVAMINE PRAECEPTI, ET
INTERLOQVVTORIAE, CAP. CXLVIII.
FOL. LI, 'A FR. VOL. PRIMO.

Hoc Statutum non haberet locum, quando esset Interloquenterialis, quę haberet vim diffinitiuę Sententię, quia non esset, isto casu, à tali Sententia aggravanda, sed appellandum, quia talis Interloquutoria, quę sapit vim Diffinitiuę, non potest ab eodẽ Iudice reuocari, vt per Doct. in l. Quid iussit ff. de Re Iud. In fi. prædicti Statuti, vbi fit mentio de Salario, Quid si propter paupertatē depocere non potuit Salariũ Bal. in. l. 2. §. Si Quis in iudicio, in fi. ff. Si Quis Caut. Crem. Sing. 2 i. Bal. in. l. Continuus. §. Illud ff. de verb. obl. Mar. in Not. vlt. Si. Sed an sufficiat oblatio, & quomodo intelligatur. Zab. Conf. 67.

AD STATVTVM 'A QVIBVS SENTENTIIS INTER-
LOQVVT. NON LICEAT APPELLARE, CAP.
CL. FOL. LI, 'A T. VOL. PRIMO.

Aduertatur, Quòd istud Statutum non habet locum in Causis, de quibus in Statuto Incipiente, DOMINVS POTESTAS, Quia appellare, & non appellare ab Interloquutoria, est de ordine procedendi. Ita Soc. Conf. 195. col. 2. Et vide suprà in. d. Statuto DOMINVS POTESTAS, Cap. XLVII. fol. 12. à t. vol. p.

AD STATVTVM, DE PERSONIS, QVIBVS LICET
APPELLARE PRO ALIO, SEV PRO ALIIS
CAP. CLI. FOL. LI, 'A T. VOL. PRIMO.

Nota, q. Procurator ad Causas non potest ab Exequutione appellare, quia si apparet eum iniuste appellasse, faciet Dominum cadere in pœnam, Felin. in c. Quòd ad consultationem, numero. 21. de Re Iud. las. in. l. In iuria. C. de Procur. & in. l. si Procurator ff. de cond. Ind. & Soc. Conf. 120. numero. 6. p. vol. & Rom. Conf. 241. numero. 11.

Ad Statutum, quod non detur præceptum intrandi in
possessionem, nisi citato possessore. capit. 155.
fol. 52. a tergo. uolum. primo.

An Statuta loquentia in possessore uerificentur, in eo, qui desit possidere,
lo. And. in reg. possessore, de reg. iur. in. vi.

Ad Statutum, de præcepto concedendo ad execu-
tionem pactorum. cap. 156. fol. 53. a fron.
uolumi. primo.

Nota in materia præcepti, quando præcepta sunt post litem contestatam
cum causæ cognitione, habent uim diffinitione ut, per Petrus in cap. per
uenit de appell. ante fin.

Ad Statutum de executione ultimarum uoluntatum,
testamentorum, & donationum causa mortis.
capitu. 157. a tergo, uolumi.
primo.

Ibi, donationes legitime consecras, uel consecra, quomodo dicantur legiti-
me consecra, & qualiter debeant habere effectum Statuti. laf. in l. fin. in
iii. not. in prin. & liii. not. C. de edic. di. Adt. toll. & quod Statutum sit intel-
ligendum de testamentis ualidis, & simil. uide cum, in consi. 7. in fin. num.
13. & consi. 146. post princ.

An hoc Statutum haberet locum, quotiescunque legatarius, uel fideicom-
missarius, uellent agere contra tertium possessorem, uide Pich. in l. li. col.
4. C. de edic. Di. Adt. tol. ubi decidit. q. sic.

Ad Statutum, qualiter creditor ad petitionem aliorum
creditorum teneatur accipere in solutum. &c.
capitulo. 164. fol. 55. a fron.
uolum. primo.

Ibi, in fin. Stat. possit debitor, & eius hæres infra annum redimere. An istud
ius redimen di possit cedi, uide Ang. in l. officium. C. communi diuid. ubi
quod non uerli. ultimo, ista lex.

Ad Statutum, quod pro debito priuato nemo personaliter
capiatur, nisi in casibus infrascriptis. cap. 167.
fol. 56. a fron. uolu. primo.

An, Statutum concedens capturam in suprascriptis casibus uideatur tol-
lere beneficium cessionis. Soc. conf. 104. col. prima. uol. ii.

Adde, & nota, qd relaxatio e carceribus dicitur causa pia. Bal. in l. quannis.
ff. sol. matr. Soc. conf. 110. num. 6. & seq. primo. uol. ubi etiam dicit, qd ad
carcerandum, requiritur speciale mandatum, sicuti ad relaxandum. Con-
tra quod ultimum, qd non requiratur mandatum speciale ad relaxandū,
tenet Rom. conf. 141. col. pen. & fin.

Qualiter custos teneatur uersus partē, relaxando debitorem captum, uide
An. cōf. 35. col. ult. Bal. 177. in fin. uol. ii. & conf. seq. circa fi. & 31. uol. iii.
Ibi, in fi. Item illi debitores, quorā bona, an intelligatur, de omnibus bonis.
Rom. conf. 510. num. 14. uersū. quo ad tertium.

Ad Statutum, quod pro debito non liquido non possit
iudicens, nec xstimator dare in solutum.

capitulo. 168. fol. 57. a fron. uo-
lumi. primo.

Ibi, si contrafactum fuerit, dubitatum fuit, an, si contrafactum fuerit in par-
te an ualeret. Bart. & alii tenent, qd non in l. si non sortem. §. si certum. ff.
de cond. ind. Alex. in l. iuste possidet. num. 10. cum seq. ff. de acquit. poss.

Ad Statutum, de salario xstimatorum. capi-
tulo. 171. fol. 58. a fron. uolumi.
primo.

Ad computatum soldorum decem, quid si sponte plus dederit. Bart. in l. In
uirus. §. Quod cuique. cum glo. ff. de Reg. iur. Mod. in. l. prima. colum.
ii. C. de leg.

Ad Statutum, de relationibus faciendis, & intra quā
tempora. capitulo. 105. fol. 69. a fron.
uolumi. primo.

Statut relationi seruitoris. spec. tit. de cit. §. sequitur uidere. uersū. Sed nun-
quid. Non tamen creditur relationi, ubi iusta causa subsit non credendi
ut per Alex. conf. 114. col. prima, & secunda, circa prin. uol. 4. & an rela-
tio dicatur de actis, uel fieri debeat iudici, uel Notario actuario. Alex. in
l. si finia. §. Iulianus. num. 35. col. ii. ff. de Dam. infec.

Ad Statutum, de poena uerantim seruitori uolenti
facere exequutionem. capitulo 116. fol. 77.
a fron. uolum. primo.

Adde.in materia seruitorum pignorum, q̄ seruitoribus, seu Barrueris de
robantibus maiora pignora, quā sit debitum, potest restitui de facto, Marf.
in reper. l. fin. de iurisd. omni. iud. num. 46. secundum par. imp.

Ad statutum, de licitis & concessis exequutionibus,
quæ fieri possunt ad petitionem domini,
cap. 131. fol. 79. a fron. uo-
lum. primo.

An facultas iurandi contra massarium transeat ad hæredes, dic q̄ sit, ut per
glo. in l. si alium. §. hoc iudicium, in versu. Hæredibus, iuncto. §. meum,
eiusdem l. ff. ne quis eum, ubi Bart. & Rom. consi. ccxc. nu. 5. & de hoc
iuramento. Alex. in simili Statuto, consi. 119. col. ii. versu. possit, uol. ii.

Ad statutum, quod acquisita per uxorem, &c.
cap. 169. fol. 90. a fron. uolum. primo.

Ad intelligentiam Statuti, uide Dec. consi. 137. uolum. penul. & fin. Aret.
consi. 31. num. 5.

Statutum q̄ limitat Salic. in l. cū propria, in fi. C. si quis al. uel sibi, nō habe
re locū, quando in instrumento diceretur de pecunia propria mulieris,
uiro p̄sente, & cōsentiente, Ale. in tract. p̄sumpt. reg. iii. p̄sumpt. 16.

Ad statutum, quod nullus beneficio inuentarij
possit esse hæres, capitulo 171. fol. 91.
a tergo, uolum. primo.

Quid si nō conficiatur inuentarium, dicendum est secundum Alex. quod
remanemus in disposicione iuris ueteris, respectu creditoris, & fideicom
missarii uniuersalis, licet respectu legatorum particularium aliud sit, ut
per Alex. in l. ita tamen. §. si ex trebelliano, col. fin. ff. ad treb. cuius contra
rium, quod etiam respectu legatorum, attendatur ius antiquum, uult
Aret. consi. 167, quem uide, col. fin.

Ad statutum, qualiter masculij descendentes p̄ferantur
fœminis in successioneibus ascendentium utrius
que sexus, capi. 178. fol. 91. a fron.
uolu. primo.

Frequēter cōtingit dubitari, an legitimatus, uigore huius statuti, excludat fœ
minas, uidēda sūt quæ not. in apost. ad Bart. & ibi Ias. in l. cū acutissimi, C.

de fideicom. l. fin. l. unica numero. 31. C. quando non peten. par. Alex.
confi. xciii. uol. primo. Curt. sen. confi. 56. lo. Ant. confi. 27. & ibi lare Bo-
log. ubi uult non comprehendit, quando statutum est conelionum, & lo-
quitur per uerba naturalia, & cur. sen. confi. 13. col. prima, & per totum
ubi de legitmato per subsequens matrimonium. Adde Ang. in. §. 2. nu.
8. in aut. quibus mo. nat. effie. leg. ubi etiam de adoptiuis Pich. in tepet. l.
Tina. ff. de leg. secundo Dec. confi. 258. 275. 284.

An Statuta ista comprehendant moniales Soc. confi. 3. libro primo. Meli-
us & 230 col. fin. & 261. col. prima. & secunda lib. 2.

Quæritur quid iuris, si filius moriatur ante hæreditatem aditam, an filia ad-
mittatur. Aret. confi. 16. quid si post aditam, an soror admittatur. Soc. cõf.
5. o. prima. & 63. col. prima lib. primo. Quid si statim moriatur post mor-
tem patris. Aret. confi. 30.

Ad statutum, qualiter scemina niuente aſcendente ſuo,
dotata, intelligatur eſſe dotata. cap. 281,
fol. 85. a fron. uol. primo.

An filia dotata a patre excludatur, a ſucceſſione matris Corn. confi. 133. per
rotum in. ii. uol.

Et, an debeat habere dotem de iure inſtitutionis conſ. xlix. in fin. uol. primo.

Ad ſtatutum, qualiter frater in ſucceſſione
pexſerat ſorori, capitulo. 282.
fol. eo.

Intelligendum eſt ſtatutum ſentire de eo, qui poteſt naturaliter, uel acciden-
taliter conſeruare domum, ut per Ang. confi. cclxxxiii. in ſi. uetſ. & ſit, ubi
ſit de Aguaris mentio.

Ad ſtatutum, qualiter mulier maritata intelli-
gatur dotata. capitulo. cclxxxiii.
fol. eo.

An Statutum iſtud loquens in maritata uerificetur in ſponſa, uide Soc. cõ-
ſilio. lxiii. col. iiii. num. ii. libro primo.

Ad ſtatutum, quod ille qui reputatur pro mortuo
non admittatur &c. capitulo. cclxxxiii.
fol. eo. a tergo.

De iure cõmuni ad ſuccedendum non habetur pro mortua. l. deo nobis. de
Epiſ. & Cler. Alex. cõf. 139. uol. ſecundo. col. pri. & ſecunda, & ſeq. quia

uidetur intelligendum, si monasteriū fuerit incapax, puta, Mendicantiū.

Ad Statutum, de muliere exclusa a successione a ascendentia
per masculum, qualiter iterum admittatur.
cap. cclxxvi. fol. eo.

Quomodo Statutum in illis uerbis, decedente a ascendente, intelligatur, uide
fig. consi. i. o. i. & sic. de sing. Statutis, ubi habentur eadem uerba.

Ad Statutum, de successione collateralis, quod agnatus
preferatur cognato. cap. cclxxix. fol. xcvi.
a front. uolum. primo.

Statuta preferentia agnatos cognatis, concordant cum leg. xii. tab. & media
iuris prudentia, Bologn. consi. lxx. col. pen.

An, dictio, usque, sit inclusiue, uel exclusiue, diuerse fuerunt doct. opiniones,
tamen in Excellen. Senatu declaratum fuit, qd statat exclusiue.

Ad Statutum, de eodem, qualiter excludat sororem
defuncti. cap. ccxc. fol. eo.

Ibi, agnatus masculus usque ad septimum gradum, quantum quid si essent
plures agnati eiusdem gradus, quomodo diuidatur, Corn. consi. lxxv. pri-
mo uolumi.

Ibi, si defunctus habuerit sororem, an, si soror mortua fuerit, & reliquerit fi-
lium, an iste filius uti possit beneficio matris, & succedat sicut mater, ui-
de in simil. Bal. in. l. in quibus. C. de secund. nup. Dec. consi. lxxxvii. ma-
xime. col. fin. Curt. Iuni. consi. primo. col. ult. ubi ponit quando femina
esset nupta uni de agnatis.

Ad Statutum, qualiter mortuo marito, dos red-
datur uxori, & quid lucretur uxor.
cap. ccxci. fol. xcvi. a fron.
uolum. primo.

Adde, qd licet ex forma huius Statuti lucretur eius causa parata, tamen ea
reueruatur filiis primi matrimonii. Aret. post Raph. in. l. ii. colum. antepen.
in prin. ff. de leg. primo.

An localia & alia ad ornatum, facta, presumuntur in dominio uxoris, uel
mariti dic qd mariti, ita doct. in. l. pen. §. primo. ff. sol. matr. Bar. in. l. ex ani-
mo. ff. de donat. inter. uir. & ux. Ex hoc sequitur, qd si Zoix sunt Aliena-
te per uxorem, precium, siue bona empti ex precio, sunt acquisita

marito, & seu eius filiis, ex statuto supra posito, de fraudibus remouēis.
Et, an, si maritus donauerit huiusmodi preciosa, soluto matrimonio per mor-
tem uiri, Mulier talia lucretur, uid. lausl. in. l. certum est. lbi in, add. magna
de Reg. iur.

Ad statutum, quod maritus possit relinquere uxori
usque ad quartam bonorum suorum.
cap. 125. fol. 99. a fr. uol. p.

Notandum, an istud statutum sit favorabile, &, an dicatur correctorium,
an uero limitatum uoluntatis. Cur. iun. confi. 6.

Sed, quid, si sit instituta uxor in quarta. & alii instituti nolint adire, uel non
possint, an uxor peti ius accrescendi succedat in tota hereditate. Bal. in. l.
p. c. med. C. de secun. nup.

Ad statutum, qualiter maritus lucretur dotem,
per mortua uxore. cap. 128. fol. 99.

In primis, est aduertendum, quod hoc statutum dicitur odiosum Ang.
confi. 158. num. ii.

Limitatur hoc statutum, non habere locum, in Re fendali data in dotem,
per lausl. in. l. prima. col. 6. num. 19. in fin. C. de sum. Trin. & fid. Cath.

An, Duceus uxorem quinquagenariam, uel maiorem, gaudet beneficio
huius statuti, uide Pich. allegantem la. tenentem q. non, sed non sequē
rem eius opinionem. in. l. i. C. un. uir. & ux. col. iii. & seq.

Dubitatur de eo, quod solet frequenter accidere. Si mulier habeat dotem,
& secundo nobis sine constitutione dotis, an maritus lucretur dotem,
Cum. consilio. iio. per totum.

An, intelligatur istud statutum, si decedat, conditio testamento. Cum. con-
silio. xlviii.

An, habeat locum in donatione propter nuptias, Ful. con. xcii. ad fin.

Perpetuo est notandum. Quod, si mulier relinquit aliquid Marito per lega-
tum, uel a parte mulieris legetur, semper debet fieri computatio. la. in
Aut. praeterea. col. x. circa med. & ibi Pic. col. xxv. in fi. C. uo. uir. & ux.

An, statuta ista loquentia, de uiro, & uxore habeant locum in sponso & spō-
sa. 690. confi. cxliiii. pet totum panor. c. si inter primo not. de spons.

Ad statutum, de quibus rebus liceat & non liceat uxori
testari sine consensu mariti. cap. ccc. fol. 100.
a fron. uolu. primo.

An, istud statutū sit favorabile, uide Soc. confi. xlviii. pri. col. & confi. cxvi

prima col. vol. 1. vbi limitat non habere locum, quando legatur *Piz* caufz.

AD STATVTVM, QVOD MVLIER NON SVCCE-
 dat descendenti, existentibus agnatis, cap.
 cccii. fol. eod. a tergo.

De hac dictione, ab intestato, vid. Bal. conf. 452. vol. primo.

Sed, quid si est Pupillus, vel alias intestabilis, Alex. in l. Generaliter col. 2. C. de
 Inst. & Subst.

An, per istud Statutum prohibeatur Mater petere Legitimam, vide Ias. in Aut.
 Nouissima, col. antepen. in fi. vers. Postremo quæro, & col. seq. C. de Inoff. test.
 Et licet Statutum excludat a successione, non tamen excludit a Legitima. Ita
 Bal. conf. 452. & 453. Quod est conf. Salyc. vol. primo. Curt. sen. conf. 39.
 col. 2. vide etiam Alex. conf. 3. vol. 7. Habet locum tamen quando Mulier esset
 simpliciter exclusa, secus quando reservatur vsusfructus, vt in hoc Statuto, vi-
 de tamen quæ not. infra cap. 310. in fin.

AD STATVTVM, QVOD ASCENDENTES NON
 possint meliorare descendentes, quin stirpes sint æquales
 cap. cccv. fol. ci. a fron. vol. primo.

Negatiua præposita inducit necessitatem, & formam, Soc. Consi. 283. col. pri. &
 uide Barb. Consi. 8. col. 3. uol. 3. ubi dicit, Quod denotat omnimodā resistētiā.
 Propter æqualitatem seruandum inter Filios limitatur, & ampliatur dispositio te-
 statoris, Soc. conf. 98. ad fin. prima parte, & 243. in fin. secunda par.

AD STATVTVM, DE POENA MVLIERIS NVBENTIS
 cum hæreditate extra iurisdictionem communis Mediolani, cap.
 cccx. fol. cii. a fron. vol. primo.

An, hoc Statutum loquens in nubente comprehendat sponsam, Soc. conf. 30.
 num. 32. vers. nono, qualitas, & conf. 63. col. 4. num. 111. Et, an compre-
 hendat, Ecclesiam, Sig. conf. 21.

Istud Statutum non uidetur habere locum in nupta post aditam, Soc. d. conf. 30.
 vbi supra. Com. conf. 30. in 4. & 314. eo. vol. vbi in littera, L.

Et, qd Statutum possit tollere Legitimam, videtur communis opinio, vt per Natā,
 in tract. de Stat. exclus. Fam. in prima q. col. prima, ante fin. vid. tamen, quæ
 not. supra in cap. 30. in fin.

AD STATVTVM, DE VXORI DEFVNCTI ALIMEN-
 tanda, cap. cccxii. fol. ciui. a fron. vol. primo.

Pro alimentis vxoris, an bona sint obligata, ex quo sunt bona assignata generaliter, Bar. conf. 211. Incip. Quidam sibi filios tenet q̄ sic, licet in l. Lutus ff. de Alim. & Cib. leg. videtur uelle, q̄ requiratur specialis assignatio tamen idem operatur genus, l. Si duo, ff. de admin. tut. & facit tex. in l. Gallus §. Instituens, vbi Alex. & Ias. in secundo not. ff. de Lib. & Posth. Fauor. n. alimentorum operatur hypothecam, glo. mag. in d. l. Lutus, ad fi. & in l. fi. §. fi. vbi Albe. & Salyc. ff. de contrah. Empt. Et ratio hæc fauoris, ita militat, quando bona sunt generaliter designata, sicuti quando sunt specialiter. Comprobatur quia nisi essent obligata, facile posset Mulier excludi per translationem bonorum, quæ fieri cōtingeret in tertium, contra quem non militant verba Statuti. Comprobatur etiā, quia dispositio huius Statuti videtur subrogata loco Aut. Præterea C. vn. vir. & vx. vt colligitur ex Statuto, supra cap. 296. quod est fol. 99. per quod disponitur, q̄ nulla Mulier admittatur ad quartam petendam de bonis Mariti, aliter, quam sit dispositum per Statuta Mediolani.

Si, Mulier post annum non interpellauerit Hæredes Mariti, sibi præiudicat in alimentis, secundum glo. Et ibi Cast. in l. Diuortio, numero 5. ff. fol. Matrim. Et sequitur Alex. & Ias. in l. de alimentis, prope fin. C. de Transact. Alex. conf. 72. col. 3. num. 10. vers. Quarto principali fundamento vol. 5.

Et Mulier Incumbit onus probandi, quòd non habet de suo, vnde se alere possit, Alex. conf. 141. col. 2. num. 5. vol. 5.

AD STATVTVM, DE ALIMENTIS PER MARITUM
constitutis vxori, cap. cccxv.
fol. ciii. a terg. vol. primo.

Quid, sit de bonis descendens confiscatis, an mulier tantum habeat alimenta, vel integrum vfum fructum. Curt. sen. conf. 14. vbi etiam, ad fin. dicit, in fratribus testatoris esse idem, Quod in filiis, & conf. seq.

AD STATVTVM, DE SOLEMNITATIBVS IN DONATIONIBUS
obseruandis, cap. cccxxiii. fol. cv. a
tergo, uol. primo.

Hoc Statutum potest allegari non habere locum in Donatione, quæ fieret ob causam, & reseruato vsu fructu, Quia non seruatis solemnitatibus hic expressis, nec etiam interueniente insinuatione valet. Ita Alex. plen. conf. 21. vol. 3.

Mulier, & minor, qui non possent contrahere sine consensu curatoris, vel Agnati, non possunt donare, siue inueniat consensus, siue non. Quia non subest causa propter quā detur consensus, siue autoritas. Ita Bal. in l. prima, C. si aduer. Donat. Et ibi sequitur Cast. in l. 2. in fi. C. eo. tit. Quod est summe notandum, Quia ex forma Statuti Mediol. Cōfentiēs tenetur iurare cedere in utilitatē Mi-

noris, vel mulieris, & istud non pōt cedere, quia donatio, est dilapidatio, vt l. in tra iuris. §. si filius, vbi glo. ff. pac. & ita consulu it idem Cast. in cons. clxj. incip. non est dubium, in prin. vol. ij. & cons. cccxlj. nume. secundo, vol. primo, secundum nouam impress.

Quid, si Donatio talis fieret in vltima voluntate, Sign. consi. clxxj.

An, si fieret donatio causa dotis, Bal. Nouel. in tra. de dote, in vj. par. in xlvij. & seq. Priuil. Cur. sen. cons. xxvij, in iiij. & in ix. col.

Quid, si esset Donatio conditionalis, Alex. in l. vt liberis, circa fi. C. de coll.

AD STATVTVM DE SOLEMNITATIBVS IN

alienationibus & obligationibus mulierum obseruandis.

Cap. cccxxvij. fol. cvj. à tergo, volu. primo.

Nota, in primis hoc statutum non habere locum in repudiatione donationis non acceptata, quia hoc non est alienare, Paul. de Cast. cons. clxxj. incip. in casu praesenti, uis omnibus, de quibus supra vol. ij. faciunt quæ habentur per las. in l. legatum, vsq; ad fin. ff. de leg. primo.

Secundo, est notatu dignum, istud statutum non habere locum in additione hæreditatis filij, licet dicatur quasi contrahere, ut per Sign. cons. clxv. per tot.

Aduerte, quod multotiens contingit, quod mulier cum solemnitate constituit Procuratorem, an teneatur postea procurator contrahere cum illa solemnitate Soc. consi. cxij. vers. postremo, lib. primo.

An hoc statutum locum sibi vendicet in datione, seu prouisione, & seu constitutione dotis, Bal. Nouel. in tra. in vj. par. xlvij. & seq. priuil.

AD STATVTVM, DE ORDINE SERVANDO

per Notarios tradentes instrumenta. Cap. cccxxx.

fol. cvij. à fron. vol. primo, & alia seq.

Quia hic incipiunt statuta, circa Ordines spectantes notarijs, nonnulla præmittenda sunt, quæ faciunt ad propositum.

Primo præmitte, quod notarius semper præsumitur rogatus in instrumēto, vt apponat oēs clausulas consuetas, vt est tex. melior de iure in l. fin. in fi. & ibi glo. secundum Bal. C. de fideiuf. ad hoc l. Qui præfens. §. primo, cum ibi not. per Bar. ff. de acqui. plu. ar. & l. ex ea parte, in prin. secundum vnam lectionem, & ibi notatur per Bar. ff. de verb. oblig.

Secundo ipsemet notarius potest extendere imbreuiaturam suam secundum clausulas consuetas, vt not. Bal. in rub. C. de fide instr. num. xxij. & notatur in addit. d. l. Qui præfens. §. i. Ang. & alij, in l. Gallus. §. idē creden. ff. de lib. & posth. & spec. in tit. de instr. adit. §. ostenso, vers. quid ergo, si in abbreviatura.

Sed ad ista supra dicta est aduertendum, quod statutum Mediolani statuit, quod consuetudines non possint allegari.

Tertio, imbreuiatura Notarij defuncti, etiam sine subscriptione, & signo, est effi-
cax, ut ex ea possit sumi instrumentum autenticum, per notarios, cui com-
missæ sunt Rogationes Notarij defuncti, Cyn. in l. cōtractus, in fi. C. de fid. inst.
Alex. confi. cliij. volu. 2.

AD STATVTVM, DE TESTIBVS ADHIBENDIS
in quolibet instrumento, cap. cccxxij. fol. eod. à terg.

Nota, ibi restituere damnum, sciendum est, quod si Notarius aliquid omittit, te-
netur parti ad interesse, ita Bar. in l. fin. col. vlt. ff. de tab. exhib.

AD STATVTVM DE CONTRACTIBVS
recipiendis nomine alterius, Cap. cccxxvij.
fol. cix. à fron. vol. primo.

Quod saltem scientia, requiratur ut absenti acquiratur, tenet Bar. in l. quo enim. §.
primo. ff. rem rat. hab.

In illis verbis, vt supra. volente, vel volentibus, adde quod stante tali statuto, si vo-
luerit, intelligitur, si expresse suam voluntatem declarauerit, vt per Paul. de
Cast. in l. p. ad fi. prin. ff. ad Trebel. & Alex. confi. lv. uolu. v.

In illis verbis ratum habente, quod requiratur ratificatio partis intra terminum,
etiam quando contractus fuisset stipulatus per Notarium nomine absentis
Deci. confi. 226. col. fin. cuius contrarium tenet, & defendit rub. præceptor meus
confi. cxvij. & vide Paul. de Cast. in confi. cxv. lib. 2. num. 2.

AD STATVTVM, DE FORMA SERVANDA PER
notarios in tradendo instrumenta denunciationum, quæ fiunt
extra iudicium. Cap. ccclxxvj. fol. cxxij.
à terg. volu. primo.

Denunciatio ore tenus facta, extra iudicium, etiā ad domum habitationis denun-
ciati, etiam præsentibus testibus, non tenet, nisi dimittatur copia in scriptis fa-
miliæ, quia denunciatus potest semper prætereignorantiam, dicendo, quod
eius familia nihil ei accusauit, & consequenter, &c. Et hoc uisum fuit de facto
obseruari in iudicio contradictorio.

AD STATVTVM PENES QVEM REMANERE
debent imbreuiaturæ defunctorum, Cap. ccclxxvij.
fol. cxxiij. à terg. volum. primo.

In illis verbis, & intelligatur prouidisse, &c. Ista clausula stat declaratiue, & am-
pliatiue, non autem restrictiue, vt ita demum censeatur disposuisse de eius Im-

breuiaturis, & Scripturis, si Hæredem Instituerit, adeo quòd si quis Notarius disposuerit de suis Imbreuiaturis Alicui, licet non Instituerit Hæredem in toto, nec in parte illum, tamen illa dispositio seruatur, Et licet ab aliquibus aliter interpretetur tamen ita seruatur, & statur.

AD STATVTVM, DE FIDEIVSSORE

exonerando, cap. ccccxiii. fol. cxi.

a tergo, vol. primo.

Nota hic ex Statuto differentiam, ut in istis terminis non decipiaris. Quòd aliud est promittere de exonerando aliquem, ab aliquo Debito, Quia in hoc casu tenetur soluere, ut in hoc Statuto, aut facere stare tacitum Creditorem, aut promittere de releuando Indemnem, & de eum defendendo, Quia, isto Casu, tenetur suscipere Iudicium, & tantum operantur ista verba, quantum promissio de Euictione. Alex. in l. Si Pater, C. de Coll.

Debitor tamen ad conseruationem Indemnitas Fideiussoris, an teneatur caue re, quando Instrumentum talis Debiti haberet exequutionem paratam, puta ex forma Statuti, Alex. conf. lxxii. num. 6. cum ibi not. vol. 2.

In illis uerbis, non admittatur contra aliquem in ciuili ad petitionem sui iuris. Stante hoc Statuto, & non opponente, An processus erit nullus, & quid, si esset necessarius defensor, uide Alex. in l. p. §. primo, ad Trebell. Et Bal. late in c. Intelleximus, de Iud.

AD STATVTVM DE FILIOFAM. CAP. CCCCXVI.

fol. cxlij. à fr. uol. primo.

Adde, q̄stante hoc Statuto, q̄ tamen filius familias obligatur pro dote, etiam sine Patris consensu, Ita Sign. in consi. 49. numero 2. uerfi. Præterea Stat. Bal. nouel. 48. Priuil. par. vi. de dote. Et ita iudicatum fuisse per Clar. Doctorem D. Scipionem Barbauariam scriptum reperi, Et an in causa dotis poterit stare in iudicio sine licentia Patris, Iaf. in Aut. Quod locum, C. de Coll. num. 21.

Quid autem, Si Pater, & Filius in eo Instrumento se obligarent, Ang. in l. Titius, in princ. ff. Quib. mo. pig. vel hyp. fol. Soc. sequitur consi. 200. col. 2. vol. 2.

An hoc Statutū habeat locū, quando Filius sibi obliget, Com. conf. 337. r. vol.

An, si filius Mediolanensis contraheret extra territorium, Aret. consi. 73. ubi multa de hoc Statuto. Et respectu negotiationis, quia Pater obligatur, Quid si negociaretur extra territorium, Aret. conf. 92. & an ad connexa negotiationis extendatur, Aret. conf. 29. nu. 15.

AD STATVTVM DE RE PATERNA LVENDA,

cap. ccccxvij. fol. eo. a tergo.

In prin. Ibi, uel rei paternæ uendiderit, Qualiter intelligatur illud uerbum uendiderit. Felin. in c. fin. de accus.

Et, An hoc Statutum verificetur in uenditione simulata, Paul. de Cast. conf. 74. Incip. In causa nota per d. Dototheam, lib. 2. ubi, & an habeat locum in Distractu.

Ad istud Stat. Nota, q. Cep. in suis Caut. dicit q. si sit lapsum tempus Statuti. Et emptor denunciat consanguineo. Si vult offerre precium rei vendite, si cōpareat, non poterit opponere, Quòd lapsa sint tempora, quia per hanc citationē videtur eius persona approbata, de quo tamen dubitauit Ias. in l. De Pupillo §. Seruo. num. 4. ff. de no. op. nunc.

Quid, Si bona essent data in dotem Sorori, vel Filiæ, an uigore huius Statuti possint iui, tanquam quòd bona exeant familiam, Bal. Alex. & alij in l. Voluntas, C. de Fideicom.

An, Dominus Directi præferatur Agnato Ang. & alij in l. Imperator, ff. de pact. Alex. conf. 27. col. 2. ad fin. vol. 6.

Item, quid si vellent isti tantum vnam Rem, vel duas recuperare, de in solutum datis, an possint, vid. Ias. in l. stipulationes non diuiduntur ff. de verb. obl. col. 15.

An, istud Statutum habeat locum permutatione, videtur, q. non, quia Statuta sunt proprie intelligenda, & stricte, l. tertia §. Hæc verba ff. de Neg. ge. Nam licet verbum, alienare, comprehendat Permutationem, idest ex impropria, & latissima significatione, Alex. conf. 76. num. 8. in 2. col. num. 5. Ias. in l. prima, ff. de re. perm. Mod. in l. inter diuinum, C. de Sac. Eccl. Et quid in locatione, & pignoratione, uide late Rep. l. Dubium, C. de contrah. Empt. & vid. Fel. in d. c. fin. de Accus.

An, filius infans in potestate Patris existens possit redimere, seu retrahere Rem venditam per Patrem vigore præsentis Statuti, videtur dicendum, quòd sic, per tex. c. Constitutis, de Rest. in Int. Qui rex. licet videatur, loqui in Filio emancipato, tamen secundum Doct. communiter habet in locum in Filio existēte in potestate, & hanc communem testatur Boer. Decis. 138. num. 3. prima par. vbi, sæpius secundum hanc sententiam, dicit esse iudicatum.

AD STATVTVM, DE CRIDA FACIENDA PRO luforibus, cap. cccxxviii. fol. cxlv. a terg. vol. primo

Perpetuo nota & caue ne tibi contingat, q. pecunia mutuata Ludenti, tanquā mutua consumpturo in malos vsus, non potest repeti, Bar. in l. Si quis, cum sciret, ff. de vsuc. pro Emp. Et Paul. in l. Legitima §. Prætor ait pactaq; ff. de Pact. iuncta ibi Appoft.

AD STATVTVM, DE POENA ADVOCATI, VEL procuratoris, qui fecerit pactum de quota parte litis, cap. ccccxxix. fol. cxlvi. a fron. vol. primo.

Sed quid, si fiat Pactum de quota inualidum, Bart. in l. Bonorum §. Si quis Filiū, ff. de Leg. præstan. Ias. in l. fin. num. 140. C. de Iur. Emphyt.

AD STATVTVM DE PRAEDIIS

Cap. ccccxxiiij. fol. cxlvj. à terg. vol. primo.

Statutum istud videtur potius limitatorium, quam correctorium, ideo ampliandum, vt per Ant. Rub. præceptorem meum, in consil. 92. in simili stat. & circa hoc statutum vide Alex. pulchre consil. 32. lib. 7. per totum.

In princ. stat. ibi pleno iure, de horum significatione, & interpretatione, vide late Ias. in l. huiusmodi. §. ades in secundo not. ff. de leg. 1. & quod. habens vtile dominium, non dicitur, habere pleno iure, sentit idem Ias. in l. fin. nume. 86. vers. iuxta hanc partem. C. de iur. emphi. Felin. in c. auditis, de præscrip. vbi late.

Et quando est prohibita alienatio, nõ dicitur pleno iure habere, secundum Rom. confi. 206. Felin. contra in d. cap. auditis intellige tamen, quoad essentiam domini non quo ad vtilitatem, & æstimationes precij Rei, ita Aret. consil. 19.

AD STATVTVM DE HABENTE QVOTAM

volente eam alienare, Cap. ccccxxiiij. fol. cxlvij. à terg. vol. 1.

An vendens cum pacto de retrouendendo, qui deinde incontinenti luat, cadat in pœnam huius statuti, vide Bar. in l. diem. ff. de plu. aq. arc. Ias. in l. fi. col. 136. C. de iur. emphy.

Et quid, si habeo domum contiguam meam, & paries intermedius sit communis, an sumus in casu huius statuti, Corn. confi. 151. volu. 3.

Et quo tempore incipiat currere annus, quando adest pactum de retrouendendo an tempore contractus, an tempore quo finitur pactum de retrouendendo, vide repet. in l. dubium. C. de contrah. empt.

AD STATVTVM DE IVRIS CESSIONIBVS,

Cap. ccccxl. fol. cl. à terg. volu. primo.

Hæc forma statuti videtur obseruanda, quando cum clerico fieret contractus. Alciat. in aut. cassa, in verbo sanctiones. C. de sac. eccle.

Cessio tamen præsumitur simulata, si fiat clerico, contra laicum, Spec. de cess. aq. §. primo, nume. 8. Panorm. c. fin. col. vlt. de alien. iud. mut. ca. Soci. confi. 264. col. 2. in prin. vers. quarto arguit. volu. 2.

AD STATVTVM DE DOTE FACIENDA,

Cap. ccccliiij. fol. cliij. à terg. volu. primo.

Pater, & filius, si recipiunt dotem, an pater solum possit obligari pro legitima filij, Bal. confi. cccxxxix. in 2. par. secundum no. impress.

Et quod pater, vel ascendens teneatur se obligare cum filio Doct. in l. si cum dotem. §. transgrediamur. ff. solu. matri.

AD STATVTVM QVANDO BONA INTELLIGETVR
indotem data, Cap. cccclv. fol. eod.

Ad declarationem illorum verborum, nisi expresse constituerit, vel appareat, & legitime, Felin. in Rub. de probat. col. 2. & 3. & in c. translato, post Bar. & Imol. de Const.

AD STATVTVM DE ORDINE SERVANDO
circa modum procedendi in causis cridarum, &c.
Cap. cccclxiiij. fol. clvj. à fron. vol. primo.

Circa ordines prouisionum, in quantum excludunt anteriores, qui non contra dixerunt, vide Alex. consil. cvj. vol. v.

AD STATVTVM VLTIMVM
Fol. clvij. à terg. vol. primo.

Circa istud statutum, vide Bald. aut. omnes peregrini. in vlti. col. C. communia success.

Et qualiter debeat intelligi istud statutum. Aret. consil. ciiij. col. vltim.

AD STATVTVM, DE PROBATIONIBVS
faciendis de idoneitate fideiussorum. Fol. xxx. à terg.
Cap. lxxxvij. vol. secundo.

Adde, qd possessores prædiorum rusticorum dicuntur magis idonei, quam vrbano-
rum, quia vrbana subiacent maioribus periculis, vt incendij, & ruinæ. Bar.
in l. fin. C. de debit. ciuit. lib. x.

AD STATVTVM, QVOD IVRA MVNICIPALIA
seruentur ad litteram, Cap. clxxij. fol. lv. à tergo,
volum. secundo.

Nota, qd stante hoc statuto, nunquam excluditur interpretatio, ratione euitandæ
absurditatis, Soci. consil. lxxxiiij. nu. 4. Alex. consil. 80. col. 3. & seq. vol. primo.
Et omnino vide Aret. consil. 109. vbi ad propositum multa adducit.
Recipiunt tamen interpretationem, & distinctionem ab alio statuto Alex. consil.
xxxij. nu. 3. vol. 7. & idem in d. consil. lxxx. supra allegato, col. 3. nume. 5.
Operatur tamen statutum, qd ubi regula correlatiuorum haberet locum, qd stante
hoc statuto non procedat, vt per Brun. de Stat. excluden. fœm. q. 3. col. prima,
an. fin. & clar. iurecon. D. Cotta in suis memor.

AD STATVTVM QVOD IVRA MVNICIPALIA

seruentur in terris ducatus, & iurisdictione Mediolani.

Cap. clxxiiij. fol. lvj. à fr. volu. secundo.

Ibi, non obstantibus aliquibus exceptionibus, priuilegijs, &c. adde, q non intelligitur sublatum priuilegiū insertum in corpore iuris, Item nec constitutio, nec pacta iuramento firmata, item nec ad pias causas ordinata, ita d. Vital. in tract. claus. in clausula incip. non obstantibus quibuscunque statutis.

AD STATVTVM DECLARATIO CONSVETVDI-

num & obseruantiarum, quæ de cætero obseruari debent,

vel non debent. Cap. clxxj. fol. eod.

Vide Deci. pro declaratione horum verborum, consuetudines non allegentur, in consil. 2. col. 6. seq. & viij. volu. primo.

AD STATVTVM DE IVRE REDDENDO

non subdito iurisdictioni, &c. Cap. clxxix. fol. lvij.

à fron. vol. secundo.

Quis dicatur proprie subditus, vide glos. in Clem. p. in §. eisdem, in verbo, subditos, de foro compet. Bal. in l. oēs. §. si vero apparitor, col. 2. C. de epis. & cler. appost. ad Bar. in l. assumptio. §. filius. in littera A. item in eo. ff. ad municipal. Et quis dicatur forensis Deci. cons. 550. ad fin. & inter forenses, & non subditum ponit differentiam Paul. Castr. cons. lxxxix. col. fi. lib. secundo, & Alex. in cons. alleg. per dec. vbi supra.

Et, q suppositus seu subditus iurisdictioni non intelligatur de ratione originis patris, vel auitis. Card. consil. cxxxv. Felin. in cap. col. vlti. de spons.

AD STATVTVM DE EXPEDITA RATIONE

in certis casibus reddenda, &c. Cap. clxxxj. Fol. lviiij.

à fron. volu. secundo.

Non habet locum hoc statutum, in illo, qui semel tantum mercatus fuisset, secundum Bar. in l. legatis. ff. de leg. 3.

AD STATVTVM, QVOD FIDEIVBENS,

vel obligatus ad fideiubendum teneatur se obligare in

solidum, fol. lxx. à fron. volu. secundo.

Ibi, item, quod beneficium excusationis, limita vt per Rom. in consil. ccxli. col. 2.

AD STATVTVM DE POENA NEGANTIS
propriam scripturam. Cap. cxlv. fol. lxij. à fron. volu. secundo.

In fine præsentis statuti, ibi ut habeatur pro confesso, quid significet haberi pro confesso. vide Bar. in l. eius, qui delatorem. ff. de iur. fisci, c. 2. de conf. lib. 6. & circa talem confessionem intelligitur, si iudici videbitur, & sic super hoc inter loquendum. Ita not. Bal. in l. prima. C.

AD STATVTVM DE IIS QVI TENENTVR
sustinere onera pro facultatibus. Cap. ccxxix. fol. lxxxiiij.
à fron. volum. secundo.

Materiam onerum habes per Ias. in l. placet. C. de sac. eccl. sed adde, quod quando fit æstimum, emphyteota, debet taxari, & alibrari pro re emphyteota, deducto eo, quod soluit per canone, & sic tantum debet soluere tales respectu vtilis dominij. Pro æstimatione vero directi debet soluere Dominus directi, secundum sing. doct. And. de Iser. in tit. quæ sint reg. vers. & plaustrorum, col. 2. post med. vers. unde soluit emphyteota.

AD STATVTVM DE COLONO DEBITORE
non recipiendo, &c. Cap. ccclxxix. fol. cxxix. à fr. vol. 2.

In illis verbis, & ad prædicta, compelli possit, &c. adde, quod in casu præsentis statuti, vnus testis facit plenam probationem, vt concludit Math. suo not. primo, & secundo.

AD STATVTVM QVOD DOMINI NON
possint petere contra colonum, nisi &c. Cap. ccclxxxviij.
fol. cxxxij. à fron. volu. secundo.

In tex. ibi, per decennium, nota, quod dictio, per, denotat perfectionem, & sic oportet quod tempus sit omnino præteritum, & qualiter debeat capitulare, qui se fundat in præscriptione, vide Bar. in l. Celsus. col. vlt. ff. de vsucap. præc. Pap. in forlib. respon. Rei conuen. in glo. præscriptionis, vers. posthec, & seq. volu. 5.

AD STATVTVM QVOD DOMINVS
præferatur alijs creditoribus, in certis casibus.
Cap. cccxc. fol. eod.

Intelligendum est, illa bona inuecta, & illata esse obligata, quæ illa sunt in domo,
vt ibi permaneant, secus si apponerentur res vendibiles, vt est tex. in l. Si præ-
dij, §. fin. ff. in qui. ca. pig. tac. contr.

AD STATVTVM, DE RESTITVTIONE REI

locatæ, cap. cccxcviii. fol. cxxxi.

a tergo, vol. secundo.

An, hoc Statutum habeat locum in casu mixto, videlicet in conductione, cum pa-
cto Francandi, Alex. conf. 28. 4. vol.

In illis uerbis, intelligatur reuocata, Nota quod intelligitur de prima recondu-
ctione, secundum Ias. in l. Diuortio, §. Quod in anno col. fin. vers. vltimo facit,
ff. fol. Matrim. licet non firmer.

AD STATVTVM, DE MELIORAMENTO

facto super fundo locato, in quem & c. cap. cccc.

fol. cxxvi. a tergo, vol. 2.

Colonus, qui plantauit, an ipse, an Dominus, qui locauit, habebit, uide glo. mag.
in l. certo, in prin. ff. de Ser. Rust. præd.

AD STATVTVM, DE ACQUISITIS PER FRATRES

in communi domo vel habitatione uiuentes, & c. cap.

ccccxxxiii. fol. clvii. a fron. vol. secundo.

In tex. ibi, simul uiuentes, qualiter intelligatur, simul viuere, Bar. in l. Si quis ita,
ff. de Cond. & Demonstr. Et ibi, in Appost. citatur Alex. conf. 20. vol. secun-
do, Amod. in tract. de Synd. in uerbo non retinuit familiam dicto tempore.

AD STATVTVM, DE ALIENATIONIBVS FIERI

prohibitis in non subditos iurisdictioni potestatis Me-

diolani, cap. cccclxxxviii. fol. clviii.

a tergo, vol. secundo.

Limita, istud Statutum non procedere, si fieret Proclama, quod quicunque caperet ta-
lem Bannitum, uel aliter, lucretur domum, quia tunc fauore publicæ utilita-
tis, posset talis Forensis etiam non obstante tali Statuto acquirere, Ias. in l.
prima, num 13. C. de Sacr. Eccl.

Et ad declarationem, & limitationem huius stat. vide Dec. conf. 300.

AD STATVTVM DE COMMVNANTIIS PASCVIS
vignalibus,&c. cap. ccccxc. fol. clix. a tergo uol. secundo.

Si contingat supplicari, ut possint alienari, debent bona specificari in supplicatione, Dec. conf. 142. col. fin. Et debent seruari solemnitates seruandæ in Alienatione rerum Ecclesiæ, & pupilli, cum æquiparentur, l. Remp. C. de iur. reip. lib. ij. Bal. conf. 204. in 3. par. secundum ult. impressi.

AD STATVTVM QVOD MVLIER POSSIT CON-
sentire alienationi bonorum, &c. cap. ccccxcix. fol. clxij.
à tergo, uol. secundo.

Adde tamen, q̃ Maritus potest alienare rem datam in dotem æstimatam, tali estimatione, quæ facit uenditionem, ut est quando datur fundus pro centum, in dotem, pacto q̃ æstimatio restituatur, uel q̃ restituatur fundus, uel æstimatio simpliciter, ut bene declar. Paul. de cast. in l. Si æstimatis ff. solu. matrim.

Et de iure communi, marito alienante bona, quæ sint ultimum pignus, nullo modo potest mulier consentire, nec ualet eius consensus, l. iubemus, & ibi Bart. & Paul. de Cast. iuncta Aut. si qua Mulier. C. ad Sen. uell.

Nota, quòd ubi in casu præsentis Statuti. Agnati requisiti, absq; causa legitima, nollent consentire, eo casu, Mulier potest sola consentire, las. in l. prima, col. 7. C. qui admit.

ERRORES TYPOGRAPHI.

IN PRIMO VOLVM.

- Fo. 2. a lin. in appost. ista & c. ubi dicitur statuto isto, dic isti statuto.
- Fo. 3. à terg. vers. quo in casu, lin. prima citandus, dic citandum.
- F. 4. à fr. li. 3. reperitur dic reperiretur, & cap. 17. dic 7.
- Fo. 5. à tergo, cap. x. dic xi.
- Fo. 6. a fr. c. 11. dic 12. & ibi lin. 2. bāno eximatur, ante verbū eximatur, ponatur, nō cap. 12. dic 13. & ibi à ter. cap. 13. dic 14. cap. 14. dic 15.
- Fo. 7. à fr. cap. 15. dic 16. cap. 16. dic 17 & à terg. cap. 17. dic 18. cap. 18. dic 19. cap. 19. dic 20.
- Fo. 8. a terg. ca. 22. lin. 5. cautelosa dic cauteloſe.
- Fo. 9. c. 23. lin. 2. declinatorie, dic declinatoria.
- Fo. 10. à ter. li. 3. ſoquētes, dic ſequētes.
- F. 2. à ter. lin. 2. vel corā notario cauſſæ, iſta verba bis ſunt impreſſa.
- Fo. 12. a ter. ver. & dictis, lin. 1. citandus dic citandis.
- Fo. 14. à tergo, ca. xl. vers. quo casu. lin. 3. ante verbum, poſſit ponatur, &.
- Fo. 18. lin. antepen. prouentione, dic præuentione.
- Fo. 29. à terg. cap. 82. lin. 2. vel alio, dic vel in alio, & ibi in appost. prima matriculus dic matriculis.
- Fo. 35. à terg. cap. 104. vers. idem q, dic idem quod.
- Fo. 36. a fr. cap. 107. lin. 6. ſue dic ſint.
- Fo. 40. a fr. in appost. ultima applicatur dic appelletur, & ibi fo. eo. à tergo vers. alioqui. lin. 1. quod dic quod.
- F. 42. à fr. vers. & ita, lin. pen. expreſſione, dic expreſſione, & ibi vers. & in cauſis, lin. p. cōtinget, dic cōtingēt.
- F. 47. à fr. i appost. p. appoſitiōe dic appellatione, & a terg. lin. 6. ante verbum, teneatur, ponatur et, Et ibi appost. iuramentum, & c. vbi cadebet, non fuit poſita.
- Fo. xlvij. à fr. lin. pri. ipſo, dic ipſoq.
- Fo. 51. à fr. in appost. vltim. nullitatem, dic nullitate.
- Fo. liij. a terg. cap. clx. lin. 4. poſſidiffe, dic poſſediſſe.
- F. lv. a fr. c. clxiiij. li. 8. credit, dic crediti
- F. lix. a fr. in appost. ij. indici, dic induci
- Fo. lx. a fr. cap. 176. dic 175. & d. cap. lin. xix. ſamula, dic ſamulo.
- Fo. lxx. a fr. ca. 178. lin. 8. ante dictionē milliari, adde ſamulo, &.
- Fo. lxx. a terg. cap. ccvij. lin. 1. & dic vt.
- Fo. lxxxij. cap. ccxxxix. lin. 8. cancellatur, dic cancellentur.
- Fo. lxxxiiij. à fr. c. ccxlvij. lin. v. fiat, dic fiant. & lin. vj. durent, dic durent. & à ter. li. vj. denūciatio, dic denūtiato.
- Fo. lxxxv. à fr. cap. cclj. etiam, dic &.
- Fo. 86. a terg. lin. 4. in fi. con. abundat.
- Fo. 88. a terg. in appost. aſſignda, dic aſſignanda.
- Fo. 89. à fron. lin. 1. tacere, dic facere.
- F. 90. à fr. c. 267. li. 5. in fi. ponatur, vel.
- Fo. 91. à fr. lin. 2. in fi. nō abūdat. & lin. 5. contractuum, dic contractum, & lin. 7. in ſumpte, dic ſumptæ.
- Fo. 95. a ter. in appo. ex teſto. dic teſtamento.
- Fo. 96. à fr. lin. 6. in ſin. dotæ, dic dote.
- Fo. 97. a terg. lin. 23. fuerint, dic fuerit. & ibi i appost. vterimo, dic uterino.
- F. 99. à ter. lin. ult. in princ. ponatur ex.
- F. 100. à fr. c. 300. lin. 3. i fi. q. dic quod
- F. 105. a ter. in appost. ult. donadis, dic donandis.
- Fo. 107. à fr. cap. 329. lin. pen. & dic q, & d. ſo. à terg. cap. 32. dic 32.
- F. 108. à fr. lin. 8. ante uerbū, reſtitue-

re,ponatur,teneatur.

Fo.102.a terg.lin.6. etiam dic &.

Fo.116.a terg. verf.& si lin.2. contra-
ctuum dic contractum.

Fo.119.à ter.lin.15 prin.addatur cum.

Fo.125.à fr.verf.& si lin.9. imbreuiaturæ
dic imbreuiaturæ.

F.132.a ter.ver.& si li.3. in far dic.in fra

F.134.a ter.appost. correctū &c. ponē
da erat,ad uers.p una prorogatione.

Fo.135.à terg.uerf.item quoniā, lin.2.
diuersimodo dic.diuersimode.

Fo 137.à fr.uerf.itē,quod expletis, lin.
3.arbitratorum, dic arbitramētorū.

Fo.147.a fron.lin.5.alites,dic.alter.

Fo.clij. a fr.lin.8.Mediolanani dic Me-
diolani.

F.154.a fr.c.456.lin.12. cum dic. eum.
& lin.13. eius dic. cuius nam licet
sit cum & eius in antiquis tamen ex
sensu colligitur dictiōe illam, cum
aptandā esse,in eum & eius,in cuius.

F.155.à ter.c.463.li.6.nuriū dic. nuriū.

Fo.158.a ter.c.ult.lin.16. in dic.incipit

Fo.159.a fr.lin.1.ducatu dic.ducatuī.

Fo.160.à terg.uer.post li.6. literarum
dic. literarum.

Fo.161.à fr.lin.14.præfactis dic. præta-
ctis,& lin.23.quomodocunquæ dic
quomodocunque,& ibi qualitercū-
quæ,dic. qualitetuncque.

IN SECVNDO VOL.

F.1.in appost. ultima lin.pen.texti dic.
Textus.

Fo.4.ter.cap.12.lin. prima præponitur
dic præponantur.

Fo.6.à ter.cap.19.lin.2.plenam tu dic
plenam

Fo.7.a fr.cap.20.lin.2.bonas dic bona.

Fo.8.a terg.numerus,cap.23.& cap.24
non est appositus.

F.9.à fr.in pen.lin.cap.24.sive exequu-

tores dic sint exequutores,& ibi eo.

fo.c.25.li.2.in prin.quam dic quam

Fo.x.a fr.lin.3. tendentibus dic tenēti-
bus,& ibi eo. fol. in ultima appost.
marerja dic materia.

Fo.ij.a fr.lin.7.in prin.debuerit dic de-
buerint.

Fo.xij.a fr.cap.33.ver.possint.lin.4. in
fi.cntra cōgrue dic cōgrua cōgruis
& eo.fo.a ter.c.34. verf.& teneatur
lin.7.restituere teneatur,tamen dic,
restituere teneatur tamē,& in verf.
seq.incip.& si lin.prima cupiam dic
cuipiam.

Fo.14.a fr.cap.xl.lin.1.scienter,vel do-
lose,dic,uel scienter,& dolose.

Fo.xv.à fr.in appost.nec miserabilium
dic ac miserabilium , & à tergo cap.
36.dic 46. & cap.38. dic 47.

Fo.16.à fr. cap.48.lin.vlt. punientur,
dic puniantur.

Fo.17.a ter.in prima appost. de iudicē
tiū dic iudicentibus,& in appost.2
se consules,illa dictiō,se,abundat.

Fo.18.à fron. in prim. appost. ante di-
ctionem,statutum apponatur,per &
vbi dicitur,in nouis, dicatur in no-
uis,& fo.eo.à ter.verf. & quod quæ-
stionem,lin.2.nec audit, dic audiēt.

Fo.19.a fr.c.60.lin.5.cridata dic credi-
ta,& fol.eo.a ter. c.63.lin.3. detur
dic & dentur,& vbi in eo cap.dici-
tur libras,dic libræ.

Fo.21.à fr.c.66.verf. Item, & si lin.8.
que posthac,dic quod posthac.

Fo.22.a fr.cap.68.lin.6.aliqua debito
dic aliquo debito, & ibi,aliquo ex-
pensa, dic aliquo expensa.

Fo.24.cap.lxxij. & fol.eo.a tergo, ca.
lxxij.dic lxxij.

Fo.xxxvj.a ter.cap.cij.ver.& qui cane-
parius.lin.2.& intrare,dic iurare.

Fo.xxxvij.à tergo,cap.117.dic 107.

Fo.xlj.à terg.cap.114.dic 119.

F.44.a ter.c.129.li.1. præatā, dic, præfatā,
 Fo.47.a ter. cap.141. lin.4. præcedendi,
 dic, præcedenti, & ibi cap.142. lin.7.
 medielas, dic, medietas.
 Fo.50.a fron. cap.153. lin.9. intromittat,
 dic, intromittant.
 Fo.51.a fr. cap.166. dic, 156.
 Fo.53.a ter. cap.164. in Rub. post dictio-
 nem, male cocto, deficit uel,
 Fo.54.a fr. vers. Et intelligatur, remittere-
 re, dic, remittere, Et in Rub. cap.166. te-
 netur, dic, tenetur.
 F.55.a ter.c.173. disponūt, dic, disponāt,
 Fo.56.a fr. numerus, cap. est erratus, & seq.
 & fol. eo. a terg. cap.176. lin.3. docto-
 res, dic, doctoribus.
 F.57.a ter. li.4. reddetur, dic, redderetur, &
 li.6. cōtrouersialis, dic, cōtrouersia, lis,
 Fo.61.a ter. cap.190. lin. fi. illis, dic, illius.
 Fo.67.a fron. lin.7. ibi, dic, ibit.
 F.68.a fr. c.209. l.4. pceptū, dic, pceptū
 F.70.a fr. cap.214. li.2. relationū, dic, re-
 lationes, & fo. eo. a tergo, uers. tenean-
 turq; lin.6. denunciati, dic, denunciāti,
 Fo.71.a terg. lin.3. comorehendātur, dic,
 comprehendantur.
 Fo.72.a terg. li. antepen. compareationis,
 dic, comparitionis.
 Fo.76.a fr. lin.6. fraudar, dic, fraudari,
 F.80.a fr. in Rub. ante verbū, correxiōes,
 addatur, &, Et, fo. eo. ver. Et, si inuestitu-
 ra, li.5. emphyteota, dic, emphyteotica
 Fo.82.a fr. li.2. reperiātur, dic, reperiatur,
 & fo. eo. a tergo, cap.219. lin.3. cendē-
 natio, dic, condemnatio,
 Fo.83.a fr. in Appost. diē, dic, dicit, & fol.
 eo. a ter. li.1. conferuet, dic, conferuent,
 Fo.84.a fr. cap.278. dic, 228.
 Fo.85.a ter. lin.12. condomnetur, dic, cō-
 demnetur,
 Fo.89.a fr. cap.241. lin.11. dēnā, dic, pæ-
 nam, & fo. eo. a tergo, cap.242. lin.2. ci-
 tatas, dic, Zitatas,

Fo.98.a fr. lin.6. seruatis, dic, seruatis,
 Fo.104.a fr. cap.299. lin.7. quoginta, dic,
 quolibet, & lin.8. trilibet, dic, triginta,
 & c.300. li.1. quolibet, dic, quodlibet,
 Fo.106.a fr. deficit numerus cap.306.
 Fo.110.a tergo, lin.5. ea, dic, eam.
 Fo.111.a fr. li. antepen. taliler, dic, taliter
 Fo.112.a fr. vbi dicitur cagiano, dic, gaza
 no, & fol. eo. a tergo, Roncheto, dic,
 Roncheto.
 Fo.113.a fr. lin.32. dicta, dic, de dicta
 F.117.a t. ca.341. li.3. domini, dic, domini
 Fo.118.a fr. in Appost.2. tamen, dic, tantū
 fo. eo. a tergo, vers. ita vt, lin.4. quæcū-
 que, dic, & quæcunque.
 Fo.120. cap.348. li. fi. supergrediatur, dic,
 supergrediatur.
 Fo.124.a fr. ca.365. li.3. tenes, dic, tenens,
 F.132.a fr. li.5. crudelitate, dic, credulitate
 Fo.139.a tergo, lin.1. post verbum, expri-
 munt, addatur, de,
 F.145. li.6. contrafecere, dic, cōtrafacere
 Fo.146.a terg. cap.439. lin.2. impeditur,
 dic, impediatur.
 F.148.a ter. sēpe sēpius, dic, sēpe, & sēpius
 fo.161.a fr. lin. pen. senti. abundat.
 fo.162.a tergo, Appost. incipiens. De so-
 lemn. cum seq. posita, ad cap.498. re-
 portanda est ad cap.499.

IN INDICE.

Contentorum, dic, contentarum,
 Copactus, dic, compactus,
 In dictione, Illegitimus, dic, Illegitimus
 In dictione, Pecunia, dic, Pecunia, & sic
 vbicunq; reperies pecuniam, duplici,
 cc, scriptam.
 Animadueros errores hic annotauimus,
 alios autem, si forte prætermisissos inue-
 neris, Lector, ne nos carpito, sed beni-
 gne tu ipse corrigito.

LVDOVICVS MARIA SFORTIA, Anglus, Dux Mediolani, &c. Papia, Anglieq; Comes, ac Genue, & Cremonæ Dominus. Tulit hanc laudem apud maiores Ciuitas nostra Mediolanensis, quod cum ad commodè uiuendum, Vrbibus & locis, non satis naturæ, gentiumq; ac ciuili iure prospectum uideretur, sed ius propriū saum, quod municipale, siue Statutarium appellatur singuli populi seorsum, ac particularim sibi dicerent, ipsa huiusmodi leges, tanta prudentia, delcgit, ac scripsit, ut permultæ in hac Cisalpina Gallia Vrbes dignam duxerint, quam in hoc iure deligendo, imitari deberent. Hoc a Mediolanensi populo, a primis initijis scriptum, postea pro temporum ratione aliquando mutationem aliquam, aut correctionem exegit. In qua re Maiores, qui ex gente nostra rerum potiti sunt, quotiens necessitas tulit, singulari studio, & cura operam suam impendisse monumenta, quæ reliquerunt, satis copiose testantur. Contingit autem nunc, vt a postrema correctione, tempora permulta fluxerint, quorum cursus sicuti multa tulit (vt in humanis rebus fieri solet) a superiorum temporum ratione diuersa. Ita etiam, in legibus huius Ciuitatis nostræ proprijs, mutationis alicuius desiderium reliquerunt, cum superflua aliqua castiganda essent, da erant, aliqua oblcura, quæ apertiores sensus poscerent, non nulla castiganda essent, vt temporum conditioni magis aecomodarentur. Cum igitur, in tempora nostra huius emendationis necessitas inciderit, parum nobis fecisse uideremur, populorum nostrorum, amicorumq; iniurias armis populasse, & domi, ornandis vrbibus, & controuersijs sine vilo discrimine passim audiendis, quantopere omnes laure, & quo iure, ac tranquille viuere cupiamus, ostendisse, nisi hanc quoq; partem in bono principe, circa pacis munia, maxime necessariam curæ nobis fuisse testaremur. Quam ob rē ex vtroq; Senatu nostro præstantissimos Iureconsultos, atq; ex Iureconsultorum, ac Causidicorum Mediolanensium Collegijs, prudentia, & vsu insignes delegimus, quibus Decretorum nostrorum, & Statutorum Mediolanensis Vrbis inspectionem, emendationem, reformationemq; iniunximus, A quibus, re diu, & mature tractata, initio ab Statutis facto, præfens volumen conditum est, yea ratione habita, vt sublatis, quæ necessaria non erant, correctis, quæ præfentium temporum qualitas repudiabat, ac declaratis, quæ ambiguos, aut incognitos sensus habebant, omnia ad tuendam præfentium temporum bene uiuendi normam, aecomodarentur. Receptum igitur a nobis volumen, sub immortalis Dei, eiusque Matris, & Tutelarjs Ambrosij nominibus ædi, & seruari volumus, Et Vicario, Duodecimq; Viris Prouisionis huius nostræ Mediolan. Vrbis imperamus, vt hanc emendationem, ac reformationem seruandam ædant, & proponant. In quo, si rerum, & temporum cursus exegerit, vt vel alia, sint per nos addenda, vel emendatio noua desideretur, cum Iusticiæ cultus, & æquabilis iuris, in populos nostros studium ante omnia nobis curæ sit, in posterum quoq; officium nostrum in eo impartiemur. Decernentes, vt hæc duntaxat, quæ hoc in uolumine, quoad Ciuilia Statuta, ac Ciuiliū extraordinaria, & alia, quæ in eo continentur, pro Legibus, & Statutis Mediolanensibus obseruentur ab omnibus ac singulis, & quibuscumq; Personis, Communi Collegio, & Vniuersitate, Terris, & Locis quæ dispositione huiusmodi Statutorum comprehenduntur. Nam cætera Statuta Mediolanensia, propediem recognoscantur, atq; ædentur. In quorum testimonium præfentes fieri, ac registrari, nostriq; Sigilli Impressionem muniri iussimus, ac propria manu subscripsimus Datas Mediolani 30. Octobris 1498. Ludouicus Maria subscriptis, B. Calchus.

Statuta sunt Leges privatorum Iudiciorum, secundum Balin, L. 2^a. in fi. C. qui Testa, facere pos. vbi. D. las, in pe. & vltima. col. declarat hęc verba, quę, (vt dicit Brun, 26^a. 20. Requisit. col. 2^a). Idem dicuntur privatorum Iudiciorum, Quia facta sunt pro vsu illius Urbis, quę ea cõpõdit, non autem aliarum Ciuitatum.

Statuta non comprehendunt Bona Feudalia, nisi expressẽ dicatur, las, 26^a. 152. libro. 4°.

Quicquid dicant Leges, seruari debent Statuta, Teste Balin, l. p^a. ad fi. C. de Arbit. las, 26^a. 28. ad fi. lib. 3, quia Dispositio Statutorum, dicitur esse iuris precepti, vt latet per las, 26^a. 188. ad fi. lib. 2. Recipio tamen interpretationem à Iure Communi, Alex, 26^a. 50. ad fi. lib. p^a. & debent intelligi strictẽ, & strictissime, vt minus leuantur Ius Commune, quantum sit possibile, vt tradit Brun, 26^a. 72. col. 2^a.

RVBRICA GENERALIS DE CITATIONIBVS. ET ALIIS. ET CAETERA.

DE FORMA CITATIONIS IN CIVILIBVS, ET ORDINE CITANDI.

N PRIMIS STATVITVR,
q. Citationes, & Requestę. posthęc,
per Iudicentem. Arbitros, & Arbitratores faciendę. & portandę (in Civilibus Caussis, Questionibus, & Controuersis tantum) per aliquem Seruitorem Communis Mediolani, debeant in se continere,

Intentionem, seu Caussam insertam, & scriptam, propter quã

Citatus, seu Citandus in Ius vocatur,

Et Nomen Iudicis,

Et eius, ad cuius Petitionem fit Citatio,

Et ipsius Citati, seu Citandi,

Et Seruitoris,

Et eius, qui Citationem scripsit,

Et Coram quo Iudice Citandus comparere debeat,

Ac Terminum Comparendi.

Et, q. prædicta Nomina, & Cognomina, clarẽ, & distinctẽ scribantur, vt facillimẽ intelligi possint.

Et, q. Citationes ipsę non possint amplius Cuiquam transmitti, si pro Actu aliquo faciendo, aut Sententiã ferenda, vel comparando eadem Die, nisi in TERTIIS transmittantur.

Et Terminus Actum faciendi, aut Sententię proferendę, ac Comparendi in VESPERIS eiusdem Diei, Statuatur,

Citationes Transmitti, & earum Relationes fieri possunt tẽpore feriato, vel suspensio, vt latet habetur in Nouis, cap. 214: AD TOLLENDAS, fol. 70. à fronte. De Relationibus faciendis, & mtrã quę Tempora, & quid in eis Seruandum sit, Vide infra, Cap. 205. QVILIBET, fol. 69. à fronte, & in Nouis, Cap. 192. RELATIONIBVS, fol. 61. à tergo.

Adde, q. etiã in eis Dies præcisa ponenda est, cum nomine Diei, & quoto Die Mensis, & Hora præcisa, in TERTIIS, vel in VESPERIS, sic Dispositio Constitut. sit, de IV. DICIIS, 6. IN CITATIONIBVS, fol. 38. à tergo, in fin.

Hęc, & Sequentiã nõ habent locum in Caussis Criminalium, vt dicitur in fine illius Capituli.

vel nisi in VESPERIS vnius Diei transmittantur, & Terminus Actum faciendi, & Sententię proferendę, seu Comparendi in TERTIIS, vel VESPERIS alterius Diei immediate sequentis, saltem statuatur,

Et hoc quidem, si Citandi, seu Vocandi in Vrbe Mediolani, vel extrā ipsam Urbem, infrā tamē Corpora Sanctorum habitent,

Si verō extrā Urbem ipsam, & Corpora sanctorum habitent, in Ducatu tamē vrbis ipsius, Citationes ipsę fieri debeant cum Terminorum Dierum, computato, in eo Terminō, Die comparendi ad prædicta,

Dimittanturq; Citationum ipsarum Copię ijs, Quibus trāsmittuntur, si personaliter inuenti fuerint, aut Domitorum Habitationis, aut in Locis, ad quę transmittuntur, & vbi Citationes ipsę fieri debuerint, si Personaliter inuenti nō fuerint, vt de Citationū ipsarum Causis, Noticiā haberi possit.

Et Citationes, hoc modo, factę, valeāt, cum Sequutis exinde, Et, si aliter factę fuerint, non valcant, nec Sequuta exinde.

Et seruitor ipse, si prædicta sibi Incumbentia non seruauerit, incurrat, Ipso Facto, pēnam Solidorum quadraginta Imperialium, Quam pēnam Iudex teneatur, pro qualibet vice, qua, Seruitor in prædictis, vel aliquo prædictorum contrafecerit, vel neglexerit, absq; alia Cōdemnatione, & Processu, omnibus Iuris remedijs, applicare, pro Dimidia Cōmuni Mediolani, & pro alia Dimidia, Parti, in cuius præiudiciū Seruitor ipse, in prædictis contrafecerit, vel ea non obseruauerit,

Supra scriptaq; in præsentī Statuto, ordinata, DE CITATIONIBVS, non habeant locum in Citationibus in Causis Cridarum transmittēdis in vltimis quindecim Diebus Terminorum, ex Prouisionibus superinde editis, præfixorum, ad dandum Iura in Scriptis, & Reliqua abinde dependentia faciēda,

Nullitas ex defectu Citationis, p̄t semper deduci, non obitante Statuto, Dec. cons¹, 36, circa p̄mum, col. p̄t. Paris, in c¹. Dilecto filio, in 32. q. 13^a, imit. de appellat. De forma statuti, data Citationibus obseruanda, Alex. cons. 137. in Causa, col. 4, libro, 2.

Adde etiā, qd ad Citationes faciedas, Citationes possunt transmitti pro qualibet hora, nulla in hoc seruata forma Constitutionum, vel Iuris municipalis, vt dicitur in Const. sub tit. de BON. AD CRID.

PONEN, §, NE QVISPIAM, folio, 51, à fronte.

Quoniam, in huiusmodi Causis, angustia, sæpe, temporis,
longas Dilationes non patitur.

DE CITATIONE ABSENTIS, AC ETIAM ILLI
VS, CUIUS PORTA REPERIATUR CLAUSA.

QUOD, quilibet Ciuitatis, & Ducatus Mediolani,
qui se cū Familia, vel maiori parte Familiæ, vel nō relictā ali-
qua Familiā, absentauerit à Ciuitate, & Ducatu Mediolani,
Possit, pro quolibet Debito publico, vel priuato, vel Actio-
ne merè Reali, vel Mixta, requiri,

Et Citari ad Domum, vbi habitabat, tempore Absentionis,
si Habitationem habebat.

Et, si Habitationem non habebat, vbi consuevit habitare.

Et publicè in Contrata, in qua sit ipsa Domus.

Et vltra ad Scalas Palacij Communis Mediolani, Spacio
octo dierum, ad minus, assignato.

Et dicta Citatio in ipsis tribus Locis, sic facta, habeatur pro
legitima Citatione.

Et omnes Processus, contrà taliter Citatū, facti, valeant, & te-
neant, & Exequutioni mandetur, ac si legitimè esset Citatus.

Talisq; Citationis Copia, eodē Die, quo facta fuerit, vt supra,
Portetur.

Et Dimittatur per Seruitorem ad Officiū Statutorum
Communis Mediolani,

Et Gubernator ipsorum Statutorum teneatur talem Cita-
tionem recipere, & in Filo ponere, ac conseruare, absq; alia
Solutione, sub poena librarum octo Imperialium, Commu-
ni Mediolani applicanda.

Et, si, se non absentauerit à Ciuitate, & Ducatu Mediolani,
sed Ianua, seu Porta Domus Habitationis ipsius Citati, à
Seruitore clausa reperta fuerit, de cuius clausura credatur
eiusdem Seruitoris Relationi.

A ij

nationem Collegii Notariorum, vbi etiam disponitur circa illius absentationem, ad cuius Domum,
electum fuit habitaculum,

De Citatione Absentis,
vide Cōstitutiones. fo. 3. j.
§. vbi contingat: ibi. d.
ps. 20. col. 2. Et de illo,
cuius porta inuenta fuit
clausa, ocy. in Tract. de
Citationibus in. 17. Acco-
tione, in. 6. col.
Statutum in Nouis, fo. 25
à Tergo sub Rubrica de
Renouatione Statuti, &
addidit post verba ista
Debito publico, vel pri-
uato, VEL ACTIO-
NE MERÈ REA-
LI, VEL MIXTA.
Ista verba addita sunt Sta-
tuto illo.

De Citato legitimè, qui
postea se absentauerit,
quod valeat Citatio de
habitantibus in domo,
vel posita in fissura, dum-
modò nō sit peritrona,
Provisum fuit per Ordi-

Prima Citatio, seu primus Actus, Iudicialis.
Fieri possit.

Et debeat, hoc modo, videlicet, quod Ipsa.

Prima Citatio, seu.

Primus Actus Iudicialis.

Fiat, seu intimetur.

Ad Domum ipsam, seu Portam.

Cum Terminis trium dierum assignato Citato ad comparandum.

Debeatque etiam Seruitor ipse Citationis ipsius, vel alterius Actus Iudicialis.

Aliam Copiam portare, D. Parochiano Parochie Citati.

Et de omnibus.

Relationem facere.

Eadem die, vel sequenti Iuridica.

Et quæ Citatio, seu Intimatio sic facta.

Habeatur pro legitima Citatione, seu Intimatione ipsius sic Citati, vel cui facta fuerit Intimatio.

Aliter Sequestrum non
valet, vt infra cap. 1. §. 2.
Relationes, fol. 81. à Fron
te,

DE EODEM.

CAP. iij.

Istud Statutum nō com
prehendit Forensē, vt
in Terminis consultit.
Brum. p. 20. vbi in 2^a. col.
dicit quod debet Citari
personaliter, vel per Li
teras in Subsidium Iuris,
vel quod si Procuratorē
dimiserit, talis Procurator,
Citari potest.

ITEM, quod quilibet Absens, qui conueniri possit in Ciuitate Mediolani, qui non habeat, nec habere consueuerit Habitationem in Ciuitate, nec Ducatu Mediolani, possit Citari, hoc modo, videlicet.

Quod Citetur ad Scalas Palacij Communis Mediolani.

Et ad Arengheriam, seu Lobiam de Oxijs, positam in Broletto Mediolani.

Et ad Fores Ecclesie maioris Mediolani.

Sono Tubæ præmissio.

Hora Sextæ, aut Vesperarum, vel circa.

Dimissis Copijs Citationis in qualibet Parte superscriptorum Locorum.

Quæ eodem Die, quo, facta fuerit, portari debeat ad Offici-
um Statutorum Communis Mediolani.

Et per Gubernatorem Statutorum infilciari, vt supradictum est.
Citatoq; assignetur Terminus octo dierum ad comparen-
dum coram Iudice, ex cuius Parte citabitur.

Ad respondendum de Iure.

Et ad eligendum Habitaculum, vbi possit Citari, occasione.
Contentorum in dicta Citatione, & si non comparuerit in
dicto Terminò, vel si comparuerit, & Habitaculum non
elegerit, possit, & debeat Iudex, cuius Parte fuerit Cita-
tus, eligere Habitaculum, in quo, Talis absens Citari pos-
sit ad Quæcunq; expedientia, occasione Contentorum in
dicta Citatione, & Quæ sequi possent ex ea.

Etiã vsq; ad Sententiam Diffinitiuam inclusiue.

Peremptorium tamen transmittatur, si Citandus habitaue-
rit in Dominio Illustrissimi Principis nostri in Lombardia,
secundum formam Statuti, DE CITATIONE PER-
EMPTORIA.

Et quod, facta dicta Citatione.

Et facta dicta Electione, possint omnia, circa prædicta expe-
dientia, fieri, & expediri, sicuti posset, tali Citato præsentē.

DE EODEM.

CAP. iiii.

SI de cætero cõtingerit per aliquẽ de Ciuitate, vel Ducatu
Mediolani moueri aliquã Litẽ. Reliqua nõ imprimuntur.

DE CITATIONE, SEV PEREMPTORIO
AD AUDIENDVM SENTENTIAM.

CAP. v.

LICET Lis sit contestata, seu habita pro contestata, tam
de Iure Communi, q̃ ex Forma Decretorum Ducaliũ, seu
etiã Statutorum Cõmunis Mediolani, cum Procuratore,

Vide Infra capit. 12. S I
DE CAETERO
CONTINGAT
fol. 12. à Fronte.
Istud Statutu est reuocao
tũ in Nouis, fol. 45. à tero
go, in Statuto quod incipit
STATVTVM.
Circa istud Statutum, vñ
de moderationẽ in No-
uiss, fol. 41. à tergo.
Quod incipit STATV-
TVR VOLENS
EMANARE, vbi cõ-
ceditur facultas iurandi,
q̃ A. & c. ignorat vbi Ci-
tandus moram trahat.

Relatio Peremptorij potest
fi. post Sententiam, intra
quinq. Dies post Terminū
cōparendi, in Nouis,
fo. 61. à tergo in Statuto
quod incip. **RELATIO-
TIONES FACI-
ENDAE.**

Præfens præsumit Citatus
Balim. l. p. col. 2. de Se-
tent. Dec. 26. 42 in 4. lib.
Sufficit comparere ad vlti-
mum Terminum, quod
do in Peremptorio ad-
sunt plures Termini Bal.
in L. Cūfententium in
5. not. C. Quomodo, &
Quando lud.

Est primum in hoc Volu-
mine,

XXVII. casus, in quibus
rō requiritur Perempto-
rium, refert Socy in Pal-
lenciis, Reg. 32.

Peremptorium ante Ci-
tationem ad allegandū
transmitti non debet,
Paul. 25. 50. in Causa,
quæ versat. col. 3. in An-
tiquis,

De Citando Subdito pro
Ratione Rei sic extra
Iurisdictionem habere,
per Literas in Iuris subdi-
tū Socy, in c. 3. col. vlt.
de Foro cōpet.

Actore, Syndico, vel Defensore.

Nihilominus ante tempus Sententiæ Diffinitivæ, seu Inter-
locutorię, habentis vim Diffinitivæ, & non expectantis
aliā Sententiam in eadem Causa, post se, ab eodem Iu-
dice ferendam.

Debeat fieri Citatio Peremptoria, ad audiendum Sententiā.
Præsentanda Principali Personæ, & Consulibus, vel Alijs,
qui regunt Vniuersitatem, vel Alicui eorum Consulium,
vel Aliorū, qui regunt Vniuersitatem, vel alicuius eorum.

Et, q. Seruitor teneatur dimittere Peremptorium, siue Ci-
tationem Peremptoriam, in scriptis, Principali Personæ, seu
eius Familiæ, vbi habitat, vel Consulibus, vel alijs, qui re-
gunt Vniuersitatem, vel Alicui eorum, vel Domui habi-
tationis eorum, vel Alicuius eorum.

Et ea facere, quæ continentur in Statuto, incipiente,
**IN PRIMIS STATVITVR, QVOD CITATIO-
NES, ET REQVESTAE, ET CAETERA.**

Et, q. peremptoria Citatio, fieri possit per quemlibet Serui-
torem approbatum, & Consuetum in Ciuitate Mediola-
ni, Et in ea apponi debeat.

Terminus ad audiendum Sententiam, vt in prædicto Statu-
to incipiente, **STATVITVR, ET CAET.** continetur.

Et prædicta Peremptoria Citatio, aliter facta, non valeat.

Et prædicta de Citatione Peremptoria, Locum habeant, præ-
terquam, vbi Citandus Peremptoriè habitat extra Iurisdic-
tionem Ciuitatis Mediolanæ.

Sed tamen in Dominio prælibati Domini in Lombardia.

Quo in casu, Statuitur taliter Citandus, Citari debere per
Literas in Subsidium Iuris, habentes inclusum Perempto-
rium, transmittendū per Iudicem Causæ, ad Iudicem Lo-
ci Habitationis Citandī, cum Terminò assignato ipsi Ci-
tando, comparendi coram Iudice Causæ, vnius Diei pro
singulis, ad minus, viginti milliaribus,

Et que Citatio aliter facta, singula singulis congruè referē⁴
do, non valeat.

Saluò, q̄ si taliter Peremptoriè Citandus reperitur persona
liter in Ciuitate Mediolani, Isto casu.

Possit citari Peremptoriè, ijs Modo, & Forma, quibus pro
ximè dictum est de Ciue Mediolani.

Item, & Saluò, q̄ in Citatione Peremptoria illius, cuius Por
ta reperiretur clausa.

Cuius Citatio valeat Peremptoriè facta, secundum Formā
Citationis illius, cuius porta clausa reperta est, de qua, in
Statuto præcedenti, dictum est.

IN QVIBVS PARTIBVS FIERI POSSINT
DENVNCIATIONES, ET OBLATIONES.

CAP. vj.

DENVNCIATIONES, & Oblationes Extraudicia
les fieri possint, & debeant personaliter, & in Locis, vbi ex
forma præsentium Statutorum fieri debent Citationes, &
Intimationes.

De Forma Instrumenti,
Denunciationis cap. 71.
QVIVCVNQUE.

fol. 23. à Tergo,
De Citationibus, supra
fol. 2. à Tergo.

Circa Electionem habi
taculi, circa hunc casum
in Nouis, cap. 96 Q. VI.
LIBET. fo. 69. à recte.

Denunciatio Extraudicia
lis requirit Idē certum,
Alex. 28. 90. in fi. lib. 3.

DE CITATO AD EVNDEM TERMINVM PRO
DIVERSIS CAVSSIS, ET COMPARENTIB.

CAP. xvij.

CITATVS ad eundem Terminum, pro diuersis Cauſſis,
Si compareat, teneatur, qui citari fecit, super omnibus, vel il
lis ex Cauſſis, pro quibus ipsum Citari fecit, eodem con
textu, & ipso Citato præſente.

Exprimere, & requirere, ac in Actis poni facere ea, quæ, & si
quæ sua putat interesse.

Et, si ipse Citari Faciens nihil de omnibus, vel aliquibus ex
ipsis Cauſſis dixerit, ipso contextu, & Citato præſente;

Q̄ reponi faciat, & appareat in Scriptis, Non repuretur
Citatus Contumax, respectu illarū Cauſſarum, seu Cauſſæ,

A iiij

quæ tunc in Scriptis, & Actis expressæ non fuerint à Citari Faciente, licet in Citatione comprehensæ fuissent.

De Pena Diuidentis Credi-
torem suum in Nouis,
capit. 96. QVOD
NVLLEVS, fol. 34. à
Fronte.

Et quod si Causa pendeat
coram Arbitro Vide sub
cap. 114. SI DE CAE
TERO, fol. 41. à Fro-
nte. SI PETITO, à
Tergo.

Ias. in l. Pecuniam, quæ,
col. 4. ff. si cer. pet.

Vexans aliquem coram di-
uersis Tribunalibus, an
perdat Litem, Ang. in l.
quomus. ff. de Dam. inf.
Cind. Pap. q. 421. & de-
clarat Ias. 2° 9. el. 2°. col.
p^o. lib. 1. Lancel. in l. ubi
ceptum. ff. de Iud. Socy,
2° 41. col. p^o. & 2°. lib. 1.
vbi testatur de Comuni.

De executione expensarum
Taxatione infra,
capit. 56. SI QVIS,
fol. 20. à Tergo.

Vide infra capit. 148. A B
ALIQUIBVS, fol.
51. à Fronte.

DE POENA FACIENTIS ALIQUEM CITARI
PRO EADEM RE, VEL NEGOCIO SVB
DIVERSIS IUDICIBVS, VEL
OFFICIALIBVS.

CAP. viij.

SI quis fecerit aliquem Citari, vel requiri, quouismodo,
durante Instantia, pro eadem Re, vel Negocio, sub diuer-
sis Iudicibus, vel Officialibus Communis Mediolani, con-
demnetur, qualibet vice, in libris octo Imperialium, appli-
candis. Ipso Iure, & Facto, absq; alia Condemnatione, vel
Processu, pro dimidia Parte, Comuni Mediolani, & pro
altera dimidia, Citato.

Et Processus non valeat, nec teneat, nec Citato præiudicium
generare debeat.

Et teneatur Contrafaciens expensas restituere, de quarum
Summa stetur Iuramento talis Citati, Iudicis tamen taxa-
tione præmissa.

A qua Taxatione non possit appellari.

QVOD CAVSÆ PROCESSVM PENDEN-
TIVM, NON POSSINT SVB ALIO
IUDICE VENTILARI.

CAP. ix.

SI contingat aliquem, contra quem sit impetrata aliqua
Exequutio, Citari facere eum, qui impetrauerit Exequu-
tionem, vt ipse Citatus compareat cum Actis, Bannis, Pro-
cessibus, & Pignoribus, vel cum similibus.

Non possit illa Causa ventilari Parte, expresse contradicē-
te, nisi coram illo Iudicante, coram quo fuerit impetrata
Exequutio, vel cuius Præcepto facta fuerit Pignoratio.

vel alia Exequutio, vel sub quo Processus factus, vel Re-⁵
latio facta fuerit.

Sub poena librarum decem Imperialium, applicanda Parti,
quæ contra formam præsentis Statuti, Citata fuerit, & quæ
poena exigì possit de Facto, & omnis Processus exinde se-
quutus, sit, ipso Iure, nullus.

RUBRICA GENERALIS
DE IN IUS VOCANDO, ET
CONTUMACIBVS.

QVOD PRAETERITVS IN BANNO, SEV
CONTUMACIA NON AUDIATUR,
NISI PRIVS RESTITVTIS
EXPENSIS BANNI, SEV
CONTUMACIAE.

CAP. I.

SI quis Bannitus, vel Contumax fuerit, de ipso Banno nõ
cancelletur, nec audiatnr contrà eum, ad cuius Petiti-
onem fuerit Bannitus, vel in Contumacia constitutus, etiam
si dicat se Paratum soluere Debitum, nisi prius restituerit
Actori omnes Expensas Citationis, & alias sequentes, pro
Relatione, Banno, vel Contumacia, & vsq; ad suam Com-
partitionem inclusiue.

De quibus expensis iterur Iuramento Actoris, Iudicis ta-
men Taxatione præcedente, sine alio Processu, omni Ap-
pellatione, Reclamatione, & Nullitate, remotis.

Audiatur tamen, vt petere possit, Facta dicta Solutione ex-
penfarum exemplum, Banni, vel Contumaciae, & Copiam
Iuramenti Expenfarum, & Taxationis Iudicis, & totius
Processus, ac omnium, quæ asseruntur facta, occasione Ci-
tationis, & Relationis, Banni, & Contumaciae, & Exhi-
bitionis Pignorum, & Processuum Exequutionis.

Ubi cap. lvi. laudem. unde al. v.
Ubi cap. lvi.

Vide infra capit. 54. IN
QUALIBET CA
VSSA, fol. 21, à Fron
te.

Et, eo casu, quo purgauerit, vel per Actorem steterit, quomī
nus possit purgare Reus suam Contumaciam, vel Bannū,
audiatur, & possit se facere cancellari de dicto Banno, vel
Contumacia, & ad talem exhibitionem Banni, vel Cōtuma
cie, & Processuum; compellatur Aduersarius, etiam sine
Libelli Oblatione, & non obstante Statuto DE SAP
ENTIBVS DANDIS.

Et disposita in præsentī Statuto, non habeant locum, vbi
agatur per viam Libelli, Petitionis, seu Supplicationis sum
marie, vel ordinarie.

In quo Banno, vel Contumacia Citari Faciens Pariformi
ter constitui possit ad Petitionem Citati, ipso Faciente, non
comparente in Termino, & Citatio ipsa habeatur pro cir
cuncta, & non audiatur Citari Faciens, nisi prius per cū
solutis expensis, Modo, & Forma suprascriptis. DE EX
PENSIS CITATI.

Bannum Diversimodè ac
cipitur, vt declarat Brum,
28. 95. vilo.

QVOD BANNVM, VEL CONTVMACIA DATA
DIVERSIS PERSONIS SIMVLTANEE.
ET PRO EADEM CAVSSA, REPVTVR
TANTVM PRO VNO BANNO,
VEL CONTVMACIA,

CAP. x.

SI fuerit datum Bannum, vel Contumacia accusata diuer
sis Personis, pro vno Debito, vel Causa Ciuili.

Quod illud Bannum, seu illa Contumacia, pro vno Banno,
vel vna Contumacia reputetur, quot, quot sint Banniti, vel
Contumaces numero.

Idem seruetur, si datum fuerit Bannum, vel Contumacia
Consulibus, Syndicis, Procuratoribus, vel singularibus
Personis alicuius Vniuersitatis simultaneè, vel alicui Cō
muni, vel Vniuersitati, vel pluribus Communibus, vel
Vniuersitatibus, ex eadem Causa ciuili.

6
Quòd illud Bannum, vel Contumacia, pro vno Banno, vel Contumacia, reputetur.

Qui Banniti, vel Contumaces non audiantur, nisi solutis Expenfis, modo, & forma comprehensis in proximè præcedenti Statuto.

Et prædicta, dicta de Bannis, & Contumacijs, intelligantur de Ciuilibus.

QVOD IN BANNO CIVILI NON APPONAN-
TUR VERBA CONTINENTIA, DE QVO
BANNO NON EXIMATVR, NISI
IN CERTIS CASIBVS.

CAP. xj.

NON possit in Ciuili Causa apponi alicui Banno, hæc Additio, DE QVO BANNO EXIMATVR, vel aliud Aequipollens, nisi sit Bannum, quod detur propter Præceptum Iudicis non seruatum,

Quod Præceptum contineat aliud, quàm, q. simpliciter cõpareat coràm Iudicante.

QVOD FIANT MEMORIALIA PER NOTA-
RIOS IUSDICENTIVM DE CRIDATVRIS
CONTVMACIARVM, ET
CORROBORATIONVM.

CAP. xij.

AD Fraudes Amouendas, Notarij Iusdicentium teneantur, sine aliqua Remuneratione, facere Memoriam de omnibus Cridaruris Contumacijs, & Corroborationibus incontinenti cum cridatæ, seu factæ fuerint, scribendo ad cuius Petitionem, & contrà quem factæ fuerint, & hoc sub pœna librarum decem Imperialium, applicandarum pro Medietate Comuni Mediolani, & pro altera Partì re-quirenti.

Idem seruari debet, etiam coràm Consuibus iustis-
cis, ut habetur in Nouis.
fo. 18. à Fronte. Consue-
les, el. 9. in. 96. Et, q. curas
bunt.

Et non debeant subscribere postea aliquam scripturam ex prædictis, nec in libro ponere, nisi sedente Iudice, facta fuerit ipsa Memoria, sub pena prædicta, applicanda, vt supra. Et prædicta scribantur per vnum Notarium tantum, ad Bancum ipsius Iudicis commorantem, vel eius Notarij Coadiutorem, ibidem Commorantem.

Et non recedat Iudex à Banco, donec Contumacia ipsæ per ipsum Notarium, vel Coadiutorem, vt supra, proximè citata fuerint.

Quæ cridentur quando vult de Banco descendere, Et hoc sub pena librarum decem Imperialium, ab ipso Iudice auferenda, & Communi Mediolani in casu Inobseruationis, pro singula vice, applicanda.

INFRA QVOD TEMPVS POTEST DARI BANNVM, ET POSSESSIO.

PRAETERITIS octo diebus, post Terminum comparandi assignatum, non possit dari Bannum, nec Possessio, quæ datur loco Bani, occasione illius Citationis, siue Termini. Infra illos autem octo Dies, possit dari Bannum, siue Possessio Contumaci, ad Petitionem eius, qui comparuerit in Termino.

DE POSSESSIONIBVS TEDIALIBVS,

IN Possessionibus Tedralibus, quæ dantur contra Minores, Mentecaptos, Furiosos, vel Bona vacantia, vel contra Eos, quibus non datur Bannum, seruetur prout in Statuto posito sub Rubrica, QVOD PRAETERITVS IN BANNO, ET CAETERA. Incipiente, SI QVIS BANNITVS, VEL CONTVMAX FVERIT, & cætera, vt supra cap. viiij. fol. iij. à Tergo.

De Possessione Tedrali,
vt Reus compareat, est
Tex. in C. Quoniam frequenter.
§. si Reali, vt l. 1. te non conste.
Vide infra capitulo. 152.
NON DEBEAT,
fol. 52. à Tergo.
Vide etiam in sequenti Statuto,

DE BANNO SUPER TERMINO,
VEL PRAECEPTO DANDO,
DE COMPARENTE IN TERMINO,
IUDICE PRO TRIBUNALI SEDENTE,
ET QVOD NON DETVR BANNVM,
ET POSSESSIO EX CITATIONE,
NISI RELATIO SERVITORIS
FVERIT REDACTA IN ACTIS.

CAP. xv.

ITA possit dari Bannum, seu Contumacia super Termino, vel Praecepto sicut super Citatione.

Et, si quis, Iudice pro Tribunali adhuc sedente, cōparuerit in Termino, & reperiaturs ipsum esse, ea hora, in aliquo Banno, seu Cōtumacia Cridatū, vel Scriptū fore, audiatur, ipsa Crida, vel Scriptura non obstante, Ipso tamen, Comparēte, Soluēte Denarios decem octo Imperialium Parti, ad cuius Instantiam, Bannum ipsum, seu Contumacia, data fuerit, modò tamen Denarij ipsi, Notario iam soluti, reperiantur. Et, q nullus in Banno, nec Contumacia esse censeatur, praetextu Citationis, vel praeepti, nisi Relatio Seruitoris reperiaturs prius esse redacta in Actis Iudicis.

Necq Possessio Tederalis praetextu Citationis censeatur esse data contra Heredem, nec Minorem, nec Aliam Personā, nec Vniuersitatē. Quibus non datur Bannū, nisi Relatio seruitoris reperiaturs prius esse redacta in Actis Iudicis. Nec aliter valeāt Bannū, Cōtumacia, nec Possessio Tederalis.

QVOD CERTA BANNA POSSINT CASSARI,
SI PLACVERIT ACTORI.

CAP. xvj.

BANNVM Ciuile, & Bannum Fideiusorium, & Bannum Fugae, siue suspectae Personae, possint cassari, si placuerit Actori, vel suis Heredibus.

Isti Banni de Fideiusoria, non propterea sunt prohibiti Testimonijs perhibere, vide in Statuto vi^{to}, praesentis Rubricae, quod tacitè BANNI Tl.

QVOD PRO EODEM DEBITO, PLVRA
BANNA NON DENTVR,

CAP. xvij.

NVLLVS, qui de cætero habebit Debitorem suum in Banno, in quo fuerit præteritus, donec in eo fuerit, faciat pro eodem Debito, aliud Bannum ei dari per Requisitionem, siue per Terminum collocatum,

Pro Condemnatione veið, quæ postea fiat per Iudicentem, occasione illius debiti, possit, eidem vnum aliud Bannum tantum dari facere per illam Condemnationem,

Et donec in eo fuerit, non possit aliud Bannum, ea occasione, dari facere,

Et qui contrafecerit, cum sine expensa de Banno eximi facere, teneatur,

Finitus an debeat audiri sup accusatione, an Bannu capta fiat. in. l. vltim⁹ col. vi. ff. de Fideius. vbi, Alex. in addit. post Ang. & latè in o. m. p. e. col. vii declarat hoc statutu, & Alber. in. 4. parte Statut. in. 3. q. Nellin Tract. Fidei nueru in p. parte. 2. q. 59. Finitus propter Cæsum cum non debeat Bannitus de Maleficio, vt cõprehendatur in Statuto de Bannis. Bal. Alex. & alii so. l. si mora. ff. sol. Matr. Nec si esset Bannitus propter delictum, vt per Bart. in. l. Omne delictum. ff. de re mil. Bald. in. l. vit. de Crimin. Spellionatus.

Sententia pro Bannito lata, an valeat las. 75. 107. & ieq. lib. 2.

Quod nõ iuretur de Cæsumnia. infra cap. 66.

QVOD IN QVA
LIBET. fo. 25. à Frère.

QVOD BANNITI DE MALEFICIO, NON
ADMITTANTVR AD PETITIONEM SVI
IVRIS, NEC AD TESTIMONIUM.

CAP. xviii.

BANNITI de Maleficio non admittantur ad Petitionem sui Iuris, nec ad aliquod Testimonium reddendum, Banniti verò de Maleficio, & Fideiussoria, perhibere Testimonium possint, nisi aliàs prohibeantur à Iure.

RVBRIKA GENERALIS
DE IVDICIIS.

DE ORDINE PROCEDENDI
IN CAVSSIS CIVILIBVS.

CAP. xix.

STATVITVR pro minori Litigantium Dispensatio, & eorum Commodo, & ad Cautelas, & Fraudes Malignantium refrenandas, & vt unicuiq; Iusticiæ Debitum ministretur,

Quod Omnes, & singulæ Lites, Quæstiones, Causæ, & Controuerfiæ Ciuiles, seu, quæ Ciuiliter agitentur, & de cætero moueri contigerint coram quocunque Iudicante, Magistratu, vel Assessore seculari, Ordinario, vel Delegato Cnuitatis, & totius Districtus Cômunitis Mediolani per, & inter quascunque Personas seculares, Communia, Collegia, Consortia, vel Vniuersitates, vel inter aliquam singularem Personam, & Communitatem, vel Vniuersitatem, & ut supra, quouis modo, & ex quauis Causa, cognoscantur, decidentur, & sine debito, Terminentur, iuridice, & seruatis Statutis Communis Mediolani, & reiectis Cauillariis, & friuolis Exceptionibus quibuscunque, per illum Iudicentem, Ordinarium, vel Delegatum, Magistratum, vel Assessorem, coram quo ipsa Lis, Quæstio, vel Causa, vel Controuerfia mota fuerit.

Et hoc infra Terminos, super hoc inferius limitatos, & declaratos,

Sub pena, Iudicenti, Ordinario, vel Delegato, Magistratui, vel Assessori, coram quo Lis, Quæstio, Causa, vel Controuerfia agitabitur, Omittenti ipsam Quæstionem, Litem, Causam, seu Controuerfiam TERMINARE infra Terminos inferius limitatos, & similiter cuiilibet Commissario, & Consultori Omittenti DARE CONSILIUM suum in Scriptis infra Terminos inferius Limitatos, Librarum centum sexaginta Imperialium, Ducali Camera applicandarum, & reiciendi Expensas Litis, utriq; Parti.

DE EODEM.

CAP. XXI.

TERMINI cognoscendi, & Terminandi ipsas Lites, Quæstiones, Causas, Controuerfias, & in eis procedendi hoc Ordine, Limitentur, & Limitati esse intelligantur.

DIC, ubi plura dicuntur, sine quibus hæc Materiam perfecte non scire potens,

Intelligitur tamén si Pars petat Causam, expediri, vt per las.m.l., propter idum, in princ., m. j. col. C., de iudic.

Hæc pena nunc est censuræ Aureorum, vt in Const. sub titulo. DE IVDICIIS, 6. SED OMNES, fol. 35, à tergo.

An Instantia de qua in hoc Statuto, procedat in Causis Fisci, Arz. cons. 109, ad fin.

Ad Disposita per ista Statuta, & sequentia, sub Rubrica de Iudicis per totum, Vide omnino Coss. sub d. ut, de l. v.

Circa Computationem
Dierum vtilium, Vide in
frā, cap. 25. CAVS
SÆ, fol. 9. à tergo, ad
fin. & in Nouis, cap. 204
STATVTVM, fol.
ho, 65. à tergo.

Instantia Statutaria succē
dit loco Instantiæ Iuris
Communis, & an poss
sit prorogari, vel suspē
di. Alex. 27. 4 2. In Cas
uissa, col. p. liby. & 29.
2 4. ad fin. lib. 4. las. in.
L. propterandum in fin.
4. col. C. de Iudic.

Videlicet, quod Instantia Causse Principalis ordinariæ, non
duret, nec durare possit, nec debeat, vltra Tempus, & Spa
cium quadraginta Dierum vtilium, à Die Litis inceptæ,
computandorum.

Quæ incepta intelligatur, Petitione porrecta, & in Actis di
missa, & Parti legitimè notificata, vbi per viam Libelli, vel
Petitionis proceditur,

Qui Libellus, vel Petitiō qualiscunque sit, dummodò sit Tol
erabilis, admitratur, & admissa esse intelligatur. Ipso Iure,
Et Tolerabilis esse intelligatur, si contineat Personam Ac
toris, & Rei, Quantitatem, Rem, seu Ius, quæ petuntur, &
Causam Petitionis,

Et, à Die Contradictionis, seu Comparitionis, Oppositionis,
seu Querelæ notificatæ Parti, vbi per viam Contradictio
nis, Comparitionis, Oppositionis, seu Querelæ proceditur.

DE EODEM.

CAP. xxij.

TERMINI Deliberandi, & Respondendi Petitioni, &
Probandi, & Reprobandi, & alia Faciendi in Litibus, Que
stionibus, Causis, & Controuersis antedictis, diuidantur,
& Ordine congruo limitentur, vt infra.

Et nè Productiones Iurium, & Probationes cautelosæ, & in
fraudem, vsquè propè finem Litis differantur,

Statuitur, qd statim, Petitione porrecta, & in Actis dimissa, in
Causa Principali, & Parti notificata, vt suprā.

Statutus sit, & esse intelligatur, Ipso Iure, Terminus vnus
Dici vtilis, immediatè sequentis, R. E. O. deliberandi, & res
pondendi dictæ Petitioni,

Quo Termino elapso, siuè Reus responderit, siuè non, ha
beaturs Lis pro contestata.

Et elapso dicto Termino vnus Dici vtilis, vel Contra
dictione legitimè facta, vbi per viam Contradictionis,
Comparitionis,

Ista verba declarat, Alex.
27. 100. col. p. & seq. liby.
5. & Stantibus istis ver
bis, non potest Libellus
emendari, vt tradit Bal.
Relat. per Fel. in cap. 20.
col. 1. vers. fallit Nos
no. de libel. obl. Et dicit: Paul. 25. 17. In Causa, col. 2. vers. Nōne restat in Antiquis, qd stante isto Sta
tuto, nulla Exceptio impedire potest Litis Contestationem, Et dictum Consilium habetur in Nouis,
29. 2 5 7. in. 2. parte,

Comparationis, vel Querelæ proceditur, statim Statutus sit, & esse intelligatur, utriq; Parti, videlicet, Actori, & Reo, Terminus quindecim dierum vtilium excipiendo, opponendi, petendi, & probandi per omne genus Probationum, ac producendi, & ostendendi quicquid dicte Partes, & qualibet earum voluerit in dicta Causa.

Ipsoq; Termino elapso, statim, quæcunq; Agitata, Producta, & Ostensa in dicto Termino probatorio, intelligantur, & sint, Ipso Iure, publicata,

Itaq; de eis fiat Copia, si fuerit Requisite.

QVOD EXCEPTIONES SINT SALVAE IN FINE LITIS.

CAP. xlii j.

STATVITVR quoq; q; omnes Exceptiones, Replikationes, & Triplicationes Dilatorie, Declinatorie, Preemptorie, & ceteræ cuiuscunq; generis sint, de quibus non sit Cognitum, & Decisum inter Partes,

Sint Salva, utriq; Parti, in Fine Litis, tempore Disputationis, ne ob hoc, Processus Causæ, differatur.

Quæ quidem Exceptiones Dilatorie, & Declinatorie, & similes, reiectæ intelligantur, Si de ipsis, in Sententia, vel Arbitrijs, vel Arbitramentis, vel in Pronunciatione ferenda, facta Mentio non fuerit.

Et intelligatur Cognitum, & Decisum per Sententiâ, quæ in Rem transiit Iudicatam, vel alias Bmolegatum per Partes, vel per Arbitramenta, quæ in Rem transiuerint Iudicatam, vel alias per Partes Bmolegata.

Et intelligatur Arbitramenta transiuisse in Rem Iudicatam, quando de eis de Iure, vel ex Forma præsentium Statutorum, peti non potest Reuifio, vel per Iuramentum delatum à Parte Parti, & præstitum, vel habitum pro Relato, & exinde per Partem Iurato coram Iudice, vel Arbitro, vel

Circa istas Productiones Iurum, quo tempore fieri debet, vide in Notis, cap. 184. SI CONTINGA T. folio. 29. à Tergo.

De scripturis semel exhibitis, iterum exhibendis infra, cap. 3. Q. VAE LIBET, fo. 12. à Tergo

Istud Statutum videtur concordare cum C. p. de Litis Contestatione, lib. 6. & declarat Berin. L. cū querebatur in prin. 15. v. p. aduerte Iud. fol.

Et q; Iudex debeat Exceptiones releuare, Bar in, Lille, à quo. 6. p. in f. ff. ad Trebel. vbi Alex. col. p. & Fel. inc. cum cōtingat, col. fi. de Off. Deleg.

Et quod istud Statutum nō pcedat qñ opponit Exceptio Incōpetēti Iudici, Abb. in Terminis. 29. 14. lib. 1. post Bal. in l. Exceptio. col. fi. in l. sed potest dicitur. C. de Probat. Aret. 25. 75. col. 5. v. p. quidē cum his, quæ latē tradit. Fel. in c. ex Parte, 2. col. 6. in. 18. Limitatione de Off. Deleg.

Et an istud Statutum pcedat quādo exceptio est notoria, vel quādo Exceptio offert se in cōdementi phare Fel. in c. experte, col. fi. in p. & 2. fol. de Testib. lat. in l. m. Et potest ad fi. prin. de Iu. Iu. post Aret. 25. 99. & Abb. 25. 44. col. vltim. lib. p. An hoc Statutum cōprehēdat Exceptiones, quæ impediunt Ingressum Impediūt, ut est Transactio, Fel. in, c. licet, col. p. de Re. Iud.

Arbitratore, vel Cōsultore, vel per Transactionem iurata,

DE EODEM.

CAP. xxiii.

De Nova Iuriam Produ-
ctione, in Nouis, cap. 184
SI CONTIN-
GAT, fol. 59. à Tergo.

POST Terminum, Actori, & Reo Statutum, vt supra, immediatè, Statutus sit, & esse intelligatur, vtriq; Parti, Terminus decem Dierum Vtilium, reprobandi, & impugnandi quæcunq; Producta, Probata, & Ostensa in dicto Termine Probatorio.

Et, si Aliqua Partium, in ipso Termine Reprobatorio produxerit Articulos, vel Capitula tendentia ad reprobandū Probata, vel Producta per alteram Partem in primo Termine Probatorio, tunc liceat illi Parti, contra quam Producti fuerint, & Cuilibet alteri, cuius inter sit, coadiuuare, & corroborare per legitimas Probationes, Probata, & Producta in dicto primo Termine.

Quo termino Reprobatorio elapso, quæcunq; Agitata, Producta, & Ostensa in ipso Termine, intelligantur, & sint, Ipso Iure, & Facto, Publicata, & de eis, fiat Copia, vt supra. Et totus Processus, vtriusq; partis, intelligatur, & sit publicatus.

Et prædicta omnia in præsentī Statuto de Iudicijs Comprehensa, habeant etiam locum in Causis Ordinarijs, quæ per Literas Ducales sunt summarie.

DE EODEM.

CAP. xxv.

CAUSSAE autem, quæ de sui Natura, vel Forma Statutorum Communis Mediolani, vel Decretorum Ducalium, sunt summarie, habeant, & habere intelligantur, Terminum, & Instantiam quadraginta Dierum Vtilium, quorū, Ipso Iure, & Facto, à die Litis contestatæ, vel habitæ, pro contestata, intelligantur Actori assignati decem Dies viles, ad

Omissio Publicationis, nō reddit Sententiā nullā, Anch. 28°, 33. Omissio.

Quādo Instācia currit in Causis summarijs, vbi Litis nō contestatur, Statutum non disponit, sed, Quando incipiat Instācia in Causa literarum, vt de in Nouis, cap. 191. INSTANTIA, in fo. 41. à Tergo.

Item in Sumarijs, Testes publicati sunt, Ipso Iure, Lapsis tēporibus Probationū debitæ referēdo, & in Nouis, cap. 194. TESTES, fo. 42. à Fronte.

perendum, excipiendum, opponendum, & probandum per omne genus Probationum, Et ad Producentiū, & ad Offendendum quicquid voluerit in dicta Causa summaria.

Quo Termino elapso, intelligatur etiam, Ipso Iure, & Facto Statutus esse Reo Terminus aliorum similium decē Dierum Vtilium ad Probandum, & Impugnandum, & probatum habendum quicquid voluerit per omne genus Probationis, & prout in proximo Termino Actoris, dictum est, & Isto Termino elapso, intelligatur, Ipso Iure, & Facto esse vtrique Parti Statutus Communis Terminus aliorum similium decem Dierum Vtilium ad reprobandum, & impugnandum, coadiuuandum quæcunque producta, probata, & ostensa in dictis Terminis, vel Altero eorum per ipsas partes, vel Alteram ipsarum partium.

Et Omnes dies intelligantur Vtiles in prædictis Causis summarijs, quæ de sui Natura, vel Forma Statutorum Communis Mediolani, vel Decretorum Ducalium sunt Summaria, nisi sint Dies Feriati ex Forma præsentium Statutorum, in Honorem Dei, vel Sanctorum, vel sint Feriæ repentinae.

Quæ intelligantur, si de Mandato Principis fiant.

DE EODEM.

CAP. xxvj.

POSSIT tamen Iudex in Causis summarijs, vt supra, inspecta qualitate Personarum, & Causæ, dictos Terminos, & Dilationes, abbreviare, à qua Abbreviatione, per aliquam ipsarum Partium, appellari, querelari, grauari, nec de Nullitate dici, neque Consilium Sapientis peti, aliquo modo, possit.

DE EODEM.

CAP. xxvij.

DEINDE Iudicem Magistratus, vel Assessor Ordinis

B ij

Tradit Ias. post alios in l. 1. propterandum in prin. in. d. not. C. de Iude, docy. ps. 45. col. 2. lib. 2. vbi attestatur de communi Sententia lata extra tempus, de quo in hoc Statuto, non valet, vt in Terminis Statuti, Consultus est, Abb. ps. 16. col. pe. lib. 2. Omnes dies intelligantur Vtiles, vide in Nouiss. Cap. 102. IN CAUSIS, fol. 65. à Fronte, & §. ITEM LICET. à Tergo.

Declaratio huius Statuti, Quæ habetur in Nouiss. cap. 204. STATUTVM M. fol. 65. à Tergo. Videlicet.

Statuitur, quod quando semel ramus in Die Ius redditur, Duo Dies Vtiles, cõpurentur pro vno Die Vtili, exceptis Causis comprehensis in Statuto, quod incipit, Deominus Potestas, & quæ libet exercere Iurisdictionem, &c. infra, cap. 49. fol. 18. à Tergo.

Et Causis Cridarum, Quæ sunt pro Bonis Immobilibus Vendendis, & Causis Cõpromissorum, in quibus, Quilibet Dies, habeatur pro Die Vtili integra, Exceptis Ferijs Introducti in Honorem Dei, & Sanctorum.

Perita Commissione, nō
currunt tempora, Vide
in Nouis. cap. 99. IN
CASIBVS, fol. 34. à
Tergo.

Circa Commissiones fa-
ciendas Partium Confis-
denti, Vide in Cōstitut.
folio. 36. à Tergo. 115
PERACTIS.

Quid si post istos Duos
Dies Partes lingant ipō-
tē corām Ordinario t
an videtur renuicasse
Cons. Sapient. Aug. 29.
112. col. 4. v. 12. est obie-
ctum, Ampl. etiam hoc
procedit in illis Causis,
in quibus ex forma Sta-
tuti proceditur Summa-
riē secund. Alex. 29. 175.
p. 1. col. 6. circa meo-
dum, lib. 5. & tunc pū-
tari omnia corām Con-
sultore, Quis possunt fieri
corām Ordinario, vt in
fra, cap. 56. IN QVA
LIBET CAUSSA
SVB RVBRICA
DE SAPIENTIA
VSV DANDIS, fol.
21. à Fronte, Et in prin-
cipio foli.

Et, q. Statut. requirens
Cons. Sapient. censetur
pro Forma. Fel. m. c. c. cē
Dilecta, col. 9. de reſcrip-
tis.

Vt Commissarius iuret,
Vide Constitut. fol. 36. à
Tergo. 6 QVI COM-
MISSARIVS,

narius, vel etiam Delegatus, Corām quo, Causa, Lis, Que-
stio, vel Controverſia vertetur, teneatur, & debeat,

Infra duos Dies Viles immediate ſequentes ipſa
Tempora Probatoria, & Reprobatoria, ad requiſitionem
dictarum Partium, vel alterius earum,

Committere ipſam Litē, Queſtionem, Cauſſam, ſeu Con-
troverſiam vni Iuriſperito, de Conſidentibus vtriuſq. Par-
tis, eligendo, vel vnius Partis, in Contumaciam alterius.

Poſſit tamen Conſentientibus Partibus, Commiſſio fieri,
Durantibus dictis Terminis.

Et, q. deinceps, dentur ſolummodò Conſidentes, & non ſuſ-
pecti, in qualibet Cauſſa, reſidentes in Civitate, & in Col-
legio Dominorum Iuriſperitorum Mediolani.

Et petito ipſo Conſilio Sapientis, Iuſdicens, Magiſtratus,
vel Aſſeſſor, non poſſit ſine ipſo Conſilio Sapientis Sentē-
tiam Diffinitivam proferre in Cauſſa Principali, Aliet
Sententia, Ipſo Iure, ſit nulla.

Quo verò ad Conſilium Sapientis, circa Interlocutorias, &
modum procedendi, ſeruetur Statutum de Sapientibus
Dandis, exceptis Cauſſis, in quibus ſublatur eſt Conſili-
um Sapientis per Statuta Communis Mediolani, vel De-
creta Ducalia.

DE EODEM.

CAP. xxviij.

QVI Commissarius ipſam Commiſſionem, omnibus
Iuris remediis, ſtatim acceptare, cogatur.

Nec poſſit aſſumi vltra dictum Commiſſarium, nec ſibi dari
debeat aliquis alius Socius ad examinandum dictam Que-
ſtionem, nec Conſulendum ſuper ea, niſi fuerit de ambarū
Partium voluntate, ne Partes, vltra Debitum, vexentur
laboribus, & expenſis.

CAP. XXIX.

POSTEA verò, dictæ Partes, Statim cõpareant coram dicto Commissario, & sibi deferant, seu deferri faciant Processus, & omnia Acta agitata, & producta in Lite, & Causa prædicta, intra Dies quatuor, post factam Commissionẽ. Quibus visis, & diligenter examinatis, per dictum Commissarium, & auditis Allegationibus, quæ corã eo fieri voluerint per Partes, & earum Aduocatos, quæ non excedant duas pro singula Parte, teneatur, & debeat dictus Commissarius præsentare, vel præsentari facere Consilium suũ in scriptis, eius manu propria subscriptum, super Quæstione sibi commissã, ad Bancum dicti Iudicetis, Magistratus, vel Assessoris, vt supra, coram quo, Quæstio prædicta vereretur, ante finem dicti Terminĩ quadraginta Dierũ Vultũ, De qua Præsentatione, fiat subscriptio in dicto Consilio, manu Notarij Causæ, per Quẽ, & qua Die, præsentatũ fuerit. Ita, quod dictus Iudicẽs, Magistratus, vel Assessor iuxta formam dicti Consilij, possit, teneatur, ac debeat suam Difinitiuam Sententiã, proferre, & publicare, super Quæstione prædicta, intrã Terminum prædictum, Quæ Pronunciatio, & Publicatio, facta esse intelligatur. Ipso Iure, si Iudex Causæ omiserit, vel neglexerit proferre, & publicare, vt supra, & intelligatur omisisse, vel neglexisse, præsentato dicto Consilio, si Sententiã iam non fuerit, ea hora, qua præsentatum fuerit Consilium,

DE EODEM.

CAP. XXX.

ET prædicta, etiã habeant locum, & obseruentur in quibuscunq; Causis Delegatis, & in Causis Compromissorum, in quibus electus fuerit Consultor Confidens Partium, vel vnũ in Contumaciam alterius.

B iij

Intra decem Dies deferẽda sunt Scripturæ, Vide Cõstitut. folio, 66. H. V. 1. C. CONFIDENS T. I.

Est magna Præposteriorio Trãscurre Peripetoneum ante Citationem ad Allegandum. P. 28. 30. col. 3. in Antiquis.

Vide infra, capitulo. 137. ITEM, Q. VOD OMNES, folio, 4. p. 2. Fronte.

Sententiæ, & Consilia proferantur, & dentur Clarè, Vide Constitut. fol. 37. OMNES IVS DICENTES, Quid seruandum in exis minãdis Test. extra Testimonium, Vide ibi, & T. Q. VIA.

Declara, vt per Statutu in
Nouis. capite. 204. 6.
ITEM AD CLA
RIOREM, folio. 66.
à Tergo,

Vide infra, LATA
SENTENTIA, cap.
129. fol. 47. à Fronte,

Vide Constitut. fo. 175.
POSSINT,

Ex isto Statuto, an videat
antur Forenses excludi
ab istis Ordinibus, Vide
de Brun, 29. 20. col. 2.

De Instantia Literarum
Ducaliu, Vide in Nouis,
capite. 91. INSTAN
TIA CAUSSAE,
fol. 51. à Tergo,

11
Quo in casu, presentaro Consiglio Consultoris, ipsi Delega
to, vel ipsis Arbitris, vel coram Notario Causse, vel coram
Notario Causse, vel coram Ordinario, Citatis tamen ipsis
Delegatis, vel Arbitris, vel Arbitratoribus, Sententia, &
Arbitramenta habeantur pro pronuntiatis, & factis, mo
do, & forma, vt supra, debite referendo.
Et Notarius ipsius Ordinarii non possit pro tali Presenta
tione, & Expletione ipsius Presentationis accipere, ultra
Soldos decem Imperialium, pro singula vice.

DE EODEM.

CAP. XXXI.
POSSIT tamen dictus Iudicis, Magistratus, vel Al
fessor dictam Questionem cognoscere, decidere, & termi
nare intra dictu Terminu, per se tantu, & absq aliquo Co
missario eligendo, si fuerit de Partium voluntate expressa.
Et, q. dictus Iudicis nullum possit, nec debeat recipere sa
larium, seu Emolumentum, sub poena quadrupli, de qua
possit, & debeat Syndicari, etiam durante Officio,
Quae poena applicetur pro medietate Parti, & altera Came
ra Ducali.

QVOD ORDINES PRAEDICTI, POSITI SVB RVBRICA PRAESENTI GENERALI DE IUDICIIS, NON HABEANT LOCVM IN INFRASCRIPITIS CAUSSIS, ET CASIBVS.

CAP. XXXII.
ORDINES positi in praesenti Rubrica generali de Iu
dicijs, & disposita in eis, nisi fuerint de Partium voluntate,
non vendicent sibi locum in Questionibus Datorum, sed
in eis pacta Datorum, & Ordines Ducales, nec non Statu
ta super ipsis addita, obseruentur.

Nec etiam in Causis, Quæstionibus, seu Controuersis moris, vel mouendis, occasione Exclamationum, quæ fiât pro Bonis vendendis ad Cridas, vel accipiendis in Solutum, sed in ipsis seruentur Prouisiones super iis specialiter editæ, & Termini Statuti in eis.

Nec etiam in Causis Mercatorum, quæ vertuntur coràm Consulibus Mercatorum inter Mercatores, & ex Causis Mercantiæ, sed in ipsis seruentur Statuta ipsorum Mercatorum.

Nec etiam in Compromissis factis per Partes, vel ex forma præsentium Statutorum.

Nec etiam in Causis agendis coràm Magistris Ducalium intratarum ordinariorum, vel extraordinariorum.

Nec etiam coràm Senatoribus Ducalibus Secreti, vel Iusticiæ.

Nec aliquibus ex eis Senatoribus, ipsis Senatoribus Commissis, vel committendis per Illustrissimum Principem nostrum, Immo ipsæ Causæ nullam habeant Instantiam.

QUANDO MOUETVR LIS, VEL CAUSSA
CONTRA ABSENTEM.

CAP. xxxiiij.

SI de cætero contingat aliquam Litem, Quæstionem, Causam, seu Controuersiam moueri contra Absentem, extrà Territoriū Ciuitatis Mediolani, Iudicēs teneatur dare, & assignare tali Absenti, vt suprà, Citato, vel Citando, facta prius fide summatoria, prout Iudicēti videbitur de tali Absentia Terminum competentem ad Comparendum, per se, vel legitimū Procuratorem, videlicet, ad Computum vnus Diei, pro singulis viginti Miliaribus, pro eundo, & totidem redeundo, & ultra Arbitrio Iudicis, dummodo ipsum Arbitrium non excedat Terminū vnus mensis continui.

Quo Terminò elapso, & nō ante, incipiāt currere tpa prædicta

B iiii

In quibus Instantia Durat, Diebus. 20. Volibus, vt in Statuto Mercat. q. n. c. 1. pat. 1. ITEM QVIA DECRETVM.

Item in Nouis. Constitut. fo. 104. à Fronte. 6. C. A. V. 5. AE. de Offic. Abbi. & Cons. Merca. Medio. sub capite. 68. ABBA TVAL.

Vide infra, Capit. 113. 51 DE CAETERO. folio. 41. 85. 9. ET FACTO COMPROMISSO, qui cadit in fol. 42. 2 Tergo.

Forensis an possit Citari hoc modo, Bium. 20. col. 1. & 2.

Vide Constitut. folio. 39. VBI CONTINGAT, à Fidei sub cap. 24. NE LITEB.

Vide Constitut. 80. fol. 34. & 35. à Fidei, & a cetero sub cap. 23. ET SI IVRE.

DE CVRATORE DANDO AD LITEM.

CAP. xxxiiij.

Officium hoc, An sit Vo-
luntarium, Aretz, 25. 29.
Col. 3. 95. Ius Tam en.
An Detur Bonis, An Li-
ti, quando Debitor est
Abiens, Fulg. 25. 11 4. &
Sequent.
Ad Dationē Cur. Furlo-
si, quæ requirantur De
Iure Communi, Alex.
25. 86. per totum, lib. 2.
Anch. 25. 31 4. Vbi ha-
bes cui? authoritate def.
Impuberi, etiam de Iure,
Côm. An detur Cur. Iste
etiam ad Cōtradit, Alex.
122. Videtur, per totum,
lib. p.
An Aequiparētur hē om-
nes Per omz, Prodigis?
Et quibus Bonis est in-
terdictum, l. si Cur. Hae-
bens, Vlx. gl. declarat e-
de in Integr. restit. Bar.
in L. Impar. de Re iud.
Bona huius Cur. an sint
Tacitè obligata Minori,
Sicut Bona Tut. & Cur.
Gener. l. las. in l. Prope-
ran. 4. ff. in 4. no. per siliū
Tex. e. de Iud.

SI deinceps contingat vllam Litē, Quæstionem, Causa-
sam, seu Controuerſiam moueri alicui Pupillo, vel Minori,
Furioſo, vel Mentecapto, aut ſimili Perſonæ, Tutore, vel
Curatore Carcti, ne talis Perſona remaneat Indefenſa, nec
Ius ſuum pereat propter Carentiam legitimi Defenſoris,
teneatur, & debeat agere Volens contra Aliquē ex prædi-
ctis, Prius Citari, & moneri facere aliquos ex Proximiori-
bus eius Agnatis, vel Attinētibz, & qui erunt præſentes,
Et, ſi non adſent aliqui ex Proximioribus, aliquos ex Ami-
cis, & Vicinis eiufdem, & vnā cum eis, vel ſaltim, eis præſen-
tibus, aut legitime Citatis, Inſtare, & Requiritur corā Iu-
dice cōpetente, q̄ ei cōtrā quem ipſam Litē mouere volue-
rit, detur, & decernatur per dictum Iudicem Curator ido-
neus, ſecundum Conditionem Perſonæ, cui decernendus
erit ſpecialis ad Litē prædictam, cum quo poſſit Iudicium
inchoari, & qui Iura illius, cui dabitur, defendere debeat.
Qui Iudex teneatur intrā Dies decem continnos, à die Re-
quiſitionis ſibi factæ, computandos, providere eidem, vt
ſuprà, de idoneo Curatore, vt ſuprà.
Et dictis, vt ſuprà, Citandus, Recuſantibus, vel negligē-
tibus Curam ſpecialem acceptare, Iudicē ipſe poſſit cu-
ram ipſam ſpecialem, ex Officio ſuo, decernere Extraneo,
prout ſibi videbitur.

Quo autem ad Tutelam, vel Curam generalem, ſeruentur
diſpoſita ex forma Decreti Ducalis, & dati anno. M. cc c. l. v.
die. xxiiij. Menſis Nouembris.

De exib. Inſtrumentis, &
aliis, vide infra capite. 76.
ET TRIBVS Seq.
fol. 28. à ſuſce, & à terg.

DE INSTRUMENTIS, ET SCRIPTVRIS SEMEL PRODUCTIS, ITERVM EXHIBENDIS.

CAP. xxxv.

QVAELIBET Partium, quæ in Iudicio produxerit

aliqua Instrumenta, Acta, vel Scripturas, teneatur, & debeat, non obstante Productione semel facta, quandoque ad Instantiam Partis, & cuius interfit, ea, vel eas reprobare volentis, & Iurantis per se, vel Procuratorem suum speciale, vel generale, se non Dolo, nec Calumnie Causa hæc petere, ipsa Instrumenta, Acta, vel Scripturas, quibus aliàs vsa fuerit, iterum, & Denuò, ostendere, vel exhibere, & Copiam offerre cum effectu, & ad hoc cogatur, & cogi possit per quemcunque Iudicentem omnibus Iuris remediis, etiam per Personalem Detentionem, etiam non obstante Statuto de Sapientibus dandis,

DE ACTIS PORTANDIS EXTENSIS.

CAP. xxxvj.

FACTA coràm Iudicante, tam Ordinario, q̃ Delegato, vel alio Iudice, seu Arbitro, vel Arbitratore, aut Consultore, Memoria alicuius Contradictionis, Petitionis, Replicationis, Productionis, seu cuiuslibet alterius Actus in Ciuili, possit ille, ad cuius Instantiã facta fuerit, vel Procuratoris sui, dictam Memoriam extensam portare coràm eo Iudicante, vt supra, quandoque voluerit, durante Instantia Cause in qua facta fuerit memoria, nisi prius fuerit sibi Statutus Terminus per Iudicem in Actis, ad ipsum Actum portandum extensum, & sequuta fuerit Contumacia, vel nisi emanata fuerit Citatio illi, qui Actum ipsum per Memoriam fecerit, ad ipsum portandum extensum, cuius Citationis Terminus non sit minor duobus Diebus utilibus, & accusata fuerit Contumacia in Terminò dictę Citationis contrà talem non Portantem ipsum Actum extensum.

Quibus casibus, vel altero eorum non possit postea amplius talis Memoria portari extensa,

An Aduersarius pos. Vt Instrumentis productis, etiam in Parte, vide infra Capit. 51 p. 51 IN STRUMENTVM, fol. 20. à Fronte.

Vide, Lud. 29. 51. Vbi, & legat, Causa, l. si de fid. Instr.

Vide Construz. fo. 39. 51 Q. VIS. à fronte sub cap. 24. NE LITES.

Potest Iudex Eam cogere Capris Pignoriis, & Multa Indicta, etiam p Personæ Detentionem, Secundò, Bal. in l. Vnu ca. col. 2. in 5. q. C. de lit. Contest. in no. & Alii res lati, per las. in l. 1. §. si. in p. no. ff. de pden. Vide in no. in cap. 61. Perpetuus, ad si de fi. Instr. & hoc vix praticant.

Vide Statuta de Relationibus, Cap. 204. Q. VII. l. BET, fol. 69. à Fronte.

Et, si portata fuerit, non valeat. Notarii autem teneantur scribere apud Memorias, tempus, quo Acta portabuntur extensa, sine alia Solutione.

QVOD ACTA CAUSSAE HABEANTVR
PRO PRODUCTIS.

CAP. xxxviij.

Vide Infra Capite. 131.
POSTQVAM
STATIM, folio. 47.
à Tergo.

ACTA verò cuiuslibet Causae habeantur, Ipso Iure, pro productis in illa Causa, in qua fuerint agitata, & q. etiam Acta facta in Causa principali, etiam Sententia, intelligatur producta, Ipso Iure, in Causa Appellationis, & eodem modo, in Causa querele, Nullitatis, & cuiuslibet Grauius, & etiam Acta, & Actitata in Causa principali, & primae Appellationis, Ipso Iure, pro productis habeantur in illa Appellatione, & eodem modo in Causa cuiuslibet legitime Appellationis.

Et Acta facta in Causa cuiuslibet Compromissi, Ipso Iure, habeantur pro productis in Causa Reuisionis, & eodem modo, Acta facta in Causa cuiuslibet Reuisionis, & etiam Arbitrameta, vna cum Actitatis in prima Causa Compromissi, Ipso Iure, habeantur pro productis in Causa cuiuslibet Appellationis succedaneae.

DE ELECTIONE HABITACVLI FACIENDA
PER ILLOS, QVI HABITANT EXTRA COR-
PORA SANCTORVM MEDIOLANI.

CAP. xxxviij.

OMNES, & singuli Habitantes, & qui per tempora habitabunt extra Corpora Sanctorum Mediolani, Volentes Causari in Mediolano, vel aliqua Praecepta Exequutiva, vel Sequestra impetrare ab aliquibus Iudicibus Mediolani, teneant prius in Actis Iudicis, vel Magistrat, sub quo Causari voluerint, vel Sequestra, vel Praecepta impetrare,

Iud. presumitur vidisse nō tantum lora Partium, sed etiam earum exceptiones, Perus. In. c. ex parte. M. col. pen. de Appell. An. Quilibet teneatur respondere, cui Foro imo mediate sicubiectus, & eligere Domicilium, Vide infra, cap. 77. Q. V. LIBET, fol. 27. à Tergo. Et, capite. 171. NON CONCEDATVR fol. 56. à Tergo. Denunciantes, & facientes Oblatio, tenentur eligere Habitaculum, Vide in Nouis, cap. 198. Q. V. LIBET NON HABITANS, folio 63. à Fronte. Vide infra, cap. 77. Q. V. LIBET IN IVDICIO, fol. 27. à Tergo. Et capite. 171. NON CONCEDATVR fol. 58. à Tergo.

14
eligere Habitaculum in presenti Ciuitate Mediolani, vel
intra Redefossa eiusdem, ubi possint, & valeant Citari, &
requiri, ad Instantiam Aduersarii, vel Aduersariorum suo-
rum.

De qua electione, fiat mentio in Petitione, vel ipsis Præce-
pis, aut Citationibus primitus transmittendis.

Aliter Processus non valeat.

Idem habeat locum in Habitantibus extra Terras, Oppida,
vel Loca Ducatus Ciuitatis Mediolani volentibus Cau-
sari, vt supra contra inibi Habitantes, vel Suppositos ipsi
Iurisdictioni, vel Præcepta impetrare, vt supra, a Iudicen-
tibus suis.

Idem habeat locum In Reo Comparente ad contradicendū,
opponendū, vel reconueniendū.

Idem etiam in Tertio comparente, ratione sui Iuris, vt supra.
Saluò, si Reus ipse, vel Tertius, per Procuratorem Habitā-
tem in Ciuitate, vel Loco, vbi Iudicium agitari contingat,
comparere voluerit, & dederit Mandatum solemne, tunc
non teneatur eligere Habitaculum, vt supra.

QVOD DURANTE INSTANTIA COMPROM-
ISSI NON CURRAT TEMPVS INSTAN-
TIAE CAUSSAE PRINCIPALIS, NEC
ALTERIVS CAUSSAE.

CAP. XXXIX.

QVOD, facto Compromisso, per Partes, tam volunta-
rio, quàm necessario, vel per Iudicentem, secundum For-
mam praesentium Statutorum, & durantibus eius Pro-
rogationibus, non currat Tempus alicuius Instantiae Causae
Principalis, aut Appellationis, Nullitatis, Querelae, Sup-
plicationis, nec alicuius alterius Instantiae, vel Dilationis
indultae, siue à quouis Iure, siue ab homine sit, & siue Causa
sit Civilis, siue Criminalis, Civiliter mota.

Alex. 25. 64. Et si Cele-
bernent; in princip. lib. 3.

De hoc est Tex. In Auth.
Si tamen, in Medio. c.
de Temp. Appellat. glim.
c. ex ratione de Appel.
Alex. 25. 72. col. 3. lib. 3.
vide etiā Bar. 25. 67. in
2. parte Clementis, Del
Patris.

Qui possint cogi, Vide in-
fra capite. 114. SI DE
CAETERO. fol. 4. 1.
à Fronte.

Vide infra capite. 58. IN
QVIBVS CVN-
QVE. fol. 22. in fine, &
à Tergo.

QVOD TEMPVS INSTANTIAE
NON CURRAT IN INFRA-
SCRIPTIS CASIBVS.

CAP. XL.

FACTA Commissione cuiuslibet Causae, siue per viam Assumptionis Consilij Sapientis, siue per viam cuiuslibet Commissionis, siue per viam Delegationis, siue per viam Compromissi, tam in Causa principali, quam in Causa cuiuslibet Appellationis, vel Nullitatis, seu Querelae, vel Grauiaminis, vel Reuisionis Arbitramentorum, siue cuiuslibet alterius causae.

La. Declarat. Dec. In c. ex Ratione, col. 3. & 4. de Appel. vbi in Penult. col. Tracti, An diligens Appellantis constare debet. Et Tradit Bart. in l. qui Commest. ff. de Re mil. De Protogatione, & ius penf. Vide in Nouis, cap. 191. **SI CONTIN.** GAT. fol. 59. à Fronte.

Non currat Tempus aliquod, alicuius Instantiae, nec Terminorum probatoriorum, & reprobatoriorum, nec currense intelligatur pro eo tempore, quo ille, cui dicta Questio fuerit Commissa, vt supra, steterit impeditus, Causa, vel Facto Illustrissimi Domini Domini nostri Ducis Mediolani, vel Reipublicae, vel steterit infirmus, Saluò, si illud tempus impedimenti excederet, vltra Dies triginta continuos. Quo casu, Commissio illa, respectu Partium ipsius Commissarii, sit in fine, nisi fuerit de expresso Partium consensu, possit, & debeat Loco ipsius, alius subrogari, & de tempore impedimenti, & infirmitatis, stetur Iuramento ipsius Commissarii, de eius Credulitate, vel vt supra, remota omni Appellatione, Querela, & Reclamatione.

Et in Nouis, Constitut. in Titul. de Iud. §. ET QVIA SAEPISS. An Statut. c. modus procedendi, extendatur ad modum iudicandi. Dec. in l. Et si Prætor. in p. no. ff. de Offi. eius.

Quod Causa, Appell. quod decem Litterum Velum, decidatur super Actis tantum, vide infra cap. 191. **SI CONTIN.** GAT. fol. 52. à Fronte.

Et prædicta non habeant locum in Impedimentis, nec Infirmitatibus Iudicentium Ordinariorum.

QVOD COMMISSIO INTERLOCUTORIA, \
ELICIATUR EX ACTITATIS,
PER PARTES.

CAP. XLi.

COMMISSIO Interlocutoria, eliciatur ex Actitatis per Partes, & nullum extraneum interferatur in Commissionem

15
Interlocutorie Questionis, & q Succumbens in totum, in
ipsa Interlocutoria, condemnatur in duplicatis Expensis.

DE EXEQUVTIONE INSTRUMENTI,
ET SCRIPTI MANU DEBITORIS
FACTI, VEL SVB
SCRIPTI.

CAP. XLII.

SI quis, prima Facie, apparuerit aliquid habere debere per
Chartam, vel per Scripturam, propria manu Debitoris fa-
ctam, vel Subscriptam, & verificatam.

Et volens, via presentis Statuti vti, & eius virtute postula-
uerit executionem Debiti fieri contra Debitorem, vel Fi-
deiussorem, vel eorum, vel alicuius eorum Haerodem, facta
fide summation, q sit Haeres, teneatur, & debeat Iudiciens
per se, vel alium de eius Mandato, ei, seu eis, in Iudicio, vel
extracōstitutis, p̄cipere, vt infra Dies quindecim Viles
soluant, & soluisse debeant Creditum, aut probent qui-
quid velint, per omne genus probationum, quare soluere
non teneantur.

Qui Terminus non currat, nisi facta Productione de In-
strumento, vel scriptura, de quibus in Præcepto fiet men-
tio, cum Oblatione Copiæ facta in Actis.

Quo Terminio elapso, si Debitor, vel eius Haeres, Testes,
vel alia lura non produxerit, compellatur, omnibus Iuris
Remediis, omni Exceptione remota, soluere, & satisface-
re Creditori, & Exequutio fiat, sine aliqua Censura, nec
Oppositione, nec Statuto de Sapientibus dandis.

Si verò Debitor, vel eius t̄gres, Testes, vel aliqua lura, in di-
cto Terminio produxerit, tali casu, liceat etiā Creditori, in-
fra decē Dies Viles, tunc proximē, & immediatē sequētes,
probare, & coadiuuare eius Intentionē, & deducta in Præ-
cepto suo, nec non impugnare contra cum Producta, vel

De Cōmissione Articuli,
vide intrā, cap. 58. IN
Q VIBVS CVN-
Q VE, fol. 12. à Tergo,
& in principio.

Vide infra cap. 96. O Ma-
NE 3, fol. 32. à Tergo,
Et cap. 110. Q VOL. 1.
BE 1, fol. 40. à Fronte,
In Causa Exequutia,
vel sequest. non datur
Cōfili. sap. vel Compromis-
sum. Vide cap. 201.
STATVITVR.
fol. 64. à Fronte, quādo
nihil probatum est.

Vide Constitut. folio. 19. à
tergo, SI PER AP-
PARENTEM.
Quādo dicatur prima fa-
cie, apparere debet, Socy,
2^a, 8^a, col. 2. in Nouis,
vol. 3. & Paul. 2^a, 101. col.
p^a, in Antiquis.

An Requiratur Partis Ci-
tatio. Ang. in l. si sic. in
Princ. de leg. p^a. Alex.
post Bal. m. l. 3. Si hac. 6.
Liberos in fine de in ius
vocando.

Quid si appell. à tali Præ-
cepto. Capitulo 52. 31
CONTINGAT.
fol. 52. à Fronte.

Et an possit ab Interpreta-
tione appell. Felin. Cap.
Super q^o nū in prim. col.
de Off. deleg.

Quando dicatur proba-
tum, Socy. 2^a, 114. col. 3.
lib. 2. post Bal. in l. ad
monēdu col. 4. 91. Quo-
modo quādo, de Iur.
Iur.

Terminus legis, & Statuti, est Peremptorius, ita, q vterius nil proponi potest. Ita sing. Innocenti-
us. Cum in Accus. p̄nt. & pro sing. Citat. Lanfred. in Resp. qm contra Fals. col. 70. 3^a. Quæro, vlti-
mus de Prob.

An tamen poterit Partium consensu prorogari, vel suspendi. Alex. l. 2^a, 24. ad finem, lib. 4.

quæ pena a iur. & iustitia in eadem sententia
hæc no det iur. qm an h. iur. a iur. a iur.
iur. & a iur. p̄ntinuit & m. l. 1. in
se ff. de Iur. iur.

Potest Iuramentum des
ferri à Parte Parti post
lapium quindecim Dies
rum Vilius, in Nouis,
sub capit. 201. STA,
TVITVR, folio. 64,
à tergo, & in fine, §. Ita
tamen.

Et ab eius Sententia ap-
pellatur, & cognoscitur,
super actibus, Cap. 152,
SI CONTIN,
GA T. fol. 52. à Fronte,

probata per Debitorem, vel eius Hæredem. in quo etiam
Termino decem Dierum, possit quoq; ipse Debitor, vel
eius Hæres per eum Probata, coadiuuare.

Et per Creditorem contrà eum probata, impugnare.

Et super prædictis, & in Causa ipsa, possit per vtranq; vel
alteram Partem, Consilium Sapientis peti, & petiitum, lu-
dex teneatur assumere,

Et, si per Creditorem steterit quominus, is, qui petit Copiam,
habeat de Diebus prædictis, non computetur illud tempus
Debitori, in prædictis diebus quindecim vtilibus, quibus
steterit per ipsum Creditorem, quominus, ipsa Copia,
fiat.

Salud, q; si quis velit probare per Testes, quos dicat esse ex-
trà Ducatum Mediolani, tunc seruetur, prout in præsen-
tibus Statutis de Testibus, & Iuribus existentibus extra
Ducatum, Loquentibus, continetur.

Si vtrò alter ipsorum Creditoris, vel Debitoris in causis su-
prascriptis, vel altera earum Compromissum petierit, seu
denunciauerit inter compulso, ex forma Statutorum Co-
munis Mediolani, illud infra Dies quatuor Viles imme-
diatè sequuturos post Productionē Instrumenti, vel Scri-
pturæ, petere, & denunciare teneatur, & eis elapsis, am-
plius ad Compromissi Petitionem, vel Denunciationem,
non admittatur.

Et facto dicto Compromisso, & per Arbitrum, vel Arbitra-
torem, seu Arbitros, vel Arbitratores, acceptato, quod ac-
ceptari debeat infra quatuor Dies continuos, post factum
Compromissum.

Et vbi in dicto Termine non fuerit per ipsos Arbitros, & vt
supra, acceptatum, q; tunc, & eo casu, dictum Compromis-
sum pro non facto habeatur, & amplius peti non possit.

Et, si acceptatum fuerit per alterum ex ipsis Arbitratori-
bus tantum, q; in eum solum, esse intelligatur, per omnes

Compromissum habetur
pro acceptato ex forma
Statuti Incipien. COM
PROMISSA, vt in
fra cap. 119, fol. 44, à tergo.
Et in Nouis, cap. 204, §.
ITEM PRO, fo. 66,
à Fronte.

De Iure Communi an vi-
deatur acceptare si est p-
sens, quando eligitur, vel
si est Absens, & quàm
primum iuratur le electū,
non conuadizat, Spec. in
prima Parte Tit. de Arb. & Arbitr. §. sequitur. ff. 31. Nuncquid Arbitr. sequitur Alex. 28. §. 1. col. 1, circa
med. lib. 5, vel si Aliquam Petitionem admisit, Anch. 28. 244. c. 4. prin. Alex. 28. §. 4. c. 5. fol. 5.

Partes, Compromissum factum, & Partes ipsæ, nec altera earum, aliud tempus non habeant ad probandum, nec producendum in Causa ipsius Compromissi, nisi illud, quod, Tempore Petitionis, seu Denunciationis dicti Compromissi, supererat ex dictis diebus vtilibus dictorum Terminorum, saluò, vt supra.

Et, si intra dictum Terminum quindecim Dierum Vtilium, nihil fuerit Productum, vel Probatum, vt supra, fiat Exequutio per Ordinarium, non obstante dicto Compromisso, nec pendencia eiusdem.

Et, si contingat Sententiam ferri, vel Arbitramenta proferri super dicto Præcepto quindecim Dierum Vtilium, & ab ea appellari, vel ab ipsis Arbitramentis, quod Pars cõtra quam emanatum fuerit dictum Præceptum quindecim Dierum Vtilium, nihil possit de nouo Probare, nec Producere contrà dictum Præceptum, & contenta in eo.

Vide in Nouiss. cap. 182.
SUPER STATV
TO, folio 58, à fronte,

Hoc addito, qd per hoc Statutum non excludantur, nec alioqualiter immutentur ea remedia, quibus, ex aliqua lege Municipali, vel aliter celerius Creditoribus, vel quibusvis, spectat, consultum sit, vel consuli possit.

Si verò, satisfacto Creditore, infra triginta Dies Viles, à die Solutionis connumerandos, indebitè exactam, à se pecuniã, Debitor, seu Indebitum, soluisse probauerit.

Quæ tamen Probatio, breui Terminò, nequaquàm obstante, admissa, Ipso iure censeatur, ad duplum computata sorte de eius, quod indebitè exactum constiterit, Debitori restituendum, Creditor ipse it remissibiliter compellatur, si in eius personam Creditum, aut alium pro eo, causatum sit. Aliter, ad exactum indebitè, dumtaxat retrodandum, nisi appareat ipsum sciuisse Debitum fuisse solutum.

Quo casu, ad duplum retrodandum teneatur, vt supra, sorte computata.

Hinc colligitur quod si creditor non probet, quod indebitè exactum sit, debitor tenetur ad duplum restituere.

Hoc etiam intellecto, quod si infra illud tempus quindecim Dierum Vitium repertum fuerit Creditum fuisse minoris Quantitatis, pro ea minori Quantitate valeat Præceptum, & fiat Exequutio, vt supra.

Vbi autem contingat transmitti Citationem pro eligendo Tertio Arbitratore, non currat Tempus ipsorum quindecim Dierum Vitium, donec fuerit assumptus.

DE DAMNO, ET INTERESSE.

CAP. XLIIJ.

IN casibus, in quibus de Iure Canonico potest peti Interest esse, Sacramentum Petentis factum coram Iudicante, seu Arbitro, vel Arbitratore, Parte præsentem, vel per Contumaciam Absentem, habeatur pro plena Probatione Interest esse, vsq; ad denarios sexdecim in anno, pro libra.

Et hoc, quando Creditor, & Debitor, qui ipsum Creditum, & Debitum contraxerunt, tempore præstiti huiusmodi Iuramenti, viuunt.

Si autem ante præstitum dictum Iuramentum moriatur Creditor, superstite dicto Debitore, & Hæres Creditoris possit Iurare ipsum Interest esse, pro tempore ipsius Hæredis, ad Computum, vt supra.

Si vero Debitor moriatur, superstite Creditore, qui Creditum contraxit, possit ipse Creditor contra Hæredem Iurare de Interest esse, pro eo tempore, quo Debitor, qui Debitum contraxerat, vixit, ad Computum, vt supra.

Sed post eius Mortem, non possit contra Hæredem Debitoris, nec Extraneum Possessorem Iurare, vt supra, nisi à tempore Scientiæ ipsius Hæredis, vel Extranei Possessoris, vel Interpellationis eorundem, congruè referendo.

Vbi vero moriatur uterq; Creditor, & Debitor ante præstitum dictum Iuramentum, possit Hæres dicti Creditoris Iurare contra Hæredem Debitoris, & Extraneum Possessorem pro

Vide infra Statutum, de Sacramento super Expenfis, ac Damnis. cap. 31. SI DEBITOR, fol. 19. à Tergo, Item Statutū Iuris. cap. SI QVIS, fol. 30. à Tergo.

Ad declarationem. Vide omnino Comēs. 25. 139. P. Laicus. Vbi quid contra Clericos, agentes coram Iudicibus secularibus, & col. 1. dicit. An semper in Cōtractibus bonæ Fidei Seruetur.

Qui sunt, Vide GL & Abb. in. C. Conquistus, ante finem, extra de Usur.

An possit probati contrarium, Felin. C. 4. col. 2. de Probat. & qd si Stat. Decret pro plenissima, Alex. 25. 114. col. 3. lib. 4.

Procurator factus Dominus minus Litis An possit Iurare. Vide infra Statutū quod incipit, PER LE GITIMAM. cap. 120. fol. 45. à Fronte.

Nota q. Ista Materia non est extendenda Com. 25. 71. Col. 3. lib. 4.

pro tempore ipsius Haeredis, & modo, quo supra, & pro tempore ipsius Haeredis Debitoris, vel Extranei Possessoris, solum a tempore Scientiae, vel Interpellationis eiusdem, congruè referendo,

Et disposita in praesenti Statuto habeant locum etiam in Causa Depositum pecuniae realiter, & actualiter Facti, & Reali, & Actuali mutuo, post contractam moram.

In Credito verò Dotis, & Iurium Dotalium, Mulier non possit habere, nec Iurare Interesse ipsius Dotis, nec Iurium suorum Dotalium pro eo tempore, pro quo, ipsa Mulier, alimentata fuerit à Debitore Dotis, vel aliter ex Bonis ipsius Debitoris, siue Alimenta, sibi debeantur, ex Testamento, siue ab Interestato.

Et praesens Statutum non comprehendat Causam Cambii pecuniae.

DE SATISDATIONE PRAE
STANDA PER NON
SUPPOSITVM.

CAP. XLIIII.

SI quis non Suppositus de Iure, Iurisdictioni Domini Potestatis, & Communis Mediolani, cõuenerit aliquem Suppositum Iurisdictioni Domini Potestatis, & Communis Mediolani, teneatur idonè satisfacere de expensis restituendis, si succubuerit in Causa, & de omni poena soluenda, in quam incurreret, occasione Cõtumaciae, seu Inobedientiae, & de non declinando Forum, ratione praemissarum expensarum, & penarum, & si reconueniatur, Datoprius Libello, & praestito Sacramèto per Reconuenientem, quod non calumniandi animo sit Reconuentio, teneatur taliter Reconuentus satisfacere, ut supra, de Iudicio fisti, & de Iudicato soluendo. Alioquin taliter non Suppositus ab agendo repellatur.

C

Realiter quando dicatur, Docy. 25. 19. col. 1. lit. 2. Augmentum regulariter secundum Naturam Dotis. l. etià. in li. C. de Iur. dot. l. 1. Dispositionem Stat. primi Indicti de Aliments.

An autem computentur fructus in Sortem. Alex. in. l. si constante, col. ante. pe. & Item in quantis. Sol. ma. & 25. 141. col. 2. lib. 3.

An liget Clericos. Alex. 25. 93. col. 1. & 2. lib. 2. Com. 25. 139. Sal. in Auth. Generaliter, col. 1. C. de Epis. & Cler. Socy. in. c. 9. Clerici, col. pen. de fo. compet.

Vide infra, Caput. 122. NON CONCE DATVR, folio. 58. à Tergo.

Vide etiam Capite 64. MULIER QVAE, à Fronte.

Vide In Nouis. cap. 129. IN OMNIBVS PRAEPARATO RIIIS, fol. 7. à Fronte. Vide In Nouis. Cap. 100. QVILIBET CIVITATIS, folio. 58. à Tergo.

Vide etiam circa satisfationem pessi, Constit. sub Tit^o. de foro Competenti, fol. 4. i. à Tergo.
Vide supra, Cap. 32. Ordines positi, fol. 1. i. à Tergo.
Idonea Causa, est arb. Iudici, Barth. Sing. in l. vniuersa, C. de precibus Imperat. Off. col. fi.

An Processus tamen fa-
ciat valeat, Alex. in tem,
huius Stat. 26. 37. col. p^o.
¶ Cum p^o. lib. 2.

Et quid si fuit oblata vero
b^olter, & non praesentata
Alex. 25. 21. col. 6. ¶ n^odic.
viden. lib. p^o.

Vide etiam Alex. 29°. 64.
ad finem lib. 4. Et la. des
clarat Dec. 29°. 275. col. 2
Et, 9. peti debeat, 2007.
25. 19. lib. 3.

Vide supra sub Titulo de
Electione habitaculi, cap.
p^one. 16. OMNES ET
SINGVLI, folio. 4.
3. Fronte.

Vide Statut^o praecedens.
Vide infra sub Tit^o. de sa-
tisfactione non sub finem,
capite. 63. IN CASU
BVS, fol. 20. 3. Fronte.
Vide infra sub Tit^o. de iuri-
bus manu debet capite. 96.
OMNES SCRIBE
PTVRAE, folio. 32.
à Tergo.

Idem sit in eo non Supposito, vt supra, qui comparuerit, ra-
tione sui Iuris, & Interesse, vel alio modo, ad contradicen-
dum, vel suscipiendum Defensionem alicuius Rei. Et idem
etiam habeat locum in quolibet n^o Supposito, vt supra, Pe-
tent^o Exequutionem fieri contrà Suppositum, vt supra,
coram quocunq; Iudicente, Officiali, vel Exequutore.
Et praedicta habeant etiam locum in quibuscunq; Terris
Ducatus Mediolani separaram, vel limitatam Iurisdic-
tionem habentibus, singulariter referendo,

DE SATISFATIONE FACIENDA PER FORE- STERIVM, QVI CONVENIATVR.

CAP. XLV.

Si quis suppositus Iurisdictioni C^omunis Mediolani cō-
uenerit, vel conuenire voluerit aliquem Foresterium in
Ciuitate Mediolani, in casibus à iure concessis, Iudicens,
sub quo vocatus fuerit dictus Foresterius, statim teneat-
ur, & debeat cogere Foresterium ad satisfaciendum, de Iu-
dicio sisti, & Iudicato soluendo, omnibus Iuris Remedijs,
quibus melius poterit.

Et hoc habeat locum, si Instrumentum Debiti appareat, vel
Scriptura scripta, vel subscripta manu Debitoris, & veri-
ficata, vel aliter liquida,

Quis erit Iudex? Barth. in
l. Societatem, §. Arbitro-
rum, col. 3. 2d fi. & Col.
seq. pro loco.

DE LIBELLIS EXHIBITORIIS, SEV PRAEVENTORIIS.

CAP. XLVI.

AMPLIATIO.
Vt in Nouis, sub Tit^o. Ad
dno Statum, capite. 206.
STATVITVR, fol.
67. à Tergo.

Statuitur, 9. Disposita in
hoc Statuto, habeant et-
iam locum in quocunq;
Actu Iudiciali, vel Impedimento, qui, vel quod fieret ante Exequutionem Impetratam

QVOD nullus, Iudicens Libellum aliquem exhibi-
torum ex quacunq; Causa, deinceps porrigendum, ad-
mittat, nec eius occasione Exequutionem differat, vel omit-
tat, nisi prius, si, id quod in ipso Libello deducitur, fue-
rit à libris centum Imperialium infra, pars ipsa eiusmodi

Libellum porrigens deposuerit penes Campforem idoneum, per eum coram quo talis Libellus porrigetur, eligendum, libras decem Imperialium. Et, si fuerit à libris cētum, vsq; ad ducentum, libras sexdecim Imperialium.

À libris verò ducentis, vsq; in quingentas, libras viginti quinq; Imperialium.

À libris quingentis suprà, vsq; ad omnem aliam Summam libras quadraginta Imperialium, quę Denariorum quantitates, Lucro cedant Partì, contrà quam Libellus ipse productus fuerit, & in Causa obtinuerit, & vltra Summam depositam, ille, qui talē Libellum produxerit, & in Causa succubuerit, eodēmetur in expensis integraliter, ad quarum expensarum Solutionem, compellatur, vltra summam depositam, omnibus Iuris Remediis, omni Exceptione, Reclamatione, & Appellatione, remotis.

Et, q; præfens Statutum, seu Productio Libelli exhibitorij, nō habeat locum in Casibus, vbi exhiberetur Libellus super eo, de quo appareret Sententia, quę in Rem transiisset Iudicam, & quę de Iure mereretur Exequutionem, vel Transactio iurata, vel Arbitramenta, quę in Rem tràsuerint Iudicam, vel per Partes emologata.

Etiam intelligantur Arbitramenta transiisse in Rem iudicam, quando de eis, ex forma præfentium Statutorum, peti non potest Reuifio, vel per Iuramentum delatum à Parte Partij, & præstitum, vel habitum pro Relato, & exindē per Partem Iurato coram Iudice, Arbitro, vel Arbitratore, vel Consultore.

Et, q; Instantia ipsius Libelli exhibitorij, non possit durare vltra Dies quindecim viles, In quorum Tempore, & Termino, si non fuerit per Agētem probatum, quod erat Fundamentum Petitionis suę, pro eis, Exhibitione, seu Prouentione, Talis Exhibitio Libelli, seu Prouentio, Habeatur, Ipso Iure, & Facto, pro non Facta, & non Exhibita, & in

Quid si Depositum non fuerit per Partem Petentem, P. de C. m. l. pen. §. si in f. ff. de leg. 2.

No. Cautelam, quam ad propositum ponit Ang. In l. 4. §. an prætor. ff. de Re iud.

Vide Constitut. folio, 39. d. Tergo NON AD MITTERE DEBENT IVDICES sub Tit. DE IVDICIIIS.

tali casu fiat Exequutio eius, super quo facta erat Exhibi-
tio, seu Prauentio, perinde, ac si ipsa Exhibitio, & Prauen-
tio, facta non fuisset, & amplius, ad talem Exhibitionem, seu
prautionem, non admittatur, & Deposita relaxetur
Reo, omni Exceptione remota.

DE SUMMARIA RATIO-
NE FACIENDA
IN CERTIS
CASIBVS.

CAP. XLVIJ.

DOMINVS Potestas, & quilibet Exercens Iurisdictio-
nem possit, & debeat summarie, Simpliciter, & de Plano, &
sine Strepitu, & Figura Iudicii, & omni Solemnitate Iuris,
& Statutorum respiciente Ordinem procedendi tantum,
Omnia, audire, examinare, cognoscere, & diffinire de Om-
nibus, & singulis, Questionibus, Causis, & Litibus Ali-
mentorum praesentium, & futurorum, & Legatorum facto-
rum ad Pias Causas.

Et etiam Exequutiones de praedictis, & quolibet eorum,
facere, & omni Die, Feriato, & non Feriato, exceptis Ferijs
introducitis in Honorem Dei, vel Sanctorum, non ob-
stantibus aliquibus Statutis, Prouisionibus, & Ordina-
mentis Communis Mediolani, vel alijs Iuribus in Con-
trarium, factis, vel quae fierent.

Et in hoc Casu, etiam non Subditi Iurisdictioni Potestatis
Mediolani, gaudeant Beneficio Statutorum Communis
Mediolani, dummodò satisfecerint secundum Formam ho-
rum Statutorum.

Idem, habeat locum in omnibus, & per omnia, in Causis,
& Litibus, & Questionibus Pupillorum, Vidua-
rum, Orphanorum, Minorum annis viginti, & Mife-
rabiliu Personarum.

Vide infra de Exequutio-
ne Vltimarum Voluntate
16, cap. 155. NVLLVS
MAGISTRATVS,
fol. 51. à Tergo.

Vide supra de Instantia,
& Termino Causarum,
quae summarie expediri
debent, Cap. 25. CA
VSSAE, fol. 8. à Tergo.

Vide in Nouissima, cap. 202,
IN CAUSSIS, fol.
65. à fronte, & à Tergo,
Causis summaris, an ha-
beant instantiam, Socy, 25,
95, col. 2, lib. 2.

An Causa Appellationis
etiam sit summaria. Dec.
in cap. cum Te, in p^a, no.
de Off. Deleg.

Et an Statutum Vigens in
Causis principali, vigeat
etiam in Causa Appella-
tionis, Alex. 25, 96, lib. 2.

Quomodo intelligatur,
Vide infra. Capite. 121.
QVIA SAEPÉ, fol.
45. à Tergo.

Et Alex. 25, 66, col. 5, 93,
nec obstat, lib. 2.

Hoc Statutum correctum
est, vt in Nouis, cap. 204.

STATVTVM, STATVTIVR, fol. 64. à Fronte.

An Videatur Priuilegium datum Personis, aut Causis. L. Tempus, de Re Iud. L. ex Pluribus, de Ad.
Tur. Et An Transcat ad quicumq. L. in omnibus, l. 1. de Reg. iur. Bal. 25, 485, lib. 2.

Ita tamen, q̄ non intelligatur, per hoc, derogatum Statuto de Sapientibus dandis, nec Ordinibus de Compromissis faciendis, vbi Causa excedat Summam, seu Valorem librarum centum Imperialium,

QVOD QVILIBET EXERCENS
IURISDICTIONEM POSSIT
SUMMARIÈ COGNOS-
CERE IN CERTIS
CASIBVS,

CAP. LXVIIJ.

QVILIBET Exercens Iurisdictionem in Ciuitate, & Ducatu Mediolani possit cognoscere, & diffinire summarie, & de Facto, & prout sibi videbitur pro meliori, de Causis Mercedum, non excedentibus Quantitatem, seu Valorem librarum quinquaginta Imperialium, & de alijs Causis non excedentibus quantitatem, seu valorem librarum decem Imperialium.

In Causis verò non excedentibus Quantitatem, seu Valorem librarum viginti quinque Imperialium procedatur summarie, sine strepitu, & figura Iudicii.

DE CAPITVLIS, ET ARTICVLIS INTEN-
TIONVM ADMITTENDIS.

CAP. XLIX.

CAPITVLA, seu Articuli Intentionum admittantur, & admissa sint, Ipso Iure, & super eis Testes recipiantur, saluo Iure Impertinentium, & non admittendorum, & opponendi contra Personas, & dicta Testium, Tempore Disputationis diffinitive Sententie.

Non obstante Statuto, de Sapientibus dandis, dumtamen, Capitula, seu Articuli Intentionum producantur tempore congruo

C. iij

Quę seruanda sint in Capitalis producen, ad probandum Confessionem, vel Protestationem. Vide Cō-
stitutiones, sub Tit. de Probationibus, §. ET 2. QVIA PLERVNQVE, & §. seq. fol. 43. à Terço.

De Instantia Cassarum
Summarum, Vide in-
præ, Capit. 15. CAVS
SAL, fol. 8. à Terço.

Non Appellatur, Vide in-
frà, Cap. 147. Appella-
ti non possit, folio. 49. à
Terço.

Quid si plures Summilibus
coaccuerentur, an Appellatur, Alex. 29. l. 2.
col. 2. lib. 3.

De Capitalis dandis ante
Receptionem Testium,
Vide infra, Cap. 85. Tes-
tes, fol. 34. à Terço.

Quo Tempore produci
debeant, Vide in Nouiss.
Cap. 164. SI CON-
TINGAT, folio. 9.
à Terço.

In Dubio sunt admittenda
cū ista referat vide.
Cl. in c. cum contingat
in gl. prim. de off. Deleg.
lib. 29. l. 43. curā fin. in
2. lib.

Quod dicatur, Butr. in c.
cū in Ver. col. 2. vbi quo-
niā, donec, de plect. Bart.
La. in l. nō solū §. Morre
col. pen. vbi. Nunc vid.
de opens, nō, nunciat.

DE SACRAMENTO PRAESTANDO PER
CREDITOREM, NON OBSTANTE
RENVNTIACIONE¹
APPOSITA IN
INSTRUMENTO.

SI quis confessus fuerit se pecuniam, vel aliam Rem accepisse, renunciando Exceptioni non numeratae pecuniae, vel non habitae alterius Rei, quae fere semper in Instrumentis inferitur, & eo, qui confessus fuerit, ut supra, negante pecuniam, seu aliam Rem, habuisse, cogatur ille, qui debuit, dedisse pecuniam, vel Rem, iurare se pecuniam, vel Rem dedisse, vel illi, qui Confessus fuerit referre, & Hoc infra Biennium tantum.

Salutem, q. Iurare Debens, ut supra, possit Iurare Caussam esse mutaram, illam declarando, & super dependentibus, & connexis, secundum Formam Statuti de Iureiurando,

CAP. L.

Pactū de fido Sacramēto ab eo, vel eo simpliciter verbo super expensis, & Interesse, an valeat, Alio, in l. si quis in conscrib. col. pen. 68, & praedicta etiam, C. de Episcopis, & Clericis, ubi Annuatim de Comuni, & limitat, nisi immoderate iuraret, & la. Bart. in l. si ff. de prest. stip. Alex. 26°, & 7, col. suam prin. lib. 2. & 26°, 113, col. 2. lib. 4.

Vide supra, cap. 43. IN CASIBVS, iud. Tit^o, de Damno, & Interesse, soli q. 4. Tergo,

DE SACRAMENTO SUPER EXPENSIS,
ET DAMNIS PROMISSIS
IN INSTRUMENTO.

CAP. LI.

SI Debitor promittat in Instrumento omnes Expensas, ac Damna se Daturum, absq. Sacramento Creditoris, non tamen cogatur praedicta solvere, etiam, si Creditor habeat Fundatam Intentionem suam super Expensis, & Damnis promissis in Instrumento, nisi Creditor iurauerit. Quod Iuramentum tamen possit moderari per Iudicem, si sibi videbitur.

Non intelligatur tamen sublata facultas rouocandi ipsam Promissionem, eatenus, quatenus de Iure fieri possit,

DE INSTRUMENTO, VEL SCRIPTURA
PRODUCTIS PER VNAM EX PARTI-
BUS, QVOD POSSIT VTI PER
EIVS ADVERSARIVM.

CAP. Liij.

SI Instrumentum, vel Scriptura, seu productum, vel producta, vel exhibitum, vel exhibita, per aliquam ex Partibus, in totum, vel pro Parte, possit Aduersarius, etiam illo Instrumento, seu Scriptura, in toto, vel in parte, vti, per se, ac si per eum foret productum, vel producta, si dicat se vel se vti eo Instrumento, vel ea Scriptura, in toto, vel in parte.

De Exhib. Instrumentorū
Vide infra, capite, 79. § I
IN ALIQUA PAR-
TE, fol. 28. à Tergo.
Clausula in Parte, & Para-
tibus, qd operetur Ja. Fel.
In, c. Cum Venerabili,
col. 6, & 7. de Except. &
Ias. in Li. 4. editiones, col.
fi. de pden.

DE SATISDATIONE NON SVSTINENTIS,
VEL NON SVPPOSITI DOMINO
POTESTATI MEDIOLANI,

CAP. Liij.

IN casibus, in quibus, non Sustinens, vel non Suppositus Domino Potestati Mediolani, satisfdat in Causa Ciuili, vel Criminali, teneatur dare idoneum Fideiussorem Suppositum Domino Potestati, qui de toto, & primo loco, principaliter, & Insolidum conueniri possit, etiam nulla facta Conuentione, vel Excussione, contra Principalem, nec eius Bona.

Et, si contigerit non Sustinentem, vel non Suppositum petere Restitutionem in Integrum, aliquo Iure, aduersus, vel contra aliquam Sententiam Interloquutoriam, in qua succumberet, nihilominus compelli possit, & compellatur dictus Fideiussor ad expensas, quas fecerit Sustinens, vel Suppositus, occasione illius Sententiae, non obstante Pen-
dencia Litis illius Restitutionis, & non obstante, qd ille non Sustinens, seu non Suppositus, non fuerit primò conuen-
tus, nec eius Bona fuerint excussa,

Vide supra Statutum de
Satisfda, facti Cap. 45. § I
Q. VI. 3, Sub. Tit. de Sati-
sfdatione facienda, fol. 17.
à Tergo.
Vide supra capite, 44. § I
Q. VI. 3, sub. Tit. de Sati-
sfdatione, p. 1. n. per nō
suppoit, fol. 17. à Fronte.
Vide infra Capite, 72.
NON CONCEN-
DATVR, sub Tit.
qualiter Preceptum exco-
municatum non debet cō-
cedi, fol. 58. à Tergo.

De Penis, quæ accrescit
Negantibus, Vide in li.
contrâ, q. propterea. C.
de non numerata pecu
nia, Et Alex. in li. Hære
ditatum. §. 1. ad l. Falc.

Vide in Nouis. capite. 165.
S1 Q. VI. Sub Tit.
De Pena negantis pro
priam Scripturâ. fol. 62.
â Fronte.

Quomodo probetur, quâ
do propè, vel quando de
Longinquo dicitur, eue
nisse, Vide Bart. in l. Si
quid omnes. c. Sol. m.
& la. Corn. 29. in lib. 8.

DE POENA NEGANTIS ALIQUEM ESSE MORTVVM.

CAP. LIII.

SI quis negauerit aliquem esse mortuum, Et probatum
fuerit, q. erat mortuus, Ipso Iure, sit Condemnatus in li
bris decem Imperialium, & in Expensis, quæ omnia ap
plicentur Parti Aduersæ, nec audiat taliter Negans, fa
cta probatione, donec soluerit prædicta.

Et intelligatur negasse, etiam, qui per se, vel per Procura
torem generalem, vel Specialem, vel aliam legitimam Per
sonam, respondit non credere.

QVOD VICTVS, VICTORI CONDEM NETVR IN EXPENSIS.

CAP. LV.

IN omnibus Causis, Victus, Victori condemnatur in
expensis, secundum Determinationem Iuris Communis.
Et, si Iudex, vel Consultor, vel Delegatus, in Sententia sua
absoluerit Victum, propter iustam Causam ligandi, hoc
facere possit, si Iudex, vel Consultor, vel Delegatus Iura
uerit in tali Absolutione, ad Sancta Dei Evangelia, mani
bus corporaliter tactis scripturis, sibi videri dictum Vi
ctum habuisse iustam Causam ligandi.

Et hoc, sub pena librarum quinquaginta Imperialium, quam
penam, Ipso Iure, & facto, ipse talis Iudex, seu Consultor,
& Delegatus, incurrat, quarum Medietas, perueniat in
Commune Mediolani, & altera Medietas, in Victorem.

DE EXEQVVTIONE EXPENSARVM, ET EARVM TAXATIONE.

CAP. LVj.

SI quis Condemnatus fuerit in Expensis Litris, expressa
earum quantitate, vel nulla expressa earum quantitate, aut

*Se. 2. de sent. iud. condemn. q. 1. de sent. iud. q. 1.
de sent. iud. q. 1. de sent. iud. q. 1.
de sent. iud. q. 1. de sent. iud. q. 1.*

Quid operet, Vide Math.
no. 8. 2. post Angum. l. 6.
fol. 10. ad fi. de Rei Vend.
Alex. 29. 34. ad fi. lib. 3.

In Interlocutoria Sûc
cumbens condemnatur
in duplicatis expensis, vt
suprà Cap. 41. COM
MISSIO. folio. 1. 4.

à ergo, & in fine,
Ad hoc Statutum, Vide
Construit, Sub Tit. de
Iudic. §. OMNES.

fol. 17. a fronte. Et §. VBI
VERO.
Alex. & las. in l. propera.
§. fin. autem. in. 2. & 3.
col. C. de Iud.

reſeruata earum Taxatione in Sententia, vel Arbitramen-
tis, Iudices ordinarij, teneantur ſummarie, abſque aliquo
ſtrepitu, & figura Iudicij, per omnia Iuris remedia, etiam
per Capturam perſonæ, cogere illum Condemnatum ad
dandum, & ſoluendum Victori prædictas Expenſas Ta-
xatas.

Ad ſolutionem verò Expenſarum non Taxatarum, vel re-
ſeruatarum, cogant, vt ſuprà, poſtquam Taxata fuerint per
Notarium Partium Conſidentem, vel vnus in Con-
tumaciam alterius, eligendum per Dominum Potestatem
Mediolani, vel alium Iuſdicentem, inſtrà triduum poſt Re-
quiſitionem,

Qui Notarius, inſtrà decem dies, poſt factam ſibi Commiſ-
ſionem, Sacramento ſuo, de Credulitate, faciat ipſam Ta-
xationem.

Et hoc, vbi Victor aſſerat quantitatem Expenſarum, exce-
dere quantitatem librarum quinq; Imperialium.

Quando verò aſſerat eas non excedere dictam ſummam,
ſtetur Sacramento ipſius Victoris.

Si verò contingeret aliquem in eius Sententia, vel Arbitra-
mento, reſeruare Ius petendi Expenſas, ea in Cauſſa factas,
pro eis experiri poſſit, coram Ordinario, & in prædictis
ſummarie procedatur.

Et prædicta habeant locum, tam in Ciuili, quàm in Criminali.

DE SAPIENTIBVS DANDIS,

CAP. LVII.

IN qualibet Cauſſa Ordinaria, vel Summaria, vertente,
& quæ verti contigerit, coram quocumq; Iuſdicente, ſi pe-
titiu fuerit Conſiliu Sapietis, per aliquam Partiu, reneatur
ipſe Iuſdicens, etiã ſi fuerit Delegatus, Cauſſam ipſam cõ-
mittere Partiu Conſidenti, vel vnus in Cõtumaciã alterius

Expenſe an probentur ſua
zatione præſum Taxatio-
ne Iudicis, Mod. in l. ſi,
ſ. in Cõputat. C. de Iur.
delib. Et an ſi Iudex, qui
reſeruauit ſibi Taxatio-
nem Expenſarum, & poſ-
tea Taxauit, poſſit Tax-
atione reuocare, Inno.
& Bal. quos reſert, laſ.
in l. 1, col. 1, in ſi, C. de
Iud.

Vide Cõſtitut. ſub Tit. de
Iudic. ſ. POSSVNT
TAMEN, folio, 7. à
Fronte.

An detur de Iur. Cõm. Si-
gnor. 29. 56. ad finem.
An teneatur ſequi, Cõſe-
ſium Sapietis, Ant. de
Butr. Sign. in c. Cũm eo-
lum, de Arbitr. col. ſi. Et
An poſſit retrahari per
Conſ. alterius magis pe-
riti, Ant. de Butr. in c.
propoſuit, c. ſi, de Prob.

Ut suprà, Capite. 2. §. C. A.
V S. & Alii, fol. 9. à Terço.
Si tamen Coram Ordina-
rio postea, an vid. res-
ponsum Pennoti, Ang.
25. 1. 1. 2. col. 4. §. 2. est
obsecum.

De iur. Decus, ex illo tē-
pore, vbi Batt. C. de
Appell. & in l. 1. §. in p.
op. ff. eo.

An possit confirmari la.
Alex. 25. 99. lib. 2. & in ter-
minis huius Stat. 25. 5. 9.
lib. 4. aliter tamē, 25. 122.
ad fi. lib. 2.

Simile Stat. habes suprà,
capite. 27. DE INDE,
fol. 10. à Fronte.

Et an Consensu Partium
possit omitti, las. in l.
pen. col. 4. C. de Pactis.

de Collegio Iudicum Mediolani, elapsis temporibus pro-
bationum, Saluò, si de Partium consensu, contigerit, peti-
to ipso Consilio Sapientis, fieri Commissionem Partium
Confidenti, vt supra, antequàm lapsa sint tēpora probatio-
num, tunc possint, coram ipso Consultore, Probationes, &
alia, fieri, & expediri, quę fieri potuissent coram Iudice Or-
dinario, etiam si fuerit Delegatus.

Et, si post lapsa tempora probationum, Iudicē, etiam De-
legatus, vt supra, denegauerit, vel non dederit ipsum Con-
siliū Sapientis, Sententia diffinitiuā exinde lata, non va-
leat, nec teneat, & sit, ipso Iure, nulla, & vltērūs, ipse Ius-
dicens, & vt supra, ipso Iure, & facto, incurrat pēnam libra-
rum quinquaginta Imperialium, applicandarum pro me-
dictate Communi Mediolani, & pro altera Partē, quę pe-
tuerit ipsum Consiliū.

Quam pēnam teneatur quilibet Iudicē, qui requisitus
fuerit p̄cise exigere, alioqui perdat de suo Salario libras
quinquaginta Imperialium, pro qualibet vice, qua negle-
xerit dictā pēnam exigere.

Et possit, de p̄dictis, ipse Iudicē, & vt supra, Syndicari,
etiam durante Officio.

Et Notarius, qui inde fuerit Requisitus, teneatur de p̄c-
dictis conficere Instrumētum, vel Actum, sub pēna libra-
rum decem Imperialium, pro qualibet vice, applicanda-
rum, vt supra.

Et hoc Statutum sit p̄cīsum, & p̄cīse obseruetur.

Et p̄dicta non habeant locum in Causis Ciuilibus, vbi
Consiliū Sapientis sit sublatum per Statuta Commu-
nis Mediolani, vel Decreta Ducalia, Nec in Causis Cri-
minalibus, nec in Causis Mercatorum, nec in Delegatio-
nibus, quę fient alicui, vel aliquibus de Collegio Do-
minorum Iurisperorum Mediolani.

Quid operetur ista verba,
Tradit. Felin. c. 2. col. 10.
de decip. & las. in l. 1.
Omnes top. col. pen. &
fi. de iust. & iu. Alex. qui
Decl. 25. 8. col. 2. ad fi.
& seq. lib. 2.

CAP. LVIII.

IN quibuscunq; Causis Ordinarijs, vel Extraordinarijs etiam summarie, motis, seu mouendis in Ciuitate, seu Ducatu Mediolani coram quocunq; Iudicente, etiam, si fuerit Delegatus, in quibus petitum fuerit Consilium Sapientis super aliquo Articulo emergenti, incidenti, dependenti, connexo, vel Orienti, aut Dubio, ac etiam in Grauioribus, quæ interponi contingant, non teneatur, nec debeat, Iudicentis ipsum Consilium dare, nisi Procefferit de voluntate vtriusq; Partis, vel, nisi Pars altera tantum petens, deponat apud Campforem idoneum, eligendum per Iudicem, Salarium Sapientis Requisiti, Arbitrio Iudicis, coram quo petitum sit, Taxandum ea die, qua petitum fuerit ipsum Consilium, vel die sequenti Iudicem, inspecta qualitate facti, & Personarum, & ea die, vel sequenti, vt suprà, deponendum, à qua Taxatione, non possit appellari, Querelari, Aggrauari, nec Officium Iudicis implorari, nec de Nullitate dici, nec alio, quouis modo, excipi.

Et vltra hoc, deponere teneatur, vt suprà, libras sex Imperialium dandas Aduersario, contra quem petitum fuerit Consilium Sapientis, si succubuerit in eo, super quo petitum fuerit Consilium.

Vtcrius, idem Petens dictum Consilium, & Succumbens, vt suprà, condemnatur in Expenfis, ea Occasione, factis, omni exceptione remota.

Et, si ipsum Consilium denegatum fuerit, vel non concessum per Iudicentem, & vt supra, pro eo, quod Petens Consilium, prædictis non satisfecerit, nihilominus Processus postea factus, valeat, & teneat, & Iudicentis, vt suprà, Denegans, vel non Concedens, nullam penam incurrat.

An in Emergentibus Detur Instantia, las. in. l. properari. in princ. m. 6. no. C. de Iud.

Quislo Appellatur, à mea Interloquutoria, quid sit seruandum, & de eius Instantia, Vide in Notis, cap. 196. APPEL LANS, fol. 62. à terg. De Grauioribus Precepti & Interloquutorie, Vide Infra, Capite. 149. S. II Q. VLS, fol. 51. à Fröce,

Si verò de voluntate vtriusq; Partis peticum fuerit, ipsam Consilium, vel altera Partium Petens Consilium, prædicta obseruauerit, teneatur Iudicem committere Articulum, vel Grauumen alicui de Collegio Iudicum Mediolani, Partium Confidenti, vel vnus tantum in Contumaciam alterius, ad sibi consulendum in Causa ipsius Articuli, vel Grauminis, infra dies quindecim immediate sequuturos diem factæ Commissionis,

Qui Sapiens nullum Socium petere possit, seu adiunctum, sed ipse solus consulere debeat Articulum sibi Commissum, & durante tali Commissione, Instantia principalis Causæ stet in suspensio, nec aliquo modo currat tempus ipsius Instantiæ, nec Probationum faciendarum,

Procedit etiam in Causis foens, Vide in Nouis, Ca. 176. VBI CONTINGAT, Sub Titº, de Cõmis. faciend. fol. 36, à Tergo,

Ad hoc Statutum etiam Videantur Constit. sub Titº, de Iudic. 4. his per actis, fol. 36, à Tergo,

Vbi inter alia disponitur, qd Causæ nõ possint committi officialibus habentibus Salariu de publico,

DE QVAESTIONIBVS EXTRA COLLEGIUM
IUDICVM MEDIOLANI, NON
COMMITTENDIS,

CAP. LIX.

DOMINVS Potestas, & quilibet alius Iudicem in Ciuitate, & Ducatu Mediolani, non debeant, nec possint committere, nec delegare aliquam Quaestionem Civilem consulendam, nec decidendam alicui, nisi sit Residens de Collegio Iudicum Mediolani, nec etiam Assumere, nec eligere alias quocumque modo sibi in Consultorem, nec Consiliarium, nec Socium,

Et, si contrafactum fuerit, Sententia, de Consilio alterius, qd de Collegio, vt supra, vel per alium, qd de Collegio, vt supra, non valeat,

Et ultra, Committens condemnatur in libris quinquaginta Imperialium de suo Salario, ad quas compellatur per quemlibet Iudicem, sine aliqua Condemnatione,

Salutem, qd hoc Statutum nõ habeat locum in Causis Mercatorum vtriusq; coram Abbatibus, seu Consulibus eorundem,

Nec in Causis Datarijs, in quibus seruentur Ordines sui.
Et saluò, q; Questio, & Questiones Taxationis expensarũ,
possint, & debeant committi Notario, seu Notarijs, vt in
præcedentibus Statutis continetur.

Et, q; quælibet Questio, quæ verteretur, quoquomodo, oc-
cassione Aquarum, & Aqueductuum, Põrium, Stratarum,
& quarumcunq; aliarum seruicutum, tam vrbaniarum, q̃
rusticarũ, & omnes alie Questiones dependentes ab eisde,
vel aliqua ipsarũ, & occasione Diuisionis, & Mésurationis
quorumcunq; Bonorũ immobiliũ, possint cõmitti, inspecta
qualitate Personarũ, & facti, etiam alij, & alijs in similibus
expertis, licet non sint de dicto Collegio per quẽlibet Ius-
dicentẽ, corã quo fuerit Questio de prædictis, vel aliqua
ipsarũ, & ipsa talis Cõmissio, & Sententia inde lata, perin-
dè valeat, ac si Commissa esset alicui de Collegio Iudicum,

DE EODEM.

CAP. LXI.

IDEM habeat locum in Delegationibus, Assumptioni-
bus, Electionibus, Associationibus, & q; nullus Aduoca-
tus de dicto Collegio audeat, nec præsumat aduocare, nec
allegare corãm illo, vel illis, cui, vel quibus, fuerit facta illa
Delegatio, vel Commissio, vel de quo facta fuerit Electio,
& Assumptio, seu Associatio, contrà prædicta.

Et, si quis Aduocatus contrafecerit, prima vice, sit priuatus
Beneficio, & Priuilegio dicti Collegij Mediolani, per Mẽ-
sem vnum, & si perseverauerit, per annum sit priuatus, sal-
uò, si in præsentibus Statutis reperiatur aliter dispositum.

DE QVAESTIONE NON COMMIT- TENDA ADVOCATO.

CAP. LXI.

ALICVI, qui fuerit Aduocatus alicuius Questionis

Hoc etiam intellecto, quod si infra illud tempus quindecim Dierum Vtilium repertum fuerit Creditum fuisse minoris Quantitatis, pro ea minori Quantitate valeat Præceptum, & fiat Exequutio, vt supra.

Vbi autem contingat transmitti Citationem pro eligendo Tertio Arbitratore, non currat Tempus ipsorum quindecim Dierum Vtilium, donec fuerit assumptus.

DE DAMNO, ET INTERESSE.

CAP. xliij.

IN casibus, in quibus de Iure Canonico potest peti Interest, Sacramentum Petentis factum coram Iudicante, seu Arbitro, vel Arbitratore, Parte præsentem, vel per Contumaciam Absentem, habeatur pro plena Probatione Interest, vsq; ad denarios sexdecim in anno, pro libra.

Et hoc, quando Creditor, & Debitor, qui ipsum Creditum, & Debitum contraxerunt, tempore præstiti huiusmodi Iuramenti, viuant.

Si autem ante præstitum dictum Iuramentum moriatur Creditor, superstitem dicto Debitore, q; Hæres Creditoris possit Iurare ipsum Interest, pro tempore ipsius Hæredis, ad Computum, vt supra.

Si verò Debitor moriatur, superstitem Creditore, qui Creditum contraxit, possit ipse Creditor contra Hæredem Iurare de Interesse, pro eo tempore, quo Debitor, qui Debitum contraxerat, vixit, ad Computum, vt supra.

Sed post eius Mortem, non possit contra Hæredem Debitoris, nec Extraneum Possessorem Iurare, vt supra, nisi à tempore Scientiæ ipsius Hæredis, vel Extranei Possessoris, vel Interpellationis eorundem, congruè referendo.

Vbi verò moriatur vterq; Creditor, & Debitor ante præstitum dictum Iuramentum, possit Hæres dicti Creditoris Iurare contra Hæredem Debitoris, & Extraneum Possessorem

pro

Vide infra Statutum, de Sacramento super Expensis, ac Damnis. cap. 51. SI DEBITOR, fol. 9, à Ter go.

Item Statutum Iuris. cap. SI QVIS, folio, à Ter go.

Ad declarationem, Vide omnino Com. 25, 139, P. Laicus. Vbi quid contra Clericos, agētes coram Iudicibus secularibus, & col. 1. dicit. An semper in Cōtractibus bonæ Fidei seruetur.

Qui sunt, Vide Cl. & Abb. in C. Conquestus, ante finem, extra de Viis.

An possit probari contrarium, Felin. C. 4. col. 2. de Probat. & qd si stat. Dixerit pro plenissima. Alex. 25. 114. col. 1. lib. 4. Procurator factus Dominus minus Utiis An possit Iurare. Vide infra Statutum quod incipit, PER LE GATIMAM. cap. 120, fol. 45, à Fronte.

Nota q; ista Materia non est extendenda Com. 25, 71. Col. 1. lib. 4.

pro tempore ipsius Heredis, & modo, quo suprà, & pro tempore ipsius Heredis Debitoris, vel Extranei Possessoris, solum a tempore Scientiæ, vel Interpellationis eiusdem, congruè referendo.

Et disposita in præsentî Statuto habeant locum etiã in Causa Depositi pecuniæ realiter, & actualiter Facti, & Recali, & Actuali mutuo, post contractam moram.

In Credito verò Dotis, & Iurium Dotalium, Mulier nō possit habere, nec iurare Interesse ipsius Dotis, nec Iurium suorum Dotalium pro eo tempore, pro quo, ipsa Mulier, alimentata fuerit à Debitore Dotis, vel aliter ex Bonis ipsius Debitoris, siue Alimenta, sibi debeantur, ex Testamento, siue ab Intestato.

Et præsens Statutum non comprehendat Causam Cambii pecuniæ.

DE SATISDATIONE PRÆSTANDA PER NON
SUPPOSITVM.

CAP. XLIIII.

SI quis nō Suppositus de Iure, Iurisdictioni Domini Potestatis, & Communis Mediolani, cōuenerit aliquem Suppositum Iurisdictioni Domini Potestatis, & Communis Mediolani, teneatur, idonè satisfare de expensis restitutionis, si succubuerit in Causa, & de omni poena soluenda, in quam incurreret, occasione Cōtumaciæ, seu Inobedientiæ, & de non declinando Forum, ratione præmissarum expensarum, & penarum, & si recoueniatur, Dato prius Libello, & præstito Sacramento per Reconuenientem, q. nō calumniandi animo sit Reconuentio, teneatur taliter Reconuentus satisfare, vt supra, de Iudicio fisci, & de Iudicato soluendo. Alioqui taliter non Suppositus ab agendo repellatur.

C

Realiter quando dicitur, 207. 25. 19. col. 1. lib. 2. Augmentum regulariter secundum Naturam Dotis, etiam in fi. C. de Iur. dot. lxx. De prescriptione dat. prius iudici de Alimenta.

An autem computentur fructus in Sortem, Alex. in l. si constante, col. 1. in tepe. & l. item in quantu. Sol. ma. & 25. 141. col. 2. lib. 5.

An liget Clericos, Alex. 25. 93. col. 1. & 2. lib. 2. Com. 25. 139. Sal. in Aug. Generaliter, col. 1. C. de Epis. & Cler. Socy. in c. 9. Clerici, col. pen. de fo. compet.

Vide infra, Capite. 122. NON CONCE DATVR, folio 58. à Tergo.

Vide etiam Capite 64. MULIER QVAE, à Fronte.

Vide in Nouis. cap. 129. IN OMNIBVS PRÆPARATO RIIIS, folio 7. à Fronte. Vide in Nouis. Cap. 408. QVILIBET CIVITATIS, folio 58. à Tergo.

Vide etiam circa satisfationem preſti. Conſtit. ſub Tit^o. de foro Competenti, fol. 41. à Tergo.
Vide ſupra. Cap. 32. Ordinis poſiti, fol. 11. à Tergo.
Idonea Cauſa, eſt arb. Iudici, Barth. Sing. in l. vniuerſa, C. de preſcrib. Imperat. Off. col. 6.

An Proceſſus tamen ſa-
ci^o valeat, Alex. in term.
huius Stat. 26. 37. col. p^a.
ſi Cum g^o. lib. 2.
Et quid ſi ſint oblata vero
b^olitter, & non oratiua
Alex. 25. 21. col. ſi. ſi. iudic.
viden. lib. p^a.

Vide etiam Alex. 25. 64.
ad finem lib. 4. Et la. des
clarat Dec. 25. 275. col. 2
Et, q^o peti debeat, Docy.
25. 19. lib. 3.

Vide ſupra ſub Titulo de
Electione habitaculi, cap.
p^ote. OMNES ET
SINGVL1, folio 4.
à Fronte.

Vide Statutu^m præcedens.
Vide infra ſub Tit^o. de ſa-
tisfactione non ſubſtinen.
capite. 61. IN CAS 15
13 V 5, fol. 102. à Fronte.
Vide infra ſub Tit^o. de iuri
p^oſ manu debet capite. 66.
OMNES SCR1PT
PTVRAE, folio. 32.
à Tergo.

Quis erit Iudex? Barth. in
L. ſocietatem. 6. Arbitro-
rum, col. 3. ad ſi. & Col.
ſeq. pro loco.

AMPLIATIO.
Vt in Nouis. ſub Tit^o. Ad
dico Statutu^m, capite. 104.
STATVITVR, fol.
67. à Tergo.

Statutu^m 99. Diſpoſita in
hoc Statuto, habent eti-
am locum in quocunq^{ue}
Actu Iudiciali, vel Impedimento, qui, vel quod fieret ante Exequutionem Impetratam

Idem ſit in eo non Suppoſito, vt ſuprà, qui comparuerit, ra-
tione ſui Iuris, & Interelle, vel alio modo, ad contradicen-
dum, vel ſuſcipiendum Deſenſionem alicuius Rei. Et idem
etiam habeat locum in quolibet nō Suppoſito, vt ſuprà, Pe-
tente Exequutionem fieri contra Suppoſitum, vt ſuprà,
coram quocunq^{ue} Iudicente. Officiali, vel Exequutore.
Et prædicta habeant etiam locum in quibuſcunq^{ue} Terris
Ducatus Mediolani ſeparatam, vel limitatam Iuriſdictio-
nem habentibus, ſingulariter referendo,

DE SATISDACTIONE FACIENDA PER FORE- STERIVM. QVI CONVENIATVR.

CAP. XLV.

SI quis ſuppoſitus Iuriſdictioni Cōmunis Mediolani cō-
uenerit, vel conuenire voluerit aliquem Foreſterium in
Ciuitate Mediolani, in caſibus à iure conceſſis, Iudicens,
ſub quo vocatus fuerit dictus Foreſterius, ſtatim tenea-
tur, & debeat cogere Foreſterium ad ſatisfidandum, de Iu-
dicio ſiſti, & Iudicato ſoluendo, omnibus Iuris Remedijs,
quibus melius poterit.

Et hoc habeat locum, ſi Inſtrumentum Debiti appareat, vel
Scriptura ſcripta, vel ſubſcripta manu Debitoris, & veri-
ficata, vel aliter liquida.

DE LIBELLIS EXHIBITORIIS, SEV PRAEVENTORIIS.

CAP. XLVI.

QVOD nullus, Iudicens Libellum aliquem exhibi-
torium ex quacunq^{ue} Cauſſa, deinceps porrigendum, ad-
mittat, nec eius occasione Exequutionem diſſerat, vel omit-
tat, niſi prius, ſi, id quod in ipſo Libello deducitur, fue-
rit à libris centum Imperialium infra, pars ipſa eiufmodi

Libellum porrigens deposuerit penes Campforem idoneum, per eum coram quo talis Libellus porrigetur, eligendum, libras decem Imperialium. Et, si fuerit à libris cētum, vsq; ad ducentum, libras sexdecim Imperialium.

À libris verò ducentis, vsq; in quingentas, libras viginti quinq; Imperialium.

À libris quingentis suprà, vsq; ad omnem aliam Summam libras quadraginta Imperialium, quę Denariorum quantitates, Lucro cedant Parti, contrà quam Libellus ipse productus fuerit, & in Causa obtinuerit, & vltà Summam depositam, ille, qui talē Libellum produxerit, & in Causa succubuerit, cōdemnetur in expensis integraliter, ad quarum expensarum Solutionem, compellatur, vltà summam depositam, omnibus Iuris Remediis, omni Exceptione, Reclamatione, & Appellatione, remotis.

Et, q; præfens Statutum, seu Productio Libelli exhibitorij, nō habeat locum in Casibus, vbi exhiberetur Libellus super eo, de quo appareret Sententia, quę in Rem transiisset Iudicam, & quę de Iure mereretur Exequutionem, vel Transactio iurata, vel Arbitramenta, quę in Rem transiuerint Iudicam, vel per Partes emologata.

Etiam intelligantur Arbitramenta transiisse in Rem iudicam, quando de eis, ex forma præfentium Statutorum, peti non potest Reuissio, vel per Iuramentum delatum à Parte Parti, & præstitum, vel habitum pro Relato, & exindē per Partem Iurato coram Iudice, Arbitro, vel Arbitratore, vel Consultore.

Et, q; Instantia ipsius Libelli exhibitorij, non possit durare vltà Dies quindecim viles, In quorum Tempore, & Termino, si non fuerit per Agētem probatum, quod erat Fundamentum Petitionis suę, pro eis, Exhibitione, seu Prouentione, Talis Exhibitio Libelli, seu Præuentio, Habeatur, Ipso Iure, & Facto, pro non Facta, & non Exhibita, & in

Quid si Depositor non fuerit per Partem Petentem, P. de C. m. l. pen. §. si in f. ff. de leg. 2.

No. Cautelam, quam ad propositum ponit Ang. In l. 4. §. ac prætor ff. de Re iud.

Vide Constitut. folio. 39. d. Tergo NON ADMITTERE DEBENT IVDICES sub Tit. DE IVDICIIIS.

tali casu fiat Exequutio eius, super quo facta erat Exhibi-
tio, seu Praeuentio, perinde, ac si ipsa Exhibitio, & Praeuen-
tio, facta non fuisset, & amplius, ad talem Exhibitionem, seu
praeuentionem, non admittatur, & Deposita relaxetur
Reo, omni Exceptione remota,

DE SUMMARIARATIO-
NE FACIENDA
IN CERTIS
CASIBVS.

CAP. XLVIJ.

DOMINVS Potestas, & quilibet Exercens Iurisdictio-
nem possit, & debeat summarie, Simpliciter, & de Plano, &
sine Strepitu, & Figura Iudicij, & omni Solemnitate Iuris,
& Statutorum respiciente Ordinem procedendi tantum,
Omnia, audire, examinare, cognoscere, & diffinire de Om-
nibus, & singulis, Questionibus, Causis, & Litibus Ali-
mentorum praesentium, & futurorum, & Legatorum facto-
rum ad Pias Causas,

Et etiam Exequutiones de praedictis, & quolibet eorum,
facere, & omni Die, Feriato, & non Feriato, exceptis Ferijs
introducitis in Honorem Dei, vel Sanctorum, non ob-
stantibus aliquibus Statutis, Prouisionibus, & Ordina-
mentis Communis Mediolani, vel alijs Iuribus in Con-
trarium, factis, vel quae fierent.

Et in hoc Casu, etiam non Subditi Iurisdictioni Potestatis
Mediolani, gaudeant Beneficio Statutorum Communis
Mediolani, dummodò satisfecerint secundum Formam ho-
rum Statutorum.

Idem, habeat locum in omnibus, & per omnia, in Causis,
& Litibus, & Questionibus Pupillorum, Vidua-
rum, Orphanorum, Minorum annis viginti, & Misc-
rabiliū Personarum.

Vide infra de Exequutio-
ne Vltimarum Voluntate
16, cap. 135. N VLLVS
MAGISTRATVS,
fol. 33. à Tergo.

Vide supra de Instantia,
& Termino Causarum,
quae summarie expediri
debent, Cap. 25. CA
VSSAE, fol. 3. à Tergo.

Vide in Nouis, cap. 202,
IN CAUSSIS, fol.
65. à fronte, & à Tergo,
Causae summariae, an ha-
beant instantiam, Socy, 25,
95. col. 2. lib. 1.

An Causa Appellationis
etiam sit summaria. Dec.
in cap. cum Te, in p. no.
de Off. Deleg.

Et an Statutum Vigens in
Causa principali, vigeat
etiam in Causa Appel-
lationis, Alex. 25, 96. lib. 2.

Quomodo intelligatur,
Vide infra, Capite. 121,
QVIA SAEPE, fol.
45. à Tergo.

Et Alex. 25, 66. col. 6. si, 75,
nec obst. lib. 1.

Hoc statutum correctum
est, vt in Nouis, cap. 204.

STATVTVM, STATVTVR, fol. 66. à Fronte.

An Videatur Priuilegium datum Personis, aut Causis. L. Tempus, de Re Ind. L. ex Pluribus, de Ad.
Tut. Ex An Transcat ad quoscunq. L. in omnibus, l. 1. de Reg. iur. Bal. 25, 153. lib. 1.

Ita tamen, q̄ non intelligatur, per hoc, derogatum Statuto de Sapientibus dandis, nec Ordinibus de Compromissis faciendis, vbi Causa excedat Summam, seu Valorem librarum centum Imperialium.

QVOD QVILIBET EXERCENS
IURISDICTIONEM POSSIT
SUMMARIÈ COGNOS-
CERE IN CERTIS
CASIBVS,

CAP. LXVIIJ.

QVILIBET Exercens Iurisdictionem in Ciuitate, & Ducatu Mediolani possit cognoscere, & diffinire summarie, & de Facto, & prout sibi videbitur pro meliori, de Causis Mercedum, non excedentibus Quantitatem, seu Valorem librarum quinquaginta Imperialium, & de alijs Causis non excedentibus quantitatem, seu valorem librarum decem Imperialium.

In Causis verò non excedentibus Quantitatem, seu Valorem librarum viginti quinque Imperialium procedatur summarie, sine strepitu, & figura Iudicij.

DE CAPITVLIS, ET ARTICVLIS INTEN-
TIONVM ADMITTENDIS.

CAP. LXIX.

CAPITVLA, seu Articuli Intentionum admittantur, & admissa sint, Ipso Iure, & super eis Testes recipiantur, saluo Iure Impertinentium, & non admittendorum, & opponendi contra Personas, & dicta Testium, Tempore Disputationis diffinitur Sententia.

Non obstante Statuto, de Sapientibus dandis, dumtamen, Capitula, seu Articuli Intentionum producantur tempore congruo

C iij

Que seruanda sint in Capitulis producendis, ad probandum Confessionem, vel Protestationem. Vide Cōsuetudines, sub Tn°, de Probationibus, §. ET 2. QVIA PLEVNQVE, & §. seq. fol. 43. à Tergo.

De Instantia Causarum Summararum, Vide supra, Capite. 25. CAVS. SAE, fol. 8. à Tergo. Non Appellatur, Vide infra, Cap. 147. Appellatur non possit, folio. 49. à Tergo.

Quod si plures Summarum coaceruentur, an Appellatur, Alex. 20. l. 1. 2. col. 2. lib. 9.

De Capitulis dandis ante Receptionem Testium, Vide infra, Cap. 85. Testes, fol. 34. à Tergo.

Quo Tempore producere debeant, Vide in Nouis, Cap. 164. SINGAT, folio. 49. à Tergo.

In Dubio sunt admittere da cū lista reservatione, Gl. in c. cum contingat in gl. prin. de off. Delega. Bal. 20. l. 43. curā fin. in 2. lib.

Quod dicatur, Butr. in c. cū in Vet. col. 1. 96. quoniam, donec, de pleet. Bart. La. in l. ad iolū. 6. More col. pen. 85. Nunc videtur de operis, no, nunciatur.

DE SACRAMENTO PRAESTANDO PER
CREDITOREM, NON OBSTANTE
RENVNTIACIONE'
APPOSITA IN
INSTRUMENTO.

CAP. L.
SI quis confessus fuerit se pecuniam, vel aliam Rem accepisse, renunciando Exceptioni non numeratae pecuniae, vel non habitae alterius Rei, quae ferè semper in Instrumentis inseritur, & cò, qui confessus fuerit, vt supra, negante pecuniam, seu aliam Rem, habuisse, cogatur ille, qui debuit, dedisse pecuniam, vel Rem, Iurare se pecuniam, vel Rem dedisse, vel illi, qui Confessus fuerit referre, & Hoc infra Biennium tantùm.

Saluò, q. Iurare Debens, vt supra, possit Iurare Causam esse mutata, illam declarando, & super dependentibus, & connexis, secundum Formam Statuti de Iureiurando.

DE SACRAMENTO SUPER EXPENSIS,
ET DAMNIS PROMISSIS
IN INSTRUMENTO.

CAP. Lij.
SI Debitor promittat in Instrumento omnes Expensas, ac Damna se Daturum, absq. Sacramento Creditoris, non tamen cogatur praedicta soluere, etiam, si Creditor habeat Fundatam Intentionem suam super Expensis, & Damnis promissis in Instrumento, nisi Creditor iurauerit, Quod Iuramentum tamen possit moderari per Iudicem, si sibi videbitur.

Non intelligatur tamen sublata facultas rouocandi ipsam Promissionem, eatenus, quatenus de Iure fieri possit.

Pañu de fado Sacramēto alicui⁹, vel ei⁹ simplici verbo super expensu, & Interesse, an valeat, Alb. in. l. si quis in conscrib. col. pen. 105. & praedicta etiam, C. de Episcopis, & Cler. vbi. Attestatur de Comuni, & limitat, nisi immoderatè iuraret, & la. Bart. in. l. si. ff. de. pign. sup. Alex. 25. 67. col. sum prin. lib. 2. & 25. 113. col. 2. lib. 4.

Vide supra, cap. 43. IN CASIBVS, sub Tit. de Damno, & Interesse, foli. 4. à Tergo,

DE INSTRUMENTO, VEL SCRIPTURA
PRODUCTIS PER VNAM EX PARTI-
BUS, QVOD POSSIT VTI PER
EIVS ADVERSARIVM.

CAP. Liij.

SI Instrumentum, vel Scriptura, seu productum, vel producta, vel exhibitum, vel exhibita, per aliquam ex Partibus, in totum, vel pro Parte, possit Aduersarius, etiam illo Instrumento, seu Scriptura, in toto, vel in parte, vti, per se, ac si per eum foret productum, vel producta, si dicat se vel se vti eo Instrumento, vel ea Scriptura, in toto, vel in parte.

De Exhib. Instrumentorū
Vide infra, capite, 79, § 1
IN ALIQUA PAR-
TE, fol. 28, à Tergo.
Clauisula in Parte, & Para-
tibus, qd operetur, Ia, Fel.
In, c. Cum Venerabilis,
col. 4, & 7, de Except, &
Ias. In, l. 1, § 1, de non es, col.
8, de eden.

DE SATISDATIONE NON SVSTINENTIS,
VEL NON SVPPOSITI DOMINO
POTESTATI MEDIOLANI,

CAP. Liij.

IN casibus, in quibus, non Sustinens, vel non Suppositus Domino Potestati Mediolani, satisfat in Causa Ciuili, vel Criminali, teneatur dare idoneum Fideiussores Suppositum Domino Potestati, qui de toto, & primo loco, principaliter, & Insolidum conueniri possit, etiam nulla facta Conuentione, vel Exclusionem, contra Principalem, nec eius Bona.

Si, si contigerit non Sustinentem, vel non Suppositum petere Restitutionem in Integrum, aliquo Iure, aduersus, vel contra aliquam Sententiam Interloquutoriam, in qua succumberet, nihilominus compelli possit, & compellatur dictus Fideiussores ad expensas, quas fecerit Sustinens, vel Suppositus, occasione illius Sententiae, non obstante Pen-
dencia Litis illius Restitutionis, & non obstante, qd ille non Sustinens, seu non Suppositus, non fuerit primo conuen-
tus, nec eius Bona fuerint excussa,

Vide supra Statutum de
Satisfact, cap. 45, § 1
Q. VI 3, Subs, Tit. de Satis-
datione faciem, fol. 7,
à Tergo.
Vide supra capite, 44, § 1
Q. VI 3, Subs, Tit. de Satis-
datione, p. 1, per nō
suppo, fol. 17, à Fronte.
Vide infra Capite, 72,
NON CONCITO
DATVR, sub Tit.
qualiter Praeceptum exco-
municatum non debet con-
cedi, fol. 59, à Tergo.

De Pēnis, quæ accrescēt
Negantibus, Vide In l.
contrā, q. propniam, C.
de non numerata pecu-
nia, Et Alex. In l. Hæres
ditatum. §. i. ad l. Falc.
Vide in Novis, capite. 19.
S1 Q. VLS. Sub Tit.
De Pēna negantis pro-
pnam Scripturā. fol. 62.
à Fronte.
Quomodo probetur, quā-
do propē, vel quando de
Longinquo dicitur, eue-
nisse, Vide Bart. In l. Si
quidē omnes. c. Sol. m.
8. la. Corn. 25. 10. in lib. p.

DE POENA NEGANTIS ALIQUEM ESSE MORTUUM.

CAP. LIIII.

SI quis negauerit aliquem esse mortuum, Et probatum
fuerit, q. erat mortuus, Ipso Iure, sit Condemnatus in Li-
bris decem Imperialium, & in Expensis, quæ omnia ap-
plicentur Parti Auerſe, nec audiar taliter Negans, fa-
cta probatione, donec soluerit prædicta.
Et intelligatur negasse, etiam, qui per se, vel per Procura-
torem generalem, vel Specialem, vel aliam legitimam Per-
sonam, respondit non credere.

QVOD VICTVS, VICTORI CONDEM- NETVR IN 'EXPENSIS.

CAP. LV.

Quid operet, Vide Math.
no. §. 2. post Argum. In d.
foliū, ad fi. de Rei Vend.
Alex. 29. 14. ad fi. lib. 3.
In Interlocutoria Sūc-
cumbens condemnatur
in duplicatis expensis, ut
supra, Cap. 41. COM-
MISSIO. folio. 14.
à tergo, & in fine.
Ad hoc Statutum, Vide
Constitut. Sub Tit. de
Iudic. §. OMNES,
fo. 37. à fronte. Et §. VBI
VERO.
Alex. & las. In l. properā,
§. fin autem, in. 2. 86.
col. C. de Iud.

IN omnibus Causis, Victus, Victori condemnatur in
expensis, secundum Determinationem Iuris Communis.
Et, si Iudex, vel Consulator, vel Delegatus, in Sententia sua
absoluerit Victum, propter iustam Causam litigandi, hoc
facere possit, si Iudex, vel Consulator, vel Delegatus Iura-
uerit in tali Absolutione, ad Sancta Dei Evangelia, mani-
bus corporaliter tactis scripturis, sibi videri dictum Vi-
ctum habuisse iustam Causam litigandi.
Et hoc, sub pēna librarum quinquaginta Imperialium, quam
pēnam, Ipso Iure, & facto, ipse talis Iudex, seu Consulator,
& Delegatus, incurrat, quarum Medietas, perueniat in
Commune Mediolani, & altera Medietas, in Victorem,

DE EXEQVVTIONE EXPENSARVM, ET EARVM TAXATIONE.

CAP. LVj.

SI quis Condemnatus fuerit in Expensis Litris, expressa
earum quantitate, vel nulla expressa earum quantitate, aut

reſeruata earum Taxatione in Sententia, vel Arbitramen-
tis, Iudices ordinarij, teneantur ſummarie, abſque aliquo
ſtrepitu, & figura Iudicij, per omnia Iuris remedia, etiam
per Capturam perſonæ, cogere illum Condemnatum ad
dandum, & ſoluendum Victori prædictas Expenſas Ta-
xatas.

Ad ſolutionem verò Expenſarum non Taxatarum, vel re-
ſervatarum, cogant, ut ſuprà, poſtquam Taxatæ fuerint per
Notarium Partium Conſidentem, vel vnus in Contu-
maciam alterius, eligendum per Dominum Potestatem
Mediolani, vel alium Iuſdicentem, inſrà triduum poſt Re-
quiſitionem.

Qui Notarius, inſrà decem dies, poſt factam ſibi Commiſ-
ſionem, Sacramento ſuo, de Credulitate, faciat ipſam Ta-
xationem.

Et hoc, vbi Victor aſſerat quantitatem Expenſarum, exce-
dere quantitatem librarum quinq; Imperialium.

Quando verò aſſerat eas non excedere dictam ſummam,
ſtetur Sacramento ipſius Victoris.

Si verò contingeret aliquem in eius Sententia, vel Arbitra-
mento, reſeruare Ius petendi Expenſas, ea in Cauſſa factas,
pro eis experiri poſſit, coram Ordinario, & in prædictis
ſummarie procedatur.

Et prædicta habeant locum, tam in Ciuili, quàm in Criminali.

DE SAPIENTIBVS DANDIS,

CAP. LVij.

IN qualibet Cauſſa Ordinaria, vel Summaria, vertente,
& quæ verti contigerit, coram quocunq; Iuſdicente, ſi pe-
ritu fuerit Conſiliu Sapietis, per aliquam Partiu, teneatur
ipſe Iuſdicens, etiã ſi fuerit Delegatus, Cauſſam ipſam cõ-
mittere Partiu Conſidenti, vel vnus in Cõtumaciã alterius

Expenſe an probentur ſus-
tamenõ prima Taxatio-
ne Iudicis, Mod. m. l. ſi,
ſ. m Cõputat. C. de Iur.
delib. Et an ſi Iudex, qui
reſeruauit ſibi Taxatione
nem Expenſarum, & poſt
ſteã Taxauit, poſſit Tax-
atione reuocare, Immo,
& Bal. quos reſert, laſ.
m. l. i. col. i. in ſi, C. de
Iud.

Vide Cõſtitut. ſub. Tit. de
Iudic. ſ. POSSVNT
TAMEN, folio. j. 7. à
Fronte.

An denot de Iur. Cõm. Si-
gnor. 294. 56. ad finem.
An teneatur ſequi Conſi-
lium Sapietis, Ant. de
Iurr. Sign. m. c. Cũm oo-
lim, de Arbre, col. ſi. Et
An poſſit retractari per
Conſ. alterius magis pe-
riti, Ant. de Iurr. m. c.
propoſuit, ſi. ſi de Prob.

Vt suprà, Capite, 2. §. C. A.
V. S. At, fol. 9. à Terg.
Si tamen Coram Ordina-
rio postea, an vid. res-
ponsum pendens. Ang.
29. 1. 1. 2. col. 4. §. 2. est
obiectum.

De iur. Secus, ex illo tē-
pore, vbi Bart. C. de
Appell. & in l. 1. §. 1. p.
op. ff. co.

An possit confirmari la.
Alex. 29. 59. lib. 2. & in ter-
minis huius Stat. 29. 59.
lib. 4. aliter tamē, 29. 1. 2.
ad fi. lib. 2.

Simile Stat. habes suprà,
capite, 27. DE INDE,
fol. 10. à Fronte.

Et an Consensu Partium
possit omitti, las. in l.
pen. col. 6. C. de Pactis.

de Collegio Iudicum Mediolani, elapsis temporibus pro-
bationum, Saluò, si de Partium consensu. contigerit, peri-
to ipso Consilio Sapientis, fieri Commissionem Partium
Confidenti, vt suprà, antequàm lapsa sint tēpora probatio-
num, tunc possunt, coram ipso Consultore, Probationes, &
alia, fieri, & expediri, quę fieri potuissent coram Iudice Or-
dinario, etiam si fuerit Delegatus.

Et, si post lapsa tempora probationum, Iudicē, etiam De-
legatus, vt suprà, denegauerit, vel non dederit ipsum Con-
siliū Sapientis, Sententia diffinitiuā exinde lata, non va-
leat, nec teneat, & sit, Ipso Iure, nulla, & vterius, ipse Iud-
icē, & vt suprà, Ipso Iure, & facto, incurrat pēnam libra-
rum quinquaginta Imperialium, applicandarum pro me-
dicitate Communi Mediolani, & pro altera Parti, quę pe-
tierit ipsum Consiliū.

Quam pēnam teneatur quilibet Iudicē, qui requisitus
fuerit p̄cise exigere, alioqui perdat de suo Salario libras
quinquaginta Imperialium, pro qualibet vice, qua negle-
xerit dictam pēnam exigere.

Et possit, de p̄dictis, ipse Iudicē, & vt suprà, Syndicari,
etiam durante Officio,

Et Notarius, qui inde fuerit Requisitus, teneatur de p̄c-
dictis conficere Instrumētum, vel Actum, sub pēna libra-
rum decem Imperialium, pro qualibet vice, applicanda-
rum, vt suprà.

Et hoc Statutum sit p̄cīsum, & p̄cise obseruetur.

Et p̄dicta non habeant locum in Causis Civilibus, vbi
Consiliū Sapientis sit sublatum per Statuta Commu-
nis Mediolani, vel Decreta Ducalia, Nec in Causis Cri-
minalibus, nec in Causis Mercatorum, nec in Delegatio-
nibus, quę sient alicui, vel aliquibus de Collegio Do-
minorum Iurisperitorum Mediolani.

Quid operetur ista verba,
Tradit. Felin. c. 2. col. 10.
de decr. & lat. las. in l.
Omnes vop. col. pen. &
fi. de iust. & lu. Alex. qui
Decl. 29. 8. col. 2. ad fi.
& seq. lib. 2.

CAP. LVIII.

IN quibuscunq; Causis Ordinarijs, vel Extraordinarijs etiam summarie, motis, seu mouendis in Ciuitate, seu Ducatu Mediolani coram quocunq; Iudicente, etiam, si fuerit Delegatus, in quibus petitum fuerit Consilium Sapientis super aliquo Articulo emergenti, incidenti, dependenti, connexo, vel Orienti, aut Dubio, ac etiam in Grauioribus, quæ interponi contingant, non teneatur, nec debeat, Iudicentis ipsum Consilium dare, nisi Procefferit de voluntate vtriusq; Partis, vel, nisi Pars altera tantum petens, deponat apud Campforem idoneum, eligendum per Iudicem, Salarium Sapientis Requisiti, Arbitrio Iudicis, coram quo petitum sit, Taxandum ea die, qua petitum fuerit ipsum Consilium, vel die sequenti Iudicis, inspecta qualitate facti, & Personarum, & ea die, vel sequenti, vt suprà, deponendum, à qua Taxatione, non possit appellari, Querelari, Aggruari, nec Officium Iudicis implorari, nec de Nullitate dici, nec alio, quouis modo, excipi.

Et vtrà hoc, deponere teneatur, vt suprà, libras sex Imperialium dandas Aduersario, contra quem petitum fuerit Consilium Sapientis, si succubuerit in eo, super quo, petitum fuerit Consilium.

Vterius, idem Petens dictum Consilium, & Succumbens, vt suprà, condemnatur in Expenfis, ea Occasione, factis, omni exceptione remota.

Et, si ipsum Consilium denegatum fuerit, vel non concessum per Iudicentem, & vt suprà, pro eo, quod Petens Consilium, prædictis non satisfecerit, nihilominus Processus postea factus, valeat, & teneat, & Iudicentis, vt suprà, Denegans, vel non Concedens, nullam penam incurrat.

An in Emergentibus Detur Instantia, las. in. l. propter an. princ. m. 6. no. C. de Iud.

Quâdo Appellatur, à materia Interloquutoria, quid sit feruandum, & de eius Instantia, Vide in Nouiss. cap. 196. A P P E L L O L A N S, fol. 62. à terg. De Grauioribus Precepti & Interloquutoriz, Vide Infra, Capite. 149. S. II Q. VIS, fol. 54. à Frisco.

Si verò de voluntate vtriusq; Partis petitum fuerit, ipsum Consilium, vel altera Partium Petens Consilium, prædicta obseruauerit, teneatur Iudicem committere Articulum, vel Grauumen alicui de Collegio Iudicum Mediolani, Partium Confidenti, vel vnus tantum in Contumaciam alterius, ad sibi consulendum in Causa ipsius Articuli, vel Grauminis, infra dies quindecim immediate sequentibus diem factæ Commissionis,

Qui Sapiens nullum Socium petere possit, seu adiunctum, sed ipse solus consulere debeat Articulum sibi Commisum, & durante tali Commissione, Instantia principalis Causæ stet in suspenso, nec aliquo modo currat tempus ipsius Instantiæ, nec Probationum faciendarum,

Procedit etiam in Causis
fovens, Vide in Nouis,
Ca. 176. VBI CON
TINGAT, Sub Tit.
de Cōm. facied. fol. 36,
à Tergo,

Ad hoc Statutum etiam
Videantur Consist. sub
Tit. de iudic. §. his per
ad. fol. 34. à Tergo.

Vbi inter alia disponitur,
q; Causæ nō possint cō
muni officialibus habere
sibus Salarii de publico,

DE QVAESTIONIBVS EXTRA COLLEGIVM IUDICVM MEDIOLANI, NON COMMITTENDIS,

CAP. LIX.

DOMINVS Potestas, & quilibet alius Iudicem in Ciuitate, & Ducatu Mediolani, non debeant, nec possint committere, nec delegare aliquam Quaestionem Civilem consulendam, nec decidendam alicui, nisi sit Residens de Collegio Iudicum Mediolani, nec etiam Assumere, nec eligere alias quocumque modo sibi in Consultorem, nec Consiliarium, nec Socium,

Et, si contrafactum fuerit, Sententia, de Consilio alterius, q; de Collegio, vt suprà, vel per alium, q; de Collegio, vt suprà, non valeat,

Et vtrūq; Committens condempnetur in libris quinquaginta Imperialium de suo Salario, ad quas compellatur per quolibet Iudicem, sine aliqua Condemnatione.

Saluò q; hoc Statutum nō habeat locum in Causis Mercatorum vertentibus coram Abbatibus, seu Consulibus eorū,

Nec in Causis Dariatij, in quibus seruentur Ordines sui.
Et saluò, q. Quæstio, & Quæstiones Taxationis expensarū,
possint, & debeant committi Notario, seu Notarijs, vt in
precedentibus Statutis continetur.

Et, q. quælibet Quæstio, quæ verteretur, quoquomodo, oc-
casionē Aquarum, & Aqueductuum, Pōrium, Stratarum,
& quarumcunq; aliarum seruitutum, tam vrbinarum, q̄
rusticarū, & omnes aliæ Quæstiones dependentes ab eisde,
vel aliqua ipsarū, & occasione Diuisionis, & Mēsurationis
quorumcunq; Bonorū immobilīū, possint cōmitti, inspecta
qualitate Personarū, & facti, etiam alijs, & alijs in similibus
expertis, licet non sint de dicto Collegio per quēlibet Ius-
dicentē, corā quo fuerit Quæstio de prædictis, vel aliqua
ipsarū, & ipsa talis Cōmissio, & Sententiā inde lata, perin-
dē valeat, ac si Commissa esset alicui de Collegio Iudicum.

DE EODEM.

CAP. LXI.

IDEM habeat locum in Delegationibus, Assumptioni-
bus, Electionibus, Associationibus, & q. nullus Aduoca-
tus de dicto Collegio audeat, nec præsumat aduocare, nec
allegare corā illo, vel illis, cui, vel quibus, fuerit facta illa
Delegatio, vel Commissio, vel de quo facta fuerit Electio,
& Assumptio, seu Associatio, contrā prædicta.

Et, si quis Aduocatus contrafecerit, prima vice, sit priuatus
Beneficio, & Priuilegio dicti Collegij Mediolani, per Mē-
sem vnum, & si perseuerauerit, per annum sit priuatus, sal-
uò, si in præsentibus Statutis repertiatur aliter dispositum.

DE QUÆSTIONE NON COMMIT- TENDA ADVOCATO.

CAP. LXI.

ALICVI, qui fuerit Aduocatus alicuius Quæstionis

Idem in Consultoribus,
Consulum Iusticie, Vis
de la Nouis, Capite, 54.
Cōsules Iusticie, sub Ti-
tulo de Iurisdictione, &
Officio Consulū Iusticie,

non possit committi, nec compromitti Quæstio illa, de qua
fuerit Aduocatus, etiam de voluntate Partium.
Et, si contrasactum fuerit, non valeat, nec teneat, illa Com-
missio, nec Compromissum per Instrumentum, nec Sen-
tentia indelata, nec Arbitramenta facta valeant, Ipso Iure,

QVOD FORESTERII REDDENTES IVS
NON COGNOScant DE CAVSSIS
HOMINVM, SVÆ TERRÆ
VEL PROVINCIÆ,

CAP. LXij.
ALIVIS Foresterius, Exercens Iurisdictionem in
Ciuitate, vel Ducatu Mediolani, non possit audire, seu co-
gnoscere, inuita, vel recusante aliqua ex Partibus, de aliqua
Quæstione, seu Causa, quæ tangat aliquem de illa Ciuita-
te, vel Districtu, de qua erit ille Exercens Iurisdictionem
oriundus, vel Incola, vel Communitatem, vel Vniuersita-
tem, vnde esset oriundus, vel Incola,

Et, si ille Exercens Iurisdictionem, non esset de Lombardia,
nō possit cognoscere de aliqua Quæstione, Lite, vel Causa,
quæ tangat aliquem, seu aliquam Vniuersitatem de illa
Provincia, de qua esset ille Iudicis oriundus, vel Incola,
&, si contrasactum fuerit, non valeat, nec teneat,

DE HIS, QVIBVS PROHIBITVM EST
ADVOCARE, VEL PROCVRARE,

CAP. LXijj.
NVLLA Persona, debeat exercere Officium Aduocā-
di, vel Procurandi in Causis, quæ ventilantur in Ciuitate,
vel Ducatu Mediolani, nisi supposita Iurisdictioni Domi-
ni Potestatis Mediolani, & maior annis viginti.
Saluò, si Quæstio, Lis, vel Causa fuerit de Foresterio ad
Foresterium, vel de Foresterio ad Subdium Iurisdictioni

Domini Potestatis Mediolani, siue Foresterius agat, siue defendat, tunc in praedictis casibus, licitum sit Foresterio, & Foresterijs, habere Aduocatū, aut Aduocatos, & Procuratorē, & Procuratores Foresterios, & facere eos allegare, & p eis Procurare in ipsis Causis, Litibus, & Questionibus,

QUALITER MULIERES CAUSSANTES, SATISDARE DEBENT.

CAP. Lxiiiij.

MULIER, quę habet Maritum, & stat in Communi Habitatione cum Marito, si contingat eam mouere Questionem contrā aliquam Personam, Commune, Capitulum, Collegium, vel Vniuersitatem, antequā procedatur in Causa, satisfacet Parti aduersę, vel alij Personę Recipienti, nomine Partis aduersę de expensis, quę fiēt in Causa, restituendis, si succubuerit in Causa

Quę habeant locum, & seruentur in ea Muliere, quę fuerit habilis ad Satisfaciendum, Non autem habeant locum in Muliere, quę non esset Habilis ad satisfaciendum, Et an sit Habilis, vel inhabilis, stetur arbitrio Iudicantis,

QVOD PROCVRATOR, TACITE NON REVOCETVR.

CAP. Lxv.

NON reuocetur tacite, nec reuocatus esse intelligatur Procurator, vel Syndicus, ex eo, q. Principalis fuerit, posita in Iudicio, siue praesente, siue absente Procuratore, vel Syndico, nec aliās liceat Domino, reuocare in Praiudicium Partis aduersę suum Procuratorem, vel Syndicum, nisi hoc expresse fiat.

Nec obstat, nisi Reuocatio ad Noticiam Partis principalis aduersę, expresse puenierit, vel de dicta Reuocatione factū sit publicū Proclama, ad Scalas Palaciū illius fori Iudicij.

An proced. coram Arb. Vide supra sub Titulo, q. Ordines pos. Caput. 12. ORDINES POSITI, fol. 1. à Tergo. An processus alter annul. ler. vide supra, sub. Tit. de Satisfact. p. 11. per non supposit. Caput. 4. 4. S. I. Q. V. S. fol. 17. à Tergo. Quid si Satisfactio fuerit Verbaliter, sed realiter nō p. b. ita. D. Alex. in Term. huius. titat. 29. 2. l. lib. 9. col. li.

An per Restitutionē Instrumentorum Inducatur tacita Reuocatio. Lud. Ro. 29. 448. In. 2. Dub. & qualiter facienda, Fil. per Regulam, & Fallim. c. ex Parte decem. col. 4. de Restit. p. la. 2. gno. 29. 29.

DE NOMINATIONE TESTIVM IVRIVM,
VEL SCRIPTVRARVM, EXISTENTIVM
EXTRA DVCATVM
MEDIOLANI.

CAP. LXVI.

Vide etiam Constitutio,
folio 17. à fronte. 6. ET
QVIA QVÁN-
DOQVE, sub tit.
de Iudic.

SI in aliqua Causa Ciuili, vna Partium nominauerit alios quos Testes per Nomina, & Cognomina, & Loca, in quibus habitant, vel Instrumenta, aut Scripturas, quos, quæ, vel quas asseruerit habere extra Territorium Ciuitatis Mediolani, & eis, vel aliquo eorum indigere ad Probationem sui Iuris in ipsa Causa Ciuili, etiam si fuerit Causa Compromissi, & iurauerit per se, vel Procuratorem generalem, q̃ per Maliciam nõ facit talem Nominationem, nec animo protelandi ipsam Litem, sed credens eis Nominatis, vel aliquo eorum indigere ad Probationem Iuris sui, tunc Iudicis, Commissarius, vel, Delegatus, vel Arbitrator, vel Consultor coram quo verteretur talis Causa, teneatur, & debeat statuere Terminum competentem, qui non excedat triginta Dies Vtiles dicto taliter Nominanti, ad probandum per ipsos Testes, & Attestationes ipsorum Testium presentandum, & ad producendum Instrumenta, & Iura nominata, coram ipso Iudice, vel, vt supra, qua Nominatione, sic facta, & quo Terminò durante, nõ currat Terminus, nec Instantia ipsius Causæ, nisi quo ad Probationes presentes faciendas per vtramq; Partem.

Ita tamen, q̃ talis Nominatione non admittatur, nisi fiat, saltem per quinque Dies Vtiles, ante finem Terminì probandi, vel reprobandi, in quo Terminò, tunc esset.

Et durante dicto Terminò, vt supra, dato ei, qui nominasset, vt supra, Pars aduersa possit ad oppositum, etiam ipsam facere Nominationem Testium, Scripturarum, vel Instrumentorum, quos, quas, vel quæ etiam ipsa dicat se habere extra Ducatum Mediolani, & eis, vel aliquo eorum indigere.

& iurare.

& iurare, vt suprà, in alio Nominante dictum est, cui deitur
 Terminus restans alteri Parti, vt suprà, & non vtrà.
 Dummodo iste alius Nominans, hanc suam Nominationē
 faciat, ante lapsum dimidię Partis Terminī, & temporis da-
 ti alteri Nominanti, ad probandum per Testes Scripturas,
 vel iura, quę dixisset se habere extrà Territorium, vt su-
 prà, qua Nominatione sic facta, per alteram, vel vtranque
 Partem, vt suprà, eidem nihil possit addi, nec alia noua No-
 minatio fieri per eandem Partem, vel ambas partes, quę,
 vt suprà, Nominationem fecissent.

QVOD NON IVRETVR DE CALVMNIA.

CAP. LXVIJ.

QVOD in qualibet Causa, siue Ordinaria, seu Sum-
 maria, vel Compromissi, procedatur, & procedi possit, ab
 que Sacramento Calumnię, Saluò, prout in presentibus
 Statutis continetur.

An Valeat, no. Tex. lo. c.
 Ceterum, de iur. Cal. &
 fin. glo. fi. & la. Cur. in l.
 2. in fine, col. 1. C. de
 iur. cal.

RUBRICA GENERALIS DE IVDICIIS IN REALI.

DE RE LITIGIOSA NON ALIENANDA.

CAP. LXVIIIJ.

QVOD Lite contestata, vel habita pro contestata in
 Causis Ciuilibus, quando agitur, Actione Reali, vel mix-
 ta, aut hypothecaria, vel etiam licet ingredi in Possessio-
 nem, vigore Pactorum, Durante Instantia Causę princi-
 palis, vel alicuius Appellationis, non liceat Reo, Rem de
 qua agitur, alienare, nec aliquem Contractum, nec Distrac-
 tum Alienationis Domini, vel Possessionis ipsius Rei, in-
 ter viuos, voluntarie facere.

Et, si Contractum fuerit in aliquo, vt suprà, id sit, Ipso Iure,
 nullum, & pro nullo habeatur.

Idem de iur. Communi l. fi.
 C. de leg. la. Bal. in l. con-
 tra. col. 2. §. iuxta hoc quę
 ro. C. de Pet. l. i. §. red. &
 de Castro Communi, &
 litigioso vñ. l. as in l. Sera
 in electione. §. l. i. l. i. l. i. l. i.
 4. §. i. C. dñ. de leg. 4.

Et præmissa habeant locum, etiam si Causa sit coràm Arbitratore, vel Arbitratoribus, ac Arbitramentorum Reuisore, seu Reuisoribus.

Idem, etiam habeat locum, ante Litē contestatā, vel habitam pro contestata, si Interrogatio, ante ipsam Litis Contestationem, fieri contingat, & eīdem, Responsio facta fuerit, se tenere, vel possidere, aut in Contumaciam Interrogati, pronunciata fuerit Interrogatio, pro confessata.

De Materia, la. Bart. in. l. 2. C. vbi in Rem act. & la. resumit Butr. in. c. quoniam frequenter. q. quod si super, vt licet nō cōtēst.

Et An Procurator ad Causas possit nominare, in. no. in. d. c. col. pe. nō possid.

Vide infra, Capite. 230, PRO DEBITO, sub Tit. Quod pro Debito, vel occasione Ficti, ibi, Massarius, fol. 79. a f. ante,

QVOD NOMINANS DOMINVM IN IUDICIO, DENVNCIET NOMINATO.

CAP. Lxix.

SI quis, Reali actione, Conuentus, aliquem Nominauerit in Dominum in Iudicio, hoc Denunciare debeat, & teneatur, Nominato, infra Terminum à Iudice statuendum, quo Terminum durante, Instantia Causæ non currat, nisi in eo Terminum, Nominatus comparuerit, & fecerit sibi Incumbentia, ex Forma præsentium Statutorum, quod ei liceat, Et eorundem Terminum Instantiæ currat, sed Nominans, & Detinens Rem, per hoc non eximatur de Iudicio, nisi Nominatus susceperit Iudicium, coràm illo Iudicente, coràm quo Iudicium agitur, & non profit alicui Laico Nominato, dicere, ego sum Paratus defendere coràm Iudice meo, sed procedi possit contra Detinentem, vt supra, si placuerit Actori, sed & Nominans, & Nominatus teneatur Iurare, q. Nominatio, nec Susceptio, non fit per Maliciam, nec in Fraudem.

DE EODEM.

CAP. Lxx.

Bart. in. l. 2. col. 2. nō. quæro, vtrum Cōuentus, C. vbi in Rem Act.

IDEM habeat locum, si agatur mixta, vel licet ingredi, vt supra, vel actione hypothecaria.

Et præmissa quoque habeant locum in Compromisso necessario.

DE SATISDACTIONE
PRAESTANDA, PER
DEFENSOREM.

CAP. LXXI.

SI conueniatur aliquis, aliqua Reali Actione, vel mixta, & alius se offerat tanquam Defensor, talis Defensor non admittatur, nisi satisfat, & satisfacere teneatur in primo Litis Exordio, de Iudicato soluendo, & de Re petita restituenda, aut duplum Aestimationis ipsius, & si contingat talem Defensorem in Causa succumbere, condemnatur ad Rem petitam restituendam, aut duplum Aestimationis Rei petite, infra tempus, à Iure, vel à Iudice, Statutum, & tunc, nihilominus, Petitor, possit petere, & consequi Rem à vero Possessore, cum expensis Litis, si non exegerit ipsum duplum, aut si ipsum exegisset, & eo restituente, ipsum ex actum duplum, verò Possessori.

Vide supra, capite. 44. §1 Q. VIS, Sub Tit. de Satisf. p. 11. §. Idem sit, fol. 17. à re. & in prin. An Defensens alium ex necessitate possit vti Exceptionibus ex persona propria, Tex. est, quem, ita summat. Bart. in. l. Idemq. §. Generaliter, ff. Mandat.

DE SENTENTIA EXEQUUTIONI
MANDANDA CONTRA DEFEN-
SVM, ET DEFENSOREM
ET IN RE
DEFENSA.

CAP. LXXII.

SI quis obrulerit se Defensionem alicuius Conuenti, actione Reali, vel mixta, aut Hypothecaria, vel in Possessorio, Sententia inde lata, condemnato Defensore, mandetur Exequutioni, contra Defensum, & in Re ipsa, de qua agi contingat, & contra Defensorem, donec Exequutio effectum sortita fuerit.

Vide infra, Capite. 160. SENTENTIA LATA, sub Tit. Quam liter Sententia Mandatur Exequutioni, fol. 34. à Terço. Quando, Quis dicatur legitimè defendisse, ibi. in l. Ingenium in. 2. q. de Sta. hom.

RVBRICA GENERALIS. DE INTERROGATIONIBVS.

DE RESPONSIONE FACIENDA CERTIS INTERROGATIONIBVS.

Interrogationes in Dubio
sunt admitteſq; Quia
melius eſt ſciuo-as reco-
pere,quàm vnā necesse-
ſariam reſponſere, Specul.
in Tit. de off. Omn. iud.
§. Poſtremo. ſs. Si alio-
tem ſiant aliquę Poſſio-
nes.

Non reſpondens An ha-
beat pro Confeſſo, ſp-
ſo ſure, Vide in Nouis.
Capite. 95. § I Q VIS.
fol. 62. à fronte. §. Idem
habeat, à terg. & in pnu.

CA. Lxxiiij.

INTERROGATVS Reus, an poſſideat Rem, de qua
quæritur, coràm aliquo luſdicente, Ordinario, vel Dele-
gato, aut Aliquo Arbitro, vel Arbitratore, in quacūq; Ca-
uſſa Ordinaria, vel Summaria, non poſſit opponere aliquā
Exceptionem, antequām reſpondeat clare, & ſine aliqua
Condiçãoe, ſe poſſidere, vel non poſſidere Rem, de qua
quæritur, & ſi pro Parte, pro qua, & quanta Parte.

DE EODEM.

CAP. Lxxiiij.

Iſte admitteſur, qui plea-
runcq; Admo eſt diffici-
lis Probationis. l. 2. & 3.
ff. eo. Vide infra cap. 4.
§ I Q VIS, ſub Tit. de
pna Negans Poſſition.
ſiſtation. fol. 30. à Tergo.

INTERROGATVS Reus, an ſit Hæres, vel non, illius,
de quo quæritur, non poſſit opponere aliquam Exceptio-
nem, antequām reſpondeat clare, & ſine aliqua Condiçãoe
ne, ſe eſſe Hæredem, vel non eſſe Hæredem illius, de quo
quæritur, & ſi pro Parte, pro qua, & quanta Parte.

DE EODEM.

CAP. Lxxv.

Semel Interrogatus non
eſt amplius interrogan-
dus, Baland. Amphoré,
& in Reſutatoris, per ſi-
lum Tex. C. de Appell.
Et m. l. 2. §. q. obſeruari.
col. p. ſs. Item ſunt, &
alię. C. de iura. cal. Et
hoc, miſi interrogatio
ſer nulla. Rom. l. 1. qui
per ſalutem, de iur. iur.
Vide infra, cap. 96. O Mo-
NES SCRIPTV-
R AE, ſub Tit. De ſcrip-
tis, manu Debetoris ſa-
ctis, fol. 32. à Tergo.

Vide etiam in Nouis. cap. 195. § I Q VIS, ſub Tit. de pna Neganc. prop. ſcrip. fol. 62. à Fronte,
An paria ſint non reſpondere, vel conſuſe, aut obſcure reſpondere Man. 26. 24. col. 11. lib. p.

INTERROGATVS in Scriptis, an ſit Hæres, vel an ſe
immiſcuide Hæreditate, vel immiſcere vult, vel non, &
vtrum Inſolidum, vel pro Parte, & vtrum ab Intestate, vel
ex Teſtamento, & vtrum mediante alio, vel immediate, &
vtrum poſſideat, ſeu quaſi aliquam Rem, ſeu Ius, in totum,
vel pro Parte, & an ſuo, vel alieno Nomine, & vtrum ſcrip-
ſerit, vel ſubſcripſerit manu propria aliquam Scripturam,
vel eam per alium ſcribi, vel ſubſcribi fecerit, Reſpondere
teneatur, clare, & ſine Condiçãoe in quacūq; Parte Litis.

Controuersie, seu Quæstionis, etiam ante Libellum, seu Petitionem, & tunc, quando ante Libellum, seu Petitionem Interatur Interrogationi, Causa, quare interrogatur, Et idem sit in omnibus alijs Interrogationibus, in quibus Interrogatus de Iure Communi respondere tenetur. Et ad hoc Interrogatus respondere compellatur, per omnia Iuris remedia, non obstante Statuto de Sapientibus dandis, nec aliqua Exceptione, vel Denunciatione, qualiscumque esse posset Exceptio, vel Denunciatio, etiam, quisquis esse velit Interrogans, sed saluis omnibus Exceptionibus suis, respondeat, ac respondere teneatur, vt supra.

Saluò, q. si Interrogatus circa Hæreditatem, vt supra, petierit Terminum ad Deliberandum, an velit esse Hæres, vel nē, aut adire Hæreditatem, vel nē.

Terminus ipse sibi detur, Arbitrio Iudicis, nisi prius sit sibi per ipsum Iudicem Statutus, modò tamen, Terminus ipse deliberandi, non excedat Terminum Mensis vnus. Maioribus, Pupillis verò Habentibus Tutores, vel eis indigentibus, & Minoribus Habentibus Curatores, vel eis indigentibus, Terminum trium Mensium, quo Terminò deliberandi durante, non currat Instantia Causæ, in qua, Interrogatio data fuerit.

Saluò, q. Interrogatus, vt supra, citius possit deliberare, & respondere, & tunc, facta responsione, Causæ ipsius Instantia currat.

DE EODEM.

CAP. LXXVj.

TENEATUR quilibet Producens Instrumentum, vel aliam Scripturam, si de hoc fuerit Interrogatus coram eo Iudice, vel Arbitro, vel Arbitratore, coram quo, ipsa Productio facta fuerit, vel coram quo, ex forma præsentium Statutorum, haberi debent, pro productis, respondere clarè.

D iij

pro se faciendis, an valeat. Bal. 2. 96. lib. 2. C. pp. Cant. 96. & Bal. in c. cum Dilectus, col. 6. de consuetudin.

De Iudiciis deliberatoris habes Fel. in, Cap. p. de Mat. pet. ubi omnes.

An producens Instrumentum, videatur faten contenta in eo, las. in. l. contenta. 4. p. in. 5. no. de p. et. Et in Interrog. bonum est dicere si vult vti Instrum. mento, & contentis in eo, vt emittet differenda, Bart. in. l. si quis, l. egatū, col. 2. post pen. ff. de Falsi. Et Responsio, q. Intendit vti in partibus, & p. etis.

si vult illo, vel illa uti, vel non, ad Terminum, secundo loco statuendum, ad respondendum, scilicet, ad Terminum Precepti Interrogando, & iubendo per Iudicem, vel Arbitrū, vel Arbitratorem assignandum,

Ad respondendum. Precedente tamē, & prius, assignato Termino competenti, Interrogato,

Ad deliberandum, qui non sit minor Trium Dierum Continuum.

Sed Interrogatus, possit tamē praeuenire, & respondere in Termino deliberandi, vel respondendi, alioqui habeatur, q̄ non velit uti,

Saluo, q̄ possit respondere se velle uti solummodo pro Parte, dummodò, clarè declaret, pro qua Parte.

Nec ipsa Interrogatio possit fieri, corām alio Iudice, quām Iudice, vel Arbitro, vel Arbitratore, corām quo facta erit, vel pro facta habita, Productio, ut suprà.

Et, si aliter, vel corām alio Iudice, quām, ut suprà, fieret, Ipso Iure, non valeat.

Edicta Interrogatio, fieri possit, in quacunq; Parte Litis, etiam elapsis Temporibus limitatis, ad probandum, & reprobandum, modò tamē, fiat, tempore congruo, Arbitrio Iudicis, vel Arbitri, vel Arbitratoris.

Et, q̄ Interrogans, Interrogare teneatur in Specie, non autem in Confuso, ut Interrogatus, certus reddatur, super iis, super quibus Interrogatur.

Et etiam, q̄ non possit Interrogari in Causa alicuius Appellationis, nec Reuisionis Arbitramentorum, de produetis, nec Actitatis, in aliqua Causa Precedenti, mediata, vel immediata.

Quò Tempore faciēda,
Fap. in for. lib. Inter. sen.
cum Reo. conven. 119.
Quatenus ex Officio.
Et quod dicat Iēpus cō-
gruum, Ant. de Butr. in.
c. cōm in Vet. col. 2. de
elect. 75. quādo dicatur,

Declaratio immediatè sequens est huius presentis Statuti, videlicet, Statutus, q̄ aliquis non possit Interrogari, sub sol. 11. à Fronte, & in Nouis, fol. 11. à Fronte.

QVOD QVILIBET TENEATUR
RESPONDERE, CUI FORO
IMMEDIATE EST SV-
POSITVS, ET
ELIGERE
DOMICIL-
LIVM.

CAP. LXXVII.

QVILIBET in Iudicio Interrogatus, teneatur dice-
re, & respondere, cui Foro est immediate Suppositus, ali-
ter, in sui praiudicium habeatur illud, quod erit deterius in
eius praiudicium, videlicet.

Quod sit in Foro Domini Potestatis Mediolani, vel alio
Foro, donec clarè responderit.

Et si mentitus fuerit, & probatum fuerit, habeatur illud, q̃
erit deterius contrai ipsum.

Item teneatur eligere Domum, seu Domicilium in Ciuita-
te, vbi velit se debere Citari, ad hoc, vt certum sit ex Dicto
illius, in qua Parte sit Citandus, & possit fieri dicta electio
per Procuratorem, qui fuerit Dominus Litis.

RUBRICA GENERALIS DE EXHIBITIONE INSTRUMENTORVM.

QUALITER DEBET EXHIBERI
INSTRUMENTVM, CVM
ANNO, DIE, ET IN-
DICTIONE,
ET SINE
EIS.

CAP. LXXVIII.

SI qua Partium produxerit aliquod Instrumentum vel
D iiii

Declaratio, vt in Nouiss.
fol. 68. a fronte.
Statuitur, q̃ Aliquis non
possit Interrogari si vult
vbi Aliqua Relatione Ser-
uatoris.

Nec etiam, Quis possit In-
terrogari, Si vult vbi alio
quo Instrumento, vel alio
qua Scriptura, facto, vel
facta per Abum, vel Alio-
os, quam per ipsum In-
terrogatum.

Nec etiam, si vult vbi alio
quibus Dicitis Testium
examinatorum inter alio-
as Personas.

Nec etiam Possit producti,
nec admitti aliqua Inter-
rogatio, Si vult vbi aliquo
Instrumento, vel aliqua
scriptura, vel aliquo Aes-
ctu Iudiciali, neq̃ Dicitis
Testis, in Facto proprio.
Quando sunt Confecta
de Antiquo, videlicet, ab
Annis Decē, tēto, a die
Interrogationis.

Vide supra cap. 8. O Mo-
NES, ET SINGV-
LI, Sub. Tit. de Electio-
ne Habitaculi, folio, i. p. d
Tergo.

Erin Nouſſa. Conſtit. ſub
 Titulo, de Iud. §. 31
 Q. VIS, fol. 139. à fronte.
 De Inſtrumentis Exhibitis,
 iterū Exhib. Vide ſuprà,
 ca. 15. Q. VAE LIBET,
 fol. 12. à Tergo.

vel aliā Scripturā, vel eo, aut ea vtratur, in aliqua Cauſſa, re-
 neatur ad Requiſitionē alterius Partis, exhibere cum An-
 no, Indictione, Menſe, & Die, & ad ipſam Exhibitionem
 compellatur, vt de eo, Pars aduerſa, copiam habere queat,

DE EXHIBITIONE INSTRUMENTORVM, ET IMBREVIA TVRARVM.

Vide ſuprà, Cap. 52. 51
 INSTRVMENTVM,
 ſub Tir. de Inſ-
 trumento, vel ſcrip. fol.
 20. à Fronte.

Vbi dicitur, Quòd Inſtrumē-
 tū, vel ſcripturis pro-
 ductis per vnū partium
 poteſt vti Aduerſari⁹ ei⁹,
 An dicatur peti acciden-
 ter, ſive petatur in Iudic-
 io principali cpto, ſive
 ad preparationem alterius
 iudicii.

Et an ſuper iſta Exhibiti-
 one debeat pcedi ſumma-
 riè, aut ordinariè. Bal-
 ſa. l. p. an vlt. q. C. de pden.
 Alex. 25. 58. in fine lib.
 p. l. auſis. Aret. & Fel. poſt
 alios ibi m. c. 1. de Proba.
 & quis erit Iudex. Alex.
 d. 25. ad fin.

CAP. LXXIX.
SI in aliqua Parte Litis, Controuerſiæ, ſeu Cauſſæ, per
 aliquam Partium poſtuletur Exhibitiō Inſtrumentū, ſeu
 Scripturarum publicarum, aut Chirographi ad Cauſſam,
 Controuerſiā, ſeu Litē aliquāliter facientis, ſeu facientium,
 fieri ab Aduerſario, habente facultatem Exhibendi, ad
 hoc. Aduerſarius, à quo poſtularur, teneatur Exhibere, &
 Copiam facere illi Partī, quæ poſtulauerit, inſtrā Termi-
 num, à Iudice Statuendum.

Et ad hoc compellatur per omnia Iuris remedia nulla Ex-
 ceptione, vel Denunciatione obſtante, & non obſtante eti-
 am Statuto, de Sapientibus dandis.

Et hoc, Ipſo Petente, Iurante, q. credit ſua intereſſe, habere
 dictum Inſtrumentum, ſeu Scripturam, ſeu Scripturas, &
 facere ad Cauſſam,

DE EODEM.

De Inſtrumentis explen-
 dis per authoritatem,
 Vide Inſtrā, Capite. 196.
 INSTRVMENTO
 TIS EXPLETIS,
 & capite. 197. ITEM
 AD RELEVANDVM,
 fol. 129. à Tergo.
 & fol. 130. à Fronte.
 Vide inſtrā, cap. 114. OM-
 NES, ET SINGV-
 LI, ſub Tir. quòd Not-
 tarii, fol. 108. à Tergo.

CAP. LXXX.
ET idem habeat Locum, quando, ab Extraneo, ſive No-
 tario non rogato de dicto Inſtrumento, vel non habente
 Authoritatem explendi, ſive Cauſſa, vel Controuerſia pē-
 deat, ſive non, In Notario vero rogato, vel alio Notario, cui
 fuerit conceſſa Aauthoritatem explendi Inſtrumenta rogata
 per Defunctum, à quo Exhibitiō, vel Expletio, poſtulat-
 ur, teneatur Inſtrumentum, vel Acta publica, aut Scripturas,
 explere, vbi pluries poſſint expleri, ad Inſtantiā cuiuſlibet

Et capite. 147. ABBATES, ſub Tir. de poſteſt. & Bailia Abbat. fol. 14. à Fronte.

Iurantis, q̄ credit sua interesse, habere ipsum Instrumen-
tum, aut Acta publica, vel Scripturas,
Et hoc etiam habeat Locum, siue fuerit inchoata, & pendear
Causa Controuersia, siue Lis, siue non, ipso tamen postu-
lante, requirente, à Notario, vel habente Authoritatem, vt
suprà, satisfaciente Notario, de cōdigna eius Mercede, Ar-
bitrio Abbatum Collegij Mediolani,

DE EXHIBITIONE LIBRI RATIONVM.

CAP. LXXXI.

AD Postulationem, cuiuslibet Postulantis Exhibiti-
onem alicuius Libri, vel Rationis, fieri, Et Iurātis, q̄ sua cre-
dit interesse, & q̄ non calumniose petit Exhibitionem fieri,
teneatur quilibet Iudicis, vel Arbitri, aut Arbitrator
compellere illum, qui ipsum Librum, vel Rationem habet,
vel potest habere, vel potest exhibere, ad Exhibitionem ip-
sius Libri, vel Rationis, per omnia Iuris remedia, ita tamen,
q̄ de illo Libro, vel Ratione, nulli fiat Copia, nisi illi, qui
Exhibitionem postulauerit.

Et, si scriptura, sic exhibita, fidem faciat, tam cōtrā Petentem
Exhibitionem, quā in eius Fauorem, quantum est ad tol-
lendum, excludendum, vel diffidendum Intentionem illius,
qui talem Exhibitionem postulauerit, circa id, pro quo po-
stulauerit Exhibitionem fieri.

Et, si quis negauerit habere, vel habere posse, vel dolo defuisse
habere, vel posse Exhibere Librum, vel Rationem, quos
aliquis postulauerit Exhiberi, & probatum fuerit Contra-
rium, puniatur in libris centum Imperialium.

Et, vlt̄a, compellatur ipsum Librum, vel Rationem Exhibe-
re, vt suprà dictum est.

Idem per omnia seruetur, si quis uoluerit Aduersarium con-
uincere, ex aliquo Libro, vel Ratione ipsius Aduersarij, si-
ue Exhibitio fuerit postulata, siue non.

Libri, cui ex dispositione
Statuti standum est, an
preferatur Instrumento
postulanti, Fan. in Tract.
de Pigno. Cap. 39. ite,
modo dubitatur.

Libri exhibendi, An Sint
in loco, vbi fuerunt fa-
cti Rationes, An in lo-
co Domicii, si sibi Reus
inueniatur Socy. 2. 149.
col. 2.

An Credatur Iuramento,
Heredis, Dicentis librum
Defuncti nō haberi, Aret.
28. 119.

Quod adhibeatur fides
 Matriculus Defunctorū.
 Vide infra Capite. 39 7.
 ITEM AD RE-
 LEVANDVM, sub
 Tit. eodem, fol. 13 o, à
 fronte.

DE POENA TEMERE OPPONENTIS ALI-
 QVEM NON FUISSE NOTARIVM, CON-
 SVLEM, SERVITOREM, VEL IN OFFI-
 CIO PVBLICO CONSTITVTVM,

CAP. Lxxxij.

ALLEGATIO, seu Oppositio, q. quis, non fuerit No-
 tarius, Consul, Seruitor, vel alio Officio publico Constitu-
 tus, non admittatur, nec pro admissa habeatur, nisi fiat in-
 fra decem Dies Vtiles, à Die Productionis, & in Scriptis,
 & Præstito Sacramento, per Principalem, ad Sancta Dei
 Evangelia, tactis Scripturis, coràm Iudicante, vel Arbi-
 tro, vel Arbitratore, coràm quo facta fuerit ipsa Productio,
 q. credit Oppositionem suam esse veram, & ea, quæ in Op-
 positione continebuntur, & ea, quæ in tali Instrumento, vel
 Scriptura continebuntur contrà quæ allegauerit, vel op-
 posuerit non esse vera, & nisi satisfecerit de decima Parte
 effectus Litis, quæ perueniat in Aduersarium, si satisfiat cō-
 trà ipsam Allegationem, vel Oppositionem, & prædicta ha-
 beant locum in omni Causa, Iudicio, & Cōtrouersia etiam
 Compromissi, & tunc vtriq. Parti Statutus sit, & esse intel-
 ligatur, Ipso Iure, Terminus Dierum decem Vtilium, tunc
 proximè futurorum, ad probandum, & probatū habendum
 Incumbētia, circà præmissa, quo Terminò durante, nō cur-
 rat Terminus Instatiz ipsius Causæ ad reliqua peragen-
 da, ita tamen, q. Probationes, quæ fierent circa hoc, valeant.

RVBRICA GENERALIS
 DE POSITIONIBVS.

CAP. Lxxxiiij.

QVILIBET, Lite contestata, vel habita pro contesta-
 ta, vel quasi contestata, vel vbi procedatur summarie, de
 plano, sine strepitu, & figura Iudicij, respondere teneatur,
 quibuslibet Positionibus factis, in Causa, clarè infra

Faciunt, quæ addita, sunt
 ad statuta de Interrogat-
 ionibus, fol. 26, à verso.

Vide in Nouis, Constit.
 Sub, Tit. de Iudic. 6.
 POSITIONIBVS
 fol. 39, à fronte.

Terminum, sibi, per Iudicem, assignandum, clarè, & aperte, affirmando, vel negando de Scientia, vel Credulitate, sine vlla Conditione, Additione, vel Protestatione, penius extraneis, alioqui Responsio, aliter facta, pro non facta habeatur, Et nisi fiat Responsio ad Terminum Præcepti interrogando, & iubendo, vel, vbi facta fuerit Responsio minus legitime, vt supra, possit, Iudex, vel Arbitrator, vel Arbitrator, ipsas Positiones pronunciare pro Confessatis, prout magis erit, & fuerit in maius præiudicium non Respondentis, seu minus legitime Respondentis.

Et ad hoc compellatur, per omnia iuris remedia, nulla Exceptione, vel Denunciatione, obstante, & non obstante Statuto de Sapientibus Dandis.

DE POENA NEGANTIS POSITIONES FILIATIONIS.

CAP. LXXXIII.

SI quis in Iudicio negauerit aliquem esse, vel fuisse Filium, Patrem, vel Auum, vel Legitimum, vel Ascendentem, vel Descendentem, vel Heredem, vel Maritum, vel Vxorem, vel Fratrem, vel Sororem alicuius, vel Aliquem Fidei Defunctum, de quo Interrogatus fuerit, vel positum fuerit, & probatum fuerit illud, quod negatum fuerit esse, vel fuisse verum, Negans condemnatur, absq; alio Processu, per eundem Iudicem, Arbitrum, vel Arbitratorem, coram quo fuerit Negatum, in libris viginti quinque Imperialium, cuius pænæ medietas, sit Cois Mli, & altera Aduersarij, & ultra teneatur ad Restitutionem omnium Expensarum, Damnorum, & Interesse, q; ea occasione, Aduersarius passus fuerit, Et intelligat negasse, etiã, q; p se, vel Procuratorem generalè, vel specialè, vel aliã legitimã Personã, respondit nõ credere. Et prædicta, quo ad penam, non habeant locum, vbi Negas habuerit probabilem Causam ignorantia, Et hæc, arbitrio

Per Iudicem, an debeant positiones approb. Bal. l. generaliter. §. p. in 4. not. C. de reb. cred. Et quando dicatur ad Casus pertinet, las. in l. si Duo Patroci. §. Idem, Iulian. in vit. no. de iur. iur. Dec. 26. §. 2. col. p. & 2. Curt. 26. 70. col. p.

Medietatem an prius Negetur Hicilio aliquo, Bart. in. l. si dubitetur. §. 1. de Fideiussio. Vide supra, Cap. 75. l. N. TERROGATVS, Sub Tit. de Respons. l. 1. cten. & de eodem fol. 26. à Tergo.

Declarat Alex. 26. 7. col. 1. in 4. repet. 25. 11. col. 1. & 2. lib. 5. vbi etiam in remota cõfessatur Appell. de quo etiam Alciatus, in l. 1. §. Qui prius, col. p. de veris. oblig.

*Interrogatus ad finem
fuerit Negatus in hylis
vbi et ut ad d. l. 1.
no approbatur cap. l. 1.
§. 1.*

*Paul. ad Titum l. 1.
cap. de iur. iur. p. h. h.
appellatur. Inter l. 1.*

Iudicis, & à prædicta Condemnatione non possit appellari,
nec de Nullitate dici.

RUBRICA GENERALIS DE PROBATIONIBVS, ET TESTIBVS.

DE CAPITVLIS DANDIS ANTE RECEPTIONEM TESTIVM.

CAP. LXXXV.

TESTES super Capitulis non recipiatur, nisi prius, por-
rectis Capitulis, & copia oblata, vel, data Parti, seu dimissa
ipsa Copia penes Notarium pro dando Parti, alioqui, non
valeat Depositiu Testium,

DE REMVNERATIONE, QVAE FIERI DEBET TESTI FORENSI.

CAP. LXXXVI.

CUM Testis Iurauerit si de Forensibus fuerit, scilicet,
si habitauerit extra Ciuitatem, vel locum, vbi Testis depo-
nere debuerit, non cogatur deponere Testimonium, nisi
prius satisfactum fuerit ei de Expensis, & operibus, quibus
caruerit, Arbitrio Iudicis, vel Notarij, qui cum debet reci-
pere, inspecta qualitate ipsius Testis, & hoc habeat locum
in Causa Ciuili, & etiam in Causis Damnorum Datoru,

QVOD TESTIS DE VNIVERSITATE PRO EADEM NON ADMITTATUR AD TESTIMONIUM.

CAP. LXXXVII.

NULLVS de vniuersitate, pro eadem ad Testimonium
admittatur, & eo de Facto admissio eius Testimonium, Ip-
so Iure, nullius sit valoris, & momenti,

Vide supra, Cap. 49. CA.
PITVLA sub Tit. de
Capitulis, & Arti. admittit
tes, fol. 19. à Tergo.

Vide infra, cap. 107. IN
OMNIBVS CA.
SIBVS, fol. 7. à fronte.

Vide infra, cap. 402. SI
CONTINGAT,
Sub, Tit. de Receptione
Testium fol. 138. à fronte.

Vide in Nouis, cap. 194.
TESTES, Sub Tit.
de publicatione Testiu,
fol. 62. à Fronte.

Vide supra, Capite. 66. SI
IN ALIQUA CA
VSSA, Sub Tit. de No-
minatione Testium, fol.
24. à Tergo.

De Interrogat. Testib. fas-
cien. Balin. li. ad fi. prin.
C. de Appell. Testes ad
peritiā Rei memoriam
examinari non possunt,
vt habet in Nouis, Cōst.
sub, Tit. de Prob. Prin-
cip. r. lq. ad, §. omnibus,
Vbi imponitur pena No-
tario Attestationes ipso-
rum Testium recipienti,
& disponitur, q. Attesta-
tiones sunt nullae, nisi in
certis Casibus.

An Petes Terminu pro
Test. vltimatis debet
at deponere expensas la-
ias, 76. 14. lib. p. & cuius
expensis Notarij sit Tra-
mitendus ad examinatio-
nem Testes, Fel. m. c. p. 1.
col. pe. in fi. & seq. de lib.
oblat.

In Materia Collect. Tes-
tes de vniuersitate prob.
Cur. in 28. de colpe,

Idem obseruetur, etiam si in Curia seculari sit Cōtentio per-
tinens ad Collegium, cuiuscunq; generis, vel speciei sit, &
Existens de dicto Collegio, pro eodem, ad Testimonium
non admittatur corā Iudice Sæculari.

Et hoc non habeat locum in Causis Communis Mediola-
ni, si tamen, quis de Vniuersitate, vel Collegio, contrā ip-
sam, vel ipsum, producat in Testem, pro ipsa, seu pro ip-
so, etiam dicere, & produci possit, & valeat.

QVOD PER TESTES NON POSSINT PROBA-
RI BANNVM, EMANCIPATIO, INTERDI-
CTVM, RES LIBELLARIA,
NEC CERTA ALIA,

CAP. LXXXVIIII.

PER Testes non possit probari Bannum, nec Emanci-
patione, nec Interdictum administrationis Bonorum, nec, q̃
Res sit Libellaria, seu Feudataria, nec aliquid fore senten-
tatum, nec Generalis Alienatio omnium Bonorum, seu
Quotæ Partis.

Circā Intel. Vide Fel. in.
cap. 2. col. 5. & 13. Concl.
de Prob.

QVOD MAROSSERIUS POSSIT
ESSE TESTIS,

CAP. LXXXIX.

PROXENETA, seu Marossarius, possit esse Testis, &
ad Testimonium dicendum compelli possit, nec eius Te-
stimonium reprobetur, ex eo, quia fuerit Proxenetæ, siue
Marossarius.

Quid de Iure Cōi. Alexi
25. pe. col. 4. lib. 1. & 25.
122. col. 1. in fi. lib. 2. Fel.
In e. cum à nobis col. fi.
de Testib.

QVOD VENDITOR NON POSSIT
DICERE TESTIMONIUM, AD
INSTANTIAM EMPTORIS.

CAP. LXXXX.

VENDITOR ad Instantiam Emptoris vel alterius

De Ffe, & Sorore Vendito-
ris, vel similibus perio-
nis, Alex. 26. 200. col. 2.
lib. 2.

De Coeunte, Ang. in. l. Si quis in Rem, ad fi. ff. de Procur.

habentis Caussam ab eo, in Caussa Rei venditę. Testimonium dicere non possit, etiam, si eius, nullo modo, interfit. Idem seruetur in quolibet alio Alienante, in Caussa Rei alienatrę, qđ ad Instantiam Acquisitoris, vel alterius habentis Caussam ab eo, Testimonium dicere non possit, etiam, si eius, nullo modo, interfit.

QVOD COLONI, ET INQVILINI POSSINT
COMPELLI AD PERHIBENDVM
TESTIMONIUM.

Alex. 25. 32. col. pe. lib. p.
Aret. 25. 32. col. 4. in fi. &
Seq. & quid in Caussa
Matrimoniali. Dec. 25.
163. col. 5. & 6. Opp. &
25. 100. col. pe.

COLONI, & Inquilini, tam pro Domino, quàm contra Dñm, ad Testimoniũ perhibendũ possint admitti, & cõpelli.

CAP. LXXXXj.

QVALITER IVDEX, VEL CONSVLTOR
POSSIT ACCEDERE AD VIDENDVM
DISCORDIAM.

An requiratur Citatio Partis, & qđ fiat Instrumentum, Bart. in L. qui Bona, §. Huic stip. col. p. de Dam. Infect.

Veritati Debet Iudex quũtum potest se confirmare, quia est mater Iusticie, Corn. 26. 19. ad fi. lib. 3.

SI post transcursum tempus probationis, in aliqua Lite, Quæstione, vel Controversia titubaverit animus Consul-toris iudicare Debentis, vel Arbitri, vel Arbitratoris, circa qualitatẽ, vel Essentiam Rei, de qua fuerit Quæstio, possit Iudex, vel Consultor, vel Arbitrator, seu Arbitrator, si sibi videbitur, personaliter ad Locum Rei, accedere, pro veritate dicẽda, cognoscẽda, & iudicẽda, vt veritati semper locus sit, & super p̃dictis, nõ habeatur Consilium Sapientis.

CAP. LXXXXij.

QVOD TESTAMENTA, ET ALIA INSTRV-
MENTA NON SVBSCRIPTA, PROPTER
REÀ NON CENSEANTVR
NON VALERE.

INSTRVMENTA Testamentorum, & alia Instrumẽta

CAP. LXXXXij.

quolibet, hinc retrò, Rogata, Tradita, vel aliter Confecta, vel facta, non propterea censètur non valere, ex eo, q. non sint subscripta, vel non possint subscribi, à secundo Notario, seu secundis Notarijs, vel à Teste, seu Testibus,

Omissio Subscriptionis
Promotorum, in viciis
et, Dec. 25. 11. col. 6. &
seq. Vide tamen, Statu-
tum de vltima volunta-
tibus, sub capite 318. & l.
QVIS DE CAETE
R. O., fol. 104. à fronte,

**QVOD INSTRUMENTA VETERA
VALEANT, NON OBSTANTE
OPPOSITIONE, QVOD
ALIQUIS NON SIT
NOTARIVS,**

CAP. LXXXXIIII.

SI quis, de cetero, vsus fuerit aliquo Instrumento, rogato, spacio annorum viginti, ante ipsum vsum, & in eo fuerit aliquis appositus pro Notario, præsumatur, ipso Iure, sine aliqua Probatione, illum, vel illos, pro Notario appositum, vel descriptum, seu appositos, vel descriptos, in huiusmodi Instrumento, vel Instrumentis, fuisse Notarium, illo tempore, illius Instrumenti, seu Instrumentorum, tanto tempore, ante ipsum vsum, rogatorum,

**DE PROBATIONE LIBERATIONIS,
CONTRA PVBLICVM
INSTRVMENTVM,**

An proced. si per Testes
volo Probare Solutionem.
Anna. 25. 64.

CAP. LXXXXV.

SI Debitum redactum fuerit in publico Instrumento, non possit Debitor, nec alius probare per Testes, Liberationem cuiuscunque generis, nisi fuerint, numero, Tres.

Et, si Instrumentum Debiti, quod Instrumentum non sit Commune, sit penes Debitorem, præsumatur Debitum esse solutum, Debitore Iurante, q. Debitum est solutum, si fuerit principalis Debitor, vel Fideiussor, si verò fuerit tleres, vel Successor, etiam singularis, sufficiat Iurare de Credulitate, ipsum Debitum esse solutum.

Vide supra, cap. 75. Sub
Tit. de Respons. Facti, &
de eodem, Interrogatus,
fol. 26. à Tergo.

Vide infra, cap. III. Q VI
LIBET, fo. 40. à frōte.

Vide supra, Cap. 42. SI
Q VIS, fol. 5. à frōte.

Sub Tit. de Exequiis, &
Vide supra, Cap. 4. SI
Q VI, sub Tit. de Sa-

visdat. 6. IDEM SIT,
fol. 17. à Tergo.

De scriptis alibi factis. Inf.
in l. cūctos, pop. col. 5. de
summa Trin.

De Pna Negantis, Vide
in Nouis, capite. 191. SI
Q VI, fo. 62. à frōte.

DE SCRIPTIS MANU DEBITORIS FACTIS, VEL SUBSCRIPTIS.

CAP. LXXXXVj.

OMNES Scripturae factae, vel subscriptae per Camplo-
res, vel Mercatores Mediolani, vel alios quoscumq; in De-
bitis suis, & omnia Scripta data, vel subscripta, manibus
eorum, alicui suo Creditori, valeant, & teneant, & eis fides
adhibeatur, cum Causa, & sine Causa, etiam si dicantur
esse factae, seu subscriptae, in absentia Partis, quantum est in
praeiudicium eorum Scribentium, vel Subscribentium.
Et Potestas, & eius Iudices, & Consules Iusticie Mediolani,
& Negociatorum, possint, & teneantur eos summarie com-
pellere ad Solutionem faciendam, sine Datione Libelli, &
strepitu, & figura Iudicij.

QUALITER, QVIS PRAESV- MATVR MORTVVS.

CAP. LXXXXvij.

Quando Tractatur de ma-
gno praeiudicio, an iussu
erit, Ang. in Add. Bar.
in l. Quoties, C. de Nausi.
lib. 11.

SI Dubium fuerit de Morte alicuius, presumatur mortu-
us, si probetur per Vocem, & Famam.

DE POENA RECUSANTIS PER- HIBERE TESTIMONIUM.

CAP. LXXXXviij.

SI quis recusauerit perhibere Testimonium, qui alias de
Iure cogi possit, in Causa Ciuili, vel Criminali, Codemne-
tur in libris viginti Imperialium, applicandis pro medietate
producere Volenti, & pro altera medietate, Comuni
Mediolani, & in maiori quantitate, Arbitrio Iudicis, in pe-
sta qualitate Causae, & Personae.
Et nihilominus, Iudicis, omnibus Iuris remedijs, possit
contra eum, ex Officio, procedere, & ipsum personaliter de-
tinere, compellendo ad perhibendum Testimonium, & ad
condemnandum

Vide Nouis. Const. Sub.
Tit. de Iudic. 6. IVDI-
CES, fol. 39. à frōte,
& in fine.

condemnandum in prædicta quantitate.
Et, q̃a prædictis non possit appellari, nec de Nullitate dici.

DECLARATIO, QVOD DICTVM TESTIS
NON VALEAT, IN CERTIS
CASIBVS.

CA. LXXXXIX.

DICTVM Testis, non valeat, si deposuerit super eo,
quod confiteri audiuerit, mediante Muro, Asside, Cortina,
vel alia huiuscemodi mediatura.

Et hoc apparuerit per dictum ipsius Testis, vel aliter pro-
betur.

RVBRICA GENERALIS
DE IVREIVRANDO.

DE SACRAMENTO PRAESTANDO,
VEL REFERENDO IN
CAVSSA CIVILI.

Quod Debitor possit iu-
rare solus, si instrumē-
tum Debiti penes eum
sit, Vide supra, capre. 95.
SI DEBITVM, sub
Tit. De probatione. Lib.
berationis, folio. 32. d.
fronte.

CAP. c.

In Termin. huius Statuti
Vide Signor. 22. & 3.

STATVITVR, q̃ in qualibet Causa Civili, vertente co-
ràm Iudice, Arbitro, vel Arbitratore, in qua, à Parte Parti,
Iusiurandum defertur, siue ante Productionem Libelli,
siue cuiuslibet alterius Petitionis, siue pòst, vel etiam in
qualibet Parte Iudicii, Statuatur Terminus Parti, cui Ius-
iurandum defertur ad deliberandum, qui non sit minor
Duorum Dierum.

Quo Terminò elapso, teneatur Pars, cui delatum erit Iura-
mentum, iurare, ad Terminum, per Iudicem, vel, vt supra
Statuendum, qui non sit minor Tribus Diebus, expressa
tamen Hora Tertiarii, aut Vesperarum, ad Iurandum,
vel Iusiurandum referre, dummodò, dictum Iuramentum
deferatur in proprio Facto eius, cui defertur, & stetur

Iuxta Tex. In. L. Videtur
mus, in prin. de m. iur. iur.
Et in. l. Marcell. g. iurare,
si, rerum am.

Et prædicta non habeant locum, ubi in favorem illius, cui deferatur Sacramentum, obstat exceptio Rei iudicatae, etiam per Arbitria, seu Arbitramenta, quæ Executionem mereantur Iurifurandi, à Parte, Parti delati, vel relati, & præstiti, vel Transactionis iuratae, aut Iuramentum ipsum deferatur contra Tenorè, vel Effectum Instrumenti iurati, in

quibus Casibus, vel aliquo eorū, nō admittatur Forma ipsa Iuramenti, nec teneatur ille, cui defertur, eo in casu, Iurare. Nec etiam habeant locum, ubi Forma Iuramenti, quę defertur Iudici, vel Arbitro, vel Arbitratori, videatur Cap. tiosa, in toto, vel pro Parte.

Quo in casu, possit Iudex, vel, ut suprà, eā formā moderare, corrigere, ac etiā in totū reicere, prout sibi, iustū, videbit.

Et interim, quod, contingeret disputari super ipsa Forma Sacramenti, non currat Instātia, nec Tempora probationum.

Et, si contingat deferri Iuramentum à Parte Parti, ut suprà productis, l. este, vel Testibus, Instrumentis, vel aliis Iuribus in Causa, siue Dicta, aut Attestationes Testium ipsorum fuerint publicę, siue non, teneatur ille, cui delatum fuit Sacramentum, Iurare, vel referre, ut suprà, sed respectu ipsius Deficientis Sacramentum, intelligatur. Ipso Iure, per eum renunciatum, quo ad omnem effectum, quibus cunctę Probationibus, in sui fauorem factis, quavis Causa, respectu Concernentium ipsam Formam Sacramenti tantum, itaq; in posterum, nullum vnquam fieri possit Fundamentum, nec Indiciū de prædictis Probationibus, ut, suprà, in Causa Ciuili, vel Criminali, ex Officio, nec aliter, si tamen Is, cui fuerit delatum Sacramentum, super ipsa Forma Iuramenti, legitime iurauerit.

Et per hoc Statutum, non intelligatur esse derogatum, nec præiudicatum Statuto, posito sub Rubrica speciali de Sacramento præstando per Creditorem, & cetera.

Quod incipit, SI QVIS CONFESSVS FVERIT SE PECUNIAM, VEL ALIAM REM ACCEPISSE, &c.

De Iure Communi potest deferri, vñq; ad Conclusionem Causę, latis. Ias. in rep. l. Admoneri, col. 124. ff. Tercio principaliter, & col. seq. Iuramentum deferri potest, etiam, Lapsis Temporibus probationum, Vide in Nouis. ca. 201. S. T. A. T. V. I. T. V. R. 6. Itā tamen, fol. 64. à Tergo.

Ut suprà, cap. 50. fol. 19. à Tergo.

De Iure Communi Indiciū est, Sal. 25. 96. Decreto causę in p. lib. Sequitur Bertol. Veron. Caut. 97. posset adhuc n. Et Caut. Seq. & 108. Si mutauit.

QUALITER SACRAMENTVM POSSIT DIVIDI.

CAP. c. i.

SI ex Sentētia præceptis, aut Arbitriis, vel Arbitramentis

E ij

Si verò, Sacramentum dictum, fuerit falsum, vel non verum, criminaliter agendo, vel querelando, vel aliter, ex Officio procederetur, Et, Sacramentum ipsum, in totum, vel pro Parte reperiretur falsum, vel non verum, tunc, ille qui præstiterit tale Sacramentum, condemnatur in duplum, eius, quod Sacramentum ipsum repertum fuerit falsum, seu non verum, quæ pœna dupli, applicetur pro dimidia, Fisco, & pro altera dimidia, Parti, in cuius præiudiciũ, tale Iuramentũ præstitum fuerit.

Et hoc, ultra Aestimationem, seu quantitatem eius, de quo reperiretur Sacramentum esse falsum, seu non verum, quæ applicetur Parti, vt suprà.

Et, quòd Sacramentum dici possit falsum, seu non verum, nec aliter, contrà eum, qui iurauit, quouis modo proce- , nec puniri possit ciuilitè, nec criminalitè, nec ex officio, nisi dicatur, infra mensem vnum continuum, a Die Sacramenti Præstiti.

Ad hoc vide Nouil. Cõst. Sub Tit^o, de Accus. & Denun. 6. EX CAUS SA, fol. 67. a, Tergo, & in fine.

Et, si Dicens Sacramentum falsum, seu non verum, fuerit Reus, Condemnatus in personali actione, non audiatur in ea Causa Dicens Sacramentum falsum, seu non verum, nisi prius, Realiter deposuerit, penès Personam, eligendam per Iudicem, totum id, in quo Condemnatus fuerit.

Si verò fuerit in Reali Condemnatus, non audiatur Dicens Sacramentum Falsum, seu non verum, vt suprà, nisi prius, Res prædicta fuerit Sequestrata, penès idoneam personam, eligendam, vt suprà, mandato Iudicentis, Et vbi, Via Ciuilitis, in dicendo Sacramentum Falsum, seu non verum, vt suprà, fuerit inchoata, & electa, non possit postmodum, pro prædicto Sacramento Falso, seu non verò, quouis modò agi, nec procedi criminalitè, & è conuerso.

An omnes Dilationes ad
Probandum, sint Perem-
ptorie, Et quando nihil
exprimitur. Bar. in l. Si fi-
nita, §. Iulianus, col. 2.
circa medium, de Dann.
Infect.

RUBRICA GENERALIS, DE DILATIONIBVS. ET FERIIS.

QVOD DIES TERMINI, NON COM- PUTENTVR IN TERMINO.

CAP. c. iij.

IN qualibet Dilatione, siue, Termino Hominis, vel Iuris,
in qua, seu in quo occurreret pluralitas Dierum integrorū,
vel inceptorum, Dies Terminī, seu Dilationis, non com-
putentur in Termino, siue Dilatione.

Ea tamen, die, qua Statuitur ab Homine, vel à Iure, Termi-
nus, siue Dilatio, possint agitari contenta in dicta Dilatio-
ne, siue Termino,

Et prædicta locum habeant, tam in Ciuili, quàm in Criminali,

DE EODEM.

CAP. c. iij.

SI vltima Dies alicuius Terminī, seu Dilationis Iuris, vel
Hominis, inciderit in Diem feriatam, sequens Dies, nō Fe-
riata, pro illa reputetur, Et prædicta locum habeant, tam in
Ciuii, quàm in Criminali, & nihilominus, illa, quæ possint
fieri, Die sequenti Iuridica, expediri, & fieri possint, dicta Die
vltima, & Diebus sequentibus medijs, si sint talia, quæ di-
cto Tempore sint expeditibilia.

Et prædicta disposita in principio huius Statuti, non vendi-
cent sibi locum in Termino Solutionis faciendæ, si vltima
Dies solutionis faciendæ, inciderit in aliam Diem, quàm in
Feriatam in Honorem Dei, vel sanctorum, vel Sanctorum,
deklaratarum, ex forma præsentium Statutorum,

Idem, qd dispositum est in principio huius Statuti, habeat lo-
cum in Termino, & Dilatione Prorogationis,

Et prædicta disposita in præsentī Statuto, non habeant locū
in Suspensionibus, à lege, vel ab Homine factis,

De qua infra, fol. 7. 18.
39.

QUALITER CURRAT TEMPVS PROROGATIONIS INSTANTIAE BANNI, VEL ALTERIVS TEMPORIS.

CAP. c. v.

SI contigerit, Tempus Instantiae, Banni, Terminii, siue Dilationis, vel aliud Tempus, prorogari, tunc Tempus Prorogationis, incipiat currere, finito Terminio ipsius Instantiae, Banni, Terminii, vel Dilationis, vel alterius Temporis. Et praedicta locum habeat, tam in Ciuili, quam in Criminali.

Vide in Nouis, cap. 183.
SI CONTINGAT, fol. 59. à fronte.
Vide etiam Nouis, Cōst.
Sub Tit. de iudic. 4. ET
Q. VIA, fol. 38. à fronte.

QVOD OMNI DIE NON PROHIBITO. IURA REDDANTVR.

CAP. c. vi.

OMNI Die, iura reddantur, & Causae teneantur, nisi in his Diebus, in quibus specialiter est dispositum in contrarium à iure Municipali.

Qua Hora Iudicantes in his Diebus Iudicari debent, humilia ascendere debent, habetur in Nouis, Cōst. sub Tit. de Off. & Iudic. diuers. Iudic. 6. IUDICANTES, fol. 32. à fronte.

QVOD CAUSSAE, NON TENEANTVR, INFRASCRIPITIS TEMPORIBVS FERIATIS.

CAP. c. vii.

TEMPORIBVS Feriarum Messium, & Vindemiarii, quae se extendunt, Diebus quindecim, ante Festum Sancti Petri Apostoli, & totidem post, & similiter, de Festo Sancti Michaelis, omnes Causae, & Controversiae Ciuiles, & non Criminales, earumque Instantiae, siue dictae Causae Ciuiles siue Commissae, vel delegatae, vel de eis facta sit Assumptio, siue non, sint suspensae, & de eis non reddatur Ius, taliter, quod durantiis Talibus Feriis, nullum tempus in eis currat, sed eis finitis, Partes, & Causae, ac Instantiae, & Terminii, etiam probatorii, sint in illis, Statu, & Gradu, in quibus erant immediatè, antè, inchoatas tales Ferias.

Nota, quod in Feriis vindemiarii Ius redditur in omnibus Causis, Decibus Mercurii, Iouis, & Veneris, (modo per Statuta non prohibetur) sic disponit Decreto ab Ex. Senatu condito de Anno 1537.

Vide infra, cap. 112. SI CONTINGAT, fo. 72. à Tergo.
Et Aquis, Hoc tempore, facti, sunt nulli, Alex. 25. 213. col. 1. in fin. lib. 2. Aduerte tamen, Quia per Statutum in Nouis, cap. 202. IN CAUSSIS, fol. 65. à Fronte, circa medium, hoc Statutum corrigitur.

Quia in Summaris requiritur Procellatio, aliter, Balan. l. am. 4. no.

E IIII

Tempora currunt, & Feriae debent allegari, aliàs, eis intelligitur esse renunciatum, Balan. l. am. 4. no. ubi etiam, l. 2. ff. de Feriis,

Idem, etiam intelligatur, & habeat locum in Prorogationibus, si contingat aliquas Férias fieri, vel incidere in ipso tempore Prorogato, siue Tempora sint Vtilia, siue continua, idest, q̄ finitis ipsis Férijs Messium, aut Vendemiarum, Instantia Causæ habeat tot Dies continuos (vbi Tempus prorogatum, cadens in Férijs, vt supra, habeat Tempus continuum) quot restabant de Instantia, Tempore Initij ipsarum Feriorum.

Declarat Alex. 75, l. 30, col. 1, & l. 11, 4.

Hoc verbum, PRAETERITIS, additum fuit per Statutum in Novissis, sub Capite, 204. STATVITVR, fol. 63, à Tergo, ipsis, l. 12 Statutum, fol. 64, à fronte, eadē medium. Vide infra. Capite, 125, QVIA SAEPE, fol. 43, à Tergo.

Salvo tamē, q̄ in praedictis Temporibus feriarum, Ius reddatur in mane tantum, de infrascriptis Casibus, & Causis, videlicet, de Alimentis, PRAETERITIS, & de Operis noui Nunciatione, & de Damno infecto, & Robationibus, Contestationibus, Sequestris, & Depositis factis, & faciendis, & de Mercedibus, & Fructibus Decimarum illius Anni, & Fictis, etiam libellarijs, Tertijs, & Medietatibus, & Pensionibus domorum, & quibuscunq; alijs Redditibus, cuiuscunq; temporis, & de Causis, & Controversiis Rerum mobilium, velle mouentium, valentium a libris viginti quinque Imperialium infra, nec non, de Restitutione Rei locatae.

Et praedictae Exceptiones non habeant locum in Fructibus, seu Redditibus, qui in eadem Petitione petuntur, cum Re, ex qua, ipsi Fructus, & Redditi, percipi possint, seu percipi potuisse, dicantur.

Et, de qua Re, non reddatur Ius, temporibus Feriorum praedictarum, nec habeant locum disposita in praesenti Statuto, ea, quae sunt disposita in Casibus comprehensis in Statuto, incipiente, DOMINVS POTESTAS, ET QVILIBET BENERGENS IURISDICTIONEM, & cetera. Nec etiam habeant locum in Causis Cridarum, nec in alijs Causis, nec Casibus, in quibus, per Iura Municipalia dispositum fuerit, q̄ procedi possit, & Executio fieri, quolibet Die Feriato, & non Feriato, nec etiam in Causis

Vide supra, Capite, 47, fol. 17, à Tergo.

Vide infra, Capite, 463.

Et Quia, 6, QVAE

COMMISSIO, fol. 156, à Fronte.

Vide infra, sub, Capite, 110.

AD HOC VT

NULLVM DV

BIVM, fol. 37, à Fronte.

ITEM IN QVADRAGESIMA, fol. 39, à Tergo.

In Causis, Compromissis, Cridarum, Et comprehensis in dicto Statuto

DOMINVS POTESTAS, vt supra, Quilibet Dies, habeatur pro vni, vt in Novissis, Cap. 202, IN CAUSSIS, fol. 69, à Fronte.

Et Cap. 204, 5, ITEM LICET, fol. eodem, à Tergo.

Compromissorum, si in eis dictum fuerit, q. procedi possit,
& Arbitramenta possint fieri, quolibet Die Feriato, & non
Feriato, quo Casu, per Partes intelligatur renunciatum Fe-
riis, vt e. s. non attentis. procedi possit, vt supra.
Et, vbi semel tantum in Die lus reddatur, computentur Duo
ipsorum Dierum, pro vno Die utili.

QUALITER POSSINT TESTES PRODUCI,
ET RECIPi IN FERIIS MESSIVM,
ET VINDEMIARVM.

CAP. c. viij.

IN omnibus Casibus, in quibus, mora esset allatura peri-
culum, ex eo, q. tardaretur, seu differretur Receptio, seu
Testium Deposito, Temporibus Messium, & Vendemia-
rum, & in alijs Ferijs, non introductis in honorem Dei, &
Sanctorum, possit fieri Receptio, seu Deposito.

QUANDO INCIPIANT, ANNVS,
ET INDICTIO.

CAP. c. ix.

MORE Mediolanensi, Annus incipere consuevit, & de
cetero incipiat in Festo Natiuitatis Domini nostri Iesu
Christi, & hoc, respectu Instrumentorum Publicorum, &
Actorum Iudicialium tantum.

Et Indictio, in Calendis Septembris.

DE DIEBVZ FESTIVIS CELEBRANDIS.

CAP. c. x.

AD hoc, vt nullum Dubium, pro Festiuitatibus cele-
brandis oriatur.

Statuitur, q. infra scripti Dies, reputentur Festiui, seu cele-
brentur, quoad lus non reddendum, etiam coram Arbitro,
vel Arbitratore, nec Exequutionis Iudicialis faciendas.

De Ferijs Repentinis, las.
m. l. 2. m. 5. no. ff. 5 l
QVIS, in lus, voc. Et
Bart. in Rubr. de Ferijs,
Et mixtus, las. m. l. 1. in
prin. No. 4. ff. Eo, vbi et
am, an possit renunciari,
Et l'el. m. c. 51 DILE-
GENT, col. 6. l. 4.
CORROLAR. 6
VI, de fo. comp. et.

De Diebus Festis, quibus non licet vendere aliquid (medicinalibus, & ad vitam pertinentibus, excep-
tus) Et vendenti imponitur pœna, dicitur in Nou. Const. lib. Iur. de Ferijs. fol. 4 2. à Frois.

De Mense Ianuarii.

An per Statutum possint induci Feriæ, etiam in Honorem Dei, Alex. n. l. præfides, ff. eo.	Epiphania Domini, die.	6
	Sancti Christophori.	7
	Sancti Anthonij.	17
	Sancti Sebastiani.	20
	Sanctæ Agnetis.	21
	Sancti Vincentij.	22
	Sancti Babillæ.	24
	Sancti Pauli.	25

De Mense Februarij.

In Vigilijs Beatæ Virginis Mariæ, non habetur reso- pectus ad Numerum, Vide in Nouis, capite. 94. IN VIGILIIS, fol. 62. à Fronte.	Vigilia Purificationis, die.	1
	Purificatio Virginis Mariæ.	2
	Sancti Blasii.	3
	Sanctæ Agathæ.	5
	Sancti Mathiæ.	7
	Sanctæ Apolloniæ.	9
	Sancti Ambrosii de Victoria.	21

De Mense Martij.

Sancti Thomæ de Aquino, die.	7
Sancti Ioseph.	10
Sancti Benedicti.	21
Vigilia Salutationis Virginis Mariæ.	24
Salutatio eiusdem Virginis.	25

De Mense Aprilis.

Sancti Georgij, die.	24
Sanctorum Gregorij. & Marci.	25

Sancti Petri Martyris.

38
29

De Mense Maij.

Sanctorum Iacobi, & Philippi	
Apostolorum.	i
Sanctæ Crucis.	3
Sancti Gotardi.	4
Sancti Victoris.	8
Sancti Petri Cælestini.	19
Sancti Bernardini.	20
Sancti Dionisij.	25
Sancti Theodori.	26
Sanctorum Sifinij, & Alexandri.	29

De Mense Iunij.

Sancti Bernabæ.	ii
Sanctorum Victi, & Bernardi.	15
Sanctorum Prothasij, & Geruasii.	19
Natiuitatis Sancti Ioannis Baptiste.	24
Sanctorum Petri, & Pauli Aposto- lorum.	29

De Mense Iulij.

Visitatio Sanctæ Mariæ ad Helisabet.	2
Sancti Henrici.	4
Sanctæ Margaritæ.	5
Sanctæ Mariæ Magdalene.	22
Sanctorum Iacobi, & Christophori.	25
Sanctorum Nazarij, & Celii.	28
Sancti Calimeri, ultimo.	

De Mense Augusti.

Sancti Eusebii.	i
Sanctæ Mariæ ad Nives.	5
Transfiguratio Domini.	6
Sanctorum Donati, & Carpophori.	7
Sancti Laurentij.	10
Vigilia Assumptionis.	14
Assumptio Beatæ Virginis Mariæ.	15
Sancti Rochi.	16
Sancti Bartholomæi.	24
Sancti Augustini.	28
Decollatio Sancti Ioannis Baptistæ.	29

De Mense Septembris.

Vigilia Natiuitatis.	7
Natiuitas Beatæ Virginis Mariæ.	8
Sancti Mathei Apostoli.	21
Sanctæ Teclæ.	24
Sancti Michaelis.	29
Sancti Hieronymi.	30

De Mense Octobris.

Sancti Francisci.	4
Sancti Galli.	16
Sancti Lucæ.	18
Sanctorum Simonis, & Iudæ.	28

De Mense Nouembris.

Festum omnium Sanctorum.	i

Festum Mortuorum,	2
Sancti Leonardi,	6
Sancti Martini,	11
Sanctæ Catherinæ,	25
Sanctæ Andree Apostoli,	30

De Mense Decembris.

Sancti Nicolai,	6
Sancti Ambrosii,	7
Sancti Zenonis,	8
Sanctæ Lucie,	13
Sancti Thomæ Apostoli,	21
Natiuitatis Domini nostri Iesu Christi.	25

Et vlti prædictas Festiuitates, celebrantur, vt supra, infra-
scripti Dies, quibus, Iudicantes non reddant Ius, & Exe-
cutiones Iudiciales, fieri non possint, videlicet,

Festum Carneuaroli.
Feriæ Paschatis Resurrectionis, per Dies septem proximos
antè, & totidem post.
Ascensio Domini nostri Iesu Christi.
Diebus Lætanearum, quæ sunt inter Ascensionem, & Festu
Paschatis Pentecostes.
Non reddatur Ius in mane.
Qui dies Lætanearum,
Et etiam Dies quadragesimales, in mane, intelligantur esse
in honorem Dei.
Festum Paschatis Pentecostes.
Et per Dies duos proximos post Festum corporis Christi,
Feriæ Natiuitatis Domini nostri Iesu Christi seruentur,
videlicet,

Quibus diebus sint pro-
hibiti Captiones, & Exe-
cutiones, vide in Nouis,
capit. 64. NVLLVS,
fol. 20. à fronte,

An proced. in Causis Fi-
sci, i publicis, C. de scrip-
tis. Adde, q per dies quatuor
antè festum Annuncia-
tionis Beatæ Virgi. Ma-
rie, & totidem post, ne-
mo potest pro Debito
præiudicari, vel Publico, nec
alia quavis Causa, in
gre, vel persona Mole-
stari, nec impediri, vt ha-
berur in Const. sub Tit.
de probab. & Concessis
Exequat. pers. 4. CON-
SVETVM EST,
fol. 54. à Tergo, quibus-
dam casibus exceptis m.
5. HVIVS TA-
MEN, Tit. 20.

Per tres Dies, ante ipsum Festū Natiuitatis Dñi, quorū Duo, ante Vigiliā, intelligantur ob hominū necessitates ferriari, Vigilia autem Natiuitatis, videlicet, vsq; ad Festum Circūcūcisionis Domini proxime, inclusiue, Et intelligantur esse in Honorem Dei, & Sanctorum, Vltra omnes Dies Dominicales,

Item, in Quadagesima, Iudices non reddant Ius, nisi in Vesperis, ita, q; Duo Dies, ex eis, pro vno Die vtili, computentur, in omnibus Causis, etiam Cridarum, & Contradictionum, quando connumerantur Dies Viles,

DE SVBITIS CONTESTATIO- NIBVS, ET SEQUESTRAIS.

CAP. c. xj.

Q VOLIBET Die Feriato, & non Feriato, nisi in contrarium per lura Municipalia, repcriatur prohiberi, possit fieri Cōtestatio, & Sequestrum de Bonis, & Rebus quibuscunq; de quibus dubitatur, seu timetur ne barantentur, vel transeāt in sinistrū, Saluò de Rebus, super quibus pēdet Questio, nisi vbi alias, possit fieri de lure Comuni, vel ex Forma præsensium Statutorum, Et in Casibus, in quibus dubitatur ne Negocium velociter, vel propter tarditatem, transiret in sinistrum, possit fieri sequestrum, vt supra, Præstita tamen Satisfactione idonea, supposita Iurisdictioni Iudicantis, de cuius Mandato, factum fuerit ipsum Sequestrum, præsente Parte, vel absente, per Contumaciam, de Iudicio fisci, Iudicatoq; soluendo, & de Re Sequestrata Exhibēda, si expedierit, corā Iudice suo cōpetere, reuocet Sequestrū sine Litigio. Et, vt Satisfacere Debens sit certus, Statuitur, q; Impetrans Sequestrum pro Debito, exprimere teneatur in Sequestro quantitatem Crediti,

Ita tamen, q; per Expressionem ipsam, non fiat præiudicium ipsi Sequestranti, si de Maiori summa Creditor possit

Vide supra, Capite. 107.
TEMPORIBVS,
in fine, fol. 6. à fronte.
Ersupra, Capite. 25. C. A.
VSS AE, in fine, fol. 9.
à Tergo,

Et in Nouis, Capite. 204.
STATVTVM,
ITEM LICET,
fol. 6. à Tergo.

Vide etiam Const. sub Tit.
De Iudic. 6. TEMPO
RE, fol. 38. à Tergo.
Ersub Tit. de Iudic. ad
Cnd. pon. 6. FINI
TIS, fol. 49. à fronte in
fine.

3 Socy. 25. 116. citat à prin.
lib. 4. potest etiam reuocari
Balim. L. Dies circa prin.
C. de ferns.

Vide infra, Capite. 220.
PENES, fol. 78. à fronte
in fine.

De Copia Sequestri, &c.
Vide infra, Capite. 211.

SI CONTINGAT,
GAT, fol. 72. à tergo.
De Anno Dado ad Exe
questiones, Vide infra,
Cap. 206. SI QVIS,
fol. 69. à tergo.

Quod Nobiles Teneant
pro Sequestri p. Nobil.

Vide infra, Capite. 210.

IN OMNIBVS,
fol. 71. à tergo, in fine.

Relationes Sequest. facie
endi infra Tempus, Vis
de infra, Cap. 115. RE
LATIONES, fol. 81.
à Fronte.

De Terminis quindecim Dierum Vtilium post Productionem Iurium, dicitur in Nouis, Capite. 201.
STATVTVM, fol. 64. à Fronte.

Quomodo debeat obligari Fideiussor, in Nouis, Cap. 189. FIDEIVBENS, fol. 61. à Fronte.

De Prob. faciendus, de Idoneitate Fideiussoris, in Nouis, Capite. 87. SI CONTINGAT, fol. 1030.

à Tergo.

Et quando non reuocetur per Satisfactionem, Felim. c. Examinata, col. 7. ad fi. & Sequenti de Iudicis.

Quod, non Concedatur, Relatum, nisi constet de Debito, in Nouis, Cap. 200. AD TOLLENDUM,

DVM, fol. 64. à Fronte.

reperitus fuerit, & Satisfactio præstetur, pro quantitate æ-
ferti Debiti in Sequestro, expressi, vel pro quantitate, vel
Æstimatione Rei Sequestratæ, seu Rei, vel quantitatis,
quam, sibi relaxari debere intendit Satisfacens, in electione
ipsius Satisfacantis.

Et fideiussor remaneat obligatus, secundum Formam ipsius
Satisfactionis, & ipsa Reuocatio, seu Relaxatio Sequestri,
fiat, seu concedatur de Rebus Sequestratis, vsq; ad sum-
mam, seu valorem, pro qua, vel quo, satisfactum fuerit, ubi
Satisfactio non præstaretur pro quantitate Debiti expres-
si in Sequestro.

Et, ubi ille, de cuius Bonis fieret Sequestrum, compareret,
& diceret se nolle, aut nō posse Fideiussorem, vt supra, præ-
stare, tunc, Ipso Iure, intelligatur Staturus illi, ad cuius In-
stantiam factum fuerit Sequestrum, Terminus octo Die-
rum Vtilium, ad probandum Creditum suum, si fuerit con-
trā Suppositum Iurisdictioni ipsius Iudicantis, vel de Re
Supposita ipsi Iurisdictioni.

Si verò, contrā non Suppositum, vel de Bonis non Supposi-
ti, Dierum quatuor Vtilium.

Alioqui, ipsa Sequestra pro non factis habeantur, & in Ca-
ussis Sequestrorum procedatur summarie.

RUBRICA GENERALIS DE PRÆSCRIPTIONIBVS.

DE SCRIPTO MANU DEBITORIS PETENDO
INFRA ANNOS DVODECIM.

CAP. c. xij.

QUILIBET, qui habet, vel de extero habebit scri-
ptum, manu Debitoris factum, vel eius manu subscriptum,
aut de eius Mandato factum, seu subscriptum, quod sit pu-
rum, & non habeat diem, nec Conditionem petendi Debitū

De Instantia, & Termino
Supra, Cap. 15. CAVS
SÆ, fol. 10. à Fronte,
& de instantia sequestrato-
rū. Vide in Nouel. ca. 201.
STATVTVR, fo.
64. à Fronte.

De Executione Instru-
menti, & scripti manu de-
bitoris facti, vel subscripti
peti, vide supra, cap. 42. S I
QVIS, fol. 15. à Fronte.
De scriptis manu debito-
ris factis, vel subscriptis
vide supra, cap. 96. OM-
NES SCRIPTV
RÆ, fol. 32. à Tergo.
De contrahibus recipien-
dis, nomine alicuius, Vi-
de infra, capite. 33. S I
QVIS, fo. 109. à fronte.

debeat illud petere, seu saltem requirere in Iudicio, vel extra, infra annos duodecim, à tempore Confectionis illius Scripti.

Et, si Steterit per annos duodecim, q̄ non petierit, seu requisierit, vt supra, per illud scriptum, seu contenta in eo, q̄ illud scriptum sit nullius valoris, & momenti, & præsumatur esse solum, vbi autem Scriptum sit aliter, quàm, vt supra, & steterit per annos duodecim, à tempore, quo, agi, & peti possit, ex eo scripto, & non egerit, vel non petierit, vt supra, similiter scriptum ipsum, sit nullius valoris, & momenti.

DE PRAESCRIPTIONE TRIGINTA ANNORVM.

Declarat latè Bal. Cons.
477. libro. 3°.

VBI de Iure Communi Præscriptio decem, vel viginti annorum, currit in rebus Immobilibus, & corporalibus Possessis, cum Titulo, & bona fide, Iure nostro municipali tantum, Præscriptio Annorum Tringinta, locum sibi vendicet,

Et præsens Statutum etiam habeat locum quando agitur hypothecaria, contra Tertium Possessorem, cum Titulo, & bona fide, Possidentem.

An per hoc tollatur præscriptio Tringinta Annorum, & omnis Alia, si late Statuto, quod verba intelligantur ad litteram, Atet. 25. tit. 2. in. 3. duo bio. col. 5. Ver. 2^a.

Contra Fiscum etiam Allegari non potest præscriptio, vt in Consist. sub Tit^o de Iur. & privileg. Fict. 4. N. C. O. P. P. ONI, fol. 85. à Tergo. in prin. & 4. NVLLA, fol. 86. à fidei e^o Medii.

QVOD PRAESCRIPTIO NON PROSIT ALICVI, CONTRA COMMUNE MEDIOLANI, IN CERTIS CASIBVS.

CONTRA Commune Mediolani, in his, quæ ad Iurisdictiones, & Honores Communis Mediolani pertinent, Nemini prosit præscriptio præteriti temporis, nec Futuri, nec admittatur, nec currere possit Iuribus Communis Mediolani integris, & illesis, omni tempore permanfuris.

Ex per

41
Et per præsentia Statuta, & Ordinamenta, non tollantur, nec
reuocentur, nec reuocata esse intelligantur, aliqua alia Sta-
tuta, & Ordinamenta præsentia, facientia mentionem de
aliquibus Iuribus, Honoribus, & Iurisdictionibus, perti-
nentibus Communis Mediolani, sed ipsa omnia Statuta, &
Ordinamenta firma sint, & in suo Statu permaneant.

R VBRICA GENERALIS
DE ARBITRIIS ARBITRAMENTIS,
'ET COMPROMISSIS.

DE HIS, QUI POSSVNT COGI AD
COMPROMITTENDVM.

CAP. C. XV.

SI de cætero fuerit Causa, Lis, Quæstio, Controuersia,
vel Discordia, inter Ascendentem, & Descendentem, vel
inter Agnatos, Cognatos, vel Affines, affinitate præsentis,
vel præteritis, vel inter vicinos eiusdem Parochiæ Ciuita-
tis Mediolani, vel intra Corpora Sanctorum, teneatur, &
debeat quilibet Iudicis, si sibi infra Dies decem continu-
os, à Die Litis contestatæ, vel habitæ pro contestata, requi-
situm fuerit Cõpromissum per aliquam Partium, vel Pro-
curatorem, mandatum Habentem generale ad Causas, &
per ipsum Requisitum, fuerit nominatus suus Arbitrator,
suppositus Iurisdictioni Potestatis Mediolani, vel Iurisdic-
tionis illius Iudicis, coram quo, facta fuerit ipsa Requisitio.
Et tunc, Iudex ipse, vel ille, coram quo, Requisitio ipsa, facta
fuerit, teneatur præcipere diuersæ Parti, q. in fratres Dies,
tunc proximos, debeat coram ipso Iudice comparere, & su-
um Arbitratorem, in Actis, nominare, in quos, sic nomina-
tos, teneatur Iudex Partes ipsas cõpellere ad Compromis-
sum faciendum, infra duos Dies viles, tunc proxime futu-
ros, simul, & concorditer in Amicū, seu Amicos Cõmunes

F

Vide in Nouis, cap. 207.
DECLARATVR,
fol. 69. à fronte, in fine,
An Arbitrator teneatur sequi
Ius Cõmune, aut Munici-
cipale, Cypol. Caus. 160.
Ad hoc Statutum, & alia
sequētia in Materia Ar-
bitrorum, & Compromis-
sorum, Vide Coss.
Sub Tit. De Arbitris, &
Arbitratoribus per totū.
Vbi aliqua, circa hanc
Materiam, adduntur, &
aliqua immutantur, ita,
quod ibi plenè videri pos-
sunt Materia, Sub hac
Rubrica, Tractata.

Publicis Attest, non pe-
nitur Compromissum,
Aret. 25, 100, in 2. Dubi;

Quid, si à tali Præcepto
applicatur Anch. 25, 73,
& 25, 417, in prin.

nominatos, vt suprà, laicos, suppositos etiam, vt suprà, de Iure, & Amicabili Compositione, per publicum Instrumentum, de omnibus Differentijs, inter ipsas Partes vertentibus, coràm ipso Iudicante, ac etiam, de eis, quæ per partes, vel alteram ipsarum Partium, peti voluerint.

Et, elapso Terminò decem Dierum, illud ampliùs, requiri non possit.

Et, si omnes Partes ipsæ, in eo Terminò Compromissum fecerint, procedatur ad Expeditionem ipsius Causæ, ab ipso Arbitratore, vel Arbitratoribus, absq; aliquo impedimento ipsius Iudicantis.

Vt suprà in alijs Iudicijs
seruatur Capite. 8. §. 1
Q. VI. 5. fol. 4. à Tergo,
Vbi Cōtrafaciēdū impos
nitur p̄na.

Et in Compromisso, Sō
cy. 26. 72. col. 6. lib. 4.

Et petito Compromisso, non liceat Alicui Partium, coràm alio Iudicante, etiam pro aliqua alia Causa Ciuili, in Ius, Partē trahere, durāte, tamen, Instantia ipsius Cōpromissi. Si autē, aliqua Partium, in faciendo Cōpromisso ipso, Negligens, vel Renitens fuerit, seu alitèr, Partes Compromissum ipsum concorditèr non fecerint, eo casu, teneatur Iudicēs, ad omnem Requisitionem alicuius Partium, vel Procuratoris sui, de differentijs ipsis, Commissionem, seu Compromissum, facere, modo, & forma infra scripta in Actis ipsius Iudicis, videlicet, Citato illo, qui Negligens, & seu Renitens fuerit, in faciendo ipsum Compromissum, vt compareat ad certum Terminum ad ipsum Compromissum faciendum.

Alioquin, quod ipsum Compromissum fieri faciet, & faciat, ipso Terminò elapso, in Arbitratorem, vel Arbitratores, nominatum, seu Nominatos, per alteram Partem, seu Partes, vel Procuratōrē, vt suprà, qui Cōpromissum fieri instabit. Et in tali Compromisso, seu Commissione decisa, non veniat. Quæ decisa intelligantur, tam per Sententiam, quàm per Arbitramētā, quæ mereantur Exequutionē, vel per Iuramētum, à Parte, Parti, in Iudicio delatum, & præstitum, vel habitum pro Relato, & præstito, & per quamlibet vltimam

An Causa Appell. veniat
att Alex. 25. 72. col. pe.
lib. 3. Puper. in 1. Si quis
maior, m. 4. no. C. de
Trans.

An in Claris proced. 1a.
§. 5. 25. 26. in Vltimo Dis
b. lib. 4.

voluntatem non abolitam, nec cancellatam, nec in aliqua
fui Parte viciatam, vel alium Contractum Iuratum, de quo
appareat per Instrumentum, à publico Notario rogatum,
etiam, hoc vltimum, videlicet, de Contractu, de quo appa-
reat Instrumentum, Iuratum, vt suprà, procedat de Con-
tractu, de quo, appareat Instrumentum, vbi agatur, alia via,
quàm via Statuti incipientis, SI QVIS, PRIMA PAR-
TIE STATVTI, & cetera.

Declaratur Statu. In No-
uiss. Capite. 1. n. 2. DE
CLARATVR, fol.
63, à Fronte, in fine.

Et in ea, etiam Commissionibus, possit ipse Iudicis, & Partes,
& quæcunq; earum Bona, vicissim obligare, pro Arbitra-
mentorum ipsorum, seu declarationis exinde faciendæ, ob-
seruatione, & Exequutione, apposita etiam poena pecu-
niaria, pro eadem obseruatione, per ipsum Iudicem, quæ
sibi, inspecta qualitate Personarum, & Rerum, conueniens
videbitur.

Et, ità, q. huiusmodi Commissionibus, sine alia expressione,
semper pro appositis habeantur Clausulæ importantes so-
lemnem, hinc inde, Stipulationem, & Renunciationem, &
modum procedendi, ac Pacta Exequutiua, & reliqua om-
nia, quæ in Compromissis apponi solent.

Quodq; Arbitramenta ipsa, & Declaratio, tam Die Feriato,
in honorem Dei, non introducto, quàm non Feriato, fieri
possint.

Et in Causis ipsis, omnia Acta, quæ fieri continget, & Arbi-
tramenta ipsa, & Declarationes ipse, rogari possint, per
quemcunq; Notarium, perinde ac si, Compromissa, de eis,
iuxta solitum, facta fuissent.

Et, si cōtingat, in ipsis Compromissorum, seu Reuisionum,
vt suprà, faciendorum, Causis, seu etiam in Causis alio-
rum Compromissorum, quæ sponte, fieri contingunt, à par-
tibus, ad ea faciendâ, compelli non valentibus, assumptio-
nem de Tertio, aut alio Arbitratore, fieri, eo Casu, priores
Arbitri, & Arbitratores, à Iudice, vel à Paribus electi,

Nota, De Assumptione
Tertii.

vt suprà, se amplius, de Causa, non intromittant, sed ille tantummodò, qui, vt suprà, assumptus fuerit, Arbitrator solus remaneat, cuius authoritati pareatur.

Qui Tertius, habeat, & habere intelligatur, tam in procedendo, quàm in decidendo, illud Arbitrium, & Potestatem, quod, & quam, alij Arbitri, seu Arbitratores, primo loco, electi, vt suprà, ex tenore, & Dispositione Compromissi, seu Commissionis, habere dignoscuntur, eamq; viam sequantur, quam illi priores, sequi poterant, non autem procedat, nec terminet, iuxta Iuris Stricti rigorem, si, is, à veritate, sibi dissonare, videatur.

Et arbitramenta, quæ per ipsum, assumptum, facta fuerint, ita valeant, & operentur, ac si Compromissum, vel Compromissio in eum solum, facta fuisset. Et facto ipso Compromisso, seu Commissione, modo, & Forma supralcriptis, Partes ipsæ habeant, & habere intelligantur tantummodò Tempora, ad probandum, reprobandum, & producendum, quæ, ex forma Statuti primi de Iudicijs, quod incipit STATUTUM, & cetera, indulta sunt, & non ultra.

Et petito Compromisso, donec factum fuerit, nullum tempus currat.

Et prædicta de Petitione Compromissi, non habeant locum in Causis Appellationum, Reuisionum Arbitramentorum, nec Grauationum, nec etiam in Articulis emergentibus, & incidentibus, nec in Causis Cridarum, quæ sunt pro Bonis vendendis secundum Formam Prouisionis, & Ordinum Communis Mediolani, quia in talibus, non habeat locum Petitio Compromissi.

Et intelligantur coacti ad faciendum Compromissum, qui secundum Formam præsentis Statuti, alias cogi possent, ad faciendum ipsum Compromissum, licet alias voluntarie Compromissum, fecerint.

Vide suprà Cap. 3. 2. ORDINES POSITI, fol. 1. à Fronte.

Quæ sunt quindecim Dies Viles, Actori, & Reo, Communes, ad probandum, & postea decem ad reprobandum, vt suprà, cap. 22. TERMINI. 6. ET ELAPSO, fo. 9. à Fröte. Et ca. 24. POST TERMINVM, eodem fol. à Tergo.

Vt in Nouis. Cap. 9. IN CAUSIS, folio. 3. à Tergo.

DECLARATIO, Vt habet in Nouis, fo. 66. à Tergo.

Declaratur, q. quando incipitur agere via Executionis, videbct. Alia via, quam via Statuti incipit, enis, SI QVIS PRIMAFACIE, Quod non adimitatur Denunciatio Compromissi, eius si instrumentum non esset iuratum.

Alia via, que non per. in
causa, in qua, in
causa, in qua, in

QVOD ARBITRAMENTA NON
POSSINT DICI INIQUA.

43

CAP. C.XV.]

PETITO Compromisso, donèc factum fuerit, nullum
Tempus currat.

Et postquam facta fuerint Præcepta, Arbitria, vel Arbitramenta inter Ascendentem, vel Descendentē, vel Agnatos, vel Cognatos, vel Affines, Affinitate præsentis, vel præterita, vel Vicinos eiusdem Parochiæ, ulterius non possint dici iniqua, nec possit appellari, querelari, nec supplicari.

Saluò, q. si aliqua Partium ad petitionem Reuisionis ipsorū Arbitramentorum, admitti petierit, vel à Principe, vel ab eius Senatoribus, non audiat, nisi infra quindecim Dies Vtiles, à Die Scientiæ factorum Arbitramentorum, petat Ipsam Reuisionem.

Et, si contingat ipsam Reuisionem concedi, eo casu, obtenta Dispensatione ipsius Reuisionis, teneatur Pars, quæ eam Reuisionem obtinuit, intra octo Dies continuos, ipsam Causam Reuisionis,

COMMITTI FACERE Partium Confidenti, vel vnus in Contumaciā alterius.

Qua Commissione sic facta, intelligatur Statutus Terminus Vtriq. Parti, Ipso Iure, & facto (prout in sequenti Statuto incipienti.

SI QVIS VOLVERIT DICERE, & cætera) ad probandum, & probarum habendum, ac ostendendum, quicquid voluerint, per omne genus Probationum.

Quo Terminò elapso, Statutus sit, & esse intelligatur, Ipso Iure, & facto, Terminus, Iudici Causæ Reuisionis, decem Dierum Vtilium, ad decidendum, & Terminandum ipsam Causam Reuisionis.

Et, si Sententia fuerit confirmatoria ipsorū Arbitramentorū, in ea Parte, in qua fuerit Conformis ipsi Arbitramētis,

An toll. euidētem Nulli, Alex. 24. 105. col. 1. ad. fi. & seq. lib. 3. & ex defectu Jurisd. cur. 21. 66 in fi.

Si Senator fuit Arb. An Reuifio fit per alium cognoscenda Senatorem, Bart. & Balan. l. 2. C. vbi, & apud quem.

DECLARATIO. Vt in Nouis. Capite, 182 SUPER STATUTO, fol. 59. à fronte.

Statuitur (firma semper manēte Dispositione huius Statuti,) Quod vbi petatur, & concedatur Reuifio aliquorum Arbitramentorum, quæ ex forma dicti Statuti non possunt dici iniqua, & simpliciter concedatur, non facta aliqua mentione de Infraſcriptis Ordinibus, nec limitatione, respectu cōcentorum in ipſis Ordinibus, tunc ipſe Petens Reuifionem talium Arbitramentorum, teneatur ſoluere, & numerare alteri parti, totū id, in quo condemnatus fuerit in ipſis Arbitramētis, occasione expensarū Litis, & pro Salario,

Ad Intell. Vid. Alex. 28.
107. col. 3. lib. 3.

Aduerte tamen, qd petita
Commissione non curs-
runt tempo, vt in Nouis-
capite. 99. IN CASO
BV3, fol. 34. à Tergo.
Et vt suprà, sub Cap. 4. 2.
SI QVIS PRIMA
FACIE, fol. 15. à fido
et, in fine.

De Iure Communi, vsq
ad. 1. o. ann. secundum
Communem, Teste Dec.
29. 99. col. 6.

mittatur Exequutioni, omnibus Iuris remedijs, etiam per
inductionem in Possessionem, nec possit vltcrius appellari,
querelari, supplicari, nec de Nullitate agi, nec aliquo, quo-
uis modo excipi, sed Exequutio ipsa, omnino sortiatur effectū.
Et, si prædicta omnia, seruata non fuerint, prima Arbitramen-
ta firma remaneant, & Exequutioni mittantur, vt suprà.

DE PRAECEPTIS ARBITRIIS. ET ARBI-
TRAMENTIS, QVAE POSSVNT DICI
INIQUA, ET DE EXEQV-
TIONE IPSORVM.

CAP. C. XVIJ.

SI quis voluerit dicere, vel allegare Præcepta, Arbitria,
vel Arbitramenta Arbitri, vel Arbitratoris, esse iniqua, vel
iniusta, vel nulla, lata inter eos, qui spontè Compromissum
fecerint, & qui aliàs, ex Forma præsentium Statutorum, ad
compromittendum Compelli non poterant, teneatur, infra
decem Dies viles, à die Scientiæ, Præceptorum Arbitrio-
rū, & Arbitramentorum latorum, dicere de Nullitate, Ini-
quitate, vel de altero ipsorum coràm Iudice Competenti.
Quibus elapsis, si dictum fuerit de Iniquitate, vel Nullitate
ipsorum Arbitramentorum, intelligatur, Ipso Iure, Statu-
tus Terminus, ipsi Perenti Reuisionem, Dierum viginti
Vtilium, ad probandum, & probatum habendum, & osten-
dendum, quicquid voluerit de Grauiamine, & Iniquitate, ac
Nullitate ipsorum Arbitramentorum, & de omnibus suis
Iuribus, ita tamen, qd dicens Arbitramenta Iniqua, & nulla,
& vt suprà, teneatur per octo Dies Viles, antè finem dicto-
rum Dierum viginti vtilium, sua Capitula, & alia Iura, per
eum producenda, producere, & post, aliqualem produci ne-
queant, nec admitti.

Qui Terminus viginti Dierum Vtilium sit etiam Commu-
nis Partì Aduersæ, ad probandum, & reprobandum,

& ad ostendendum, quicquid voluerit, pro Defensione sui Iuris, quo Terminò elapso, teneatur Pars, quæ Reuisionem ipsorum Arbitramentorum petierit, Causam ipsius Reuisionis, committi facere Partium Confidenti, infra duos Dies Vtiles, vel vnus, in Contumaciam alterius, Quæ Commissio, etiam fieri possit, ad Instantiam alterius Partis, contra quam petita est Reuisio, qua Commissione, sic facta, intelligatur, Ipso Iure, & Facto, Statutus Terminus decem dierum Velium, Iudici Causæ Reuisionis, ad cognoscendū, & Terminandum ipsam Causam Reuisionis.

Et, si Sententia lata fuerit, confirmatoria ipsorum Arbitramentorum, mittatur Exequutioni, per quemlibet Iudicētem, omnibus Iuris remedijs, etiam per Inductionem in Possessionem, in toto, vel pro ea Parte, in qua, fuerint confirmata ipsa Arbitramenta.

Et, si aliter declaratum non fuerit in Terminò superscripto, ipsa Arbitramenta, firma remaneant, & Exequutioni demandentur, omnibus Iuris remedijs, vt supra, & vt supra.

QVOD TEMPVS PRAECEPTORVM, ET
ARBITRAMENTORVM, NON
CURRAT, NISI SCIENTI.

CAP. c. xviij.

TEMPVS, de quo fit mentio in Praeceptis Arbitrij, & Arbitramentis, non currat, nisi Scienti.

QVOD ARBITRAMENTA, PRO QVIBVS
PRONVNCIATVM FVERIT, MAN-
DENTVR EXEQVVTIONI.

CAP. c. xix.

IN omnibus Praeceptis Arbitrij, & Arbitramentis, quæ possunt dici, ex Forma presentium Statutorū, iniqua, & dicta fuerint iniqua, vel iniusta, infra tempus comprehensum

F. iiii

An intelligatur de scientia Intellec. plos. in. c. cōcertationi in ap. scilicet in fine de appellat. 6

in præsentibus Statutis, super quibus pronunciarum fuerit
pro ipsiſ Præceptis, Arbitrijs, & Arbitramentis, ab ea Pro-
nunciatione, ſeu Sententiâ, non poſſit appellari, querelari,
ſupplicari, nec de Nullitate agi, nec aliquo modo excipi, ſed
ſiat Exequutio, prout in præſentibus Statutis continetur.

Vide infra ca. 157. NVL
LVS, Fol. 53. à Tingo,
Et capite. 8. Q. VIL. 16
BET, fol. 54. à Fronte,

Quomodo prorogan. Ias.
in. 1. propter. in prin.
col. 4. rſ. p. C. de Iud.

DE TEMPORIBVS INSTANTIAE COMPROMISSI.

CAP. CXX.

COMPROMISSA, quæ ſient ſinè Terminò, durent
tantum ſpacio quadraginta Dierum Vtilium, à die facti
Compromiſſi excluſiue, Et, ſi Terminò fuerit appoſitus in
Compromiſſo, & in eo data ſit Potestas Arbitro, vel Ar-
bitratori prorogandi Compromiſſum, prorogatio fieri non
poſſit, vltra dictos Dies quadraginta Vtiles. Qui quadra-
ginta Dies Vtiles, currere incipiant, à Die facti Compromiſ-
ſi, quod Compromiſſum, ſiue voluntarium fuerit, ſiue
neceſſarium, Ipſo Iure, & Facto intelligatur acceptatum
per Arbitrũ, & Arbitratore, ſeu Arbitros, & Arbitratores,
Et prædicta non habeant locum in Mediatoribus, qui aſſu-
muntur, ſuper Contractu, vel Contractibus, Quorum me-
diatorum Commiſſio, nõ excedat tempus Trium Meſium.

De Iur. Comuni durat
perpetuo, Ias. poſt ome-
nes, in l. ſiquis Arbitra-
tu, col. 14. rſ. c. princio
pale, de Verb. oblig. vbi
Dory, col. 5. dicit Com-
mune.

QUOD POSSINT FIERI CORAM ARBITRIS,
ET ARBITRATORIBVS, ET AMICAB-
LIBVS COMPOSITORIBVS, OMNIA,
QVAE POSSENT FIERI
CORAM IUDICE
ORDINARIO.

CAP. CXXI.

POSSUNT Partes, & legitimæ perſonæ, pro eis, coram
Arbitris, Arbitratoribus, & Amicabilibus Compoſitori-
bus, facere Poſitiones, & deferre Sacramenta, & Acta

quęcunq; alia, quę facere possent coram Iudice Ordinario, Et possint dicti Arbitri, Arbitratores, & Amicabiles Compositores, compellere Partes, ad respondendum Positionibus, & statuere Terminum ad iurandum, vel referendum, & alia quęcunq; facere, quę, & prout, facere possit Iudex Ordinarius, etiā in habendo, vel pronunciando ipsas Positiones, pro confessis, prout posset Iudex. Et, q; Acta omnia, & Actitata, per eos, & coram eis, sortiantur illum effectum, quem sortiri deberent, si facta forent coram Iudice Ordinario, vel per eum.

Et Sententię Arbitramentales, & Arbitramenta, habeant vigorem, & effectum Sententię diffinitivę.

Hoc tamē intellectu, q; per prædicta, non intelligatur esse Concessa facultas appellandi ab eorum Sententijs, vel Arbitramentis, & contraveniendi, nisi prout possent, Circumscripto hoc Statuto.

Et pro eis presumitur sicut
pro Sententijs, l. 2. p. 12.
col. 4. in pen. lib. p.

RUBRICA GENERALIS DE VERBORVM SIGNIFICATIONIBVS.

QVOD COMPREHensa IN LEGIBVS MU-
NICIPALIBVS COMMVNIS MEDIOLANI,
POSSINT EXPLICARI PER LE-
GITIMAM PERSONAM.

Quod verba Statutorum ser-
uentur ad interā, ut iacet.
Vide in Nouis, cap. 174.
VERBA STATV-
TORVM, folio 5. d.
tergo.

CAP. C. XXIj.

PER legitimam Personam, quę alias esset sufficiens, & habilis de Iure Communi, respectu eius, pro quo comparet, possint omnia in præsentibus Statutis, & alijs Legibus Municipalibus Communitatis Mediolani comprehensa, explicari, quamvis, Verba præsentium Statutorum, & aliorum Iurum Municipaliū, sint concepta in personam Principalis.

QVOD CERTA VERBA, IDEM
REPRÆSENTENT.

CAP. c. xxiiij.

HÆC verba, Causa, Lis, Questio, Contentio, Dis-
cordia, & Controversia, idem repræsentent, siue Lis sit Conte-
stata, siue non.

DE EODEM.

CAP. c. xxxiii.

Aktor dicitur Tutela: eo-
adjuutor, Rub. 25^a, 162.
col. 2.

HÆC verba, Procurator, Syndicus, Actor, Curator, &
quilibet alius legitimus Defensor ad Causas, quocunq;
nomine censeatur, siue sit pro Parte Actoris, siue Rei, res-
præsentent Idem.

An ista verba, Tollit Cõ-
siliu Sapiens, Alex.
25. 175. ante fi. lib. fi.
Ex de modo pceden. Bal.
in. l. ludices ante fi. Ca.
de lud.

Et an Tollant Exceptionẽ
excussionis Marian. 25^a.
24. col. pe. ad fi. lib. p^a.
Et Anna. 25. 55.

Ista Clausula, S V M
MARIE, ET FA-
CTI VERITATE
ATTENTA, PRO-
CEDATVR, & est
apposito in reſcriptis, nõ
tollit cõsiliu sapiens,
Ita Not. in Cõst. sub Tit.
de Reſcriptum prim. fol. 2.
à fronte.

DECLARATIO VERBORVM, QUALITER
DEBET PROCEDI SUMMARIÈ,
DE PLANO, SINE STREPITU,
ET FIGURA IUDICII.

CAP. c. xxv.

QVIA sæpe, in Statutis Cõmunis Mediolani sit mē-
tio, q; in certis Casibus, procedatur, vel procedi possit, vel
cognosci summarie, de plano, & sine strepitu, & figura iu-
dicij, Declarantes dicta verba.

Statuitur, q; vbiq; dicta verba, in Statutis, vel aliquo eor-
um, sint, possit procedi, & cognosci, hoc modo, videlicet.

Sine Datione Libelli, sed qualis qualis Petitio, vel Requisi-
tio, ad instar cuiusdam Memorialis, pro Parte Actoris, scri-
batur in Actis, coram Iudice competenti, super qua, possit
cognosci per Iudicem, absq; aliqua Litis Contestatione.

Tamen, Tempore Feriato, ob necessitates hominum, intro-
ducto, non procedatur, nisi de voluntate Partium, tacita,
vel expressa, vel, nisi in Ordinamentis Communis Medio-
lani, aliter caueatur.

Dilationes quoque, dentur, vel pro datis habeantur in prædictis Casibus, secundum Formam Præsentium Statutorum. Si tamen in præmissis Casibus, solennis Ordo Iudiciarius, in toto, vel in Parte, non contradicentibus Partibus, obseruetur, non propter hæc erit Processus irritus, nec irritandus. Et ad tollendū omne Dubium, teneatur Iudex, cum de hoc fuerit Requisitus, pronūciare, si nē aliquo Salario, utrū ordinarie, an summarie, sit procedendum, & eius Pronunciationi stetur, omni Appellatione, vel Reclamatione, remotis, Idem, in quocunque Casu, in quo summarie possit procedi,

QUALITER MASCULINVM
COMPREHENDAT
FŒMININVM.

CAP. c. xxvj.

IN Ciuitate, & Ducatu Mediolani, Masculinum comprehendat Femininum, in his, quæ congruunt utriusque Sexui. Saluò, quod in Successionibus, ab Intestato, hoc non habeat locum, sed in illis, seruetur secundum, quod iuxta Sexum Masculinum, & Femininum, hoc Iure municipali, cautum est, quo deficiente, stetur Iuri Communi,

QUALITER INTELLIGANTVR HAEC
VERBA, AB INTESTATO, VEL
INTESTATVS, ET SIMILIA.

CAP. c. xxvij.

ITEM, quod ubicunque, in Statutis, vel Ordinamentis Communis Mediolani, vel alijs reperiatu aliquid disponi per hanc dictionem AB INTESTATO, vel per hanc dictionem INTESTATVS, vel INTESTATA, vel per similia verba, quod illa verba, trahantur, & intelligantur, ad quemlibet, & de quolibet, qui decesserit sine Testamento, siue fuerit Habilis ad Testandum, siue non.

Quid è cōtra? Dec. in l. 2.
In pna. col. fi. de Regu.
Iur. pōt las. in l. 5 l
QVIS, ID QVOD,
de Iur. om. Iud.

QUALITER SINGVLARE, TRAHATVR AD PLVRALE,

CAP. c. xxviii.

ITEM, q. verba Statutorum, & Ordinamentorum Communis Mediolani, prolata in singulari, trahantur ad plurale, & e contra, nisi prauum resultare, contingeret intellectum, vel, nisi aliter reperiatur dispositum ex forma alicuius Statuti, vel Ordinamenti Mediolani.

In Instrumentis, quid operetur, Signo, p. 133.

QUALITER INTELLIGATVR HAEC DICTIO, CIRCA, POSITA IN ALIQUA DISPOSITIONE.

CAP. c. xxix.

ITEM Statuitur, q. si contingat in aliquo Contractu, Sententia, Arbitrijs, vel Arbitramētis, vel in aliquo alio Actu, vel in alia quauis Dispositione, poni dictionē, CIRCA, talis Dictio importet, vsq. ad quinq. pro Cētenario, Arbitrio Iudicis, vel Arbitri, vel Arbitratoris, & non vltra, tām circa Augumētum, quām Diminutionē, de numero quinq. & à dicto Cētenario infra ad ratā, pro rata dicti numeri quinq. Arbitrio Iudicis, vel Arbitri, vel Arbitratoris, vt suprā.

QUALITER INTELLIGATVR VERBUM, DVCATVS, POSITVM IN PRAESENTIBVS STATVTIS,

CAP. c. xxx.

VBICVNQVE in praesentibus Statutis fit mentio de Ducatu Mediolani, intelligatur de Locis, & Terris, quae alias erant de Comitatu Mediolani, ante habitum Titulum DVCATVS, & vltcrius non extendatur ad alia Loca, nec ad alias Terras, quām ad Loca, & Terras, quae comprehēdebantur sub Comitatu Ciuitatis Mediolani.

Quod Statuta seruētur in Terris Cōmunitibus, Vide infra, Capite. 135. STATVITVR, fol. 44. à Fronte. Vide etiam in Nouiss. cap. 174. STATVTA, fol. 56. à Fronte. Et cap. 180. IN FAVOREM, fol. 57. à Tergo. in fine.

47

RVBRICA GENERALIS,
DE APPELLATIONIBVS.

A QVIBVS SENTENTIIS POTEST APPELLARI,
ET INFR'A QVANTVM TEMPVS
TERMINARI DEBEANT, ET DE
MODO PROCEDENDI.

CAP. c. xxxj.

LATA Sententia diffinitiva in Causa Ordinaria, vel Summaria, Pars, quæ voluerit appellare, & quilibet alius, cui de Iure licet appellare, vel nullam dicere, teneatur infra Terminum quatuor Dierum continuorum, à Die latæ Sententiæ, exclusivè, & non ultra, ab ipsa Sententia diffinitiva, appellare, vel nullam dicere, ad Iudicem competentem, qua Appellatione, vel Nullitate interposita, procedatur in Causa ipsius Appellationis, vel Nullitatis coràm dicto Iudice, ad quæ fuerit Appellatû, hoc ordine, Quod post Appellationem ipsam, vel Nullitatem propositam, & interpositam, & Commissionem factam, de ipsa Causa Appellationis, Quam Commissionem teneatur Appellans, vel Appellatus, fieri facere, vni Partium Confidenti, vel vnius tantum in Contumaciam alterius, de Collegio Doctorû Mediolani, per Dominû Potestare Mediolani, ad hoc Deputatû, vel per aliû Iudicem competentem, vel alium Iudicem Ordinarium, qui ad hoc fit, & esse intelligatur specialiter Delegatus, ad tardius, infra tantum tempus, q̃ super sint ad minus, Dies viginti Viles, si fuerit prima Appellatio. In alijs verò Appellationibus, Dies vigintiquinq; Viles, ad complendum Annum, vel Biennium, vel Triennium datû, à Iure, ad proseguendas Appellationes, vbi indultû fuerit. Qui Commissarius ipsius Causæ Appellationis, cogatur ipsam Commissionem acceptare, omnibus Iuris remedijs, nec possit assumi ultra dictum Commissarium, nec sibi dari

De appositione Interlocutorij, vide, in Nouis, capite, 194. APPELLATIONES, fol. 62. à Tergo.

Hodie Appellati, Vel de Nullitate dici debet, infra Terminum quatuor Dierum continuorum, à die Intimationis Sententiæ, sic disponitibus Cõst. sub Tit. de Appellat. In prin. fol. 44. à fronte, & ibi §. QVA APPOSITIONE, fol. 40. à Tergo. Vide Multa ad hanc Statuti partem facientia. Quod petita Commissione non currant Tempora. Vide in Nouis, capite, 99. IN CASIBVS, fol. 34. à Tergo.

aliquis alius socius ad Examinandum ipsam Causam Appellationis, nisi fuerit de ambarum Parrium voluntate, Qua Commisione sic facta, habeat, & habere intelligatur Instantia ipsius Causae Appellationis. Dies viginti Vtiles tantum, ad eam Causam Appellationis, terminandam, Teneatur Appellās, vel nullam Dicens, per se, vel Procuratorē suum, infra Dies tres Viles, à Die factae Commisionis, vt supra, coram Commissario electo, vt supra, Libellum, seu Petitionem suam in Scriptis, porrigere, & Parti, vel Procuratori, qui cōparuerit ad Terminū dandi Cōfidentes, vel in Cōmissione, notificare, personaliter, vel ad Domum Habitationis. Quae petitio, qualiscunq; sit, dummodo tolerabilis, admitatur, & admissa esse intelligatur, Ipso Iure. Et iurare coram ipso Cōmissario, se, non Dolo, nec Calumnia, sed Credens iustum fouere Causam, appellasse, & nullam dixisse, ac statim, satisfare de restituendo, alteri Parti, omnia Damna, Interesse, & Expensas Litis praedictae, quae passa fuerit, & quae Taxata fuerint per Iudicē dictae Causae, si Ipse Appellans, vel nullam Dicens, succubuerit in dicta Causa Appellationis, vel Nullitatis, vel, si ipsam Appellationem, vel Nullitatem, non fuerit prosequutus, vsq; ad finē. Alioqui, ipsi Appellationi renunciassē, intelligatur, & prima Sententia, firma remaneat, & Exequutioni mandetur,

DE EODEM.

CAP. c. xxxi j.

POSTQVAM Statim, & sine vilo Intervallo, Statutus sit, & esse intelligatur Appellanti, vel nullam Dicenti, & Appellato, vel Appellatis, vel contra Quem, vel Quos, nulla dicitur, Terminus octo Dierum Vtilium, probandi, producēdi, ostendendi, & opponēdi, tam super Nullitate, q̃ Iniquitate dictae Sententiae, & alijs, ad ipsam Causam pertinetibus, quicquid ipsae Partes, & quilibet earū voluerint,

Institia Verò secūde Appellationis durat viginti quinque Diebus Vtilibus, vt infra, capite. 138. ET INTELLIGANTUR TVR, fol. 48, à Tergo, in fine.

Nota, q̃ hae omnia, quae in hac parte Statuti, & seq. vsq; ad Cap. Inferius, Incipiens, POSTQVAM VERÒ, dicuntur, Statuuntur etiam per Const. sub, Tit. de Appellat. praedicto, à 6. IS CONFIDENS, fol. 44, à Tergo, vsq; ad 6. LAETIA SENTENTIA, fol. 46, à Tergo.

Immo additur per dicti 6. IS CONFIDENS, q̃ Commissarius Appellationis debet iurare, pot ut iuratur per Iudices in prima Instantia,

Iuramentum Appellantis, ac Satisfactio.

Et An sufficiat iurare, vt in Statuto Marian. 25. 24 col. 8. vs. nec obli. 1.

Acta Causae habentur, pro productis, vt supra, Cap. 77. ACTA VERÒ, fol. 4, à Tergo.

Ipso Termino finito, statim omnia agitata, producta, & ostensa in ipso Termino intelligantur, & sint, Ipso Iure, publicata, & de eis vtrique Parti fiat Copia, si fuerit Requiritur.

DE EODEM.

CAP. c. xxxiiij.

SUCCESSIVE verò, statim Statutus sit, & esse intelligatur, Ipso Iure, vtrique Parti, Terminus sex Dierum Vtilium reprobandi, & impugnandi, & excludendi quaecumque agitata, producta, & ostensa in dicto primo Termino probatorio. Et, si aliqua Partium, in ipso Termino Reprobatorio produxerit Articulus, vel Capitula tendentia ad Reprobandum probata, & producta per alteram Partem in primo Termino probatorio.

De noua Iurium productione vide in Nouis, cap. 184. SI CONTINGAT, folio, 594 à Tergo,

Capitula ipsa, & Articuli produci debeant per tres Dies Vtiles, antè finem Dicti Terminii reprobatorii. Parte presente, vel legitime ad hoc Citata, & sibi data, vel oblata Copia, aliter produci non possint, nec admitti, & tunc liceat alteri Parti, contra quam Producta fuerint, & cuilibet alteri, cuius interfit coadiuuare, & corroborare per Legitimas probationes probata, vel producta in dicto primo Termino, quo Termino reprobatorio Elapso, quolibet agitata, producta, & ostensa in dicto Termino, intelligantur, & sint, Ipso Iure, publicata, & de eis fiat Copia, ut suprà, & quod omnes Exceptiones sint saluè in fine Litis, & reiectæ intelligantur, & cetera prout in Ordinibus Principalis Causse superius continentur, in Statuto primo posito sub Rubrica de Iudicijs.

Quod est in fol. p. à fronte, sub cap. 23, STATVLE TVR,

DE EODEM.

CAP. c. xxxiiij.

DEINDE dictæ Partes Compareant, & deferant, vel Exhibeant coram Commissario ipsius Causse Processus, & omnia Acta dictæ Causse nullitatis, & Appellationis lura sua.

DE EODEM.

CAP. c. xxxv.

QVI Commissarius, visis, & diligenter Examinatis prædictis, & Partium Allegationibus, quæ fieri voluerint, auditis, teneatur, & debeat, eā Causam diffinire, & terminare, per eius Sententiam Diffinitiuam, in Terminis dictorum Dierum Vitium, vt supra, limitatorum, cōgrue referendo,

DE EODEM.

CAP. c. xxxvi.

Idem per Cōst. 6. POST QVAM VERO, sub Tit. de Appell. fo. 45. à Tergo.

Et in hoc volumine supra, Cap. 14. §. SI QVIS, fol. 50. à Fronte,

POSTQVAM verò lata fuerit dicta Sententia, in dicta Causa Appellationis, vel Nullitatis, in quantum, & quantum confirmata fuerit prima Sententia, lata in Causa principali, non liceat amplius Prouocare, nec Appellare à dicta Sententia, nec, nulla dici, nec eidem aliquatenus contrariari, nec contra eā quicquam excipere, vel opponi, sed, prout lata fuerit, Executioni mādetur, omnibus iuris remedijs,

DE EODEM.

CAP. c. xxxvii.

An dicatur diuersa Sententia quando aliquid additur, vel diminuitur, quod sit substantiale, Bart. in l. Ius Civile. ff. de iust. & iud.

Idem per Cōst. Tit. eo. 6. SI VERO, fol. 45. à Tergo, in fine, Salus, q. Appell. Inter, quatuor Dies, à Die intimantis,

SI verò per ipsam Sententiam latam in dicta Causa Appellationis, vel Nullitatis, fuerit dicta prima Sententia, annullata, vel reuocata, vel aliquatenus reformata, particulariter, vel in totum, tunc liceat Succumbenti in Causa Appellationis, vel Nullitatis, & cuilibet alteri, cui de iure liceat, appellare, vel nullam dicere, infra Terminum quatuor Dierum continuorum, à die latæ Sententiæ, exclusiue, & non vltra, à dicta tali Sententia appellare, & Nullam dicere, ad Iudicem Competentem, vt supra,

DE EODEM.

CAP. c. xxxviii.

ET intelligantur esse Termini limitati in omnibus, & per omnia

per omnia, prout superius, in prima Causa Appellationis, est expressum, mutatis, mutandis, & congrua congruis referendo.

Saluò, q. Instantia dictæ secundæ Appellationis duret Diebus viginti quinque Vtilibus, infra quem Terminum proferri debeat Sententia, quæ Sententia quatenus fuerit conformis, Exequutioni mandetur, omnibus iuris remedijs,

Idem per Consil. Tit.º, co. 4. ET INTEL. L. 1.º GANTVR, & 6.º fol. 46. à Fronte, l. 1.º in. 4. INSTANTIA, in fi. Tit. & fol. 100. Additur, Quod Instantia Causarum, Appellationis proferri, & suspendi potest, vt in prima Instantia sancitum est.

Quando secunda Sententia dicatur confirmis prima, Dec. 26. 36. 3. col. 14.

DE EODEM.

CAP. C. XXXIX.

ITEM, q. omnes, & singuli Commissarij, Consultores, & Iudicantes, singulariter referendo, teneantur, & debeant eorum Cõsilia, & Sententias, tam in Causis principalibus, quam in Causis Appellationum, singulariter referendo, dare, & proferre in Scriptis, clarè, & apertè, ac sine vlla Cõditione, vel Alternatione, Et in ipsis Cõsilijs, & Sententijs declarare, & Taxare Expensas Litis, Damna, & Interesse, in Casibus, in quibus Pars, in ipsis Expensis, Damnis, & Interesse, de iure veniat Condemnanda, Sub pœna librarum centum sexaginta Imperialium Consultori, vel Iudicanti Contrafacienti, & Omittenti facere, prout suprà, Ducali Cameræ Applicandarum.

Et, prædicta non habeant locum in Causis, & Casibus Specialibus, in quibus prohibita sit Appellatio, vel Nullitas, à Iure Communi, vel ex forma præsentium Statutorum, vel ex dispositione Prouisionis Cridarũ, Decretorum, & Ordinum Ducalium pro Bonis vëndendis, Sed in his seruetur dispositio Prouisionis, super his specialiter, edita, Nec etiam in Causis Mercatorum vertentibus coràm Consulibus Mercatorum inter Mercatores, & ex Causa Mercantie, Sed in ipsis seruetur Statuta, & Ordines, & Decreta ipsorum Mercatorum, Nec etiam in Sententijs latis, à libris decem Imperialium infra, si Sententia lata fuerit per aliquem

De Appellatione Interior
quorum, Vide in Nouis
Capite, 196. APPEL
LANS, fol. 62, à terg.

Iudicentem sine Consilio Sapiētis, de Collegio Doctorum
Mediolani, nec etiā si Sententia lata fuerit, à libris vigin
tiq; Imperialium infrā, de Consilio Doctorum de Col
legio, vt suprà, vel per aliquem de dicto Collegio Delega
rum, vel Arbitrum, vel Arbitratorem, vt in Calibus predi
ctis, aliter appellari non possit, nec Reductio peti, nec gra
uari. Idem, in Interloquutoriis latis, Parte Citata, vel præ
sente, à quibus, Iure Communi Ciuili, appellari potest, ob
seruetur, quoad tēpus interponēdæ Appellationis tantum,

Q VOD PROTESTATIONES NON
IMPEDIANT TEMPVS APPELLA
TIONIS, NISI, ET CAETERA.

CAP. c. xl.

Vide suprà Capite. 42. § I
Q VTS, fol. 15, à fronte,
in prin. & in fi.

PER Protestationes, quæ sunt per Commissarium Ap
pellationis, asserentē non posse superesse Causæ illius Ap
pellationis, vsq; ad certum Terminum, vel quid simile, nō
impediatur, quominus tempus appellationis, vsq; ad certū
Terminum, vel quid simile, currat, nisi ille Commissarius
Appellationis, tūc iurauerit, q; calumniose, frustratoricē,
nec fraudolose, non protestatur, & q; verē credit esse impe
ditus, durante Tempore illius Protestationis, in quo Casu
Protestationi ipsius Commissarij, credatur, & stetur, Et Tē
pora, eo Casu, ipso Iure, non currant.

Idem intelligatur de Commissario Reuisionis Arbitramen
torum, vel Reductionis, debitē referendo.

A Q VIBVS SENTENTIIS NON
POTEST APPELLARI.

CAP. c. xli.

Appellatōe remota, quom
modō Reo succurratur
Cep. Cant. 13. 7. & an po
ced. respectu tertij posside
toris Dec. 26. 198. col.
4. vers. Postremō,
A Sententia Syndicorū nō
potest appellari, in Nouis
Cap. 13. A SENTEN
TIIS, fol. 13, à r^aia fi.

APPELLARI non possit à Sententia lata in Causis
Bannorum, Interdictionum Administrationum Bonorum,
vel Prædiorum, vel aliarū Causarum, in quibus Quesitio

vertitur vtrum cum Vicinis, vel vtrum cum Nobilibus, Burgi, vel Loci debeat substinere quis Onera, an non, & in Causis Alimentorum, quæ debentur, Pietatis Causa, tam de præfenti, quàm de futuro, non possit appellari, nec in Casibus, in quibus Appellationes prohibentur à Iure, nec in Casibus Mercedum, non excedentibus summam librarum quinquaginta Imperialium.

In alijs autem Casibus, in quibus potest appellari, Index ille, à quo appellatum fuerit, teneatur, & debeat deferre Appellationi, sub pœna librarum centum Imperialium, qualibet Vice, exigenda, etiã ante Syndicatum, finè alia Condemnatione.

Et nihilominus Processus, qui per eum fieret, post Appellationem, Ipso Iure, non valeat, & Appellationi Delatum sit, & esse intelligatur, Ipso Iure, & in Casibus, in quibus ex forma præfentium Statutorum prohibita reperitur Appellatio, prohibita etiã intelligatur Reuifio Arbitramentorum,

**QVOD VERVS CONTVMAX, NON
POSSIT APPELLARE.**

NON possit verus Contumax appellare, & intelligatur verus Contumax tantum, si Citatus personaliter, respondeat se nolle venire.

CAP. c. xliij.

**QVOD DICENS SENTENTIAM NVLLAM,
SI SVCCVBVERIT, NON
POSSIT APPELLARE.**

SI quis dixerit aliquam Sententiam nullam, & in ipsa Causa Nullitatis succubuerit, non possit ab ea Sententia lata super Nullitate allegata, seu dicta, vt supra, appellare, nec de eius Nullitate agere.

CAP. c. xliij.

À Sententiis Taxationum excepti, appellari non possunt, nec Abud Officium Implorari, infra cap. 146 AB ALIQVIBVS, fol. 51. à Fronte.

À quibus Sententiis Interlocutionis non liceat appellare, infra, Cap. 150. A SENTENTIIS, fol. 51. à tergo.

Quod à Sententia lata in Causa appellationis in quantum est confirmatoria Sententiæ in principio huius Causæ latæ, non possit appellare, vide supra Capite. 136. POST QVAM VERO, fol. 48. à Tergo, & in Cap. 146. LATA SENTENTIA, sub tit. de app. fol. 45. à tergo.

Vide supra Capite. 136. POST QVAM VERO, fol. 46. à Tergo.

QVOD QVILIBET EX IUDICIBVS, SEV COM-
MISSARIIS APPELLATIONVM, IN-
TELLIGATVR ESSE MAIOR.

QVILIBET ex Iudicibus Appellationum, censeatur,
& intelligatur esse Maior Iudex, illo, qui tulit Sententiam,
quoad hoc, vt appellari possit ad eum, à Sententia lata, vel
ferenda per aliquem Iudicentem, Commissarium, vel De-
legatum.

DE SATISDATIONE DICENTIS
SENTENTIAM NULLAM.

QVILIBET, qui dicere voluerit Sententiam nullam,
teneatur dare Satisfactionem, quemadmodum tenetur, ille,
qui appellat,

Bart. in l. Quid sub Condi-
tione. §. si. ff. de Condi-
tione.

QVOD POSSIT SIMVL, ET SEMEL
APPELLARI, ET DE NVLLI-
TATE SENTENTIAE DICL

POSSIT simul, & semel Appellari, & de Nullitate Sen-
tentiae dici, & prosecui coram Commissario Causae Appel-
lationis, hoc modo, q. in quantum sit nulla, dicatur nulla, &
in quantum aliqua, dicatur iniusta, seu iniqua.

QVALITER POSSIT PROCEDI, NON
OBTANTE ABSENTIA
APPELLATI.

IN Causa Appellationis, & Nullitatis, possit semper, &
debeat procedi, non obstante absentia Appellati, dummodo
Circetur, vel alias moneatur ipse Appellatus, vel Procurator,

⁵¹
eius, seu legitima persona, pro eo, in Processibus, in quibus
de iure moneri debet, usque ad finem Causarum.

QVOD A SENTENTIIS TAXATIONVM,
NON POSSIT APPELLARI, NEC AL-
VD OFFICIVM IMPLORARI.

CAP. c. XLVII.

AB aliquibus Sententijs latis, vel ferendis super Taxa-
tionibus expensarum Litis, vel super eo, de quo Quæstio
vertitur an expensæ Litis debeantur, vel ne, non possit ap-
pellari, querelari, nec supplicari, nec de Nullitate agi, nec
excipi, nec aliud Officium implorari, nec peti Reductio ad
arbitrium Boni Viri.

De Executione expensarum taxatione, vide
supra, Capite. 56. § 1
QVIS, fol. 20. à tergo,
in fine. & fo. 21. à fronte,
in prin.

DE GRAVAMINE PRAECEPTI,
ET INTERLOQUVTORIAE.

CAP. c. XLIX.

SI quis dicere voluerit aliquod Praeceptum, seu aliquam
Interloquutoriam, latam, seu laram, Partibus praesentibus,
vel vna praesente, & altera per Contumaciam absente, abs-
que Consilio Sapientis de Collegio Iudicum Mediolani,
contrario Imperio, per eundem Iudicem, debere reuocari,
possit, & debeat hoc dicere, infra duos Dies Viles, à Die
Grauaminis illati, & scientiae, computandos, & non vltra.
Idem habeat locum in Praecepto, seu Interloquutoria, facto,
vel lata, Parte absente, & non Citata, in Casibus praedictis.
Et nisi fiat Reuocatio, vt supra, teneatur Iudicis ad Peti-
tionem cuiuslibet ipsarum Partium, Grauumen ipsum.
COMMITTERE Partium Considenti, vel vnus in Contuma-
cia alterius, infra duos Dies Viles, post Interpositionem Gra-
uaminis, videndum, & examinandum, & ipsi Iudicet Consule-
dum, qui Consultor teneatur Consilium suum in Scriptis dare, infra
quindecim Dies, à die Commissionis sibi factae exclusiue.

De consilio sapientis super
aliquo articulo, vide in
pra. cap. 58. IN QVI
BVSCVNQVE,
fol. 22. à fronte.
De Nullitate, An semper
possit dici Ang. de Aze-
tis. in. l. 6. expressum, col.
39. vs. quero, Vidimus,
s. ff. de Appell.

Quid tunc sit seruandum,
Vide in Nouis. Cap. 19.
APPELLAND, fol.
62. à tergo.

Et, si in dicto Termino non fuerit datum, vt supra, vltius non audiat, sine tamē præiudicio Iuris Appellandi, vbi Ius appellandi competat, & tunc, si in tempore dixerit, teneatur, ipsa Die, vel sequenti proximè Iuridica, deponere Salarium Sapientis, secundum formam Statuti de Sapientibus dandis.

Et, si contingat aliquem dicere Interloquutoriam, seu Præceptum, contrario Imperio, debere reuocari, & succubuerit, amplius ad tale Grauumen prosequendum, non audiat, & Succumbens, condemnatur in expensis, prout in alijs præsentibus Statutis, continetur.

A QVIBVS SENTENTIIS INTERLOQVVTORIIIS NON LICEAT APPELLARE,
QVERELARE, SVPPlicARE,
NEC ALITER AGERE.

A Sententijs Interloquutorijs latis, vel ferendis de Consilio alicuius de Collegio Iurisperitorum Mediolani, vel per Iudicentem de expresso consensu Partium, aut per aliquem de Collegio prædicto, Delegatum, aut Arbitrum, vel Arbitratorem de Collegio, vt supra, non possit Appellari, querelari, nec supplicari, nec aliter de Graumine agi, conquesri, nec excipi, nec Iudicis Officium implorari, nec Reductio ad Arbitrium Boni viri peti.

Et prædicta habeant locum, tantum in Emergentibus, & Incidentibus.

An de Nullitate dici poterit Pap. in lib. Exequatur, Sententis diffin. 4. primo col. 2°. Vers^o. QVID AVTEM, Arret. 29. 75. col. pen.

App^o, vnus prodest alijs. l. si qui separatim. §. si. ff. de appellat.

DE PERSONIS QVIBVS LICET APPELLARE PRO ALIO, SEV ALIIS.

PROCVRATOR ad Causas, possit. & ei liceat appellare, & Causam Appellationis prosequi, & alia facere, quæ

CAP. c. l. j.

expedierint in ea Causa Appellationis, siue dictus Procurator fuerit in ea Causa, ex qua sequuta est Appellatio, siue non, liceat etiam cuilibet alij Personę, pro alio appellare, dū tēpore, quo appellat, vel infrā octo Dies, à Die talis Appellationis interpositę, inclusiue, Satisfactionē faciat, cum Idoneo Fideiussore, vel Idoneis Fideiussoribus, q. ille, pro quo, vel cuius nomine, appellauit, vel appellat, ratum, & firmum habebit, & in Iudicio stabit, & perseuerabit, & quę iudicabūtur, super ea Appellatione, attēdet, & obseruabit,

De Satisfactione prestanda per Defensores, vide ius pri. Ca. 71. SI CONVENIATVR, fol. 26, à fronte,

QVOD VBI CONTINGAT APPELLARI A
SENTENTIA LATA, SVPER PRAECEPTO
QUINDECIM DIERVM VTILIVM,
VEL ALIA EXEQUVTIONE
COGNOSCATVR SV-
PER AGITATIS.

CAP. c. Liij.

SI contingat per Reum appellari, à Sententiā lata supēr Præcepto quindecim Dierum Utilium, vel alia Exequutione concessa, vel impetrata, contrā quam Exequutionem, facta fuerit, Contradictio, vbi ex forma presentium Statutorū Contradictori, Statutus fuerit, vel pro Statuto habitus fuerit, Terminus quindecim Dierū Utiliū, talis Causa appellationis cognoscatur, & decidat supēr Agitatis in principali Causa, nec nouę Probationes admittantur, sed facta Solutione, si, is, q. soluerit, prætēderit indebitē soluisse, salua sint sibi Iura, vt in presentibus Statutis, alibi scriptum est.

De quo Præcepto tractat supēr, Capite. 42. SI QVIS, PRIMA FACIE, fol. 15, à fronte,

DE STATVTIS SERVANDIS IN TERRIS
COMMVNIBVS, ETIAM IN CAVSSIS
APPELLATIONVM.

CAP. c. Liij.

STATVITVR, q. omnes Terrę Communes existentes

G iiii

Quodd est supēr in. d. cap. 42. SI QVIS, PRIMA FACIE, Vers. SIVERO SATIS FACTO, folio. 16, à fronte, & habetur etiam in Nouis, Capite. 101. STATVITVR, fol. 44, à fronte,

Idem Statuitur in vicino
Statuto huius voluminis
quod Incipit, STA-
TUTVM, fol. 56. à r.
Qua p̄na puniuntur Ne-
gligentes obseruare, vel
Dimittentes, Vide in No-
uiss Cap. 71. POTE-
STAS, fol. 55. à fron.

inter Mediolanum, & Papiam, & Mediolanum, & laudem,
teneantur seruare Statuta Communis Mediolani in omni-
bus, & per omnia,

R VBRICA GENERALIS DE EXEQVVTIONIBVS.

QUALITER, QVIS, ET CONTRA
QVOS, DEBET INDVCI
IN POSSESSIONEM.

CAP. c. liiij.

De Personis, & Pignori-
bus indebitè capus, rela-
xandis sine illa impenia,
Vide in Nouiss. Cap. 70.
S I CONTIN-
GAT, fol. 22. à tergo.
De prohibitis Captiui-
& Molestationibus has
betur Rubrica in Nouiss.
folio, 20. à fronte, & ibi
videas.
Quando dicitur in Præcep-
to, FIRMO MAN-
NENTE PRÆCEP-
TO, Iudex debet
in Subscriptionem facere
mentionem, aliis non va-
lentia verba, ita habes
tur in Nouiss. Cap. 20.
DECLARATVR,
fol. 65. à Fronte, in fine.
De Possessionibus et di-
cibus, vide supra, cap. 15.
IN POSSESSIO-
NIBVS, fol. 4. à ter-
go, in fine.

De pactis Creditorum in-
grediendum Possessionē
vide infra, Capite, 173.
PACTA, folio, 59.
à fronte.

NON debeat Præcepto alicuius Iudicantis aliquis in-
duci in Possessionem, vel statui inducendum, alicuius Rei
immobilis, nisi contra Bannitum, vel Minorem, vel Men-
tecaptum, seu Furiosum, vel Bona vacantia, vel contra ali-
quem, cui Bonis esset interdictum, vel quando aliquis con-
uenitur, Actione in Rem, & non defenditur, tunc possit
Actor petere pronunciari ipsum esse mittendum, & mitti in
Possessionem Rei, in præiudicium ipsius non Defendentis
vel, nisi in Casibus, de quibus fit specialis mentio, aliquem
posse induci in Possessionem, vel statui inducendum, lege
aliqua Municipali, vel nisi, ubi reperitur lege Municipali
cautum, & per omnia Iuris remedia, vel æquipolentia ver-
ba fiat Exequutio.

QVOD NON DETVR PRÆCEPTVM IN-
TRANDI IN POSSESSIONEM, NISI
CITATO POSSESSORE.

CAP. c. lvi.

NVLLVS Iudicens possit, nec debeat concedere ali-
quod Præceptum intrandi in possessionem alicuius Rei im-
mobilis, nisi Citato eo, qui esset in Possessione, seu tenuta.
Et prædicta non vendicent sibi locum in Exequutione.

Sententię, vel Pręcepti facti in confesſum, nec in illis Caſibus, quibus pręceſſit Poſſeſſio Tędialis, & vult procedi ad accipiendum Poſſeſſionem Corporalem, vel, niſi aliter ſit conceſſum, aliqua lege Municipali, quo Caſu conceſſo, vel Caſibus conceſſis, concedere poſſit, & debeat, & ſi contrę fieret, condemnetur Iuſdicens in libris centum Imperialium, quę pęna applicetur pro medietate Comuni, & pro altera medietate Parti, & id. quod fecerit in contrarium, nullius ſit valoris, & momenti.

DE PRAECEPTO CONCEDENDO AD
EXEQUUTIONEM PACTORVM.

CAP. C. LVJ.

VIGORE Pactorum Exequutiouum Inferorum in Instrumento, vel Instrumentis publicis, cui, vel quibus non ſit pręſcriptum, teneatur Iuſdicens contrę Obligatum, vel Obligatos in Instrumento, vel Inſtrumētis, vt ſuprę, & eorum Hęredes, mittere Creditore in Poſſeſſionem Rerum immobilium, vel concedere Pręceptum intrandi in Poſſeſſionem Rerum immobilium, Citato tamęn, eo, qui eſt obligatus in eo Instrumento, vel in eis Instrumentis, vel eius Hęrede, ſi eſt in Poſſeſſione, ſeu tenuta.

Et hoc, niſi infrę quinq; Dies Vtiles, ipſe Citatus poſſidens, vel tenens, ſi eſt Debitor nominatus in Instrumento, vt ſuprę, Si veró fuerit Hęres, vel talis perſona, quę indigeat Tutore, vel Curatore, infrę decem Dies Vtiles, oſtendat legitimam deſenſionem. Hoc addito, q; facta Comparitione, per Debitorem, vel eius Hęredem, non currat Tempus ipſorum Dierum, vt ſuprę, niſi facta Productione Inſtrumētis, vt ſuprę, Parte pręſente, vel Citata, & oblata Copia Inſtrumēti, vt ſuprę. Et, ſi per Debitorem, vel eius Hęredę, Teſtes, vel aliqua Iura indiſcto Termino producta ſint, tali Caſu, habeant locum diſpoſita in Statuto incipiente,

De pręcepto quindecim Dierum Vultó, Vide ſuprę, ca. 42. SI QVIS, PRIMA FACILE, fol. 15. à fronte.

Quid non ſiant Exequutiones ſint Antianis, & Conſulibus, Vide infrę, Capite. 194. ITEM QVOD IPSI, fo. 64. à tergo, Et in Conſil. ſub tit. de Exequut. & ſuprę, Iuſdicen. In princ. fol. 56. à fronte.

De Pactis Creditoris, via de apoſtillam ad ſuprę ſcriptum Statutis facta, Sed An contrę Tertium iſtud Pręceptum cõcedi poſſit? Bar. in l. Creditor in. 4. q. princ. C. de Pign. Barba. 25. 28. col. 6. p. p. Anchaz. 25. 113. col. p. docy 25. 82. col. 2. lu. 4. & .5. Concluſione, libro tertio.

Est suprà fol. 15, à fronte.

SI QVIS, PRIMA FACIE, firmis tamèn manentibus Terminis limitatis, ex forma præsentis Statuti, si verò in eo Terminò, ut suprà, non fuerint producti Testes, nec alia lura producta, tunc fiat Missio in Possessionem, per ipsum Creditorem, requisita, qua Missione facta, si Debitor, vel eius Hæres constare fecerit infra triginta Dies Vtiles Debitum non subesse, pro quo facta fuerit ipsa Missio, illa per Iudicem reuocetur.

De vltimis voluntatibus, vide infra, Capite. 3. 19.
SI QVIS, folio 104, à fronte, & sequentia Statuta vsquè ad fol. 106.
De modo procedendi in Causis legatorum ad pias Causas, vide suprà, cap. 47. **DOMINVS POTESTAS**, fol. 18, à Tergo.
Ad hoc Statutum etiam, vide Const. sub, Tit. de Testa. & vlt. volunt. per totum, fol. 60, à tergo.

DE EXEQUVTIONE VLTIMARVM VOLVNTATVM TESTAMENTORVM, ET DONATIONVM CAVSSA MORTIS.

CAP. c. lviij.

NULLVS Magistratus, aut Officialis, ex quibuscunq; Iudicentibus Ciuitatis, & Ducatus Mediolani, vel Feudatarius, aut eius Officialis, aut Delegatus, quacunq; Fulgeat dignitate, vel præditus sit Potestate, audeat, nec præsumat Defunctorum Testamèta, Legata, seu Donationes, Causa Mortis legitimè confecta, seu confectas, vel aliter quomodocunq; in eis legitimè disposita infringere, aut quouis modo, horum Exequutionem impedire, sed ipsas vltimas voluntates, legitimè confectas, ut suprà, teneantur, ij ad quos, quomodocunq; spectet, postquàm fuerint legitimè requisiti, exequi, q̃ celerius, fieri possit, vlla absq; prorsus cauilloso, vel sinistra Interpretatione, & nisi illa, vel ea, quæ mētī Testatoris legitimè deferuiat, admissa, ac inde, & pro ipsis vltimis voluntatibus, de quibus suprà, per quemcunq; ex Magistratibus, & Iudicentibus prædictis, procedatur summarie, simpliciter, & de plano, sinè strepitu, & figura Iudicij, omni prorsus cauilloso Interpretatione, & Declaratione cessantibus, ac friuolis quibuscunq; Exceptionibus, omninò reiectis, nec quisquā præterea, ex Magistratibus, Feudatarijs, Officialibus, aut alijs Iudicentibus prædictis,

præsumat quouis modò, directè, nec per Indirectum alicui inhibere, quin quisq; in Ciuitate, & Ducatu Mediolani possit, & valeat prout maluerit legitimè testari, aut Donari-
nes Causa Mortis, vel alias, quafuis vltimas voluntates legiti-
mè conficere.

Et prædicta omnia, obseruentur, nisi per Litteras Ducales, manu propria Principis subscripras, secus tibi fuerit iniun-
ctum, si quis autèm prædicta negligere, aut contra ea veni-
re, præsumperit, penas contra Iuris Dispositionem Con-
temnentes æditas, se nouerit incursum.

DE SENTENTIIS EXEQUVTIONI

MANDANDIS.

CAP. C. LVIIJ.

QUILIBET Iudicis, qui indè fuerit Requiritus, teneatur Exequutioni mandare omnes Sententias, per quemcunq; Iudicentem, vel Delegatum latus, vel quæ de cetero ferrentur, & etiàm Præcepta Arbitria, vel Arbitra-
menta, quæ in Rem transuerint Iudicatum, & quæ mere-
antur Exequutionem, omnibus Iuris Remedijs, etiàm per
Missionem in Possessionem, elapso Terminò in Sententiâ
Arbitrijs, vel Arbitramentis Apposito, vel elapsis triginta
Diebus, si Terminus in Sententiâ Arbitrijs, vel Arbitramen-
tis nõ fuerit appositus, sub pœna Iudicetis libraru quinqua-
ginta Imperialium, applicanda pro medietate Cõmuni Mti,
& pro alia medietate Parti Requirētī ipsam Exequutionē.

De Sententiâ Exequutionis
in mitem, et sua Defensio-
nem, & Defensores in
Re Defensa, Vide suprà
Cap. 72, SI QVIS,
fol. 26, à Fronte.

DE EODEM,

CAP. C. LIX.

IDEM habeat locum in Exequutione Præcepti quinde-
cim Dierum Vitilium, de quo fit fienda Exequutio, secun-
dum formam præsentium Statutorum.

Saluo, q; si quis petierit Exequutionem alicuius Sententiæ
late, vel Præceptorum, Arbitriorum, vel Arbitramentorū

De quo habetur suprà in
spẽ dicto, Cap. 42. SI
QVIS, PRIMÀ
FACIE, fol. 25, à fronte.

factorum à Triennio retrò, vel Præcepti quindecim Dierū
Vtilium, transmissi à Triennio retrò, tunc Iudex non debe-
at Exequutionem ipsam cōcedere, nisi citato eo, contra quē
petitur Exequutio, vel eius Hærede, quo, vel eius Hærede
Citato, & non comparente, vel legitimam Causam Defen-
sionis, non ostendente, infra breuem Terminum, a Iudice
statuendum, fiat Exequutio, non obstante eius Contradi-
ctione, nec Statuto de Sapientibus dandis, cui Statuto
quantum est, in hac Parte, sit derogatum, Ipso Iure.

QUALITER SENTENTIA MANDETUR
EXEQVVTIONI, CONTRA
IMPEDIENTEM.

SENTENTIA lata, & ferenda in Actione Reali, mera,
vel mixta, seu in Actione in Rem scripta, pro Actore Exe-
quutioni mandetur, contra quemlibet Impedientem Exe-
quutionem, nisi Impediens docuerit se possidisse, tempore
Litis cēptæ, vel incontinenti, videlicet, infra breuem Ter-
minum, vt suprà, docuerit se habere potiora Iura aliundè,
quàm à Victo.

DE EODEM.

IDEM locum habeat in Arbitrijs, & Arbitramentis, quæ
in Rem transierint iudicatā, & Exequutionē mereantur.

DE EODEM.

IDEM etiam habeat locum, si agatur, seu actum sit licet e-
ingredi vigore Pactorum Exequutiuiorum, super quibus
sit Iudicatum, vel Arbitratum.

55

QUALITER CREDITOR, AD PETITIONEM
ALIORUM CREDITORUM, TENEATUR
RECIPERE IN SOLVTVM DE
RE, QVAM POSSIDET.

SI quis Creditor possideat de Rebus Debitoris sui, teneatur ad Petitionem aliorum Creditorum suorum, seu alicuius eorum, recipere In Solutum, de Re, quam possidet, vsque ad quantitatem Crediti sui, & superfluum relinquere alijs suis Creditoribus, & hoc expediatur Officio Iudicis, sine Libello, & absq; alia Lite.

CAP. c. Lxiiij.

Et hoc habeat locum in illis Rebus, quæ commodam Diuisionem recipiunt, Si verò res non receperit commodam Diuisionem, tunc Creditor Possidens, teneatur, prius facta Aestimatione Rei, quam possidet, satisfacere alijs Creditoribus, à quantitate Crediti sui, suprà, aut, q, Res ipsa vendatur, facta debita Subastatione ipsius Rei, de quo Precio, satisfiat ipsi Creditori possidenti, pro quantitate Crediti sui, si fuerit Anterior, & superfluum relaxetur alijs Creditoribus suis, secundum Anterioritatem ipsorum Creditorum,

DE EODEM.

CAP. c. Lxiiij.

SALVO, si Creditor non possidens, habet, & Meliora, & potiora Iura, comparuerit, & contradixerit, ratione sui Iuris, & Interesse, alicui nouitati factæ, vel quæ fieri velit per alios Creditores, seu per aliquem eorum, super Rebus Debitoris, vt ipse Creditor contradicens, & habens meliora, & potiora Iura possit compelli ad Petitionem aliorum Creditorum, seu alicuius eorum, ad recipiendum In Solutum, de Rebus Debitoris, vsque ad quantitatem Crediti sui, facta prius Aestimatione, vt suprà, si Res commodam Diuisionem receperit, & in superfluo non impedire alios

Proximo præcedenti Statu
to, Incipit, SI QVIS
CREDITOR, cap
p. 163.

Creditores, & hoc expediatur, vt suprà,

Et in quolibet prædictorum Casu, dicta Receptio, & Datio
In Solutum, sine aliqua solemnitate Iuris, & Satutorum
Communis Mediolani, possit fieri, & fiat per Iudicem com-
petentem, facta Aestimatione, vt suprà, dum fiat in præsen-
tia Partis, vel in absentia, ea, tamen legitime Citata, quod
Dominium Rei, vel Ius ipsius Debitoris, transferendum,
sine tamen præiudicio aliorum Creditorum.

Hoc tamen intellecto, qd, si Creditor possidens, vel Contradi-
cens, vt suprà voluerit relinquere alteri Creditori tantum, de
dictis Bonis Debitoris, quantum ascendat suum Credi-
tum, facta prius Aestimatione, vt suprà, possit hoc facere.
Et, eo casu, non possit compelli ad recipiendum In Solutum,
vt suprà, sed tamen in prædictis Casibus, vbi facta sit Da-
tio In Solutum, vt suprà, & in quocumq; alio Casu, in quo per
Ordinarium, vel Delegatum, aut Arbitrum, vel Arbitra-
torem, de Bonis Debitoris, fit Datio In Solutum, possit De-
bitor, & eius heredes, infra Annum, redimere eam Rem, da-
tam In Solutum, eodem præcio, pro quo data fuerit In So-
lutum, soluendo etiam expensas ipsius Darionis In Solutum,
& etiam expensas, vtiliter, vel necessario, factas, tam in Re,
quam occasione Rei, quo Anno Durante, non possit Res
ipsa Damnificari, nec deteriorari.

De his, qui volunt offerre
de Bonis insolutum, via
de in Nouis. Cap. 413.
DEBITOR, fo. 140,
à fronte.

DE EXEQUVTIONE FACIENDA.
OCCASIONE CON-
TUMACIAE.

CAP. C. LXV.

VIGORE solius Contumaciae, data contra Citatum
non comparentem, non concedatur Præceptum robandi,
contestandi, vel in Deposita ponendi, vltra valorem li-
brarum decem Imperialium.

Et, si Robatio semel facta fuerit, non concedatur amplius Præceptum robandi, & vt supra, nec etiã Vigore Præcepti iam concessi, possit fieri alia Exequutio, nisi clapsis octo Diebus.

Sed, Comparsente Cōtumace, vt supra, & soluente Expensas, reuocetur Præceptum cum Sequitis exindè, & Contumacia cancelletur, ita tamen, q̃ illo Die, quo data fuerit Contumacia, Exequutio ipsa, non concedatur, neq̃ fiat.

Die Contumaciæ non potest concedi Exequutio.

QUALITER RES ROBATAE, DEBENT
VENDI, AD VTILITATEM
DEBITORIS.

CAP. C. LXVj.

SI plures Res robatae sint, siue in vna vice, siue in pluribus, & contingat eas Res posse vendi, q̃ vendantur, solummodò illæ, quæ sufficiant ad Debitum soluendum, cum Expenfis legitimis, si commodam Diuisionem, & non damnosam, recipiunt, & Residuum restituatur Derobato, & nullatenus vendi possint.

Si verò Res vna, vel plures robatae non capiant commodam Diuisionem, & vendantur maiori precio, quàm sit Creditum, cum Expenfis, Residuum precij detur Debitori.

QUOD PRO DEBITO PRIVATO NEMO
PERSONALITER CAPIATUR,
NISI IN CASIBVS
INFRASCRITIS.

CAP. C. LXvij.

PRO Debito priuato regulariter, nemo Subditus Ducatus Illustrissimi Domini Domini Nostri possit personaliter capi, nec contestari, nisi in Calibus, & in Causis infrascriptis, videlicet, Pro Condemnationibus Expenfarum Litis, quæ transuerint in Rem Iudicatam.

tutum fuit per Const. Immo etiã per, d. 6. additum fuit quoddam istæ Captiones non possunt fieri in Causis finibus Palatii Prætorum, nec post. 24. horam i Dei, nec contra conducent. videlicet ad Cunctas causas, & redeundo, sub tit. de Exequut. & fam. luid. 6. HAS TAMEN, folio, 57. à fronte,

De Termino probandi contra Exequutionem, vide in Nouis. Capite. 201. STATUITVR, folio, 44. à fronte, Et in Const. sub Tit. de Iud. 6. SI PER APPARENTEM, folio, 39. à Tergo.

Quoddam Pignora derobata non possunt per lapsum duobus Annis, Vide infra, Cap. 247. ELAPSIS, fol. 84. à Fronte.

De Denunciatione Pignorum, vide infra, Cap. 248. DENUNCIATIONES, d. fol. 84. à fronte, & vide etiã de iura sequestrationis, quæ faciunt ad hanc Materiam,

Ad hoc Statutum, vide Const. sub Tit. de probatib. & concessis Exequutioni à Prince, vique ad. 6. CONSVETVM EST, fol. 55. à fronte, & ibi eo, Tit. 6. COLONI, fol. 55. à Tergo. Quoddam nullus extrahatur de domo, vel ecclesia occasione Debiti publici, vel priuati, vide in Nouis. Capite 65. NULLA LVVS, fol. 21. à Tergo, in fine. Quoddam etiam de

Delictis, & Concessis
Exeq ut quæ fieri possint
ad petitionem Domini
contra eum Massarij, & c.
Vide infra, capite. 2. 2.
LICITUM SIT,
fol. 79. à fronte, in fi. e.
Quod De eui pro Debito
publico, non possint seque-
strari, vide infra Ca. 242.
ALIQVIS, folio 82.
à tergo, quod e iam ha-
bet locum quiddo De-
bitio indebitè facta fuit, si-
nè pro Debito publico,
sine priuato, vt ibi. d. cap.
Quod Relaxatus è carce-
re, instituit pietatis, vlti-
us non possit capi, Statu-
tum est in hoc vol. sub
Cap. 2. 9. SI QVIS,
fol. 82. à fronte.
Et, q Relaxati non possint
ipso die capi, Statuitur in
hoc vol. sub Capite. 241.
ALIQVIS, folio, 82.
à tergo.
Quod Cont statio notifi-
canda sit Capeno, Die Cò
testationis, vel sequenti,
vide infra cap. 259. SI
CONTINGAT,
fol. 87. à fronte, in fine.
Quod Nullus impediatur
in certis Locis, nec dieb⁹,
pro aliquo Debito publi-
co, nec priuato, vide infra
cap. 260. ALIQVA,
fol. 87. à Tergo.

Quod Statutum est infra,
ca. 241. MINORES,
folio. 82. à Tergo.

Ducentes Victualia, mole-
stari non possunt pro De-
bito & cpi, (quibuscù per-
sonis exceptis) Cap. 67.
FERRVM. fol. 21. à
tergo, & Capite. 177.

QVAELIBET, fol. 56. à Tergo, in Nouis.

Quod nullas extrahatur, & cetera.

Item quod inquitur pro Debito Pensionis possint capi, si euenerit Domum sine licentia, Domini, vide In

Nouis, Cap. 417. PENSIONANTES, fol. 141. à fronte,

Item pro Depositis, etiã non sequuta Condamnatione, pro
ipsis Depositis.

Item pro Alimentis.

Item pro Fictis, & Redditibus Debitis, per quoscunq; Co-
lonos, Partiaros, Fictabiles, Pensionantes, pro Bonis, ex-
trà Redefossam Mediolani existitibus, vel Molenarios, &
quemlibet Masculum de Familia sua, Maiorem annis qua-
tuordecim, Necnon Massarijs, & Adiutorijs Massarijo-
rum Bonorum immobilium, sitorum extrà Redefossa, vt su-
prà, scilicet, in Corporibus Sanctis, vel Ducatu Mediolani,

Item pro Fictis Libellariis quorumcunq; Bonorum immo-
bilium, sitorum in Corporibus Sanctis, vel in Ducatu Me-
diolani, dummodo ipsa Bona Emphiteotica, non sint in ali-
quibus Fortilicijs, scilicet, intrà mœnia aliquorù Fortilicio-
rum, Et dummodo ipsa Bona, pro quibus solui debeat Fi-
ctum Libellarium, non fuerint per Emphiteotam vendita,
seu aliquotismodò alienata, & successiue ad Libellum con-
ducta, per illum, qui alienasset, cum Promissione, Conuen-
tione, siue Concessione in eodem Instrumento, aut incon-
tinenti, vel ex intervallo, appositis, possendi redimere, seu
recuperare Bona ipsa in perpetuum, vel ad Tempus, in pe-
cunia numerata, & non aliter.

Qui Massarii, Partiarij, Coloni, Fictabiles, Pensionantes,
Emphiteotæ, & Molenarij, vt suprà, non possint vii benefi-
cio indulto in fauorem Sexagenariorum, Nec etiam predi-
cti Massarii, Partiarij, Coloni, Fictabiles Pensionantes, &
vt suprà, & Molenarij, Nec illi de eorum Fam lia Maiores
annis quatuordecim, & Minores annis decemotto, vii pos-
sint beneficio ipsius Statuti de Sexagenario, & de Minore
annis decemotto.

Item pro Banno de Fideiussore non exonerato,

Item in omnibus alijs Caussis, & Casibus Expressis in Sta-
tutis Communis Mediolani, & Decretis, ac Ordinibus
Ducalibus

QVAELIBET, fol. 56. à Tergo, in Nouis. Quod etiam habetur in Const. vt Dictum fuit in suprà

scripta Apostilla, Quod nullas extrahatur, & cetera.

Item quod inquitur pro Debito Pensionis possint capi, si euenerit Domum sine licentia, Domini, vide In

Nouis, Cap. 417. PENSIONANTES, fol. 141. à fronte,

Ducalibus, in quibus sit cautum in contrarium.
Item illi Debitores, quorum Bona per eorum vxores, aut earum nomine, iurium suorum dotalium vigore, apprehendantur.

QVOD PRÒ DEBITO NON LIQVIDO
NON POSSIT IUSDICENS, NEC
ÆSTIMATOR DARE
IN SOLVTVM.

Quando non possint Res
nà in solutum offerri, ha-
beur enim in Nouiss.
Ca. 41). DEBITOR,
fol. 140. à fronte.

NON possit de cætero per Iusdicentem, nec Æstimato-
rem dari In Solutum Creditori aliquid, prætextu alicuius
Debiri non liquidi, Et si contrafactum fuerit non valeat
Æstimatio, nec In Solutum Datio, pro tali Debito, facta.

CAP. c. LXVIII.

DE ELECTIONE ÆSTIMATORVM.

CAP. c. LXIX.

ÆSTIMATORES Communis Mediolani de cætero
eligantur per Illustrissimum Dominum Dominum Me-
diolani Principem, seu eius Magnificum Senatum secretū,
singulis annis, in principio ipsius anni, & eorum Officiū
durare tantū habeat annum vnum, & non vltra, nec pos-
sint Æstimatores ipsi vltius confirmari, nec denuò con-
stitui, nisi elapsis tribus annis, steterint sine ipso munere
Æstimandi.

Et facta ipsa electione, vt suprà, iurare teneantur ad Offici-
um Prouisionum, iuste, & legaliter ipsum Æstimandi Offi-
cium exercere, ac etiam iurent ipsi electi, vt suprà, de non
accipiendo aliquid directe, nec per indirectum, nec alio
quouis modo pro eorum Æstimationibus, vltra Salarium,
quod sibi ex forma præsentium Statutorum taxatum est, &
de ipsis iuramentis, sic præstitis, fiat publica scriptura, ad ip-
sum Officiū Prouisionis.

H

Et tamē, propter huiusmodi Iuramenta præstanda, & quãlibet Scripturam proindē faciendam aliquid ab ipsis Iurantibus exiginequeat, sub pēna librarum sexdecim Imperialium, & plus, Arbitrio Iudicantis eligentis ipsum Aestimatore, pro qualibet vice, qua contraxerit, in quam, Ipso Iure, & Facto, incurrat taliter Exigentes, contra Formam præsentis Statuti, applicandam pro medietate Communi Mediolani, & pro alia medietate illi, vel illis, a quo, vel à quibus fuerit exactum.

Et quam pēnam exigere teneatur dictus Iudicēs, omnibus Iuris remedijs, statim cū fuerit ei notificatum.

Et Facta electione Aestimatoris, vel Aestimatorum cogantur ipse Aestimator, vel ipsi Aestimatores, omnibus Iuris remedijs, etiā per personalem Detentionem, acceptare Commissionem, & ipsam exequi, pro remuneratione sibi taxata in præsentibus Statutis tantum.

DE MODO SERVANDO IN AESTIMATIONIBVS RERV, QVAE
AESTIMARI DEBENT.

CAP. C. LXX.

IN Aestimationibus Rerum quarumcūq, quę de cetero fieri contingunt in Ciuitate, vel in Ducatu Mediolani per quoscūq, Iudices, Ordinarios, vel Delegatos, Arbitros, vel Arbitratores, vel alios quoscūq, Iudices, corā quibus agi continger, de Aestimatione cuiuslibet Rei, teneantur Iudices ipsi, & vt supra, eligere, ad Instantiam Partium, vel alterius earum, Aestimatore vnū, in Arte peritum, secundum qualitatē Rei, quæ fuerit æstimanda, Partium Cōfidentem, vbi in vno Partes cōcordare possint, vbi verò Partes in vno non concordent, quęlibet ipsarum Partium, eligere teneatur suum Aestimatore, peritum, vt supra, qui ambo electi à Partibus, facere habeāt Aestimationē

Rei de qua agitur, vt infra delato prius ipsi Aestimatori, seu Aestimatoribus Iuramento, per Iudicem, Arbitrum, vel Arbitratorem, & vt supra, coram quo agitabitur Causa de iustè, & legalitè faciendo dictam Aestimationem.

Et, si in ipsa Aestimatione fuerint discordes, eligatur vnus per dictos Iudices, & vt supra, in Tertium, ex Aestimatoribus Communis Mediolani, Partium Confidens, vel vnus in Contumaciam alterius, qui habeat facere dictam Aestimationem, & se, cum vno ex alijs electis à Partibus, concordare, infra Terminū ab ipso Iudice, vt supra, statuendum, & qui Aestimator habeat iurare, modo, & forma suprascriptis. Et teneantur dicti Aestimatores electi, vt supra, antequam suas Aestimationes faciant, assumere in scriptis summarias Informationes, quas Partes facere voluerint, vel etiam ex Officio, si sibi videbitur, & Rem oculis subijcere, si opus fuerit, aut etiam si per Partes ipsas, vel per alteram earum, requisitum fuerit, in Termino, per Iudicem ipsum, vel, vt supra, statuendo, ipsas etiam Informationes assumendo per Notarium Partium Confidentem, vel vnus, in Contumaciam alterius, de valore, & precio Rerum, quas Aestimari contingeret.

Et præmissa habeant locum, nisi alitè inter Partes conuentum fuerit.

DE SALARIO AESTIMATORVM.

CAP. C. LXXI.

AESTIMATORES, pro eorum Aestimationibus, de cetero faciendis, accipere possint, pro singulis Ducatis centum Aestimationis per eos faciendæ, seu factæ, ad Computum Soldorum decem Imperialiū tantum, pro singula Parte, pro singulis Ducatis centū dictæ Aestimationis, quæ summa Salarij, sic multiplicata, vsque ad Ducatos decem, postea maior fieri non possit, pro quacurq; summa Aestimationis.

H ij

De Agrimenforibus, & eorum mercede, Vide in Nouis. Capite, 212. AGRIMENSORES, fol. 69, à Terzo, Et latè Felin. c. Quia iudicante, col. 2^a, de præscriptis.

Et, si contingat ipsos Aestimatores, se transferre super loco Rei aestimandae equitando, non possint accipere, pro mercede sua, nisi Florenum vnū à Soldis triginta duobus, pro singulo Die, quo equitauerint, eundo, & redeundo, Famuloq; computato, si eum habere contingat, ultra expensas cibarias, ei, & Famulo faciendas per Partes, vel alteram earum, & prò tempore, quo remanebunt firmi, & morantes, nihil petere possint, neq; habeant, nisi expensas, vt suprà, tantum, pro se, & Famulo, & Bquis, sed sufficiat Salarium Aestimationis per eos faciendae, de quo suprà, & Contrafacientes incurrant penam, Ipso Iure, & Facto, librarum centum Imperialium applicandarum prò medietate Communi Mediolani, & pro altera medietate Accusatori, quae poena possit exigi, absque alia Condemnatione, & credatur Accusatori cum Iuramento, & vno Teste fidedigno.

De Satisfactione praestanda per non Suppositum
Vide suprà, Capite. 44.
SI QVIS, fol. 17. à fronte,

De Satisfactione facienda per Forestarium, Qui conueniatur, Vide suprà, Capl. 45, SI QVIS SUPPOSITVS, fol. 17. à Tergo.

Vide etiam ad hoc Cōst. sub tit. de Iudic. 6. HVIVS TAMEN, fol. 40. à fronte,

QUALITER PRAECEPTVM EXEQUVTIVVM
NON DEBET CONCEDI AD PETITIONEM
ALICVIUS NON SVPPOSITI
DOMINO POTESTATI
MEDIOLANI.

CAP. c. Lxxij.

NON concedatur aliquod Praeceptum robandi, nec cōtestandi, nec aqualiter molestandi in Aere, nec in Persona, aliquem Subdito Domino Potestati Mediolani, nisi antè, ille non Suppositus, satis dederit, cum idoneo Fideiussoresupposito Iurisdictioni praedictae, qui sit idoneus, & facultatibus, & facilitate conueniendi, de consignandis Pignorbust, coram Iudice, vel vbi iusserit, & de Re saluanda, & prout pronuntiātū fuerit per ipsum Iudicē restituēda, & de restituēdis expensis, faciēdis, occasione Exequutionis illius Praecepti, & occasione cuiuslibet Quaestionis, vel Causae abinde emergentis, Subdito, si ille non Subditus succubuerit,

Sed tale Præceptum non concedatur, nisi ille Satisfaciens, se, pro prædictis subiciat Iurisdictioni ipsius Iudicis, a quo impetrare voluerit tale Præceptum, & renunciet Privilegio Fori, & qui Fideiussor constituat se principalem Debitorem, cum Debitis Renunciationibus.

Nec iple Fideiussor possit opponere Principalem fore prius conveniendum, & tempore, quo satisfat, teneatur eligere Habituaculum in præfenti Civitate Mediolani, ut alibi in præsentibus Statutis dispositum est, De qua electione Habituaculi fiat mentio in Præcepto.

Et, si aliter factum fuerit, Præceptum cum sequutis exinde, non valeat.

DE PACTIS CREDITORUM INGRE DIENDI IN POSSESSIONEM.

CAP. C. LXXIIII.

PACTA Creditorum ingrediendi in Possessionem, sua Authoritate, non vendicent sibi locum contra extraneum Possessorem, nisi prius Citato extraneo Possessore, & si de facta Iudici per Creditorem de Iure suo, & nisi auditis Exceptionibus, & Defensionibus Possidentis, Libello dato per Creditorem, si petitus fuerit per extraneum Possessorem, Iuris Ordine utriusque servato, Iurante prius Possessore, qui non tenet, nec possidet in fraudem Creditoris, seu Petitoris, nec ad commodum, seu utilitatem illius, cum quo pactum fuerit celebratum, seu Successoris sui.

Et, si illud Sacramentum facere recusaverit, mittatur Petitor in Possessionem, secundum formam Pacti, & taliter Agenti non possit opponi, qui non fecerit Personalem Conuictionem, vel Bonorum Excussionem contra principalem Debitorem, vel Fideiussorem, & eorum Hæredes, Res, & Bona. Et intelligatur, etiam taliter agere, & in Instrumento adfunt Pacta ingrediendi, & dicatur in Libello Rem pertinere, &

H iij

De qua Electione habituaculi habetur supra, Cap. pte. 30. OMNES, fol. 13. a Tergo, in fine.

Qualiter quis, & contra quos, debet Iudicem Possessionem, Vide supra, Cap. 154. NON DE BEAT, fol. 52. a Tergo. Quod non detur Præceptum ingrediendi in Possessionem nisi Citato Possessore, vide supra, cap. 155. NVL I. VS, fol. eo. a Tergo. De Præcepto Concedendo, ad Executionem Pactorum, Vide supra, ca. 156. VIGORE, folio. 53. a Fronte. Quod Creditor Vigore pactorum Executionum, non possit vendere, dicitur infra, Capite. 277. PACTA, folio. 92. a Tergo.

Quod Excussio non habeat locum in Civitate, nec Ducatu Mediolani, habetur in Novis. cap. 109. FIDEIVBENS, fol. 61. a fronte, in fi.

ſpectare declarari, vel habere meliora, & potiora Iura, per hoc tamèn, quòd ad alium effectum, q̄ ingrediendi, non derogetur alicui Exceptioni competenti de Iure Comuni.

DE PRAECEPTIS EXEQUUTORIIS.

CAP. c. lxxiiij.

ITEM Statuitur, q̄ in quolibet Praecepto Exequutorio Reali, & non Personali, exequendi, in Ciuitate, & in Corporibus Sanctis, intelligatur appositus vnus Seruitor, nominandus in Praecepto cum vno alio Seruitore, vel Famulo Potestatis Mediolani, & non vltra, Saluò in Ciuitate, & Suburbij, vel Corporibus Sanctis, pro exequendo vnum Praeceptum, si prohibeatur verbo, vel opere, aut Facto, ipsa Exequutio, de ea Prohibitione stetut Relationi Seruitoris, dando, seu nominando Contestem.

Pro secunda verò vice, possit concedi Praeceptum pro Exequendo in Ciuitate, vel, vt supra, seruitori, cum illis Familiaris, vel Socijs, prout videbitur Iudici, dummodò sint Seruitores Communis Mediolani, vel de Familia Potestatis Mediolani, pro Exequendo contenta in Praecepto.

In Ducatu verò, Iudex concedere possit vsq; ad numerum tantum quatuor, pro prima vice, computato Seruitore, & de Familia, vt supra.

Pro secunda verò vice, & alijs vicibus, vbifacta fuisset semel prohibitio, de qua stetut Relationi Seruitoris, nominando, seu dando Contestem, possit Iudicis concedere numerum Famulorum, prout sibi videbitur, dummodo, in eo Praecepto exprimatür numerus Famulorum, vel Seruitorum, & pro alijs vicibus, sub pena Iudici Praeceptum, & licentiam, aliter concedenti, & non Ponenti exprellum numerum Seruitorum, & Famulorum, Librarum viginti Imperialium, Camerae Ducali applicandarum, pro medietate, & pro alia medietate Parti, contra quem facta fuerit

Ad hoc Vide infra, fol. 66, à tergo, Aliud simile Statutum, quod incipit, IN QVOLIBET, sub, Cap. 204.

Quòd Pignora robata de ſcribantur, coràm Iudice, Vide infra, cap. 234, QVILIBET, fol. 80, à tergo.

Quòd Praecepta non durent, elapſis triginta diebus, Statuitur infra cap. 236, PRAETEXTV, fol. 91, à fronte, in fi.

Quòd Elapſis ſex menſibus, non poſſit Poſtulari debere exhiberi Praeceptum Seruitoris, Vide infra, cap. 237, QVOD ELAPſIS, folio, § 1, à Tergo.

Aduerte, q̄ per Statutum In Nouis, Capite. 205, DECLARATVR, Verſ. ITEM STATVTO, fol. 67, à fronte, in ſin. Declaratur, q̄ in Ducatu Mediolani pro prima vice ſeruatur, quòd ſeruandum eſt ex forma huius Statuti in Ciuitate, taliter, q̄ pro prima vice non ſint vltra duos, Còputato Seruitor, In Nouis, ſub. d. cap. 205, fol. 66, à Tergo, in ſin. Statuitur, q̄ Diſpoſita in hoc ſtatuto intelligant, & habeant locum tantummodo in Praeceptis robandi, In Alia verò Praeceptis Exequutorijs, tam Realibus, quam Perſonalibus Iudicis poſſit còcedere Numerum Famulorum, prout ſibi videbitur expedire, inſpecta qualitate Facti, & Perſonarum, Qui tamèn Numerus famulorum deſcribatur in Praecepto.

Vide Tamèn Conſil. ſub tit. de Exequut. & fam. Iudic. §. ſi. fol. 57, à tergo. Vbi diſponitur, q̄ Iudices tenentur numerum Famulorum in Praeceptis Exequutius præſcriptum apponere, Maiorem, vel minorem, ſecundum Caſuum qualitatem.

Exequutio, & similiter Notario scribenti Librarum quinque Imperialium applicandarum Cameræ Ducali, & Parti, vt supra, qualibet vice.

Et super dicto tali Præcepto, si numerus Famulorum non fuerit positus, nulla possit fieri Exequutio, & facta non valeat.

DE EODEM.

SCILICET QVOD SERVITORES HABEANT LICENTIAM IN SCRIPTIS.

CAP. C. LXXV. ff.

ITEM, q̄ nulla Exequutio Realis, vel Personalis, vel mixta, pro aliquo Debito pecuniario, nec occasione alicuius Criminis, vel Maleficii, ex quo veniat p̄na pecuniaria imponenda, fieri possit, nec valeat per aliquos Seruitores, vel Famulos, nisi habuerint licentiam, vel Præceptum in Scriptis faciendi ipsam talem Exequutionem, à Iusdicente, ad cuius Officiū pertinet ipsam licentiam posse concedi, & quam ad requisitionem cuiuslibet Detenti, vel Debitoris Ignorati, Statim ostendere, & demonstrare, teneatur, seruitor, sub p̄na infrascripta, & nisi ipsi Seruitores fuerint Seruitores Communis Mediolani, & satisfecerint idonee secundum formam Statutorum Communis Mediolani.

Et, nisi ipsi Famuli, & Baruerij, & alij quicunq̄, facientes, & qui fecerint dictas Exequutiones, vt supra, fuerint de Familia officialium, & Iusdicentium Ciuitatis, & Ducatus Mediolani, & scripti ad Banchum Officii Collateralium, & hoc, sub p̄na Florenorum decem in totum, Ducali Cameræ applicanda pro dimidia, & pro alia dimidia Parti, pro quolibet Seruitore, & Famula, seu Baruerio, contrafaciente, & qualibet vice, & quilibet Iusdicens possit, & teneatur

Ad hoc Statutum, Vide
Cōst. sub tit. de Exequut.
& fam. Iusdic. in princ.
fo. 6, à fronte.

procedere, finè aliquo Processu, aduersus Contrafaciētes,
tām ad Requisitionem Partis, quām ex Officio,

DE REMUNERATIONE LABORIS SERVITORVM.

*Circa Remunerationem,
scilicet Mercedem Seruitor-
um, & Famulorum per
Const. sub allegato pro-
ximè citat. 6. EX EQ. VV
TORES, folio. 57. à
fronte. in fin. Cautum
est, Quod per Famulos
istos Maior Merces, et
am, à sponte dantibus,
non accipiat, q̄ ex Oro
ditibus limitatum est.*

SERVITORES habere debeant pro citando aliquem in
Broletto, vel Confinibus Broletti, pro quolibet Citando,
Imperiales sex.

Itē, pro citando per Ciuitatem, extrā Broletum, Curiam
Ducis, & Confinia prædicta, vbicumq̄ sit, intrā Portas Ci-
uitatis Mediolani, Soldum vnum Imperialium.

Itē, pro citando extrā Portas Ciuitatis Mediolani in Sub-
urbijis, Soldum vnum, cum Dimidio Imperialium.

Itē, pro citando extrā Suburbia, dummodò sit infrā duo
Milliaria, Soldos duos Imperialium.

Et prædicta, locum habeant, siuè per Officium, siuè ad alter-
ius Petitionem sit.

Et pro Maleficio habeant duplum.

DE EODEM.

DE qualibet Citatione faciēda per Seruitores in Du-
catu quocumq̄ vadat Seruitor, habeat pro qualibet perso-
na nominata, Soldum vnum, vltà Taxationem Itineris,
quæ est Denariorum duodecim pro Milliari, & pro quoli-
bet Communi Citando, Soldos duos Imperialium, vltà
Taxationem Itineris.

Salud. q̄ si in eadem Terra, Plures citauerit, vltà numerum
quatuor Personarum, habeat solum Denarios sex Impe-
rialium pro quolibet Citato.

Et Bxpensa Itineris Compartiatur intèr eos Citatos,
quot quot fuerint ipsi Citati.

CAP. c. LXXVI.

CAP. c. LXXVII.

Si verò prædicta fuerint pro Maleficio, Seruitor habeat duplum, respectu Citationis tantum, & respectu Itineris, prout supra Taxatum est.

Idem habeat locum pro præcipiendo, & sequestrando.

PRO PIGNORANDO SUPER CONTVMACIA,
SEU BANNO, AUT MVLTÀ
QUALITERCVNQVE
DATIS.

CAP. c. LXXVIIJ.

SI Robatio facta fuerit in Ciuitate, & Suburbij, tamèn intrà Redefossium, habeant, Seruitor, & Famuli, quot quot fuerint simul, in totum, Soldos tres, & Denarios sex Imperialium.

Si vero in Corporibus Sanctis, extrà Redefossium, vel etiàm alibi, PER DVCATVM, habeant Soldos sex Imperialium, & vltra, pro Itinere Soldum vnum, quot quot fuerint, vt supra, pro quolibet Milliari.

Saluo, si in eadem Terra fieret Exequutio, cōtrà plures Personas, & tam ex Causis infra scriptis, quàm supra scriptis, tunc soluatur per omnes, respectu Itineris tantum, facta Compartitione inter eos.

Si vero fuerit pro aliquo Debito pecuniario, vel alia Causa pecuniaria, à Florenis decem Infra, habeant, Pro prima Robaria, si fuerit in Ciuitate, vt supra, Soldos sex Imperialium. Extrà, verò Redefossium, & vbicunq; per Ducatum, habeant similiter tantum, Soldos sex Imperialium, pro ipsa Pignoratione, vltra Soldum vnum, pro Milliari, vt supra.

Et pro Secunda vice, si eis in prima facta fuerit, Prohibitio, vt supra, Soldos duodecim Imperialium.

Et pro Tertia vice Arbitrio Iudicantis, & ab inde supra, dum tamèn non excedat quantitatem Soldorum triginta duorum, vltra Expensam Itineris, vt supra.

DE EODEM.

CAP. c. Lxxix.

A Florenis decem, vsquè in viginti quinque, habeant,
Pro prima vice in Ciuitate, vt supra, Soldos octo Imperiali-
um.

Pro secunda verò vice, si eis in prima facta fuerit Prohibi-
tio, vt supra, habeant duplum.

Pro tertia verò vice, si Prohibitio facta fuerit, vt supra, in
secunda, Arbitrio Iudicis, vt supra, & ab inde supra, dum-
modo non excedat quantitatem Soldorum quadraginta
Imperialium.

DE EODEM.

CAP. c. Lxxx.

A Florenis viginti quinque, vsquè ad quinquaginta, ha-
beant,

Pro prima vice in Ciuitate, vt supra, Soldos duodecim Im-
perialium.

Pro secunda verò vice, si eis in prima facta fuerit Prohibitio,
habeant duplum.

Pro tertia vero vice, si eis in secunda facta fuerit Prohibitio,
Arbitrio Iudicantis, vt supra, dummodò non excedat qua-
ritatem Soldorum quinquaginta Imperialium.

DE EODEM.

CAP. c. Lxxxj.

A Florenis verò quinquaginta, vsquè in centum, habe-
ant,

Pro prima vice in Ciuitate, vt supra, Soldos viginti Impe-
rialium.

Pro secunda verò vice, si eis in prima facta fuerit Prohibitio,
duplum habeant,

Pro tertia, si facta fuerit Prohibitio, vt supra, Arbitrio Iudicantis, vt supra, non excedendo summam Librarum trium Imperialium.

DE EODEM.

CAP. c. Lxxxij.

A Florenis verò centum supra in quacunq; quantitate, & summa, si fuerit in Ciuitate.

Pro prima vice, habeant Soldos triginta duos Imperialium.

Pro secunda vice, si eis in prima facta fuerit Prohibitio, duplum habeant.

Pro tertia verò vice, Arbitrio Iudicantis, vt supra, non excedendo quantitatem Librarum quatuor Imperialium.

Et prædicta habeant locum quando Exequutio fit, respectu Robariorum, de tot Pignoribus, quæ sunt valoris Crediti, pro quo concessum erit Præceptum.

Si verò Pignora fieret de minori summa, seu Valore, tunc Solutio fiat ad Ratam, pro Rata.

PRO CAPTURA PERSONAE, PRO DEBITO

PECUNIARIO, VEL EX CAUSSA

PECUNIARIA.

CAP. c. Lxxxiiij.

A Florenis viginti quinque inclusiue infra, si fiat in Curia Arenghi, vel in Broleto Communis Mediolani, vel Confinibus, vbi ex forma præsentium Statutorum, vel Decretorum, ibi possit talis Exequutio fieri, habeant dicti Seruitores, & Famuli, quotquot fuerint, in totum, Soldos viginti Imperialium, in Casibus tantum, in quibus Captura in dictis Locis, sit licita.

Si verò alibi, extrà dicta Confinia, per Ciuitatem, intrà Portas tantum Ciuitatis, habeant Soldos triginta duos Imperialium.

Extrà verò Portas, intrà Redefossū, habeāt Sōdos quadraginta octo Imperialium pro Captura.

Extra verò Redefossū, & vbi cūq; per DVCATVM habeant prædictos Sōdos quadraginta octo Imperialium pro Captura, vtrā soldum vnum Imperialium pro itinere, pro quolibet Miliari, pro quolibet Famulo, pro cundo, & redeundo, vsq; ad numerum contentum in præsentibus Statutis, singulariter referendo, ad plūs, & non plūs.

DE EODEM.

A CAP. c. Lxxxiiiij.
Florenis verò vigintiquinq; vsq; in quinquaginta, si in Curia, & Broleto, vt suprà, habeant Sōdos triginta Imperialium, Alibi autē per Ciuitatem, Sōdos quadraginta Imperialium, & Intrà Redefossū, Extrà tamē Portas Ciuitatis, Sōdos quinquaginta Imperialium.

Extrà Redefossū, Sōdos quinquaginta Imperialium, & Soldum vnum Imperialium pro itinere, vt suprà.

DE EODEM.

A CAP. c. Lxxxv.
Florenis verò quinquaginta, vsq; in centū, si in Curia, & Broleto, vt suprà, habeāt Sōdos quadraginta Imperialium, Alibi per Ciuitatē, Sōdos quinquaginta Imperialiū. Intrà Redefossū, extrà Portas Ciuitatis, Libras tres Imperialium.

Extrà verò Redefossū, Libras tres Imperialium, & Soldum vnum pro itinere, vt præfertur.

DE EODEM.

A CAP. c. Lxxxviij.
Florenis centum, vsq; ad quācūque quantitatem, quācūque sit, si in Curia, & Broleto, vt suprà, Sōdos

quingenta Imperialium.

Alibi per Ciuitatem, Libras tres Imperialium.

Extra portas, & intra Redefossū, Libras quatuor Imperialiū,

Extra verò Redefossū, & vbicūq; per Ducatum, Libras quatuor Imperialium, & Solū vnum Imperialium pro itinere, vt lupiā.

DE EODEM.

CAP. c. LXXXVII.

ITEM, q̄ dicti Seruitor, & Famuli facientes dictas Exequutiones, tam Reales, quā Personales, & etiā facientes Sequestra, vel alia Præcepta, teneantur, & obligati sint dare, & dimittere dictis Derobatis, vel illis, qbus fient Sequestra, vel alia Præcepta, vel eorū Domibus Habitationū, & Captiuis, singulariter referēdo, Copias Præceptorū, quorū vigore faciāt dictas Exequutiones, incōuenienti, tēpore dictarū Exequutionū, vel tempore, quo fient Præcepta, vel alia Sequestra, vt suprà. In quibus Copiis, exceptis Præceptis capiendi, & robādi, vbi apponatur Clausula iustificatiua, apponatur certa Dies, nominādo ipsam Diē in Tertiis, vel in Vesperis, quibus cōparere debebūt, Qui Terminus cōparēdi, nō sit minor, q̄ prout dictū fuit de Terminō Citationū. Respectu verò Præceptorū intrandi, vel continuādi, mittatur Copia illi, cōtra quē cōcederetur talis Exequutio, si habitauerit in Ciuitate, vel Ducatu Mediolani, & quę omnes Copiæ, sint signatę manu Iudicantis, qui cōcesserit Præceptū, de qua Dimissione Copiæ, stetur Relationi Seruitoris. Alioqui, q̄ dictę Exequutiones, etiā Præcepta, & Sequestra, sint nullę, & nulla, & pro nullis habeantur.

DE EODEM.

CAP. c. LXXXVIII.

ITEM, q̄ ipsi Seruitores, & Famuli pro Stando in

Ad hoc, Vide etiā Cōst. sub allegato tit. de Exequ. quor. & Fam. Iudicent. fol. 36. à Fronte. Vbi citat Exequutiones, dē dīs pōnunt.

Quod de quolibet Sequestro Mittatur Copia III de Cūis Bonis fiat Sequestrano, Vide infra, Cap. 213. SI CōTINGAT, folio 72. à Tergo.

Quod Præcepta non durent elapsis triginta Diebus dictę infra, cap. 236. PRÆTERTIV, fol. 81. à Fronte.

Et quod Nullus Cōsul, qui non est Doctor, non Possit signare quādam Præcepta, Vide in Notis Capite. 55. CōNVSILES, & c. q̄ Nul lus, fol. 81. à Fronte.

Possessione aliquorum Bonorum immobilium, siue in Domibus Debitoris, siue in Ciuitate Mediolani, siue extra Ciuitatem, possint habere pro quolibet Die, siue fuerit Seruitor, siue Famulus, Soldos quinq; Imperialium, ultra Expensas cibarias, & mercedem lincris prostando, eundo, & redeundo, semel tantum, ad computum soldi vnus Imperialium, pro quolibet Miliari.

Et, si contrafactum fuerit puniantur in Soldis viginti Imperialium, pro quolibet, & qualibet vice, qua contrafecerint, in quam, Ipso facto, incurrant, Quę pęna applicetur Comuni Mediolani pro medietate, & pro altera Accusatori, cui credatur cum Iuramento, & vno Teste fidedigno.

DE EODEM.

CAP. c. lxxxi.

ITEM, q; ipsi Seruitor, & Famuli, pro qualibet Detentione, & Captura facienda, & facta, de aliqua Persona inculcata de aliquo Crimine, seu Delicto, ex quo, pęna Mortis veniet imponenda, habeant, & habere debeant duplicem Solutionem.

Si verò alia venerit pęna Corporalis, & non mortis, imponenda, habeant, & habere possint libras quatuor Imperialium, & hoc, ultra Soldum vnum Imperialium pro Milia-
ri, vt supra.

Si verò, ex aliquo Crimine, seu Delicto, ex quo, Solummodò pęna pecuniaria veniat inferenda, habeant, & habere debeant, pro Pignoratione, & Captura, quantum Superius, pro Pignorationibus, & Capturis, pro Debito pecuniario, Taxatum est, ad Raram, pro Rata, & singula singulis, debite referendo.

Si verò dictus Captus, fuerit repertus non culpabilis de Delicto, seu Crimine, ex quo fuerit Inculpat, & Detentus, & veniat relaxandus, q; ipsi Seruitores, & Famuli, quicquā

habere non possint, nec valeant, ab ipso tali Captiuo, ne duplici Damno, & Iactura afficiatur ipse Derentus, sed possint consequi Solutionem suam prædictam, ab illo, ad cuius Instantiam, vel Querelam, facta erit Captura.

Si verò facta fuerit ex Officio, habeat Solutionem à Capto, eo postmodum Regressum habente, prout Iuris fuerit.

DE EODEM.

CAP. C. LXXXX.

ITEM, q. circa Mercedem Famulorum, & Facientium Exequutiones, tam Reales, quam Personales pro Caussa minima, Solutio taxetur, inspecta Rei qualitate, ne Impensa, Sortem, seu Capitale excedat, ita, vt quartam principalis Rei, non superet.

DE EODEM.

CAP. C. LXXXX j.

ITEM, q. non possint fieri Exequutiones Reales, nec Personales, sub Præceptis generalibus, nisi cōtrà illos, qui præcisè erunt nominati, & descripti in ipsis Præceptis.

DE EODEM.

CAP. C. LXXXX i j.

ITEM, q. nullus Officialis, vel Custos Carcerum Ciuitatis, & Ducatus Mediolani possit, audeat, nec præsumat accipere, consequi, nec habere ab aliquo Carcerato, pro Introitu, Exitu, Clauibus, Compeditura, Cipo, & Ligatura, etiam ad Torturam, nec aliqua alia ex Caussa, præter Expensas Cibi, & Potus, tantummodo Soldos quaruor Imperialium, & pro Custodia cuiuslibet Diei, Denarios sex Imperialium, percipiat.

Saluo, q. Custodes Carceris Domini Capitanei Iusticiæ Mediolani pro prædictis, Introitu, Exitu, & vsuprà, duplum

Per Cōst. sub tit. de Offic. & Iuridict. diuers. l. d. 6. OMNES IVS DICENTES, folio. 32. a tergo, Perhibetur cōtra di Præcepta generalia, ac Exequutiones, & Missiones Famulorum in Possessionem, nisi in Casibus à Iure, & ex Constitutionibus permixtis, & ibi omnino Vide, Quid, eo in casu, requiratur.

Ad hoc Statutum, Vide Cōst. Idē Dispositi. sub tit. de Custodia Reorum, §. NVLLVS, folio. 61. a Tergo.

quantitatis prædictæ percipere, & habere possint, & valeant, & pro Custodia cuiuslibet Duci, Denarios sex Imperialium, & non ultra, sub pœna Florenorum decem, Ducali Camera applicandorum, pro quolibet Contrafaciente, & qualibet vice, vt supra. Et in prædictis Calibus, Dominus Capitaneus Iusticiæ, & quilibet aliter Officialis, teneatur pro omnibus illis, qui fuerint de Familia sua, qui in prædictis, vel aliquo prædictorum contrafecerint quouismodo, siue Sciente, siue Ignorante ipso Domino Capiteano, vel alio Officiali. Circa verò Cibum, & Potum, non intelligatur derogari Ordinibus Ducalibus, superinde æditis,

DE EODEM.

CAP. c. Lxxxxiij.

ITEM, q. Caneparius præfati Domini Capitanei, nec non Caneparius Domini Potestatis Mediolani, & Officialium Curiae Arenghi Mediolani, non possint, nec valeant accipere ab aliquibus Incarceratis, pro Cibo, & Potu eis datis in Carceribus, nisi solummodo Soldos sex Imperialium, pro quolibet Die, & non plus.

DE EODEM.

CAP. c. Lxxxxiiii.

ITEM, q. ipsi Seruitores, & Famuli non possint, audeant, nec præsumant facere aliquas Exequutiones Pignorum, nisi in præsentia Antriani, in cuius Parrochia, vel Consulis Locij, in quo, vel cuius Territorio fieri voluerit, vel eo requisito, Et, qui sic requisitus, ire teneatur statim, cum ipso Seruitore, & Famulis, sub pœna librarum quatuor Imperialium, pro quolibet sic requisito, & non cuncte, vt supra Ducali Camera applicanda, & prout supra, & ipsis Seruitore, & Famulis aliter Exequutionem faciētibz, vt supra, sub pœna librarum quatuor Imperialium, pro quolibet eorum, & qualibet

Quod non sicut Exequutiones sicut Antriani, & Consalibus.

De Antianis Parrochia, & eorum Officio.

Vide in Nouis. Capit. 108.

ELIGANTVR,

fol. 41. à From. Et in Cæst.

sub tit. de accusat. & De

nunc. fol. 64. à 1°. à princ.

vsq. ad. 4. DELA TIS.

Ad hoc statutum etiam,

vide omnino Const. sub

tit. de Exequut. & Famul.

Iustice. à princ. vsq. ad. 4.

CVM, Quia Idem dispo-

nitur, immò etiā ad-

ditur, quod in defectu

Antranorum, vel Cons-

sulum, Exequutiones fieri

debent, presentibus duobus vicinis,

qualibet vice, Ducali Camera applicanda, & ad eius Solutionem compellantur per Captionem personarum, & nisi infra sextam Diem soluerint, teneantur in Cathena, aut Barlina per vnam Diem, & priuati remaneant ab ipso Officio, vt supra, saltem per Quinquennium.

Et, quilibet possit accusare, & habeat Medietatem Condemnationis pecuniariae, & teneatur secretus.

De qua Requisitione. Antiani, vel Consulis, stetur Relationi Seruitoris.

DE EODEM.

CAP. c. LXXXXV.

ITEM, quod ipsi Seruitores, & Famuli teneantur consignare, quaecumque Pignora per eos derobanda, vt supra, penes Antianos Parrochiae, aut Vicinum vnum Fidem, aut Consules Locorum, aut portentur ad Camera, penes Gubernatores Pignorum, sub pena cuiuslibet Contrafacientis, standi ad Cathenam, aut ad Barlinam, per vnam Diem.

Et vltra, sub pena Librarum decem Imperialium, Ducali Camera applicanda, & quilibet possit accusare, de qua Consignatione non credatur Relationi Seruitoris, nisi fiat scriptura, manu Depositarii, aut aliter probetur, quo ad preiudicium asserti Depositarii.

Idem disponitur per Cōst, sub tit. de Exequut. & & Fam. Iudic. §. S I E X E Q V V T I O N E S, fol. 56. à tergo, in prim.

Vide ad hoc etiam infra, Ca. 217, S I Q V O D, fol. 71, à tergo.

DE EODEM.

CAP. c. LXXXXVI.

ITEM, quod dicti Famuli, & Seruitores non audeant impignare Pignora derobata in Exequutione Præceptorum Hospitibus, nec Tabernarijs, nec alijs personis, nec Hospites, super eis Pignoribus audeant dare Cibum, nec Denarios mutare ipsis Famulis, & Seruitoribus.

Et, si contrafactum fuerit, nulla Actio, nec Exceptio cōpetat Hospitibus, nec Tabernarijs, nec Alijs pretendentibus

Ad hoc Statutum, Vide Const. sub allegato proxime cit. §. P O T E R V N T, fol. 56. à tergo circa prim. Quod nihil detur Seruitoris, nec alijs pro consignatura alicuius Bestie, Vide de infra cap. 223. H O S P I T E S, fol. 76. à fronte, in fin.

habere debere, ex Contrafactione, vt supra.

DE EODEM.

CAP. C. LXXXXVII.

*Pro Debito priuato, Quo-
do quis perionaliter capi
possit, Vide supra, ca. 167.
PRO DEBITO,
fol. 56. à fronte, in fin.
Vide etiam ad Disposita
in hoc Statuto Constit.
sub. d. Tit. de Execut.
& fam. Iudicem. §. SI
VERO. fol. 57. à Frò.
vbi ferè Idem Disponit,*

ITEM, q. Nullus, qui de cætero capietur, Præcepto alicuius Iusdicentis, in Ciuitate, vel in Ducatu Mediolani pro aliquo Debito publico, vel priuato, vel aliquo Datio, seu occasione alicuius Datii, vel Concessionis, possit Duci ad Carceres Communis Mediolani, nec ad alium Carcerem, nisi primò, ille, qui fuerit Captus, ductus fuerit, seu præsentatus coràm eo Iusdicente, de cuius Præcepto Captus fuerit, Et Seruitor, qui eum ceperit, si contrafecerit, pro Condemnato, Ipso Iure, habeatur, in Libris decem Imperialium, applicandis, & exigendis, vt supra.

Et quilibet Stipendiarius, qui fuerit cum illo Seruitore ad capiendum eum, in totidem Libris decem Imperialium, qualibet vice, applicandis, & exigendis, vt supra.

Et, si ille taliter Captus, & Detentus coràm dicto Iusdicente, de cuius Præcepto fuerit Captus, non ostenderit incontinenti Causam rationabilem, pro qua nõ potuerit capi, primo, eo, ad cuius Instantiã fuerit Captus, ostendente Causam legitimã Captionis, in cõtinenti ipse Iusdicens teneatur, & debeat mittere, & cõduci facere ipsum taliter Captũ ad Carcerem, Et, si Iusdicens contrafecerit in aliquo ex prædictis, & infra dictis, pro condemnato habeatur, Ipso Iure, in Libris viginti quinque Imperialium, applicandis, vt supra.

Et, quilibet possit accusare, & habeat Medietatem Condemnationis.

Et, si ille, ad cuius Petitionem fuerit Captus, nõ ostenderit statim Causam legitimã Captionis coràm eo Iusdicente, & ille Captus prius ductus fuerit ad Carcerem, antequã fuerit præsentatus coràm Iudice, de cuius Præcepto, fuerit Captus, Captio sit nulla, & Captus liberè relaxetur, sine aliqua Impensa.

DE EODEM.

CAP. c. Lxxxxviii.

ITEM, q. Nullus Seruitor, Officialis, vel Baruerius, tam Domini Capitanei Iusticiæ, q. Domini Potestatis Mediolani, vel Curie suæ, vel aliorum Officialium, audeat, nec presumat relaxare aliquem Captiuum, pro Portatione Armorum de Die, vel de Nocte, nisi talis Detentus satisfecerit de stando, & parendo Iuri, & de soluendo penam incursum, ubi non habuerit legitimam Defensionem, qua Detentione facta, teneantur dicti Seruitor, Officialis, vel Baruerius, ipsa Die, vel sequenti, Noticiam dare, ad Officium Dominorum Magistrorum Intratarum Extraordinariorum, vel Commissariorum super Exequutionibus præsentium Ordinum Deputatorum, sub pena cuiuslibet Contrafacienti, Librarum viginti quinque Imperialium, Ducali Camera applicanda, qualibet vice. Et quilibet possit accusare, & habeat quartam partem Condemnationis, & teneatur secretus, Et ad Solutionem dictæ penæ compellantur ipsi Potestas, & Capitaneus, pro ipsis Famulis, & Baruerijs, vel Collateralibus, vel Contestabilibus suis, toties, quoties contrafactum fuerit. De quo possint Syndicari, per quemcunque Syndicatorum, ad quæ Recursus habebitur, non expectato fine Officij eorum.

DE EODEM.

CAP. c. Lxxxxix.

ITEM, q. omnes, & Singuli Collaterales, Contestabiles, Seruiores, & Baruerij, & alij quicunque Deputati ad dictas Exequutiones faciendas, teneantur, & debeant ad Instantiam, & Requisitionem cuiuscunque Personæ habentis Licentiam, vel Præceptum de pignorando, robando, faciando, vel Sequestrando, de Bonis, & Rebus alicuius Personæ, Communis, Collegij, vel Vniuersitatis, fecisse realiter, & cum effectu Exequutiones prædictas, vsq. ad quantitatem

Seruiores teneantur facere Exequut. ad instantiam habentium Præcepta.

Ad hoc Statutum videtur Constit. lib. d. tit. de Exeq. & c. 6. EX EQ. VV TORES, fol. 56. i. tergo, vbi idem disponitur saluò, q. Terribus exequendi restringitur, & Contrafacientibus penam maior imponitur.

cōcurrentē eius, quod cōtinebitur in Licētia, vel Pręcepto, p̄dictis, infra Terminū Dierū triū, si fuerit, in Ciuitate, Suburbij, vel Corporibus Sanctis faciēda Exequutio p̄dicta, Ex, si extrā Corpora Sanctorum longē à Ciuitate Mediolani per milliaria decem, infra sex Dies, & abindē suprà, per totū. DVCTVM, infra decē Dies, sub p̄na Cōtrafaciētibz, & Cuicūq; eorū, quibus data fuerit ipsa Licētia, vt suprà, & non facientibus Exequutionē p̄dictā, Librarum decem Imperialium, Ducali Camerę applicandarū pro medietate, & pro alia medietate Parti accusanti, vel notificanti, qualibet vice, si Debitū fuerit à Libris cētum Imperialiū infra. Et, si à centū Libris suprà, sub p̄na Librarū quindecim Imperialium, p̄fatę Ducali Camerę applicanda, vt suprà in quam p̄nam, Ipso Iure, & Facto, cecidisse intelligantur, & ad ipsius p̄nę Solutionem, compellantur per Detentionē Personę, & nō relaxentur à Carcere, nisi soluta p̄na p̄dicta, Nisi talis Seruitor, vel Exequutionem facere Debēs, infra Terminos p̄dictos, singula, singulis, congruē referēdo, Iudicēti Fidē fecerit, q̄ ipsam Exequutionē facere nō potuerit, nisi pro Quantitate, & Rebus, in qua facta fuerit dicta Exequutio, aut portauerit Vetrū ad Officiū Vetricorum, vel corā Iudicante, qui concesserit Pręceptū ipsum. Hoc intellecto, q̄ si Debitor esset Inhabilis ad soluendum, talitēr, q̄ Exequutio fieri non potuisset, p̄dictę p̄nę locum non habeant.

DE EODEM.

CAP. CC.

Videantur ad hoc Const. sub Allegato proxime ref. 6. IDEM Q. VO Q. VE, fol. 56. à tergo, vbi hoc sic est fuit Dile

ITEM, q̄ eodem modo, teneantur p̄dicti Facientes Exequutiones, vt suprà, facere quascūq; Exequutiones p̄sonales, prout in Licētiis, & Pręceptis, sibi datis, cōtinebitur, vbi fieri possint ad omnē Requisitionē cuiuslibet Personę Habētis dictas Licētiās, seu Pręcepta Exequutiua p̄sonalia.

Et, si per ipsos Exequutiones ipsas facere Debentes, vt præfertur, steterit quominus ad Requisitionem cuiuslibet Habentis dictas Licentias capi faciendi, vt supra, dictas Exequutiones non fecerint, ipsi, sic Omittentes facere Exequutiones prædictas, cadant, & Ipso Iure, & facto cecidisse intelligantur in poenam Librarum decem Imperialium, Ducali Camera applicandarum, vt supra, si Debitum fuerit à Libris centum infra, Si verò Debitum fuerit à libris cētum supra, sub pena Librarum viginti quinque Imperialium, præfatæ Ducali Camera applicanda, vt supra, quæ poena toties committatur, quoties contrafactum fuerit, & intelligatur stetit per eos Omittentes, vt supra, quominus dicta Exequutio facta non fuerit, si Iudicenti summam Fides facta fuerit, q̃ dicti, qui capi debuerint, demonstrati fuerint prædictas Exequutiones facere Debentibus, Et in tali Esse, & Loco, ex quo verisimiliter dicta Exequutio personalis fieri potuisset, si fieri voluisset, aut, q̃ aliter Iudicenti visum fuerit prædictam Exequutionem fieri potuisse verisimiliter, si fieri voluisset, Super quibus, stetur Arbitrio Iudicentis, inspecta qualitate Facti, & Personarum.

RVBRICA GENERALIS DE SERVITORIBVS.

DE SACRAMENTO. SATISDATIONE, ET APPROBATIONE SERVITORVM.

N VLLVS, à Calendis Mensis Ianuarij proxime futuri in antea, exerceat Officiū Seruitoriæ, nisi sit Habitor Ciuitatis, vel Suburbiorum Mediolani, Et nisi sit maior annis viginti, Et nisi prius constitutus, vel approbatus fuerit per Officiū Prouisionum Mediolani, & vnum ex Duodecim Præfidentibus, vel ex Syndicis Communis Mediolani,

De Seruitoribus Vicarij Prouisionum, & eorum Salarij, Vide in Nouis, Cap. 73. SERVITO RES, fol. 25. à fronte. Quid liceat cuilibet, Seruitorem Communis Mediolani etiam pro Malefictis, Vide in Nouis, Cap. 74. LICEAT, fol. 66. eo, à tergo. De Seruitoribus, qui exercentur circa Actus criminales, Vide in Nouis, Cap. 77. NON POSSINT, fol. eodem.

vel vnum ex Abbatibus, vel Antianis Collegij Notariorū
Mediolani, & iurauerit, & satisfecerit de Libris vigin-
quinq; Imperialium corā Officio Prouisionum, vel vt su-
prā, de exercendo benè, & legaliter dictum Officiū Ser-
uitorię, & ipsa Satisfactio cedat, & perueniat ad commodum
Passi Damnum, si aliter fecerit, & quę Satisfactio duret, do-
nec fuerit innouata, & in prædictis Satisfactionibus non sit
necesse Officiū alterius Approbatoris, & habeat Nota-
rius, & vt suprà, pro qualibet Satisfactione cum exemplo, &
subscriptura, Soldum vnum Imperialium, & non vltrā, sub
pœna Priuationis, sui Officij.

Et singulis Annis eligantur tres de melioribus Seruitoribus
Mediolani, Arbitrio Vicarij Officij Prouisionum, vna cum
Abbatibus Collegij Notariorum Mediolani, vel altero eo-
rum, qui Omnes simul eligant tres Notarios Mediolani,
laudatos ad omnia, secundum Formā Statutorum Medio-
lani, qui examinent omnes Seruitores descriptos in Matri-
cula Seruitorum, & qui secretò quemlibet approbent, vel
reprobent, & ille, qui per prædictos approbare Debent, &
pluries fuerit reprobatus, eximatur de Matrícula, & ampli-
us non exerceat Officiū Seruitorię, sub pœna Incisionis
linguę, & Fustigationis per Broletum Communis Medio-
lani, & eadem pœna puniatur quilibet, qui exercuerit Offi-
cium Seruitorię, qui non fuerit approbatus, vt suprà.

Salud. q. Seruitores, qui habitabunt per Ducatum Medio-
lani, possint Citare, Sequestra, & Præcepta quęcunq; face-
re, dummodò non sint capiendi, nec robandi, nec etiā, ex-
pellendi aliquem de Possessione, nec aliquem inducendi,
nec continuandi in Possessionem, licet non sint Habitato-
res Ciuitatis Mediolani, vel Suburbiorum.

Et, q. nullus debeat exercere dictum Officiū Seruitorię,
qui sit Scutifer, aut Famulus alterius, exceptis Familis
Iudicentium, & Locorum piorum, sub pœna Librarum

quinq; Imperialium, applicanda pro medietate Comuni Mediolani, & pro alia medietate Accusatori.

Et vltra, ea, quæ in contrarium fierent, sint nullius valoris, & momenti, quatenus fierent de Mandato alicuius Iudicantis in Ciuitate Mediolani.

Respectu verò exequendorum de Mandato Iudicantis in Ducatu Mediolani Seruitores habitantes per Ducatum (approbati tamèn) vt suprà, possint ipsa talia Præcepta exequi, & omnes Seruitores electi, & approbati, vt suprà, teneantur se describi facere, antequàm exerceant Officium Seruitoris, ad Officium Gubernatoris Statutorum Communis Mediolani, pro qua Descriptione, aliquid accipi non possit.

DE EODEM.

CAP. cc. ij.

ET Notarius Officij Prouisionum paritèr teneatur habere vnum librum, in quo scribere teneatur Nomina, & Cognomina eorum Seruitorum Communis Mediolani, qui approbati fuerint, & satisfecerint, & iurauerint, prout suprà, & Tempus præfixum ipsius Approbationis, vt suprà, & vbi habitat ipse Seruitor, & in Parochia, si sit Habitor Mediolani, vel Suburbiorum, & nomen Loci, vel Terræ, si habitauerit in Ducatu.

QUOD SERVITOR BANNITVS DE MALEFICIO, ET FALSITATE, NON POSSIT.

ALIQUOMODO, EXERCERE

OFFICIVM SER-

VITORIAE.

CAP. cc. iij.

NULLVS Seruitor, qui sit Bannitus de Maleficio, vel Falsitate, aut qui amiserit Membra pro aliqua Falsitate,

possit esse Seruitor, nec etiam aliquis Seruitor, possit exercere Officium Seruitorie in fauore alicuius. cū quo stabit, Saluò, si staret cum aliquo Pio Loco elemosinario possit in fauorem ipsius Pij Locī, ipsum Officium exercere,

DE FAMVLIS DOMINI POTESTATIS
MEDIOLANI, DANDIS PRO
EXEQUUTIONIBVS
FACIENDIS.

CAP. cc. iiii.

Vide suprà Capite, 174.
ITEM STATV
TVR, fol. 59. à tergo,
Aliud simile Statutum,
Et ibi vide Declarationes
Factas ad dictum Statu
rum in Nouiss. cap. 205.
DECLARATVR
ad. ITEM STATV
TO, fol. 7. à Fronte,
in fin. & fol. 6. à tergo,
in fin. sub. d. Cap. Quia
secundum eas etiam prę
sens Statutum intelligi
tur.
Et, q̄ per Seruitores, &
Famulos dimitteat Prę
cepta, & seu Sequestra,
quibus fiunt, vel Domi
bus eorum habitationis,
habetur suprà, cap. 187.
ITEM QVOD DI
CT 1, fol. 62. à fronte.

IN quolibet Pręcepto Exequutorio, apponatur quantitas Fangiorum, seu Famulorum, vsq̄ ad quam Iudex concedet, & ad quam quātitatem, Iudex in Ciuitate, & Suburbij Mediolani possit concedere, vsq̄ ad Duos inclusiue, & non vltra.

Saluò, si in Ciuitate Mediolani, vel Suburbij eundo pro exequendo dictum Pręceptum, seu explicando, fieret ali quod Obstacleum, vel Impedimentum, per quod non potuisset Exequutionem, seu Explicationem facere, de iis, quę in dicto Pręcepto continerentur, Possit iterum reassumere de alijs Seruitoribus, seu Fangijs, vsq̄ ad illum numerum, qui videbitur dicto Iudici, pro dicto Negocio explicando, inspecta qualitate Facti, & Personarum.

In Ducatu verò, Iudex concedere possit, vsq̄ ad numerum Seruitorum, siue Fangiorum quatuor, & non vltra. Saluò tamen, q̄ si in Ducatu eundo pro explicando contenta in eo Pręcepto, aliquod Obstacleum, vel Impedimentum fieret, per quod, non potuisset dictam Exequutionem, vel Explicationem facere, Possit iterum reassumere de alijs Seruitoribus, seu Famulis, vsq̄ ad eum numerum, qui videbitur dicto Iudici, inspecta qualitate Facti, & Personarum. Et, si in Ciuitate, Suburbij, vel in Ducatu, vltra quantitatē, seu numerum taxatum, vel additum, vt suprà, pro aliquo

Præcepto exequendo iuerint Famuli, seu Fangij, tunc ille, contra quem fieret Exequutio, pro iis, qui erunt, vltra numerum taxarum, vel additum, vt suprà, ad Soluendum non teneatur.

DE RELATIONIBVS FACIENDIS,
ET INTRA QVAE
TEMPORA,

CAP. CC. V.

QVILIBET Seruitor teneatur, & debeat ad Petitionem vtriusq; Partis, & cuiuslibet, cuius interfit.

Infratres Dies, respectu Citationum Præceptorum, & Sequestorum, ac eorum, quæ per eum facta, vel Exequuta fuerint in Ciuitate, & Suburbij, ac intra Corpora Sanctorum,

Et infrâ quinq; Dies, respectu eorum, quæ facta, vel Exequuta fuerint in Ducatu Mediolani, vltra Corpora Sanctorum, suam Relationem facere, coram Iudicante, Arbitro, vel Arbitratore, vel Commissario, ex cuius Parte, facta erit Citatio, vel de cuius Mâdato, facta fuerit Exequutio, seu factum fuerit Sequestrum, vel aliud fuerit Exequutum, vel factum.

Saluò, si respectu eorum, quæ, ex forma præsentium Statutorum fieri possint per Seruitores habitantes in Ducatu, sufficiat, q; Relationes fiant in manu alicuius Notarij habitantis in Ducatu Mediolani, dummo:ò, infrâ dictum Terminum deferantur Notarijs, vel Coadiutoribus Iudicentium, seu Arbitrorum, vel Arbitratorum, vel Commissariorum, vel Delegati, ex cuius Parte facta fuerit Citatio, vel aliud Exequutum, vel factum fuerit.

Et in qualibet Relatione scribatur vbi habitat Seruitor referens, scilicet, NOMEN, PORTA, & PAROCHIA,

De forma Citationum,
Vide cap. 1. fol. 1. à fron.
De Pignoribus describendis,
Vide infrâ, cap. 234.
QVILIBET, fol. 80.
à tergo.

De Relatione, & descriptione Sequestrorum, Vide infrâ, cap. 235. RELATIONES, fol. 81. à fron.

Aliud tempus datum est pro faciendis Relationibus, vt habet in Nouiss. Ca. 92. RELATIONES, fol. 61. à tergo.

De Relationibus, quæ fieri possunt ad Instantiam Ciuitatis infrâ sex menses, Vide in Nouiss. cap. 209. RELATIONES, fol. 68. à Fron.

Relationes possunt fieri etiam tẽpore sferiato, vel suspensio, vt habetur in Nouiss. cap. 214. AD TOLLENDVM, fol. 70. à fronte.

Quid non possit Quisinq; interrogari an velit vti Relatione Seruitoris t Vide in Nouiss. ca. 208. AD DECLARATIONEM, fol. 67. à tergo.

si erit Habitator Ciuitatis, vel Burgorum Mediolani, &
NOMEN LOCI, Si Habitauerint in Ducatu.
Aliter, elapso Termino, vt supra nulla recipiatur Relatio,
HOC INTELLECTO, q̃, si Citatus comparuerit, non
sit necessaria Relatio, sed præsumaturs Citatus ad viden-
dum fieri ea, quibus Præsens fuerit.

RUBRICA GENERALIS
DE AUXILIO DANDO PER
COMMVNIA, ET VNIVER-
SITATES SERVITORIBVS
AD EXEQVVTIONES
FACIENDAS.

DE AUXILIO DANDO AD EXEQVVTIO-
NES FACIENDAS SERVITORIBVS PER
CONSULES, ET OFFICIALES
TERRARVM.

CAP. CC. VI.

SI quis Seruator iuerit Præcepto alicuius Iudicantis, vel
alterius Habentis Iurisdictionem pro robando, contestan-
do, vel sequestrando de Bonis alicuius, in aliquo Burgo,
Terra, vel Territorio Ducatus Mediolani, teneantur Con-
sules, & Officiales illius Burgi, vel Terræ, vel aliquis eorū,
si de hoc fuerint requisiti, vel petiti, per Seruatorem, com-
parere, & ducere, bona fide, ipsum Seruatorem, & ostende-
re eidem Domum, seu Habitationem illius, contra cuius
Bona vult fieri Exequutio, si quam habet in eo Burgo,
Terra, vel Territorio, sub pena cuiuslibet Consuli, Librarum
viginti Imperialium, & Communi Burgi, vel, vt supra, Li-
brarum viginti quinque Imperialium, & Communi Loci
Librarum decem Imperialium, Communi Mediolani ap-
plicandarum.

Et nihilominus, Communia Burgorum, Locorum, vel aliarum
 Vniuersitatum, in quibus Habiteret quindecim Familie, vel
 abinde supra, teneantur sub eadem pena, dare Auxilium, &
 Favourē cū effectu, dicto Seruitori, si de hoc fuerint requi-
 siti, vel petiti, per Seruitore, ad faciendū aperire Portas, &
 Hostia, & ad ea exequēda, vel faciēda, q̄ ille Seruitor ha-
 bebit in Mandatis, de qua Requisitione, seu Petitione, ste-
 tur Relationi Seruitoris, nisi in contrarium probatū fuerit.
 Hoc intellecto, q̄ si Seruitor iuerit pro sequestrando, vt su-
 pra, & Consul requisitus, vel petitus, recusauerit, vel ne-
 glexerit ire cum Seruitore, vt supra, super Bonis, de quorum
 Fructibus, vel Redditibus veller fieri Sequestrum, & sic
 non possit fieri Debita Aestimatio Fructuum, seu Reddi-
 tuum sequestrandorum, tunc Seruitor, a se ipso possit face-
 re Aestimationē, cuius Relationi stetur, nisi infra Mēsem,
 post factam Relationem, in contrarium probarum fuerit.
 Et tunc stetur veritati probare, Et si Consul recusauerit, vel
 neglexerit ire cum Seruitore, vt supra, tunc ipse Consul, in-
 cutrat poenam, de qua supra.

Et teneantur Communia prædicta, singulo Anno, de Mense
 Ianuarij, post Publicationem præsentium Statutorum, ad
 Officium Statutorum Communis Mediolani, describi fa-
 cere Nomen, & Cognomen Loci, & Consulis sui, sub simili
 pena, vt supra. Gubernatores autem Statutorum, quic-
 quam pro Descriptione prædicta, accipere non possint.

QVOD COMMVNIA, CONSVLES, ET OFFI-
 CIALES, AC HOMINES, TENEANTVR
 DESIGNARE, ET PALIFICARE BO-
 NA IMMOBILIA, ET FRVCTVS.

CAP. cc. vii.

TENEANTVR, & debeant Communia Burgorum, Lo-
 corum, & Terrarum Ducatus Mediolani, seu Consules, &

Officiales eorundem, nec non Homines cuiuscunq; Burgi, Loci, & Terrę, si de hoc requisiti fuerint, videlicet, ipsa Communia, seu Consules, & Officiales, designare, & pascificare Bona immobilia suorum Territoriorum, & Fructus pendentes, ac etiam sectos, seu à Solo, vel à Brochis separatos, existentes in Rusticis prædijs, & Seruitorem ducere ibidē. Et hoc, si sciuerint, & per Sacramentum, sub pena Librarum viginti quinque Imperialium, Communi Burgi, Librarum decem Imperialium, Communi Loci, Librarum quinque Imperialium pro quolibet Consule, Communi Mediolani applicandarum.

Ipsi vero Homines cuiuscunq; Burgi, & vt suprà, si ad hoc requisiti fuerint per Sacramentum, secundum suum scire, manifestare teneantur Terras, & Bona cuiuslibet, quę sint in illo Territorio, vel Partibus circumstantibus, Et ad hæc compelli possint per omnia Iuris remedia,

QVOD DEPOSITA, ET SEQUESTRA, NON
FIANT PENES SINGVLARES
PERSONAS.

CAP. c. viiij.

NVLLVS, & singularis, Depositum, nec Cõtestum, nec Sequestrum, recipere cõpellatur, nec supèr aliquo singulari, vt singulari inuito, ponatur Depositum, nec Sequestrum, Et, si contrafactum fuerit, non valeat, & conseruetur Indemnitas, per Seruitorem, & per Actorem, & quemlibet eorum In Solidum, donec Conseruatio, ad plenum fuerit subleuata, quę non habeant locum in illis, nec eorum fauorem, penes quos, essent, tempore Contestationis, Bona, quę Sequestrarentur, vel deponerentur, vel in Recomendatione ponerentur, sed ipsi, penes quos talia essent, conseruare teneantur, ad voluntatem Iudicis, si, & prout alias debet de iure.

Quod nõ cõcedatur Relaxum, nisi Cõsistat de Credito, Vide in Nouiss, cap. 200, AD TOLLENDVM, fol. 54, à fronte, in prin.

De litiis Contestationibus, & Sequestris, Vide suprà, Cap. 111, fol. 39, a tergo, & ibi videbas Multa.

Quod de quolibet Sequestro, Mixtatur copia illi, de cuius Bona fiat Sequestro, Vide infra, ca. 213, SI CONTINGAT, fol. 72, à tergo,

Et etiam non habeant locum, si intrà Corpora Sanctorum si-
et Depositum, siuè Sequestrum de Fructibus, seu Red-
ditibus pendentibus penès Laborantes Terras, in quibus
sint dicti Fructus, vel Redditi, si laborant, vt Fictabiles,
vel Partiarij.

Sed, eo Casu, possit fieri Depositum, seu Sequestm de Fru-
ctibus, seu Redditibus pñdictis, penès dictos sic Laborātes.
Si verò laborentur per Dominum, vel eius sumptibus, tunc
Sequestrum, vel Depositum possit fieri de dictis Fructibus,
& vt supra, penès duos, ex Vicinis dictæ Parrochiæ, in qua
sunt situate dictæ Terræ, qui compellantur, & teneantur
illud Sequestrum, seu Depositum recipere, & custodire, ex-
pensis tamèn dicti Depoliti, seu Sequestri.

Et Dominus Potestas, & quilibet Exercens Iurisdictionē, &
Vicini dictæ Parrochiæ, & quilibet eorū, cū requisiti fue-
rint, teneātur dictis, penès quos factum sit Sequestrum, seu
Depositum, vt supra, prestare Auxilium ad prædictum Se-
questrum, seu Depositum saluandum, seu custodiendum.

QVOD CAPTI IN DVCATV, CONSIGNETVR
LIGATI IN CARCERIBVS COMMVNIS
ILLIVS TERRAE, VEL IN ALIO SEDL-
MINE, PRAESSENTIBVS CONSVL-
BVS, VT PETITVM FVERIT.

CAP. CC. IX.

ALIQVIS Captus, seu Detentus per aliquem Seruito-
rem in Ducatu Mediolani, non possit cōsignari, nec intel-
ligatur esse Consignatus Captus, penès aliquod Cōmune,
Cōsules, & Officiales alicuius Terræ, vel Vniuersitatis, nisi
p eū Seruitorē, vel Famulos, siuè Seruiētes, quos secū ha-
buerit, cōsignetur Ligatus Idonè, cū manibus, in Carce-
ribus illius Communis, vel Vniuersitatis, in qua cōsignari
voluerit, p aliquo, aut in aliquo alio Sedimine, vel Camera

idonea dictę Terrę, præsentibus Consulibus, vel Officialibus illius Terrę, vel aliquo eorũ, in quo, vel in qua, per Consules, vel Officiales illius Vniuersitatis, vel per aliquem ex eis, Petitũ fuerit ab eo Seruitore debere duci, & consignari, Et de hoc fiat Mentio, in Relatione Seruitoris, quę fiet de ipsa Captione, & Consignatione,

Et, si prædicta, seruata non fuerint, tunc illud Commune, Vniuersitas, Consules, & Homines eiusdem, in aliquo non teneantur, pro ipso Capto, nec ad eum custodiendum, nec reddendum.

Et eos Captos consignatos, modo prædicto, custodire teneantur, vsq; ad Dies sex, ad plus, tũc proximos, & eos representare, seu dare, si, & prout, infra ipsos Dies sex præcipietur eis, vel mandabitur per Iudicentem, expensis tamen illius, qui ipsam Captionem fieri fecerit, &, si in dicto Tẽpore, nihil eis dictum, seu præceptum, vel Mandatum fuerit per Iudicentem, vltcrius non teneantur dictos Captos custodire, nec reddere, sed à tali Captione, & Consignatione, Ipso Iure, sint liberati.

QVOD COMMVNIA NON TENEANTVR
CONSIGNARE DEPOSITA, NEC
CAPTOS EXTRA SVVM
TERRITORIVM.

CAP. cc. x.

COMMVNIA Burgorum, Locorum, & aliarum Terrarum, Ducatus Mediolani, non teneantur consignare illas Res, quę fuerint depositę penes ea Cõmunia, vel eorum Consules, vel Officiales, vel Homines, ad Ciuitatem Mediolani, nec alibi, extra suum Territorium, sed eas Res penes eos, vel ea, legitimẽ consignatas, saxitas, vel sequestratas, colligere, reponere, & saluas facere, & custodire, teneantur, Expensis earum Rerum, & eas consignare in eo Burgo

loco, & Terra, vel eius Territorio, in quo erant tempore, quo fuerunt depositæ, vel sequestrate, vel repositæ, illi, ad Petitionem cuius fuerint depositæ, vel sequestrate, vel eius speciali Procuratori Habenti Præceptum, vel Licentiam à Iudicante, de accipiendo ipsas Res.

DE EODEM.

CAP. cc. xj.

IDEM intelligatur, si aliquis consignatus fuerit, legitimo modo, per aliquem Seruitorem, pro Capto, quem quidem Captum, & eis Consignatum, custodire teneantur Diebus sex cōtinuis, & abinde in antea, liceat eis relaxare eum Captum, nec ulterius teneantur eum consignare, nisi Præcepto Iudicantis interim petita fuerit.

QVOD COMMVNIA NON TENEANTVR
CONSIGNARE, NEC TRADERE.
DV RANTE CONTRA
DICTIONE,

CAP. cc. xij.

CONSVLES, Officiales, & Communia, non teneantur consignare, nec tradere Res sequestratas, durante Contradictione, nec possit contra eos procedi per Contumaciam. Sed, si nulla Contradictio facta fuerit, tunc elapsis quinde- cim Diebus, teneantur ipsam Consignationem facere, pro- ut Mandatum fuerit per Iudicantem. Et, si facta fuerit Contradictio, & sopita, tunc teneantur ip- sam Consignationem facere absque aliqua Exceptione, vel Contradictione pro- ut mandatum fuerit, ut supra. Et tempora Consignationis faciendæ, tunc currant, & cur- rere incipiant à tempore Contradictionis sopitæ, si quæ fa- cta fuerit.

De subitis Contestationibus, & Sequestris, Vide supra, cap. 111. QVO LIBET, fol. 9. à terg. Quod Relatio, & Delictum pno sequestrorum infra tempora limitata per Statuta, fiat, aliter, Quod Sequestrum non valeat, Vide infra, Caput. 235. RELATIONES, fol. 61. à fron. Quod Dimittantur Copiae Sequestrorum illis, quibus fiunt Sequestra, vel eorum Domibus habitationum, Vide supra, Caput. 167. ITEM QVOD DICTI, fol. 63. à fron.

Quod Statutum est supra, fol. 2. à fronte,

De Ter. probandi contra Exequutionem, Vide in Nouis. Capite. 201. STATVITVR, fol. 4. à fronte. Quid de Pignobus De robat, quare stare debet penes Gubernatorem Pignorum, & per Quod, Tempus, Vide infra cap. 231. PIGNORA, fol. 80. à fronte,

QVOD DE QVOLIBET SEQUESTRO
MITTATVR COPIA ILLI DE CIVIS
BONIS FIAT SEQUESTRATIO.

CAP. cc. xiiij.

SI contingat fieri aliquod Sequestrum de Bonis alicuius Habitantis in Iurisdictione Iudicis, de cuius Mandato fiet Sequestratio, teneatur Pars, ad cuius Instantiam fiet Sequestratio, Intimare, seu mittere Copiam ipsius Sequestrati, de cuius Bonis fiet Sequestratio personaliter, vel ad eius Domum Habitationis.

Si vero contingat Sequestrum fieri in Ciuitate, vel Ducatu Mediolani de Bonis non Suppositi repertis in Iurisdictione Iudicis, à quo fuerit impetratum dictum Sequestrum, vel non Habitantis in ipsa Iurisdictione, tunc Copiae mittantur in Locis, vbi Citationes fieri possunt ex forma secundi Statuti, positi sub Rubrica speciali de Citationibus Absentis, & cetera, & stetut Relationi Seruitoris de Dimissione dictarum Copiarum.

Et, si praedicta seruata non fuerint, Sequestratio facta non valet.

DE MEMORIA CONTRADICTIONIS PONENDA PER NOTARIOS IN MARGINE,
VBI ERIT RELATIO
EXEQUUTIONIS.

CAP. cc. xliij.

SI fiat Contradictio Pignoribus robatis, vel Deposito, seu Sequestrationi, vel Introitu, vel alij Exequutioni, scribat de hoc Memoria in margine Relationis, si facta reperiat. Et vbi non reperiat facta Relatio Scribatur in libro, in quo solent, & debent scribi Firmationes Contumaciae, & Banna, videlicet, de Die Contradictionis, & per quem facta fuerit

fuerit, sub pēna Notario Banci, Librarum decem Imperialium, applicanda pro Medietate Communi Mediolani, & pro altera Medietate Partii, quæ contradixerit, Et vltcrius, sub pōna ipsi Notario conseruandī indemnem quemlibet, qui, ea occasione lēderetur, ad hoc, vt Iudex non decipiatur, aliquo modo,
Et vbi contingat Notarium subscribere aliquod Præceptum, vel Relaxetur, in quo facta non fuerit Memoria, vel Mentio ipsius Contradictionis, q̄ habeatur pro Constanti ipsum Notarium non fecisse Memoriam in margine, nec in Libro Firmationum, vt suprà,
Nec admittatur Probatio in contrariū, & si contrasit, nullius sit valoris, & momenti,

QVOD DEPOSITA, CONTESTATIONES,
ET SEQUESTRA CONSEQUAN-
TUR INTRA SEX
MENSES.

CAP. CC. XV.

SI quis Depositum, Contestationem, vel Sequestrum fieri fecerit penes Commune, Consules, vel Officiales alicuius Vniuersitatis, prosequatur Ius suum in consequendā prædicta Deposita, Contestationes, vel Sequestrationes, infra Menses sex, à Die facti Depositum, Contestationis, vel Sequestri.

Et, si per Mēses sex steterit Negligens, quin suum Ius prosequatur contrā ipsam vniuersitatem, Consules, vel Officiales ipsius, vltcrius non audiat, nec possit habere Recursum contrā Commune, Consules, & Officiales,
Sed saluum sit Ius illi, de cuius Bonis Sequestrum, Depositum, vel Contestatio, factum, vel facta fuerit.

De subitis Contestationibus, & Sequestris, Vide suprà, Cap. III. Q. V. 10. LIBET, fol. 9. à tergo, & ibi Vide Multa alia subsequētia.

DE REBUS MOBILIBUS ROBATIS,
VEL CONTESTATIS SINGVLARITER
AESTIMANDIS.

CAP. CC. XVJ.

Quod Pignora derobata
sint penes Gubernato-
rem, vel Depositum:
per Dies quindecim, *Vide*
de infra, Cap. 233. *Pi-*
gnora, fol. 80. 2 fronte.
Et intra quod Tempus
si debeant Relationes,
Vide supra, capite. 205.
QVILIBET SERVITOR,
folio, 69. 2
fronte,

OMNES Res mobiles, quæ actualiter poni contingunt
in Sequestro, Contestationem, vel Depositum, vel quæ
robentur, Aestimantur singulariter, Bona fide, per Servi-
torem, & de qua Aestimatione FIAT MENTIO in RE-
LATIONE SERVITORIS.

Et, si de Aestimatione facta per Servitorem aliquis, cuius in-
terfit, conqueratur, audiarur, si de hoc conqueri voluerit,
usque ad Tempus, quo continget Denunciationem Pigno-
rum, durare,

DE RECIPIENTIBUS SPONTE DEPOSITVM,
CONTESTATIONES. VEL SEQUE-
STRVM, VEL ALIQVID ALIVD.

CAP. CC. XVIIJ.

SI quod Depositum, Contestatio, vel Sequestro, vel
aliquid in Salvamentum positum fuerit per Servitorem
voluntariè, seu spontè receptum, de hoc FIAT INSTRV-
MENTVM, vel Scriptum subscriptum, manu Recipientis
Sequestro, vel subscriptum per alium, PRAESENTI-
BUS DVOBVS TESTIBVS ad minus in scriptura illa,
appositis, nec soli Serviitori credatur, q; voluntariè receptū
sit per Aliquem,

Vide etiam ad hoc *supra*
Capite. 195. ITEM
QVOD IPSI, fo. 65,
2 fronte,

QVOD PRO DEPOSITIS, NOBILES
TENEANTVR TANTVM PRO
NOBILIBVS, ET VICINI
PRO VICINIS.

CAP. CC. XVIIJ.

IN omnibus Burgis, Locis, & Terris, in quibus fuerint

Nobiles, & Vicini compellantur Nobiles pro Nobilibus, etiam, qui non sint de Vniuersitate Nobilium illius Locī, in quo fiet Exequutio, Et Vicini pro Vicinis tantum, ad recipiendum Deposita, & Res, & Personas Nobiliū, & ad colligendum Fructus, ad hoc, ne compellatur Vicini relinquere Terras, quas tenent, vel laborant, propter Debita, & Poterā Nobilium, & etiam ad maiore firmitatem, OMNES OFFICIALES, & Seruicōres, qui iuerint per Ducatum Mediolani, occasione alicuius Officij, vel Exactionis, vel occasione faciendi aliqua Deposita, siue iuerint Præcepto Iudicis Potestatis, siue Præcepto alicuius Consulis Iustitij, siue Mercatorum, siue Alterius Iudicantis, debeant FACERE IBI DEPOSITA, si fuerint Nobilium, vt suprà, per Nobiles illius Burgi, Locī, seu Terræ.

Et, si fuerint Vicinorum, debeant facere, & recipere Deposita, & alias Res per Vicinos illius Burgi, Locī, vel Terræ, in quibus prædicta fuerint.

Et sic Nobiles teneantur recipere pro Nobilibus, vt suprà, & Vicini pro Vicinis.

Et, si prædicti Officiales, vel Seruitores facerent vel venissent contra prædicta, nisi sicut superius dictum est, quod omnia ea, in quibus Contrafecerint, sint cassa, & irrita, & nullius valoris, & momenti, videlicet, quo ad hoc, vt NOBILES non teneantur pro Vicinis, nec Vicini pro Nobilibus.

DE ARCA COMMUNI AD PETITIONEM CREDITORIS FACIENDA.

CAP. CC. xix.

SI quis habere debet, vel de cætero habere debuerit aliquid, ab aliquo Communi, Burgi, vel Locī, vel Vniuersitate aliqua, & DENUNCIAVERIT per publicum Instrumentum, vel per Seruitorem Communis Mediolani, DISSISSA COPIA dictæ Denunciationis in Scriptis ibide

K ij

De Subitis Contestationibus, & Sequelibus, vide suprà, Cap. 109. Q. VO LIBET DIT, fol. 39, à tergo.
Vide etiam infra, Cap. 229, PENES COMMVNIA, fol. 78, à fronte, in fine.

Consulibus, vel Consuli, nomine Communis, & Vniuersitatis illius Burgi, vel Loci, vel Ville, vel Castrì, & in ipsa publica Platea, & Vicinantià, seu Domibus habitationũ Consulũ, vel Consulũ Vniuersitatis, dimissa Copia dictę Denunciationis ibidem dictis Consulibus, vel Consuli, vel Domini Habitationis eorum, & cuiuslibet eorum, & in ipsa Platea publica, vt faciant, & fieri faciant Arcam Communem, infra quindecim Dies, pro ipso Debito sanando.

Et, si illud Debitum non sanauerint infra ipsum Terminum, q̃ postmodũ vnusquisque de ipsa Vniuersitate, teneatur ad totum Debitum, & possit abindẽ inantea conueniri pro toto Debito, ac si principaliter foret obligatus, ipso, à quo exactum fuerit, habente Regressum contrã ipsam Vniuersitatem, & quamlibet singularem Personam ipsius Vniuersitatis pro ea quantitate, ab eo exacta, cum omnibus Expensis, Damnis, & Interesse, factis, & passis per eum, à quo fuerit exactum, De quibus, stetur Iuramento ipsius, premissa Iudicis Taxatione, & nullus, de ipsa Vniuersitate, possit se eximere, aliquo modo.

DE SATISDATIONE, ET OFFICIO GUBERNATORIS PIGNORVM.

CAP. cc. xx.

GUBERNATOR Pignorum, qui per Tempora erit, teneatur per se, vel Personam summissam, in vno Libro, quem habere teneatur, scribere Pignora, quę consignata fuerint, statim, quando presentantur, scribendo etiã qualitates, & quantitates ipsorum Pignorũ, & Nomina, & Cognomina eorum, ad quorum Instantiam derobata fuerint, & quibus derobata fuerint, & per quem, vel quos consignata fuerint, sub pœna ipsi Gubernatori contrafacienti, seu prædicta non seruanti, pro qualibet vice, Librarum viginti quinque Imperialium, applicanda pro Medietate Comuni

Mediolani, & pro altera Derobato.

Et etiam teneatur de ipsis Rebus derobatis, dare Scriptum, subscriptum manu eius propria, prout nota facta erit in Libro, vt supra, tam Derobanti, siue ei, ad cuius Instantiã sit facta Derobatio, quàm Derobato, si ab eo requisitũ fuerit, Et hoc, sinẽ aliqua Præstatione pecuniar, sub dicta pœna, applicanda, vt supra. quam pœnam incurrat singularitẽ referendo, Ipso Iure, pro qualibet vice.

Et adhibeatur Fides ipsi Scripto in præiudicium ipsius Gubernatoris Pignorum, & teneatur ipse Gubernator ad Detentionem cuiuslibet, cuius inter sit, ipsum Librum exhibere, & ostendere in Iudicio, & extrã, toties, quoties requisitum fuerit, sub eadem pœna, & prout supra.

Et etiam teneatur ille Gubernator, satisfare ad Cameram Communis Mediolani, vel in manibus Notarij Referendarij Domini, & Communis Mediolani, de Libris duabus millibus Imperialium, cum bonis Fideiussoribus, approbãdis, prout approbantur alij Fideiussores Dationum, de saluando, & custodiendo, ac bonam Rationẽ reddendo de Pignoribus ipsis, & curando, ne ipsa Pignora deuantentur, & etiam, de restituendo ipsa Pignora, prout sibi mandatũ fuerit per Iudicem, de cuius Mandato facta fuerit Derobatio, Et quilibet Gubernator aliorum Locorum, de Ducatu Mediolani, satisfat de Libris mille Imperialium, prout supra, debitẽ referendo.

Et, q̃ nullus Gubernator Pignorum se intromittat de dicto Officio, per se, nec summissam Personam, nec de exigendo aliquid, occasione dicti Datij, nisi prius præstita dicta Satisfactio, prout supra.

Et hoc, sub dicta pœna, quam incurrat, Ipso Iure, & Facto, Et de hoc possit inquiri, procedi, & exequi summarie, de Facto, etiam per Detentionem Personar, & omnibus alijs Iuris remedijs.

25
Et casu, quo, non restituat Pignora, stetut Sacramēto Derobati de vera Scientia, vel de Credulitate alterius, cui debet relaxari de valore Rei robare, nō obstatē alia Aestimatione. Et Gubernator Pignorum, teneatur ad omnia, pro Excentibus pro eo.

DE LIBRO GVBERNATORIS PIGNORVM
CONSIGNANDO, ET DE PIGNORIBVS
PER EVM CONSIGNANDIS
SVCCessori SVO.

CAP. cc. xxj.

CAMERARIVS seu Gubernator Pignorum in fine sui Officij teneatur consignare Librum suum in Firma Libri Mastri, & benè ordinari, ad Officium Gubernatoris Statutorum Communis Mediolani, sub pēna Ducatorum cērum auri, quam incurrat, Ipso facto, applicandorum Comuni Mediolani.

Et nihilominus teneatur consignare ipsum Librum in fine dicti Officij sui, sinē alia Interpellatione, infra duos Dies immediate sequentes, post finem dicti Officij sui.

Et similiter teneatur consignare Pignora Successori suo, quæ petēs eum, in fine dicti sui Officij erunt, infra similem Terminum, & sub dicta pēna, & prout supra, quæ Consignatio fiat de ipsis Pignoribus, talia, qualia erunt.

Et nihilominus teneatur consignare, vt supra, & de tali Consignatione fiat Neticia in Scriptis Officio Gubernatoris Statutorum, vt supra, per Consignantem, & per eum, cui fit et dicta Consignatio, sub prædicta pēna, quam soluere teneatur, infra Mensem immediate sequentem.

Alias procedatur cōtra eum de Furto, Et quip̃e Gubernator Statutorum aliquid accipere non possit pro prædictis, nec aliquo prædictorū, & teneatur ostendere dictum Librum, volentibus eum videre, sinē aliqua Solutione, vt supra.

NON liceat alicui Gubernatori Pignorum, nec illud Officiū Gerenti per se, nec summissam personam petere, nec recipere pro omnibus suis Brigis, Gubernatione, & Remunerationibus vltra Soldos duos Imperialium, pro quolibet Pignore, non excedente valorem Librarum sexdecim Imperialium.

A valore autem Librarum sexdecim supra, non possit accipere, pro quolibet Pignore, nisi Soldos quatuor Imperialium, & hoc, sub pena ipsi Gubernatori Soldorum quinque Imperialium, pro quolibet Imperiali eius, quod plus acceperit, vel receperit, vltra dictam quantitatem ei taxatam.

Et teneatur Gubernator, pro omnibus Gerentibus illud Officiū, & de quo pluri recepto credatur Sacramento eius, cuius Pignus fuerit, vel qui dederit, vsque ad Soldos viginti Imperialium eius, quod iurauerit datum, quam penam per quemlibet Iudicem compellatur de Facto, Soluere, etiam sine aliqua Scriptura, cuius penae Medietas sit Notificantis, & alia Communis Mediolani.

Et intelligantur vnum Pignus totum id, quod fuerit robatum vni Personae, vel pluribus, ex eadem Causa, etiam si Bestiae fuerint.

QVOD NIHIL DETVR SERVITORI, NEC ALIIS, PRO CONSIGNATVRA ALICVIVS BESTIAE.

HOSPITES, vel Tabernarij, & pro eis sexcentes in Hospitio, vel Taberna, Tenentes, & Recipientes Bestias robatas, contestatas, vel in Depositu Positas, non possunt, nec debeant alicui Seruitori, nec alijs, qui consignabunt

De solutione faciēda Hospitibus, vel Depositariis pro Custodia, & Pastura Bestiarum, Vide in Notis, Cap. 197. §1. Alio LIQVIS, folio, 62. d. tergo, in fin.

ipsis Hospitibus, & vt suprà, aliquam Bestiam robatam, contestatam, & vt suprà dare aliquam Remunerationem pro ipsa Consignatura.

Et, si aliquid dederint, non reddatur eis Hospitibus, & vt suprà, per Dominum illius Bestiæ, nec per Derobatum, nec aliam Personam.

Et vltà, ille talis Hospes, & vt suprà, cogi possit per quemlibet Iudicentem, de facto, soluere Communi Mediolani Soldos viginti Imperialium, pro qualibet Bestia, de qua contraxerit.

Nec etiã possint super ipsis Bestijs, nec alijs Pignoribus mortuis, dare aliquem Cibum, nec Potum, nec etiã aliquid aliud in pecunia, nec alia Re mutuare, nec aliter.

Et, si contraxerint, nulla eis competat Actio, nec Retentio super ipsis Pignoribus.

DE SUMMARIA RATIONE
FACIENDA CONTRA
GVBERNATOREM
PIGNORVM.

CAP. CC. XXIIII.
CONTRA Gubernatorem Pignorum Ciuitatis, & Ducatus Mediolani, fiat per quemlibet Iudicentem Ius summarium, & expeditum, etiã extra Ordinem, & de plano, sine strepitu, & figura Iudicij, Facti veritate inspecta.

Et cogatur, etiã per Detentionem Personæ, ad Exhibitionem Librorum suorum, & Pignorum, & ad bonam Rationem reddendum, & reliqua restituendum, de omnibus, quæ tanguint ad suum Officium.

Et hoc possit expediri, Officio Iudicis, & sine Libello, durante Officio suo, & finito.

77

QVOD ANIMALIA ROBATA RESTITV.
ANTVR, SI FIET DEPOSITVM DE
AESTIMATIONE ANIMALIS.

CAP. cc. xxv.

SI quis robari fecerit aliquod Animal, teneatur ille, ad cuius Petitionem Robatio facta fuerit, restitui facere Animal robatum, si robatus Depositum fecerit penes idoneam Personam, eligendam per Iudicem, de Aestimatione Animalis robati, seu de Re æquivalenti, alias robata, vel Aestimata, Et Aestimatio fiat per Personam electam per Iudicem, Et prædicta locum habeant, nisi dictum Animal fuerit venditum post Denunciationem legitimè factam. Idem intelligatur, si aliquod Animal sit detentum, eo, quia dicatur in Commissum cecidisse,

DE POENA VETANTIVM SERV
TORI, VOLENTI FACERE
EXEQVVTIONEM.

CAP. cc. xxvj.

NVLLVS debeat claudere Ianuam, nec Hostium habitationis suæ, nec alterius, nec aliter prohibere, nec impedire quin fiant, & expediantur Pignorationes, & alia, quæ Servitor in Mandatis habuerit.

Et ille, contra quem fieri debuerit Exequutio, si contrafecerit, puniatur, Arbitrio Iudicis, inspecta qualitate Facti, & Personarum.

Et credatur de hoc Servitori, cum vno teste fide digno de Vicinis Contrax, in qua fieret Exequutio, si fieret in Civitate.

Si verò in Ducatu, Testis sit Sacerdos, vel Consul, vel alius Homo Bonæ Conditionis, Habitatore Terræ, in qua fiet Exequutio, vel Cassinæ, seu de Loco proximo illius Terræ, vel Cassinæ,

De Impedimentis, vel impedire Facientibus Exequutiones Criminales, vel Civiles, & eorum poenæ, Vide etiam, quæ Dicuntur in Const. sub tit^o, de poen. Uicarij, Crimino. 4. PROHIBITVM EST, folio, 74. à tergo in fin.

Eodem modo, puniatur ille, contrà quem fieri vult Exequutio, si inuenta fuerit lanua clausa, vel Hostium, & per Seruitorem petatur debere aperiri, si non aperiatur. De qua Requisitione per Seruitorem facta, stetut Dicto eius Seruitoris, cum vno Teste idoneo, vt suprà.

Saluò, q; in prædictis Casibus, & quolibet eorum, si Reus cum Actore fuerit in Concordia, infra decem Dies, à Die Citationis, de prædictis, non procedatur.

Possit tamèn Iudex ad Requisitionem Actoris, elapsa ipsa Die, concedere aliud Præceptum Exequutiuum amouendi, & frangendi quolibet Obstacula, vt Exequutio fieri possit.

DE POENA AUFERENTIS REM ROBATAM,
CONTRÀ VOLUNTATEM
SERVITORIS.

CAP. CCXXVIJ.

SI quis Rem legitime robatam, seu Pignoratam, de Facto abstulerit, contrà voluntatem Seruitoris, vel Deferentis, condemnatur in Libris decem Imperialium, & plus, arbitrio Iudicis, inspecta qualitate Rerum ablatarum, & personarum, applicandis, pro medietate Communi Mediolani, & pro altera Partì.

Et nihilominus, teneatur Auferens ad Consignationem Rerum ablatarum, Et ad prædicta omnia, compelli possit realiter, & Personaliter per Iudicentem, de cuius Mandato concessa fuerit Exequutio. Et auferens, & ille, qui pignoratatus fuerit, si præsens fuerit dictæ Ablationi, vel aliquis de Familia eius, & quilibet alius Contrafaciens, vt suprà. Et credatur Seruitori cum Vno Teste idoneo.

Eodem modo, puniatur ille, qui non legitime Sequestratam, vel in custodiam positam abstulerit, vel exportauerit, sine Iudicis licentia, vel illius, ad cuius Instantiam factum fuerit Sequestrum, & vt suprà.

Et de hoc credatur illi, penes quem, Res fuerit sequestrata, vel, vt supra, cum Sacramento, & vno Teste idoneo. Et nihilominus, ille, qui exportauerit, vel, vt supra, teneatur conferuare indemnem quemlibet, qui, ea occasione, Damnum sustinuerit.

DE EODEM, PRO CAPTO ABLATO, DE MANU
SERVITORIS, VEL FAMULORVM.

CAP. cc. xxviii.

SI quis de manu Seruitoris, vel Famulorum, per vim abstulerit Caprum, seu Detentum legitimè, pro Debito priuato, vel Contumacia priuata, condemnatur in Libris viginti, quinque Imperialium, & plus, & minus Arbitrio Iudicis, de cuius Præcepto facta fuisset Captio. Quæ pena applicetur pro medietate Communi Mediolani, & altera Parti, ad cuius Instantiam esset facta Captio, vel Exequutio.

Et nihilominus teneatur ille, qui abstulerit, vt supra, ad consignandum ipsum, infra Mensem vnum, ex quo requisitum fuerit, aut ad soluendum, pro ipso, illud, pro quo detinebatur, & esset Debitor, si de Debito constet, quæ expediantur Officio Iudicis, & sine strepitu, & figura Iudicij.

RUBRICA GENERALIS
DE ROBATIONIBVS, CONTESTATIONIBVS, SEQUESTREIS, CAPTIONIBVS, DENVNCIATIONIBVS, ET ALIENATIONIBVS PIGNORVM.

De Subitis Contestationibus, & Sequestre. Vide supra, Cap. lxxi. Q. v. LIBET DIE, fol. 9. à tergo. Quod de quolibet Sequestro Mitatur Copia, &c. Vide supra. Capite. 213. SI CONTINGAT, fol. 72. à tergo.

DE DEPOSITIS, SEQUESTRATIONIBVS, ET CONTESTATIONIBVS.

CAP. cc. xxix.

PENES Communia, Consules, seu Officiales Burgorum

De Auxilio Dido ad Exequutiones, & cpe. Vide supra, Capite. 204. SI Q. VLS, fol. 49. à tergo. Quod Nobiles solim pro Sequestris, Vide supra. Capite. 218. IN OMNI NIBVS, fol. 73. à tergo, in fin. Quod nō concedatur Relexetur de Rebus sequestratis, nisi Cōstet de Credito, habetur in Nouis, cap. 200. AD TOL. LE NDVM, fol. 64. à fronte, in princ.

Quod est supra. d. cap. III, fol. 39. à tergo.

Locorum, & Terrarum Ducatus Mediolani, vel aliquod eorum, Præcepto Iudicantis, non possit, ipsis iniuris, heri Sequestratio, Cōtestatio, nec Depositi, nisi Persona, contrā quam petiur Sequestrum, Depositi, seu Cōtestatio fieri, sit suspecta, & in alijs Casibus cōcessis à Iure Cōmuni. Et suspecta Persona QVOD AD HOC intelligatur si Persona sit bannita, vel talis, contrā quam data esset, Loco Banni, Possessio Tēdialis, aut, si de Debito constet per Instrumentum, cōtinens Pacta Exequutiua, vel aliter constet per publicam Scripturam, etiam non continentem Pacta exequutiua, vel, q. Debitor Sententia, Præceptis, vel Arbitriis, vel Arbitramentis, sit conuictus, quibus Casibus, & quolibet eorum, Communia, Consules, & Officiales, possint cōpelli ad suscipiendum ea Deposita, Sequestrationes, & Cōtestationes, Ita tamē, q. circa modum satiscidandi, & relaxandi, seu reuocandi, seruentur disposita in præsentibus Statutis, & maxime in Statuto incipiente.

QVOLIBET DIE, FERIATO, ET NON FERIATO, posito sub Rubrica speciali, de Subitis Cōtestationibus, & Sequestris, & illis Casibus, quibus Sequestra, Deposita, & Cōtestationes, fieri conceduntur, fiant, & heri possint de omnibus Rebus mobilibus, q. alias specialiter nō sunt prohibitz, & de Fructibus pendēnibus, si sint maturi, vel prope Maturationē per Dies quindecim, vel circa, Et, si aliter factum fuerit, nullius sit valoris, & momenti.

DE SEQUESTRATIONE, QVAE POTEST FIERI AD PETITIONEM DOMINI DE FRUCTIBVS PENDENTIBVS.

AD Petitionem Locatoris, Partiarii, vel Fictabilis ad Denarios, aut ad aliud Fictum, Dantis, seu Hæredum suorum in præiudicium eius Massarii, Coloni, Pensionantis,

CAP. CC. XXX.

Fictabilis, & Inqlini, & in præiudiciū Creditoris, seu Creditorum ipsius Massarij, & vt supra, possit fieri Depositum, & Sequestratio de Fructibus pendentibus in Re locata, Et prædicta fieri possint cum Banno, & sine Banno.

QVOD PRO DEBITO, VEL OCCASIONE FICTABILIS, MASSARII, COLONI, INQVLINI, PENSIONANTIS, ET EMPHITEOTAE, NON POSSIT FIERI EXEQVVTIO, CONTRA DOMINVM, NEC IN EIVS PRAEIVDICIVM.

CAP. cc. xxxi.

PRO Debito aut Banno, vel Contumacia alicuius, Fictabilis, Massarij, Coloni, Inquilini, Pensionantis, vel Emphiteotae, non possit, nec debeat fieri aliqua Exequutio in Proprietate, nec super Proprietate, vel in Iure Domini illius Fundi, seu Prædij, vel Iuris, per quod talis Dominus priuatur, nec priuatus sit, nec esse intelligatur, aliqua sua Possessione, vel Iure, quā, vel quod Dictus Dominus antea tale Exequutionem habebat, etiam, si contra ipsum, Fictabilē, Massarium, Colonum, Inquilinum, Pensionantem, vel Emphiteotam, reperiretur latam esse Sententiam, vel Processus fore factus, vel fieret, nulla facta legitima Denunciā. Et, si contrariet, non valeat, nec teneat quantum est in Damnum, nec Præiudiciū, nec Priuationem Possessionis talis Domini.

DE LICITIS, ET CONCESSIS EXEQVVTIONIBVS. QVAE FIERI POSSINT AD PETITIONEM DOMINI CONTRA EIVS MASSARIVM, ET CAETERA.

CAP. cc. xxxij.

LICITVM cuilibet sit, qui dederit aliquam Possessionē,

De Colono debitore non recipiendo, si Denunciatum fuerit, Vide in Notulis, capite, 379. INVLVS COLONVS, fol. 129. à fron. in prin. Quod Nominans Dominum in iudicio, Denunciet Nominato, Vide supra, Ca. 69. SI QVIS, fol. 25. à tergo.

Vide supra Statutum, Quod pro Debito priuato, Nemo capiat. Cap. 167. PRO DEBITO, fol. 56. à fronte.

Quid Domini possint Fructus in Fundo diuicere, Vide in Nouis, cap. 38. J. D. J. M. N. I., fol. 132. à fronte.

De Familiaribus, qui possunt cogi pro Debito Massarii, Partium, vel Fictilibus, Vide in Nouis, Capite. 38. o. Q. V. L. I. B. E. T. M. A. S. C. V. L. V. S., fol. 131. à fronte.

Quod si Dominus preferatur aliis Creditoribus, & in certis Casibus, Vide in Nouis, Capite. 39. o. D. O. M. I. N. V. S., fol. 133. à fronte, in fine.

De Aditorio Massaricij, Vide in Nouis Ca. 407. S. Q. V. I. N., fol. 152. à fronte. Istud Statutum est sub cap. 251, fol. 85. à fronte. Quid si Duceretur victualia ad Civitatem, Vide in Nouis sum. I. Cap. 177. Q. V. A. E. L. I. B. E. T. P. E. R. S. O. N. A., fol. 10, 36, à tergo.

vel prædium rusticum, scilicet, situatum extra Redefossa Mediolani, ad Massaricium, vel per viam Medietatis, vel Tertij, vel alterius Quotæ Partis, vel ad Fictum, vel eius Nuncio, Procuratori, vel Hæredi, sua propria autoritate, etiam sine Præcepto, & autoritate Iudicis, & sine alio Processu, capere, robare, & recipere, & etiâ quoscunque Fructus, & Redditus, qui ex Re locata exierint nec non quascunque Res mobiles, seu, semouentes, etiam Bestias aratorias, Plaustra, & alia Vtensilia, apta ad Laboreria Terræ, quas, vel quæ habeat, & teneat, vel possideat Massarius, siue Partiarus, vel Conductor, ut supra, pro quocunque Debito, quod Dominus, seu Locator, ab ipso Massario, vel Fictibile, vel aliquo, de eius Familia, maiore annis quatuordecim, habere debuerit, occasione Fructuum, & Reddituum sibi debitorum,

Item, pro Blado dato pro Semine, & pro comedendo per Massarios, & Familias eorum, & Denarijs datis pro Manegijs, Palis, & Rachis, seu Scarionibus.

Item pro Denarijs datis pro Sapatoribus, vel Laboratoribus, Pro Feno, Pro Stramine, Pro Grassa, & Pensione Sedimentis, seu Domus, Locati, vel locatæ, & pro alijs Datis, occasione Massaricij, non obstante Statuto incipiente. NULLAE BESTIAE ARATORIAE, PLAVSTRA, ARATRA, & cetera, nec contentis in eo, nec aliquo alio Statuto, nec Iure, nec Ordine, in contrarium loquente, Salub. Iure tertiarie Personæ, quæ probet de Dominio, vel Socio.

Et in prædictis Rebus mobilibus, vel se mouentibus, & ut supra, quas habuerit, vel tenuerit, vel possiderit Massarius, vel Fictibilis, vel alius, eius nomine, vel aliquis alius, eius nomine, vel aliquis de eius Familia, Masculus maior annis quatuordecim, Dominus ille, seu Locator, ut supra, preferatur aliis Creditoribus, etiam tempore, Prioribus, vel quocunque Priuilegio priuilegiatis, cum

hypotheca, vel sine, de quo Debito stetur proprio Sacramento Locatoris, vel eius Hæredum aduersus Conductorem, & quemlibet de eius Familia, ac quemlibet alium Tertium, vsque ad quantitatem Librarum quinquaginta Imperialium.

Nec audiatur Massarius, vel Conductor, nec alius Tertius, nec aliquis Masculus de eius Familia, maior, vt supra, si aliamquam Accusam, Denunciationem, Notificationem, vel Querelam, de prædictis, vel aliquo prædictorum, detulerit. Sed penitus, per Iudicem reijciatur, & Processus inde sequutus, Ipso Iure, nullius sit valoris, & momenti.

DE PIGNORIBVS DEROBATIS,
QVAE STARE DEBENT
PENES GVBER-
NATOREM
PIGNO-
RVM.

CAP. CC. XXXIIJ.

PIGNORA derobata, debeant stare per quindecim Dies penes Depositarium, seu Gubernatorem, vel illum, penes quem reposita fuerint, & si in ipso tempore, nullus legitimus Contradictor, vel Defensor comparuerit, tunc de Præcepto illius Iudicis, relaxentur ei, qui fecit Pignori rari.

Saluò, tamèn Derobato, & vtrique Parti, omni alio suo Iure, Saluò, etiam, q̃ interim dictus Gubernator, seu Depositarius, teneatur, & debeat, ea relaxare, seu reddere, si fuerit de Præcepto Iudicis, vel ex Conuentione Partium.

Quod Relaxetur registretur in Actis Iudicis à quo concessum fuerit, absque alia Solutione, pro ipsa Positione in Actis.

Ci ei hec, Vide in Nouissimis Cap. 208. De CLARATUR. 208. ITEM PRO DECLARATIONE, fol. 7. à from, circa Meddum, vbi.

Statutur. q̃ Facules Iurandi contrà Fictabiles, non habeat locum, nisi contrà Fictabiles, qui sunt Rurales, Laborioses propriis manibus, vel ad suas manus laborant faciunt. Et illos de familia sua, in Reliquis, dicti Statuti firmum remaneat.

De Termino probandi eò tri Esequutiones aut impetrata sequestra, Vide in Nouiss. Capite. 201. STATVITVR, fol. 44. à fronte.

Quid si compareret, vide supra, cap. 214. S1 F10 AT, fol. 72. à tergo.

Et ita Notarius in Subscriptionem suam, talis Relaxetur, ponat, quod est in Actis, sub pena ipsi Notario Librarum decem Imperialium, pro qualibet vice, applicanda, Ipso Iure, Communi Mediolani, pro medietate, & pro altera medietate, Parti derobatur.

DE PIGNORIBVS ROBATIS, DESCRIBENDIS CORAM IUDICE.

CAP. CC. XXXIIII.

Ista Descriptio Pignorum hodie debet fieri, respectu eorum, quae Exequuta fuerint in Ciuitate, Intra unam Diem, & Respectu Exequutorum, Intra tres Dies, si habetur in Const. sub d. tit. de Exequut. & fam. l. i. §. de. 4. EA EQ VVTO R. E. 5, fol. 57. à fronte, in fin.

De pena Officialis non habentis Pignora, Vide infra, Cap. 246, SI QVIS SERVIT.

De Pignoribus, vel Depositis Derobatis exiubendis, Vide infra, cap. 245, PIGNORA, fol. 83, à fronte.

De Preceptis Exequutorum, Vide supra, ca. 174. ITEM STATVITVR, fol. 59, à tergo.

De Relationibus facientibus, Vide supra, cap. 205, QVILIBET SERVITOR, fol. 69, à fin.

QVILIBET, qui robauerit, vel robari, seu Pignorari fecerit Aliquē, vel fieri fecerit aliquod Depositum, aliqua occasione, teneatur, & debeat, infra tres Dies, si fuerit in Ciuitate, vel Suburbij Mediolani, & infra quinque Dies, si Exequutio facta fuerit in Ducatu Mediolani, facere descriptionem coram Iudice, de cuius Precepto facta fuerit Exequutio, Bona derobata, vel Pignora singulariter, quantitates, & qualitates, & Aestimationes eorum, clare designando, & in Relatione facienda per Scrutorem, teneatur ipse Scrutor Bona derobata, vel deposita, ut supra, declarare.

Et, si ille, ad cuius Instantiam facta fuerit talis Exequutio, praedicta non obseruauerit, teneatur, & debeat, ea talia Bona derobata, vel, ut supra, seu eorum Aestimationem, vel valorem, restituere Molestato, vel cui iusserit Iudicis, de cuius Mandato facta fuerit Derobatio, vel, ut supra, & cum pena Librarum decem Imperialium, & maiori, vel minori, Arbitrio Iudicantis, inspecta qualitate Facti, & Personarum, applicanda Communi Mediolani pro medietate, & pro altera Molestato, quae pena possit exigi, absque alia Condemnatione.

Et etiam tunc adhibeatur fides Molestato, cum Sacramento, & uno Teste idoneo, vel cum alijs Indicijs, arbitrio Iudicantis de ipsis Rebus derobatis, vel depositis, ut supra, & de quantitate, & valore, siue Aestimatione dictorum Bonorum, Scrutor

Seruitor verò, qui prædicta non obseruauerit, condemnatur in Libris decem Imperialium, applicandis, vt supra, & ponatur Seruitor cum Collo ad Catherenam Palacij Magni Broleti Communis Mediolani, vbi stet per vnā Diem, quas Libras decem Imperialium, si infra quindecim Dies non soluerit, amputentur ei Auriculæ.

Et nunquam abinde, in antea possit exercere Officiū Seruitoris, & credatur Molestato, vt supra, de qualitate, & quantitate Bonorum derobatorum, vel depositorum, & eorum valore.

Et de prædictis, & quolibet prædictorum, quilibet Exercens Iurisdictionem, possit, & debeat inquirere, procedere, & condemnare, ac exequi, ex Officio, & Summarie.

Et ad euitandum penas huiusmodi Statuti, quò ad illum, ad cuius Petitionem facta fuerit Exequutio, sufficiat, si ipse Creditor, vel eius Nuncius, aut Seruitor, vel aliquis eorū, infra prædicta tēpora, faceret scribi prædicta Pignora, vt supra, aliter Pignora relaxētur, siue vlla expensa, Molestato.

DE RELATIONE, ET DESCRIPTIONE SEQUESTRORVM, INFRA TEMPVS FACIENDA.

CAP. CC. XXXV.

RELATIONES Sequestrorum, Fiant infra Tempora limitata in præsentibus Statutis, & nisi factæ fuerint, non valeat Sequestrum.

Saluò, qd, si ille, ad cuius Instantiam factum fuerit Sequestri, fecerit eam scribi, infra Tempora, vt supra, valeat, quò ad sui Commodum, non autem ad euitandum penam Seruitoris.

QVOD PRAECEPTA EXEQUVTIVA NON DVRENT, ELAPVIS TRIGINTA DIEBVS.

CAP. CC. XXXVI.

PRAETEXTV alicuius Praecepti Exequutiuū non

L

De Subiis Contestat, & Sequestris, Statutum est supra, Cap. 111, QVOD LIBET DIE, fol. 39, à tergo.

Vide etiam ad hoc Statutum, supra, Capite. 2, QVOD QVILIBET, & DEBEAT, & VE, fol. 2, à tergo.

Vide etiam supra Statuti de Relationibus faciendis, & Intrā, quæ Tēpora, sub ea, 205, QVILIBET, fol. 69, à fronte.

Vide Statutum de Præcep-
tis Exequutoris, supra
Capit. 174. ITEM
STATVITVR, fol.
ho, 59, à Tercio.

debeat fieri aliqualis Exequutio, elapsis trīginta Diebus,
à Die Cōcessionis illius Præcepti, sub pēna Seruitori, Libra-
rum decē Imperialium, applicanda, Ipso Iure, & Facto, pro
medietate, Communi Mediolani, & pro altera, Molestato,
Et ea, quæ fient contrā prædicta non valeant, & vlrà prædi-
cta, ipse Seruitor teneatur Expensas RESTITVERE
Damnum Passō,

QVOD PRAETERITIS SEX MENSIBVS, NON
POSSIT POSTVLARI DEBERE EXHIBERI
PRAECEPTVM SERVITORIS.

Vide supra, de Relationis
bus, Capit. 202. QVILIBET
SERVITVS,
T O R, fol. 69, à fron.

Q VOD elapsis Mensibus sex, postquā Seruitor re-
tulit fecisse Ambasiatam, siuē Exequutionem, siuē ea,
quæ Seruitor habuerit in Mandatis, NON POSSIT
POSTVLARI debere exhiberi Præceptum, cuius occa-
sione fecit Ambasiatam, aut Exequutionem.

Sed intelligatur eius Relatio rata, & firma, perinde, ac si
Præceptum appareat, non obstante, quod illud Præ-
ceptum non appareat, Saluò, si in dicto Terminò fuerit peti-
tum, & non exhibitum, quod, eo casu, possit peti, donè ex-
hibitum fuerit.

QVOD QVILIBET POSSIT SCRIBERE
CERTA VERBA IN PRAECEPTO
SERVITORIS.

I N Præcepto possit scribi per Quēlibet ANNVS, MEN-
SIS, & DIES, & NOMEN SERVITORIS, & RE-
SERVATIONES, quæ fient, seu fieri contingent, Nec
propterea vicietur, nec incurrat quis pēnam aliquam, eti-
am, si sit de diuersis manibus.

HOC INTELLECTO, q. talia Verba, quæ possunt scribi,

vt suprà. postquam scripta fuerint, non possint cancellari,
nec glossari.

**QVOD RELAXATVS A CARCERE, IN
TVITV PIETATIS, VLTERRVS
NON POSSIT CAPI.**

CAP. CC. XXXIX.

SI quis Relaxatus fuerit à Carceribus, intuitu Pietatis,
non possit, ipsa occasione, vltèrius capi, & pro Condemna-
tione facta, quæ deberet peruenire in Commune Mediolani,
in Toto, vel in Parte, & pro Debito publico, pro quibus,
vel altero eorum fuerit Captus, & Relaxatus, vt suprà,
NON POSSIT VLTERRVS molestari per Commune,
sed dicta Condemnatio, & Debitum, quæ debebant perue-
nire in Commune, CANCELLETVR, & Ipso Iure, pro
cancellatis habeantur, de Libris, in quibus scripta forent.

**QVOD CAPTI, VEL IMPEDITI PRO ALIO,
CONSERVENTVR INDEMNES.**

CAP. CC. XL.

QVILIBET, qui tenet, vel stabit Captus, vel Roba-
tus, seu Coactus pro aliquo Comuni, Vniuersitate, vel sin-
gulari Persona ad Instantiam Communis Mediolani, vel
Ducalis Cameræ, vel alicuius Habentis Datum à Commu-
ni Mediolani, vel à præfata Camera, vel ad Instantiam ali-
cuius Officialis ipsius Communis, vel Cameræ, possit om-
ne, & totum id, quod ipsum soluisse, vel rationabiliter expen-
disse reperiatur pro eo Comuni, Vniuersitate, vel singu-
lari Persona, consequi, & exigere, prout poterat Commune,
vel Ducalis Camera, vel vt suprà.

Et, quæ talem habeat Actionem, & Exequutionem, quam, &
prout habebat Commune, vel Camera, pro Creditis suis.
Et hoc, quatenus petierit infra Annum.

Vide suprà, §. pro Debitis
Præiatis Nemo personarum
hæc capitæ nisi in certis
Causibus, cap. 167. PRO
DEBITO, fol. 26. à
fronte, in fin.

Quod impediti extri, In-
ruid, consequuntur indem-
nes, vide in Nouis. cap.
441. SI QVILIBET, fol. 14. 7.
à fronte.

Quod scolares, & Certi
Alii non impediuntur,
Vide in Nouis. Cap. 68.
QVILIBET, fol. 22.
à fronte.

Vide etiam. Capite. 92.
QVILIBET, fol. 31.
à Tergo.

De illo, qui Damnum sen-
tit pro Regiis & ceteris
fiscis, Ang. 294. & 16. col. pe.

QVOD RELAXATI A CARCERIBVS NON
POSSINT IPSO DIE CAPI.

CAP. cc. xl. f.

ALIVIS, qui pro eo, q. Caprio de eo facta non ter. ear,
vel alia occasione, a Carceribus relaxetur, nō possit pro alio
quo Debito publico, nec priuato, capi Personaliter, ipso Die.

QVOD DETENTI PRO DEBITO PUBLICO
NON POSSINT CONTESTARI.

CAP. cc. xlii. f.

ALIVIS, qui pro Debito publico detineatur, nō pos-
sit pro alio Debito contestari, & si contraheret, non valeat.
Idem quando Detentio indebita facta fuit, siue pro Debito
publico, siue priuato.

DE IIS, QUI NON POSSVNT CAPI,
RATIONE AETATIS.

CAP. cc. xliii. f.

MINORES annis decemocto, Maiores Annis sexaginta,
nec Mulieres bonę famę, detineri non possunt, nec capi
pro aliquo Debito publico, nec priuato.

Et hoc Statutum præcise seruetur, nisi reperiatuꝛ specialis
Derogatio de ipso Statuto. Quod non habear locum, vbi
per præsentia Statuta, aliter reperiatuꝛ dispositum, vel per
Decreta Ducalia.

DE DENARIIS DECEMOCTO IMPERIA-
LIVM DANDIS IN DIE PAPE-
RIBVS CARCERATIS.

CAP. cc. xliiii. f.

SI quis capi fecerit, aut captum tenere voluerit Aliquem,
pro aliquo Debito, etiam, si sit pro Maleficio, & Fideiusso-
ria, si ille Captus non habet de suo proprio, vnde possit se

Quod pro pnce Sūma,
nō possit fieri Caprio, Nō
de in Nouis, Caprio. 67.
NVLVS, fol. 4. a. r.

Ductores victuatum des-
tinen non possunt, Cap.
177. QVÆLIBET,
fol. 36. a. r. in Nouis.

Vide supra stat. Quod pro
Debito priuato nemo ca-
piatur, nisi in certis Casu-
bus, sub Ca. 167. PRO
DEBITO, fol. 36. a.
fronte, in fin.

De pte legima, Vide
infra, Cap. 452. QVÆ-
LIBET, fol. 153. a. fron.

De Iis, qui petere non
possunt illos Denarios de
cemocto, Vide in No-
uis, sub Cap. 76. NVL-
VS COLONVS,
fol. 29. a. fronte, vs. idē
per omnia, folio, 130. a.
fronte.

cont. an. 6. f. 104. con-
tra p. 114. f. 107.

Abi. in. 104. f. 107.

Abi. in. 104. f. 107.

Abi. in. 104. f. 107.

Abi. in. 104. f. 107.

Abi. in. 104. f. 107.

Abi. in. 104. f. 107.

pascere, & alere in Carceribus, teneatur eum relaxare, aut ei dare pro eius Pastura, Denarios decem octo Imperialium, pro quolibet Die, quo ipsum tenere voluerit in Carceribus, vel probare, q̄ habeat, vnde possit se pascere, & alere in Carceribus.

Et, Ipso Iure, intelligatur esse probatum, q̄ habeat vnde se alere possit, nisi renunciauerit Bonis, in manibus Creditoris, vel Creditorum, vel Notarij, suo nomine stipulantis, & Renunciatio, aliter facta, etiam Iuramento vallata, non valeat, Ipso Iure,

Ins. in l. si videtur in primo not. ff. de Re iud. Fel. m. c. ex Rescripto ad fin. de iur. iur. c. p. col. pen. in fin. d. lib. obl. Boer. Decis. 3. 2. col. secundam

DE PIGNORIBVS, VEL DEPOSITIS DEROBATIS
EXHIBENDIS,

CAP. CC. XLV.

PIGNORA derobata, vel deposita ad voluntatem Iudicis, etiam non dato Libello, exhibeantur, aut tradantur, si extant, & possibilis sit Exhibitio, & Traditio, alias satisfidare compellatur de Precio, seu valore eorum vero, & iusto exhibendo, vel compensando, prout Iudex declarauerit, non obstante aliqua alia Aestimatione facta per seruitorum, vel Gubernatorem, vbi Petens Exhibitionem velit probare, & probet de maiori valore, quam fuerit facta Aestimatio de exhibendo, & compensando, prout Iudex declarauerit.

Et ad praedicta compellantur etiam per Detentionem Personae, non obstante, q̄ ille, ad cuius Petitionem facta fuerit Pignoratio, seu derobatio dicat se non esse suppositum, aut, q̄ dicatur Pignorum esse Bannitum, vel Contumacem. Et, si tali Allegatione se defendere voluerit Debens exhibere, seu tradere, ipso facto, sit Exemptus, & pro Exempto habeatur, ipso facto, & Iure, à Protectione, & Defensione Communis Mediolani, & Regiminis Mediolani, & Iudex teneatur ipsam Exhibitionem fieri facere, ac etiam facere

dare Expensas, quæ fierent pro eo, q̄ non exhiberentur;
vel non satisficeretur, vt supra.

Et de impossibilitate Debentis exhibere, seu tradere ipsa Pignora, vel Deposita, stetur Sacramento Debentis exhibere, seu tradere ipsa Pignora.

Et per hoc Statutum non intelligatur esse derogatum in aliquo, Statuto loquenti de Gubernatione Pignorum, quod incipit, GUBERNATOR, & cetera.

De Pignoribus Descriptis
dis, Vide supra. Ca. 1. 4.
QVILIBET, scilicet,
à tergo,

DE POENA SERVITORIS,
VEL OFFICIALIS NON
EXHIBENTIS
PIGNORA,
VEL DE
POSITA.

CAP. CC. XLVI.

SI quis Servitor, vel alius Officialis Pignora verit, vel baratauerit Pignora, per cū robata, vel pro Deposito accepta, vel sic fecerit, quominus exhiberi possint, vel sic etiam fecerit, q̄ eius occasione, non exhibeantur talia Pignora robata, vel deposita, teneatur ipse Servitor, vel alius, vt supra, vel eius Fideiussor, vel ille, ad cuius Petitionem ibit ad Pignorandum, etiam quilibet eorum In Solidum ad Preciū, seu valorem ipsorum Pignorum robatarum, seu Depositorum, Ipso, ad cuius Petitionem ibit, vt supra, Regressum habente contra Seruitorem, & Fideiussorem.

Et intelligatur, quoad hoc, esse Pignorata, seu Barata, si non exhibeantur, vt supra, infra Terminum, seu Terminos statuendum, vel statuendos à Iudice, cuius Præcepto robata fuerint, vel Deposita, aut donec exhibita fuerint, vel obtemperatum, prout debebit.

Vide in Notis. cap. 250.
Vt, ITEM PRO
DECLARATIONE,
NE, folio. 67. à fronte.
vbi statuitur, Quod hæc
verba, VEL ILLE,
AD CUIUS PETITIONEM,
IBIT AD PIGNORANDUM,
ET QVILIBET EORUM
IN SOLIDUM, posita in hoc
Statuto, intelligantur,
quò ad Ipsum, Qui facit
derobare, quidam Pignora
non sunt descripta
secundum formam Statuti positi sub dicta Rubrica Generali, Et sub Rubrica speciali de Pignoribus descriptis coram Iudice, Quod incipit, Quilibet, Qui robauerit,
Vel quando ille, ad cuius Petitionem facta fuisse Robata, vel eius Nuncius non notificasset coram Iudice Robatam fuisse factam,

QVOD PIGNORA ROBATA,
NON POSSINT PETI.
ELAP SIS DVOBVS
ANNIS.

Qualiter Res Robatae de
bent vendi, Vide supra.
Cap. 166, SI PLV.
RES, fol. 56, à fronte

CAP. CC. XLVIJ.

ELAP SIS duobus annis, ex quo Pignora fuerint roba
ta, vel pro Deposito accepta, non possint peti ipsa Pignora,
nec deposita Seruitori, nec illi, ad cuius Petitionem fuerint
derobata, ipso, vel idonea Persona, pro eo computante, seu
computare parato Precium, seu valorem eorum in Sortem,
aut restituere parato valorem ipsorum, aut Iurante, q̄ ea
reddidit, vel in Sortem computauit, vel Satisfactionem fe
cit.

DE DENVNCIATIONE PIGNORVM
VIVORVM, ET MORTVORVM,
ET QUALITER
ALIENARI
POSSINT.

CAP. CC. XLVIJ.

DENVNCIATIONES Pignorum viuorum durent
decem Diebus continuis. Denunciationes verò aliarum
Rerum mobilium, quæ seruando saluari possint, durent tri
ginta Diebus continuis, & Denunciationes Victualium, &
Rerum, quæ saluari non possint, ultra decem Dies, fiat Li
centia alicuius Iudicantis, & duret prout per Iudicentem
impositum fuerit Denuncianti, vel Notario, aut Seruitori,
quibus Terminis elapsis, & non aliter, referendo singula
singulis, licitum sit Denuncianti, seu ad cuius Instantiam
facta fuerit Denunciatio, vendere, seu alienare, Rem de
nunciatam, bona fide.

In Denunciatione Immo
bilium, habes Tex. in l.
si, C. de iur. Dom. in
petr. Bart. in l. pen. ff. de
Dist. & pign. & glo
ord. in c. è contrà autem.
In ver. Certus Insti. Quo
bus alien. h. c. vel non, fa
cit Tex. in l. si conuenie
rit, ff. de Pignor. ad.

Et postea suo Sacramento stetur, q̃ Bona Fide, sine Fraus
de vendi dicitur, siue alienauit.

Et de Precio illius Rei, Bonam rationem faciat, seu reddat
Denunciatio, & si quid superhabundauerit, vltra Sortem,
deductis Expensis legitimis, Debitori restituar.
Et possit fieri Denunciatio, siue sit pro mutuo, siue quacunque
alia de Causa.

DE DENVNCIATIONE

ANIMALIS PIGNORATI,

IGNORATI,

CAP. CC. XLIX.

SI quis Pignorari fecerit alicui suo Debitori Equum, vel
aliud Animal, facta Denunciatione, possit illud vendere, pre-
teritis decem Diebus illius Denunciationis, si non defen-
datur.

Et Precium dicti Animalis, compensetur in Debito, dedu-
ctis Expensis legitimis.

DE EODEM, QVOD TENEATUR

VENDERE, ELAPSO TER-

MINO DENVNCIA-

TIONIS,

CAP. CC. L.

SI quis denunciauerit alicui Equum, vel aliud Animal,
teneatur, elapso Termino Dictum decem illius Denuncia-
tionis, ipsum Equum, vel Animal alienare, quod, si non fe-
cerit Debitor, non teneatur ad Expensas illius Anima-
lis, quæ fierent post tempus illius Denunciationis,
Et Creditor teneatur, post Relaxationem sibi factam, infra
Dies quinq̃, denunciare, vt supra.
Alioquin, Debitor non teneatur sibi ad Expensas,

RUBRICA GENERALIS.
IN QVOS, ET QVAS RES, ET
PERSONAS FIERI PROHL
BENTVR EXEQVVTIONES.

DE BESTIIS ARATORIIS, ET VTENSILIBVS
AD LABORANDVM TERRAS,
NON ROBANDIS.

CAP. cc. Lij.

NVLLAE Bestiae Rusticorum, nec Aratra, Plaustra, Sa-
 pe, Badilia, nec alia Vtensilia ad laborandum Terras, pos-
 sint, nec debeant robari, nec Sequestrari, pro aliquo Debi-
 to publico, nec priuato, nec etiam Praecepto alicuius Iudici-
 centis, nec Viribus Pactorum, nec etiam pro aliquo Datio,
 nec Gabella, etiam ex forma alicuius Datis.

Et, si contrafactum fuerit puniatur Creditor in Libris decem
 Imperialiū, & Seruitor in Libris viginti quinque Imperialiū,
 quas, si ipse Seruitor, infra Dies quindecim non soluerit, su-
 stigetur, etiā, si Rector, Officialis, vel Stipendiarius, vel Sol-
 datarius pro aliquo Onere, vel Debito Cōis contraxerit,
 condēnetur in Libris viginti quinque Imperialiū, p quolibet.
 Et possit impunē offendi, in Aere, & in Persona, excepto ho-
 micidio, Et eidem resisti possit, non obstante, q sit Offici-
 lis, seu dicat se Officiale.

Et nihilominus, Officio Iudicis, incontinēti, restituantur de-
 robata, vel sequestrata, vt suprà, expensis Derobantis.

Et in quolibet Praecepto robandi, vel contestandi, ponantur
 verba, quae in effectu contineant, q non robentur, nec con-
 restentur prohibita per Statuta Communis Mediolani.

Et hoc, sub pena Iudici Librarum viginti quinque Imperialiū,
 & totidem Notario, qui subscripserit Praeceptum, quarum
 omnium, Supra scriptarum penarum, Medietas, Communis
 sit Mediolani, & altera Damnum passī.

Et nihilominus Damnum Passus conseruetur Indemnitas per

*Intelligatur tantummodò
 de Aratoris, vt in No-
 uis. Cap. 5, DECLA-
 RATVR, sub m^o, De
 claratio Statuti. folio, 60.
 à fronte.*

*Videantur ad hoc Statutū
 Cōst. sub tit. de Exequut.
 & Fam. Infidic. 4. CVM
 EXEQVVTI-
 NES, fol. 5. à tergo,
 vbi Idem Disponitur,
 Saluò in pena, quae ma-
 ior imponitur.*

*Modern. in, l. vt vim. ff.
 de iust. & iur.*

*Ad hanc Partem, Vide
 Const. sub Allegato pro
 ximè cit. 5. fin. in fin.*

ipsos Iudicem, & Notarium, & vtrunq; eorum In Solidum, Et de hoc possint Syndicari, etiã durante Officio, & finito, Et de prædictis, Dominus Potestas, & eius Iudices, & quilibet Iudicis, teneantur inquirere, per Officium, si sibi denunciatum fuerit,

Secũs de Iure Comuni glo. Et Bart. in, l. Exequutores. C. Quæ Res pign. oblig. Et pro hoc, Vide suprà, cap. 23. 2. LICITVM SIT, fol. 79. à fronte, in fin.

Et prædicta, non habeant locum in eo, qui Bestiam, vel Rem aliquam, ex prædictis, sponte, dedisset, vel cuius esset, nec in Domino illius Rei, seu Bestiæ, nec in eo, qui esset, Dominus, seu Locator illius Personæ, videlicet, pro eo Debito, seu Causa, de quo, seu de qua teneretur per Instrumentum, vel Ratione Reddituum, vel Massaricij, vel quia vellet Bestias, vel Res illas vendicare, vel si esset Mercator, vel Cōductor Bestiarum, qui pecuniam recepiſſet, vt operaretur in Negociatione, seu Emptione Bestiarum, Quibus Casibus, & quolibet eorum possit fieri Exequutio, & experiri, & quocunq; tempore, etiã privilegiato, si Bestiæ datæ essent, occasione Socedi, vel Societatis illarum Bestiarum, nec, eo casu, quo ipsa Bona essent publicata,

QVOD APTA AD VSUM MOLENDINI, NEC
NON VTENSILIA AD VSUM MACI-
NANDI, NON IMPEDIANTVR,

CAP. CC. LIJ.

Ita etiã Circũ hoc Dis-
ponitur per Const. sub. d.
proxime cit. & 6. CVM
EXEQUVTIO
NES, fol. 56. à tergo.

NON possint impediri, detineri, robari, nec molestari Res aptæ ad vsum Molendini, nec Vtensilia ad vsum macinandi, pro aliquo Debito publico, nec priuato, etiã pro speciali Debito, seu Ficto Molerarij.

Saluò, q; occasione Bladi dari ad Macinandum, non redditi, & etiã Saluò, q; pro Debito, quod haberet Molenarios cum Domino Molendini, possint robari, & vt suprà. Et, si in aliquo prædictorum fuerit contrafactum, non valeat, & Contrafaciens cadat in pēnis contentis, in proximè præcedenti Statuto, applicandis, etiã, vt in eo continetur.

DE LIBRIS, CHARTIS, ET SCRIPTURIS
NON ROBANDIS.

CAP. cc. Liiij.

LIBRI Ecclesiarum, Iuris Canonici, Civilis, Rationum, vel alterius Maneriei, aut Chartę, seu Scripturę, nullo modo Pignorentur, nec robentur, pręteritū Debiti, nec Contumacię, siue Pręceptum sit robandi de Bonis, siue viribus Pactorum, sub pęna Seruitori, & Familię, Librarum vigin- tiquinque Imperialium, pro quolibet eorum, applicandis, pro medietate Cōmuni Mli, & pro altera medietate Derobato. Et, si contingat aliquo modo, sub inuolucro, vel alio modo, ea Pignorari, vel in Possessionem alicuius Sediminis, in quo sint, intrari, non dentur ei, ad cuius Peritionem, facta fuerit Pignoriatio, seu Derobatio, sed Iudici consignentur, si requiritum fuerit, scū, vbi iusserit, vel in loco tuto, & sub sigillo, & Descriptione dentur.

Que non habeant locum, si Iussu Iudicis missum fuerit specialiter.

Et prędicta, non habent locum in Mercatoribus, nec Venditoribus Librorum, nec aliarum Rerum, vt supra contentarum.

QVOD VESTES MULIEBRES, ET CERTA
ALIA, NON ROBENTVR.

CAP. cc. Liiij.

VESTES Muliebres, non possint robari, sequestrari, nec in Deposum poni, pro aliquo Debito publico, nec priuato, nec etiam Occasione Pensionis Domus. Saluē, vt infra, iurante Muliere, vel idonea persona, pro ea, quod sint ad proprium vsum sui Corporis. Idemque de Lecto fulto ad vsum proprium Mulieris, vel promiscuum vsum ipsius, & Mariti, vel ipsius, & Liberorum siue Dotale, siue non Dotale sit.

Videantur ad hoc Const. sub dictis proximē ut, & §. ac fol. vbi idem ferē disponitur iub pęna, &c.

Ad hoc vide Const. sub spedito proximē ut, & CVM EXEQVV- TIONE, fol. 36. a terq. & §. NON ET I AM, fol. 37. a fronte, vbi ferē idē disponitur.

Idem de Capsonis, & aliis Rebus Dotalibus, aut Spōsalijs,
seu, etiam Parafrenalibus,

Salub, ꝓ prædicta, non habeant locum ꝓ proprio Debito
Mulieris, occasione Pensionis Domus, quam Mulier con-
duxisset, nec ꝓ Debito Alimentorum,

QVOD TEGVLAE, CVPI, TORCVLARIA,
LIGNAMINA AFFIXA PIOLAE
NON ROBENTVR, NEC
SEQUESTRENTVR,

NON possint robari, nec sequestrari Cupi, qui sint in Te-
ctis, aut preparati ad ponendum in Tectis, nec Torcularia,
nec Instrumenta, siue Vtensilia ad vsum Torcularis, nec
Lignamina affixa Domibus,

Et, si contraheret, non valeat,

Idem ꝓ de Piolis, ac Antis, & Ferratis existētibz in Opere,

DE BONIS CIVIVM MEDIOLANI

NON ROBANDIS ꝓ DEBITO

ALICVIVS COMMVNIS, NEC

ALTERIVS PERSONAE,

NVLVS Iudicēs in Civitate, vel Districtu Mediolani,
vel Officialis, vel alius quicumꝓ sit, possit, nec debeat ro-
bare, vel auferre aliquas Bestias, Res, nec Bona alicuius Ci-
uis Msi, ꝓ aliquo Debito alicuius Burgi, Locī, Castellae,
nec Molēdinī, ꝓ aliqua singulari Persona Ducatus Msi.
Et, si contraheretur fuerit, prædictæ Bestiæ, Res, & Bona, in
continenti, summarie, & sine strepitu, & figura Iudicij, & si-
nè aliquibus Expenlis, reddantur, & restituantur illi, cuius
forent, seu à quo ablata essent,

Et insuper, Contrahens componat Comuni Mediolani,

qualibet vice, Libras quinquaginta Imperialium, ad quas soluendas, compellantur per quemlibet Iudicentem in Ciuitate, & Ducatu Mediolani, absq; aliqua Cõdemnatione, cuius pẽnẽ medietas, sit Accusatoris, & alia Cõmunis M.ri.

QVOD CARCERATIS REDDATVR
IUS QVOLIBET TEMPORE.

CAP. cc. Lviij.
CARCERATIS reddatur Ius super Relaxatione, vel Detentione eorũ, quolibet Tẽpore, etiã Feriato, nõ obliãte aliqua Lege Ciuili, vel Municipali in contrarium loquẽte.

Canon, in c. fi. de Ffrits,
Ius. m. l. i. §. i. & in l. pẽ
na, ff. eo.

QVOD COMMITTATVR CAVSSA CONSILIO
SAPIENTIS DE RELAXATIONE
CAPTORVM.

CAP. cc. Lviij.
QVOLIBET Iustificens, teneatur, & debeat ad Petitionem cuiuslibet Captiui, vel eius Procuratoris, postquã ei petitũ fuerit, vel ei denunciatum per Captiuum, vel eius Procuratorem, quatenus committat Alicui de Collegio Iudicum Mediolani, vtrũ ille Captus, sit relaxandus, nec nõ ipsam Cõmissionem facere, non obstantibus aliquibus Exceptionibus, vel Allegationibus illius, vel illorũ, qui fecerint ipsum detineri, nec alterius Personę, nisi sit Detentus, occasione alicuius Maleficii, ex quo, pẽna sanguinis ingeratur, in quo Casu, non teneatur dare Sapientem.

Et Procuratori Captiui, nõ possit opponi, q; non sit Relaxatus ab Onere sauisdandi, eo Procuratore petente, seu dicente talem Captiuum debere relaxari.

DE CONTESTATIONE NOTIFICANDA.

CAP. cc. Lix.
SI contingat aliquem Captiuum contestari pro aliquo

Detenti pro Debito publico non possunt pro Alio Debito contestari, ita statuatur supra, Cap. 242. ALIQUIS, folio 22. à tergo.

aliquo Debito publico, vel priuato, etiam pro Datio, eidem notificetur, Die Contestationis, vel sequenti, aliter non liceat ei Contestatio, nec Prætextu dictæ Contestationis, possit retineri in Carceribus, vlllo modo.

Et Custos ipsius Captiui, pro tali Sequestro quicquam accipere non possit, sub pena Librarum quadraginta Imperialium, applicanda pro medietate Communi Mediolani, & altera illi, ad cuius Petitionem facta fuerit Sequestratio.

Vide Additiones factas ad Statutum de his, Qui non possunt capi, ratione Actus. Quod est supra Capite. 242. MINOR. RES, folio 22. à tergo. Quia Statutum ipsum est dictis Additionibus, eadit ad propositum præfatus statuti.

QVOD NULLVS IMPEDIATVR
CERTIS DIEBUS.

CAP. CC. LX.

ALIQVA Persona non possit, nec debeat capi, nec detineri, nec aliter molestari, modo aliquo, in Persona, nec Rebus, pro aliquo Debito publico, nec priuato, nec Concessione aliquo, in Broleto Communis Mediolani, in quo est Collegium Dominorum Iurisperitorum, nec in Broleto Ducali apud Castrum, aliquo tempore, nec etiam infrascriptis Diebus, in Ciuitate, nec Ducatu Mediolani, scilicet, in Diebus, & Temporibus descriptis in Statuto, posito sub Rubrica generali de Dilationibus, & Ferijs, & sub Rubrica speciali de Diebus Festiuis celebrandis, quod incipit.

Quod Statutum est sub Cap. 110, folio 7. in fin.

AD HOC, VT NULLVM DVBIVM, & cetera. Nec etiam in Diebus Mercati, scilicet, quibus fierent Mercata in Ducatu Mediolani in illis Locis, vbi fuerint Mercata, seu Nundinae.

Nec etiam eundo, stando, nec redeundo ad ipsa Mercata, seu ad ipsas Nundinas in Diebus Mercati.

Et, si contrasactum fuerit, Ipso Iure, nullius sit valoris, & momenti id, quod in contrarium fieret.

Et Contrafacientes cadant in penam Librarum vigintiquinq; Imperialium, qualibet vice, & teneatur ad Relationem Damnorum, & Expensarum.

Ex prædicta non vendicent locum in Bannitis de Maleficio,
 Et quilibet possit accusare, & habeat medietatem Condem-
 nationis, & altera Medietas sit Communis Mediolani.
 Et quilibet Exercens Iurisdictionem, possit, & debeat, ac te-
 neatur de prædictis inquirere, & condemnare.
 Et, q̃ nullum Datum fiat, nec fieri possit contra prædicta, nec
 aliquod prædictorum.
 Et, si contrafactum fuerit, vel fieri non valeat, nec teneat,
 Et omnis Captio in contrarium facta, Ipso Iure, sit nulla, sed
 statim Captus, à dictis Carceribus relaxetur, & in statum
 pristinum reducat, omni exceptione remota, & sine vlla
 prorsus Expensa.

DE EODEM.

CAP. cc. Lxj.

IDEM servetur, & locum habeat in quocunq; Casu, de
 quo, Captio, vel Contestatio, non tenet,
 Et hoc Statutum sit præcisum, & firmum, aliquo, in contrari-
 um disponente, non attento.
 Et contenta in præsentis Statuto, non vendicent sibi locum in
 Casibus, in quibus reperitur per Iura Municipalia specia-
 liter prouisum, nec ipso Dato, vel Datis, obstantibus.

R. VBRICA GENERALIS DE FRAVDIBVS REMOVENDIS.

DE ALIENATIONE FACTA IN FRAVDEM CREDITORIS.

CAP. cc. Lxiij.

Si quis de cæteris reperitur in Possessione, seu quasi, seu
 tenuta Rei immobilis, seu Iuris, quam, seu quod vendide-
 rit, seu alienaverit, post ipsam Venditionem, seu Alienatio-
 nem, perinde possint Creditores eius, quos habebat antè

Addè etiam in Bannitis de
 Fidoussoria, vt habetur
 infra. Capl. 413. AD
 PETITIONEM,
 fol. 140, à tergo, in fin.

Bart. in l. Post Contractu,
 ff. de Donat. & in l. ficti,
 §. vbi superacuum, vbi
 Scribères. ff. Quib. mod.
 pign. vel Hypoth. Hoc ra-
 men limitatur non pro-
 cedere quando venditor
 perseveraret in Possessio-
 ne, virtute Cōtractus p-
 ambuli, puta, Locatione,
 Lud. cons. j. o. 4. vt etiam
 dicitur in hoc Statuto
 Paulo infra.

dictam Venditionem, seu Alienationem, ipso existente in Possessione, seu quasi, seu Tenuta, Rem ipsam, seu Ius, & Fructus, & Proventus, & alias Accessiones, persequi, cum effectu, tanquam, si Alienatio, seu Venditio non esset facta Acquisitore Regressum habente, In hoc Casu contra Datorem suum,

Ex idem habeat locum, si venderetur, vel alienaretur Directum Dominium Rei, tantum.

Ex prædicta non habeant locum, ubi Vēditor, vel Alienator steterit extra Possessionem, seu quasi, seu Tenutam, per Annos tres sequutos proximè, post ipsam Venditionem, seu Alienationem, vel etiam, ubi venditor, vel aliter Alienans post Venditionem, seu Alienationem reperiatur in Possessione, vel tenuta Bonorum Alienatorum, ut supra, in toto, vel pro Parte, vigore alicuius Inuestiturae temporalis, vel Libellariae per Emptorem, vel alium Acquirentem in Venditorem, vel Alienantem, factae, vel quando Alienans reperiatur in Possessione, vel Tenura Rei alienatae, vigore Vusufructus, vel Gaudimentis, vel Vfus, vel Habitationis, in ea Alienatione reservati, vel reservatae.

Solemnitates in Emancipationibus obsequandae, ponuntur infra, Cap. 164. NVLLVS MI NOR, fol. 106. à fron. De Parte assignanda Emancipato, Vide in Noviss. Ca. 185. SI PATER, fol. 157. à tergo. in fin. Emancipatus Adulescens potest habere quemlibet in Curatorem, etiam, qd Pater vivat, bal. in l. Amicissimos. §. Lucius de excul. Tut.

C. 107

DE EMANCIPATO, STANTE CVM ASCENDENTE.

CAP. CXLIIJ.

QUANDO VIVIS, à suo Ascendente Emancipatus est, vel fuerit, vel erit, & stabit cum suo Ascendente, & aliquid sibi in partem datum, vel assignatum fuerit per Ascendentem, vel ab Ascendente aliquid acquisierit, vel acquirat, vel alio modo in eum pervenerit, vel crediderit, vel credet, stando, & habitando cum Ascendente suo, possint Creditores Ascendentis, praesentes, & futuri, cum Hypotheca, & sine Hypotheca, petere, & vendicare, consequi, & habere, & exigere, omnia ea, & in Possessionem postulare mitti, & Possessionem accipere,

accipere, & sibi tacere Aestimari, à quocunq; detineantur, seu possideantur, vel quasi, etiam non obstante Contradictione Creditorum ipsius Descendentis Emancipati, eo tamen, qui Datum haberet de ipsis Rebus ab Emancipato Regressum habente de Euictione Rerum contra Emancipatum, nisi Res illæ ex Successione, vel Legato, seu Iudicio, aliunde, quam ex paterna linea, in Emancipatum peruenissent.

DE EODEM.

CAP. cc. Lxiij.

IDEM observetur per omnia in Emancipato seorsum à suo Ascendente, stante, si minor fuerit Annis viginti, si vero Emancipatus maior annis viginti habitauerit seorsum ab Ascendente, quantum est in Bonis, quæ sibi assignata fuerint per Ascendentem, & in Rebus, quas acquisierit, vel acquireret ab Ascendente, vel quæ in eum peruenierint, aliis quo Iure, vel Titulo, ex Rebus Ascendentis non alienatis per Ascendentem in alium, ante Debitum contractum, per ipsum Ascendentem, Possint Creditores Ascendentis cum Hypotheca, vel sine Hypotheca, præcedente illam Assignmentem, Acquisitionem, vel Peruentionem, cum effectu, petere, vindicare, consequi, habere, & exigere ea omnia, ac in Possessionem postulare mitti, & Possessionem accipere, & sibi facere Aestimari, tanquam Bona, & Res dicti Ascendentis, non obstante ipsa Emancipatione, Assignmente, Acquisitione, vel Peruentione, **EO INTELLIGITO**, q; intelligatur Emancipatum, stare, & habitare cum suo Ascendente, nisi probatum fuerit contrarium.

Salud, q; prædicta non habeant locum in Proprietate Feudorum, immò, si quis Feudum repudiauerit in fraudem Creditorum, Creditores eius, ad Fructus Feudi petendos, vel habendos, admittantur, donec Debitor vixerit.

De Parte assignanda Filio
Emancipato, Vide in No-
uis. cap. 483. § 1 P A
T E R, folio, 157. à ter-
go, in fin.
Quid si Pater constitatur
in vtilitatem Filii ipsius?
Alex, cons. 1 § lib. 3°

DE CONTRACTV ASCENDENTIS CVM DESCENDENTE.

CAP. CC. LXV.

SI quis à modo Alicui, de suis Descendentibus obligauerit
se, vel sua, nullum præiudicium fiat ei, cui ipse Ascendens
est, vel erit obligatus, cum Hypotheca, vel sine, ante illam
Obligationem, seu post illam Obligationem.

Et semper, ipse Creditor Ascendentis præferatur, licet Tem-
pore, vel Priuilegio, vel sine Hypotheca, Posterior inuenia-
tur, Si verò, à modo contraxerit, vel contrahet cum aliquo,
de suis Descendentibus in potestate constitutis, nullum fiat
præiudicium ei, cui ipse Ascendens est, vel erit obligatus
cum Hypotheca, vel sine, ante illum Contractum, vel post.
Et semper ille Creditor Ascendentis possit consequi, & alia
facere, vt in præcedenti Statuto proximo continetur, non
obstante dicto Contractu,

DE IVRIS CESSIONIBVS DE SCENDENTIS CONTRA ASCENDENTEM.

CAP. CC. LXVI.

NULLVS Descendens, aliquo Titulo, vel modo, Iura,
& Actiones accipere præsumat contra suum, Ascendentem,
viventem, de Debito sui Ascendentis, & si acceperit, nul-
lum fiat præiudicium Creditoribus aliis, illius Ascendentis.
Et ipsa Cessio in distincte sit nulla, & nulli fiat Præiudicium.
Excepto, si Descendens esset obligatus pro Ascendente, vel
cum eo, quo Casu, Cessio valeat, si eam Cessionem Descen-
dens acceperit de illo Debito, pro illo Instrumento, in quo
reperiretur Descendens obligatus, pro Ascendente, vel
cum eo, & non aliter.

Et excepto casu, quo, staret seorsum à Patre, maior annis vi-
ginti, & sibi Cederetur Iura, titulo oneroso, ad Defensionem

eorum, quæ sibi data essent in partem, vel eorum, quæ potest
acquirere præter Prohibitionem præcedentium Statuto-
rum, quæ Cessio valeat, & prosit, usque ad eam quantitatem,
quam Celsus iurauerit se verè recepisse, & non ultra.

DE RECOMMENDATIS, VEL OBLIGATIS,
OCCASIONE VASSALITICI
IN FRAVDEM.

QUICUNQUE Iurisdictionis Mediolani, ab Annis
quadraginta citrà, iurauerit, vel à modo iurabit Fidelita-
tem, vel recomendauit, vel recomendabit, se alicui Inferio-
ri, à Principe, vel se, vel sua Bona obligabit, vel obligauit,
ad aliquid dandum, vel faciendum, occasione Vassalitici,
de Bonis suis in Fraudē alicuius assignauit, vel assignabit,
occasione Vassalitici in Fraudem, sit & esse debeat auctori-
tate huius Statuti à prædictis omnibus absolutus, & omnis
Contractus super hoc factus, vel qui in futurum fieret, sit
cassus, & ille, qui recepit, vel recepisset, à modo prædictam
Fidelitatem, & omnem Dationem, vel Obligationem pro
Vassalitico, seu Assignmente, condemnatur in Libris cen-
tum Imperialium, Medietas cuius, sit Accusatoris, & alia
Medietas Communis Mediolani.

DE DOTE POST BIENNIUM FACTA,
QUOD NON PRÆIUDICET
CREDITORIBUS.

SI quis à modo Vxorem duxerit, & ipse, vel eius Pater, vel
Ascendens post duos Annos, à Tempore Traductionis, ad
Domum Habitationis Mariti de Dote eius consultum, vel
Confessionem de ea recepta, ei, vel alij, ea viuente, vel mor-
tua, fecerit per Instrumentum, vel sine, non præiudicet

M ij

dem Alicuius Creditoris futuri, nec Alterius, & q̄ talis Dos est vera, non autem ficta, nec simulata,
& Rubricata fuerit ad Officium Statutorum prout requiritur, noceat Creditoribus futuri talis Confe-
ssio Cum i hypothea, & sine, à Die ipsius Dotis in ante,

De Rebus sponfaliis, vel
Parafrenalibus, vide in
fri. Cap. 294. § I ALI
Q V A, fol. 99. à fronte.
In Nouis, sub Cap. 50. 1.
LICET, fol. 63. à frō-
te, in fin. I hoc Statutum
congruit. Quia ibi de
ruitur, Quod ubicunq̄
Dos Post hos Annos
duos reperitur facta cū
Iuramento, prout per
Constitutionem Dote,
Quod ipsa Dos non sit
per malitiā, nec in frau-

Creditoribus viri, vel Ascendentis viri, quos haberet, vel habebit postea, siue cum Hypotheca, siue sine Hypotheca, nec in præiudicium Creditorum recipiatur Probatio per Instrumenta facta, post ipsos duos Annos, sed dumtaxat per Instrumentum factum infra illos duos Annos probare possit, & per Testes, etiam post illos Annos duci, fieri possit Probatio, de Reali Solutione, Traditione, aut Satisfactione ipsius Dotis, aut Consultus Facti, intra ipsos duos Annos, post dictam Translationem.

De Acquisitis per Fratres
in Communi viuentes,
Vide in Nouiss. Capite,
493, INTER, fo. 177,
à fronte. Limitatur per,
D. Alest. in Tract. pro
sumpt. in. 1, Reg. Pro
sumpt. 26.

QVOD ACQUISITA PER VXOREM MATREM, VEL AVIAM, ACQUISITA ESSE INTELLIGANTVR MARITO, FILIIS, ET NEPOTIBVS.

CAP. CC. LXIX.

SI qua Mulier, constante Matrimonio Rem aliquam, vel Ius acquisiuerit, vel pecuniâ Alicui, mutuo dederit, vel aliis crediderit, totum id, quod acquisiuerit, vel crediderit acquiratur Marito, nec profit ei Mulieri Protestatio, seu Renunciatio in contrarium facta per Maritum, etiam quocumque Iuramento vallata.

Et Creditores Mariti, & Socris, cum quo Maritus staret, seu Viueret, vel aliter eorum, quos habet, vel habebit, cum Hypotheca, vel sine illud possint petere, & consequi, & accipere Possessionem, & sibi facere Aestimari, sicut alia Bona Mariti, Saluo Iure ipsis Creditoribus Potioritatis Iurum inter ipsos, proit eis de Iure competet, nisi in tantum, quantum est Dos sua, & nisi in tantum, quantum caperent Bona Parasrenalia, quorum restituendorum facultatem, non ostenderetur per Creditores prædictos, Maritum, vel Socrum habere, vel in tantum, quantum docuerit ipsa Mulier sibi obuenisse Successione, vel Legato, seu Iudicato mediata, vel immediata, vel ex Donatione facta corâ Cõsulis.

vel Cōfule, vel aliquo Iudicēte, p̄stīto Sacramēto, à Donatore in ipsa Donatione, q̄ in Veritate de suo donat, & nō nō in fraudem, vel occasione Iuris proprii, vel Rei proprię quod, vel quā ipsa Mulier habuisset ante Matrimoniu cōtractu cū ipso Marito, Debitore Creditorū p̄dictorum, Saluò, q̄ constante Matrimonio, vt suprà, Mulier non possit acquirere per viam Cessionis, proprio Vocabulo, sumptē titulo Donationis, aliqua Iura Obligationum, contrā Maritum, vel Socerum ipsius Mulieris in p̄iudiciū Creditorum p̄dictorum Mariti, & Soceri.

DE EODEM.

CAP. CC. LXX.

IDEM in omnibus seruetur in Matre, stante, & habitante, seu viuente cum Filio, vel Filiis, mortuo Marito, vt ipsis Filiis acquiratur, & in Auiā, stante, & habitante cum Nepote, vel Nepotibus, mortuo Marito, vt ipsis Nepotibus acquiratur modo supradicto, **HOC INTELLECTO**, q̄ si habuerit filios, & Filias, q̄ solum acquiratur Filiis masculis, & si non haberet Masculos, q̄ acquiratur Fēminis.

Et idem de Nepotibus, & Nepibus.

ET HOC ETIAM INTELLECTO, q̄ si haberet plures Filios Masculos, vel Nepotes, vel deficientibus Masculis, plures Filias, vel Neptes, & steterit solum cum vno, vel vna, vt suprà, q̄ omnibus acquiratur, vt suprà.

DE EODEM.

CAP. CC. LXXI.

ITEM, si contingat aliquam Mulierem Maritari, Relictis Liberis alicuius Prioris Matrimonij, non possit per aliquam Personam dari Dos Marito talis Mulieris, nec fieri Donatio, nec aliqua Translatio in ipsum Maritum, de eo, quod, aliquo Casu, peruenire posset in dictam Mulierem

Limitat las. 24. 58. col. 2.
lib. 3. Non procedere si
Pater velle de proprio
Addere Doti filie, vel
Abus vel iur de Reb⁹ po
p̄us dotare Mulierem.

secundum Pactum infra dictum, vel aliter cum Pacto, vel modo, per quod, vel quem, possit aliquo modo fieri praeiudicium Liberis prioris Matrimonij, quominus ipsi Liberi habeant illam Partem de dictis, Dote, Donatione, & Translatione, quam haberent, si per Mulierem esset data Dos, dicto Marito, de praedictis.

QVOD NVLLVS BENEFICIO INVENTARII:
POSSIT ESSE HAERES.

NVLLVS, de cetero, Beneficio inventarij possit esse Heres, nec aliquam Hereditatem capere, & si quis dubitauerit adire Hereditatem alicuius, vel se immiscere, dentur ei Terminus, seu Terminij, secundum formam primi Statuti, positi sub Rubrica generali de Interrogationibus.

DE VASSALLO, QVI SE OBLIGAVERIT
VEL CONTRAXERIT.

SI quis Vassallus cum aliquo contraxerit, vel contrahet, vel alicui se obligauerit, vel obligabit, siue Feudum, quod habuerit, refutauerit, vel non refutauerit, siue ipse, vel aliquis eius Descendens, qui fuerit Haeres ipsius Vassalli, teneat, & teneat, & possideat, & possederit, quocumque modo, de Fructibus illius Feudi, satisfiat Creditoribus, siue Descendens fuerit Haeres sui Ascendentis, siue non. Et Feudum, in fraudem Creditorum, modo aliquo, alienari non possit.

Et, si contraxerit, Ipso Iure, Contractus, vel Distractus nullus sit valoris, & momenti.

Et perinde Creditor agere possit, & petere, & vendicare, ac, si Contractus, siue Distractus non esset celebratus, Saluo, praedicta, Domino, vel Dominis Feudi, non praeiudicent, si Feudum ad eos Dominos, modo legitimo, peruenierit.

Et quomodo pro Dote,
Curt. in Tract. Feud. in
4. par. in 4. & 5. q. fo. 41.
& Bal. in c. p. 6. Rursum
ad fin. de Controvers.
Inuent.

An Fructus Feudi possint
obligari, las. in l. fin. col.
24. de iur. emph. & An
in Solutum adiacant
Alex. 25. l. 1. in 5. Curt.
in dicto Tract. in 4. par.
q. 6. Dec. in c. Quae in
Ecclesiis, col. pen. de
Contrit. vbi etiam Felin.

Et, si Feudum postea pro toto, vel pro Parte aliqua peruen-
rit ad Debitores, vel suos Descendentes, prædictum Statu-
rum locum habeat, & teneat.

DE INVESTITIS AD MASSARICIUM,
VEL FICTVM, REVTANTIBVS.

CAP. CC. LXXIIII.

QVICVNQVE Habens, vel Habiturus Terras, Do-
mos, vel Decimas ad Massaricium, vel ad Fictum, eas refu-
tauerit, in manibus Domini, vel Dominorum.

Et eius Descendentes, ab ipso Domino, vel Dominis, vel ab
alijs eorū nomine, de ipsis Rebus fuerint inuestiti, simplici
Inuestitura, vel eis locatae fuerint, non noceat Creditoribus
Ascendentis, quos tūc habebat, vel postea habebit, nec Cō-
muni Mediolani, quod ad Banna, & alia Debita, & Onera
exigēda, si ille Ascendens, cū suis Descendentibus, steterit,
vel seorsum steterit, & ipsas Res laborauerit, seu tenuerit,
sed de Fructibus Rerū, possit, & debeat ipsis Creditoribus,
& Communi Mediolani satisfieri.

Idem per omnia seruetur, si Descendens alicuius deinceps
fuerit de nouo Inuestitus de aliquo Massaricio, vel Domi-
bus, vel Decimis, si Ascendens, cum eis steterit, vel labora-
uerit ipsas Terras, vt supra.

Idem per omnia seruetur in Refutationibus, olim factis ab
Ascendentibus alicuius, & Inuestituris, & Locationibus
olim factis in Descendentes eorum Ascendentium.

QVOD DIVISIO FACTA INTER FRATRES,
NON PRAEIVDICET CREDI-
TORIBVS PRIORIBVS.

CAP. CC. LXXV.

SI duo Fratres, vel plures, fecerint Diuisionem Bono-
rum suorum, vel Partis ipsorum, non faciat illa Diuisio

M. iiii

præiudiciū Creditoribus alicuius eorum præcedentibus illam Diuisionē, quin Creditores possint infra Annū vnum post Diuisionem ipsam, ea Bona pro Indiuiso, pro contri- genti Parte Debiti, vendicare, petere, & exigere, ac se in Possessionē miti postulare, & sibi facere estimari Proprie- tatem, & Fructus eorum similiter, etiam, si, Feudum sit si- cut antē Diuisionem, poterant facere, Fratres habente Re- gressum contra Fratrem in prædictis omnibus Casibus, Idē seruatur in omnibus, & per omnia in Patruo, & Nepote,

De Alienatione facta in
Fraudem Creditoris. Vide
de supra. Cap. 202. Si
QVIS, fol. 89. a fron.
De Donationibus rubricā.
Vide in Nouis. cap.
71. QVIA SAEPE,
fol. 23. a fronte, in fin.
captus, & Caput. 211.
STATVITVR, fo.
69. a fron. & in Consil.
cap. NOTARII,
6. IDEM, fol. 65. a f. 6.
De solemnitatibus in Do-
nanonibus obseruandis,
decur infra, Cap. 324.
NVLLE, fol. 103. a f.

De pactis Creditorum in-
grediēti. Vide supra, cap.
173. PACTA, fol. 59.
a fronte,

DE DONATIONE FACTA IN FRAVDEM.

CAP. CC. LXXVJ.

SI quis à modò, sub nomine vniuersali, Donationem fece- rit omnium Bonorum suorum, vel Dimidiæ Bonorum suo- rum, vel alterius Partis, sub nomine Quoræ, quæ vulgo di- citur Expoliatio, etiam si aliqua Bona essent specialiter in Donatione nominata, non noceat illa Donatio Creditori- bus, quos habet, vel habebit in Futurum, nisi lecta fuerit, tē, videlicet, in tribus Cōcionibus proximè factis, post Do- nationem, & ex tunc dicta Donatio noceat Creditoribus, postea contrahentibus cum dicto Donatore,

QVOD CREDITOR, VIGORE PACTO- RVM EXEQVVTIVORVM, NON POSSIT VENDERE.

CAP. CC. LXXVIJ.

PACTA Creditorum quouismodo, seu Licentia, & Fa- cultas vendendi, vel aliquammodo alienandi, quæ, aut quas Creditores habet, vel habebunt, vel super aliquibus Bonis immobilibus, aut eorum Iuribus à modo non valcant, nec teneant, nec habeant aliquam roboris firmitatem, siue facta sint, vel fiant in Ciuitate, vel Ducatu aut Diocesi Medio- lanensi, siue extrà, vbicunq.

Et, si qua Venditio, vel Alienatio aliquorum Bonorum immobilium, vel Iurium, vigore dictorum Pactorum, Licentiar, vel facultatis, vel ex lege, modo fiat in Ciuitate, vel, vt supra, siue alibi, vbicunq, non intelligatur ex tali Venditione, vel Alienatione esse, nec sit translatum Dominium, nec Possessio, etiam Traditione sequuta, vel alio, quod alias loco Traditionis habetur, nisi ipsa Possessio tantum, vere, & Realiter esset penes Vendentem, vel Alienantem.

Quo tantum Casu, Possessio transeat, vel transire possit. Insuper, nec de eis lus reddatur, ac si talia Pacta Licentiar, & Facultates, facta, aut apposta non fuissent, aut alias ex Legge, vendere, seu alienare, non licuisset.

Et hac omnia, nisi in preiudicium expresse Consentientium, tempore talis Venditionis, seu Alienationis in ipsa Alienatione, vel postea per publicum Instrumentum.

Et huic Statuto renunciari non possit, etiam per Sacramentum, vel Pactum, nec aliquo alio modo.

RUBRICA GENERALIS DE SVCCESIONIBVS AB INTESTATO.

QUALITER MASCVLI DESCENDENTES PRAEFERANTVR FOEMINIS IN SVCCESIONIBVS ASCENDENTIVM VTRIVSQUE SEXVS.

CAP. CC. LXXVIIJ.

IN Successionibus Ascendentium, ex linea Masculina, Decedentium ab Intestato, Masculi Descendentes, praeferrantur Feminis, natis ex eodem Matrimonio, & etiam Feminis, ex alio Matrimonio natis, & ab eis Feminis, tam ex primo, quam ex alio quolibet Matrimonio natis Descendentibus, vt supra, & etiam ex eis Feminis natis, ex Descendente Masculo

Aduerte, qd ista lura de Successionibus habet tantummodò locum in Casibus futuris, vt dicitur infra, cap. 3. o 4. I. V. A. fol. 10 l. 1. & fion.

An in Successionibus attendatur Statutum, Locum Bonorum? An in c. Canonis, Statuta, col. 3. 2. per. quarto luste.

In Feudibus An habeat locum Statutum hoc? Vide de Paris. 2. l. 2. in. 2. Dub. lib. 2. & fuit iudicatum per Excellentissimum Senatū Mediolani in Casu Iussu Illorū del Carreto, de anno 1536, de Nisè Iuni, & Rursus de anno 1538, de mense Octobris.

De Ratione huius Statuti, Vide Dec. 2. 2. 7. col. 2. & Seq.

Aduerte, qd ista lura de Successionibus habet tantummodò locum in Casibus futuris, vt dicitur infra, cap. 3. o 4. I. V. A. fol. 10 l. 1. & fion.

Aduerte, qd ista lura de Successionibus habet tantummodò locum in Casibus futuris, vt dicitur infra, cap. 3. o 4. I. V. A. fol. 10 l. 1. & fion.

Aduerte, qd ista lura de Successionibus habet tantummodò locum in Casibus futuris, vt dicitur infra, cap. 3. o 4. I. V. A. fol. 10 l. 1. & fion.

præmortuo, antè Mortem eius Ascendentis, ex linea Masculina, de cuius Hæreditate tractari continget.

An Masculus possit in fraudem Creditorum renunciare hunc Deaturo, & admittere Femminam? Alex. 2°, 210. col. fin. in. 2. dub. 1°, 2°, post Bal. in. l. Maximum viciis, Col. 4. in fin. de lib. pignat.

Teneantur tamèn, eo casu, ipsi Masculi dotare temporalitèr, vel spiritualitèr decenter, secundum qualitatem Personarum, & Vires Patrimonij ipsius Decedentis, eas Feminas, ex linea Masculina Descendentes, exclusas, vt supra, infra Decimum octauum Annum suæ Aetatis completum ad minus, si dotatæ non fuerint.

Et interim, teneantur eas condecenitèr alimentare.

Et, si prædictæ Mulieres non fuerint dotatæ infra tempus prædictum, vt supra, admittantur ad petendum, vsq; AD TERTIAM PARTEM ei⁹, quod habituræ essent de iure Cõi, si decessisset Ascendens ab Intestaro, ac si fuissent Hæredes à principio pro ipsa Tertia Parte, quã Tertiã Partè possint consequi, in, & supèr Bonis per dictũ Defunctum relictis, Et eo in Casu, intelligantur fuisse, steriles, & perseuerasse in possessione, & tenuta dictæ Tertiæ Partis, ac si à principio fuissent Hæredes, non obstante aliqua Alienatione, facta per dictos Masculos Excludentes.

Et Cridæ factæ de ipsis Bonis, non præiudicent dictis Mulieribus, pro ipsa Tertia Parte.

Saludè tamèn, q^o, si prædictæ Mulieres infrà dictum tempus, non dotatæ, & vt supra, elegerint potius Dotari condecenitèr, q^{uam} dictam Tertiam Partem, vt supra, consequi, id petagere possint, & ad id admittantur.

Et, si fuerint alias Dotatæ, & deserint esse Dotatæ propter Mortem Viri, q^{ui} debeant eas alimentare, & iterum dotare, si nubere voluerint, vel Religionem intrare, computatò tamèn eo, quod superfuerit, vel ipsæ Mulieres consequutæ fuerint, ex prima Dote, & quã Dotè, facta Cõputatione, vt supra, teneatur prædicti Masculi dare, vel alias satisfacere ipsis Mulieribus infrà sex Menses, à Die Requisitionis factæ per ipsas Mulieres nubere volentes, vel Religionẽ intrare.

Quid si deserint esse dotatam, viuentè Marito? Campeg. de Dote in p^o. part. q. 15. & Bal. Nouell. in eo, Tract. in. 6. parte in. 16. p^onuil.

Et, si infra dictos sex Menses non dotauerint, vel non facie-
erint pro Dote, vt supra, mittantur dictæ Mulieres in Pos-
sessionem tot Bonorum dotare Debitis, vel Debitum,
pro summa dupli primæ Dotis, facta Computatione, vt su-
prà, in qua Possessione manuteneantur, donec fuerit sibi in-
tegre satisfactum, vt supra, nec, eo Casu, Fructus computen-
tur in Sortem.

Et, si eorum Mariti deducti fuerint ad inopiam, Masculi eas
Excludentes, vt supra, & eorum Hæredes, teneantur eas
alimentare, si aliunde non habeant vnde se alimentent.

DE EODEM.

CAP. CC. LXXIX.

IN successionebus verò Ascendentis, ex linea Fœminina,
ab Intestato Decedentis Masculi, Descendentes eiusdem
Matrimonij, preferantur Fœminis, ex eodem Matrimonio
Descendentibus, & ab eis Fœminis Descendentibus, ac eti-
am Fœminis, natis ex Descendente Masculo, ex eodem Ma-
trimonio nato, præmortuo ante mortem eius Ascendentis,
ex linea Fœminina, de cuius Hæreditate tractari continger,
Si verò Descendens ex linea Fœminina, & vt supra, contige-
rit habere Descendentem, vel Descendentes ex alio, vel ali-
is Matrimonijs, q. tunc, & eo Casu, masculi alterius Matri-
monij, scû aliorum Matrimoniorum, excludant Fœminas,
natas ex eodem Matrimonio, & ab eis Fœminis Descen-
dentes, & etiam Descendentes ex Filio præmortuo, ante Al-
cendentem, ex dicta linea Fœminina, de cuius Hæreditate
tractari continger.

HOC INTELLECTO, q. in p̄dicta Successione Ascendē-
tis, vel Ascendentii, ex linea Fœminina, Fœminæ exclusæ per
Masculos, faciāt Partē, per respectū ad Aliū, vel Alios, De-
scendentem, vel Descendentes, Masculum, vel Masculos, &
Fœminas alterius Matrimonij, scû aliorū Matrimoniorum

Filia exclusā à Successione
Patris, non tamē ex-
cludit à Successione Fra-
tris Dec. 25, 7. col. p.
Et An exclusā à Successio-
ne, dicatur etiā exclusā
a Legitima f. Alex. 25,
68, col. 2. ad fin. lib. 4.
Curt. in 25. 10. col. 1. docy.
25. 68, col. 14. lib. 2. vbi
dicit eodem. Dec. 25. 299.
col. 2. 85, est ergo, las. in
auth. nouis. col. pen. C.
de iustic. Test. & an fa-
ciat Partem Filius in legiti-
ma f. Dec. 25, 2. 66, col.
fin. Socin. 25. p. col. 4. 85.
Non omisso, lib. 2. vbi di-
cit, q. in eis Cessat ius sui-
tatis. Et An possint petere
re supplementum legitimi f.
Dec. 25, 2. 6, col. 3.

Quid si Filius postea dece-
dat, an Fœmina exclusā
admittatur, Bal. in Auth.
Sed, & si quis, col. 3. C.
de secum, nup.
Vide etiā infra, Cap. 284.
SI CONTIN-
GAT, fol. 95, à terg.
in fi. Vide etiā in Ter-
minis huius Statuti, Pa-
ul. Cons. 57, lib. p. in
nouis. & lastime Arce,
cons. 141, col. pen.

Curt. cons. 5, per totum, & vide infra cap. 298, **MARITVS**, 25. **HOC INTELLECTO**,
fol. 99, à terg. in fi. sed q. Monialis non faciat Partem, habes Statutum infra,
PERSONA, fol. 93, à tergo.

ad commodum Masculi, vel Masculorum Excludentium. Si verò contingat, ex vno Matrimonio, vel pluribus, superesse tantummodò Fēminam, vel Fēminas, ex Descendente ex linea Fēminina, Descendentem, vel Descendentes, & ex alio Matrimonio, vel ex alijs adesse Masculum, vel Masculos, Descendentes ex linea Fēminina, de cuius Hæreditate tractari contingeret, q̃ ipsa Fēmina, vel Fēminę, suiq̃ Descendentes, ex earum Ascendentium persona, admittatur ad Successionem talis Ascēdētis, Decedētis ex linea Fēminina, cum alijs Descendentibus Masculis, alterius Matrimonij, seu aliorum Matrimoniorum, quemadmodum, si fuisset Masculus, vel fuissent Masculi.

Quid in Bonis Maternis?

Brun. in Tract. de Stat. Fēm. exclud. in, 8, articulo in, 14, q. Ex an Filius cōsequatur Hæreditatē maternam, iure hysderitatio, An ex iure Statuti & Dec. 28, 3 § 6. col. fin. & q̃ l' hysderitas materna defertur sicut Pina. 4. Aliud quoq̃ Capitulu in Auth. ut cū de Apell. cogn. & in Auth. In success. de suis, & legit.

Lat. Curt. 28, 1 o. col. p^o. Alex. 28. 8. col. pen. lib. 1. An intelligatur etiam de legitimatis! Rom. 28, 7. R^o. 2, 706. 1

DE EODEM.

CAP. CC. LXXX.

IDEM, in omnibus, & per omnia, referendo singula singulis, & congrua congruis, seruetur, si talis Ascendens decederit testatus, q̃ Masculi Descendentes, ex linea Masculina, semper, & in omni Casu preferantur Fēminis, natis, ut suprà, & ab eis Fēminis Descendentibus Masculis, & Fēminis, etiam gradu proximioribus.

Nec possint ipsę Fēminę, vel etiam Masculi, ex eis Fēminis Descendentes, existentibus Descendentibus Masculis, ex linea Masculina, aliquid aliud petere in Bonis talis Ascēdētis, vel Ascendentium, sic Decedētis, vel Decedentium, ex Testamento, nisi quatenus ipse Ascendens in suo Testamento, vel vltima volūate, eis relinquere voluerit, cum eis Fēminis, satis sit eas decentè alimentari, & dotari, ut suprà.

Et intelligantur esse legitimę, & decenter dotatę, quando in vltima voluntate, ab Ascendente, fuerit certa quantitas eis relicta, vel aliud relictum, & per eas postea habita, vel habitum, vel quòd per Debentes dare non steterit quominus habuerint.

**QUALITER FOEMINA, VIVENTE ASCEN-
DENTE SVO DOTATA, INTEL-
LIGATUR ESSE DOTATA.**

CAP. CC. LXXXI.

SI Foemina, vivente Ascendente suo Masculo, ex linea Masculina, est, vel fuerit tradita Matrimonio temporali, & fuerit dotata, aliter, q̄ de Bonis proprijs ipsius, Fēminę, vel, q̄ per extraneam Personam, Contemplatione ipsius Fēminę, & hoc constet, intelligatur fuisse idonee dotata, etiam respectu facultatum Bonorum Maternorum, seu etiam Auię, siue ipsa Ascendens tunc viuebat, siue non.

Idem, & si Fēmina secundum Dispositionem ipsius sui Ascendentis in Vita, vel post Vitam eius Ascendentis habuerit ea, quę ab ipso suo Ascendente eidem fuerint Disposita nomine Dotis, seu Relicta nomine Dotis, vel prædicti Excludentes parati fuerint cum effectu dare,

**QUALITER FRATER IN SVCCES-
SIONE PRAEFERATUR SORORI.**

CAP. CC. LXXXII.

SI Soror dotata fuerit per Fratrem temporaliier, vel spiritaliier, idonee, vt continetur supra, in Statuto incipiente IN SVCCES-
SIONIBVS, tunc Frater præferatur Sorori in Successione cuiuscunq̄ Ascendentis ab Intestato, vel ex Testamento, Decedentis, secundum Formam dicti Statuti incipientis, IN SVCCES-
SIONIBVS.

**QUALITER MVLIER MARITATA,
INTELLIGATUR ESSE DOTATA.**

CAP. CC. LXXXIII.

SI contigerit de cætero Mulierem maritari, & steterit per decem Annos Maritata, q̄ super Dote non mouerit quęrimoniam, præsumatur esse dotata, quo ad hoc, vt tanquā-

Alia est Dos legalis, & 29
la Cōuentionalis, Pauli
cons. 110. in. 3. dub.

Fēmina, folio 5, an possit
conqueri, q̄ Dos non sit
sibi per Patrem Condes-
center taxata l. Dec. 29.
180. col. 1^a, vers. curā
primum, & in. 2. col. 8.
Salle. in Auth. nouis. col.
fin. 92. Sed scias, C. de
inoffic. Testa. Pauli. d.
29. 110. in. 2. & 7. Dub.
Dec. cons. 24. col. 1. vbi
etiam an possit petere sus-
plēctum Legitim. l. la-
sa. cons. 221. col. pen.
lib. 2. post Card. 29. 60.
col. 1. Latit. Soci. 29. 130.
col. 8. & seq. libro primo.

An intelligatur tantum in
Bonis Dotantis l. Alex.
29. 151. col. 1. in fin. l.
2. las. in. 1. Quoad Nos
uella. in. 1. not. C. de in-
offic. Testa.

An intelligatur tñ de Fra-
tre Patruelis, & vterino. q̄
d Germano, & Aliis, las.
la. in. l. tres fratres. in. 2.
col. in fin. Et seq. ff. de
pac. & An soror exclus
dat vterinum, Vide cō-
sultū per tres doctores. in
cons. 1. Socin. in p^o, libro.

Campeg. In Tract. Dot.
in. 5. par. q. 77. Brun. in
Stat. fgm. exclud. in. 6.
articulo. in. 8. q. post.
Alex. cons. 13. col. 3. 4.
& 5. libro 3.

dotata repellatur, à Successione Ascendentiū, & non aliter,

Quid in Successione ex
Testat. Alex. 25. 15. in. 4.
lib. 25. 221. c. 1. 2. 3. 4.
lib. 25. & Vidi feruari,
q. etiam pcedat ex Tes
tamento,

Ad declarationē Jat. Dec.
25. 114. col. fin. 25. 3.
principaliter, Et an conse
prehendat Clericos, &
Canonicos? Curt. 25. 61.
& seq. & de Monialibus,
latē Socin. 25. 81. col. pen.
lib. 5. Paul. 25. 461. lib. 1.
Sed pro hoc Statuto cō
tra Fratres Gratiarum lu
dicauit Magnific. Alex.
Vicecomes Senator an
no. 1546. vel circa, latē
Fel. in c. Ecclesia sanctæ
Marie, col. 33. 25. 2.
Cōclusio de Cōst. Corn.
25. 205. fin. lib. 4.

QVOD ILLE, QVI REPVTVR PRO MOR
TVO NON ADMITTATVR AD PARTEM
IN SVCCSSIONIBVS, NEC
FACIAT PARTEM.

CAP. cc. Lxxxiii. f.

ILLA persona, quæ de Iure Communi, pro mortua civili
tèr reputatur, in Successione non admittatur ad Partem,
nec faciat Partem, & quò ad Successionem tam eius, quàm
alterius in omnibus, & per omnia habeatur, & reputetur,
vt mortua, ac si naturalitèr, & verè esset mortua antequàm
reputari possit pro mortua, vt suprà.

Et prædicta non habeant locum in illa persona, quæ civilitèr
habetur pro mortua propter aliquod Delictum, vel, occa
sione alicuius Delicti.

Et hoc Statutum locum habeat in Casibus præsentibus, &
futuris,

QVOD MVlier, QVÆ INTRAVERIT RE
LIGIONEM PRAESVMATVR IDONÈE
ESSE DOTATA.

CAP. cc. Lxxxv. f.

An repellatur à suplemē
to Legitimi? Socin. cons.
150. col. 16. lib. 5.

SI Mulier intrauerit, vel intrabit Religionem præsuma
tur antè Ingressum esse idoneè dotata, vt repellatur à Suc
cessionem cuiuslibet sui Ascendentis.

DE MVliERE EXCLVSA A SVCCSSIONE
ASCENDENTIS PER MASCVLVM,
QUALITER ITERVM
ADMITTATVR.

CAP. cc. Lxxxv. f.

SI contingat Masculum prælatum Fēminæ in Successione

Ascendentium, vt supra, decedere ab Intestato, Enē Descē-
denre, & Ascendente Masculo legitimo, ex linea Masculi-
na, & sinē Fratribus paternis legitimis, tunc illa Fēmina ex-
clusa, si viuit, admittatur in Capita, ad Successionem Bo-
norum ipsius Decedentis, cum Fēmina, vel Fēminis Des-
cendentibus ipsius Defuncti, qui exclusit, collatis Dotē
eius, quę dotata fuerit, si dotata fuerit, & Protestatione Bo-
norum Parafrernalium, eius, in cuius Fauorem facta fuerit
dicta Protestatio, si facta fuerit.

Et hoc, si Dos, vel Bona Parafrernalia, congruē referendo,
data fuerint per Ascendentem, vel Excludentem, vel alium,
seu alios, contemplatione Ascendentis, vel Excludentis,

Et hoc, vsque ad concurrentem quantitatem tantum Bonorū
relictorum, per dictum Ascendentem, à cuius Succes-
sione exclusa fuit.

DE SUCCESSIONIBVS FRATRV,
ET SORORVM AB INTESTATO
DECEDENTIVM.

CAP. CC. LXXXVIJ.

SI aliquis, de cetero decesserit ab Intestato, sinē Ascendē-
te paterno Masculo, & Descendente Masculo, vel Fēmina,
& reliquerit Fratrem, vel Fratres, coniunctum, vel coniun-
ctos, ex Parte Patris tantum, vel Nepotem, vel Nepotes,
naturum, vel natos ex talibus Fratre, vel Fratribus, & reli-
querit Fratrem, vel Fratres, coniunctum, vel coniunctos,
ex Parte Patris, & Matris, vel Nepotem, vel Nepotes, na-
tum, vel natos ex talibus, Fratre, vel Fratribus, q. ita suc-
cedat, & succedant Frater, & Fratres, nati, ex Parte Patris
tantum, & Nepos, vel Nepotes, nati ex talibus Fratre, vel
Fratribus, sicut Frater, vel Fratres, coniuncti ex Parte Pa-
tris, & Matris, & sicut Nepos, vel Nepotes, nati ex talibus
Fratre, vel Fratribus,

In Materia similib Statut
Dec. cons. 71. col. 1. & 2.
& cons. 87. col. p. in p.
dubio, & cons. 109. per
totum, vbi Consilium cō-
tra opinionem Aret. in
cons. 143. latē Marian.
cons. 5. col. p. lib. p.
Alex. Cons. 20. col. 4.
ss. Nono, & col. pen. nro
non obstat (extum, lib. p.)

Si autē Cum Ascendē-
te, is Sororem excludit,
vt in seq. Stat. in fin.

Rub. Cons. 145. n. 6. Bel
era. Cons. 177. ad fin.
lib. 1. lat. docim. cons. 89.
colp. lib. 4. Alex. 28. 106.
col. 1. in fin. & seq. lib. 7.

Et hoc in Bonis aliunde obuentis, quàm à Cômuni Ascendē
te, ex lineâ Fēminina eorum, de quorū Successione agitur.
Idem seruetur, etiā, si decesserit, relictis Ascendente pater
no Masculo, & sine Descendentibus Masculis, & Fēminis,
& relictis dictis talibus Fratribus, & Nepotibus.

Idem per omnia intelligatur in Sororibus decedentibus ab
Intestato, vt suprà,

Et in Sororibus peruenientibus ad Successionem Fratris,
vel Sororis.

DE EODEM.

CAP. CC. LXXXVIIJ.

An procedat ē contrā? So
em. in Rubr. de Acquir.
poss. vbi etiā las.

DECEDENTE Fratre, ab Intestato, sine Descendente
Masculō, & Fēmina, & Ascendente Masculo ex linea Ma
sculina, relictis Fratre, & Sorore, vel relictis Sorore, & Fi
lio Masculo Fratris, q. Frater, & etiā Filius Masculus Fra
tris, excludat Sororē Defuncti, in Successione talis Defun
cti, Teneatur tamē eam idoneē dotare, si non fuerit dota
ta, vel si desierit esse dotata temporalitē, vel spiritualitē.
Et saluō, q. si fuerit Inops, q. Frater, vel Fratres, Nepos, vel
Nepotes, teneatur, & teneantur ipsam Sororem, vel Am
tam ALIMENTARE secundū vires Hereditatis.

Quod est suprà cap. 278.
fol. 93. a fronte,

Et, si contrafecerint, q. admittatur ad Partem contentam in
Statuto incipiente. **IN SVCCSSIONIBVS ASCEN
DENTIVM**, & cetera, & modo, & Forma, prout in dicto
Statuto continetur.

Et, si dubium fuerit, an dotetur, vel alimentetur, congruē, &
sufficienter discutiatur, & terminetur Arbitrio Iudicantis.
Et idem seruetur, si Frater decesserit sine Descendente, reli
cto Ascendente Masculo, ex linea Masculina, Fratre, & So
rore, vel Sorore, & Filio Masculo Fratris, vt Frater, & AL
cendens Masculus ex linea Masculina, & Filius Fratris ex
cludant Sororem,

Sed, si

Consultore, vt supra, debeant sollicitè, & cum omni cura, & diligentia providere, q̃ omnes Strate Civitatis, Suburbiorum, necnon omnes Strate Mastræ, & Pontes Ducatus Mediolani benè, ordinatè, aptatæ & refectæ sint, & manuteneantur, & qui se presentare habeant quotidie, saltem die Iuridica ad Officium Stratarum, iusto cessante impedimento, nec possit Iudex aliquid agere, aut Ordinare, sine consensu, & interuentu ipsorum Dominorum sex, vel maioris Partis eorum, & inter quos semper adsit doct̃or, vt supra.

Item eligatur Contrascriptor, qui non possit esse ex Dominis sex, ad dictum Officium, qui habeat in concernentibus dictum Officium Stratarum, & Pontium facere qualibet expedientes, & necessarias scripturas, maxime in Visitationibus Stratarum Mastrarum, & tenere bonum Contum, ne Communia, indebitè condemnentur.

DE VISITATIONE STRATARVM
FACIENDA PER IUDICEM,
ET SOCIOS.

CAP. CC. LXXIj.

TENEATUR Iudex Stratarum bis in anno visitare Stratas Mastras, & Fagias, & Pontes super eis existentes, videlicet, de Mensibus Martij, Aprilis, Augusti, & Septembris, quibus temporibus, secum habeat Contrascriptorem, Notarium dicti Officij, Scrutorem, & vnum ex Dominis sex, eligendum per Alios ex dictis sex, vel per maiorem Partem eorum.

Aduertendo tamen in eligendo, ne eligatur ille, de illa porta, extra quam Visitationem fieri contingat.

Et, q̃ ipsi visitantes Fagias, & Pontes super Stratis prædictis, non recedant a loco cuiuslibet Fagie Visitatæ, donec cognitum, & ordinatum fuerit per ipsos omnes tres, in scriptis, an Fagie sint benè aptatæ, vel sint reaptandæ, vel

condemnanda, singulariter referendo,

Et idem de Pontibus fit.

Et, quæ Ordinatio reducat in scriptis per dictos tres, Iudicem, Contrascriptorem, & tunc Electum ex sex, ac ipsum Notarium, ut possit postea videri publicè.

Et perfectis omnibus Visitationibus, & dictis omnibus Ordinationibus, infra quindecim dies, tunc proxime futuros, teneantur Iudex, Contrascriptor, & Electus ex sex, conferre prædictas Ordinationes super dictis Stratis factas, cum alijs ex sex, semper interueniente Doctore, ut supra, & qui omnes, siue maior Pars eorum, prius Visitationibus, ordinent, & declarent, & condemnent, interueniente semper Doctore, prout eis Iuri videbitur conuenire.

Et, quæ Condemnationes, & Declarationes describantur super vno Quaterneto per Notarium Officij Stratarum, & super vno alio Quaterneto per Contrascriptorem, & qui Quaterneti ambo, sunt subscripti per Iudicem, Contrascriptorem, Dominos ex sex, qui interuenerint, Declarationibus, & per Notarium, antequàm fiant Condemnationes, & Declarationes ipsæ, & quorum Vnus, tunc detur Exactori, alter remaneat penes Notarium dicti Officij, & si contrafactum fuerit Condemnationes sint nullæ, & Iudex ipse, & Contrascriptor cadant in poenâ Ducatorum quinquaginta, pro quolibet eorum, qualibet vice, Communi Mli applicanda.

DE OFFICIO, ET POTESTATE IUDICIS
STRATARVM, ET DOMINORVM
SEX CAMERAE.

CAP. CC. LXXXIIII.

STATVITVR quoq; qd Iudex Stratarum vnâ cum dictis sex, vel maiori Parte eorum, inter quos semper adsit Doctor, habeant auctoritatem, Bailiam, & Potestatem cognoscendi, terminandi, iudicandi, & declarandi, & quolibet

Vxoris, Perlis, Annulo, & Texuto Sponfalicijs, nec non Gemmis, Collanis, Aurcis, localibus, & alijs omnibus mobilibus, & Vexeris, Fermalijs, & Ornamentis cuiuscunque generis, ac Recamis, tam Perlarum, q̃ Auri, & Argenti, siue separatim, siue mixtim, ad vsum Vxoris, constante Matrimonio, paratis, Quas Res exceptas, eo casu, nullo modo lucretur, siue fuerint transmissę ad Domũ Mulieris, siue nõ. Et, q̃ Vxor in aliquo ex prædictis Casibus, nec infra scriptis, nec aliquo eorum, lucretur Lectũ, nec aliqua Paramenta, nec Fornimenta ipsius Lectũ, nec aliquam Partem eorum Quę quidem excepta, ut supra, remaneant in Hæreditate Mariti.

Saluõ, q̃ vbi contingat Maritum decedere relicta Vxore, & nullo relicto Descendente Masculo, vel Fæmina, Comuni sed solummodo, relicto Descendente, vel Descendentibus Masculo, vel Fæmina, Masculis, vel Fæminis, ex alio Matrimonio, seu alijs Matrimonijs ipsius Mariti, eo casu, ex prædictis exceptis, Mulier lucretur vsq; ad summã tantũ duarum Partium, ex tribus partibus, ad quam ascenderet summa eius Dotis, vbi Mulier, ex alio Matrimonio, seu alijs Matrimonijs Descendentem, non haberet.

Vbi verõ Descendentem, seu Descendentes, ex alio Matrimonio, siue alijs Matrimonijs haberet, eo casu, Mulier, lucretur exceptuata, ut supra, vsq; ad summam tantũ duarũ Partũ ex tribus Partibus Illius Portionis, quã Maritus lucratus fuisset, ex ipsa Dote, vbi Vxor premortua fuisset cũ Descendente, vel Descendentibus alterius Matrimonij, seu aliorum Matrimoniorum, & Residuum remaneat in Hæreditate, ut supra.

QUALITER MVLIER, MORTVO MARITO, Lucretur Vestem Funebrem.

MVLIER, mortuo Marito, lucretur Vestem, Funebrem.

Et intelligatur Vestis Funebris, videlicet Socha, Manicę, Caligę, Vestis superior, & Salia una, ac Corrigia, si continet Corrigijs vti, siue Maritus reliquerit Descendentem, seu Descendentes eiusdem Matrimonij, siue alterius, siue

Quid si vxor grãvida peperit in Sexto, vel octauo mense? Dec. cons. 6 2 3. col. 2. & seq. vbi tenet contrã Socin. in l. Cum Annus, col. 64. & seq. Vide etiam Additiones fælii ad Statutum, quod est infra sub Cap. 300. Vxor l. fol. 100. d fronte.

De alijs Vestibus, & loca libus Dñum est supra proxime Statuto.

An legata veste vxori legatus sit. Annũ? Bal. in. l. p. C. de Fides com. Lud. sing. 294. legant. Alex. in. h. legatum in p. add. ff. de Ann. leg.

non, ipsa Muliere remanente in habitu Viduali.
Si verò conringat trāsire ad alia nota temporalia, teneatur
ipsam Vestem, & ut supra, dimittere Hæredibus Viri, tales
quales esse reperientur, tēpore dicti Trāsitus ad alia uota

DE FIDE DANDA ASCENDENTI, DE Expensis pro ornanda Vxore sui Descendentis.

*An Credat Affertioni Pa-
tris circa has expensas &
Ias, cons. 23. ad fin. lib. p.
Alciat. R. g. p. presumit.
16. ad fin.*

DE ijs quæ afferuit Ascendens expendisse pro Vxore
ornanda, & adobanda, seu circa Vxorem Descendentis
ornandam, & adobandam, credatur eidem Ascendenti de
omnibus Expensis, & quantum erit expensum, iecundum
Declarationem factam per ipsum Ascendentē, teneatur
Maritus de Bonis, quæ obnient in Partem tēonerare,
& indemnes prestare cēteros Fratres, & Cohædēs.

CAP. CC. LXXX. iij.

DE REBUS SPONSALICIIS VXORIS, Alienatis per Maritum, vel in eius Vitritatem Processis, Qualiter stetur, tam pro Ma- rito, Quam contrā Maritum.

*Bal. in Anib. ex Testamē-
to, col. pen. C. de coll. Sa-
lic, in Rub. C. de Donat.
Antē Nup.*

*Et, quæ sit Donatio ppter
Nuptias, & quæ Sponsa-
licia largitas, Bal. ubi Cū
re, col. 1. C. de Don. antē
nup.*

*Aduerte, qd hinc Statuto
adductū suū per. Cap. 486.
S T A T V I T V R,
fol. 158. à fron. In No-
tis. Quā ibi canetur, qd
Dispositio in hoc Statuto
habeant etiā locum in
Rebus datis, vel Donatis
vxori, vel Sposse per Ma-
ritum, vel per Alium,
conceptione ipsius Ma-
riti; siue antē consummati
Matrimonium siue post.*

*Quæ sit ista Quarta, di-
citur infrā. Capite. 297.
Q V A R T A.*

CAP. CC. LXXX. iij.

SI aliqua, ex Rebus Sponsalicijs, seu Parafrenalibus, fue-
rint alienata p Maritum, vel in vitritatem Mariti, proces-
serint, quouimodo, perinde seruetur de precio, seu Aesti-
matione ipsarum Rerum, in omnem Euentum, tam pro
Marito, quā contrā Maritum, sicut seruaretur de ipsa
Re, si ipsæ Res non essent alienatæ, nec in vitritatem Mari-
ti processet.

QVOD MARITVS POSSIT RELINQVERE Vxori, vsque ad Quartam Bonorum suorum.

CAP. CC. LXXXV.

Quilibet Maritus in eius vltima voluntate, possit suæ
vxori, vsq; ad quartam Bonorum suorum inclusiue relin-
querē, & non vltiā, computata Aestimatione vltis fructus
Alimentorum, & ceterorum Relictorum, si eidem relin-
quatur.

Qua-

QUALITER MULIER NON ADMITTATUR
ad petendam quartam.

NULLA Mulier ad aliquam Quartam petendam de Bonis Mariti, admittatur, aliâs, quàm in præsentibus Ordinamentis dispositum fuerit.

DE EODEM.

QUARTA, de qua pro Mulieribus dictum est: ita intelligatur, deducto Acre alieno, & Funeris Impensa.

QUALITER MARITVS LVCRETVR

MARITVS, non existentibus Communibus Liberis præmortui Vxorē, iam ad Maritum traducta, vel Matris monio, per copulam Carnalem, Consumaro, lucretur Dotem datam, & promissam, ubi etiam data non sit, eo, vel ea, qui, vel quæ, promiserit, vel suo Herede existente in mora soluendi dictam Dotem promissam, vsuprà.

Cetera verò Bona, quæ constaret ipsam Dominam habuisse etiam ante Matrimonium consumatum, ex Domo Viri, vel doceri, vel eorum, vel alicuius eorum occasione, siue existent communibus Liberis, siue non remaneant Marito, vel Heredibus suis.

Saluò, per hoc Statutum non derogetur Iuri Liberorum alterius Matrimonij, seu aliorum Matrimoniorum, quibus existentibus, succedat Maritus in dote vxori simul cum ipsis Liberis in Capita.

HOC Intellecto, quòd si ex dicta Vxorē adsint Fæminæ, & Masculi, ex alio, vel alijs Matrimonijs, quòd Fæminæ ipsæ faciant Partem, ad commodum Masculorum, cuiuslibet Matrimonij, singula singulis congruè referendo, non autem ad commodum ipsarum Filiarum.

Et ubi adsint Fæminæ tantum ex alio, vel alijs Matrimonijs succedant in Capita, vsuprà.

Ubi autem adsint Filij, siue Masculi, siue Fæminæ ex Filio præmortuo, ante dictam Vxorē, siue ex Filia, vel Filiabus

N. iij.

An Amasius possit ultra Quartam relinquere Cōubuius, Alcia. in c. placuit in. 6. Not. de Præscriptis.

Quid, si ultra Quartam relinquantur, An debeat venientibus ab intestato, vel Fisco? las. in l. si is qui ex Bona, col. fin. de Falsis.

Quid si Maritus Monentis vinctus? Bal. in l. non tantum, per illam Tex. C. de Leg. ubi, & las.

Quando Bona intelligantur in Dote data, & cetera, de infra. Capit. 455. NOX SIT, fol. 153. diergo, in fin.

Quid si vxor propter Infirmiorem voluit consummare? socin. cōs. 5. lib. 3. & An consumatio de Intra Comuni Requirit? las. contr. 235. col. 2. lib. 4. & col. seq.

Quid in Bonis Fendalibus? Bal. in c. circa Med. An Maritus succedat vxori in Beneficio.

Donatus in l. de iur. p. 12. cap. 2. de iur. p. 12. cap. 2. de iur. p. 12. cap. 2.

præmortuis, quæ admittantur, ex Forma præsentis Statuti ad Successionem Dote cum Marito, ut supra, succedant persona eorum Patris, vel Matris in dicta Dote, ut supra.

QUALITER MARITVS SVCCEDAT

Vxori ab intestato.

CAP. CC. LXXXIX.

VXORE ab Intestato Decedente, siue Descendentibus & Ascendente Fratre, & Sorore, vel Patruo proximo, vel Nepote nato ex Fratre Maritus eius succedat.

Et in Calibus, in quibus Maritus non succederet, disponatur de eius Successione prout aliis dispositum reperitur præsentia Statuta Mediolani.

Et ipsis deficientibus, prout dispositum est de Iure Comuni

DE QVIBVS REBVS LICEAT, ET NON LICEAT VXORI TESTARI SINE CONSENSV MARITI.

CAP. CCC.

VXORI liceat Testari, etiam sine Consensu Mariti, excepto, qd Testari non possit de Dote, nec Rebus Dotalibus in ijs, quæ lucratur Maritus, secundum formam Statuti, quod incipit, MARITVS, & cetera, sine Consensu Mariti speciali, & expressè faciente mentionem de ijs, de quibus disponere voluerit, ac etiam nõ liceat Vxori existenti sine Liberis, infra decennium, à Die, quo iuerit ad Maritum, aut Matrimonium consumauerit, per Testamentum, Codicillos, Donationem, Causa mortis, Legatum, neq; alio quouimodo, de Bonis Parafronalibus, nec Scherpa, aliqualièr, disponere, neq; ea in toto, nec in parte relinquere, quominus, ipsa Bona, & ut supra, venientibus ab Intestato superstitibus, usq; ad quartum gradum inclusiue, secundum Iura Ciuilia. Cõputandũ, reuertatur, & perueniant ad Dorantes, & succedere Habẽtes ab Intestato, ipsi talibus Mulieribus Decedentibus sine Liberis intra ipsum Decennium, omnibus Machinatione, Fraude, Dolo, Testamento, Codicillis, & Legatis, seu alijs quibuscunq; disponentibus, cõtra Formam huius Statuti Factis, protinus cessantibus, quod omnia Testamenta, & quælibet alia, disposita cõtra præsens Statutũ, ipso iure, nullius sint valoris, & momeñti

Salus

An excludat Clericum
Corn. conf. 205. col. fin.
in 4.

Verba NON POSSIT, annullans Añum
Soc. in conf. 3. ad fin. lib. 2.

Declarat Bal. in l. 1. C. 70.
vbi. C. 71. C. Corn. conf. 242. col. 2. lib. 4. Vbi docet l' autellam Qualiter ver. possit ab uxore infusui.

Saluò, qđ ad pias causas disponi possit de dictis Bonis Paren-
tialibus, & Scherpa.

100 *Quid pro Anima? Fel. in
c. in presensia, col. 23. de
probat.*

DE HIS, QUI INTELLIGANTVR

Esse Agnati.

CAP. CCC. j.

AGNATI intelligantur esse, qui eodem Nomine, pa-
rentela nuncupantur.

Saluò, qđ in Materia Successionum, intelligantur Agnati,
duntaxat illi, qui sunt, vsq; ad septimum gradum, scđdũ
Computationem Iuris Ciuilis.

*Agnatorum Appellatio-
ne, an ueniat Femina in in-
stat. exclusiua, Dec. consi.
319. col. 1. vers. sed tamẽ*

QVOD MVLIER NON SVCCEDAT,

Descendenti, Existentibus

Agnatis.

CAP. CCC. ij.

NVLLA Mulier Ascendens, succedat Descendenti ab
Intestato decedenti, existentibus Agnatis Masculis, vsq;
ad septimum gradum inclusiue, sed solum habeat vsũfru-
ctum illius Patris, quam habitura fuisset de Iure Commu-
ni, ex hoc tamen, qđ habeat Vsumfructum, non intelliga-
tur in aliquo esse Hæres.

*An extendatur ad Bona
alibi sita, Dec. consi. 314.
in 2. Dubio.*

DE EODEM.

CAP. CCC. iij.

IDEM in Auo materno, vel alio Ascēdente ex linea Ma-
terna, quo tamẽ Vsumfructu, Ipso Iure, sit priuata, vel ipsum
non habeat dicta Mulier, si transierit ad alia vota. Et di-
ctis Casibus, quibus non succederet Mulier Ascendens, si
uẽ Masculus Ascendens, ex linea materna, disponatur de
successione talis Decedentis, prout aliàs dispositum est
per statuta, vel Ordinamenta Communis Mediolani, ac si
prædicti Ascendentes Masculi, & Feminae, ex linea Mater-
na, non essent in Rerum natura, quibus statutis, & Ordi-
namentis Delicientibus, stetut Iure Communi.

*Statutum hoc an excludat
à legitima? Alex. consi.
68. col. 2. ad fin. lib. 4.
Curt. in con. 10. col. 1. De
consi. 299. col. 2. vers. est
ergo, ubi dicitur magis com-
munem, & Perierem.*

QVOD IVRA MVNICIPALIA DE SVC-
cessionibus ab intestato habeant locum in Casibus
tantum Futuris, & cetera.

IVR A Municipalia de Successionibus præsentis Volumi-
ne condita, locum habeant in Successione Decedentium
in futurum tantum, præterquàm in illis Statutis, in quibus
specialiter, & expressè cautum est, quòd habeant locum in
Casibus præsentibus.

QVOD ASCENDENTES NON POSSINT
Meliorare Descendentes, Quin Stirpes
sint Aequales.

*An possit renunciari huic
Statuto Barba. cons. 12.
lib. p.*

*Et An p ista verba, NON
POSSIT, Annulle-
tur Affus. lat. las. c. 42.
lib. 3. & Socin cons. 93.
col. fin. lib. p. Vbi Mul-
ta Tradit ad intellectu hu-
ius Statuti.*

ASCENDENS non possit Descendentes Masculos
ex linea Masculina meliorare per viam alicuius Disposi-
tionis, siuè inter viuos siuè in vltima voluntate directè
nec per indirectum, quin in Stirpes æquales sint, & hoc
siue in Potestate constituti sint siuè non.

Idem habeat locum in Fæmina, seu Fæminis Descendente,
seu Descendentibus ex Filio Masculo, seu Masculis, præ-
mortuo, seu præmortuis ante dictum Ascendentem.

DE EODEM.

IDEM etiam habeat locum in Fæminis Descendentibus
si Ascendens Masculum, vel Masculos ex linea Masculi-
na non reliquerit, si verò Ascendens habuerit Masculum,
vel Masculos, & Fæminam, & Fæminas Descendentes,
quòd tunc, & eo Casu, tantummodo habeat locum dictum
Statutum in Masculis Descendentibus ex linea Masculi-
na, non autem, eo Casu in Fæminis.

Si vero contingat Ascendentem meliorasse conditione ali-
cuius, vel aliquorum ex Descendentibus suis, vtsuprà, cõ-
trà Dispositionem præsentis Statuti, suppleatur Descen-
denti, vel Descendentibus, cuius, vel quorum Condicio
est detriorata de Bonis ipsius Ascendentis, vbi ad sint, & re-
periantur tot Bona sua.

Sin autem, suppleatur de Bonis proprijs, illius Descenden-
tis, vel Descendentium, cuius, vel quorum Condicio fue-
rit

*Quid si Reliquit Filium, et
ex altera filia Nuptes
Masculos, An isti Nup-
tes succedant in locum Ma-
sculis, & comprehendantur
Stat. 3. Magnificus D. An-
sonius Sanfonus de anno
1543. Iudicauit quod sic.*

rit, meliorata, ita, vt inter ipsos Descendentes, seruetur equalitas.

QVOD DESCENDENTES NATI POST

Diuisionem, vel Assignationem aliorum Filiorum prius Natorum auocare possint suam partem.

CAP. CCC. viij.

SI Pater inter Filios Emancipatos, vel non fecerit Diuisionem, vel Assignationem, & deinde Filium habuerit ex communi Matre, seu ex alia, & Pater mortuus fuerit. Filius postea natus, à Fratribus suis Partem possit auocare, vt de Bonis paternis, & qualem Partem habeat.

DE EODEM.

CAP. CCC. viij.

IDEM seruetur, si ex Filio nato post Diuisionem, vel Assignationem nascantur Filii, vt ipsi Nati ex eo mortuo Patre suo, possint auocare Partem, vt supra, vt eorum Patres peruisset.

DE EODEM.

CAP. CCC. ix.

IDEM, seruetur, si Aui fecerit Diuisionem, vel Assignationem inter Nepotes tantum, vel inter Filios, vel Filium & Nepotes, vel Nepotem, vt postea Nati, pro Rata Bonorum in Stirpes, & quales habeant Portiones.

DE POENA MULIERIS NVBENTIS CVM

Hereditate extra Iurisdictionem Communis Mediolani.

Mediolani.

CAP. CCC. x.

NULLA Mulier nubat cum Hereditate, nec Parte aliqua Hereditatis sibi delata ab Intestato extra Iurisdictionem Communis Mediolani.

Et, si nupserit extra Iurisdictionem, ut supra postquam delata fuerit Hereditas, vel aliqua Pars ipsius Hereditatis. ut supra, ipsi Mulieri, illa Hereditas delato modo, quo supra perueniat in Agnatos proximiores, uel alios propinquos tam Masculos, quam Feminas, ex Ordine, prout pueniet, si talis Mulier nupta extra Iurisdictionem, & uti. non esset in rerum natura, & eodem modo, pueniat in Agnatos proximiores, uel alios propinquos, & ut supra, si Mulieri nupte

Amuliet prius lucro, et puenit, ex eo, qd postea Pater transierit ad secundas Nuptias, Oldr. cons. 294. vltra iam dicta, Dec. cons. 206. & 230 Rippa In l. Feminin. g. q. de Secun. Nupt.

Quod autem Res Immo- bilis Dominio Mediola- ni subdita alienari etiam per viam vltimę voluntatis expresse, non possit in Per- sonam huius Dominio non subditam, & de Pna cō- trafactibus Imposita, ac Notario cōficiendi instrumēta Vide in Cōst. sub tit. de Pnise. COLLEGII S. per totum, fol. 78. frō. Et ibi in In. 5. EO A D P L I P S, cauetur quod non subditi non possint alieni Subdito ab intestato succedere.

extrâ Iurisdictionem Cômunis Mediolani Hæreditas aliqua, vel aliqua Pars Hæreditatis, ab Intestato in eam deferatur, seu aperiatur, ipsa existente Nupta extrâ Iurisdictionem, vel ea nupta extrâ Iurisdictionem, & vsuprà effecta vidua, tempore delatæ dictæ Hæreditatis, & vsuprà.

DE EODEM.

CAP. CCC. XJ.

*An procedat de Bonis ui-
us Nouariensis. Alibratis
Mediolani, & in Hæredi-
tate Dotis Materna, vel
Auita, Bal. conf. q. 1. lib.
4.*

IDEM sit & esse intelligatur in omnibus Descendētibus talium Mulierū extrâ Iurisdictionem nuptarum, vsuprà, & Natorum ex non Supposito dictæ Iurisdictioni.

Si verò tali Mulieri nuptæ extrâ Iurisdictionem Cômunis Mediolani, vel viduæ, & vsuprà, uel Descendenti, seu Descendenti talium Mulierum, qui natus, seu Nati fuerint, ex non Supposito Communis Mediolani, & vsuprà deferatur aliqua Hæreditas, vel aliqua pars Hæreditatis ex Testamento per Institutionem, vel Substitutionem, vel per Fideicommissum.

Et hoc, tam ex Testamento, quàm ex Codicillis, disponatur de tali Hæreditate, vel parte Hæreditatis, in omnibus, & p oia, perindè, ac si dicta Mulier nupta, & vsuprà, vel vidua, & vsuprà, vel Descendēs ex tali Muliere nupta, & vsuprà, tempore delatæ dictæ Hæreditatis, vel partis eius, dē, & vsuprà, nō fuissent, vel non fuisset in Rerum Natura.

Ex intelligatur esse de Iurisdictione Communis Mediolani, ille, cui nupserit talis Mulier, si antequàm dicta Mulier ei nupserit per prius habitauerit cū Familia sua, vel maiori Parte Familiæ suæ in ipsa Iurisdictione Cômunis Mediolani per Decennium.

Et prædicta disposita in præsentī Staturo, locum sibi vendicent in Hæreditate, vel Parte aliqua Hæreditatis, delata, tam ex Testamēto, vel Codicillis directæ, vel per Fideicommissum, q̄ etiam ab Intestato, non adita, nec agnita.

Si verò post adita, vel agnitam dictam Hæreditatem, vel aliquam Partem dictæ Hæreditatis delatam, modo, & forma, prout suprà, Mulier nupserit extrâ Iurisdictionem, & vsuprà, præsens Statutum locum sibi non vendicet, nisi talis Mulier nupserit extrâ Dominipouale, quo in Casu disposita in præsentī Staturo Locū habeat, perindè, ac si dicta.

1. *Qua Hereditas, vel aliqua Pars dictæ Hereditatis delata modo, & forma prout supra dictum est, nunq̃ per dictā mulierem, vel Descendentem, & vltimā, adita, aut agnita fuisset.*

Et intelligantur esse de Iurisdictione Communis Mediolani, quo ad contenta in presenti Statuto, etiam homines Terrarum. Cōmunitum inter Mediolanum, & Papiam, & etiam Cōmunitum inter Mediolanum, & Laudē, & etiā alia Terræ, vel Oppida Ducatus Mediolani, habentes, vel Habentia Iurisdictionem separatam, à Iurisdictione Communis Mediolani.

RUBRICA GENERALIS DE ALIMENTIS, ET TUTORIBVS, ET CURATORIBVS.

DE VXORE DEFUNCTI
Alimentanda.

CAP. CCC. XIJ.

SI Mulier non habuerit de suo, vnde possit sufficienter se alimentare, alimentetur de Bonis quōdam Mariti sui. Et si Dotem non habuerit secundum Facultates relictas à quōdam Marito.

Et, si Dotem habuerit, & eam Dotem, & alia relictā à Marito, si relictā fuerint sponte, non susceperit, & lectum Mariti honeste custodierit, etiam alimentetur de Bonis ipsius quōdam Mariti, Computatis tamen Redditibus Bonorum, quæ ipsa Mulier haberet ex Bonis suis proprijs, non Dotibus.

DE ALIMENTIS ASCENDENTIVM.

Defuncti.

CAP. CCC. XIIJ.

QUILIBET Heres ex Testamento, vel ab Intestato tenetur pigilare Alimenta sufficientia cuilibet Ascendēti.

Alimenta virtute huius Statuti, an debeantur Cōdēnatione ex lege, aut Officio Iudicis? Bart. in. l. 3. col. p. in fin. de Alim. & Cib. leg.

De Materia huius Statuti. Alex. alios Refert in. l. di nostro in princ. col. 4. & 6. vers. predictis etiam ad de. ff. sol. Matr. & cons. 141. in p. dub. In. 5. lib. Aret. cons. 96. & 97. lat. Socin. cons. 126. ad fin. l. 1.

1. Videtur dicitur non habere, unde se aliat, Licet habeat Proprietates. Quia eis vendere non tenetur, Cram. cons. 199. in. 6.

103

DE FIDE DANDA LIBRO TUTORIS,
SEV CURATORIS PRO
EXPENSIS.

FIDES detur Libro Tutoris, seu Curatoris, & quondā Tutoris, seu quondam Curatoris, de Expensis factis, pro Minore, nisi, ubi, & quatenus, ille Expensis videantur iudici esse suspectæ.

CAP. CCC. XVIIJ.

An Teneatur facere tale Librum? & An non faciendum Contra eum detur Iuramentum in liti? So- cin. cons. 7. col. p. & 2. Lab. 2. Dec. cons. 110. col. pen. & fin.

QVOD TUTOR, SEV CURATOR
POSSIT COMPELLI AD RA-
TIONEM, DURANTE TU-
TELA, ET CVRA.

QVILIBET Tutor, seu Curator, possit compelli ad Exhibitionem Librorum, & Rationis, seu ad Rationem reddam, durante Tutela, & Cura, de Rebus Minorum, ubi iudici æquum videbitur, & expedire, pro utilitate Minorum.

CAP. CCC. XVIIJ.

De Testamentis rigisrādīs, pro Eleemosinis ad pias Causas, Vide in No. nifi. Ca. 71. QVILA SAE- 2 E, folio 23. à fronte De Instrumētis Dotatibus Pluribus Voluntatibus, & certis Donationibus rubricandis, Vide in No. nifi. Cap. 281. ST. A- TVITVR, 69. à fron. De Executione ultimarū voluntatum, Vide suprā Cap. 157. NYLLVS, fo. 53. à tergo. Auliger Clericos? Alex. cons. 210. & seq. lib. 2. An, & quando Rogatio Notarij, & Testis requirāt, las. cons. 88. lib. p.

RUBRICA GENERALIS.
DE SOLEMNITATI-
BUS INSTRVMENTO-
RIVM.

DE VLTIMIS VOLVNTATIBVS.
Seu Testamentis.

SI quis de cetero voluerit facere, vel condere Testamen- tum nuncupatiuum, de quo fiat publica Scriptura à publi- co Notario, Heredem instituendo, quem, Ore suo pro- prio nominare debeat, hoc ei liceat facere, nisi alias pro- hibetur à Jure Communi, vel Municipali, uel aliter testa- ri in quo Testamento inter sint Quinque Testes, & Tres

CAP. CCCXIX.

Rom. cōs. 306. col. p. las.
in. l. hac Consultissima, in
prin. C. de Testamen. vbi
etiam ponit Quot, & Qua
les deb: ant. esse Testes.

An Ommissa subscriptio
nis Pronotariorum vici-
et Testamentum fuit Ma-
gna lris inter Boromeos,
in qua Dec. lat. in con. 11.
Sed vide suprà statutum
sub cap. 93. I N S T R U
M E N T A, fol. 31. d
Tergo in fin.
Imbreuiatura mortui. Quā
do Iussu Ordinarij possit ap-
tari, Tex. est in c. cum p.
Tabellio de fid. Instr. vbi
Abb. & ceteri declarant
Auch. consil. 431.
Istud non procedit in Te-
stamentis, quia sunt in Vil-
lis ut infra, cap. 321. ET
P R A E D I C T A, fo.
praesenti in fin.

In Testamentis attenditur
Solemnitas Locī, in quo
fit Testamentum, las. cōs.
48. col. 2. libro primo.

NOTARIJ, qui oēs, videlicet, Testes, & Notarij, vel eo-
rū Maior Pars cognoscat Testatorem, cuius Testamenti
Imbreuiatura, super qua rogabitur ipsum Instrumentum
Testamenti subscribatur, saltem per duos ex Testibus. Te-
statores, cognoscentibus, scū per duos Pronotarios, aut.
vnū ex Testibus, ut supra, & vnū ex Pronotarijs, ea Die,
qua rogatum fuerit ipsum Testamentum.

Et post ipsas Subscriptiones, teneatur Notarius subscribere
ipsam Imbreuiaturam cum signo Tabellionatus, attestā-
do etiam uidisse fieri praecedentes Subscriptiones, & cre-
datur Subscriptioni ipsius Notarij, q̄ praecedentes Sub-
scriptiones factae fuerint.

Et in qualibet Explezione ipsius Testamenti, sufficiat, Subscrī-
ptio Notarij, qui de ipso Testamēti Instrumēto fuerit ro-
gatus, Affirmatis in ipsa Subscriptione Expleti, praedictas
Subscriptiones in ipsa Imbreuiatura, factas fuisse.

In expleto verò ex Authoritate sibi concessa, sufficiat, q̄ Ha-
bens Authoritatē explēdi in eius Explezione affirmet se
vidisse in Imbreuiatura, factas fuisse Subscriptiones, & a-
quisitas ex forma praesentis Statuti.

ET ALITER NON VALEAT TESTAMENTVM
factum, nec eius Expletio, non seruatis dictis Solemnitatibus,
singula singulis congrue referendo.

DE EODEM.

S I autē quis voluerit Testari, sine publica Scriptura, hoc
facere possit PRESENTIBVS QVINOVE TESTI-
BVS IDONEIS, qui cognoscant Testatorem, & Testator
NOMINET HAEC EDEM proprio Ore, alias nō valeat.

DE EODEM.

E T praedicta habeant locum in Testamentis, quae conti-
nētur in praesenti Ciuitate Mediolani, vel in Burgis eius-
dem intra Redefossa.

In alijs

QVOD MOLENARII DEBEANT TENERE
INCASTRATA LEVATA, ET HOSTIERAS
CANALIVM MOLENDI-
NORVM APERTAS.

QUILIBET Molendarius teneatur, & debeat cum ha-
buerit Aquam ad suum Molendinum tenere Incastra le-
uata, & Hostieras Canaliū ipsius Molendini leuatas, quę
fuerint necessaria pro deriuando Aquam per illum lectum,
& dum possint macinare.

Ita, q̃ aqua liberè possit fluere per lectum Olonę.

Et qui contrafecerit cõdemnetur qualibet vice, & pro quo-
ginta Incastro, seu Hostiera, clauso, seu clausa, in Soldis tri-
libet Imperialium, applicandis, vt supra.

DE MOLENDINIS AQVAE OLONAE, SEVEXI,
AQVAE LONGAE FONTANAE, ARESII,
CARRARIAE, ET ROMANI,
ABASSANDIS.

QUILIBET Molendinū Aquę Olonę debeat abas-
sari, expensis illorum, quorum sunt illa Molendina. Ita, vt
Aqua liberè fluat ad Cuiatē Mediolani, Arbitrio Iudi-
cis Aquarum.

Idem fiat de Molendinis Fluminum Scuxi, Aquę longę
Fontanę, Arisii, Carrarię, & Romani.

Et ad hoc compellantur per Iudicē super Aquis Depu-
tatum, vel deputandum.

DE RIALI COMMVNIS LOCI DE PARABIA
GO ORDINANDO, ET MANVTENENDO.

LICEAT, Comuni, & Vniuersitati loci de Parabiago,

quacuncq; Die, nocte, & Hora, tam feriato, quàm non feriato deriuare, & deriuari facere, & vti de Aqua Fluminis Olonæ per Riale illud dicti Fluminis per quod deriuare cõsuetum est per ordinem infra scriptum videlicet, q; dictum Comune faciat taliari, seu perforari in vno Lapide Marmoreo, vel Sarricio, taliter, q; per dictum foramen possit fluere aqua in dictum Riale in quantitate Onciarum sex scilicet, tertiam vnã vnus Brachij ad brachium Terræ, & lignaminis, in longitudine dicti Fluminis, & mediam quartam ad dictum Brachium in altitudine dicti Foraminis.

Et, q; dictus Lapis ita taliatus, seu perforatus debeat claudi ad Buccam, seu spondam lecti Olonæ de bono Muro, facto de lapidibus, & Cemento, taliter, q; dictum Foramen, seu spacium Foraminis remaneat altum à Fundo dicti lecti Olonæ per tertiam vnã vnus Brachij.

Quibus, Lapide, & Muro sic aptatis. Nulla Persona singularis, Communitas, nec Vniuersitas audeat dictum Lapidem, & Ordinem deriuandi remouere, nec remoueri facere, sub pœna librarum centum Imperialium, pro quolibet Contrafaciente, & qualibet vice.

Et vltra, Contrafaciens, vel sicri Faciens teneatur suis expensis reducere in pristinum Statum, Dum tamẽ de dicta aqua non adaquetur aliquod Pratum. Et dum tamen dicta aqua postea reuertatur ad lectum, seu Alueũ Fluminis Olonæ.

DE RIALI COMMVNIS DE
RAUDE ORDINANDO, ET
MANVTENENDO.

LICEAT Comuni, & Vniuersitati Loci; seu Curie Raude, quocuncq; Die, Nocte, & Hora, tam feriato, quàm non feriato deriuare, & deriuari facere, & vti de aqua Fluminis Olonæ per Riale illud dicti Fluminis, per quod deriuare

C P. ccc. ij.

In alijs autem Burgis, vel Oppidis Ducatus Mediolani, idem
seruetur.

In Villis verò, & alijs Terris, & Locis sufficiant quinque Te-
stes, & Notarius publicus, qui Notarius, & Testes, vel ma-
ior Pars eorum, cognoscant Testatorem, & fiat Subscriptio
Imbreuiaturæ per duos ex ipsis Testibus, ubi sciant scri-
bere, & fiat Subscriptio per Notarium, qui rogatus fuerit
cum signo Tabellionatus, ut supra, in qua Subscriptio-
ne dicto proximè Casu, non attestetur de Subscriptionibus Te-
stium, si factæ non fuerint ex eo, quod Testes nesciant scribe-
re, quo Casu, dicat in Subscriptio-
ne ipse Notarius, quod Te-
stes ipsi nesciunt scribere, & credatur in hoc ipsi Notario,
vel ipsum Testamentum probetur per quinque Testes ido-
neos, nominando Heredem, ut supra, ore proprio, ut supra.
Salutè, quod per hoc non derogetur Testantibus in Scriptis, se-
cundum Ius Commune.

An Mulier possit esse Tes-
tis, hoc casu? Alex. 26.
70. col. pen. 2. Nec
enim obstat, vol. 2.

DE EO DEM.

CAP. CCC. XXI f.

IN Codicillis verò, & Donationibus, Causa mortis, siue
factæ fuerint in Civitate, seu Ducatu Mediolani, interve-
nire debeant quinque Testes idonei, qui sint pro maiori Par-
te cognoscentes Codicillantem, seu Donatorem, Causa Mor-
tis, quorum Testium, duo se subscribant, ubi sciant scribere,
& fiant Subscriptions his, modo, & forma, prout supra dis-
positum est fieri debere de Testamentis.

Et prædicta omnia disposita in præsentì Statuto, tam de Te-
stamentis, quàm de Codicillis, ac Donationibus, Causa Mortis,
factis, non habeant locum in eis Testamentis, Codicillis, ac
Donationibus, Causa Mortis, factis, quod ad ipsos Liberos rati-
onem, inter Liberos, nec quod ad Pias Causas, quod ad ipsas Pi-
as Causas tantum, nec tempore Peltis, quoniam, quod atti-
net ad dictos Liberos, & ad Pias Causas, & in Testamentis

Quid in Cõfessione Ma-
riti pro Dote, quæ habet
vin Donationis, Alex.
26, 143, in fin. lib. 3.

De Testamento facto Te-
pore Peltis, Vide Dec.
25. 284. post Corn. 25. 77.
per totum lib. 4.

De Testamento ad plias
Causas, Vide in, c. Res
larum extrà de Testam.
& las. in. l. Hac Consula
tissima in princ. in. 2. Re
quisito. C. de Testam. &
& in, c. Cum esses extrà
eo. Dec. Cons. 120. vbi
dicit an legatum factum
Cò sanguine dicat pñ,

Codicillis, ac Donationibus, Causa Mortis, factis, & vt su
prà, tempore pestis, sufficiant Duo Testes idonei, cogno
scentes dictum Testantem, Codicillantem, vel Donantem,
Causa Mortis, quorum vnus, si sciat scribere, se subscribat
in Imbreuiatura, prout suprà dictum est, & etià credatur
Notario, prout suprà dictum est.

DE EODEM.

CAP. CCC. XXIIJ.

IN Testamentis verò Caci seruentur Solemnitates re
quisitæ à Iure Communi.

De Donatione facta in
fraudē. Vide suprà, Cap
ite, 276. SI QVIS,
fol. 2. à tergo.

De Donationibus Regio
strandis, Vide in Nouis,
Ca. 71. QVIA SAE
PE, fol. 23. à fron. in fi.
& Cap. 211. STAT Vt
TVR, folio. 69. à fron
te, & in Constituto, Cap.
NOTARIJ. §.
IDEM, fol. 65. à fron.
Ad hoc Statutum, Vide
omniò Const. sub tit.
de Donationibus per co
tum, fol. 64. à fronte.

An iura metū supleat pro
insinuatione, & Decree
to iudicis, Corn. 25. §. 4.
Lib. 3. Alex. 25. 125. col.
pen. 95. venio, lib. p.
Nota, q. si post Donatio
nem quis Animo delibe
rato delictum patrauerit,
ex quo Bona Donanda
Confiscanda sint, Do
natio huiusmodi pro
frita habetur ad hoc dñ
taxat, vt Bona donata Filio deuoluatur, vt latè dicitur in Const. sub tit. de IVRE, ET PRIVIL.
FISCALI §. SI QVIS, fol. 83. à fronte.

DE SOLEMNITATIBVS IN DONATIONIBVS OBSERVANDIS.

CAP. CCC. XXIIII.

NVLLA Donatio Re immobilis valentis Libras vigin
ti quinque Imperialium, & abinde suprà, intèr Viuos, va
leat, nec sequuta exindè, nisi ipsa Donatio facta fuerit co
ram aliquo iudicante in Ciuitate, vel Ducatu Mediolani,
& presentibus tribus Tabellionibus, & quinq. Testibus,
qui omnes, vel pro maiori parte, sint noti Donatoris, & qui
Notarius sit Notus Donatoris. Alièr non valeat.
Nec possit talis Donatio probari facta, nisi per Instrumen
tum publicum sit confectum, vt suprà.

Et nisi in tali Donatione, siue facta fuerit in Ciuitate, vel
Ducatu Mediolani, vel alibi, Donas, & Donatarius, iureiu
rando affirmet eam Donationem veram, nò autem fictam,
nec simulatam esse, neque vlla seipso fraude, aut dolo du
ctos, in fraudem alicuius Personæ, sed sua sponte, atq. sine
ro mentis affectu, ac bona fide, ad huiusmodi Donationem
deuenire, & absq. vlla Pactione palàm, vel secretò facta, q.
vilo vnquam tempore, alièr, q. prout continebitur in tali

Donatione Retrodatio fiat de Bonis iam donatis.
Saluò, si talis Donatio fiat Absenti, vel Pio Loco, tunc valeat talis Donatio, licet, pro parte Donatarij non fuerit iuratum, vt suprà, in tali Donatione, dummodo, quando acceptare voluerint talem Donationem, Iuramentum ipsum præstent, vt suprà, per aliud Instrumentum, & ab ipsa quantitate, seu valore Librarum viginti quinque infra, fieri possit Donatio inter Viuos, etiam non interuenientibus Solemnitatibus, prædictis.

QVOD DONATIONES POSSINT
FIERI QVOLIBET DIE.

CAP. CCC. XXV.

DONATIONES fieri possunt quolibet Die, siue feriato, siue non feriato

De Aliis Instrumentis etiam habes infra, cap. 400 IN DIEBV.S, fol. 31.

DE SOLEMNITATIBVS IN EMANCI-
PATIONIBVS OBSERVANDIS.

CAP. CCC. XXVI.

NVLLVS, minor annis viginti, possit emancipari, & in qualibet Emancipatione ad sint septem Notarii, computato Notario, qui tradet Instrumentum, & ultra prædictos, inter sint quinque Testes, & fiat coram aliquo Iudicente, aliter, facta, non valeat.

De Parte assignanda Filio Emancipato, Vide in Nouis, capite. 485. S I PATER, fol. 137. à tergo, in fin.

DE MINORE, AETATE, EMANCIPATO.

CAP. CCC. XXVII.

SI quis steterit per annos sex, postquam fuerit Emancipatus, postea quam fuerit ætatis annorum viginti, q non mouerit Questionem de minori etate occasione ipsius Emancipationis tractetur, & habeatur pro rite Emancipato. quantum ad etatem, non obstante, q possit, vel vellent dicere fuisse Minorem, tempore Emancipationis.

De Emancipato stante cū Ascendēte, Vide suprà, Capite. 263. QVAN VIS, fol. 68. à tergo, in fin.

Ex de eodem stante fecerūm, Vide cap. seq. lo. 89. à fronte.

Quid si cōtrahit pro alio?
Alex. & las. in. l. quatuor
tum, ff. de in ius vocatio
& in l. exigenti, col. pen. ad
fin. C. de procur.

Quid si cōtrahit ad suam
utilitatem, las. in l. cons
trahit iuris in princip. ff. de
Pa&.

Quae autem solemnitates
servandae sunt Quando
Mulier constituta, Matris
monio consentit Alienat
ioni Bonorum hypothec
eatorum pro funibus Do
talibus, & in Renunciatio
nibus Contradictioni
bus, & in Renunciatio
nibus Cridis per Mu
lierē, vel eius nomine ex
Causa litium Dotaliū,
Vide in Novis, cap. 499.

POSSIT MULIER
ER, folio. 162, à tergo,
SED adverte, q. hodie
ultra solemnitates ibi in
d. capim. positas Renun
ciationes predictae fieri
non possunt absq. aucto
ritate Principis, vel Sen
atus, vt habetur in Cōst.
sub tit. de BON. AD
GRID. PON. 6. IP
SAEQ. VE. MULIE
RES, fo. 51, à tergo, in
fin.

Vide etiam ad hoc Statu
tum, Constit. sub tit. de
NOTARIIS PV
BLICIS, Capite,
NULLI NOTAR
II, fol. 59, à tergo, in
fin. & folio seq. vbi per
na imponitur Cōtrahe
nibus, & Distractibus,
ac Notario consentienti
Instrumenta in quibus in
terveniant Mulieres, nō
servatis istis solemnitati
bus, Quod Tamen falsu
licet in Mulierib. Quae, alie
no nomine Contrahunt,
vel Distrahunt, vt. d. folio. 6.

HAEC TAMEN, latē dicitur,
An iuramentum liger, non servatis istis solemnitatibus, Atemus, cons. 54, col. 1.º, Cor. cons. 36. per
totum lib. p.^o, las. in Auch. Sacramēta, col. 24. c. si aduersus Vend.

DE SOLEMNITATIBVS IN ALIENA TIONIBVS, ET OBLIGATIONIBVS MVLIERVM, OBSERVANDIS.

CAP. CCC. XXVIIII.

IN Alienationibus, & Obligationibus Mulierum, De
scendentibus, ex Contractu, vel quasi, vel Distractu prin
cipaliter, vel in Consequentiam, & in Renūciationibus Iu
rium eisdem Spectantium Ascendentibus, a Libris decem
Imperialium suprā, vel equivalennibus, à dicta quantitate
suprā, NECESSARIVS sit Consensus Mariti, si Mari
rus fuerit in Ciuitate, vel Ducatu Mediolani.

Et, si Maritum non habet, vel si habet, & non fuerit in Ciui
tate, vel Ducatu Mediolani, vel etiā si habet Maritū, & ali
quod predictorū faciat cum ipso Marito contrahendo, vel
quasi, vel distrahendo, sit necessarius Consensus Agnati.

Et, si aliquod predictorum faciat cum Agnato, non sufficit
Consensus illius Agnati cum quo aliquid predictorum fie
ret, sed aliterius Agnati Cōsensus requiritur. Et vbi Agna
tum non habuerit, vel si Agnarum habuerit, & noluerit
consentire, vel fuerit Absens a Ciuitate, vel Ducatu Me
diolani, possit hoc facere cum auctoritate alicuius iudicē
tis, iurante Marito, vel Agnato, qui ad predicta Cōsensem
adhibuerit, q. in veritate credit Alienationem, Obligatio
nem, vel Renunciationem, Contractum, vel quasi, aut Dis
tractum, vt suprā, cedere ad virilitatem ipsius Mulieris, & si
contractum fuerit, non valeat, & intelligatur Agnatus, si
Nominabitur de eadem Parenrela, sub eodem Cognomine
nominata, siue fuerit Filius Familias, siue legitimus, siue il
legitimus.

Saluo, q. Mulier possit cōstituere Procuratorem, vel Procu
ratores, & quemlibet eorum Insolidum ad defendēdum, &
ad agendū contrā virum, & quamlibet Personam, & que
libet Bona, occasione Dotis suae, & Bonorū parafrenalium,

& eorum, quę portauit ad Maritū, & pro consequendis bonis, & Iuribus, quę ad eam dicere posset, seu vellet spectare ex successione aliqua, & Dote, Legato, vel Iudicato, vel etiam ex Donatione, siue Maritum habeat, siue non, etiam, si sine Consensu Mariti, si habuerit, & etiam sine Consensu Agnati, vel alterius Personę, Dum hoc fiat in pręsentia alicuius Iudicantis, non obstante Statuto prędicto, nec alio Iure Ciuili, vel Municipali in contrarium edito, vel addendo.

DE EODEM.

CAP. CCC. XXI.

ET prędicta non habeant locum in vltimis voluntariis, nec in Donationibus Causa Mortis reuocabilibus, nec in casu, quo realiter, & verę aliquid peruenerit ad manus Mulieris de Bonis alicuius, quo Casu, Mulier conueniri possit cum effectu ad Restitutionem eius, quod realiter, & verę in eam peruenerit, licet non interuenerit Consensus, vt suprad. Et, si Mulier iurauerit non habere vnde sciat, nec credat aliquem Agnatum, vt suprad. in Ciuitate, & Ducatu Mediolani, qui possit, aut velit prestare Consensum, & iurare, vt suprad. credatur Iuramento suo, taliter, q. sine Consensu Agnati possit prędicta facere, vt suprad. nisi probetur contrarium;

DE ORDINE SERVANDO PER NOTARIOS TRADENTES INSTRUMENTA.

CAP. CCC. XXX.

QUILIBET Notarius, qui tradet Instrumenta aliqua, teneatur illa scribere, vel scribi facere in Protocollo, seu in Quaterno, vel in Folijs, & postea, antequam tradat, seu roget Instrumentū, presentibus Partibus, & etiam presentibus Testibus, necnon Notarijs, seu Pronotarijs, vbi Notarij interesse debeant, legere, & ipsa Instrumenta rogata

in Quaterno Imbreuiaturarū suarum ponere, seu poni facere, vel si fuerint in Folijs, teneantur in Quaterno, seu Protocollo Mentionem facere per ordinem, quibī veniebāt talia Instrumenta, describendo Nomina, & Cognomina Contrahentium, & intitulentur, tam Quaterni Imbreuiaturarum, quā alia Imbreuiaturę, quę essent in Folijs, cum signo Notarij, nec non Nomine, & Cognomine ipsius Notarij, & Nomine Patris, ac Nomine Loci, seu Contratę, vbi habitat ipse Notarius, quę Intrinsecus possit fieri, tam in Summate, aut in Principio, quā in Fine,

Et vbi aliquod Instrumentum extendatur post Rogationē, diligenter aduertatur, ne inter vnā Imbreuiaturam, & aliam, aliquid malignitatis possit fieri.

Et Notarius, qui cōtrafecerit incurrat pēnam Librarū viginti Imperialiū, qualibet vice, quā cōtrafecerit, quę pēna extingatur per quemlibet Iudicentem, sine alio Processu, & cuius pēnę Medietas, perueniat in Denunciantem, & altera Medietas perueniat in Collegium Notariorū Mediolanū.

DE EODEM.

CAP. CCC. XXXI.

ET in Subscriptionē cuiuslibet Instrumenti, quod explebitur, Notarius, teneatur ponere Signum suum, nec non Nomen, & Cognomen suum, & Nomen Patris, ac Loci, seu Parochię, vbi habitat, vel habitabat, tempore Rogationis Instrumenti,

Et Notarius, qui cōtrafecerit, incurrat pēnam, vt suprā, applicandam, vt suprā.

DE TESTIBVS ADHIBENDIS IN QUOLIBET INSTRUMENTO.

CAP. CCC. XXXII.

IN quolibet Instrumento adhibeantur Tres testes idonei

ad minus, inter quos sit ad minus vnus, qui sit Notus Contrahentium, seu Distrahentium, vel Partium, vbi plures Personæ contrahant, seu distrahant.

Vbi autem vna Persona contrahat, vel quasi, aut distrahat, ipse Testis sit Notus ipsius Contrahentis, vel quasi, aut distrahentis.

Et ponatur Locus in quo conficitur Instrumentum.

Alioqui Instrumento Fides non adhibeatur, & Notarius restituere Damnum illi, in cuius Fauorem factum fuit Instrumentum, & scribat ille talis Tabellio, vel scribi faciat in Instrumento Nomen, & Cognomen cuiuslibet Testis, & nomen Patris, & vbi sit Habitator ille Testis.

Et intelligantur Testes idonei, & cognoscere Contrahentes, & vt supra, si hoc in Instrumento, vel in Imbreuiatura fuerit scriptum, nisi probetur contrarium.

An Tabellio debeat cognoscere Contrahentes, Etal. in l. fin. §. 1. de Iur. delib.

DE EODEM.

CAP. CCC. XXXIIII.

IN Syndicibus verò, qui fiant ad Causas, vel aliter quantum ad Testem notum, sufficiat si Testis cognouerit illum, de cuius Mandato Vniuersitas fuerit congregata.

DE NOTARIIS APPONENDIS IN CONTRACTIBVS.

CAP. CCC. XXXIIII.

SI à decem Libris Imperialium suprà, seu de Re, vel de Iure valente, vltra dictam quantitatem fiat Contractus, seu quasi Contractus, siue Distractus, vnde rogetur Instrumentum, inter sint Duo Tabelliones Contractui, vel quasi, aut Distractui.

Et à centum Libris Imperialium suprà, seu de Re, vel Iure valente, vltra dictam quantitatem tres Notarij inter sint, computato Notario, qui tradit Instrumentum.

O IIII

CORRECTIO

In Nouis. Capite. 415.
NOTARIJ, fol. 140.
à Tergo.

Statuitur, quòd in Terris Binaschi, & Terris Comunitibus, ac earum Territorijs possint, & valeant rogari Instrumenta Contractuum, & Distractuum sine Promotariis, & q. Ita Valeant, & teneat, effectumq. sortiantur ac si Promotarij appositus fuissent.

Alioqui Instrumento Fides non adhibeatur.

QVOD NOTARII DENT INSTRUMENTA
PARTIBVS, ET CAETERA.

CAP. CCC. XXXV.

OMNES, & singuli Notarij teneantur dare Instrumē-
ta Creditori, & Contrahenti, vel quasi, aut Distrahenti, vel
Nominatis in Instrumento, ac etiam aliis Iurātibus de cre-
dulitate, sua interesse, infra Dies quinque, ex quo Tabellio-
ni, de instrumento fuerit satisfactum, vel de Satisfactione
facta fuerit Deposito ad Officiū Abbatum Notariorum
Mediolani, nisi per illos, quibus dari debebunt Instrumen-
ta steterit, aut iustum Impedimentum ex Parte Notarij fue-
rit, sub pēna Librarum decem Imperialium, applicanda pro
medietate dicto Collegio, & pro altera medietate Parti re-
quirenti.

Saluò, q. respectu Instrumentorū Debitorū, quę Instrumē-
ta, non sunt Cōmunia, & quę regularitèr non explentur, ni-
si semel, non dentur ipsa Instrumenta Debitori, vel Debi-
toribus.

Saluò, q. ad fidem faciendam tantū possint pluries expleri,
& dari Debitori, vel Debitoribus, & Iurantibus, q. sua cre-
dunt interesse, apponendo in Subscriptionibus talium In-
strumentorum explendorum ad fidem faciendam tantū,
q. ipsa Instrumenta explentur ad fidem faciendam tantū.

Saluò, q. ipsa talia Instrumēta, quę regularitèr non explen-
tur, nisi semel, vbi Pluribus spectarent, Notarij possint ta-
lia Instrumenta explere, & Dare illis, quibus spectarent,
Mentionem faciendo in qualibet Subscriptione, q. tale In-
strumentum explatur, solum pro Parte spectante, illi, vel
illis, cui, vel quibus Instrumentum ipsum dabitur in publi-
cam Formam, non autem pro Partibus aliis spectantibus.

Et Saluò, q. Instrumenta Dotium, & Protestationum

parafrernalium, rogatorum à Calendis Ianuarij. 1450.
citra, & roganda à modo in antea, possint pluries expleri,
apponendo in Subscriptionem Annum, & Diē ipsius Sub-
scriptionis, & in Subscriptionem dicatur ubi habitabat tēpo-
re Rogationis, & ubi habitabit tēpore Subscriptionis, & li-
cēt talia Instrumenta Dotium, & Protestationum de cētero
explenda, reperiantur penēs Debitorem, seu Debitores
Debitum in eis redactum non pręsumatur esse solum, eti-
am, si pręstitum fuerit Iuramentum Debitum fuisse solutū.

DE EODEM.

CAP. CCC. XXXVj.

IDEM intelligatur, & obseruetur in Notarijs Officio-
rum, q̄teneantur dare infra prędictum Terminum cuius-
bet Parti, sub prędicta pęna, omnia Acta, quę per eos fue-
rint facta.

DE CONTRACTIBVS RECIPIENDIS NOMINE ALICVIVS.

CAP. CCC. XXXvij.

Si quis Contractus, vel quasi, vel Distractus, vel Obliga-
tio recipiatur, aut stipuletur, Nomine, seu ad Parētem, siue
utilitatem alterius Ius acquiratur, Ipso Iure, & absq̄ aliqua
Cessione, illi, vel illis, cuius, vel quorum Nomine fuerit re-
ceptus, vel recepta, aut stipulata, eo, vel eis, cuius, vel quo-
rum Nomine facta fuerit Stipulatio, vt suprà, volente, vel
volentibus, aut id ratum Habente, vel Habentibus, & non
aliat̄.

An Sepulcris Pactum Ius
endi nomine Alicuius
possit tali Pacto renun-
ciare f. Alex. p. 27. per
totum, lib. 3.

DE REFECTIONE INSTRUMENTI, QUALITER FIERI DEBET.

CAP. CCC. XXXviii.

NULLVM Instrumentum Debiti, quod de Iure regula-

ritèr non expletur, nisi semel iam factum, vel expletum, & à Tabellione, Creditori traditum, postea rescidatur, nisi cum magna Deliberatione, & Causa cognita ab Abbatibus Collegij Notariorum Mediolani, & licet Fiat, non noceat Instrumentum rescitum, nisi illis, qui requisiti fuerint, vel Habentibus Causam ab illis Requisitis, post Requisicionem, nisi in manu Iudicantis, vel Consiliarij, vel Consultoris, vel Commissarij, vel Arbitratoris, aut Advocati, vel Procuratoris, fuerit amissum, quo casu, si rescitum fuerit, omnibus noceat, sicut antè Amissionem.

Et prædicta expendantur ad Officiū Abbatum ipsorum, & velo levato, & q̄ celerius poterit fieri, & sine strepitu, & ali qua Figura Iudicij.

Vide suprà capite, 335.
OMNES,

Quod Statutum non habeat locum in Dotibus, nec Protectionibus Rerum parasrenalium, pro quibus serventur Disposita per præsentia Statuta.

Ita tamen, q̄ nullum Instrumentum Debiti, vt suprà, sub prætextu, q̄ sit deperditum, rescidatur, nisi illo Petente, iurante solemniter, q̄ Instrumentum illud, quod rescici petit, nullo Dolo, à se, vel alio, suo nomine, vel ipso sciente adhibito, perditum est.

Et, q̄ nescit ubi, vel apud quem sit, quòdq̄ illud Dolo, vel Fraude habere non desit.

Et, q̄, id nō petit fraudolentè rescici, & q̄ adhuc Creditor restat de omni Obligationis ipsius Summa, aut eius Parte, quam quidè Partem exprimere teneatur, & si tēpore aliquo, illud Instrumentum, quod expletum fuerat, sanū, & integrū ad manus suas pervenerit, vel habere poterit, restituet illud Instrumentū, quod nūc explebitur Abbatibus, aut dicto Notario, qui nunc expleverit siue illi, qui Deputatus est, vel erit ad Imbreuiaturas dicti Notarij, siue eius Successoribus in Officio, Cancellatū, & annihilatū, nec eo nunc expledo amplius utet, sed solū eo, quod antea expletū fuerat.

& post Amissione, vt supra, reperit, quodq; ex nunc, vult, eo casu illud explendum, cassum, & irritum haberi, & nullius esse momenti, cum Declaratione tamē, q; Expletio dicti Instrumenti non nocet, nec nocere possit illi, vel illis, in cuius, seu quorum Præiudicium explebitur. eatenus, quatenus verificetur Debiti ipsius Obligationis satisfactioem factam fuisse, aut non teneri ad Solutionem Debiti, de quo in dicto Instrumento fit Mentio in totum, vel pro Parte.

QVOD NOTARIUS TRADENS
INSTRUMENTVM NON
POSSIT CONSTITVI
SYNDICVS, NEC
PROCVRATOR.

CAP. CCC. XXXIX.

NULLVS Notarius possit facere Instrumentum, in quo, ipse constitutur Syndicus, nec Procurator.

Et, si contraxerit, non adhibeatur fides Instrumento respectu tantum Personæ ipsius Notarij Constituti, vt supra.

DE POENA NOTARII,
NON PONENTIS
ACTA IN
ACTIS.

CAP. CC. XL.

SI aliquis Notarius, vel Tabellio subscripserit aliqua Acta, vel Actum, & in subscriptione sua subscripserit se in Actis, vel Quaterno posuisse, & Acta reprobentur, ex eo, q; nō reperiantur in Actis, vel Quaterno, q; ille Notarius, seu Tabellio teneatur ad omne Damnum, & Interesse ei, cuius in eeterit, & præcisè cogatur ad refectionē omnium prædictorum, sine Libelli Datione, & omni iuris sollemnitate omiſsa.

DE POENA TRADENTIS INSTRUMENTUM;
VEL FACIENTIS PONI SE PRO NOTARIO
IN INSTRUMENTIS, ET NON
SIT NOTARIUS RECEPTVS.

An valeat istud Statutū,
Dec. cons. l. 7. in princ.
post Ang. cons. 212, col. 4.

SI quis rogauerit, vel tradiderit aliquod Instrumentum,
qui non sit Notarius, seu Tabellio receptus in Collegio
Notariorum Mediolani, vel Aliquis se fecerit poni in in-
strumento pro secundo Notario, vel subscripserit, vt supra,
teneatur ad totum interesse, & Damnum, quod paretur
ille, vel illi, cuius, vel quorum interfuerit, vel interesset ha-
bere Instrumentum, seu Instrumenta per eos facta, si dictū
Instrumentū fuisset reprobātū pro eo, quod erant Notarij.

QUALITER NOTARII SUSPECTI, POS-
SINT SUSPENDI, ET REMOVERI
AB ARTE NOTARIAE.

ABBATES Collegij Notariorum Mediolani, cum
Cōsilio Duodecim Notariorum de Pilastro, de ipso Col-
legio, si duæ Partes eorum de hoc fuerint concordēs ad
Bussoras, & Baloras, & Aliquem habuerint suspectum de
Arte Notariæ, vel suspendendum, vel remouendum ab ip-
sa Arte, possint eidem inhibere ne Artem Notariæ exerce-
at, sub pœna Librarum centum Imperialium.
Et, si facta inhibitione, exerceuerit, vel passus fuerit se poni p-
Notario, vel pro secundo Notario, infameiur, & publicetur
ad Arêgheriā, & ad Scalas Palacij, sono Tubarū pmissio.
Et vltra, incurrat pœnam Librarum ducentum Imperialium,
quarum suprascriptarum pœnarum mediætas, sit Commu-
nis Mediolani, & alia Collegij Notariorum.
Et hoc teneatur Bxequutioni Mandare Iudex Maleficio-
rum, cui hoc fuerit notificatum.

III

RVBRICA GENERALIS
DE STATVTIS NOVIS COL-
LEGII NOTARIORVM
MEDIOLANI.

DE ABBATIBVS . ANTIANIS . CANEVARIO.
SEV THESA VRARIO , NOTARIO, ET SYN-
DICIS NOTARIORVM MEDIOLANI.

CAP. CCC. XLIIJ.

COMMVNITAS Collegij Notariorum Mediolani ha-
beat duos Abbates, sex Antianos, vnum Caneuarium, vel
Thesaurariũ, vnum Notariũ, vel Cancellariũ, duos Syndi-
cos, & pro qualibet, Porta eligatur vnus ipsorũ Antianorũ.

Ita tamẽ, quod ipsi duo Abbates non possint esse de eadem
Porta, & quilibet eorum sit maior annis viginti sex.

Quorum Officiũ duret à Calendis Ianuarij, ad Annum
vnum, saluò, vt infra, & eligantur in Congregatione Colle-
gij prædicti, facienda de Mandato Abbatum.

Eligantq; ipsi Abbates, & alij Deputandi, vt infra, duodecim
Consiliarios, vel Sapientes de ipso Collegio, maiores ætatis
Annorum viginti sex, qui sint Consiliarij, vnà cũ prædictis
Duodecim ad negocia dicti Collegij, quorum Consiliario-
rum Officiũ duret vsq; ad Terminum superscriptum.

Et sint ipsi omnes Officiales, & Consiliarij de dicto Collegio,
& publicè exerceant Artem Notarię in Ciuitate Mediola-
ni, qui Abbates antè finem sui Officij saltẽ per tres Dies,
teneantur congregare prædictos Officiales, & Cõsiliarios,
& omnes Notarios dicti Collegij, seu maiorem Partẽ eorũ,
vel aliã, quã melius poterunt, & in ipsa congregatione ipsi
Abbates, Notarius, & Caneuarius anni illius, ac alij duo
eligendi per alios Congregatos, vel maior Pars prædictorũ
octo, vt supra proximè nominatorũ, qui Cõgregati reperie-
tur, teneant eligere nouos Abbates, Antianos, Caneuariũ,

Quod Nullus Inturietur,
nec offendat Officiales
Collegij Notariorum
Vide infra, Capite, 360.
NVLVS, fol. 118. à
tergo.

Quod quilibet Index res
quisitus ab Abbatibus sit
Mjrus Exequutor, Vide
infra, cap. 370. Q. V. l.
LIBET, fol. 122. à fronte.

Notarium, Syndicos, & Duodecim Consiliarios, vt supra. Quorū Officiū duret per Annū vnū, incipiēdo in Kalendis Ianuarii, scilicet, finito Officio prædictorū Officialiū, & Consiliatorū, Et aliter Electio facta nō valeat, & sic successiue. Deinde eligatur, quolibet Anno, prædicti Abbates, Officiales, & Consiliarij.

Ita tamen, q̄, qui fuerit ex dictis Abbatibus, & Officialibus non possit esse ex ipsis Abbatibus, & Officialibus infra annos duos proximē sequentes, excepto Caneuario, qui cōfirmari possit, prout eis Abbatib⁹, & electis, vt supra, videbit⁹. Si quis verō ex prædictis Abbatibus, & Officialibus, durante eius Officio, decesserit, quōd possit, & debeat vnus alius eligi, loco Defuncti, per alios superiuuētes, seu maiorem Partem eorum, & hoc infra Dies octo post decessum ipsius Defuncti.

Qui verō Abbates, & Notarius habeant pro eorum Salario, quolibet Anno, Libras tres Imperialium pro quolibet eorum, Antiani, Syndici, & Caneuarius, seu Thesaurarius habeant Libras duas Imperialium pro quolibet eorum.

QVOD ABBATES POSSINT FACERE CONSILIVM AD OMNEM EORVM REQUISITIONEM, ET MANDARE EXEQUVTIONEM, NI EA, QVAE FVERINT ORDINATA.

CAP. ccc. xliiij.
OFFICIVM Abbatū hoc sit, videlicet, quōd possint ad omnē eorū Requisitionē secundū necessitatem, & Occurrentiā Casuū, tēpore sui Officiū, conuocare, & congregare in eorū Camera, vel vbi melius poterunt, ipsos omnes Officialēs, & Consiliarios, seu illos, quos melius poterunt, vel eis videbit⁹ ex prædictis Officialibus, & Consiliariis pro negociis prædicti Collegij explicandis, & ibi proponere, quod quilibet, qui audierit, vel sciuerit aliquid falsitatis fore cōmissum

per aliquem Notarium Ciuitatis, vel Ducatus Mediolani, vel aliquam Personam, aliquo modo, in Officio Notarie, quod illud pandat, & dicat coram eis Abbatibus, vel altero eorum publice, vel secreto, & hoc facto, ipsi Abbates, suo posse, teneantur, & debeant inquirere, & inuestigare veritatem ipsius Criminis, & si inuenerint aliquem Culpabilem de crimine illo, & quocumque alio spectanti ipsi Officio Notarie, vel dependenti, conexo, vel emergenti, ab eo Officio, pro quo calumniaretur, vel nominaretur, teneantur, & debeant illud Crimen ac personam, quæ Crimen commiserit, notificare Domino Potestati Mediolani, vel uni ex eius Iudicibus Maleficiorum, vel Domino Vicario Prouisionum, ubi eis Abbatibus melius videbitur, & placuerit, & suum Auxiliu, & Consilium, suo posse, præstare, etiã apud Dominu Mediolani, ad veritatem inueniendam, & puniendam maliciam. Et quod ipse Dominus Potestas Mediolani, vel vnus ex dictis eius Iudicibus Maleficiorum, seu ipse Dominus Vicarius Prouisionis, seu ille ex eis, ad quæ recursus habebitur, vnã cum dictis Abbatibus Collegii prædicti, & nõ aliquis alius Iudicis, Officialis, Capitaneus, Vicarius generalis, nec aliqua Persona cuiusvis Status, & gradus existat, habeat Iurisdictionem, Facultatem, & Arbitriu procedendi, & cognoscendi contra aliquos Notarios, quos de aliquo Crimine, seu falsitate, imputari contingeret, ac eos puniendi, seruata tamẽ forma Iuris, & Dispositione Statutoru Comuni Mediolani, ac Decretoru Ducaliu, nõ vtendo tamẽ aliquo Arbitrio, nec aliqua Bailia sibi cõcessis, vel in futurum cõcedendis. Ita tamẽ, quod quicumque de cetero Querelam, seu Denunciam porrigere voluerit contra Notarios prædictos, vel aliquem ipsorum, de aliquo Crimine, seu falsitate, quod prius, & ante omnia, talis Querelã, seu Denunciã idonee satisfecerit, & satisficere debeat, coram ipsis Abbatibus Collegii prædicti, de Expensis, Damno, & Interesse restituendis ipsi

Querelato, seu Denunciato, dicto Querelante, seu Denunciantem, non verificante Querelam, seu Denunciam, & de soluendo omnem Condemnationem, quam fieri contingeret, si Querelam ipsam, seu Denunciam ipsam non verificauerit, ac pro infamia, Arbitrio ipsorum Iudicis, & Abbatum, inspecta qualitate Facti, etiam Personę. Et ulterius, etiam incurrat, & incurrisse intelligatur, & debeat, in penam Librarum Quinquaginta Imperialium, pro medietate ipsi Collegio Notariorum Mediolani, & pro altera medietate Accusato, seu Querelato, irremissibiliter applicandarum, Ipso Iure, & Facto.

Quid Importet, tradit
Dec, 25. i 38, in princ.

Et Processus aliter factus, Ipso Iure, non valeat, & aliter contra tales Notarios, qui imputari voluerint, procedi non possit, nec debeat ad Querelam, nec Accusationem Alicuius. Et ipsi omnes Antiani, Officiales, & Consiliarii teneantur eos Dominos Abbates associare, & Consilium eis prestare, prout poterunt ipsis Abbatibus, vel alteri eorum in predictis, & quod possint etiam ipsi Abbates, congregare ipsum Collegium, & Officiales eiusdem, & Partem eorum, prout, & quotiescunque, & ubicunque eis videbitur, conuenire, & proponere, & secundum quod ordinauerint, Executioni mandare pro Negotiis dicti Collegii, & cuiuslibet de ipso Collegio, & condemnare, & etiam mulctare Inobedientes, usque ad summam Librarum sexdecim Imperialium, pro quolibet, & qualibet vice, ac cum Participatione aliorum Officialium, vel maioris Partis eorum, quemlibet Notarium suspendere, vel priuare ab Officio Tabellionatus, secundum facti Exigentiam

De hoc etiam vide infra,
Capite, 348. ABBATES
TES, fol. 114. a. frons.
An videatur sublata lura
dicto Ordinaris, Dec, 25,
3. col. 1, & per totum,

DE BAILIA ABBATVM, ET ANTIANORVM
COLLEGII NOTARIORVM MEDIOLANI.

CAP. CCC. XLV.

ABBATES, quoque cum Antianis, vel maiori Parte eorum, vel etiam sine eis Antianis, prout eis Abbatibus melius videbitur,

videbitur, & placuerit, habeat Bailliam, Ius, & Facultatem, ac omnimodam Iurisdictionem, pro omnibus, & singulis contentis in Statutis Collegij Notariorum Mediolani, ac etiam cognoscendi, & diffiniendi, omnes Quaestiones veritantes, & quae in futurum vertentur inter aliquos de ipso Collegio, & quascunque alias Personas, Occasione ipsius Officij Notariae, & quoruncunque errorum, seu Omissionum, quae in ipso Officio Notariae in Dies per ipsos Notarios, vel alium quem eorum fieri, & committi contingent, ac dependentium, connexorum, & emergentium ab ipso Officio Notariae. Et etiam inter quoscunque alios Conquerentes de aliquo Notario praemissorum omnium Causa, & occasione, & praecipienda, & mulctandi, ac suspendendi, & privandi, prout in superscripto Statuto continetur, debite tamen referendo. Et praedicta omnia exequendi, & Exequutioni mandandi, & hoc summarie, & de plano, extra ordinem, & sine strepitu, & figura Iudicij, quolibet Die feriato, & non feriato, exceptis Ferijs introductis in honorem Dei, & Sanctorum, sine Consilio Sapietis, si eis videbitur, Quodque a Declarationibus, Sententiis, Praeceptis, ac alijs, quae fient, vel factae erunt per eos Abbates, cum praedictis Antianis, & etiam sine eis, debite referendo, ut supra, etiam, si tanquam Delegati, praedicta facerent, appellari, nec aliter reclamari, nec de nullitate dici, possit, quibuscunque in contrarium facientibus, nequaquam attentis, & coram eis Causae non habeant Instantiam.

QVOD ABBATES PRAEDICTI COLLEGII
CVRENT, QVOD PECVNIA DEBENDA
PRAEFATO COLLEGIO EXIGATVR,
ET PONATVR IN RECEPTO.

CAP. CCC. XLVI.

ABBATES praedicti cum auxilio aliorum Officialium,
si Abbates ipsi postulauerint, teneantur pro posse, curare

cum effectu, quòd pecunia debenda ipsi Collegio quacumq; de Causa, durante Officio suo, exigatur, & per Caneuari-um in Recepto ponatur, sub pœna similis quantitatis, cuius Negligentes fuerint, ad quam etiã pœnam, teneantur ipsi Caneuarius, & Notarius. Et intelligãtur Negligentes, nisi Debitores fecerint derobare, Saluo, q; non imputetur eis negligentia, in eis Debitoribus, quos derobari fecerint in ultimo Mense sui Officij, sed ad ea Succesores teneantur, & quòd Collegium, seu pro eo Agentes possint omnes illos, qui secum nunc agere habent, vel etiã in futurum agere habebunt, tam respectu Proprietatum ipsius Collegij, & earum Reddituum, quàm alio quouis respectu, & Causa coram prædictis Abbatibus, tam præsentibus, quàm futuris, conuenire. Possintq; Abbates ipsi aduersus eos omnes cum dicto Collegio, vt supra, agere habentes, vel etiã in futurum habituros, ac aduersus omnes eius Collegij Debitores tam præsentis, quàm futuros, Iurisdictionem exercere, ac eos Debitores, omnibus iuris Remediis, etiã per Personę Detentionem, cõpellere ad solutionem eius, de quo veri, ipsius Collegij Debitores per ipsos Abbates comperti fuerint, vna cum Expensis legitimis, aliquibus in contrariũ facientibus, non attentis, nec obstantibus,

DE INFAMATIS EXEMPTIS, VEL SVS-
PENSIS A' COLLEGIO PRAEDICTO,
REGISTRANDIS.

CAP. CCC. XLVIJ.

ABBATES Collegij prædicti teneantur facere registra-ri per se in vno Libro omnes, & singulos, qui tempore sui Officij fuerint infamati, vel exempti, vel suspensi ab ipso Collegio, vel Officio Tabellionatus, & Causas propter quas fuerint infamati, vel exempti, vel suspensi, & Nomina, & Cognomina eorum infamatorum, vel exemptorum,

vel suspensorum, & ubi habitant, & quod per aliquas Literas gratiæ, per quas, de cætero ad pristinos honores restituerentur, ubi Officio Tabellionatus priuati, seu exempti fuissent, non intelligantur tamen, ex hoc vnquam restituti ad Officiū Tabellionatus.

DE POTESTATE, ET BAILIA ABBATVM
COLLEGII NOTARIORVM
MEDIOLANI.

CAP. CCC. XLVII.

ABBATES Dicti Collegij. habeant omnimodam Potestatem, Iurisdictionem, & Bailiam, cogendi, & cogi faciendi per omnia Iuris remedia, etiā per Detentionem Personarum, cum auxilio Rectorum, & Iudicentium Mediolani Diocesis, & Districtus, quemlibet Notarium Ciuitatis, Districtus, Diocesis, & Iurisdictionis Mediolani, qui aliquo tempore vsus fuerit officio Notariæ, etiā si non sit de ipso Collegio, vel etiā de cætero vtetur dicto Officio Notariæ, ad comparandum, & vt compareat coram eis Abbatibus, & ad dandum Instrumenta, & Scripturas Iis, quibus dari debuerint, & pro congruentibus satisfactionibus, iuxta infra scriptam Taxationem, & ad obseruandum, & vt obseruent eorum Abbatum Mandata, occasione Officij Notariæ, ac ab ea dependentium, connexorum, & emergentium, ac etiā cogendi, & cogi faciendi, modo, & forma suprascriptis, quascunq; Personas, quæ expletionem aliquorum Instrumentorum, seu Scripturarū postulatuerint ipsis Notariis, & fieri fecerint ad integrè eis Notariis Satisfaciendum, de eorum condigna Mercede, iuxta Taxationem prædictam, & infra scriptam. De qua Explezione Instrumentorum, & Scripturarum Postulatione, petita, credatur Sacramento dicti Notarij, cum vno Teste fide digno.

Et quilibet Exercens Iurisdictionem, ac Iudicēs in Ciuitate

De hoc etiā habetur supra cap. 345. ABBATES QVOQVE sol, 112, a tergo, in fine.

Quid de Creditore Creditoris? Bart. m. l. Conuentionis ad fin. ff. de Transactionibus.

Mediolani, qui inde requisitus fuerit, teneatur, & debeat
Auxilium, & Fauorem dare, & præstare ad prædicta exe-
quenda.

DE OFFICIO NOTARII, SEV CANCELLARII
COLLEGII NOTARIORVM.

CAP. CCC. XLIX.

NOTARIUS verò, siue Cancellarius dicti Collegij, te-
neatur habere, & tenere Librum vnum, super quo teneatur
scribere omnes Intratas, & Redditus, ac etiam Expensas
dicti Collegij, teneatur quoque habere, & tenere vnum ali-
um Librum, super quo scribere teneatur omnes Reforma-
tiones, Consilia, & Ordinationes dicti Collegij, & que fie-
rent per ipsos Abbates, & Officium eiusdem, seu Collegi-
um prædictum, & dictos Libros dimittere teneatur in fine
Officij sui, Successori suo.

Item teneatur rogare, & scribere Instrumēta, & Scripturas
pertinentia dicto Collegio, & etiam omnes Processus, &
Scripturas, quæ fiunt coram Abbatibus, vel etiam Antia-
nis dicti Collegij, & quod pro dictis talibus omnibus Scri-
pturis pertinentibus ipsi Collegio, nihil recipiat ipse No-
tarius, ipsi Collegio, & quod eas omnes Scripturas, & In-
strumēta ipsi Collegio pertinetia, & spectantia, vt supra dare
teneatur in publicam formā Successori suo, seu ea registra-
re, & authenticare in Libris ipsius Collegij vbi registrata
sunt, vel erunt alia Instrumenta, absque aliqua Solutione,

DE OFFICIO CANEVARII COL-
LEGII NOTARIORVM.

CAP. CCC. L.

CANEVARIUS siue Thesaurarius dicti Collegij reci-
piat Intratas dicti Collegij, soluatque, & expendat secundum
quod sibi iniunctū fuerit p ipsos Abbates, p Negocijs dicti

Collegij, & ipsas Expēsas, & Intraras scribat in vno Libro, quē habeat penes se, vltra librum dicti Cācellarij, seu Notarij. Ita, q̄ vnus Liber, cum altero se concordet, alias vero ipsi Libro, de dato per ipsum Caneuariū, siue Thesaurariū fides non adhibeatur, & quem Librum pariter relinquere teneatur Successori suo, in fine sui Officij.

Et satisfat ille Caneuarius ipsis Abbatibus, nomine ipsius Collegij, recipientibus, in principio sui Officij, de seruando quicquid ad eius manus peruenerit, occasione dictę Caneuarie, & faciendo ipsum Officiū, Bona fide, & consilgnando, & restituendo quicquid, seu Rationem reddendo de omni eo, quod ad eum peruenerit, dictis Abbatibus, & eorum Successoribus, & quotienscunq; ei requisitum fuerit, ac de satisfaciendo in fine Officij sui, de omni, & toto illo, de quo Debitor repertus fuerit, calculatis calculandis, sub pena ad voluntatem Abbatum dicti Collegij. CONFESIONES verò quas fecerit ipse Caneuarius de suo Recepto, nomine præfati Collegij, valeant Soluentibus, ac si factę essent per ipsum Collegium.

DE OFFICIO SYNDICORVM COLLEGII NOTARIORVM.

SYNDICI simul, vel diuisim ad sint Causis dicti Collegij, & præstent Auxiliū, si inde fuerint requisiti, ad Bonam dicti Collegij exigenda, & alia pertinentia ipsi Collegio cōsequenda, & conseruanda.

DE SYNDICATV, ET EXAMINATIONE OFFICIALIUM VETERVM COLLEGII NOTARIORVM MEDIOLANI.

AD hoc, vt Officiales dicti Collegij, illorum Officijs

CAP. ccc. Lij.

P. iij

promptiores, & fideliores sint.

Statuitur, q̄ facta Electione nouorum Officialium, infra octo Dies, ex quo intrauerint eorum Officium, teneantur noui Abbates, cum Antianis, vel maiori Parte eorum, sub p̄na eorum Salarij, eligere duos Syndicatores, qui debeant examinare ea, quæ facta fuerint, & agi debuerint per Officiales tunc proximè præteritos, & eos condemnare, & mulctare in eis, quæ deliquisse reperirentur, infra quindecim Dies. Et ad prædicta facienda possint compelli dicti Syndicatores electi, per omnia iuris remedia. Et ea, quæ fecerint, & ordinauerint Syndicatores prædicti, circa prædicta, Executioni mandentur per Abbates dicti Collegij, sub p̄na prædicta, omni Querela, Nullitate, & Appellatione remotis. Et sic Notarius dictorum Syndicatorum, Ille, qui tunc erit Notarius dicti Collegij. Et habeant dicti Syndicatores decimam partem, de qualibet Condemnatione, quam fecerint.

DE ORDINE EXAMINANDI NOTARIOS.
RECIPIENDOS IN COLLEGIO NOTARIORVM
MEDIOLANI, ET DE LL
BRIS, QVI FIERI DEBENT, IN
QVIBVS SCRIBANT.

MANVTENEANTVR tres Libri de Chartis Mēbris inquaternatis in Assidibus, Vnus quorum sit penēs vnum ex Abbatibus, Alius penēs Canevarium, siue Thesaurariū dicti Collegij, & Alius penēs Gubernatōrē Statutorum Cōmunis Mediolani, in quibus sint Scripta, seu scribātur Nomina, & Cognomina, & Signa Notariorum dicti Collegij, & Locī, seu Cōtrate, in quo, vel qua habitant dicti Notarij ipsius Collegij intrantes ipsum Collegium, & Annus, Mensis, & Dies, quibus ipsi intrant ipsum Collegium,

CAP. CCC. LIJ.

Et ipsum Collegium non debeat intrare aliquis, qui non sit oriundus de Ciuitate diocesi, vel Ducatu Mediolani, vel Terrarum Communium, & maior annis viginti duobus, Et qui non se scripserit in dictis Libris non possit tradere, nec rogare Instrumenta, nec pro secundo Notario interesse in Instrumentis, nec recipere Testes.

Et, si aliter factum fuerit, non valeat, Ipso Iure, Et vltra, Contrafaciens teneatur ad interesse, & Damnum Passio.

Saluò, q. hæc non habeant locum in Notarijs Officialium, in eis tantum, quæ tangerent eorum Officia, & dependentibus ab eisdem,

Nec etiam habeant locum in Instrumentis conficiendis, inter, vel per Clericos, pro Rebus, & Bonis ecclesiasticis.

Et recepti, & approbati intelligantur illi, qui in ipsis Libris scripti erunt, vt supra, vel si doctum fuerit per Instrumentum traditum per Notarium, vel Caneuarium dicti Collegij.

Et, quicumque scriptus fuerit in ipsis Libris, vt supra, intelligatur Habilis, & Sufficiens ad Officium Tabellionatus exerceendum in eo Gradu, & Ordine, in quo receptus, & scriptus reperitur,

DE NOTARIIS EXAMINANDIS ANTEQUAM RECIPIANTVR.

CAP. CCC. L. iiii.

SI aliquis, qui ad præsens non sit Notarius intrare voluerit ipsum Collegium, quantum ad hoc, vt laudeatur ad omnia, non aliter recipiatur, nisi prius per Biennium steterit in Mediolano, vel eius Ducatu, aut Diocesi, & vt in præcedenti Statuto religitur pro addiscendo ipsum Officium penes Notarium, vel Notarios de dicto Collegio Expertum, seu Expertos, & continuè Exercentem, vel Exercentes ipsum Officium, & sit maior annis vigintiduobus, & quod steterit penes ipsum Notarium, vel Notarios, sic ad discendum per

P iiii

Quis dicatur Oriundus.
Vide glo. Communiter approbatam in c. i. in v. alie nigenas de viur. lib. 4. & in l. assumptionis, ff. ad Municip.

pag. 161. f. 1. d. 1. d. 2. d. 3. d. 4. d. 5. d. 6. d. 7. d. 8. d. 9. d. 10. d. 11. d. 12. d. 13. d. 14. d. 15. d. 16. d. 17. d. 18. d. 19. d. 20. d. 21. d. 22. d. 23. d. 24. d. 25. d. 26. d. 27. d. 28. d. 29. d. 30. d. 31. d. 32. d. 33. d. 34. d. 35. d. 36. d. 37. d. 38. d. 39. d. 40. d. 41. d. 42. d. 43. d. 44. d. 45. d. 46. d. 47. d. 48. d. 49. d. 50. d. 51. d. 52. d. 53. d. 54. d. 55. d. 56. d. 57. d. 58. d. 59. d. 60. d. 61. d. 62. d. 63. d. 64. d. 65. d. 66. d. 67. d. 68. d. 69. d. 70. d. 71. d. 72. d. 73. d. 74. d. 75. d. 76. d. 77. d. 78. d. 79. d. 80. d. 81. d. 82. d. 83. d. 84. d. 85. d. 86. d. 87. d. 88. d. 89. d. 90. d. 91. d. 92. d. 93. d. 94. d. 95. d. 96. d. 97. d. 98. d. 99. d. 100. d. 101. d. 102. d. 103. d. 104. d. 105. d. 106. d. 107. d. 108. d. 109. d. 110. d. 111. d. 112. d. 113. d. 114. d. 115. d. 116. d. 117. d. 118. d. 119. d. 120. d. 121. d. 122. d. 123. d. 124. d. 125. d. 126. d. 127. d. 128. d. 129. d. 130. d. 131. d. 132. d. 133. d. 134. d. 135. d. 136. d. 137. d. 138. d. 139. d. 140. d. 141. d. 142. d. 143. d. 144. d. 145. d. 146. d. 147. d. 148. d. 149. d. 150. d. 151. d. 152. d. 153. d. 154. d. 155. d. 156. d. 157. d. 158. d. 159. d. 160. d. 161. d. 162. d. 163. d. 164. d. 165. d. 166. d. 167. d. 168. d. 169. d. 170. d. 171. d. 172. d. 173. d. 174. d. 175. d. 176. d. 177. d. 178. d. 179. d. 180. d. 181. d. 182. d. 183. d. 184. d. 185. d. 186. d. 187. d. 188. d. 189. d. 190. d. 191. d. 192. d. 193. d. 194. d. 195. d. 196. d. 197. d. 198. d. 199. d. 200. d. 201. d. 202. d. 203. d. 204. d. 205. d. 206. d. 207. d. 208. d. 209. d. 210. d. 211. d. 212. d. 213. d. 214. d. 215. d. 216. d. 217. d. 218. d. 219. d. 220. d. 221. d. 222. d. 223. d. 224. d. 225. d. 226. d. 227. d. 228. d. 229. d. 230. d. 231. d. 232. d. 233. d. 234. d. 235. d. 236. d. 237. d. 238. d. 239. d. 240. d. 241. d. 242. d. 243. d. 244. d. 245. d. 246. d. 247. d. 248. d. 249. d. 250. d. 251. d. 252. d. 253. d. 254. d. 255. d. 256. d. 257. d. 258. d. 259. d. 260. d. 261. d. 262. d. 263. d. 264. d. 265. d. 266. d. 267. d. 268. d. 269. d. 270. d. 271. d. 272. d. 273. d. 274. d. 275. d. 276. d. 277. d. 278. d. 279. d. 280. d. 281. d. 282. d. 283. d. 284. d. 285. d. 286. d. 287. d. 288. d. 289. d. 290. d. 291. d. 292. d. 293. d. 294. d. 295. d. 296. d. 297. d. 298. d. 299. d. 300. d. 301. d. 302. d. 303. d. 304. d. 305. d. 306. d. 307. d. 308. d. 309. d. 310. d. 311. d. 312. d. 313. d. 314. d. 315. d. 316. d. 317. d. 318. d. 319. d. 320. d. 321. d. 322. d. 323. d. 324. d. 325. d. 326. d. 327. d. 328. d. 329. d. 330. d. 331. d. 332. d. 333. d. 334. d. 335. d. 336. d. 337. d. 338. d. 339. d. 340. d. 341. d. 342. d. 343. d. 344. d. 345. d. 346. d. 347. d. 348. d. 349. d. 350. d. 351. d. 352. d. 353. d. 354. d. 355. d. 356. d. 357. d. 358. d. 359. d. 360. d. 361. d. 362. d. 363. d. 364. d. 365. d. 366. d. 367. d. 368. d. 369. d. 370. d. 371. d. 372. d. 373. d. 374. d. 375. d. 376. d. 377. d. 378. d. 379. d. 380. d. 381. d. 382. d. 383. d. 384. d. 385. d. 386. d. 387. d. 388. d. 389. d. 390. d. 391. d. 392. d. 393. d. 394. d. 395. d. 396. d. 397. d. 398. d. 399. d. 400. d. 401. d. 402. d. 403. d. 404. d. 405. d. 406. d. 407. d. 408. d. 409. d. 410. d. 411. d. 412. d. 413. d. 414. d. 415. d. 416. d. 417. d. 418. d. 419. d. 420. d. 421. d. 422. d. 423. d. 424. d. 425. d. 426. d. 427. d. 428. d. 429. d. 430. d. 431. d. 432. d. 433. d. 434. d. 435. d. 436. d. 437. d. 438. d. 439. d. 440. d. 441. d. 442. d. 443. d. 444. d. 445. d. 446. d. 447. d. 448. d. 449. d. 450. d. 451. d. 452. d. 453. d. 454. d. 455. d. 456. d. 457. d. 458. d. 459. d. 460. d. 461. d. 462. d. 463. d. 464. d. 465. d. 466. d. 467. d. 468. d. 469. d. 470. d. 471. d. 472. d. 473. d. 474. d. 475. d. 476. d. 477. d. 478. d. 479. d. 480. d. 481. d. 482. d. 483. d. 484. d. 485. d. 486. d. 487. d. 488. d. 489. d. 490. d. 491. d. 492. d. 493. d. 494. d. 495. d. 496. d. 497. d. 498. d. 499. d. 500. d. 501. d. 502. d. 503. d. 504. d. 505. d. 506. d. 507. d. 508. d. 509. d. 510. d. 511. d. 512. d. 513. d. 514. d. 515. d. 516. d. 517. d. 518. d. 519. d. 520. d. 521. d. 522. d. 523. d. 524. d. 525. d. 526. d. 527. d. 528. d. 529. d. 530. d. 531. d. 532. d. 533. d. 534. d. 535. d. 536. d. 537. d. 538. d. 539. d. 540. d. 541. d. 542. d. 543. d. 544. d. 545. d. 546. d. 547. d. 548. d. 549. d. 550. d. 551. d. 552. d. 553. d. 554. d. 555. d. 556. d. 557. d. 558. d. 559. d. 560. d. 561. d. 562. d. 563. d. 564. d. 565. d. 566. d. 567. d. 568. d. 569. d. 570. d. 571. d. 572. d. 573. d. 574. d. 575. d. 576. d. 577. d. 578. d. 579. d. 580. d. 581. d. 582. d. 583. d. 584. d. 585. d. 586. d. 587. d. 588. d. 589. d. 590. d. 591. d. 592. d. 593. d. 594. d. 595. d. 596. d. 597. d. 598. d. 599. d. 600. d. 601. d. 602. d. 603. d. 604. d. 605. d. 606. d. 607. d. 608. d. 609. d. 610. d. 611. d. 612. d. 613. d. 614. d. 615. d. 616. d. 617. d. 618. d. 619. d. 620. d. 621. d. 622. d. 623. d. 624. d. 625. d. 626. d. 627. d. 628. d. 629. d. 630. d. 631. d. 632. d. 633. d. 634. d. 635. d. 636. d. 637. d. 638. d. 639. d. 640. d. 641. d. 642. d. 643. d. 644. d. 645. d. 646. d. 647. d. 648. d. 649. d. 650. d. 651. d. 652. d. 653. d. 654. d. 655. d. 656. d. 657. d. 658. d. 659. d. 660. d. 661. d. 662. d. 663. d. 664. d. 665. d. 666. d. 667. d. 668. d. 669. d. 670. d. 671. d. 672. d. 673. d. 674. d. 675. d. 676. d. 677. d. 678. d. 679. d. 680. d. 681. d. 682. d. 683. d. 684. d. 685. d. 686. d. 687. d. 688. d. 689. d. 690. d. 691. d. 692. d. 693. d. 694. d. 695. d. 696. d. 697. d. 698. d. 699. d. 700. d. 701. d. 702. d. 703. d. 704. d. 705. d. 706. d. 707. d. 708. d. 709. d. 710. d. 711. d. 712. d. 713. d. 714. d. 715. d. 716. d. 717. d. 718. d. 719. d. 720. d. 721. d. 722. d. 723. d. 724. d. 725. d. 726. d. 727. d. 728. d. 729. d. 730. d. 731. d. 732. d. 733. d. 734. d. 735. d. 736. d. 737. d. 738. d. 739. d. 740. d. 741. d. 742. d. 743. d. 744. d. 745. d. 746. d. 747. d. 748. d. 749. d. 750. d. 751. d. 752. d. 753. d. 754. d. 755. d. 756. d. 757. d. 758. d. 759. d. 760. d. 761. d. 762. d. 763. d. 764. d. 765. d. 766. d. 767. d. 768. d. 769. d. 770. d. 771. d. 772. d. 773. d. 774. d. 775. d. 776. d. 777. d. 778. d. 779. d. 780. d. 781. d. 782. d. 783. d. 784. d. 785. d. 786. d. 787. d. 788. d. 789. d. 790. d. 791. d. 792. d. 793. d. 794. d. 795. d. 796. d. 797. d. 798. d. 799. d. 800. d. 801. d. 802. d. 803. d. 804. d. 805. d. 806. d. 807. d. 808. d. 809. d. 810. d. 811. d. 812. d. 813. d. 814. d. 815. d. 816. d. 817. d. 818. d. 819. d. 820. d. 821. d. 822. d. 823. d. 824. d. 825. d. 826. d. 827. d. 828. d. 829. d. 830. d. 831. d. 832. d. 833. d. 834. d. 835. d. 836. d. 837. d. 838. d. 839. d. 840. d. 841. d. 842. d. 843. d. 844. d. 845. d. 846. d. 847. d. 848. d. 849. d. 850. d. 851. d. 852. d. 853. d. 854. d. 855. d. 856. d. 857. d. 858. d. 859. d. 860. d. 861. d. 862. d. 863. d. 864. d. 865. d. 866. d. 867. d. 868. d. 869. d. 870. d. 871. d. 872. d. 873. d. 874. d. 875. d. 876. d. 877. d. 878. d. 879. d. 880. d. 881. d. 882. d. 883. d. 884. d. 885. d. 886. d. 887. d. 888. d. 889. d. 890. d. 891. d. 892. d. 893. d. 894. d. 895. d. 896. d. 897. d. 898. d. 899. d. 900. d. 901. d. 902. d. 903. d. 904. d. 905. d. 906. d. 907. d. 908. d. 909. d. 910. d. 911. d. 912. d. 913. d. 914. d. 915. d. 916. d. 917. d. 918. d. 919. d. 920. d. 921. d. 922. d. 923. d. 924. d. 925. d. 926. d. 927. d. 928. d. 929. d. 930. d. 931. d. 932. d. 933. d. 934. d. 935. d. 936. d. 937. d. 938. d. 939. d. 940. d. 941. d. 942. d. 943. d. 944. d. 945. d. 946. d. 947. d. 948. d. 949. d. 950. d. 951. d. 952. d. 953. d. 954. d. 955. d. 956. d. 957. d. 958. d. 959. d. 960. d. 961. d. 962. d. 963. d. 964. d. 965. d. 966. d. 967. d. 968. d. 969. d. 970. d. 971. d. 972. d. 973. d. 974. d. 975. d. 976. d. 977. d. 978. d. 979. d. 980. d. 981. d. 982. d. 983. d. 984. d. 985. d. 986. d. 987. d. 988. d. 989. d. 990. d. 991. d. 992. d. 993. d. 994. d. 995. d. 996. d. 997. d. 998. d. 999. d. 1000. d. 1001. d. 1002. d. 1003. d. 1004. d. 1005. d. 1006. d. 1007. d. 1008. d. 1009. d. 1010. d. 1011. d. 1012. d. 1013. d. 1014. d. 1015. d. 1016. d. 1017. d. 1018. d. 1019. d. 1020. d. 1021. d. 1022. d. 1023. d. 1024. d. 1025. d. 1026. d. 1027. d. 1028. d. 1029. d. 1030. d. 1031. d. 1032. d. 1033. d. 1034. d. 1035. d. 1036. d. 1037. d. 1038. d. 1039. d. 1040. d. 1041. d. 1042. d. 1043. d. 1044. d. 1045. d. 1046. d. 1047. d. 1048. d. 1049. d. 1050. d. 1051. d. 1052. d. 1053. d. 1054. d. 1055. d. 1056. d. 1057. d. 1058. d. 1059. d. 1060. d. 1061. d. 1062. d. 1063. d. 1064. d. 1065. d. 1066. d. 1067. d. 1068. d. 1069. d. 1070. d. 1071. d. 1072. d. 1073. d. 1074. d. 1075. d. 1076. d. 1077. d. 1078. d. 1079. d. 1080. d. 1081. d. 1082. d. 1083. d. 1084. d. 1085. d. 1086. d. 1087. d. 1088. d. 1089. d. 1090. d. 1091. d. 1092. d. 1093. d. 1094. d. 1095. d. 1096. d. 1097. d. 1098. d. 1099. d. 1100. d. 1101. d. 1102. d. 1103. d. 1104. d. 1105. d. 1106. d. 1107. d. 1108. d. 1109. d. 1110. d. 1111. d. 1112. d. 1113. d. 1114. d. 1115. d. 1116. d. 1117. d. 1118. d. 1119. d. 1120. d. 1121. d. 1122. d. 1123. d. 1124. d. 1125. d. 1126. d. 1127. d. 1128. d. 1129. d. 1130. d. 1131. d. 1132. d. 1133. d. 1134. d. 1135. d. 1136. d. 1137. d. 1138. d. 1139. d. 1140. d. 1141. d. 1142. d. 1143. d. 1144. d. 1145. d. 1146. d. 1147. d. 1148. d. 1149. d. 1150. d. 1151. d. 1152. d. 1153. d. 1154. d. 1155. d. 1156. d. 1157. d. 1158. d. 1159. d. 1160. d. 1161. d. 1162. d. 1163. d. 1164. d. 1165. d. 1166. d. 1167. d. 1168. d. 1169. d. 1170. d. 1171. d. 1172. d. 1173. d. 1174. d. 1175. d. 1176. d. 1177. d. 1178. d. 1179. d. 1180. d. 1181. d. 1182. d. 1183. d. 1184. d. 1185. d. 1186. d. 1187. d. 1188. d. 1189. d. 1190. d. 1191. d. 1192. d. 1193. d. 1194. d. 1195. d. 1196. d. 1197. d. 1198. d. 1199. d. 1200. d. 1201. d. 1202. d. 1203. d. 1204. d. 1205. d. 1206. d. 1207. d. 1208. d. 1209. d. 1210. d. 1211. d. 1212. d. 1213. d. 1214. d. 1215. d. 1216. d. 1217. d. 1218. d. 1219. d. 1220. d. 1221. d. 1222. d. 1223. d. 1224. d. 1225. d. 1226. d. 1227. d. 1228. d. 1229. d. 1230. d. 1231. d. 1232. d. 1233. d. 1234. d. 1235. d. 1236. d. 1237. d. 1238. d. 1239. d. 1240. d. 1241. d. 1242. d. 1243. d. 1244. d. 1245. d. 1246. d. 1247. d. 1248. d. 1249. d. 1250. d. 1251. d. 1252. d. 1253. d. 1254. d. 1255. d. 1256. d. 1257. d. 1258. d. 1259. d. 1260. d. 1261. d. 1262. d. 1263. d. 1264. d. 1265. d. 1266. d. 1267. d. 1268. d. 1269. d. 1270. d. 1271. d. 1272. d. 1273. d. 1274. d. 1275. d. 1276. d. 1277. d. 1278. d. 1279. d. 1280. d. 1281. d. 1282. d. 1283. d. 1284. d. 1285. d. 1286. d. 1287. d. 1288. d. 1289. d. 1290. d. 1291. d. 1292. d. 1293. d. 1294. d. 1295. d. 1296. d. 1297. d. 1298. d. 1299. d. 1300. d. 1301. d. 1302. d. 1303. d. 1304. d. 1305. d. 1306. d. 1307. d. 1308. d. 1309. d. 1310. d. 1311. d. 1312. d. 1313. d. 1314. d. 1315. d. 1316. d. 1317. d. 1318. d. 1319. d. 1320. d. 1321. d. 1322. d. 1323. d. 1324. d. 1325. d. 1326. d. 1327. d. 1328. d. 1329. d. 1330. d. 1331. d. 1332. d. 1333. d. 1334. d. 1335. d. 1336. d. 1337. d. 1338. d. 1339. d. 1340. d. 1341. d. 1342. d. 1343. d. 1344. d. 1345. d. 1346. d. 1347. d. 1348. d. 1349. d. 1350. d. 1351. d. 1352. d. 1353. d. 1354. d. 1355. d. 1356. d. 1357. d. 1358. d. 1359. d. 1360. d. 1361. d. 1362. d. 1363. d. 1364. d. 1365. d. 1366. d. 1367. d. 1368. d. 1369. d. 1370. d. 1371. d. 1372. d. 1373. d. 1374. d. 1375. d. 1376. d. 1377. d. 1378. d. 1379. d. 1380. d. 1381. d. 1382. d. 1383. d. 1384. d. 1385. d. 1386. d. 1387. d. 1388. d. 1389. d. 1390. d. 1391. d. 1392. d. 1393. d. 1394. d. 1395. d. 1396. d. 1397. d. 1398. d. 1399. d. 1400. d. 1401. d. 1402. d. 1403. d. 1404. d. 1405. d. 1406. d. 1407. d. 1408. d. 1409. d. 1410. d. 1411. d. 1412. d. 1413. d. 1414. d. 1415. d. 1416. d. 1417. d. 1418. d. 1419. d. 1420. d. 1421. d. 1422. d. 1423. d. 1424. d. 1425. d. 1426. d. 1427. d. 1428. d. 1429. d. 1430. d. 1431. d. 1432. d. 1433. d. 1434. d. 1435. d. 1436. d. 1437. d. 1438. d. 1439. d. 1440. d. 1441. d. 1442. d. 1443. d. 1444. d. 1445. d. 1446. d. 1447. d. 1448. d. 1449. d. 1450. d. 1451. d. 1452. d. 1453. d. 1454. d. 1455. d. 1456. d. 1457. d. 1458. d. 1459. d. 1460. d. 1461. d. 1462. d. 1463. d. 1464. d. 1465. d. 1466. d. 1467. d. 1468. d. 1469. d. 1470. d. 1471. d. 1472. d. 1473. d. 1474. d. 1475. d. 1476. d. 1477. d. 1478. d. 1479. d. 1480. d. 1481. d. 1482. d. 1483. d. 1484. d. 1485. d. 1486. d. 1487. d. 1488. d. 1489. d. 1490. d. 1491. d. 1492. d. 1493. d. 1494. d. 1495. d. 1496. d. 1497. d. 1498. d. 1499. d. 1500. d. 1501. d. 1502. d. 1503. d. 1504. d. 1505. d. 1506. d. 1507. d. 1508. d. 1509. d. 1510. d. 1511. d. 1512. d. 1513. d. 1514. d. 1515. d. 1516. d. 1517. d. 1518. d. 1519. d. 1520. d. 1521. d. 1522. d. 1523. d. 1524. d. 1525. d. 1526. d. 1527. d. 1528. d. 1529. d. 1530. d. 1531. d. 1532. d. 1533. d. 1534. d. 1535. d. 1536. d. 1537. d. 1538. d. 1539. d. 1540. d. 1541. d. 1542. d. 1543. d. 1544. d. 1545. d. 1546. d. 1547. d. 1548. d. 1549.

Notarius, Caneuarius, & Quatuor alij de número Duo-
decim Sapientum Consiliariorum dicti Collegij.

Et facta Examinatione, si videbitur Duabus Partibus eo-
rum, qui præsentes fuerint, facto Partito inter eos Recipi-
tes, recipiatur, & se scribat, ut supra, & aliter non recipiatur,
& si scus fieret, pro Recepto non habeatur, & seruata for-
ma, ut supra. Saluò, q̃ Abbatibus, & aliis Officialibus, ut
suprà, liceat Quolibet oriundum, ut supra, recipere, & lau-
dare, absq̃ eo, quod steterit per Biennium, ut supra, vbi ali-
às steterit in Studio generali per tres annos.

DE SACRAMENTO FIENDO PER NOTA-
RIOS, TEMPORE, QVO RECIPIVNTVR

IN IPSO COLLEGIO. CAP. CCC. LV.

NOTARII autem, qui recipiuntur in ipso Collegio ad
omnia, tempore eorum Receptionis, & antequàm se scribāt
in ipsis Libris, iurare teneantur, & iurent ad Sancta Dei
Euangelia, corporaliter tactis Scripturis, præsentibus illis,
qui erunt dictę Examinationi, q̃ Officium Tabellionatus
gerent, & facient Bona fide, & in eo non committent Dolū,
nec Fraudē, & obseruabūt Statuta, & Reformationes dicti
Collegij, & attendent Pręcepta, quę sient eisdē Abbatibus,
Occasione eorū Officij per Abbates dicti Collegij, & eisdē
notificabunt omnes, & singulos, eam de ipso Collegio, quàm
non, Quos sciunt fecisse, vel fieri fecisse Chartam Falsam,
vel Actum falsum, vel dixissent Falsum Testimonium, vel
produxissent Falsum Testem in Mediolano, vel Districtu.
Et aliter non recipiantur, nec se scribant, & si Contrafactum
fuerit, respectu huius Iuramenti impuretur in Fraudem
Notario, & Caneuario dicti Collegij, & condemnentur pro
Quolibet, & qualibet vice, in Soldis decem Imperialium.
Et hoc Statutū specialiter legatur per ipsum recipiendū ante
ipsum Sacramentum, tempore dicti Sacramenti pręstandi.

Item, quod rubricabunt omnia Instrumenta, quę in Dies per eos fieri contingerit, infra duos Menses, à Die eorum Confectionis, congruè referendo.

QUALITER INTRARE VOLENTES COLLEGIUM
PRAEDICTVM, QVI VVLGO PRONOTARI
II APPELLANTVR, DEBEANT EXAMINARI,
ET DE QVANTITATE DENARIORVM SOLVENDA PER OMNES
NOTARIOS, ET PRONOTARIOS
INTRARE VOLENTES COLLEGIUM
PRAEDICTVM.

CAP. CCC. LVJ.

DE alijs verò Notarijs, qui Vulgo Pronotarij appellantur Volentibus intrare Collegium prædictum, fiat Examinatio eorum, per ipsos Abbates, vel alterum eorum præsertim, an sint oriundi, vt supra, & sciant scribere.

Et, q̃ ipsi Pronotarij nō possint rogare, nec facere aliqua Instrumenta, sed solum possint interesse pro Secundis Notarijs in Instrumentis per aliquos Notarios conficiendis, & tempore eorum Receptionis in ipso Collegio se scribant in ipsis Libris, & soluant Caneuario dicti Collegij, Nomine dicti Collegij recipienti, Soldos viginti Imperialium, & pro venerabili Fabrica Ecclesię Maioris Mediolani Soldos Duos Imperialium, pro quolibet eorum.

Illi verò Notarij, qui fuerint laudati ad omnia, soluant Caneuario prædicto, nomine dicti Collegij, Libras quinq; Imperialium, & pro Venerabili Fabrica Soldos Duos Imperialium, pro quolibet eorum.

Et qui scripti fuerint in ipsis Libris teneantur pro Notarijs, & Examinatis.

Et intelligantur omnia solemniter facta in eorum Fauorem, & Scripturarum suarum.

Si tamen post Receptionem priuarentur, vel suspenderentur ab ipso Officio, seu Collegio, non possint vti Beneficio prædictorum.

QUOD VENIENS AD SACROS ORDINES, AUT
OBTINENS BENEFICIUM ECCLESIA-
STICUM, IPSO IURE EXEMPTUS
SIT A DICTO COLLEGIO.

De Testamento rogato per
Presbyterum Dec. 29^a, 251.
col. fin. & per Fratrem Re-
ligiosum 2561 2. col. 1.

CAP. CCC. LVIIJ.

SI quis Notarius ad omnia, de Collegio ipso, peruenerit ad Sacros Ordines, vel Beneficiū Ecclesiasticum obtinuerit, Ipso Iure, immediatè, & præambula hora, antequam ad Sacros Ordines peruenerit, vel Beneficiū ecclesiasticum obtinuerit, ut supra, Exemptus sit de Collegio prædicto.

Aded etiā, q. non possit aliquatitè exercere Officiū Notariæ, & Contrā hoc Statutum dispensari non possit, & si factum fuerit, non valeat,

Si exerceat An valeat? Fed.
25^a, 293, Dec. cons. 494.
Col. fin. ubi de Communi
mi disputatur.

QUALITER ABBATES PRAEDICTI TENEAN-
TUR FACERE PRAECONIZARI NOMINA
NOTARIORVM INFAMATORVM, VEL
SUSPENSORVM PER IPSOS ABBA-
TES, ET QUOD NULLVS DEBEAT
EIS PRAESTARE AUXILIUM.

CAP. CCC. LVIIJ.

ABBATES dicti Collegij teneantur, & debeant sub vinculo Sacramenti, facere præconizari publicè per Præcones Cōmunis Mediolani, In Broletto Cōmunis Mediolani, & Locis cōsuevis, tribus Vicibus, diuersis Diebus, omnes, & singulos, qui tempore sui Officij fuerint infamati, priuati, vel suspensi ab ipso Officio Notariæ, per ipsos Abbates, vel Collegium prædictum, & omnes, & singulos Notarios, qui tempore sui Officij exempti essent de ipso Collegio

ex eo, quòd Falsitatem commiserint in Officio Notariæ,
vel, quòd non seruassent Mādara Abbatum suorum, & di-
cti Collegij. Et quod dicti Præcones debeant præconizare,
quòd Nullus de Collegio prædicto audeat, nec præsumat in
Chartis, nec Scripturis, vel in Officio, aut occasione Officij
Tabellionatus, dare, nec præstare, nec dari, nec præstari fa-
cere Auxilium, Consilium, vel Fauorem illi tali Infamato,
vel Exempto, vel Suspenso.

QVOD NVLLVS NOTARIVS DE IP SO COL-
LEGIO SE SVBSCRIBAT IN ALIQVO
INSTRVMENTO, QVOD HABEAT
SVSPECTVM FALSI,

CAP. CCC. LIX.

NVLLVS Notarius de ipso Collegio debeat se subscri-
bere, in aliquo Instrumento authenticato, vel exëplato, quod
habeat suspectū Falsi, nec faciat aliquod Instrumentū Ces-
sionis Iurium, & Actionū, nec alium Cōtractum, supèr ali-
quo Instrumento, quod habeat suspectū de Falso, vel in ali-
quo sentiar, vel credat aliquod Signū, vel Indiciū Suspicio-
nis Falsi, nec etiā intersit pro Officio Tabellionatus, vbi
fiat illud Instrumentū falsum, vel Cessio Instrumenti Falsi.

QVOD NVLLVS DEBEAT INIVRIARI, NEC
OFFENDERE OFFICIALES COLLEGII
NOTARIORVM MEDIOLANI,

CAP. CCC. LX.

NVLLVS de dicto Collegio audeat, nec præsumat pu-
blice, nec priuatim, iniuriari alicui ex Abbatibus, nec alijs
Officialibus dicti Collegij, nec alicui ipsorum Minas face-
re, nec Damnū dare, nec facere in Personis, vel Rebus, pro
aliquibus, quæ agirassent, vel agiraret, vel faceret, seu face-
re deberent, occasione alicuius Rei pertinentis ipsi Officio

Notarię, nec ab eo dependentis, nec etiā aliquē de ipso Collegio offendere in Persona, vel Rebus, nec eidem iniuriari, Occasione Officij Notarię, vel depēdentium ab eo Officio. Et, qui contrafecerit, soluat Offenso, vel Iniuriato, pro qualibet vice, Libras viginti quinque Imperialium, & dicto Collegio totidem Libras viginti quinque Imperialium.

Et hoc, vltra alias pēnas, à iure, & ex forma Statutorum, seu Decretorum, limitaras.

Et, quilibet possit accusare, & notificare, & habeat tertiam partem pēnę, quę in ipsum Collegium peruenire debet.

Et de p̄missis adhibeatur fides Accusanti, seu Notificanti cum eius Sacramēto, & Sacramēto vnius Testis Fidedigni.

Et, q̄ p̄dicti Abbates sint cognitores, & Iurisdictionem habeant contrā p̄dictos quoscunq; Contrafaciētes p̄dictis.

Et habeant Facultatem, & Arbitrium contrā tales Contrafacientes procedendi, eosq; condemnandi, & contrā eos, & eorum Bona Exequutiones fieri faciendi, & eas exigendi, aliquo in contrarium non obstante.

Et vbi per aliquam aliam Personam, alicui de dicto Collegio dicta, vel illara fuerit Iniuria, incurrat eandem pēnam, & Iudex ordinarius, aut Vicarius Prouisionum sit Cognitor, & Decisor, & credatur Accusanti, vel Notificanti cum Iuramento, & vno teste Fidedigno.

QVOD NULLVS DOMICELLVS, NEC FAMVLVS
ALICVIVS PERSONAE, VEL MANSIONIS,
POSSIT EXERCERE IN FAVOREM
DOMINI, ET CAET. CAP. CCC. LXI.

NULLVS Notarius habitans, & firmā habitationē tenēs cū aliqua Persona ecclesiastica, Capitulo, vel Cōuentu, aut cū aliquo Sæculari, & ad eorū panem & vinū, roget, vel trahat aliquod Instrumentum in fauorē illius talis Personę vel Cōuentus, vel Capituli, aut alterius priuati Sæcularis

quo habitauerit, & vt supra, & si cōtrafecerit, Ipso Iure, non
valeat tale Instrumentū, & vtrā, cōdēnetur p quolibet In-
strumento, in Libris decē Imperialiū, applicādis ipsi Collegio,
Saluò, q hoc non habeat locum in Notariis Illustrissimi Do-
mini, Domini nostri Mediolani.

QVOD NOTARII NON DENT IMBREVIA-
TVRAS SVAS ALICVI, NISI, ET CAET.

CAP. CCC. LXij.

NVLLVS Notarius Ciuitatis, vel Districtus Mediola-
ni, audeat, nec p̄sumat Imbreuiaturas suorum Instrumē-
torum ab eo rogatorum, nec Dicta Testium ab eo recepto-
rum, Alicui dare, nec dimittere, nisi sit suus Scholaris, seu
Discipulus, vel Notarius, vel nisi voluerit aliquod Instru-
mentum, vel Dicta Testium exindē extrahi facere de prae-
senti, quo casu, si Alteri dederit pro extrahi faciendo, infra
octauam Diem sibi restitui facere debeat.

Et, qui contrafecerit, soluat prop̄na, Caneuario dicti Colle-
gii, nomine dicti Collegii, pro quolibet Instrumento contē-
to in ipsa Imbreuiatura, Soldos viginti Imperialiū. Et vtrā
Imbreuiaturis talium Instrumentorū fides nō adhibeatur,
in fauorem eius, penēs quem steterint, nisi illae Imbreuia-
turę in guberno positę forent per ipsum Notarium, vel aliā
Personā, de qua cōfidat iusta de causa, putā Absentię ipsius
Notarij. Itā tamē, q non possint dimitti tales Imbreuiatu-
rę, aliqua de Causa, penēs aliquam Mansionē Religionis,
nec penēs Aliquē in sacris ordinibus cōstitutum, nec aliam
Personā non suppositā Iurisdīctioni Potestatis Mediolani.

Penēs quem remanere
debeant Imbreuiaturę
Defunctorum, Vide in
frā, cap. 77. IMBRE-
VIA TVRAE, fol. 124
à tergo.

DE IMBREVIA TVRIS NOTARII INFAMATI,
VEL PRIVATI GVBERNANDIS, ET CAET.

CAP. CCC. LXij.

SI Potestas, vel alius Iudicēs, cū Abbatibus prædictis,

Et quid seruandum sit, ad hoc, vt sciri possit vbi haberi debeat recursus pro Inueniendis dictis Imbreuiatu-
ris, Vide infra, Cap. 78. ITEM AD HQC, fol. 125 à tergo.

vel ipsi Abbates cum Officialibus dicti Collegij, vel maiori Parte eorum, infamauerint aliquem Notarium, vel eum ab Officio Tabellionatus remouerint, teneantur ipsi Abbates talis Notarij Imbreuiaturas, infra quindecim Dies, post talem Infamationem, vel Priuationem, coram eis Abbatibus portari facere, & eas gubernari facere ad eorū Cameram, vel alibi in aliquo tuto Loco, penes Cancuariū dicti Collegij, vel alterū ex dictis Abbatibus, q per tēpora erūt. Itā, q nulla Falsitas in eis possit cōmitti, nec aliqua alia Persona, nec Iudicēs de talibus Imbreuiaturis se impedire possit.

DE POENA PROPONENTIVM QVOD ALI-
QVIS RECIPIATVR IN COLLEGIO NO-
TARIORVM, CONTRA FORMAM
STATVTORVM COLLEGII.

CAP. CCC. LXIIII.

SI aliquis de dicto Collegio proposuerit aliquem debere recipi contra formam Statutorum, vel Ordinum dicti Collegij, in dicto Collegio, soluat Cancuario dicti Collegij, nomine ipsius Collegij, Libras viginti quinque Imperialium, & qui super ea proposita consuluerit, quod recipiatur, ut supra, soluat totidem Libras viginti quinque Imperialium, quolibet vice, ipsi Cancuario, nomine ipsius Collegij.

Et, q quicquid factum fuerit, etiam super ipsa Proposita in fauorem ipsius, nullius sit valoris.

DE AVXILIO PRAESTANDO PER ABBATES,
ET ANTIANOS COLLEGII NOTARIORVM
AD INVENIENDVM FALSITATEM, ET DO-
LVM, DE QVIBVS ACCVSA, VEL DE-
NVNCIATIO FVERIT DATA.

CAP. CCC. LXV.

SI quis de Collegio predicto Accusatus, vel Denunciatus,

Depna facientis, vel fisci in Misdanis Carcha falsam, vel Acta publica falsam, &c. Vide in Constit. sub tit. DE POENIS 4. QVICVNQVE FECERIT, folio. 76. a fronte et cetera finem. Et de penna falsum committentis circa sigillum, Lib.

teras, Instrumenta, vel Scripturas Principis, Vide etiam Constit. sub, d, tit, in princ. fol. 72, a tergo.

aut Calumniatus fuerit dolosè fecisse, vel fieri fecisse falsum Instrumentum, vel falsum Actum Iudiciale, vel falsam Scripturam, vel vsum fuisse, aut vti scientèr falso Instrumento, vel falso Actu Iudiciario, vel falsa Scriptura in Mediolano, Ducatu, Districtu, vel Diocesi, aut Terris Communibus Mediolani, Abbates, & Antiani dicti Collegij teneantur, & debeant, sub Debito Sacramenti, si de hoc Iudicium, vel Præsumptionem habuerint, dare, & præstare suum Auxilium, & Consilium, cum effectu, suo posse, etiam cum illo Iudice, vel Officiali, ad quem per ipsos Abbates recursus habebitur, præmissa occasione, prout in presentibus Statutis dispositum est, & coram quo illa Querimonia, seu Calumniæ, vel Denunciatio, vel Accusatio facta fuerit, ad veritatem ipsius Criminis inueniendam, & ad puniendū illum talem Calumniatum, vel Denunciatum, seu Accusatum de ipso tali Crimine, de quo repertus fuerit culpabilis. Et, si inde Sententia contrà eum lata fuerit, interdicator ei, per Abbates dicti Collegij, auxilium dicti Collegij, & cuiuslibet de dicto Collegio.

Ita, q. nullus de ipso Collegio audeat, nec præsumat sub Debito Sacramenti, & Librarum viginti quinque Imperialium ipsi Collegio applicandarum, pro quolibet, & qualibet vice, dare, vel præstare illi tali Condemnato Auxilium, vel Favorem, nec Consilium, nec Seruitium aliquod in Officio, vel Occasione Officij Notariæ.

De pœna Temptantis corrumpere Officiale, vñ de in Const. folio, 76, à terç. 6. SI QVIS INTANTAM,

DE POENA TEMPTANTIS CORRUMPERE
ALIQVEM, COLLEGII, ET QVOD
ATTEMPTANS INFAMETVR.

CAP. CCC. LXVJ.

QVILIBET, qui corrumpere attemptauerit aliquem dicti Collegij, in faciendo, vel fieri faciendo Instrumentum, Actum, vel aliam publicam Scripturam, Falsum, vel Falsam, si hoc

si hoc peruenierit ad Noticiam Abbatum dicti Collegij per Relationem dicti Antéprati, cum vno Teste Fidedigno, vel Denunciatione, vel Notificatione alterius, cum vno teste Fidedigno, teneatur Abbates dicti Collegij eum publicè in Broleto facere infamari, post quā infamiam, Nullus de ipso Collegio sibi faciat aliquam Scripturam pertinentem ad Officium Notarij, sub pēna Librarum viginti quinque Imperialium, applicanda ipsi Collegio, & insuper, illa Scriptura Falsa, quæ sibi fieret, si esset authentica, non valeat, nec sibi Fides adhibeatur.

QVOD NULLVS DE COLLEGIO IPSORVM
NOTARIORVM AUDEAT PROPONERE,
NEC CONSVLERE, QVOD DICTVM
COLLEGIVM HABEAT PŒTESTA-
TEN, NEC RECTOREM, NISI
SIT DE IPSO COLLEGIO.

CAP. CCC. LXVIJ.

NULLVS de prædicto Collegio, audeat, nec præsumat in Consilio dicti Collegij, vel alibi proponere, nec consulere qd dictum Collegium habeat Pœtestatem, Capitanum, Rectorem, Protectorem, Defensorem, nec aliquem alium Iudicem, nec Consultorem specialem, quocunq; nomine, seu vocabulo vocetur, nisi fuerit de Collegio prædicto.

Et illi de Collegio prædicto non possint habere alia Officia in dicto Collegio, ab ipso Collegio, quā illa, quæ superius sunt descripta.

Et, si quis contrafecerit, soluat dicto Collegio, qualibet vice, Libras viginti quinque Imperialium, quam pēnam, si non soluerit infra Dies quindecim, post quā fuerit indè requisitus per Abbates dicti Collegij, pro Exempto habeatur, & teneatur à Collegio prædicto, per annos Duos tunc proxime futuros.

DE SERVITORE COLLEGII NOTARIORVM
PRAEDICTORVM MANVTENENDO PER
COLLEGIVM NOTARIORVM MEDIOLANI.

CAP. ccc. Lxviiij.

MANVTENEATUR per dictum Collegium vnus
Seruitor, qui debeat portare Citationes, & Praecepta face-
re, & similia, prout ei iniunctum fuerit per Abbates, & etia-
m Anianos dicti Collegij, vel aliquos eorum, & etiam fa-
cere debeat Seruitia quorumcunq;, & praecipue illorum de
dicto Collegio, circa Factum Officij Notariorum, aut pro
Negocijs ipsius Collegij, qui Seruitor, habere debeat pro
eius remuneratione, & mercede, quolibet Mense, Soldos
triginta duos Imperialium, & non vltra.

Saluo, q; pro aliquo Seruitio, vel Ambasiata, qua faceret pro
Factis, vel ad Instantia alicuius singularis, in Ciuitate, Du-
burijs, & Ducatu Mli, possit habere remuneratione prout
habet alij seruitores in similibus, ab illo, ad cuius Instantia iret.

Et, si pro negocijs Collegij iret in Ducatu, solvatur, ei pro eius
labore, Arbitrio Abbatum, expensis illius, vel illorum, qui
Ciuitati debuerit, seu debuerint, aut aliter, prout videbitur
ipsis Abbatibus, & quod Seruitor ipse vadat quibuslibet
octo Diebus de Bancho, in Banchum, pro inquirendo
Testamenta facta ad pias Causas, & q; ille Seruitor tenea-
tur ire ad publicandum ipsa Testamenta facta ad pias Ca-
usas, illis, quorum interest, secundum quod ipsi Notarij ei-
dem imponent, expensis tamen eorum, quorum interest.

DE IMBREVIA TVRIS, ET SCRIPTVRIS NON
RASPANDIS, NEC ALITER CONSVMANDIS,
SINE LICENTIA ABBATVM COLLEGII
NOTARIORVM MEDIOLANI.

CAP. ccc. Lxix.

CVM infinita Damna sint illata, & pro Temporibus

inferri possint multis, propter Scripturas, tam Imbreuiarum, quam Instrumentorum, ex eo, quod sepius abradatur, & super Clipeis, & alijs Operibus ponuntur, Statimur, quod nullus audeat vendere, emere, nec recipere, nec abradere, nec super Clipeis, nec alijs Operibus ponere, nec operari aliquas Imbreuiaturas, nec aliquas alias Scripturas, qualescunque sint, nec Instrumenta aliqua, nisi prius eas ostenderit Abbatibus dicti Collegij, vel alteri eorum, & per eos, vel alterum eorum fuerint examinatae, & ab eis Abbatibus, vel ab altero eorum fuerint licentiae de eorum Venditione, vel Emptione, & Operatura, & qui contrafecerit, componat pro Banno, Caneuario dicti Collegij, nomine ipsius Collegij, pro quolibet, & qualibet vice, Libras viginti quinque Imperialium, & ultra ad voluntatem ipsorum Abbatum, inspecta qualitate Facti, applicandas, pro medietate dicto Collegio, & pro altera medietate, Comuni Mediolani. Et ipsi Abbates, ex Officio suo, possint, & teneantur, quolibet anno, cogere omnes Scudarios, Abrasatores Chartarum, Aurifices, Fabros, & Facientes fieri Drapos, & alios quoscunque, ad voluntatem ipsorum Abbatum, ad iurandum de praedictis seruandis, & condemnare quoscunque Recusantes ad praedicta adimplendum, & Condemnationes faciendas exigere, omnibus Iuris remedijs, etiam per Personam Detentionem.

QVILIBET IUDICENS SI PER ABBATES
FVERIT REQUISITVS, SIT MERVS EXE-
QVVTOR HORVM STATVTORVM.

CAP. CCC. LXX

QVILIBET Iudicens, ac Iurisdictionem Exercens in Ciuitate, & Ducatu, ac Diocesi Mediolani, si inde fuerit requisitus per ipsos Abbates dicti Collegij, & non aliter, sit Merus Exequutor omnium Statutorum dicti Collegij

Q ij

prout ab eis requisitum fuerit per ipsos Abbates, vel alios eorum, qui quidem requisita per Abbates praedictos, debeant, & teneantur Exequutioni mandare, summarie extra ordinem, ac de plano, & sine strepitu, & figura Iudicii, etiam, omni solemnitate, & substantialibus iuris, omiffis, & per omnia iuris remedia, etiam per Detentionem Personae, non obstante Collocatione Causarum, Captivum, & quolibet alio, in contrarium loquente.

Idem in Ecclesia, c. ii. §. Ordinari, vbi glo. de Immun. Eccles. lib. 6.

QUALITER NOTARII NON TRADANT INSTRUMENTA IN LOCO INHONESTO.

CAVEANT Notarii, ne Instrumentum aliquod tradant, seu rogent in aliquo Loco inhonesto, suo scire, sub pena Librarum decem Imperialium, qualibet vice, applicandarum dicto Collegio.

QUOD NULLVS IVSDICENS COGERE POSSIT ALIQUOS NOTARIOS AD EXHIBENDVM IMBREVATURAS, NISI ABBATES COLLEGII PRAEDICTI.

Quo remedio succurratur coram Notarium Nolentem, ital. in Tract. de Tabell. n. 32. fo. 421. vbi etiam an si semel ardidit, possit cogi iterum ad idem, & n. 36. Vbi an possit cogi addere sine Mercede.

NULLVS Iudex, Rector, nec Officialis, quocunque nomine censeatur, exceptis Abbatibus praedictis, possit, nec valeat quovis modo, Iure, nec Causa, cogere Aliquem Notarium, ad exhibendum sibi aliquam Imbreuiaturam alicuius Instrumenti, Qui quidem Abbates, pariter cogere non possint, nisi primo agatur de Suspitione Falsitatis, vel nisi nominatum specificetur Instrumentum, quod petitur, qua occasione petitur illam Imbreuiaturam exhiberi, quae Causa, si legitima Abbatibus videbitur, possint cogere Notarium ad exhibendum.

QVOD NOTARII NON COMPELLANTVR
DARE IN SCRIPTIS TESTAMENTA,
NISI PRIVS FVERIT EIS
SATISFACTVM.

NVLLVS Notarius possit compelli ab aliquo Rectore,
vel Officiali, nec alia Persona, quàm ab Abbatibus Colle-
gij, ad dādum in Scriptis, vel in publicam Formam, aliquod
Testamentum Iudicatum, nec relictum alicui alij, quàm
Habenti, vel Habentibus Interesse, & eo Casu, etiā com-
pelli non possit ad dandum, vt suprà, nisi prius habita Solu-
tione de ipso Testamento, iuxta Taxationem in scriptam,
vel nisi ipsum Testamentum, cum Legatis integrum, iam
recepta Solutione, dedisset Hæredibus Testantis Iudican-
tis, vel Relinquentis, quo Casu, compelli possit per Abba-
tes Collegij tantum, dare in exemplum Legata, quæ perti-
nent ad pias Causas, & alios Legatarios, absq; Solutione
pecuniar, excepta Solutione Chartæ, & Scripturæ,

DE FIDE ADHIBENDA LIBRIS
COLLEGII NOTARIORVM
MEDIOLANI.

ADHIBEATUR plena fides, tam in Iudicio quàm ex-
tra. Libris Collegij Notariorum Mediolani, in quibus scri-
pta sunt Nomina, seu Subscriptiones ipsorum Notariorum,
& cuilibet REPERITVR extracto, vel extrahendo, à
dictis Libris, dummodo REPERITVR illud, sit subscri-
ptum, manu Abbatum, seu vnus ex eis, vel Notarij, seu
Caneuarij dicti Collegij, vel alicuius eorum, & Libri, Ipso
Iure, pro productis habeantur, & intelligantur, in qua-
cunq; Causa,

QVOD SCRIPTI IN LIBRIS COLLEGII
NOTARIORVM TRACTENTVR,
ET HABEANTVR PRO
NOTARIIS.

Vide etiam de hoc suprà,
cap. 351. MANVTE
NEANTVR, in fine
folio, 115. à Tergo.

ILLI, qui scripti sunt, seu subscripti erunt in Libris Colle-
gij Notariorum Mediolani habeantur, & tractentur pro
Notarijs.

CAP. CCC. LXXV.

De alijs seruandis ab ipsis
Notarijs in tradendo alia
Instrumenta, Vide suprà
cap. 319. SI QVIS,
fol. 104. à fronte, & alijs
sequentibus, sub Rubrica
generali de Solemnitate
bus Instrumentorum.
In Quib⁹ Partibus possint
fieri Denunciationes, &
Oblationes, Vide suprà,
cap. 6. DENUNCIA
TIONES, folio, 4. à
fronte.

DE FORMA SERVANDA PER NOTARIOS
IN TRADENDO INSTRUMENTA DE
NVNCIATIONVM. QVAE FIENT
EXTRA IUDICIUM.

CAP. CCC. LXXVI.

QVICVNQVE Notarius, qui tradiderit aliquod In-
strumentum Denunciationis, vel Notificationis, quae fiat
Alicui, extra Iudicium, antequàm vadat ad tradendum il-
lud, habeat ipsum duplicatum, & si factum fuerit Domi ali-
cuius, vel personaliter dimittat illud Domi, vel Personae,
contrà quam ipsum fecerit.

Ità, q. in eo, quod dimiserit, & retinuerit, nulla sit differentia
in substantia Denunciationis, seu Notificationis.

An exprimat⁹ Dies cere-
tus ad Actum faciendū?
Alex. 24. 90. ad fin. lib. 5.

HOC INTELLECTO etiam, quodd in ea Copia, seu Im-
breviatura, quam retinuerit, possit ponere Actum, & Tes-
tes, Et, si factum fuerit, vel fieri voluerit contra Aliquem,
qui recedet ab Audientia illius Instrumenti, vel ipsum ex-
plum non recipiat, dimittat ipsum exemplum in praesentia
Testium in Loco, ubi inceperit illud tradere, & servata illa
Forma, ità valeat, ac si semper praesens stetisset ad audien-
dum illam Denunciationem, seu Notificationem, Ille, con-
trà quem facta fuerit, & si secus factum fuerit, non valeat
Instrumentum Denunciationis, & pro non facta habeatur
Denunciatio, seu Notificatio.

Nec intelligatur noticiam, ex hoc, peruenisse ad eum, contra quem fieri voluisset ipsa Denunciatio, & si contingat eum, cui facta fuerit dicta Denunciatio, seu Notificatio, audita Denunciatione, vel Notificatione aliquid respondere, teneatur Notarius, etiã de illa Responsione, tradere Instrumentum, ipso respondente, solvente, vel soluere parato, eo tunc Notario, pro illa Responsione, Soldos duos Imperialium pro Arra.

Et illud idem seruet Notarius, pro qualibet, & quibuscumque Replicationibus, quæ fierent à Partibus, & pro vnaquaque Replicatione, & Responsione habeat Notarius Soldos duos Imperialium, quos, eo tunc etiã Respondentes, vel Replicantes, Soluere teneantur, & aliter non teneantur Notarij rogare Instrumentum, nec facere Scripturam, de tali Responsione, & Replicatione, & ipso respondente, & vtriusque, solvente, vel soluere parato dicto Notario, & si ille Notarius prædicta facere recusauerit, soluat pro pena, in quolibet Casu prædictorum, & qualibet vice, ipsi Cancuarius, nomen dicti Collegij, Libras decem Imperialium, & vltra ad voluntatē Abbarum dicti Collegij, inspecta qualitate, Negocij, & credatur Accusatori, cum Sacramento eius, & vnus Testis fidedignus, cuius penæ Medietas perueniat in Communitatem dicti Collegij, & alia Medietas, in Accusatorem, & præsumatur exemplum primæ Denunciationis, seu Notificationis, vt supra dimissum fuisse per Notarium, si hoc, ipse Notarius posuerit in Nota, seu Copia Instrumenti, quod penes se retinuerit, nisi contrarium probetur per Testes, qui fuerint præsentēs Rogationi dicti Instrumenti.

Et teneatur Notarius, in quolibet exemplo Denunciationis, seu Notificationis, dimittendo, vt supra, apponere Nomen, & Cognomen suum, Annum, Mensem, & Diem, sub penatione idem Librarum decem Imperialium, qualibet vice, & teneatur quilibet Notarius tradere quodlibet Instrumentum

Denunciationis, vel Notificationis, ad Postulationem cuiuslibet Volentis Denunciare, vel Notificare, & alia facere, quæ in præsentî Statuto continentur, nisi iusto fuerit impedimento impeditus, sub pœna pro quolibet Notario, & quolibet vice, Librarum trium Imperialium, cuius pœnæ Medietas applicetur Collegio dictorum Notariorum, & aliâ Parti, quæ illud postulauerit.

Et de prædictis stetur Sacramento illius, qui ipsum Notarium postulauerit cum Sacramento vnius Testis fidedigni.

PENES QUEM REMANERE DEBEANT IMBREVIATURAE DEFUNCTORVM.

CAP. CCC. LXXVIJ.

IMBREVIATURAE eorum Notariorum, qui reliquerint Descendentem, vel Descendentes, remaneant penes vtiliorem in Arte Notariæ ex ipsis Descendentibus, dummodo sit idoneus, & Sufficiens, ad Expletionem ipsarum, in Arbitrio Abbatum, & sit laudatus in Notarium ad omnia. Si verò nullum Notarium, ex se Descendentem, reliquerit, dentur propinquiiori Agnato, qui sit de Collegio Notariorum, & idoneus, & sufficiens, ac laudatus, vt supra.

Et, si Agnatum nō habuerit, tunc reponantur penes Cognatum, qui sit de Collegio, & Idoneus, & Sufficiens, ac laudatus, vt supra.

Et, si Cognatum non habuerit, tunc reponantur penes eum de dicto Collegio, quem ille Defunctus reputabat sibi cariorem in Officio Notariæ, & qui melius nouerit Ordinem, quem ille Defunctus tenebat, in suis Instrumentis, & Imbreuiaturis, & qui sit idoneus, & Sufficiens, ac laudatus, vt supra, nisi ille Defunctus, de ipsis Imbreuiaturis aliud prouiderit, quo casu, remaneant penes illum, de quo Defunctus prouiderit, dummodo sit sufficiens, idoneus, ac laudatus, vt supra.

De Imbreuiaturis Notariorum Infamatum, vide supra, cap. 363. SI POTERIT AS, foli 19, à tergo, in fine.

Imbreuiatura, quæ dicitur, & An faciat fidem, & quæ requiratur, Dec. 25, 447. per totum.

Et, q. Scripturæ Defunctorum Comittantur Alteri ex Iudicis Arbitrio, Io. de Graffio Tit. de substantia proci, Vers. publicus, n. 2. fol. 213, vol. 12. Et an veniant iuxta hereditario, A. ex. & Jas. Iurē pōt Alios In l. si quis ex Argentariis, §. cogentur, ff. de aden.

An Agnatus solus de Patre reuocela admittatur quando cōcurrit cum Carior? Vidi Iudicari, q. non in Causa Imbreuiaturarum Domini Hieronymi Solez.

Et intelligatur prouidisse, si ipsum Hæredem Vniuersalem in toto, vel in Parte instituerit, Et si plures Hæredes instituerit, remaneat penes vtiliorem in Officio Notarij. Et ille, penes quem erant dictæ Imbreuiaturæ, eodem modo, teneatur eas seruare, vt dictum est in præcedentibus Statutis. Cessantibus verbò Casibus prædictis, vel eis non existentibus, vel aliquo eorum, & nolentibus, vel eis non possentibus, aut nolente, & vt supra, Authoritatem explendi dictas Imbreuiaturas assumere, vel ipsis absentibus, dictæ imbreuiaturæ reponantur penes aliquem Notarium de dicto Collegio, qui sit laudatus ad omnia, vt supra, & idoneus, eligendum per Abbates dicti Collegij. Et de cætero non concedatur alicui Notario Authoritas explendi aliquas imbreuiaturas, per aliquem Iudicentem, sed solum per ipsos Abbates, & aliter concessa non valeat, & ille, cui concessa aliter fuerit, componat Caneuario dicti Collegij, nomine ipsius Collegij, pro pena, Libras viginti quinque Imperialium, quæ pena exigi possit per ipsos Abbates, & eorum Caneuarium sine aliqua Exceptione, & sine aliquo Litigio.

Et aliter non concedatur dicta Authoritas, nisi modo, quo supra.

Et, si contigerit tempore Decessus Notarij Relinquentis Imbreuiaturas, non adesse aliquem Descendentem ipsius Defuncti idoneum in dicto Officio Notarij, ex quo contingat, quod penes Alium, sint repositæ ipsius Defuncti Imbreuiaturæ, & postea contingat aliquem ex Descendentibus idoneum fieri, & velle ipsum Officium exercere, & ipsas Imbreuiaturas Ascendentis sui, penes se assumere, & Authoritatē explendi suscipere, ei detur, & tunc restitui debeant tali Descendenti Imbreuiaturæ ipsius sui Ascendentis, per eum, penes quem sunt repositæ. Quæ Restitutio e facta, intelligatur Restituens Liberatus ab Exhibitione dictarum Imbreuiaturarū, & ipse Descendens, cui fuerint restitutz, intelligatur

Obligatus ad ipsarum Exhibitionem, prout erat prius.
Et prædicta Restitutio, fiat sine aliquo Litigio.
Et, si dubium oriatur, an aliqua Imbreuiatura esset reposita
penes Notarium Habentem, seu, qui habuerit Authorita-
tem explendi, & aliter probari non posset, sicut Sacra-
mento ipsius Notarij, qui habebit, vel habuit Authorita-
tem explendi.

Et in casu, quo contingeret concedi Authoritatem explendi
dictas Imbreuiaturas, alteri, quàm Hæredi Defuncti, quod
ille Notarius, cui concedetur authoritas explendi, teneatur
dare Hæredibus Defuncti, cuius erant Imbreuiaturæ, vel
ei, cui fuerunt legatæ, Dimidiam Partem Lucri, seu Côm-
di, quod percipitur per ipsum Habentem Authoritatē præ-
dictam, ex dictis Imbreuiaturis, nisi aliter fuerit in Concor-
dia cum dictis Hæredibus, sine aliqua Exceptione, & Litigio.
Et, quæ dicta sunt suprà de Imbreuiaturis Defuncti, habe-
ant locum etiàm in Imbreuiaturis alterius Notarij, quæ es-
sent repositæ penes eum Defunctum, & quas explendi ha-
buisset Authoritatem ipse Notarius.

Nota etiàm, q. Disposita
circa Imbreuiaturas Des-
functorum habent locum
in Imbreuiaturis Nota-
riorum se Absentium,
vel Religionem Intra-
ntiū, vt dicitur infra, cap.
384. I TEM Q VOD
foli 27. a tergo.

DE EODEM.

CAP. CCC. LXXVII. §.

I TEM ad hoc, vt vnusquisq. sciât, vbi recursum habere de-
beat de ipsis Imbreuiaturis, & ne quis remaneat impedi-
tus, fiant tres Matriculæ in Chartis Membranis, in quibus,
& qualibet earum, quilibet Notarius, cui de cætero fuerit
Authoritas concessa, vt suprà, teneatur infra octo Dies, pro-
ximos, post Concessionem dictæ Authoritatis, scribere No-
men, & Cognomen suum, & Nomen, & Cognomen Nota-
rij Defuncti, cuius Imbreuiaturas habebit, & pro quibus
explendis habebit Authoritatem, vt suprà, & Nomen, &
Cognomen cuiuscunq. alterius Notarij, cuius Imbreuia-
turæ peruenissent in ipsum Defunctum, & ab eo Defuncto

in ipsum, & nomen Contrax, seu Loci, in qua, vel quo habitabat, seu habitabit ille Notarius habens Authoritatem, vt supra, & etiam Nomen Notarij, qui tradidit Instrumentum Authoritatis sibi concessæ.

Et hæc omnia, sub pœna cuiuslibet Contrafacienti, cui Commissa fuerit Authoritas, vt supra, Librarum vigintriquinq; Imperialium Collegio Notariorum Mediolani applicandorum, Et vltra, Ipso Iure, sit priuatus abinde in antea dicta Authoritate, & Alij concedatur de Cōsensu dictorum Abbatum, & vtriusq; eorum dicta Authoritas, & dictæ Imbreuiaturæ ei tradantur, qui scribat in dictis Matriculis, vt supra, & quilibet possit accusare, & habeat Medietatem dictæ Condemnationis. De quibus Matriculis vna stet penes Caneuarium dicti Collegij, alia penes vnum, ex dictis Abbatibus, dicti Collegij Notariorum Mediolani, & alia penes Officiū Provisionum Communis Mediolani.

DE EODEM.

CAP. CCC. LXXIX.

ITEM quodd. quilibet Notarius Habens pro tempore preterito Authoritatem explendi aliqua Instrumenta alicuius Notarij Defuncti teneatur, eodem modo, infra Mensem vnum proxime futurum, scribere in dictis Matriculis Nomen, & Cognomen suum, & Nomen, & Cognomen illius Notarij Defuncti, cuius Imbreuiaturas habebit, & pro quibus fuerit concessa sibi Authoritas, vt supra, & Nomen Contrax, seu Loci, in qua, seu quo habitabat, seu habitabit ille Notarius Habens Authoritatem, & nomen Notarij, qui tradidit Instrumentum Authoritatis sibi concessæ, sub pœna prædicta, applicanda, vt supra.

DE EODEM.

CAP. CCC. LXXX.

ITEM, quod omnes, & Singuli Habentes, vel Sciētes,

qui habuerint aliquas Imbreuiaturas, Scripturas Notas, vel Instrumenta alicuius Notarij Defuncti, vel Absentis, à Ciuitate, vel Ducatu Mediolani, nō Audētis, seu Nolētis habitare in Ciuitate, vel Ducatu Mediolani, teneantur, & debeāt, videlicet, Illi de Ciuitate Mediolani infra Dies quindecim proximē futuros, & illi de Ducatu, intra Mensem vnū, proximē futurū, hoc Notificare in Scriptis Abbatibus Collegij Notariorum Mediolani, sub pēna Librarum vīginti quinque Imperialium, applicandarum Cancuario dicti Collegij, nomine ipsius Collegij, pro quolibet eorum.

Et vltra Instrumentis, Imbreuiatis, & Notatis, in eis, non adhibearur Fides in fauorem eius, penēs quem essent, vel reperirentur ipsæ Imbreuiaturæ, si prædicta non notificaret, vt suprà.

DE EODEM.

CAP. CCC. LXXXI.

ITEM quòd non sit aliquis, qui recipiat aliquas Imbreuiaturas, alicuius Notarij Defuncti sine licentia superscriptorum Abbatum, vel alterius eorum, sub pēna Librarum quinquaginta Imperialium, applicandarum dicto Collegio Notariorum Mediolani, cuius pēna sint Exequutores ipsi Abbates, & quilibet possit accusare, & habeat Medietatem dictæ Condemnationis, & eo casu, alterius Medietatis, vna medietas perueniat in Commune Mediolani, & reliqua in Accusatorem.

Et idē habeat locū in eo, qui retineret Imbreuiaturas alicuius Notarij Defuncti, per quindecim Dies, post Mortē talis Defuncti, sine licētia Abbatum, vel alterius eorū, vt suprà.

DE EODEM.

CAP. CCC. LXXXII.

ITEM, quòd omnes, & singuli Antiani Parochiarum

Ciuitatis Mediolani, presentes, & futuri, & omnes, & singuli
 Cōsules, & Officiales, Cōmuniū, Burgorū, Cassinarum,
 Molēdinorum, Castrorum, Terrarum, & Villarum Duci-
 tus Mediolani, presentes, & futuri, teneantur, & debeant
 notificare in Scriptis Abbatibus dicti Collegij Notariorum
 Mediolani, Nomina Notariorum tradentium, seu roganti-
 um Instrumenta, & qui exercent, & exercebunt Officiū
 Notarię, qui decedent de cętero, scilicet, illi de Ciuitate Me-
 diolani, omnia Nomina Notariorum exercentium, & qui
 exercebunt, seu exercuerint Officiū Notarię, qui de cę-
 tero decedent in dictis Parochijs, & earum qualibet, infra
 Dies octo proximos, post Mortem eorum, & cuiuslibet eo-
 rum, singula singulis congruēt eferendo.

Et illi de Ducatu, omnia nomina Notariorum exercentium,
 & qui exercebunt dictum Officiū Notarię, qui de cętero
 decedēt in dictis Burgis, Locis, Cassinis, Molēdinis, Castris,
 Terris, & Villis dicti Ducatus, & quilibet eorum infra
 Mensem vnum proximum post Mortem eorum Notario-
 rum, & cuiuslibet eorum, singula singulis congruēt referen-
 do, ad hoc, vt sup̄ Imbreuiaturis eorum Notariorum, qui
 de cętero Decedent, vt sup̄, possit talitēr prouideri, quōd
 quilibet sciat, vbi recursū habere debeat de ipsis Imbre-
 uiaturis, & hoc, sub pēna Librarum decem Imperialium;
 pro quolibet Aniano Parochię, in qua habitasset talis De-
 functus, & totidem Librarum, pro quolibet Consule, vel
 Officiali Terrę, vel Locī, & vt sup̄, in quo habitasset talis
 Notarius Defunctus, applicandarum Collegio Notario-
 rum Mediolani, nec ipsi Notificatores quicquam accipiat.

DE EODEM.

CAP. ccc. Lxxxiiij.

ITEM, quod Abbates dicti Collegij teneantur quā Ciu-
 nūs poterunt, Saltem infra Mensem vnum post Mortem

cuiuslibet Notarij, & Scientij, vt supra, prouidere circa eius Imbreuiaturas, & alteri Notario, ad omnia laudato, vt supra, auctoritatem concedere, modo, & forma, & prout supra dispositum est.

DE EODEM.

CAP. ccc. Lxxxiiiij.

ITEM, quod dictum est de Notarijs Defunctis, & qui de cetero decedent, vt supra, Locum habeat, & etiam obleruetur in Notarijs exercentibus, & qui exercebunt, seu exerceuerint dictum Officium Notarij, absentibus, & qui se absentabunt à Ciuitate, & Ducatu Mediolani, qui non audent, vel nolunt, seu non audent, vel nollent habitare in Ciuitate, nec Ducatu Mediolani, & etiam eorum, qui per ingressum, Religionis, vel aliter fuerint excepti à Collegio, scilicet, quod datur in Scriptis per modum, vt supra sit mentio, omnia Nomina talium Notariorum absentium nunc, & in futurum se absentantium, vt supra, & vt supra, infra Mensem vnum proximè futurum, & etiam omnia Nomina talium Notariorum, qui de cetero se absentabunt, vel absentari contingunt, vt supra, vel vt supra, infra Annum vnum post eorum, & cuiuslibet eorum Absentiam, vel, vt supra, sub penis predictis, vt supra, singula singulis, congrua congruis, semper referendo, applicandis, vt supra, ad hoc; vt etiam super eorum Imbreuiaturis possit prouideri, & prouideatur, prout in presentibus Statutis ordinatum est.

DE EODEM.

CAP. ccc. Lxxxv.

ITEM, quod de predictis Ordinatis de Imbreuiaturis Notariorum Defunctorum, notificandis, & de Morte, & Absentia Notariorum, vel Ingressu Religionis, & vt supra, & qui de cetero decedent, & se absentabunt, & qui sunt

Absentes notificandos in Scriptis, & de illis, qui vtuntur, & vti voluerint Papiro, & Chartis, de quibus in præsentibus Statutis fit mentio, fieri debeat Crida, omni anno, saltem bis in anno, tempore magis opportuno, quas quidem Proclamationes fieri facere teneantur Abbates dicti Collegij.

DE EODEM.

CAP. CCC. LXXXVJ.

ITEM posteaquàm data fuerint in Scriptis nomina ipsorum Notariorum defunctorum, & Absentium, & qui de cetero decederent, vel se absentabunt, vel, vt suprà, Abbates dicti Collegij Notariorum Mediolani, statim mittant accipitum, vel in tuto loco ad reponendū Imbreuiaturas eorum Notariorum, vt super eis disponi possit, vt in præsentibus Statutis ordinatum est, & ad hæc exequenda teneatur Dominus Potestas Mediolani, & eius Vicarius, & Iudices, & quilibet Alius Officialis, vel Iurisdictionē Exercēs, & quilibet eorū, si requisiti fuerint, eisdem Abbatibus dicti Collegij, vel eorum Nuncijs dare validum Auxiliū, Consiliū, fauorem, & Iuuamen, cum effectu, modis omnibus.

DE EODEM.

CAP. CCC. LXXXVIJ.

ITEM, quòd Abbates dicti Collegij non habeant Potestatem faciendi aliquas Expensas in dicto Collegio, nec disponendi de pecunia Collegij, vltra quantitatē Floreni vnus, pro qualibet vice, exceptis Salijs Officialium dicti Collegij Notariorum, sine consensu, & deliberatione aliorum Officialium dicti Collegij, vel maioris Partis eorum.

DE EODEM.

CAP. CCC. LXXXVIJ.

ITEM, quòd Dominus Potestas, & eius Vicarius, &

Iudices, & quilibet alius Officialis, vel Iurisdictionē Exer-
cens, & quilibet eorum, teneantur, & debeant, si requisiti
fuerint, dare, & prestare dictis Abbatibus, & Officialibus
dicti Collegij, validum Consilium, Auxilium, Favorem, &
Iuvamen validum cum effectu, pro omnibus, & singulis in
præsentibus Statutis contentis, exequendis.

DE EODEM.

CAP. CCC. LXXXIX.
ITEM, ad hoc, ut Abbates, & Officiales dicti Collegij sint
Promptiores, & magis providi, circa eorum Officia, & ma-
ximè in recipiendo Notarios in dicto Collegio, ipsi Abba-
tes, & Officiales dicti Collegij statim, cum electi fuerint in
Officio iurent, & Sacramentum faciant, ut infra, quod Sa-
cramentum scribatur in Actis dicti Collegij, ut supra.

DE EODEM.

CAP. CCC. LXXXX.
IMPRIMIS, q. facient eorum Officium, bona fide, & li-
nè Fraude, & q. servabunt, & Exequutioni mandabunt, pro
posse, Statuta, & Consuetudines dicti Collegij, & maximè
Statuta loquentia, seu Disponentia super Laudatione, &
Receptione Notariorum intrantium, seu intrare volenti-
um in dicto Collegio, tam ad Officiū, quàm ad omnia, & eti-
am Statutum disponens de congregatione Officialium, &
Consiliariorum, facienda pro negocijs dicti Collegij, & pro
Inquisitione facienda Falsitatum, & cetera.

Sacramentum Abba, &
Officialium,

Quod est super, cap. 144.
folio, III. a tergo,

Quod Statutū incipit, OFFICIUM ABBATVM HOC
SIT,

DE EODEM.

CAP. CCC. LXXXXI.
ITEM, q. toto suo posse, inquirent Falsitates, & eas No-
tificabunt Domino Potestati Mediolani, vel eius Iudici
Malficiorum,

Malefactorum, vel Domino Vicario Provisionis, prout eis melius videbitur.

DE EODEM.

CAP. CCC. LXXXII.

ITEM non laudabunt Aliquē ad omnia, nisi prius diligenter inquisuerint, toto suo posse, de Sufficiētia, Moribus, & Vita, ac Voce, & fama illius Laudādi, & nisi eū Sufficiētem, & Idoneum inuenerint, etiā, nisi seruatis statutis, super hoc editis, & nulla Personarum Acceptatione, vel Affectione super hoc, habita, remotis etiā Præcibus super hoc.

DE EODEM.

CAP. CCC. LXXXIII.

ITEM, q. in his, quę per eos occurrerent faciēda, Terminanda, declaranda, vel diffiniēda, seu cōsulēda, quę tangērent Negocia dicti Collegij, vel eius honorē, & quę dispoſita non sūt in Statutis dicti Collegij, non procedent ad aliquam Exequutionem, Terminationem, Declarationem, & Diffinitionem sine Consensu, & Deliberatione Meliorum de Collegio prædicto, quos melius habere poterunt.

DE EODEM.

CAP. CCC. LXXXIIII.

ITEM, q. toto suo posse intendent Negocijs dicti Collegij, & Procurabunt, toto suo posse, Commodum, & Utilitatem dicti Collegij.

DE EODEM.

CAP. CCC. LXXXV.

ITEM in eligēdo nouos Officiales in dicto Collegio Procurabunt eligere de Melioribus, & Sufficiētioribus de dicto Collegio, qui poterūt esse Officiales, & quos nouerint,

& putauerint esse Meliores, & Habiliores pro vilitate, & Conseruatione dicti Collegij, & Exterminatione Falsariorum, & Committentium Falsum, omilla qualibet. Personarum Exceptione, Similitate, & Affectione, & precipue meliores Abbates, Cancuarios, & Notarios,

DE EODEM.

CAP. CCC. LXXXV.

ITEM, q. simile Sacramentum dabunt alijs Abbatibus, & Officialibus per eos eligendis, qui similiter etiam teneantur simile Sacramentum dare alijs nouis Officialibus, & sic successiue deinde seruetur.

Quid detur Notariis ex
plicitibus Instrumenta,
ex Authoritate, Vide luo
pra, cap. 77. IMBRE
VIATURAE, vers.
ET IN CASU, fol.
lio. 125. à Terq. & infra.
Sub Rubrica TAXA
TIONIS Mercedis, & c.
Cap. 401. VT TOL
LATVR, & c. IN
STRUMENTA
verò, fol. 134. à fronte,
in fine, & in Nouis. sub
Rubrica DECLAR
ATIONES, ET
CORRECTIONES
TAXAE, & c.
Cap. 217. STATV
TVR, & c. ITEM
PRO INSTRV
MENTIS, folio 123.
fronte in fine.

DE INSTRUMENTIS EXPLENDIS PER AVTHORITATEM.

CAP. CCC. LXXXVI.

INSTRUMENTIS expletis, & explendis per Authoritatem, scilicet, de quibus fuerint rogati Notarij Mediolanenses Defuncti, vel Absentes, credatur, & illa fides adhibeatur, quae adhibetur Instrumentis expletis per Notarios, qui de eis fuerint rogati, dummodò sint signata, seu subscripta per Abbates, vel duos Antianos Collegij Notariorum Mediolani, qui in eorum Subscriptionibus protestentur vidisse Imbreuiaturas eorum Instrumentorum, easque Imbreuiaturas cum expletis examinasse personaliter, & reperuisse tales Habentes Authoritatem Debitum suum fecisse in explendo ipsa talia Instrumenta, apponendo Annum, Diem, & Mensem Subscriptionis, in ipsa Subscriptione, ita tamen, quòd Habentes Authoritatem explendi, vt supra non sint exempti, quin teneantur Imbreuiaturas exhibere in Iudicio, & extra, & quòd, siue exhibantur Imbreuiaturae, siue non, nò retardentur Exequutiones Instrumentorum. **B**e nihilominus Instrumenta, suum sortiuntur Effectum.

Saluò, si contrarium apparet ex inspectione Imbreuiaturarum.

Et, nè prò Subscriptionibus faciendis per Abbates, vel Antianos, vt supra, imponatur graue Onus, Statuitur, ipsos taliter Subscribere Debentes, non computato Notario, qui habeat Authoritatem explendi, pro tali Subscriptione non posse recipere in totum, nisi Soldos duos Imperialiū, pro quolibet Capitulo scripto, & pro singulo Abbate, seu Antiano. Et de talibus Subscriptionibus fieri debeat nota in vno Libro Chartarum, tenendo per Officiū ipsorum Abbatum, vel Antianorum, deinde penes Successores suos in Officio.

Qui Libri, sine aliqua Solutione ostendi debeant Perentibus, & ubi non apparet ipsa Memoria super Libro, vt supra, nihilominus Instrumenta, suum fortiantur Effectum. Et ubi Instrumenta, quæ ex Authoritate fuerint expleta, non habuerint tales Subscriptiones Abbatum, vel Antianorum, vt supra, sed fuerint Subscripta per Notarium, qui habuerit Authoritatem, non censeantur propterea non valere, sed eorum Imbreuiaturæ Exhiberi debeant, prout Exhiberi debebant antequam superinde fieret Decretum, vel Statutum.

Et An lapsò tempore Statuto ad producendum Dec. 79. 4 6 7. col. pen. 75. non obit

DE EODEM.

CAP. CCC. LXXXVIIJ.

ITEM, ad releuandum Illos, qui habuerint producere Instrumenta, quæ fuerint expleta ex Authoritate à Productionibus Instrumentorum, per quæ Authoritas fuerit concessa explendi talia Instrumenta, vel Acta confecta à Notariis Defunctis, Statuitur, quòd Fides adhibeatur dictis tribus Matriculis, tenendis, vt supra, in quibus Habentes Authoritates, secundum formam horum Statutorum, descripserint, quòd Authoritates concessæ fuerint, vt supra, & Libri ipsi, semper pro productis in quibuscumque Causis habeantur.

De Poena Opponentis Aliquem non esse Notarium Vide supra, Capite. 82, ALLEGATIO, folio, 29. à tergo.

Quid si hant sine Iudice?
Gem. 28, 37. col. 3.
Idē Disponitur per Cōst.
sub. tit. DE TRAN
SVMPTIS FACI
ENDIS fol. 66, à finē,

DE TRANSVMPTIS FACIENDIS.

CAP. CCC. LXXXIX.

TRANSVMPTA fieri possint, & valeant coram quo-
cuncq Iudice competenti illius, coram quo Transumptum
fieri, petitur fucrit, dummodò inter sint etiam A bbates, vel
duo Antiani Collegij Notariorum Mediolani, & inter sint
duo alij Notarij Collegij, & postmodum Fides adhibeatur
Transumpto, quemadmodum Originali, dummodò habe-
at ipsas quatuor Subscriptiones, vltra Signaturam Iudicis,
apponendo Annum, Mensem, & Diem Subscriptionis, in
ipsa Subscriptionē.

Et fieri possit Transumptum sine aliqua Citationē, & ha-
beat pro solemniter facto,

Saluò, si contrarium appareret per inspectionem Imbreuiat-
uræ ipsius talis Instrumenti de quo factum fuisset Tran-
sumptum, vel per inspectionem alicuius publicæ Scriptu-
ræ, de qua factum fuisset Transumptum, de qua fieri possit
Transumptum, etiam seruatis, modo, & forma Suprascriptis,
quod Transumptum fieri possit, etiam de alio Tran-
sumpto, solemniter facto, & etiam de quolibet Instrumen-
to, ex Autoritate expleto, dummodò constet de Imbreuiat-
ura, aut, quòd habeat Subscriptiones, modo, & Forma,
Suprascriptis, vbi autem Transumpta fieri voluerint, aliter,
Seruata Forma Iuris, fieri possint, & valeant.

AUT QVOD, &c.
Hec Clausula non est in
Cōst. Ideo aduertatis.
De forma Iuris, habes in
Auth. Si quis in Alio
quo, vbi Bar. & Scriber.
Maximè las, in p. & 2.
col. C. de fden. Socy.
28, 18 7. 1^a, 2^a.

De Diebus festis, qui-
bus non redditur Ius, Vi
de suprā, cap. 110. AD
HOC, fol. 7, à fronte.

DE DIEBUS QVIBVS INSTRVMENTA ROGA-
RI NON POSSINT, ET IN QVIBVS DIEBUS
AVTHORITATES, ET DECRETA
INTERPONI VALEANT, ET CAET.

CAP. cccc.

IN Diebus Dominicis,
Incarnationis,
Natiuitatis, &

Circumcisionis Domini nostri Iesu Christi,

Epiphania,

Ascensionis Domini nostri Iesu Christi,

Natiuitatis, &

Assumptionis beatæ Virginis Mariæ,

Natiuitatis Sancti Ioannis Baptistæ,

Die festo Sancti AMBROSII huius Almæ Ciuitatis Mediolani Patroni, quod Festum celebratur, Die septimo Decembris,

Aliqua Instrumēta cuiusvis generis, & mancrici, & sub quocunq; vocabulo nuncupentur, in Ciuitate, vel Ducatu Mediolani, (Instrumentis

Testamentorum,

Codicillorum,

Vltimarum Voluntatum,

Pacis,

Dotium,

Matrimoniorum,

Sponsalicioꝝ,

Protestationum, & Consignationum, tam Bonorum Patrimonialium, quàm Pecuniarum, & aliarum Rerum, vbi ex lapsu Temporis, Periculum immineret,

Legitimationis,

Donationis,

Necnon illis, quæ fierent de ACTIBVS, ad voluntariam Iurisdictionem pertinentibus, ac

Instrumentis quibuscunq; CAMERAE, siue Statui Ducali pertinentibus, ac etiã

Instrumentis inter Personas ECCLESIASTICAS vel de Rebus Ecclesiæ, aut PIORVM LOCORVM, idest, Eleemosinariorum, & cuiuslibet eorū, dumtaxat exceptis)

ROGARI NON POSSINT. Sub pœna cuiuslibet NOTARIO contrafacienti, Florenorum viginti quinque Auri.

R iiij

Multa conceduntur contra Regulas Iuris vbi periculum est in Mora, vt late profequitur Hyppol. in pract. Crimin. §. p. col. 1. & seq.

applicandorum pro Tertia Parte Ducali Camere, pro alia Tertia Parte Collegio Notariorum Mediolani, & pro alia Tertia Parte Accusatori, pro singulo INSTRUMENTO, in dictis Diebus, aut aliquo eorum, ROGATO, EXCEPTIS, vt supra.

Et vltra, tale Instrumentum, in contrarium Factum, Ipso Iure, non valeat, & Notarius Contrafaciens, emendare teneatur interesse, Damnum Passio.

Quoddq; in omni Instrumento teneatur Notarius apponere certum Diem Rogationis ipsius Instrumenti, puta Die Lunæ, Die Martis, & cetera, & sub quo numero Dierum, sub pœna, vt supra, applicanda, vt supra.

Præterea Quilibet Iudicis, & seu Consul, Authoritates, & Decreta in Instrumentis quibuscûq; interponere possit, quolibet Die, etiam Feriato, exceptis tamē Diebus exceptuariis, vt supra, nec non etiā reseruatis Diebus festiuis, videlicet, Sanctorum Stephani, qui celebratur Die, xxvj. Decembris, Ioannis Evangelistæ,

Innocentium,

Sancti Siluestri, miss. 11. 12. 13.

Sext Diebus proximè præcedentibus Festum Paschæ Resurrectionis, & totidem post, miss. 14. 15. 16.

Duobus diebus proximè sequentibus Festum Paschæ Penitæcosten,

Die Purificationis Beatæ Virginis Mariæ,

Duodecim Apostolorum, miss. 17.

Sancti Laurentij, miss. 18. 19. 20.

Dedicationis Sancti Michaelis,

Festio omnium Sanctorum, quod celebratur, Die primo Nouembris, miss. 21. 22. 23.

Cæterisque Solemnitatibus, quas Dominus ARCHIEPISCOPVS Mediolanensis, in Dicecesi Mediolanensi, cum Clero, & Populo duxerit solemniter venerandas,

An Errorem circa Diem, & Indictionem, possint corrigere? Val. in Tract. de Tabell. n°. 47. fo. 227. vol. 3.

Per Const. sub tit. de feriis, §. IN DIEBUS, fol. 42. à fron. promissum est, qd Iudices possint interponere Authoritates in Diebus, quibus licitum est Notariis rogare Instrumenta.

ET TOTIDEM POST, ista verba addita sunt, sic Disponi, cap. 414. STATUTO, in Nouissimis fo. 140. à fronte, in fine.

TAXATIO MERCEDIS EXPLETIONVM
INSTRUMENTORVM, ET PVBLI-
CARVM SCRIPTVRARVM.

CAP. cccc. f.

VT tollantur Ambiguitates, & Difficultates, circa So-
lutiones faciendas Notarijs, pro habendis Instrumentis, &
publicis Scripturis, Statuuntur, & limitantur infra scriptæ
Taxationes, prout infra.

Primò, pro Rogatione, & Expletiōe vnius Simplicis Pro-
curæ ad Causas vnius Masculi, Parte Chartam, & Scri-
pturam soluent, & Notario ab eius, vel sui Procuratoris
Banco, seu Domo non recedente, Soldos tres Imperialiū.

Si fuerit pro vna Muliere, cum Consensu Agnati, Soldos
quatuor Imperialium.

Et pro vna Aetoria ad Causas, Soldos sex Imperialium, &
alibi abinde supra, iuxta Abbatum Discretionem.

Et pro Renunciatiōe, & Ratificatiōe Instrumentorum
prædictorum, debite referendo, totidem.

Pro vno Mandato simplici, vnius simplicis Claussulæ, Sol-
dos octo Imperialium, & abinde supra, vltra, vt supra, ad cō-
putum Soldorum trium Imperialium, pro singula Claussu-
la, Parte Chartæ, & Scripturam Chartæ, semper soluent, &
hoc, vltra Supra scriptos Soldos octo. Et pro Renunciatiōe,
& Ratificatiōe similis Instrumēti Soldos octo Imperialiū.

Pro vna Confessione, vel Liberatione, absq; alijs Narratiuis,
& Solemnitatibus Rei, vel Iuris valentis, à Libris centum
Imperialium infra, Soldos quinque Imperialium, Parte
Chartam, & scripturam soluent.

R. iiii

Quid, si vltra hanc Taxa-
tionem aliquid exigatur,
Videm Nouiss. cap. 217.
STATVITVR, nō,
fin. ITEM QVOD,
folio, 82. à frons. in princ.
De Taxatione Mercedis
Notariorum Causarum
Ciuilium, & Criminalium,
Daciorum, & aliorum,
Videm Nouiss. sub capi-
te, 216. NOTARIJ,
fol. 70. à froute in fine,
per totum.

Hæc Dictio PARTE
apposita est, & appone-
tur etiā infra in simili-
bus Casibus, sic dispo-
nente, cap. 217. STA-
TVITVR, in prin. fo-
lio, 80. à froute, in Nouis.

Et abinde supra, vsq; ad Libras quingentas Imperialium, Soldos decem Imperialium, Et abinde supra, vsq; ad Libras duasmille Imperialium, Soldos viginti Imperialium,

A Libris verò duabusmille supra, vsq; ad sexmille Libras, Libram vnam, & Soldos duodecim Imperialium, Et a Libris sexmille, vsq; in decem mille, Libras tres Imperialium, Et abinde supra, pro quacuncq; quantitate, Libras quatuor Imperialium.

Et hæc omnia ad Banchum, & nō habita alia faricha, & absq; alijs Narratiuis, & Solemnitatibus, Si vero alibi, quā ad Banchum, vel ad Domum Notarij, soluatur, tām pro presentī Instrumento, quā pro alijs quibuscuncq; Instrumentis, vltra Mercedē Taxatam, Merces Andararum, & Temporis perditionum, si accider, Abbatum Arbitrio.

Pro vna Inuestitura temporali simplici, videlicet, absq; alijs Narratiuis, & Solemnitatibus Rei, vel Iuris valentis, à Libris Centum Imperialium infra, Soldos octo Imperialium, Et abinde supra, vsq; ad Libras quingecentum Imperialium, Soldos duodecim Imperialium, Et abinde, supra, vsque ad Libras duasmille Imperialiū, Soldos triginta duos Imperialium, Et abinde supra, vsq; ad quācuncq; quantitatem, Libras quatuor Imperialium, semper Parte Chartam, & Scripturam soluente, & æstimeretur Res valere ad Computum, de quinq; pro Centenario, eius Redditus in Anno.

**CORRECTVM
EST.**

Vtin Nouiss. d. cap. 217.
STATVITVR, &c.
ITEM, fol. 80, à fion.

CORRECTVM,
Vthabetur in Nouiss. ut
suprà proximè,

Ex ordinatione Collegij
Soluatur Soldi quatuor,

Et, si fuerit Emphyteotica, siuè in vim Locationis, siuè Recognitionis Emphyteotice, siuè tamen Pactus Rei, vel Iuris, valentis, à Libris ducentum Imperialium infra, Soldos viginti Imperialium, Parte Chartam, & Scripturam soluente, Et abinde supra, vsque ad omnem quantitatem, vltra, vt supra ad Computum Soldorum duorum Imperialium pro singulo Centenario Librarum Imperialium.

Et pro Ratificatione, & Renūciatione dictorum Instru-
mentorum, Solds octo Imperialium,
Et semper æstimetur Res valere ad Computum quinque
pro Centenario eius Redditus in Anno.

Pro vna Simplici Obligatione, absq; alijs Narratiuis, & So-
lemnitatibus, pecuniæ, siue Rei, vel Iuris valentis, à Libris
Centum Imperialium, infra Solds quinque Imperialium,
Parte Chartam, & Scripturam soluente.

Et abinde, supra, vsq; ad Libras quingentas Imperialium,
Solds decem Imperialium, Et abinde supra, vsq; ad Libras
decem mille Imperialium, Solds quinque Imperialium pro
singulo Centenario Librarum, Et abinde, supra, vltra, vt
suprà, Solds duos Imperialium pro singulo Centenario
Librarum Imperialium.

Et hæc omnia ad Banchū, & non habita alia Faticha, & absq;
alijs Narratiuis, & Solemnitatibus.

Si verò aliter, disponatur prout in fine Taxationis Mercedis
Confessionis, superius scriptum est.

Pro vno Introitu Authoritate propria, vel Iudiciaria, super
vna, vel duabus Proprietatibus, in eadem Parochia
consistentibus, & intra Portas Ciuitatis Mediolani, vel su-
per Rebus mobilibus, in Locis prædictis, Solds sex de-
cim Imperialium, Parte, Chartam, & Scripturam Chartæ,
semper soluente, Intra verò Redefossam Ciuitatis, Solds
viginti Imperialium, Et si Proprietates essent plures, vel in
diuersis Parochijs, tunc abinde supra, & vltra, vt supra
Abbarum Arbitrio.

Et pro Renūciatione similium Instrumentorum, Medie-
tatem eius, quod dictum est in præsentis Capitulo,

Pro vna simplici Venditione,
 Siue Cambio,
 Siue Datione.
 Seu Assignatione In Solutum, vel in premium Emancipa-
 tionis,
 Diuisione,
 Fraternitate,
 Communicatione,
 Dote, vel Augumento Dotis, tam Denariorum, quam Pro-
 prietatis, vel aliter,
 Protestatione Parafrensialium,
 Cessione, Titulo Venditionis Rei, vel Iuris valentis, à Li-
 bris centum infra, ad BANCHVM Notarij, vel ad DO-
 MVM eius Habitationis, & absq; aliquibus Pactis, & Nar-
 ratiuis, Soldos viginti Imperialium, Saluo, vt infra, & per
 CIVITATEM, intra Portas, Soldos vigintiquatuor Im-
 perialium,
 A Libris verò centum Imperialium supra, vsq; in Libris
 trecentum Imperialium, AD BANCHVM, vt supra, &
 INSTRUMENTI SIMPLICIS, vt supra, Libram
 vnam, & Soldos duodecim Imperialium, Et per CIVITA-
 TEM Soldos quadraginta Imperialium,
 A Libris verò trecentum Imperialium supra, vsq; ad Libras
 tresmille, ad computum superscriptum, singulariter refe-
 rendo, & vltra, vt supra, etiam ad Computum SOLDORVM
 decem Imperialium pro singulo CENTENARIO
 Librarum Imperialium dicti pluris valoris,
 Et abinde supra, vsq; ad omnem QVANTITATEM, ad
 computum, vt supra, singulariter referendo, & vltra, vt su-
 pra, pro illo pluri, ad computum Soldorum QVINQVE
 Imperialium pro CENTENARIO Librarum dicti pluris,
 Parte Chartam, & Scripturam semper soluentem.

Intellegatur, q; Respectu
 Diuisionis, habeatur Ra-
 tio solummodò Aestima-
 tionis super Medietate
 Honorum Diuisorum,
 ut habetur in d. cap. 217.
 ff. ITEM IN CA-
 PITULO fol. 80, à
 fronte, circa finem,

a Geo R. 9. p. 100
 a Geo R. 9. p. 100
 a Geo R. 9. p. 100

Et pro Ratificatione talium Instrumentorum Soldos decem Imperialium.

Et hæc omnia, Saluo semper, vt infra, videlicet, quod, si dicta talia Instrumenta de quibus in præsentî Capitulo fit mentio, essent cum aliquibus alijs Solemnitatibus, vel Narratiuis, vltra Solemnitates de Iure apponendas, quod tunc, vltra Precia suprascripta habeatur aduertentia per dictos Abbates, qui iuxta eorum Discretionem, super hoc habeant Taxationem condignam, vltra, vt supra, facere.

CORRECTVM;

Vt in Nouis, d. cap. 117.
& folio, 80, à fide in fin.

Pro Instrumento Transactionis, vel Pactorum, seu Societatis ad Computa suprascripta, singulariter referendo, prout supra, dictum est, superiori Capitulo.

Sed, quia difficilis, & frequens est, ac prolixus, & grauis, hic Titulus Transactionum, & Pactorum, nec aliter posset Taxari, nisi oculis, tales Transactiones, & Pacta subiciantur,

Ided, etiam, abindè supra, & vltra, vt supra, singulariter referendo, conuenienter provideatur, & satisfiat, iuxta Dominorum Abbatum Discretionem, & Taxationem, secundum Facti, & Negocij Qualitatem, & Laborem.

Pro Instrumento verò Donationis, & Cessionis titulo Donationis, Soluatur duplum eius, quod dictum est supra, de Instrumentis Venditionum, & Cambiorum.

INVTOTTA ROD
et 1. quod inueniatur in 17
vol. MVITVATZ
apud 8. in 17. 17. 17.

Pro Instrumento Socedii, quoniam diuersarum sunt manerierum, si fuerit à Libris quinquaginta Imperialium inclusiue infra, ad Panchum, vel Domum Notarij, Soldos decem Imperialium, à Libris verò quinquaginta Imperialium supra, vsq; in Libras ducentum Imperialium, Soldos sexdecim Imperialium, & abindè supra, vsq; ad Libras quinquaginta Imperialium, Soldos viginti Imperialium, soluendo,

ut suprà, & abindè suprà, pro quacunque quantitate, Soldos trigintaduos Imperialium, Parte Chartam, & Scripturam Chartæ semper solvente.

Pro Instrumento Emancipationis simplicis, vel Solemnis Licentiæ generalis per Patrem Filio factæ, vel Depositionis, Soldos viginti Imperialium, Parte solvente Chartam, & Scripturam Chartæ, ad Banchum, vel Habitationem Notarij, & si alibi, vel cum alijs Conditionibus, & Pactis, abindè suprà Abbatum Arbitrio.

Pro vna simplici Diuisione Crediti inter Debitores, etiã si in ea adesset Liberatio vnus ex Debitoribus, Denunciatio-
ne, Aditione, vel Repudiatione vnus Hereditatis, per
Maio-rem ætatis, Simplici Protestatione Caducitatis, Sol-
dos sexdecim Imperialium.

Pro vna Prorogatione Compromissi, vel Termini alicuius
Solutionis, Electione Notarij, Assumptione Tertij, vel Co-
fidentis, Soldos quatuor Imperialium, Parte Chartam, &
Scripturam solvente.

CORRECTVM,
Vrin Nouis, d. cap. 217.
STATVITVR, fol.
lio, 60, i tergo, in princip.

Pro vno simplici Compromisso, vel Appellatione à Senten-
tia ad Banchum, vel in Broeto Soldos sexdecim Impe-
rialium, Parte Chartam, & Scripturam Solvente,
Et, si alibi, intus Portas, vel cum aliqua Solemnitate, vel Pa-
ctis, vel Confessionibus, abinde suprà, Abbatum Arbitrio,
Et pro Ratificatione, vel Renunciatione similium, Soldos
octo Imperialium.

Pro vno Testamēto, seu Codicillo, vel vltima Volūrate, Ar-
rogatione, & Adoptione, ac Legitimatione, ad succedendū
in Hereditate, vel facultatis succedēdi à Libris quinguentiū

Imperialium infra, in Ciuitate, Ducatum vnum, & abinde
suprà, vsq; ad quantitatem Librarum decemmillium Imperia-
lium, ad computum Soldorum decem Imperialium, pro
centenario Librarum, & abinde suprà, pro omni quantitate,
Soldos sex Imperialium pro centenario; vsq; ad summam
Ducatorum centum, valoris Librarum quatuor Imperiali-
um, pro Ducato, cuiuscunq; valoris sit, computata Acti-
matione Legatorum, simul cum Hereditate.

Et, si post factâ Solutionē, vel Expletionē, idest Alicui Datâ,
talis Testamēti, modo, quo suprà, Heredes, vel Legatarij pos-
tulauerint Legata, tunc Notarius teneatur ea explere Le-
gata, sine aliqua Solutione, excepta Solutione Scripturæ.
Si verò prius postulauerint Expletionem Legatorum, tunc,
ille, qui voluerit, & sibi dari velit aliquod Legatum, vel Ca-
pitulum, tunc, pro ipso Legato, si erit à libris centum Imper-
ialium infra, soluat Soldos viginti Imperialium, & abinde
suprà, vltra, vt suprà ad Computum Soldorum decem Impe-
rialium pro centenario, dicti pluris valoris, Parte soluē-
te Chartam, & Scripturam,

Et, q; Notarius, eo casu, non teneatur explere Institutionem
Heredis, nec Substitutionem,

Et, q; Legatarius habeat Regressum contra Heredem Scri-
ptū, pro Consequutione Denariorum per eum Solutorum
pro Expletionem sui Legati, Si Hereditas est Soluendo.

Salud, q; si Hæres Institutus, etiam esset Hæres ab Intesta-
to, & Legatarius esset Descendens Testatoris, quod so-
lummodo soluat Medietatem eius, de quo, suprà dictum est.

Et, si post Expletionem Legatorum, Hæres voluerit Exple-
tionem totius Testamenti, tunc Hæres, pro Expletionem Le-
gatorum nihil soluere teneatur, nisi Chartam, & Scriptu-
ram, & non vltra.

Ita, quod in Expletionem totius Testamenti, tam Institutio-
nis Hereditatis, quam Legatorum, & Fideicommissorum,

CORRECTVM,
EST HOC STA-
TVTVM,
Vt in Nouis. d. cap. 217,
& folio. 80. à verso. & 4.
ITEM SUPER,

& quorumlibet Particularium, Solutio non possit excede
re Summam Ducatorum centum, vt suprà, in totum,
Idem seruetur quòd non possint de Rogatione alterius cu-
iusuis Contractus, Ad summum, Accipere plusquam Sum-
mam prædictam Ducatorum centum.

Pro vna Blectione vnus Præsbyteri, cum suis opportunis
Solemnitatibus intrà Ciuitatem, Ducatum vnum, Parte
Chartam, & Scripturam soluente.

Pro vna Simplici Professione vnus Monialis, siue Fratris,
qui, vel quæ recipietur in aliquo Monasterio, Soldos sexde-
cim Imperialium, Parte Chartam, & Scripturam soluente.

CORRECTVM,
Vt in Nouiss. d. Cap. 217.
§. 1. ITEM, in fo. 60.
à tergo circà finem.

Pro vna Tutela, vel Cura, seu ipsius Confirmatione vnus
Minoris, seu Absentis, vel Mentecapri, seu Furiosi, vel vni-
us Hereditatis, vel Bonorum, vel Rei, vel Iuris valentis,
à Libris mille Imperialium intrà, Soldos triginta Imperia-
lium,

Ex pro Repertorijs Iuris adeundi, vel repudiandi Heredita-
tem, cum ea Additione, vel Repudiatione, Soldos duode-
cim Imperialium, soluendo, vt suprà,

Ex pro Repertorio Bonorum, & Iurium, Soldos duodecim
Imperialium, soluendo, vt suprà. A libris verò mille suprà,
ad Computum Soldorum duorum Imperialium pro cente-
nario, vltra, vt suprà.

Pro Renunciatione verò similium Instrumentorum, Soldos
sexdecim Imperialium. Si verò Cura specialis fuerit ad plu-
res Specialitates, habeat, vt suprà, & vltra ad Computum
Soldorum quatuor pro qualibet Clausula, Parte semper
soluente Chartam, & Scripturam Chartæ.

Pro Arbitramentis, Declaratione, vel Sententia, Quartam Partem Salarij debendi Proferenti, seu Proferentibus Arbitramenta, vel Sententiam, seu Declarationem, vel Pronunciationem, ad Rationem Librarum duarum Imperialium, pro singulo centenarij, Rei, vel Iuris eius, pro quo Arbitratur, seu Sententiarur, seu pronunciarur, vel declaratur, vt supra, & hoc Parte, Chartam, & Scripturam Chartarum, ac Ordinem Sententiarum, solvente.

Ita tamen, quod si Notarius teneatur explere prædicta vtriusque Parti illa requirenti super Salario antea Soluto pro Rogatione ipsorum, Ipso secundo Requirente ipsam Expletionem, solvente Notario Soldos duodecim Imperialium pro eius Mercede Examinandi, & Subscribendi, & solvente Chartarum, & Scripturam.

Et, si ulterius Expletio requiretur, seruetur prout infra. Et, si contingeret Arbitramenta, seu, vt supra, expleri, seu haberi velle per aliquem alium, qui dictum Salarium non soluisse, & hoc Notario satisfacto, prout supra, quod tunc, post ipsam Satisfactionem, & non aliter, Requireti, vt supra, expleatur, eo solvente Chartam, & Scripturam, & abinde supra, Rei, vel Iuris, valentis, à Libris centum Imperialium infra, Soldos decem, & abinde supra, ad Computum supra scriptum, & ultra, Soldos duos Imperialium pro singulo Centenario Librarum.

Et, si explerentur Illi, qui Salarium soluisse, quod tunc expleatur sibi pro quarta Parte Precij eius, quo sibi alias expleta fuerint, eo semper solvente Chartam, & Scripturam.

Instrumenta verò, quæ explebuntur per Auctoritates, Soluantur iuxta Taxationes prædictas, & Notarius, qui habuerit Auctoritatem, habeat dimidiam Partem Mercedis talis Expleturæ, & aliam habeat Hæres Notarij, qui rogatus fuerit tale Instrumentum, & seu ille, ad quem spectabit.

ITEM QVOD DE PACE, fol. 93. à tergo.

CORRECTVM.
Vt in Nouis d. Cap. 117.
STATVITVR,
fol. 90. à tergo. in fine,
& fol. 91. in princ.

ADDE
Pro pace, vel Remissionem Delicti, vel Delictorum, Notarium non posse habere pro Rogatione, & Expletionem ipsius Instrumenti ultra sol. 12. Imperialium, Vt in Nouis d. Cap. 117. STATVITVR, Verfic.

Item, quod si contingeret aliquem Notarium conduci ad aliquid quod conficiendum Instrumentum, extrà Redefossium Mediolani, vel Terram suam, in qua habiret, vt puta Introitus, vel Alterius modi Instrumenti, quod tunc datur sibi, vltra ea, de quibus fit mentio, ad computum Soldorum duorum Imperialium pro singulo Milliari.

Et vltra, luteris, Cibi, & Potus, ac Dormitus, & Equi expensæ sibi opportuna fiant.

Si verò facto itinere, impeditus in Loco, quo iuerit, vel ibi remanserit prout accidit per vnam Diem, vel duas Aliquæ expectando, vel ad Bona aliqua, hinc inde per Territorium eundo, vel aliud faciendo, quod tunc pro tali tempore Occupationis præmissæ, sibi vltra, vt supra, taxetur ad Computum Soldorum viginti Imperialium, singulo Die, quo impeditus steterit, vt supra, & hoc, vltra præmissas Expensas,

Item in Causis Compromissorum, vel aliter in quibus Notarij eligantur ad Acta Causæ, pro singulo Terminò, Denarios tres Imperialium, pro Parte, & pro singula Productione Actus, vel Memoria, Soldum vnum cum dimidio Imperialium.

Correctum, vt in Nouis,
d. cap. fol. 8. i. à fronte.

Item pro Infiltratura cuiuslibet Actus, nihil; Et pro singulo Folio Processus, ad Rationem linearum vigintiduarum pro Pagina, & verborum quinque pro linea, Soldum vnum, & Denarios sex Imperialium, Scripturam Processus, Notario solente.

Item, quoniam Instrumentorum, Rogatio est innumerabilis, & diuersimodo, ac diuersis nominibus Instrumentorum fit, & multum longum, de reliquis, vltra, vt supra, esset narrare, & impossibile taxare, nisi oculis videretur.

Ideo Taxatio præmissorum secundum modum prædictum, & etiam

& etiā dictorum reliquorum Instrumentorum Discretio, ni præfatorum Dominorum Abbatum, relinquatur, quoniam eis Attributa est præmissæ Jurisdictionis, iuxta Negocij, & Facti qualitatem, Et sic etiā cogere possint quamlibet Personā, quæ expleri faceret aliquod Instrumentum, ad illud recipiendum, & habendum, & per modum superscriptum, Notario de Mercede sua Instrumentorum prædictorum satisfaciendum.

Item, quod valor Rei, vel Iuris, pro quo fient Instrumenta, de quibus supra, semper esse intelligatur, ad Computum de quinque pro centenariis, videlicet Libræ centum Imperialium pro qualibet Intrata Librarum quinque Imperialium, vel Rei eiusdem valoris.

Et, si in Bladis, vel Leguminibus, vel Vīno, vel Mixtura, unito bono Tempore, cum malo, & malo cum bono, ad Computum Librarum duarum Imperialium, pro singulo Modio Mixture, & Frumentum, & Legumina, ad Computum Librarum trium Imperialium, pro singulo Modio, & Vīnū, ad Computum Soldorum trigintaduorum Imperialium pro Brenta.

Et, sic tollitur Dubietas Aestimationis ipsius Rei.

Item, quod expletis semel Instrumentis superscriptis, vel alio eorum, exceptis Instrumentis Testamentorum, vel Arbitratorum, vel Sententiarum, si postea acciderit etiā ipsum tale Instrumentum requiri per illum, qui primò habuisset, teneatur dare Notario quartam Partem illius, quod habuisset ex prima Expletura ipsius Instrumenti, ultra Chartam, & Scripturam.

Et, si requireretur per alium, qui non habuisset ipsum Instrumentum, aliquavice, teneatur soluere Chartam, & Scripturam, & etiā tantum, quantum soluisset ille, qui primò expleri fecisset ipsum Instrumentum.

Aduerte ne quandoq; tra-
das Instrumentum ex-
pletum Alicui, & deindè
velis petere Mercedem,
Quia tibi non crederetur,
Nec poteris allegare non
esse ab eo satisfactum, sic
disponen. d. capit. 217.
¶ **ITEM QVOD**
EXPLETIS, fol. 1.
à tergo, Ideo sic Caues.

CORRECTVM,
Vt in Nouis, d. cap. 217.
¶ **ITEM QVOD**
fol. 10.º finem, à fronte.

CORRECTVM,
Vt in Nouis, sub cap. 217.
STATVITVR,
ITEM IN CAP,
fol. 10.º à fronte, ad fin.

DE NOTARIIS ELIGENDIS AD
RECEPTIONEM TESTIVM.

CAP. cccc. ij.

ELIGANTVR de cetero Notarij de Collegio Notariorum Mediolani, qui teneant eorum Banca in Broletto, ad recipiendos Testes examinandos in Ciuitate Mediolani, in Causis ciuilibus, per Dominos Abbates Collegij Notariorum Mediolani, adhibitis etiam duobus Antianis, vel duobus ex antiquioribus Caussidicis Mediolani, facta prius, per ipsos Abbates, & Confocios diligenti Examinatione de Idonitate, Sufficietia, Integritate, & Bona Opinione ipsorum Notariorum eligendorum, Qua electione sic facta, approbentur per ipsos Abbates, & Socios, & de eorum Approbatione fiat publica Scriptura in Actis Officij ipsius Collegij.

Qui Notarij eligendi, sint maiores annis viginti quinque, nec sufficiat quod alijs laudati fuerint ad omnia, nisi etiam post Aetatem Annorum viginti quinque fuerint approbati, vt supra, qui habeant recipere quoscunque Testes examinandos in Causis ciuilibus vertentibus coram quocunque Iudicante, Magistratu, Delegato, vel Consultore, seu quocunque alio Officiali in Ciuitate Mediolani.

Et, qui Notarij posteaquam approbati fuerint, intelligantur habere Qualitates suprascriptas, Saluo, quod Notarius, seu Cancellarius Collegij Notariorum Mediolani, possit examinare Testes examinandos in Causis vertentibus coram ipsis Abbatibus, seu eorum Antianis.

Pro qua quidem Approbatione, & Laudatione facienda, vt supra, nihil accipi, nec haberi possit.

Et predicta non habeant locum in Causis Compromissi, nec etiam vbi aliter de voluntate Partium, seu Agentium pro eis, actum fuerit circa ipsam Examinationem, ac Notarij, seu Notariorum eligendorum, & Receptionem Testium.

SI contingat recipi Testes in Ciuitate Mediolani quando Causa, Lis, vel Questio Civilis sit de Parte, ad Partem, Producēs Capitula probē, tempore, quo, producuntur, nominare teneatur quatuor Notarios de pilastro, qui sint electi iuxta formam presentium Statutorum, ex quibus, Pars aduersa vnū eligere teneatur, & si Pars aduersa recusaue- rit eligere vnum ex ipsis Notarijs, tunc Iudex, vel Delegatus, seu Consultor, vel Arbitrator, seu alius Officialis Causse in qua, sunt recipiendi Testes, in Contumaci- am, vel Negligentiam Partis aduersae, vnum ex ipsis No- tarijs eligere teneatur.

CORRECTVM;
Vt in Nouis, d. capit. vs.
ITEM IN CAP. I.
TVLO, fol. 88, à fron-
te, in fine,

Qui Notarius, hoc modo, Electus, interroget, & examinet ipsos Testes, & eorum dicta, & teneatur, ac debeat super quolibet Capitulo, ore tenus facere Testibus omnes Inter- rogationes, quę fuerint necessarię Declarationi Testifica- tionis, & omittere superfluas Interrogationes,

Quibus Interrogationibus diligentē factis, & diligētē au- ditis, & intellectus, scribantur verba substantialia, & Ratio- nes responsonum substantialium, quę per Testem dictę fuerint, breuibus verbis,

Et dictus Notarius, habeat pro sua Mercede, à Producente ipsos Testes Imperiales vndecim, pro quolibet Folio, ultra Papirum, congruē, & ordinatē scripto,

Intelligatur vero congruē, & ordinatē scriptum, si sit Linearū vigintiduarū, pro quolibet Folio, & pro qualibet Linea sint ad minus, Literę quinquaginta, non cōputatis Titulis, nec Abreuiationibus, aliter nō intelligatur cōgruē scriptū.

Notarius autē ipse, teneatur, sine alia Solutione, vel Pecunia, dare ipsos Testes, raliē Scriptos, vt suprà, sua manu propria subscriptos, cum suo signo Tabellionatus Parti ip- sos Testes producenti,

Si verò Pars, cōtrā quam producti fuerint ipsi Testes, voluerit Copiam ipsorum Testium, Notarius dictorum Testium, Copiam det Parti aduersę, tot Linearum, & tot Verborum, vt suprà, pro Denarijs septem, pro singulo Folio,

Ex quibus Denarijs, Notario tres Denarij pro Scriptura dentur, reliqui dentur Parti, ipsos Testes producenti, Notarius autem cum suo signo, vt suprà, teneatur subscribere manu sua propria Copiam, quę Parti aduersę dabitur, & etiā ponere ipsos tales Testes in Bazijs Prothocollorum Testium, seu Testificantium, eius manu propria subscriptos, cum eius Signo, quas penes se retinuerit, Quibus Prothocollis Fides adhibeat sicut alijs Imbreuiaturis Notariorū.

In quibuscunq; verò, Causis Civilibus, à Libris viginti quinque Imperialium suprà, non possint recipi Testes sub quocunque Magistratu, Iudicēte, Vicario, vel Officiali, & precipuē corā Abbatibus, & Consulibus Mercatorum, & Thebaldo de la Padella, & Socijs, per alios, quā per ipsos Notarios Pilastrī, Alioqui, ipsis Testibus nulla fides adhibeatur in Iudicio, nec extrā, Notariusq; his non obtemperans, condemnatur per Abbates Collegij Notariorum Mediolani in Libris viginti quinque Imperialium, applicandis Collegio Notariorum, pro Medietate, & alia Medietate Accusatori.

Quę quidē Condemnatio exigī possit, etiā per Personalem Detentionem, remota omni Appellatione, Quercela, & Nullitate,

Idem in omnibus, & per omnia, Locū habeat, & seruetur, si Testes recipiantur supēr Petitione, siuē supēr Requisitione, vel supēr aliquo existentibus in Iudicio,

Idem obseruetur per Notarios habentes recipere Testes in Causis, quę vtri contingunt in Terris, & Locis Ducatus

Mediolani, Habentibus Iurisdictionem, quoad Solemnitates, & alia obseruanda per dictos Notarios de Pilaistro, singulariter, & debite referendo.

DE EODEM.

CAP. cccc. iiii. f.

ABBATES Collegij Notariorum Mediolani, postea, quam per eos facta fuerit Laudatio, & Approbatio Notariorum deputandorum ad recipiendos Testes teneantur cogere ipsos Notarios ad iurandum, & iurent ad sancta Dei Evangelia, manu corporaliter tactis Scripturis, attendere omnia illa, quae in Statuto praecedenti continentur, & non Scribere, nec scribi facere Interrogationes, nec Responiones superfluas, sed solummodo eas, quas crediderint facere ad Causam.

Alias non liceat Alicui Notario recipere Testes, nisi prius praestito dicto Sacramento, & ultra incurrat penam Soldorum viginti Imperialium, quam incurrat, Ipso facto, ille Notarius, Ex exigatur ut supra, si maiorem Solutionem receperit, quam contineatur in praecedenti statuto, pro quolibet Folio, pro quo, maiorem Solutionem receperit, in quo, non esset dictus numerus Linearum, & Literarum.

DE EODEM.

CAP. cccc. v.

ITEM, quod omnes, & singuli Notarij recipientes, & qui recipere voluerint Testes, ut supra cogantur iurare, & iurent, & ut supra, quod ipsi, per se, nec eorum, nec alicuius eorum summissas Personas, directe, nec per indirectum, non dabunt, nec promittent aliquid alicui Iudici, Procuratori, nec Notario, nec alicui alij Personae, pro aliqua Receptio-
ne Testium sibi committenda, nec commissa, & si contrafecerint incurrant penam Perjurij, & ultra incurrant penam

Soldorū viginti Imperialium, pro quolibet eorum, & quolibet vice, applicandam Collegio Notariorum, pro Medietate, & pro altera Medietate Communi Mediolani, exigendam, vt supra.

DE EODEM,

CAP. cccc. vj.

ITEM, quod suprascripti omnes, & singuli Notarii recipientes, & qui recipere voluerint Testes, vt supra, signent ordinatē, & intitulent cum Signo suo, & Nomine, & Cognomine suo Folia Testium, sub pēna Librarum quatuor Imperialium, applicanda dicto Collegio, pro Medietate, & pro altera Medietate Communi Mediolani, exigenda, vt supra,

DE EODEM,

CAP. cccc. vii.

ITEM, quod Notarii, qui suspensi, & privati sunt, & futurum suspendentur, & priuabuntur ab Arte Notarię, occasione alicuius Falsitatis, per eos commissę, sint, & ipso Iure, intelligantur suspensi, & privati ab Officio Procurationis, & Receptionis Testium, & etiā, ab omnibus Officijs, & Beneficijs publicis Communis Mediolani.

RUBRICA GENERALIS

DE EXTRAORDINARIIS CIVILIVM.

DE CESSIONIBVS BONORVM.

CAP. cccc. viii.

SI quis voluerit de cetero cedere Bonis suis, cedat in publica Concione, quę fiat corā Potestate Communis Mediolani, vel eius Vicario, vel Consulibus Iusticię, de Die, pro alijs Negocijs, Campanis pullaris,

De Iuris Cessionib⁹, Vide infra ca. 445. SI QVIS fol. 115 o. a terq. & in alijs sequen. Sub Rub. de IURIS CESSION.

Flebile, & Miserabile Auxilium J. pen. & fin. C. Qui Bon. Ced. poss.

Regulariter Quilibet cedat, saltem in. 13. Casibus secundum Ias. In. §. 6. col. 2. seq. Inst. De Action.

Ita, quod, qui cedit, Nudus sit, & Discalciatus, non habens aliquod Vestimentum, vel velamen, excepta Serrabula, & sic ascendat suprà lapidem existentem super Palacio magno Broletti Cômunis Mediolani, antequàm Potestas, vel eius Vicarius, vel Consules recedant, à Cõcione, & in dicta Cõcione debeat stare, à principio Ascensus ipsius Potestatis, vel eius Vicarij, vel Consulum, vsq; ad finem Descensus, si nẽ aliquo velamine in Capite, vel alibi, in publico, vt suprà. Et aliter Cessio facta, NON VALEAT.

Quæ tamẽ Cessio fieri non possit contrà Mercatores descritos, habentes Exequutiones Personales ex forma Statutorum, vel Ordinum ipsorum Mercatorum, Nec etiã possit fieri per Colonos, Parcarios, Fictabiles, nec Molnarios, nec Aliquos de sua Familia, in præiudiciũ Domino- rum Habetiũ contrà eos Exequutiones Personales, nec etiã contrà Fideiussores, nec Illos, qui pro alio se obligauerũt, de quibus fit mētio in infra scripto Statuto de FIDEIUSSCORE EXONERANDO, nec possit fieri per Emphiteotã Cessio, contrà quẽ possit fieri Exequutio Personalis.

Quod est infra, cap. 41.
AD PETITIONEM,
à tergo fol. pre-
fati, in punc.

DE EODEM.

CAP. cccc. ix.

CEDENS Bonis suis, teneatur, & debeat in dicta Cõcione iurare coràm vno ex eis Iudicentibus, antequàm faciat dictam Cessionem, de consignando, Bona fide, omnia Bona sua Creditoribus suis, & ea designare, & repertũ fuerit eum aliqua oculasse, Cessio per eum facta ei non profit.

DE EODEM.

CAP. cccc. x.

QVILIBET volens cedere Bonis suis, antè Cessionẽ, per tres Dies, teneatur, & debeat per se, vel per Procuratorem suum, aut aliam interpositam Personã, dare in Scriptis

S iiii

Domino Potestati Mediolani, vel eius Vicario, vel Consulibus Iusticiis, omnia Nomina Creditorum, & Debitorum suorum, & Quantitates, & Res, & Iura debita, seu debitas, & omnia Bona mobilia, & immobilia, quae habet, à valore Soldorū viginti Imperialiū suprà, Et facere Citari oēs Creditores suos, ut veniāt corā iplo Domino Potestate, seu eius Vicario, vel Consulibus, ad videndū prae dicta, per eum in Scriptis data, Et, si repertū fuerit eum in praedictis defecisse, non teneat Cessio in praeiudicium Creditoris non Citati.

DE PROCESSIBVS MALEFICII, ET FIDEIVSSORIAE FACIENDIS SECVNDVM ORDINEM CAUSSARVM CIVILIVM.

CITATIONES, & Processus Maleficij, & Fideiussoriae, fiant, & fieri possint secundum Morem Citationum Caussarum Civilium, & valeant, licet non sit seruatus Ordo Citationum Caussarum Criminalium.

Vide suprà cap. 7, BAN
NVM, fol. 7, à fronte,
in fin. & cap. 19, BAN
MITI, fol. eo. à tergo.

QVOD MALEFICIVM, ET FIDEIVSSORIA APPELLETVR DEBITVM.

STATVITVR, quod Maleficium, & Fideiussoria appellatur Debitum.

Quis propriè dicatur Fideiussor, Dec. Cons. 266, col. 1. & 2, ad fin. Et, si possit Renouari Inuito Creditore, latè Hyppol. de Fideiuss. in 10. q.

Quid, si diu steterit in Obligatione, an possit petere se exonerari? glo. in l. si p. ea. C. Man. Alex. in l. facere possit. fol. Matr. Bal. 26, & 25, lib. 4.

DE FIDEIVSSORE EXONERANDO.

AD Petitionem eius, qui pro alio fuit, vel erit Fideiussor, vel Intercessor, vel Principalis Debitor, pro Pecunia, vel alia Re, credita, vel, qui pro Alio, mutuo acceperit, vel fuerit Confessus recepisse, vel eius Heredis, teneatur, & debeat ille, pro quo fuit Fideiussor, Intercessor, vel Principalis Debitor, vel, qui pecuniam pro aliquo acceperit, vel

confessus fuerit accepisse, & suis Hæres, si eidem præceptum fuerit per Iudicentem, vel Alium, de Mandato Iudicis, infra triginta Dies proximè futuros, soluere, vel eum, & eius Hæres exonerare, à prædictis, siue pro eo soluerit, siue non, & siue Ius cessum acceperit, siue non.

Quod præceptum facere Iudex teneatur ad Instantiam eius, qui se petit exonerari, Et, si quis ad hoc Citatus, nō comparuerit, vel si eidem præceptum fuerit, & non obseuauerit, in Banno ponatur de FIDEIVSSORIA, in quo præterea, elapsis octo Diebus, nisi infra ipsum Terminum soluerit, vel exonerauerit, vt supra.

Et quando eundem soluerit, vel exonerauerit, vt supra, ipso Iure, intelligatur esse exemptus de ipso Banno, nec ipsum Bannum eidem præiudicet.

Et quilibet Notarius ipsius Officij possit ipsum cancellare, etiā sine Præcepto aliquo, & quod Bannum tale sit, quod vigente ipso Banno, dictus Bannitus non admittatur, contra aliquem, in Ciuili, ad Petitionem sui Iuris, nisi volente eo, quem exonerare tenetur, & possit personaliter capi, & de Bonis suis capi, robari, contestari, saxiri, & Sequestrari, & in Possessionē eorum intrari, etiā absq; alio Processu, vel solēnitate, non obstante Collocatione Caussarum, vel Capionum, vel Diebus Mercati, nec aliquo Iure in contrarium loquente, & omne Damnum, & iniuria, datum, vel facta, in Rebus, & non in Persona eius, perpetuò remaneat impunitum, & impunita.

Et prædicta non habeant Locum in eo, qui fuerit Fideiussor, seu Intercessor alicuius Castellani, vel alterius Officialis, Ratione dictæ Castellaniarum, vel Officij, durante Castellaniaria, vel Officio, nisi dictus Fideiussor, vel Intercessor molestatur per eum, seu ad Petitionem eius, apud quem extiterit Fideiussor, seu Intercessor.

Idē de Fideiussoribus alicuius pro Re alienata, & nō euicta,

De hoc, vide etiā supra, cap. 167. PRO DEBITO, fol. 56. à ter.
Itē PRO BANNO.

Vt habet supra, Cap. 160. ALIQUA, fol. 87. à tergo.

nisi, eo casu, quo molestaretur, occasione dictę Rei alienare. Idem de Fideiusso-
ribus alicuius, pro eo, quodd non faciet Fu-
gam, aut de presentando Aliquem, durante Tempore, in
quo eum debeat presentare, non possit tamē talis exone-
rare Debens, tueri, ex eo, quodd sit Sexagenarius.

DE IIS, QVI PROHIBENTVR ESSE DE COL-
LEGIO IVDICVM MEDIOLANI.

*Quid de Origine casuali
Alex. in l. huiusmodi, c.
legatū antē fin, de leg. 2^a.*
*Statutum Collegii dicit
enām de Nobili,*

NVLLVS possit esse de Collegio Iudicum Mediolani,
nec recipiatur Aliquis in dicto Collegio, nisi sit oriundus
ipse, vel Pater eius, Ciuitatis, vel Ducatus Mediolani, & de
antiqua Prosapia, seu Parentela Ciuitatis, vel Ducatus
Mediolani, & natus de legitimo Matrimonio.

HOC INTELLECTO, quodd sub Ducatu non compre-
hendatur ampliūs, quod olim comprehendebatur sub Co-
mitatu.

Et, nisi steterit in Studio generali ad minūs, annis sex, & fi-
nierit Studium suum tanquām Scholaris, & demū, fuerit
secundū Dispositionem Statutorum dicti Studij, in Iure
Ciuiili, approbatus, & publice Licentiatus, & Doctoratus.
Et habuerit omnes libros Corporis Iuris Ciuilis, & Sum-
mam Azonis.

Et, q non sit in aliquibus Ordinibus sacris, nec sub aliqua
Professione Regulari Constitutus, Nec Beneficiatus.

DE EODEM.

CAP. cccc. xv.
NVLLVS etiām recipiatur in dicto Collegio, si ipse, vel
Pater eius exercuerit Artem vilem, aut reprobam, aut
Exercitium vile, aut reprobam, Et quę Ars dicatur Vi-
lis, & reprobata, & Exercitium Vile, & reprobam, relin-
quatur, Arbitrio Dominorū de dicto Collegio declarandū.

Et, si aliter factum fuerit non habeatur de Collegio, nec ei vnquam aliqua Quæstio possit committi per aliquem Iudicentem, & si facta fuerit commissio in eum, Ipso Iure, non valeat, nec teneat, nec quicquid subsequutum fuerit ex eo. Et contrà prædictum Statutum nullo modo possit dispensari, & Dispensatio proinde facta, non valeat.

Nobilitas perditur si quis Vilem Artē exerceat, Socy. cons. 246, Col. 1, lib. 2º.

Et sine ista clausula non potest dispensari, vt per Iud. sing. 494, l. 1, l. 12, & sing. 103.

DE FILIOFAMILIAS.

CAP. CCC. XVI.

SI Filiusfamilias, vel alius, qui sit in Potestate Aui, vel alterius Ascendentis, ex Contractu, vel quasi, aut Distractu, vel varijs figuris Causarū, aliquo modo se obligauerit Alii cui sine Parabola eius, in cuius Potestate est, siue extet ex ipsa Obligatione Instrumentum, siue non, Et, si in Ciuitate Mediolani, vel eius Ducatu factum fuerit Instrumentum, vel Obligatio, nullius sit momenti Obligatio illa.

De Aetate legitima, Vide infra, Cap. 4, § 2. Q. V. 1º. LIBET, fol. 5, 3, à frō.

Et Fideiussores, & Intercessores ab eo dati, non teneantur, & Instrumentum si inde extat, sint aliqua Solutione pecuniæ, vel alterius Rei condici possit, per eum, qui se obligauerit, & per eum, qui habet eum in potestate, & per Fideiussores, vel Fideiussores, vel Intercessores, qui se obligauerunt pro eo, NISI dictus Filius, vel alius Descēdens in potestate cōstitutus, fuerit Negociator, vel Campsor publicus, vel Laborator Terrarum, vel Inquilinus, vel Colonus, & se principalitèr, vel secundario, vel alio modo, occasione Negotiationis, vel Campsorix, quas exerceat, vel pro Cultura Terrarum, vel pro Pensione Domus, se obligauerit, Quo casu, teneatur, & cōueniri possit dictus Filius, & alius Descēdens, vt supra, Et Pater, & Auus, & Alius Ascēdens eius, in cuius potestate fuerit, si tempore contracti Debitū habitabit cum ipso Ascēdente, in eadē habitatione, & NON ALITER, teneatur, & cōpelli possit dictum Debitum soluerè, aut ipsi Filio, vel Descēdenti suo, obligato, Partem

Legitimam omnium Bonorum suorum, assignare, ex qua, & sup̄er qua, Creditor Solutionem suam, consequatur, vlt̄ que ad concurrentem Quantitatem, Et, si hoc non fecerit Pater, vel alius Ascendens, vt sup̄rà, ipsius Mercatoris, vel Campforis, vel Laboratoris Terrarum, Inquilini, vel Colonii obligati, possit Creditor Bona ipsius Patris, vel alterius Ascendentis, vt sup̄rà, Saxire, & Sequestrare, & Contestari, Robare, & Possessionem intrare, ac si ipsemet Pater, vel alius Ascendens, vt sup̄rà, per se obligatus foret,

Paternum quid dicatur, &
quid si Bona Alienentur,
& recuperentur, Dec. 23.
§ 8. col. 1. in princ. & 222.
col. fin.

Quid in Legitimato? Dec.
cons. 275. col. 3.

CORRECTVM,
Vt in Nouiss. capite. 207.
IN STATVTO,
fol. 67. a tergo,

DE RE PATERNA LVENDA.

CAP. cccc. xviij.

SI quis Rem aliquam immobilem Paternam, vel Directū Dominiū Paternum, vel Rei Paternę, v̄diderit, eius Agnatus Masculus, cuius Ascendentis, Res ipsa, vel, vt sup̄rà, fuit, per se, vel per legitimā personam, pro eo, infra Annum, & Diem, pro equali Precio, eā r̄ē, vel, vt sup̄rà, Luere poterit. Si verò Res, vel, vt sup̄rà vendita, Paterna, non fuerit, vt sup̄rà, sed contigua fuerit Rei immobili Agnati eius, qui vendiderit, Etiam Communi cum alio, possit eius Agnatus Masculus, qui Rem contiguam, pleno Iure, vel Ratione vtrius Dominij tantum, habuerit, vt sup̄rà, eam Rem venditam Luere, ac si Paterna fuisset, vt sup̄rà,

Idem, & si In Solutum Creditori data sit, de voluntate Debitoris, vel per Iudicentem, vel per Delegatum, seu Subdelegatum, & Arbitrum, vel per Arbitratorem.

Et, si plures fuerint volentes Luere, & Possentes, quia fuerint Ascendentis, vt sup̄rà, præferatur ille, qui fuerit proximior Venditori, Et, si ex Agnatis, gradu paribus, vel Rem contiguam Habentibus, fuerint plures, Luere volentes, & Possentes, tunc præferatur primò Offerens, & Deponens, singula singulis referendo, Et, si de Ordine Offerentium, non appareat, sint tamē omnes in pari gradu Agnationis,

præferatur ille, quem Sors prætulerit, & ille, qui Rem, vel Directum vel, ut supra, taliter alienatam, vel alienatū, Luere voluerit, teneatur Preciū integrè soluere, & totum illud, quod datum est pro Benedictione, & Marosio, quod Marosium non excedere possit, vltra Soldos decem Imperialium, pro quolibet Centenario Librarum ipsius Precij, & etiā teneatur soluere, ut supra, illud, quod datum esset pro Instrumento Contractus, & etiā teneatur soluere illud, quod esset expensum, in Re, & occasione Rei ipsius utiliter, vel necessario, Quæ Expensæ, Arbitrio Boni viri, soluantur, nec propterea vëditor tenebitur Emptori ad Interest, nisi nominatim conveniat, si luatur, ut supra.

Si uerò Emptor Agnatis exigere ualentibus, ut supra, denunciauert solemniter, ipsam Venditionem, non exinde expectetur Annus, & Dies,

Sed infra Dies triginta continuos, à Die Denunciationis computandos, & non ultra, Agnato, cui facta erit Denunciatio, Competat luendi Facultas, nec alicui competat Beneficium aliquod, ulterius, propter Aetatem, uel aliam Causam, Minore, uel alio habente Regressum contra Tutorem, uel alium Administratorem, si fuerint in talibus negligentes.

Et, si Agnatus uendat Rem Agnato Masculo, cuius ascendens Res, uel Directum, ut supra, fuerit, non liceat Agnato, etiā proximiori, Rem ipsam luere.

Si uerò alio modo alienauerit inter Viuos, Rem, uel Directū, ut supra, uel etiā in Executione alicuius ultimæ uoluntatis, possit Agnatus prædictus, in quolibet Casu prædicto, infra Terminos prædictos, singula singulis, congruè referendo, ipsam, uel ipsum Luere, pro eo Precio, quod Aestimabitur ualere, per Aestimatores, uel Aestimatores Communis Mediolani, uel Amicum, uel Amicos Communes, eligendos per ipsas Partes, soluendo etiā Expensas, & ut supra. Idè per omnia habeat locū in Vëdione, & Alienatione Vuls

De Effectu Denunciæ Afflic, de Iur, probom, §. fin, Col. 4. post Alex, 26, 138, lib, 7.

Quid, si fuit vend* simus lata, vel Agens habet solū ius Pignoris, Paris cons, 82. n. 3, 1, libro 3.

Dominij, quod fuerit Paternum, & ut supra, salvo tamèn Iure Domini Directi, qui præferatur in Emptione, si voluerit, nisi ipsi Domino Directi ante ipsam Alienationem fuerit per Emphyteotam Denunciatum, iuxta formam Iuris Communis, & ipse Dominus Directi responderit nolle Emere, aut nihil responderit in Termino, à Iure limitato, quo in Casu, ulterius non audiatur ipse Volens emere.

Et prædicta supradicta de possibilitate luendi, non habeant locum, eo casu, quo infra Annum, & Diem, à Die Venditionis, vel Alienationis factæ, ut supra, ille, qui vendidit, vel alienauit, velit Rem ipsam alienatam, vel Directum, aut utile, ut supra, alienatum, emere, vel acquirere, & ipsam emerit, vel acquisiuerit, ex pacto, quod habuerit cum Emptore, vel Acquisitore, possendi emere, vel acquirere, vel aliter emerit, vel Acquisiuerit, infra ipsum Annum, & Diem.

DE EODEM.

Quid in Venditione facta
sub Conditione? Alb. in
p. parte 5ta, q. 97.

VENDITIO, & alia Alienatio, quod ad casum luendi, ut supra, facta intelligatur, cum Venditor, vel aliter Alienans Emptori, vel alio modo Acquirenti, corporalem Possessionem, seu quasi Rei venditæ, vel aliter alienatæ, tradiderit, vel quasi tradiderit.

DE EODEM.

1 as. in. l. Stipulationes non
diuidunt col. 15, & 1. A D
ista etiã, de s^{ib}, Oblig.

SI Res, quæ lui potest, ut supra, uendita fuerit, uel aliter alienata, cum Re quæ aliàs lui non potest Agnatus Masculus, qui luere uoluerit, ut supra, eam Rem, quæ lui potest, ut supra, possit solummodo, eam Rem, quæ lui potest emere, & Luere, pro precio, quod Aestimabitur ualere, per Aestimatores, uel Aestimatores Communis Mediolani, uel per Amicum Commune, uel Amicos Communes,

soluendo etiã Expensas, vt suprà.

Et in quocunq; casu, quo concessa est Luitio, teneatur ille, qui vendere debet, Facere Véditionem Agnato Lucti, & promittere pro suo Dato, & Facto tantum, Et aliter etiã non teneatur ad Precij Restitutionem, Ex, si ille, qui vèdere debet, fuerit Negligens, vel recusauerit vendere, vt suprà, facta Oblatione, & effectuali Depositione, in Terminis, seu Terminis superscriptis, vt suprà, limitatis, de Precio, & Expensis, vt suprà, Venditio ipsa, Ipso Iure, & Facto, intelligatur esse, & sit facta, modo, & forma superscriptis, congruè referendo.

DE EODEM.

CAP. cccc. xx.

PRÆTEREA, si contingat Rem lui, vigore presentium Statutorum, non possit Luens Rem sic exactam, alienare, infra Annos decem proximos, post ipsam Lutionem, &, si alienauerit, possit ille, à quo exacta fuit, pro equali Precio, & alijs Expensis, pro quibus ab eo exacta fuerit, eam recuperare per qualcunq; Manus ambulauerit, Quam Recuperationem facere possit, infra Annum, & Diem, posteaquam ab ipso Luente fuerit alienata,

An Censeatur prohibita
figredis Instutio: Bart.
In. l. si ita quis. §. Ea lege,
col. 1, de verb. obligat.
Alex. cons. 23, col. pen.
circà Med. & ad fin. lib. 2
quod est repetitum cons.
56, lib. 2.

DE EODEM.

CAP. cccc. xxj.

Si contingat Agnatum habere Quotam in aliquo Aedificio, cuius Quota alienata sit, siuè pleno Iure, siuè respectu Directi, vel vtilis, vt suprà, & quæ velit lui, vigore presentium Statutorum, præferatur ipse Agnatus, habens Quotã

In Terminis huius Statuti,
vide duo Consilia Anch.
& Flor. Inter Cons.
Anchor, 370, & seq.

& volens luere, alteri Agnato existenti in gradu, etiam proximiori, qui non haberet Quotam in eo Aedificio.

DE EODEM.

Quid, si Res Emphyteotica vendatur? Paul. in l. Imperator, ad fin. ff. de pact.

CORRIGITVR, In Nouissi. ca. 416. ST. A. T. V. I. T. V. R., fol. 141. à from. q. debent per Voletem Luere in casu istius Statuti, solum Precium integrè, & alia obseruari, in omnibus, & per omnia, ut disponitur ex forma dicti prius Statuti de RE PATERNA LVENDA, quod est supra cap. 417. fo. 142. à tergo, Sed omnino vis de dictam Correctione,

Quid, si in Pheudum data sit, Alber. in prima Par. Stat. q. 92. Alex. cons. 17. in 2^a. Dubio vol. 6.

ET prædicta Statuta, de Re Paterna Lutenda, non habent locum, si Res Paterna, in Emphyteosim detur, siue fiat cum Pacto liberandi ad Pecunias, seu per Cōtracambium, Saluò, quòd, si contingat postmodum Emphyteotam emere Directum Dominium, & Ciuilem Possessionem, & se, & Bona cōducta liberare, à Prestatione ipsius Ficti Libellarij, quòd, runc, & eo Casu, Agnatus, qui Luere potuisset, possit ipsam Rem, pleno Iure, recuperare, & luere infra Annum, & Diem, Post talem Liberationem, pro Precio estimando per Aestimatores, vel Aestimatores Communis Mediolarini, vel Amicum, vel Amicos Communes, & isto Casu, fiat Venditio in Forma communi, & Iuris,

IDEM DICTITVR de Re, Contigua, si in Emphyteosim data sit, vt supra.

DE EODEM.

Igneus in Repet. l. Dudas n°. 6°. C. de Contrah. Empt. & latè Tiraq. de Retrac. cōuent. fol. 179. n°. 21. & seq.

EMENS aliquam Rem immobilem, quæ huius possit ex forma præsentium Statutorum, nō possit infra Annum, & Diem, à Die Emptionis, demoliri, nec demoliri facere aliquod Aedificium ipsius Rei, nec incidere, nec extirpare, nec incidi, nec extirpari facere aliquas Arbores à Cima, nec Fructiferas,

Fructiferas, nec ipsam Rem deteriorare, nec deteriorari facere aliquammodo, in Termino, ut supra, nec possit facere, nec fieri fecere Aedificia noua, Et, si ea fieri contingat, luere Volens, non teneatur ad eorum Solutionem.

Alioquin, ubi Res, vel, ut supra, vigore presentium Statutorum, ut supra, lucretur per Agnatum, ille, qui primò luisset, teneatur Agnato luenti, ut supra, refarcire omne Damnum, & Interesse,

DE INTERDICTIONE ADMINISTRATIONIS BONORVM.

CAP. cccc. xxiij.

INTERDICTIONE Administrationis, vel Bonorum, si fiat alicui, aut fiat Authoritate Ducali, vel aliter, fiat, Causa Cognita, & approbata, coram aliquo ex Iudicantibus, ut Leges disponunt, & publicetur ad Scalas Palacij magni Broletii Communis Mediolani, & ad Lobiam de Oxiis, positam in eo Broletio, & vltra præconizetur per Ciuitatem Mediolani videlicet, ad Carubia Porratum, & in Contrara domus Habitationis eius, cui sit Interdictio, ut supra, si habitauerit in Ciuitate, vel Ducatu Mediolani, de Die clara, & aliter, non valeat.

Et de prædictis stetut Relatoni Præconis, uel Præconum.

DE EODEM.

CAP. cccc. xxv.

SI ille, cui Bonis, vel Administrationi Bonorum interdictum est, conueniri non potest ab eo, cum quo contraxit, nec ille, cum quo contraxit, conueniatur ad Petitionem illius, cui fuerit interdictum, ut supra, ut aqua lance procedatur, nec Fideiussores Interdicti conueniantur,

T.

De Materia, Bart. & omnes, in l. 1. s. cui Bonis de verb. oblig. & latè Decret. 274. & Doct. in l. 1. s. cui, ubi etiam glo. ff. de Testam.

DE EODEM.

CAP. cccc. xxvi.

ILl, quibus fuerit interdictum, vt supra, ad aliquod publicum Officium, durantee Interdictione, minimè admittantur.

DE EODEM.

CAP. cccc. xxvii.

SI, Is, Cui Bonis interdictum est, Aut interdictum fuerit, receperit, vel recipiat sanos mores, ex quo Res suas sobrie ceperit administrare, & Bona sua, tunc de Mandato alicuius ex Iudicentibus Iurisperitis, de voluntate duorum Agnatorum, vel Cognatorum suorum, & Causa cognita, vt supra per Praeconem, vel Praecoēs Communis Mediolani, preconizetur in Locis, vbi preconizatum fuerit Interdictum, vt supra, quod talis, Restitutus est, & peruenit ad sanos Mores.

Interdictio debet reuocari cum Causis cognitione Bart. in l. Is, cui Bonis col. 2. de iust. obligat.

DE CRIDA FACIENDA
PRO LVSORIBVS.

CAP. cccc. xxviii.

Ludētibus à Zarro, vel ludere peritētibus in eius Domo, per Const. sub tit. DE POENIS, §. PROHIBITVM EST, fol. 80. à tergo, imponitur poena Trium Ictuum Eculei.

SI per tres, vel quatuor proximiores Agnatos, vel Cognatos alicuius notificatum fuerit alicui, ex Iudicētibus, quod talis eorum Agnatus, vel Cognatus, est Lusor alicuius Ludi reprobari, quod dictus Iudicēns, cui hoc denunciatum fuerit, infra Tertiam Diem, teneatur, & debeat facere Proclamari per Praeconem, vel Praecoēs Communis Mediolani in Locis declaratis in praecedenti Statuto, incipiente, INTERDICTIO ADMINISTRATIONIS, & cetera, quod talis est Lusor, & quod nullus debeat secum contrahere.

Qua Proclamatione sic facta, & registrata ad Officium Statutorum, habeatur perinde, ac si Bonis eius legitime foret interdictum, & intelligatur, & praesumatur Notificatio facta posteaquam dicta Crida facta fuerit, vt supra.

DE POENÄ ADVOCATI, VEL PROCURATORIS, QVI FECERIT PACTVM DE QVOTA PARTE LITIS.

CAP. cccc. xxix.

SI quis Aduocatus, vel Procurator, Exercens Officiũ Procuratoris, Notarius, vel Solicitor, fecerit Pactũ de quota Parte Litis cum Aliquo, vel Aliquibus, per se, vel interpositam Personã quouis modo, & probatum fuerit sufficienter per duos Testes, vel aliter legitime, ille Aduocatus Procurator, vel Exercens Officiũ Procurationis, Notarius, vel Solicitor, qui sic pactus fuerit incurrat Pẽnam ducatorum centum, Camere Ducali applicandorum.

Et, si Pactus fuerit de Re aliqua, ultra dictam Pœnã ducatorum centum, eidem Camere Ducali applicetur etiã Precium Rei pactę, persoluendę per ipsum Aduocatum, Procuratorem, vel Exercentem Officiũ Procuratoris, Notarium, vel Solicitatorem, Et, si pactus fuerit Pecuniam, ultra Pẽnam dictorum ducatorum centum, soluat ipsi Camere Ducali tantum pecunię, quantum pactus fuerit.

Et ulterius remoueatũ ille Aduocatus, & Procurator ab Officio Aduocationis Procurationis, & Tabellionatus per Triennium, & Quilibet possit accusare, denunciare, & notificare, & habeat Medietatem dictę Pẽnę pecuniarię.

DE EODEM.

CAP. cccc. xxx.

ITEM, quod nullus Aduocatus, & vt suprà, audeat cõtrahere cum aliquo suo Cliẽte quoquo modo per Mensem vnũ antequã Litẽ moueat, cuius Aduocatus, & vt suprà, Patrocinium suscipiet, nec durante eiusmodi Lite per Menses sex, post Litẽ finitam, Et, si quis contrafecerit, incurrat Pẽnam Precij Rei contractę, soluendam Camere Ducali pro Dimidia, à qualibet Parte, seu Parubus Contrahentibus, & Contractus sit nullus.

Habes Tex. in l. Salarium, ff. Mand. & Tract. Paris de Pus. in Tract. ind. in 2. 4. col. & seq. & Nota qd Tales Aduocati dicuntur Depeditores, vt p. Alex. in l. si ex ihpp. ne in 2. Not. ff. de acquir. Poss. Facit etiã Tex. in l. si quis Aduocatorum, C. de Potulano.

Ad hoc Statutum, & sequens, vide Const. iur. tit. DE POENIS, §. SI ADVOCATI, fol. 79. a tergo, vbi feci idem Disponitur.

Vide Tex. in d. l. si quis Aduocatorum, C. de postul.

An valeat Donatio Patris
in Lucrum futurum, Salyc. in
l. Socieras. §. Donatio
nis. ff. pro socio.

DE NON PACISCENDO
SVB SPE VICTORIAE.

CAP. cccc. xxxj.

NVLVS Aduocatus, Procurator, Syndicus, vel Actor,
vel Exercens Officium Procuratoris, Notarius, vel Solici-
tator, possit aliquo modo, per se, vel alio mediante, pacisci
sub spe Victoriæ Causæ, & si contrafactum fuerit, sit, ipso
Iure, & Facto, ipse Aduocat^{us}, Procurator, Syndicus, vel Ac-
tor, Notarius, vel Solicitator, priuatus à Collegio Iudicum
Mediolani, & Beneficijs eiusdem, & Officio Procuratoris,
Syndicatus, & Actoris, Notariatus, & Solicitatoris, singula
singulis congrue referendo, vsq; ad Annum vnum, & vice-
rarius, incurrat Poenam Librarum centum Imperialium, ap-
plicandarum Communi Mediolani pro Dimidia, & pro al-
tera Dimidia Accusatori, & Quilibet possit Accusare, No-
tificare, ac Denunciare.

De Remuneratione Ma-
gisteriorum, vide in No-
tis, cap. 420. NVLVS
LVS, fol. 142. à fron.

DE REMVNERATIONE PROCV-
RATORIS, VEL SYNDICI.

CAP. cccc. xxxij.

SI aliquis Procurator, vel Syndicus alicuius singularis
Personæ, Collegij, Vniuersitatis, vel Negociatorum, vel
alicuius eorum, gesserit Officium Procuratoris in Foro
Communis Mediolani, vel alibi, licet non fecerit Pactum
de eius Salario, quod nihilominus eis debeat satisfieri, Ar-
bitrio Iudicantis, cuius Arbitrio, dictum Salarium taxa-
ri debeat, & id, quod taxatum fuerit pro Mercede ipsius
Syndici, vel Procuratoris, soluatur, omni Appellatione, &
Exceptione remota.

DE PRAEDIIS.

CAP. cccc. xxxij.

SI quis habuerit aliquod Prædium rusticum, pleno Iure

alicui suo Sedimini, non cōtiguū, & intelligatur esse cōtiguū, etiā mediāte aliquo Accessio, extra Corpora sanctorum Mediolani, exceptis Sediminibus, & Prædijs, super quibus sint Aedificia, quod non excedat quātitatem Perticarum decem, & aliter habuerit à quatuor Partibus, vel à tribus, vel saltim à duabus Partibus, & ab vna alia Parte sit via publica, vel Accessium, quod ille, qui habet, vel habebit Prædiū seu Prædia, pleno iure, vel respectu vtilis Dominijs tantum, cōtiguū, vel cōtigua à quatuor, vel à tribus Partibus, vel à duabus, vt suprà, habuerit Perticas viginī Terræ vel vltra, pleno iure, vel, vt suprà, ibi cōtiguas possit facta Denūciatione ILLI, cuius est dictum Prædium Perticarum decem, vel abinde infrà, facere illud aestimari per Aestimatores Communis Mediolani, & illud habere pro eo Precio, quod ipsum Prædium fuerit Aestimatum, & teneatur, ac compelli possit etiā Officio Iudicis, talis Habens dictum Prædium facta Aestimatione, & vt suprà, ad faciendum Venditionem alteri habere Volenti, in forma Communi, quod si facere neglexerit, aut recusauerit, quod eo casu, facta Oblatione, & effectuali Depositione de dicto Precio, ipsa Venditio pro solemnī facta habeatur, omni remota Exceptione, & ipso iure, & facto.

Et prædicta locum habeant, nisi ille, cuius erit dictum Prædium perticarum decem, vel abinde infrà, potius elegerit, seu eligere velit Cambium alterius Prædij non cōtiguū Sedimini, vel vt suprà. Super quo non sit aliquod Aedificium.

Quo casu, si ille, qui habere voluerit illud Prædium Perticarum decem, vel vt suprà, habuerit aliud Prædium proprium, & pleno iure, de per se distinctum, & separatum, quod sit totidem Perticarum decem, vel minoris numeri Perticarum in eodem Territorio, quod eo casu Cambium fiat arbitrio Aestimatores, vel Aestimatores,

Hunc Statuto, an præiudicent Cndg, & Quomodo intelligatur illud verbum HABERIT, Vide Const. sub Titulo DE BON. AD CRID. PONEN. PER CRIDAS, folio, 52, à tergo, Alex. in l. 1. §. Ex contrario col. 15. r. Quid si Statutum de acquir. Poss. Et in l. suprà, ita, §. Hæc quoque in p^o, not. de r. b. oblig. & Tex. in l. Habere in princ. de r. b. signif. vbi Alcia. Paul. cons. 347.

An sit habēda Ratio rationis, Abb. in simili in p^o, par. Stat. q. 1022.

Alii Casum, in quo, quis Inuicem cogitur vendere habere, in Const. sub Tit. DE AEDIFICIIS PRIV. in Princ. fol. 98, à tergo.

Qua Electione Cambij Facta, si postea Eligēs Cambium, illud facere neglexerit, aut Recusauerit postul Aestimatores, ipsi taliter Recusantibus, ipsum Cambium facere cum Solemnitatibus debitis.

Et perinde habeatur, ac si per Partes factum fuisset, & illam Aestimationem, seu Cambium teneantur Reddentes ius in Ciuitate, & Ducatu Mediolani RATVM, & FIRMVVM in perpetuum habere.

DE HABENTI QVOTAM. VOLENTE EAM ALIENARE.

CAP. cccc. xxxiiiij.

SI quis habuerit Maiorem, vel Dimidiam Partem, seu quamcunque aliam QVOTAM Partem alicuius Domus, Hospicii, seu Sediminis, vel cuiuslibet alterius Aedificij in Ciuitate, Suburbij, vel Ducatu Mediolani, vel Directum Dominium, & Ciuilem Possessionem ipsius Quoræ Partis tantum, si ad ipsam, vel per ipsam Domum, Hospitium, seu Sedimen, vel Aedificium, ACCESSITVR per vnū Anditum, uel, si una Pars habeat Anditū, seu Regressum eundem, in, per, aut suprā, quouis modo aliam Partem, & Habens aliam Partem dictæ Domus, vel Hospicii, seu Sediminis, vel Aedificij, vel Directum Dominium, & Ciuilem Possessionem tantum ipsius Partis, voluerit, quouis Titulo, seu modo, alienare, etiā in Exequutione alicuius vltimæ voluntatis, ipsam Partem, vel Directum Dominium, in alium, quā in Habentem Partem in ipsa Domo, Hospitio, seu Sedimine, vel Aedificio, vel in Habentem vtile Dominium, & Naturalem Possessionem Partis, quæ voluerit alienari, TENEA-
TVR DENVNCIARE Habenti aliam Maiorem, seu Dimidiam, vel quamcunque aliam Quotam Partem, si vult dictam suam Partem, vel Directum Dominium, & Ciuilem Possessionem acquirere, pro eo Precio, quo videretur voluerit

Materiam habes in l. pen. vbi etiam glo. & Dod. C. de Cōtra. empt. & Tradit. Alex. p. 52. In princ. lib. p. Dec. cons. 87. circa princ.

Hinc Stat. non preiudicat Cnd. d. 5. PER CRI-
DAS in Const. fo: 52.
à tergo,

Sciatis An denunciandū?
Alex. p. 4. col. 2. circa
med. lib. 4. Et An Sciens,
& Patiens sibi placuerit
Paul. de Castro. in l. i. ff.
de Tribu. Afflic. in tract.
Prothom. 5. fi. Col. 4.

ipsam Partem, vt suprà, vel pro eo, de quo fiat Aestimatio per Aestimatores, vel Aestimatores Communis Mediolani, & assignare ei Terminum triginta Dierum, intra quos, respondeat se accepturum, uel nē. Et, si responderit, se nolle acquirere, uel si Terminus triginta Dierum fuerit elapsus, & nihil responderit, tunc Habens dictam Maiorem, seu Dimidiam Partem, uel quācūq; aliam Q VOTAM Partem, seu Directum Dominium, & Ciuilem Possessionem tantum, possit de ipsa sua Parte, & Directo Dominio dispo-
re, & ipsam, & ipsum alienare, ad sui Arbitrium.

Si uerò, intra Spacium dictorum triginta Dierum responde-
rit, se uelle acquirere, Respondens teneatur exprimere an
uelit acquirere pro Precio expresso in Denunciatione, aut
pro Precio Aestimando, ut suprà. Qua Responsione facta,
non liceat ipsi Respondenti uariare, & tunc Habens dictam
Maiorem Partem, uel Dimidiam, seu quācūq; aliam
Q VOTAM Partem, seu Directum Dominium, teneatur
in ipsum Respondentem, transferre Rem, quę fuerit denun-
ciata, pro eo Precio electo, vt suprà, aliter Alienatio facta,
nō seruata forma huius Statuti, nullius sit momenti, Et ipsa
Pars, sic alienata, uel Directum Dominium sic alienatum,
Ipso Iure, & Facto applicetur Habēti aliam Partem Maio-
rem, uel Dimidiam, uel aliam quācūq; Q VOTAM Par-
tem, ipso Dāte, uel cum effectu parato dare illi, qui alienauit
Precium, pro quo facta fuerit ipsa Alienatio, vel Precium
Aestimandum per Aestimatores, vel Aestimatores, vt su-
prà, in Electione ipsius, cui applicatum fuerit Dominium,
vt suprà, qua Electione facta, non liceat ei uariare, & tene-
atur facere Venditionem ille, qui alienauerit, non seruata di-
cta forma, pro Precio Electo, vt suprà, cum Promissionibus
defendendi in forma Communi, & cum alijs Clausulis, in
talibus apponi consuetis.

Huic Stat^o, An possit Res-
nunciari, la fin. lpen. col. 6.
C. de pac. ubi Dec. col. 5. lrs. 2°, cit.
Sed An Vēditor teneatur
Precium primo Vēditore
ri restituere, Tex. est in d.
Senatus, de Contrah.
Empt.

DE EODEM.

CAP. cccc. xxxv.

Quid, si datur in Emphyteosim Accepta pcc^o.
Afflic. Decis. 72.

VBI autem Habens dictam QVOTAM Partem, vt suprà, voluerit dictam suam Partem dare in Emphyteosim, tunc isto Casu, respectu Ficti Libellarij faciendi, & Inuestitura Libellarie, exindè faciendæ seruentur omnia disposita in Venditionibus faciendis, vt suprà, singula singulis congruè referendo.

DE EODEM.

CAP. cccc. xxxvj.

Quid, si sit vile Dominium, pro quo soluitur Ecclesiæ, Dec. 282, ad fin.
Anch. cons. 125, col. pen.
Quid, si soluitur Principi
Alex. 25. 27. lib. 6.

HABENS VTILE DOMINIUM, & Naturalem Possessionem tantum in aliqua Quota Parte, vt suprà, si voluerit vendere, vel in Emphyteosim dare Alicui alij, quàm Habenti Directum Dominium, habeant locum omnia supradicta, congrua congruis, semper referendo. Et, si Tenēs aliam Quotam Partem habuerit solum Vtile Dominium, & Habens Directum Dominium illius Quotæ Partis, non voluerit acquirere aliam Quotam Partem, quæ vult alienari, vt suprà, quod Habens vile Dominium, possit acquirere, modis, & formis, supra contentis.

DE EODEM.

CAP. cccc. xxxvij.

An habeat locum in Dote inestmata, Tiraz. in Tra&. legn. fol. 13. 2. n^o.
22. 23. & hanc sententiam.

HABENS Quotam, vt suprà, si voluerit alienare Alio quouis modo, per viam Contractus, vel quasi, vel Distractus, quàm modis suprà expressis, non seruata forma presentis Statuti, tunc possit alius Habens Quotam acquirere pro Precio Aestimando per Aestimatore, vel Aestimatores, vt suprà.

DE EODEM.

CAP. cccc. xxxviii.

Et an procedat in Datione In Solum facta per Substitutiones, Iudicantur Castelanus Costa, & Franciscus Reyna, Et faciunt Latè Relata per Alex. in l. Preca Rerū, col. 4. & seq. ff. ad l. fal. Per Bal. cons. 300. lib. 9.
Dec. cons. 222, col. 2^a. Et hoc seruat Senatus, Et an procedat in Datione In Solum facta ecclesijs, l. 1. al. d. cons.

PRÆDICTA, dicta de Venditione Locum sibi vendent in Datione In Solum, facta per Iudicem, vel Delegatum, aut Subdelegatum, vel Arbitrū, vel Arbitratore, vel à Lege Statuto, seu Prouisione, Additione, vel Reformatione.

HOC INTELLECTO, q̄, si Datio In Solutū fiat, uel pro facta habeatur ex dispositione Prouisionū, seu Rcfornationum, & Additionum ædirarum super Bonis immobilibus vendendis, quòd, eo in casu, talis Datio In Solutum, suum sortiatur effectum. Saluò, quòd Habens Quorā, qui acquirere potuisset talem Quorā, daram, uel habitam pro dara In Solutū, ut suprà, ubi Datio In Solutū, facta fuisset per iudicē, uel à Parre, eam luere possit ab illo, cui ipsa Quorā dara, uel pro dara habita fuisset In Solutum, pro Precio Aestimando, ut suprà, Et eodē modo, eam luere possit, à quocunque, in quem postmodum translara fuisset ipsa Quorā.

DE EODEM CAP. cccc. xxxix.

DISPOSITA in presenti Sruturo Locum etiā habent, Saluò, ut infra in ultima Voluntate, quando Quorā transsitur per uiam cuiuslibet ultimæ Voluntatis in Alium, Quā in Successurum ab Intestato, Alienanti dictam Quorā, & Habens Quorā, ut suprà, possit ipsam Quorā tam Partem, talitèr alienatam acquirere pro Precio Aestimando ut suprà, sed eo casu Precium detur ei, in quem fuerit alienata per uiam ultimæ Voluntatis, ut suprà, ualeat tamē ipsa ultima Voluntas, sed ille, à quo acquireretur dicta Quorā, & cui dabitur Precium, ut suprà, reneatur facere Venditionem acquirenti, seu uolenti acquirere dictam Quorā, ut suprà, in forma Communi, & Iuris.

DE EODEM.

CAP. cccc. xl.

SI fuerint plures luere Volentes, & Possentes, secundum formam presentis Sruturi præferatur primò Offerens dictā Quorā uelle emere, Et, si fuerint plures, eodem tempore Offerentes dictā Quorā luere, seu acquirere, præferatur ille, quem Sors prætulerit.

Patrum factum Venditori, de non uiendo lute Quorā, An pro fit Empio n Afflic, de lute cōgrui, §. A scriptum, col. 6,

Quid si iustum Precium nō fuit expressum, Tiracq. de Retrac. liguer, §. 34 fol. 297. n. 34

An Reus, cui offertur possit etiam ipse offerre, & an debeat Causam suæ Possessionis mutare. l. 1. §. Illud de acquit. Poss. Afflic, ut suprà. §. Tota lex col. pen. 34, iuxta hoc,

DE EODEM.

CAP. cccc. xli.

SI contingat concurrere Agnatum luere volentem, vigore Statuti de Re paterna lucenda, cum non Agnato habente Quotam, vt suprà, luere, seu acquirere volente, vigore presentis Statuti, preferatur in dicta Luitione, seu Acquisitione Habens Quotam non Agnatus, tali Agnato luere, vel acquirere volenti, & vt suprà.

Vide circa hoc Anchar. cons. 17 o. & seq.
Videtur intelligendum de Agnato non habente Quotam, Nè contradicat Cap. 421, SI CONTINGAT, quod est suprà sub Rubrica, DE RE PATERNA LVENDA, fol. 44. à fronte.

QVOD HABENS TERTIAM PARTEM
DOMVS, LOGET HABENTI ALIAS,

CAP. cccc. xlii.

SI quis habuerit saltem duas Partes ex tribus alicuius Sediminis, vel Aedificij in Ciuitate, vel Suburbij Mediolani, & ibi habitet, & Habens reliquam Tertiam, vel Minorem Partem, non voluerit ibi habitare, sed eam locare ad tempus, teneatur ad Requisitionem alterius Habentis, saltem duas Partes, vt suprà, ipsam Tertiam, vel Minorem Partem locare ad tempus ipsi Habenti alias Partes, pro Pensione taxanda per Aestimatores, vel Aestimatores, vt suprà, vel pro Pensione, pro qua alteri locasset, in Electione Habentis alias Partes, vt suprà.

Quomodo intelligantur illa verba, Alex. in l. 1. §. ex contrario col. 15. de acquir. Poss. & in l. Si pulsatio illa, §. hoc quoque in p. Not. de vbo. oblig. Afflic. in Tract. Prothom. v. Si Autem cōcurrat.
Ad hoc Statutum vide omnino Constitutiones, sub Tit. DE AEDIFICIIS PRIVATIS, §. POSSIDENS, fol. 8. à tergo.

QVOD ADVOCATI, ET PROCVRATORES
TENEANTVR PRAESTARE PATROCINIUM CONTRA MAGNATES, ET
ALIOS QVOSCVNQUE.

CAP. cccc. xliii.

QVILIBET Aduocatus, & Procurator Ciuitatis Mediolani, publicè Exercens Officiū aduocandi, vel procurandi, si susceperit Officiū Aduocationis, uel Procurationis in aliqua Causa, seu pro aliqua Persona, teneatur,

Quod Nullus sit Aduocatus, uel Procurator Postulatus tempore Syndicatus, Vide in Nouis, Cap. 38. NVLLVS, fol. 14. à fronte, in princ.

& debeat suum Patrocinium præstare, tam coràm Iudicibus, quàm Consiliarijs, & alibi, ubi expedierit, si Requisitus, seu petitus fuerit per Partem, quæ eum petierit, & voverit habere Aduocatum, vel Procuratorem.

Et hoc agendo, vel defendendo contra quemlibet ex Magnatibus Mediolani, & contra quemlibet Iurisperitum, vel Procuratorem, & quamlibet aliam personam Mediolani, sub pœna Librarum centum Imperialium cuiuslibet Aduocato, & Librarum quinquaginta Imperialium pro quolibet Procuratore, cuius pœnæ Medietas perueniat in Partem, quæ eum petierit, & cui denegauerit Aduocationem, vel Procuracionem, & alia perueniat in Commune Mediolani.

Et prædicta habeant locum, si Pars soluerit, & satisfecerit, vel cum effectu obtulerit se paratam soluere, & satisfacere dicto Aduocato, uel Procuratori de Mercede sua, secundum formam Statutorum Communis Mediolani.

DE SATISDACTIONE REI IMMOBILIS ALIENATAE.

CAP. cccc. xliiij.

RE immobili uendita, sine Beneficio Prouisionis, & Creditum, uel In Solutum data, uel accepta, quod de Satisfactione præstanda pro Euictione, & Defensione dictæ Rei si, cum inter Contrahentes conuenit, obseruetur.

Si uerò nihil inter Contrahentes conuentum fuerit, tunc Vêditor, & Dâs In Solutum, & ille, pro cuius Debito, Res accepta fuerit In Solutum, ad instanciam Emptoris, & Accipientis In Solutum, uel eius Heredum, teneatur dare Fideiusso-rem idoneum, pro qualitate Rei Vêditæ, & In Solutum datæ, ut supra, & ad hoc possit compelli Vêditor, & Dâs In Solutum, & ille, pro cuius Debito, Res accepta fuerit In Solutum omnibus Iuris remedijs, citrà Personæ Detentionem. Et prædicta non habeant locum in Venditionibus, quæ fieret

De Iure C& vide, L. j. C. de Euict. declarant, vt p. Ang. in L. cum tibi. C. 10.

pro Dato, & Facto tantū Vēditoris. NEC ETIAM, habē
ant locū, si Vēditor, &, vt suprà, à quo requireretur Fideiussor
OBTULERIT cum effectu velle restituere Precium, pro
quo, Res vendita fuit cum legitimis Expenfis vtilibus, uel
necessarijs, quibus receptis, fiat, seu pro facta habeatur Re-
trouenditio de Bonis ipsis, uel OBTULERIT ipsi Empto-
ri, quod Bona, eius Venditoris, & vt suprà, Expenfis, ponan-
tur ad Cridas per ipsum Emptorē, & Denarios Expēfarum
pro faciendis ipsis Cridis, & carum Relationibus, de Re ip-
sa cum effectu dederit ipsi Emptori, & obtulerit dare Fide-
iussorem idoneū pro Euictione, & Defensione dictę Rei, vt
suprà, qui se cōstituat principalē Debitorē, cū Renūciatio-
nibus debitis, donēc Res ipsa, ad Cridas ponenda, vbi tamē
ponatur infra Mensem, tūc proxime futurū, libera trans-
uerit iuxta formam Ordinum, super Bonis uendendis ad di-
torum, uel Res ipsa, ALITER LIBERETVR, & co in ca-
su, ad hoc compellatur omnibus Iuris remedijs, ut suprà.

Ex prædicta habeant locum, si prædicta Satisfactio petita fue-
rit infra quinquennium post, a Die Alienationis factę in an-
teā, nisi post ipsum quinquennium imineret Periculum Eui-
ctionis, quo casu habeat locum Dispositio huius Statuti,
non obstante lapsu quinquenij, vt suprà.

Vide Tex. in l. pen. 4. pen.
de Peric. & Com. Rei
vend. & Tex. in l. si post
perfectum. C. de Euict.
& Cepol. caut. 19 7. glo.
in l. 3. in fi. C. de Euict.

De Iuris Cessionibus De-
scendens contrā Alcen-
dentem, Vide suprà,
Cap. 166, NVLLVS,
folio. 89. à tergo.

An Cessionarius teneatur
denūciare Licem mortā,
Dec. 25. 102. per totū,
Cessionarius nō potest vti
alio iure, quā Ceden-
tis, vt in Const. sub Tit.
DE FORO COM-
PETENTIA, CES-
SIONARIJ, fo. 44.
à tergo, in fine.

DE IURIS CESSIONIBVS, ET PRIMO DE CESSIONE TIT. VENDITIONIS.

CAP. cccc. xlv.

SI quis de cætero aliquam facere uoluerit Cessionem, ipse
Cedens IURARE TENEATUR in ipsa Cessione ad San-
cta Dei Euangelia, corporaliter tactis Scripturis, se esse ue-
rum Creditorem eius, de quo cedit Ius, & quod de suo cedit
Ius, & nō in Fraudem alicuius, nec turis alicuius, exprimēdo,
& specificando Quantitatem, & Rem, de qua fit Cessio,
Et vltcrius, iurare teneatur, vt suprà, veram Quantitatem.

Ius, vel Rem, quam, vel quod, ipsius Cessionis nomine, seu occasione, recepit, vel recipere intendit, & quille, cui fiet talis Cessio, seu ille, qui eam receperit nomine Cessionarij, **IURARE TENEATVR**, vt supra, quantum in veritate, & sine spe alicuius Rehabilitationis per se, nec submissam Personam habenda, numeravit, vel dedit occasione dictę Cessionis.

DE CESSIONE TITVLO DONATIONIS, ET IVRAMENTO . PER CEDENTEM, AC CESSIONARIVM PRAESTANDO.

CAP. cccc. xlvj.

ET, si contingat Cessionem aliquam fieri Titulo Donationis, ipse Cedens, in ipsa Cessione, **IURARE TENEATVR** ad Sancta Dei Euangelia, corporaliter tactis Scripturis, se esse verum Creditorem eius, de quo cedit Ius, & non in Fraudem alicuius, nec Iuris alicuius, exprimendo quantitatem. Ius, vel Rem, de quo fit Cessio, & quod occasione illius Cessionis nihil recepit, recipit, nec recipere intendit per se, nec submissam personam ab eo, cui cedit, nec ab alio, eius nomine, nec pro eo.

DE EODEM. CAP. cccc. xlvij.

CESSIONARIVS quoque, qui siue suo, siue alieno nomine Cessionē ipsam recipit Titulo Donationis, **IURARE TENEATVR** ad Sancta Dei Euangelia, corporaliter tactis Scripturis in Animam suam, quod Cessionē ipsam non recipit in Fraudē, & quod pro ipsa Cessione, quę fit dicto Titulo Donationis nihil dedit, dat, nec dare intendit Cedenti per se, nec per submissam Personam pro eo, nec per eum, suo Credere, pro quo, dictam Cessionem recipit, nec per submissam Personam aliquid datum est, nec dari intenditur. Et ulterius, tam Donator, quam Donatarius, & uterque eorum **IURENT**, vt supra, & etiam protestentur, & iureiurando

De Solemnitatibus in Donationibus obseruandis, Vide supra, cap. 124, NULLA, fol. 105, a r, Et de Donationibus, & Cessionibus Tituli, Donat, vide omnino Const. sub tit. DE DONATIONIBVS, fol. 62, a f, per totum.

affirmant eam Cessionem, quæ sit dicto Titulo Donationis, veram, non autem fictam, nec simulatam esse, nequæ vlla, se ipsos, Fraude, aut Dolo ductos, nec in Fraudem alicuius, sed sua sponte, atq; sincero mentis Affectu, ac Bona Fide, ad huiusmodi Donationem, & Cessionem, devenire, & absq; vlla Pactione, palam, vel secreto, facta, q; vilo vnquam tempore Retrodatio, vel Retrocessio fiat de Bonis iam donatis.

An ad unguem debeat feruari, Alex. 25, 1 37. col. 4. lib. 2°. Dec. cons. 110, col. 2, ad fin.

Si verò, Contrà, vel præter formam prædictam, Cessiones de cætero fieri contingant, ipsæ Cessiones, Ipso Iure, non valent, nec teneant, **HOC INTELLECTO**, quòd non intelligatur Cessio facta, contrà, nec præter formam prædictam, licet Cedens non reperiatur verus Creditor de Quantitate Cessâ, sed valeat Cessio pro illa Quantitate tantum, pro qua reperiretur verus Creditor, Committens tamen in hoc Fraudem, puniatur, vt infra.

Et, si repertum fuerit aliquem ex Contrahentibus Fraudem commisisse in prædictis, vel aliquo prædictorum, cõscrutare **TENEATUR Indemnes, OMNES**, qui occasione dictæ Cessionis læderentur, & vtrà, nomine Pænæ, cõponat Comuni Mediolani Libras trecentum Imperialium, & Medietatem eius, de quo reperiretur eam Cessionem in Fraudem fecisse, & vtrà incurrat Pænâ Periurij.

Et prædicta locum habeant in Cessionibus, quæ proprio, & puro vocabulo, Cessiones nominantur, non autem in illis, quæ accederent, & ponerentur accessorie alterius Contractus, qui quidem contractus **NOMEN PROPRIUM**, & vocabulum cessionis non haberet, **HOC SALVO**, quod, si per Creditorem non Habentem Possessionem Bonorum Debitoris, fieret Datum alicui Possidenti, vel per viam Transactionis, vel alio modo, de dictis Bonis, & accessorie faceret Cessionem Iurium suorum, quòd, eo casu, non valeat talis Cessio quantumcunq; accessorie facta, nisi,

seruata forma, suprà tradita in Cessionibus, quæ proprio, & puro vocabulo Cessiones nominantur.

Et, si contingat Cedentem, post Cessionem per eum factam, quouis modo, Liberare, Ipso Iure, vel per Exceptionē, Debitorem, vel Bona obligata, in præiudicium Cessionarij, quòd dictus Cedens liberat, vt suprà, PVNIA TVR, & condemnatur in Libris quatuorcentum Imperialium applicandis, Communi Mediolani, & eadem poena puniatur, & condemnatur Successor talis Cedentis, qui scienter post Cessionem, faceret Liberationem, vt suprà.

DE EODEM.

CAP. cccc. xlviii.

SI in Cessione Titulo Oneroso facta, solènitèr fuerit Commissio facta de Dato, seu Recepto, quamvis in dicta Cessione aliter non contineatur Receptionem, seu Numerationem fuisse factam, nihilominus ipsa Cessio, vires solennis Cessionis obtineat.

DE EODEM.

CAP. cccc. xlviii.

OMNIA Ordinamenta de Iuris Cessionibus facta, locum habeant, ET SERVENTVR, & obseruari debeant in suis Casibus, & Capitulis, & siuè Cessio, & Contractus fiat in Ciuitate, vel Ducatu Mediolani, siuè extrà Ciuitatem, vel Ducatū Mediolani in Terris, & Locis suppositis Dominio Domini Mli, & etiam, si fiat, vel fieri cōtingat in Terris nō suppositis Dominio dicti Dñi, si cōtingat eis vti contrà Aliquem suppositum Iurisdictioni Potestatis Mediolani in Iurisdictione Mediolani, & hoc, ad euitandas Fraudes, quæ quotidiè cōmittuntur per tales Facientes dictas Cessiones, qui eas simulatè Concipientes, volentes euitare prædicta ipsas faciunt extrà Ciuitatem, & Ducatum Mediolani.

An facta Denūcia, ne soluat, præferatur Cessionarius, tamquā ille, qui habet utiles, Cedenti habenti directas: latè Alex: cons. 5. col. p. & sequib, 6. Cep. Caur. 267.

Ques sit Ratio huius Statuti, Alex: cons. 25. col. 2. lib. 2. Paul: cons. 96. cit. cā finem in Antiquis,

Latissimè Cacciaolup, in Repet. l. Cunctos Populos, n. 96, cum seq. de sum. Trin.

DE EODEM.

CAP. cccc. l.

ITEM, si contingat Cessionem fieri alicuius Iuris in toto, vel de aliqua Parte, de quo cōstet per publicum Instrumētum Debiti alicuius, ad Defensionem tantum alicuius Rei, vel etiā ad agendum in Casu Euictionis, q; dictum Instrumētum Debiti debeat **INTERLINEARI** per Notariū, qui tradet dictam Cessionem, ea Die, qua fiet Cessio, **DECLARANDO** Quantitatem, de qua fit Cessio, & qualiter fit ad Defensionem Bonorū, prout in dicta Cessione continetur, & in casu, quo fieret Cessio, etiā ad agendū in casu Euictionis, Sequuta Euictione, possit Cessionarius vti Iuribus dicti Instrumēti, non obstāte dicta **INTERLINEATIONE**, Et, si nō fiat dicta Interlineatio, modo supradicto, non valeat dicta Cessio, & vltā, Notarius, qui tradiderit dictā Cessionē puniat in Libris viginti quinque Imperialiū.

An sit usu receptū, Et An sufficiat, q; per maiorem Partē nō inuenitur? Aret. cons. ii. col. pen. Dec. 22. 4 8. col. i. ubi de cursu tēporis pro firmāda p̄suetudine, quę cōsistit in facto,

DE SOLEMNITATE SERVANDA PER MULIEREM CEDENTEM IURA DOTIS
CONSTANTE MATRIMONIO.

CAP. cccc. l. j.

ITEM, quod constante Matrimonio, etiā si extet Casus Dotis repetenda, eo, quia Maritus, vel Socer, inchoauerit malē vti Substātia sua, **NON POSSIT MULIER** Cedere Iura Dotis suę, nisi in ipsa Cessione, vltā **CONSENSVM MARITI**, qui requiritur, ex forma Statutorum Communis Mediolani, interueniat Consensus duorū proximiorum Agnatorum, si eos habuerit in Ciuitate, vel Ducatu Mediolani, & si habuerit tantum vnum Agnatum, vt suprà, interueniat Consensus ipsius Agnati, & vltā vnus Cognatus proximioris ipsius Mulieris, Et, si nō habuerit aliquem Agnatum in Ciuitate, vel Ducatu Mediolani, tunc, vltā **CONSENSVM MARITI**, interueniat Consensus duorum Cognatorum

Quod Mulier possit consentire Alienationi Bonorum hypothecatorū pro Iuribus Dotalibus, Vide In Nouis, capite. 4 99. **POSSIT**, fol. 162. à 1°.

An possint Renunciare Solemnitati huius Statuti Fel. in. c. si diligenti col. 2. In fin. & seq. de for. p̄pet.

Idem an sit de Iure Communi? Bare, cons. i. o. col. pen.

Cognatorum proximiorū, & si non habuerit aliquem Agnatum, nec Cognatū in Ciuitate, nec Ducatu Mediolani, tunc interueniat, vltra **CONSENSVM MARITI**, Consensus duorum Bonorum Vicinorum eiusdem Parochiæ, dictæ Mulieris, bonæ Famæ.

Qui Agnati, Cognati, & Vicini, in quolibet Casuū prædictorum, congrua congruis referēdo, **VRARE TENEANTVR** ad Sancta Dei Euangelia, manibus corporaliter tactis Scripturis, quod in veritate credunt prædicta, quæ fient per dictam Mulierem, cedere ad Vilitatem ipsius Mulieris, & quod Pecunia, quæ recipietur occasione dictæ Cessionis, quam cōtinget fieri, debeat cōuertī in Emptionem Prædictorum, vel in tuto Loco reponi, vt ipsa Dos, Mulieri sit salua, saltem cōstante Matrimonio, aliter Cessio facta, non seruata dicta Forma, **NON VALEAT**, nec ipsi Mulieri p̄iudicet.

DE AETATE LEGITIMA. CAP. cccc. Lij.

QUILIBET Ciuitatis, & Districtus Mediolani habere intelligatur Aetatem legitimam, ex quo habuerit Annos decem & octo completos, in Iudicijs, in omnibus alijs Casibus, ex quo habuerit annos viginti completos, Saluo, quod in vltimis Voluntatibus, respectu Aetatis dumtaxat, **SERVETVR DISPOSITIO Iuris Communis.**

De Filiis familias, vide supra cap. 4. 16. **SI FILI VS FAMILIAS**, fol. 142. à fronte. Quomodo depōnet Testis super Aetate, Bal. in L. 1^a de Temp. Appet. circa med. Alex. cons. li. col. 2^a 3^a. Ad hoc facit, lib. p^o.

DE SACRAMENTIS PVBERVM.

CAP. cccc. Lij.

AVTHENTICA Sacramenta Puberum sponte facta, & quælibet alia Iuris Dispositio, illud, vel Simile Disponēs, **NON VALEAT**, nec vēdicet sibi locū, & quod Sacramētū Minori nō obstat, nec aliud causa Sacramenti subsequutum, etiā si Iurauerit se Maiorē esse, si Actus, Ipso Iure, nullus esset, sine ipso Sacramento, & etiā, si Actus valuerit, non obstat Minori Sacramento, nec aliud causa Sacramenti

An Iurans se Maiorem, obligatur, Paul. cons. xi in fine.

Paul, cons. 141. Col. 1 & 2.
In Aouquis. Corn. cons.
36. per totum lib. p.
An Impediat Naturalem
Obligationem, las, Cons.
133, in fin. lib. 4.

subsecutū, etiā, si iurauerit se Maiorem esse, quominus
Possit restitui, in integrum, si Latus fuerit, prout posset re-
stitui, si Sacramentum ipsum prestitum non fuisset,
Et predicta, & infradicta, & quodlibet eorum locum habe-
ant, & suum sortiantur Effectum, ET SERVENTVR om-
nibus modis per quemlibet Iudicem Civitatis, vel Du-
catu Mediolani, & per Delegatum, Arbitrum, vel Arbitra-
torem, sub pena Librarum quinguecentum Imperialium,
cuiuslibet Contrahenti in premissis, vel aliquo premissorum,
directe, nec per indirectum, quæ pena applicetur Parti, in
cuius præiudicium fuerit contractum, vel procuratum.
Et ultra hoc, Pars allegans, vel Procurans, seu ad cuius In-
stantiam fuerit allegatum, vel Procuratum, de voluntate
Principalis, contra predicta, vel aliquod predictorū, AMIT-
TAT CAUSSAM, Et Hoc, nullo Iure Communi, cuius-
cunque Conditionis existat, vel Municipali, obstante, nec alio
quocunque obstaculo, quibus omnibus ex certa scientia, per
presens Statutum, ipso Iure sit derogatum.

De Statuto obligante Pa-
trem pro filio, Aret, cons.
57. col. p.
Patre, & Filio Constituti-
bus Dotem, ad Cuius
manus presumatur per-
uenisse, latet Alex In. l. si
cum Dotem, 6. Transgre-
diamur. ff. sol. Matrim.

DE DOTE FACIENDA. CAP. cccc. Liiiij.
SI quis, à modò duxerit vxorem, Maritus, & Pater, & qui-
libet, in cuius Potestate fuerit Maritus, & quisque Insolidum,
de cuius Consensu, Matrimonium fuerit contractum, tacite,
vel expresse, TENEATVR facere Consultum, & Chartam
Dotis, de tota Dote conuentata, & data, & quòd Maritus,
& Pater, & quilibet, in cuius Potestate fuerit Maritus, ad
sui liberum Arbitrium, possit illam Pecuniam expendere,
absq; eo, quòd aliquid detrahat de dicta Dote.

Declarat Socyn, Cons. 81.
In fin. lib. 4. Et An possit
compelli ad Constituen-
dum Dotem viro, Socyn.
Cons. 80. col. pen. lib. 4.
De Dote Post biennium Fa-
cta, Quòd non præiudicet
Creditoribus, vide supra, cap. 268, SI QVIS, fol. 30, à fronte, In fine.

QUANDO BONA INTELLIGANTVR
IN DOTE DATA. CAP. cccc. Lv.
NON sit, nec esse intelligatur Dos, nec Bona in Dotem
data, nisi expresse constiterit, vel appareat, & legitime.

154

DE LEGITIMATIONE FILIORVM NATURALIVM, SEV BASTARDORVM,
QUALITER FIERI CONCEDVNTVR, ET ETIAM, QVALITER
FIERI PROHIBENTVR.

CAP. cccc. lvi.

STATVITVR, quòd de cætero non possit fieri aliqua Legitimitas, Dispensatio, seu Habilitatio super Illegitimatione, seu Naturalibus alicuius Naturalis, seu Bastardi, vel cuiuslibet alterius, quouis modo illegitimè nati, quo ad Successiones, vel Hæreditates aliquas, ex Testamento, vel ab Intestato Patris, vel alterius Ascendentis ex Transversali linea, contingentis eum, de cuius Legitimatione, Dispensatione, seu Habilitatione agitur, per aliquam Personam cuiuscunque Status Præminentie, Dignitatis, vel Conditionis exultat, non Consensiente expressè, & ex certa scientia Consensum suum, præstante Patre, vel Ascendente suo, vel alio ex transversali linea Contingente, cum de eius Legitimatione, Dispensatione, seu Habilitatione agitur Legitimationi, vel Dispensationi, seu Habilitationi, quæ occurreret fieri, & fieret per personam aliquam, inde Potestatem, & Bailiam, Iuridicè Habentem. Ita, quòd non operetur, nisi respectu Hæreditatis, seu Hæreditatum illius, vel illorum, qui consenserit, seu consenserint, ut supra, non autem respectu alicuius alterius Hæreditatis.

Et, si contrà, vel aliter fieret, Ipso Iure, nulla sit, & NON VALEAT, nec teneat, nec alicuius sit valoris, & momenti.

DE EODEM.

CAP. cccc. lvij.

IDEM habeat locum in Legitimationibus, Dispensationibus seu Habilitationibus hinc retrò factis, super Legitimatione, Dispensatione, seu Habilitatione alicuius Naturalis,

V. ij

Quæ sint Necessaria ad validandam Legitimationem, Decret. cons. 23, col. 1. & seq.

De Legitimationibus etiam habes aliqua in Constit. sub tit. DE LEGITIMATIONE. BVS, fo. 1, à fron. in fin. An Legitimus differat à Dispensato? Decret. cons. 238, col. pen. ad finem.

scu Bastardi, vel Bastardę, vel cuiuslibet alterius Illegitimę
nati, quo ad Successiones, & Hęreditates aliquas, ex Testa-
mento, vel ab Intestato Patris, vel alterius Ascendentis, vel
ex transuersali linea Contingentis eum, de cuius Legitima-
tione, Dispensatione, seu Habilitatione agitur, si Pater, vel
Superior illius talis Legitimatus, vel Habilitatus, vel cui dispen-
satum fuerit, vt supra, viuere, & Consensum, & Assensum ex-
pressę, ex certa Scientia non pręstiterit ipsi Legitima-
ti Dispensationi, seu Habilitationi, vel ipsam Legitima-
tionem, Dispensationem, seu Habilitationem ratam, & gratam
expressę, ex certa Scientia non habuerit.

Facit Alexicons, 139, col.
2, lib. 8, p. 8.

DE EODEM.

CAP. cccc. Lviij

ITEM Statuitur, quod ratione premissarum Legitima-
tionis, Habilitationis, seu Dispensationis in quibus non inter-
uenerit Consensus, vt supra, siue factę sint in Ciuitate Me-
diolani, vel eius Districtu, siue extrā, non deferatur, nec
deferri possit aliqua Successio ex Testamento, nec ab Inte-
stato, vel nisi esset facta de expressa voluntate Patris, vel
Aui prędefuncti.

Et quod nullus de cetero in Iudicio, nec extrā, vti possit ta-
libus Legitimationibus, Habilitationibus, seu Dispensationi-
bus, Saluę, vt infra, sub pena Publicationis Bonorum Pati-
ti vtrius, & Iudici, qui hoc ius redderet, Florenorum ducen-
tum, & Aduocato, qui allegaret ipsas Legitimationes, Ha-
bilitationes, & Dispensationes, Florenorum centum, & Pro-
curatori, Florenorum quinquaginta, quas penas toties ex
prędictis, quis incurrat, quoties repertus fuerit contra-
facere, vel fecisse, vel venisse, & Ipso facto, exigi possit,
absque aliqua Condemnatione, vel Processu.

CAP. cccc. Lviij.

ITEM Statuitur, quòd, si Quis erit Legitimus, virtute alicuius Priuilegij, & expediat facere Fidem de ipso Priuilegio, quòd sufficiat ad Fidem faciendam de ipso Priuilegio, si reperiatur ipsum Priuilegium esse Legitimè authenticatum, vel ad Officiũ Gubernatorum Statutorum Communis Mediolani in scriptis in vno eorum Libris registratum, etiã, si non appareret Originale ipsius Priuilegij, & quòd etiã intelligatur dictum Priuilegium fuisse tenoris contenti in dicto authentico, seu in dictis Libris, vt supra.

DE EODEM.

CAP. cccc. Lx.

IDEM habeat locum in Literis cuiuslibet Officialis Ciuitatis, & Ducatus Mediolani publici, & etiã in quibuscumque Literis Ducalibus, & alijs Priuilegijs.

DE EODEM.

CAP. cccc. Lxi.

ITEM quòd nullus COMES PALATINVS, quantumcumque Laicum, & Amplum Priuilegium Habens, etiã motu proprio cõcessum, eo de cetero in casu legitimandi VT A TVR, quouis modo, circa Legitimationes, Habilitationes, nec Dispensationes, pręterquã in Casibus pręmissis, & quòd nullus Officialis, vel Magistratus audeat, vel pręsumat super aliquibus Legitimationibus, Dispensationibus, vel Habilitationibus pręterquã in casibus, vt supra, vllã Executionem facere, nec fieri permittere, sub pœna cuiuscumque tam Comiti, & Officiali, q̃ Magistratui contrafacienti, Florenorum quinquecentum pro quolibet, & qualibet vice, Camere Ducali applicandorum, & irremissibiliter infligenda

& Florentinum ducentum cuiusq; Notario præsumenti
aliquod Instrumentum Legitimationis, & ut supra, contra
prædictam Dispositionem quocumq; modo recipere, seu rogare,

De materia latè, Bart. in l.
ademptu ne in fin. ff. de
Fuc. & in l. p. in Finc.
col. pen. de acquir. Poss.
l. sc. cons. 56, col. 2^a, &
cons. 226 per totum Et,
261. col. 2^a. & 400, col.
p^a, & alibi sæpè.

QVOD EX CONSTITVTO GENERALI
NON TRANSFERATUR ALI
QVA POSSESSIO.

CAP. cccc. Lxii.

EX Constituto generali Apposito, & scripto, & quod ap-
ponitur, & scribitur communiter in Instrumentis non intel-
ligatur, nec intelligitur esse, nec sit translata, nec quod
transferatur aliqua Possessio Bonorum ipsius Constituentis
tacite, nec expresse,

Circà Materiam Cridas
rum, Vide in Const. sub
tit^o. DE BONIS, ad
end. PONE N. per totu
m, ubi latissime Tractat
tur.

ADDITIO CIRCA PROVISIONES AEDITAS
SVPER CRIDIS FACIENCIS DE
BONIS IMMOBILIBVS
VENDENDIS.

CAP. cccc. Lxiii.

QVIA aliquando contingit, quod ad Cridas, quæ sunt
secundum formam Provisionis æditæ super Venditionis
bus Bonorum, & Rerum immobilium, quæ fieri possunt li-
bere, & sine Fideiussore, & cætera, ponuntur de Bonis
Obligatis pro Dotibus, vel Bonis patrimonialibus Vxo-
rum, vel Nupum, vel fratribus Dotibus Descendentium,
in potestate existentium, Datorum ipsorum Ponentium, im-
mediate vel mediate, & cætera, quia per eas, seu eos non cõ-
tradicitur, Statuitur, ut infra videlicet,

QVOD POSSINT, ET VALEANT AGNATI, ET
AFFINES VXORVM, & Nupum, ac Descendentiu
um in Potestate constitutorum Datorum mediate, vel im-
mediate, talium Ponentium, & eis liceat, & licitum sit, aut

alicui, vel aliquibus ex eis, & etiã cuilibet eorum compa-
rere, & in scriptis dare Ius, seu Iura Dotum earum Vxo-
rum, & Nuruum, & etiã Descendentium in Potestate
Constitutorum, singularitè referendo, etiã eis Mulieri-
bus, & Descendentibus in Potestate constitutis, vt suprà,
Intuitis, & Recusantibus, pro Conseruatione Iurium suo-
rum Dotalium, & cætera, ET IURARE, & alia facere, que
in talibus requiruntur, vsque ad Sententiam inclusiue.

Et, quod talis Comparitio, & Iurium in scriptis Datio, & Iu-
ramentum, & reliqua perindè VALEANT, & teneãt, ac ef-
fectum sortiantur, ac si per ipsasmet Mulieres, & Descen-
dentes in Potestatem constitutos, vt suprà, cum solemnitati-
bus debitis, facta fuissent, vel ipsi agnati, & Affines, seu, vt
suprà speciale, & solemne Mandatum ad prædicta omnia
habuissent, Et, quod ipsę Mulieres, Maritum Habẽtes, nec
aliqua ex eis, nec Descendentes, vt suprà, possint REVO-
CARE, nec renunciare, nec aliquid in contrarium facere,
tacitè, nec expresse, nec per indirectum, nisi Authoritate
Ducali, & omnis Reuocatio, seu Renunciatio aliter facta,
omnisq; Actus, & omne, & totum id, quod in contrarium
fieret, aut factum erit quomodocunq;, nullius sit valoris,
& momenti, Ipso Iure, & Facto, & pro infecto prorsus
habeatur.

ORDO SERVANDVS CIRCA MO-
DVM PROCEDENDI IN CAUS-
SIS CRIDARVM, ET COM-
PARITIONVM, SEV CON-
TRADICTIONVM.

CAP. cccc. Lxiiiij.

ET, quia in Prouisionibus Cridatum factis pro Bonis
vendendis, & earum Contradictionibus, non fuit proui-
sum circa processum agendum in Causis, Questionibus,

V. iiii

seu Controuersis, motis, vel mouendis, occasione Exclamationum, quæ sunt pro Bonis, & Rebus immobilibus, ac Iuribus vendendis secundum Formam Prouisionum, & cætera.

Statuitur, quòd in Causis Exclamationum, seu, Cridarum, quæ sunt de Bonis immobilibus, vt supra vèdendis, & Contradictionum ipsius Cridis factarum, factis ipsius Cridis, & earum Relationibus, intelligantur ipsæ Cridæ, & earum Relationes esse productæ, ac pro productis habeantur, Et vltèrius seruetur modus infra scriptus, finitis tamèn sex Mensibus ex Prouisionibus limitatis, videlicet, quòd elapsis Tèporibus sex Mensium, de quibus fit Mentio in ipsa Prouisione, Ipso Iure, & Facto, sit, & esse intelligatur Statutus Ponenti, vel Ponentibus, Terminus Dierum viginquique vtilium, tunc proximè Futurorum, post lapsum ipsorum sex Mensium, ad probandum, & producendum, ac ostendendum, & probatum habendum, per omne genus Probationum, quicquid voluerit, seu voluerint in ipsis Causis Cridarum, & Contradictionum.

Quid Importent ista verba, las. in repet. Admonendi, col. 1 2 6. 89, Nunquid Autèm,

De Diebus Vtilibus, etiam vide supra cap. 2 5, C. A. VSSAE, 6. ET OMNES, fol. 10. à fronte, Et qualiter computentur in Causis Cridarum, & aliis, Vide in nouis. cap. 20 2. IN CAUSSIS fol. 65. à fronte, & in cap. 209. Declarat. 4. ITEM LICET dicto fol. à ter.

Et omnes Dies intelligantur Vtiles, nisi fuerint Dies Feriarum introductarum in Honorem Dei, vel Sanctorum, ex forma Statutorum Communis Mediolani, Itè, tamèn, q, si contigerit dictum Tempus viginquique Dierum incidere in Tempore quadragesimali. Tunc duo Dies non feriat in honorem Dei, vel Sanctorum, vt supra HABEANTVR pro vna Die vtili, Quia in eis, Ius reddi debet, non in MANE, sed IN VESPERIS tantum.

Eidem, si inciderit in Diebus Letaniarum, cui Dilationi possit per Ponentem, vel Ponentes, renunciari in toto, vel pro Parte, prout voluerit seu voluerint.

Et, si aliquid Capitulum, vel productum fuerit per Ponentem, vel Ponentes in prædicto Terminò, & non aliter, eo casu, sit, & esse intelligatur, Ipso Iure, & Facto, Statutus

similis Terminus aliorum Dierum viginti quinque vtilium, vt supra Contradicienti, seu Contradicientibus, contra quem, vel quos fuisset Capitulatum, vel productum ad impugnandum, ac confutandum quæcunque producta, probata, & ostensa per Ponentem, seu Ponentes in Termino prædicto viginti quinque Dierum vtilium sibi assignato, seu, vt supra, cui Terminus in toto, vel parte, per Contradicientem, vel contradicentes, renunciari possit in sui duntaxat præiudicium.

Qui Terminus, sicut ipsi Contradicienti, vel Contradicientibus assignatus, vt supra, sit etiam Communis ipsi Ponenti suas Probationes prius factas coadiuuandi, vel Probationes Contradicientis, vel Contradicientium impugnandi, & confutandi in hoc Terminus, si voluerit.

Ita tamē, quod nulla Capitulatio, nec Iurium Productio possit fieri per Ponentem, vel Contradicientem in dicto Proximo communi Terminus, nisi fiat per octo Dies vtilis, antequam ipsius secundi Terminus, & communis, vt supra.

Et hoc, Saluo, si per alteram Partium fieret Nominatio de aliquibus Testibus, vel Iuribus existentibus extra Ducatum Mediolani, CVM IURAMENTO, quod Iuramentum possit etiam præstari PER PROCURATOREM generalem ad Causas, in tali Causa constitutum, quod talem Nominationem non facit in Malitiam, nec in Fraudem, nec Animo, nec Intentione Litæ protelandi, immo Credēs eis Testibus, vel Iuribus indigere ad Probationem sui Iuris, eo casu, assignetur sibi per Dominum Vicariū Prouisionum, vel eius Locumtenentem Terminus competens, secundum Distāciam Locorū, & Negocij qualitātē, Arbitrio Iudicis. Qui tamē non excedat TRIGINTA DIES VTILES, infra quæ dicti Testes recipi, & examinari possint debita forma Iuris, eorumque dicta Vicario, vel vt supra, solemniter præsentari, & Ipsa Instrumenta, & Iura produci, & in eo

De Ratione, Vide not. per Bart. & Alos in l. Peten dx. C. de Temp. in integ. rest. per,

An tali Tempore Res dicatur liquida: Aret. 26. 100, in secundo Dubio

An Faciens talem Nominationem teneatur cauere pro Expensis: las. 25. 14, lib. primo.

Termino assignando pro tali Nominatione, ut supra, possit etiam altera Pars ostendere, & probare de Iure suo, quicquid voluerit, etiam per Testes, & Probationes praesentes.

Qua Nominatione semel facta, non possit per ipsam Partem, vel eius Procuratorem, quae fecerit Tale Nominationem, aliquid denuò addi, nec aliqua alia Nominatio fieri.

Quibus Terminis elapsis, debite referendo, statim totus Processus Causae INTELLIGATUR Ipso Iure, publicatus. Ità tamen, quod quaecumque facienda per Contradicentem, vel per Contradicentes, in dictis Terminis, ut supra, profint tantummodo ipsi Contradicenti, vel Contradicentibus contra ipsum Ponentem, non autem contra alios Contradicentem, vel Contradicentes.

Sed, si ipsi Contradicentes ad inuicem contendere voluerint de eorum Contradicentium Iuribus, ad mutuam inter eos Impugnationem, vel Confutationem, hoc eis TANTUM LICEAT FACERE ipsis Contradicentibus, elapso Terminò dictorum sex Mensium, in Terminis, ut supra, limitatis, singula singulis congruè referendo. Saluo, si fieret Nominatio, seruetur, ut supra.

Quo Terminò elapso INTELLIGATUR publicatus esse Processus, ut supra.

DECLARANTES, etiam, quod in quibuscumque Contradictionibus faciendis dictis Cridis, & in Productionibus Iurium faciendis in eis Causis, APPONI DEBEANT NOMINA, & Cognomina Notariorum, qui rogati fuerint de eis Instrumentis, ET TEMPORA EXPRESSA earum Rogationum, ALITER NON VALEANT ipse Productiones.

Elapsis autem Temporibus Probationum, ut supra fiat Commissio Partium Confidenti, vel Confidenti illius, vel

In simili Concludit Ang.
in l.p. ff. de lib. Erpositi.
Quem sequitur Alex. 2.
l. 4. l. 2. & Dec. 255.

illorum qui comparuerit, vel comparuerint in Contumacia alterius Partis, vel aliarum Partium, Alicui de Collegio Iurisperitorum Mediolani, ad consulendum, & consilium suum in Scriptis dandum ipsi Domino Vicario, vel eius Locumtenentibus, Consulendo, quæ debeant esse Partes suæ de iure in ipsa Causa, seu Causis.

Quæ Commissio FIAT INFRA DIES DECEM VTILES, vt supra, post Terminos predictos, ET DURET DIEBUS TRIGINTA VTILIBUS TANTVM, & non vltra, Itæ, quod quolibet Dies non feriat in Honorem Dei, vel Sanctorum, vt supra, reputetur pro vna Die utili, Saluò, quàm de Temporibus Quadragesimæ, & Lætaniarum, quæ in eis seruetur, vt supra, & Saluò, prout aliàs in presentibus Statutis continetur.

Quo Consilio præsentato ad Banchum Vicarij Prouisionum, in manibus alicuius Notarij Banchi Causarum civilium, Ipso Iure, & Facto, sit, ET ESSE INTELLIGATUR lata, & pronunciata Sententia in omnibus, & per omnia iuxta dictum Consilium.

Et vbi dicta Commissio non fiat intra dictum Terminum decem Dierum utilium, vt supra, tunc INSTANTIA cuiuslibet Causæ Contradictionis, quæ facta fuisset contra Cridas ipsas, vt supra à tunc in antea, INTELLIGATUR PEREMPTA, nec Vicarius Prouisionum, sit à tunc in antea amplius Iudex ipsius Causæ, SED PARTES VERTANTUR IURIBVS SVIS coràm Ordinario, Citeò verò Citationes transmittendas in vltimis Diebus quindecim, de quibus sit Mentio in Statuto incipiente,

IN PRIMIS STATVITVR QVOD CITATIONES, & cætera, seruetur forma ipsius Statuti, Saluò, quòd respectu Terminj Statuti Citadis, POSSIT STATVTER TERMINVS qualibet Hora, & non seruata forma ipsius Statuti, quò ad hoc,

De hoc etiam habetur supra folio, 156, à tergo.

An ex istis verbis videatur Inductum pro forma, Fel. in. c. cū dilecta, col. p. 18, septimum signum, de Recrip.

Est primum Statutum istius Voluminis,

De Observatione Statutorum, Vide in Novis, cap. 171. POTESTAS, fol. 55. à fronte

Et de pena Opponentis, qd nō sit illandum Statutis, cap. 172. NULLA, eo. fol. à tergo,

Quod, qui non obediunt Statutis, habeantur Ex torres ab eis, Vide in Novis. cap. 180. INFAMOREM, folio. 57. à tergo,

De iure reddendo nō Subdito, Vide ibi. d. fo. 57. à fron. & cap. 179. IN OMNIBVS,

Rubricæ Statutorum non disponunt, cap. 173. R. V. B. I. C. A. E. folio. 55. à tergo in Novis, & Statuta debent intelligi, ut iacet Litera, cap. seq. VERBA, eo, folio,

DE OBSERVATIONE PRÆSENTIVM
STATVTORVM, ET DE ANNVL-
TIONE, ET CASSATIONE AN-
TIQVORVM STATVTORVM.
ET DE CAETORVM
OBTIANTIVM
PRÆSENTIVM
STATVTIS.

CAP. cccc. lxxv.

STATVITVR. quod (salvis Dispositis in isto Volumine Statutorum nuncupatorum Civilium, cuius Voluminis primum Statutum positum est sub Rubrica generali de CITATIONIBVS, ET ALIIS, & cætera, & speciali de FORMA CITATIONIS in Civilibus & cætera, & incipit. IN PRIMIS STATVITVR, QVOD CITATIONES, ET REQUESTÆ. Vltimum verò, est istud proximè autem præcedens Statutum, quod incipit. ET QVIA IN PROVISIONIBVS CRIDARVM FACTIS PRO BONIS VENDENDIS, & cætera.)

Contenta in alio Volumine Statutorum nuncupatorum Civilium, æditorum Anno. M. ccc. lxxxvj. Cuius Primum Statutum incipit, SI QVIS SERVITOR CITATIONEM ALIQVAM FECERIT, SEV REQUESTAM PORTAVERIT, Vltimum verò Statutum incipit STATVITVR QVOD DE CAETERO NON POSSIT FIERI ALIQUA LEGITIMATIO, & cætera, Sint, & esse INTELLIGANTVR CASSA, irrita, & abolita, à Calendis Ianuarij proximè futuris, in antea, Et Observatio horum Statutorum comprehensorum in præsentis Volumine, incipiat tantummodò à dictis Calendis Mensis Ianuarij proximè futuris, in antea, ut isto Medio tempore, Suppositi Iurisdictionis Mediolani,

& eius Ducatu, ita, quod in præmissis, etiam comprehendatur Terra Binaschi, & alij Suppositi, ut in præsentibus Statutis continetur, POSSINT DE EIS EDOCERI, nec contra Disposita in isto Volumine, à dictis Calendis Mensis Ianuarij, in antea, admittatur aliqua Dispositio Iuris Municipalis, nec Decretorum Ducalium, nec Prouisionum. Et sufficiat in peragendis expressis in isto volumine obseruare Disposita in præsentibus Statutis, licet non reperiantur Obseruata, ea, quæ per aliud Ius Municipale, vel ut supra, essent obseruanda.

E I N I S:

INCIPIT CONSTITVTIO QVAEDAM OLIM
AEMANATA AVTHORITATE APOSTOLICA,
PERTINENS AD MATERIAM CRIDARVM,
QVAE HIC APPOSITA EST, PROVT ETI-
AM REGISTRATA EST AD OFFICIUM
STATVTORVM COMMVNIS ME-
DIOLANI, VT FACILIVS OM-
NES, ILLIVS NOTICIAM
HABEANT, CVIVS
TENOR TA-
LIS EST.

IN NÖMINE DÖMINI AMEN, M, cccc, xxj. Indictione. xliij. Die Iouis. xxx. Mensis Ianuarij, Mädato, Spectabilis, & Egregij Legum Döctoris, & Sapientum Viro-
rum Dominorum Vicarij, & Duodecim Officio Prouisio-
num Communis Mediolani, fiat Crida, in hunc Modum,

Notum sit Vniuersis, & singulis, tam Clericis, quäm Laycis,
quöd per R. euerendissimum in Christo Patrem Dominum
Iacobum de Isolanis Miseratione diuina, Sanctæ Mariæ
Noü, Sanctę Romanę Ecclesię Diaconum Cardinalem,
Mediolani ad præsens Residentem, & in hac Parte ad in-
frascripta, & per literas Apostolicas Sanctissimi in Christo
Patris, & Domini, Domini Martini Diuina prouidentia,
Papæ Quinti, Mantuæ Datas, nonis Februarij, Pontifica-
tus sui, anno secüdo, Commissarium, & Delegarum specia-
liter deputatum, fuit facta Constitutio, & Prouisio, Teno-
ris huiusmodi,

Iacobus de Isolanis, miseratione Diuina, Sanctę Marię No-
uę, Sanctę Romanę Ecclesię Diaconus Cardinalis, Medio-
lani ad præsens Resident, ac in hac Parte, & ad infrascripta
per Literas Apostolicas Sanctissimi in Christo Patris, &
Domini, Domini Martini, Diuina prouidentia, Papæ
Quinti, Bulla Plumbea, cum Cordula Canepis, more solito
Romanę Curię Bullatas, non viciatas, non abolitas, nõ
cancellatas, nec in aliqua sui Parte suspectas, sed omni prorsus
vicio, & suspitione carentes, nobis præsentatas per Ioan-
nolum de Busto, & Lichinũ de Conago, Syndicos, & Pro-
curatores, & Syndicario, & Procuratorio nomine Commu-
nis Mediolani, ac per nos cum ea, qua decuit R. euerctia re-
ceptas, Commissarius, & Delegatus specialiter Deputatus,
Quarum quidem Literarum Apostolicarum Tenor talis, &
sequitur de Verbo, ad Verbum,

MARTINVS Episcopus Seruus Seruorum Dei,
Dilecto Filio Iacobo, Sanctæ Mariæ Nouæ Diacono Car-
dinali, Mediolani ad præsens Residenti. SALVTEM, &
APOSTOLICAM BENEDICTIONEM.

PROBATAE Deuotionis Sinceritas, quam Dilecti Filij,
Commune Ciuitatis Mediolani, ad NO 5, & ad Romanam
gerunt Ecclesiam, promeretur, vt ipsorum Petitionibus,
quantum, cum Deo possumus, fauorabiliter annuamus.

Exhibita siquidem nobis nupèr pro Parte dicti Communis
Petitio continebat, Quòd licet ab olim, circa Venditiones,
& Emptiones Bonorum immobilium dictæ Ciuitatis, &
Districtus, pro tempore contingentes, cum debitis Pro-
clamationibus perficiendas, ad obuiandum Fraudibus,
quæ in illis Partibus committi poterant, & plerumq; com-
mittebantur, vt pro Tutela, & Securitate Emptorum, hu-
iusmodi Bonorum, certa Statuta, & Ordinationes, rite edi-
ta, & obseruata fuerint, & etiàm obseruentur, tamèn quia
ipsa Statuta, & Ordinationes Laycos dumtaxat, & nō Cle-
ricos constringere videntur,

Interdum non Nulli, & alij Layci Asserentes se Bona immo-
bilia vendere velle, ac Quærentes Emptores Bonorum hu-
iusmodi, in Talibus Venditionibus, defraudare Bona ipsa,
antequam ad Venditiones huiusmodi deueniant, in aliquos
Clericos, Donationis Causa, aut per alium Alienationis
modum, transferunt, vel se fatentur ipsorum Clericorum
Debitores per publica Instrumenta, seu alias huiusmodi
Clerici, se lus in Bonis ipsis, seu ad ea habere, aut per Suc-
cessionem Hereditariam, vel alias habituros prætendunt,
seu allegant, & sic huiusmodi Venditionibus tandem perfe-
ctis, Emptores ipsi, Statutis, & Ordinationibus prædictis,
eis suffragantibus, se reperiunt Deuoratos, & frustratos
Bonis sic emptis, & Precio expolitio pro eisdem,

Quare pro parte dictorum Communis nobis fuit humiliter

supplicatum, vt super, his prouidere de bigninitate Apostolica dignaremur.

Nos igitur de pramissis Noticiam certam non Habentes, huiusmodi Supplicationi inclinari, circumspectioni tue, de qua, in his, & alijs specialem Fiduciam in Domino obtinemus, per Apostolica Scripta, committimus, & mandamus, quatenus, consideraris diligentèr, quæ circa præmissa fuerint consideranda, super huiusmodi, & alijs fraudibus, & Inconuenientijs, quæ in talibus contingere poterunt autoritate nostra provideas, ac circa ea, taliter statuas, & ordines, prout ad obuiandum Fraudibus, & Inconuenientijs ipsis, tibi videbitur expedire, Faciens nihilominus, ea, quæ circa hoc Statueris, & ordinaueris, etiã sub Censuris, & pœnis, de quibus tibi expedire videbitur, firmitèr obseruari, non obstantibus, si huiusmodi Clericis, vel quibusuis alijs cõmuniter, vel diuissim, à sede Apostolica sit indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari nō possint, per Literas Apostolicas, non Facientes plenam, & expressam, ac de Verbo ad verbum, de Indulto huiusmodi, mentionem, Datum Mantuæ, nonis Februarij, Pontificatus nostri, anno secundo.

POST QVARVM QVIDEM Literarum præsentationem, & Receptionem debitas, fuimus pro parte dictorum Ieannoli de busto, & Lichini de Conago Syndicorū, & Procuratorum, & Syndicario, & Procuratorio nomine supradicti Communis, cum Instantia debita, requisiti, vt ad Exequutionem Literarum prædictarum, & Contentorū in eis procedere deberemus iuxta earum Continentiam, & Tenorem,

Nos igitur, Iacobus Cardinalis, Commissarius, & Delegatus prædictus, qui, vt conueniebat, & congruit, Statuta, &

Ordinationes, de quibus Apostolica Litera prædicta faciunt Mentionem, per viam Prouisionum facta, & edita, seu factas, & editas, solerti maturitate, curauimus resarcire.

Quicquid rursus diligenter considerauius, iuxta Literarum earundem Continentiam, & Tenorem, quæ consideranda fuerunt, & sunt circa multas Fraudes, & Inconuenientias hætenus committi consuectas, & quæ contingere poterant aduersus effectum Prouisionum prædictarum.

Volentes in præmissis, & circa præmissa, prout decet, & fieri debet, obuiare, & de cæteri, & opportuno remedio provide-
re, auctoritate Apostolica præsentis Constitutione valitura, perpetuo, provideamus, & provideo Statuimus, & ordinauimus, quod omnia, & singula Statuta, prouisa, ordinata, & reformata in prædictis Statutis, Ordinationibus, seu Prouisionibus, & Ordinationibus, de cætero habeant, & habere debeant locum in Clericis cuiuscunque Status, Gradus, Dignitatis, aut Præheminentiæ consistant, ac comprehendant Clericos prædictos, ac eis præiudicent, & prosint, & quo ad eos obseruentur solummodo, & dumtaxat sibi, & suo nomine proprio, seu sibi, & suis nominibus proprijs acquirere Valentibus, cum eorum, & cuiuslibet eorum proprijs Rebus, Bonis, & Iuribus ipsis, & cuiuslibet eorum, suis nominibus proprijs, quomodocunque, & qualitercunque pertinentibus, & spectantibus, quemadmodum, & pro ut locum habent, ac stringunt, & comprehendunt Laicos, ac eis præiudicant, & prosunt, atque, quo ad eos obseruentur, & eorum, & cuiuslibet eorum Res, & Bona, & Iura.

Et prædicta locum habeant, & habere debeant tam in temporibus Instantiæ, Sententiæ Prolatione, Appellationis, & Querelæ Remotione, quam etiam in omnibus, & singulis alijs in dictis Prouisionibus, seu Statutis, aut Ordinationibus, & Reformationibus annotatis, ita etiam tamen; quod per præsentem Constitutionem non Fiat, nec fieri

debeat, neq; possit, aliquod præiudiciū Ecclesijs Mona-
sterijs, Hospitalibus, & alijs Beneficijs Ecclesiasticis, neq;
ipsoꝝ, nec alicuius eorum Rebus, Bonis, & Iuribus, In
quorum Testimonium presentes fieri iussimus, & registrari,
nostꝝq; sigilli, ad Cautelā, Appensione muniri, ac etiā de
pꝛædictis omnibus, & singulis mādauius per Ioannem de
Isolanis de Tricio Cancellarium nostrum, necnon per Am-
brosium Samarugam, notarium Officij Prouisionum Me-
diolani, & per Marchum de Marliano, & Martinum de Go-
torudis Notarios Archiepiscopatus Mediolani, & Donarum
de Arientis Notarium Mediolani, & per quemlibet eorum
Insolidum, & de per se, publicum Confici debere Instru-
mentum, & Documentum vnum, & plura, & tot, quot vo-
luerint, seu quilibet eorum voluerit eiꝛdem tenoris,

Et hæc omnia in pꝛæsentia Spectabilis, & Egregij Legum
Doctoris Domini Iacobi de Carmagnola Vicarij dicto
Officio Prouisionum Communis Mediolani, & Azonis de
Coyris, & pꝛænominati Ioannoli de Busto Syndicorū dicti
Communis Mediolani, necnon Egregij Legum Doctoris
Domini Bartholomei Moroni de Collegio Dominorum
Iurisperitorum Mediolani, Datum, & Actum Mediolani,
Anno à Natiuitate Domini Nostri Iesu Christi, M. cccc. xxj.
Indictione quartadecima, Die Veneris vigesimoquarto
Mensis Ianuarij.

In Domibus nostræ Residentiæ, Sitis in Monasterio Sancti
Ambrosij Mediolani, videlicet in Camera nostra cubicu-
lari, pꝛæsentibus etiā,

Nazario de Micherijs, filio quondam Domini Franciscoli,
Ciuitatis Mediolani, Portę Vercelinę, Parochiæ Sanctę
Marię ad Portam,

Bartholomeo de Busto, Filio Domini Ioannoli, Portę Cuna-
nę, Parochiæ Sancti Cipriani, Ambobus Mediolani Nota-
rijs, & Pronotarijs,

Domino Petro de tradate, filio quondam Domini Otoroli,
Portæ Nouæ, Parochiæ Sancti Siluestri.

Domino Ambrosio de giochis, filio quondam Domini Iacobi,
Portæ Nouæ, Parochiæ Sancti Fidelis.

Et Beltramo de Capris, filio quondam Domini Alloyfij Portæ
Romane Parochiæ Sancti Nazarij in Brolio, omnibus Ciuitatis
Mediolani Testibus idoneis, vocatis, & rogatis.

Et, quod prædicta, de cætero inuiolabiliter obseruabuntur,
& pro Lege firma, & in concussæ habebuntur, & perpetuo
tenebuntur.

Acta, & publicata fuerunt prædicta omnia, ad Scalas Palacij
Mediolani, sono Tubæ præmissæ, per Iacobinum de Rolan-
dis præconem Communis Mediolani, coram Magna genti-
um multitudinc, M. ccc. c. x. j. Die Iouis, x. x. Januarij.

An Statutum requirat pu-
blicationem per proclama-
tione, vel sufficiat Quod
sic facta scriptura in Cō-
silio Alex. Cons. 19. ad
finem lib. 3.

NOVISSIMA
MEDIOLANI
STATVTA.

M. D. LIII.

NOVISIMA
MEDIO LA NI
STATVAT2

WOLFE

LVDOVICVS, Dei gratia, Francorum, Neapolis, & Hierusalem Rex, ac Mediolani Dux, &c. Vniuersis, & singulis presentes nostras inspecturis salutem, Cum ab ipsa natura, similique consuetudine quadam diuturna, ita simus instituti, ut ad populorum nostrorum utilitatem, & commoda cogitationes, consiliaque nostra omnia in primis referenda esse censeamus, post recuperatum Mediolanense Dominium nobis hereditario iure pertinens, præter alia multa, quæ ad inclitæ Urbis nostræ Mediolani decus, & tranquillitatem spectabant domi, forisque per nos accuratissime prouisa, adiecitimus quoque animum ad ea decernenda, instituenda, emendanda, uel stabilienda, quæ in iure reddendo exigi uidebantur. Verum quia ob multiplicium rerum pondus immensum desiderio nostro ipsi præsentis satisfacere nequiuimus, misimus charissimum, & fidelem Consanguinem, & Locumtenentem nostrum generalem, circa montes Cardinalem de Ambasia, longo rerum usu, & sapientia, quam maxime præditum, cui eque, ac nobis ipsis omni ex parte merito confidimus, ut ciuitatis, Populi que Mediolanensis, quem merito charissimum habemus, amplitudinem, commoditates & bene, pacificeque uiuendi Instituta, totis uiribus procuraret. Is igitur inter alia quæ prouisionem exigere uidebantur, aduertit ius municipale, quod statutarium appellatur, proximis annis partim correctum extitisse, partim uero emendatione adhuc indigere. Adhibitis propterea aliquibus tam Senatus nostri, Collegij Mediolanensis Iuriconsultis, Secretarioque, & Causidicis peritissimis, expertissimis, Ioanne Stephano, scilicet Castillionæo, & Ambrosio Aliprando Senatoribus, Gabriele Morefino, Ant. Iudice Iuriconsultis, Iulio Caranæo Secretario, Io. Petro Canturio, Donato Bosio, & Antonio Zunico Causidicis, dedit operam, ut secunda pars ipsius municipalis iuris, quæ incorrecta reſtabat reformaretur. Quod opus in presenti volumine contentum, ut prudenter summoque studio, ac diligentia per ipsos Iuriconsultos. Secretarium, & Causidicos castigatum extitit. Itæ & a præfato Cardinali Hilari animo receptum, approbatumque fuit mox ad bene dilectum & fidelem Cancellarium nostrum Stephanum Poncheræ, cuius ingenio, doctri-

neque ac probitati plurimum tribuimus. Indeque ad Senatum
nostrum Mediolanensem cui idem cancellarius praesidet rela-
tum, pari eorum approbatione firmatum est. Quorum pru-
dentissimum iudicium sequuti nos illud itidem approbamus,
Decretantes ex auctoritate nostra, ut Statuta quae in ipso volu-
mine continentur per Vicarium & Duodecim Prouisionum
Mediolani edantur & publicentur, necnon pro Statutis & le-
gibus Mediolani obseruentur, ab omnibus inuiolabiliter, quia
sacrosancti volumus, & iubemus, salua semper nostra & Senatus
nostri auctoritate. Dada Mediolani die vigesimo tertio Apri-
lis, Millesimo quingentesimo secundo & Regni nostri quinto.
Per Regem Ducem Mediolani ad relationem consilij. Signatus
Iulius. Cum sigillo Regio.

IN IVRISDICTIONIBVS.
RVBRICA GENERALIS
DE SAPIENTIBVS, ET CONSILIO,
ET ALIIS ACCIDENTIBVS.

DE ELECTIONE DOMINORVM
DVODECIM PROVISIONVM,
ET EORVM OFFICIO.

DE SERENISSIMVM, ET
CHRISTIANISSIMVM REGEM
Francorum, Ducem nostrum Mediolani, seu
per eius Sacrum Consiliū Mediolani, eligantur
duodecim Probi, & Periti Viri, de Melioribus, & magis
Idoneis, ac Prudētiōibus Ciuitatis Mediolani, videlicet,
Duo pro singula Porta consueta. In quibus sint duo Do-
ctores de Collegio Dominorum Iudicum Mediolani, pro-
ut prælibato Domino, seu, vt supra melius videbitur,
Qui p̄ sint Prouisionibus, & Defensionib⁹ Cōis Mediolani.
Quorum Officiū, duret per Menses duos continuos.
Qui duodecim, habeant plenam Potestatem, & liberā Fa-
cultatem, ac Bayliam prouidendi, statuendi, ordinandi,
diminuendi, mutandi, & addendi ad eorum liberam volun-
tatem, ad omnia & singula, quę eis videbuntur, circa con-
cernētia Commodum Rei publicę, & Cōmunis Mediola-
ni, ac eius Ducatus. Dum duę Partes eorum, sint in cōcor-
dia, seruatis tamē Ordinibus Ducalibus, & Cōmunis Me-
diolani, modo, non concernant Alienationem bonorū Cō-
munis Mediolani, dummodo in hijs, in quibus, ex Decre-
tis, & Ordinibus, non sit eis data facultas libera, habeant
consensum prælibati Domini, seu eius Senatus.

Et saluo, q̄ nō possint puidere, nec ordinare aliquid, in corū,

A

Isti possunt appellari Dñi Priores Ciuitatis, & æquiparare Tutoribus, Hospitalariis, & similibus. Et ha-
bent administrationem. Et in effectu sunt Exequutores. Et habent Potestatem super Hono, & Pacifico
Statu, & Abundantia Ciuitatis. Et An possint Ordinem consuetum mutare, aut Alicui ius tollere.
Not. Barth. In Leg. Ambrosia. Vbi Latē de Materia ista. Col. 3. ff. de Decr. ab Ordin. fac. Trad. Ric-
manus. 23. 101. Ad declarationem. Circa finem Texti. In Leg. Orphanotrophos. Vbi Baldus. C. De
Episcopis, & Clericis. Refert Decius. 25. 72. Col. p. 2.

Vide etiam in Nouis. Cō-
stitu. libro. 5. in Principio.
§. Duodecim vero.

De Officio Vicarii in fo. 15.
& in Nouis. Cōstitu. di-
cto libro. 5. in Principio.
Vbi etiam de eius, & Lo-
cum tenentis Electione.

Et, q̄ in Electione Offici-
um, Antiqua consuetu-
do sit seruanda. Barth. In
L. Facultas. Numero 11.
De iure Fisci. C. libro. 10.
Et de Decurionibus.

vel alicui⁹ eor⁹, vel suor⁹: defectū dētiū, nec Officialiū Officij Prouisionū, nec alicuius eor⁹, specialē fauorē, vel vtilitatē. Et qui Domini duodecim, habere debeant pro eorū Salario, omni die, quo seruiuerint dicto Officio, videlicet, Doctores, Soldos duodecim Imperialium pro quolibet. Alij verò habeant Soldos octo Imperialium, pro quolibet.

DE SACRAMENTO DOMINI
NORVM DVODECIM.

CAP. II.

DOMINI duodecim, Officio Prouisionum deputati, & per tempora deputandi, tempore Introitus sui Officij, iurare debeant in manibus Vicarij Officij Prouisionum, & erunt Legales praelibato Domino, vt supra, & Patrie Mediolani, & Comuni Mediolani, & q⁹ praelabunt, suo scire, & posse, bonū Cōsiliū, & Legale, & vtile, pro Bono Publico, & Statu ipsius praelibati Domini, & Communi Mediolani, & defendent, toto posse, iura, Iurisdictiones, & honores praelibati Domini, & Communis Mediolani.

DE CONSILIO NONINGENTORVM VI-
RORVM COMMVNIS MEDIOLANI.

CAP. III.

PER praelibatum Dominum Ducem Mediolani, seu eius Sacrum Consilium Mediolani, eligatur Cōsiliū Noningentorum Virorum, scilicet, Centum quinquaginta, pro qualibet Porta consueta,

Qui omnes eligēdi, secundū corū eligentiū credere, sint de Meliorib⁹, & Vtiliorib⁹ ipsius Ciuitatis, & maiores annis viginti, pro quolibet, & sint suppositi Iurisdictioni Comuni Mediolani, & sustineāt Onera Communis Mediolani, Et qui omnes diligant Statum pacificum praelibati Domini, & Communis Mediolani,

Quod consilium duret per annum vnum, & vltra, donec fuerit mutatum.

Et quæ Electio, siue Congregatio, fieri non possit, nisi de speciali mandato prælibati Domini, & seu, vt supra.

DE SACRAMENTO CONSILIARIORVM
COMMVNIS MEDIOLANI.

CAP. IIII.

CONSILIARII, qui pro tēporibus erunt, teneantur, & debeant iurare ad sancta Dei Euangelia, corporaliter tactis scripturis, coram illis Sapientibus, qui super hoc deputabuntur,

Quod Boni, & Legales erunt Domino Mediolani, Patriæ suæ, & Communi Bono.

Et, q̃ obedient prælibato Domino Mediolani, & Potestati inlicitis, & Honestis.

Et, q̃ præstabunt Consilium, licitum, iustum, bonum, legale, & vtile, secundum eorum credere, pro prælibato Domino, & pro Patria eorum Consiliariorum.

Et, q̃ nō tacebunt, quæ crediderint fore iusta, Bona, & vtilia pro prælibato Domino Mediolani, & Patria prædicta, si ab aliis consulea non fuerint.

QVOD IVRISPERITI, ET MILITES,
ET CERTI ALII, SINT DE
CONSILIO, IPSO IVRE.

CAP. V.

IVRISPERITI Collegij Iudicum Mediolani, & Milites adobati sint, ipso Iure, de Consilio Maiori Communis Mediolani, absq̃ alia exceptione, & intelligatur vltra prædictum numerum noningentorum.

Idem habeat locum in Notariis, seu Gubernatoribus Statutorum Communis Mediolani.

De Potestate, & Iurisd. diu
uersorum Iud. vid. in C. 6.
lit. lib. p.^a, fol. 33.

RUBRICA GENERALIS DE POTESTATE, ET EIVS CVRIA, ET OFFICIO.

Et an Potestas presumatur
facere id, qd dicit ex for
ma Stat. Dec. 2.^a, col. 3.^a.

DE ELECTIONE DOMINI POTESTATIS, ET EIVS SALARIO.

CAP. VI.

POTESTAS Mediolani, qui pro tempore deputabitur, habeat, & habere debeat pro suo Salario, libras duas mille quatuorcentum Imperialium monetę Mediolani, pro singulo anno, eidem solucudas integrę, per Ducalem Thesaurarium Generalem Mediolani, singulis tribus Mensibus, ad Ratā predicti Salarij, sine aliqua dilatione, & omni prorsus, & absq; aliqua retentione ipsius Salarij.

Saluò, q; per dictū Thesaurarium retineatur in vltimis tribus Mensibus, Salariū ipsorū triū Mēsium, & hoc, donec fuerit perfectus, & cōpletus Syndicatus ipsius Potestatis, & Officialium suorū, Quod Salarium, eidē detur, postquā fuerit absolutus per Syndicatores, vel postquā, de Condemnatione, vel Condemnationibus, de eo, vel de aliquo de eius familia, facta, vel factis, satisfactum fuerit Comuni Mediolani, vel illi, vel illis, qui habere debuerunt.

Qui Potestas, teneatur secū habere quatuor Iudices legū Doctores, Bonos, Idoneos, & Legales, habētes Condicionē, de quibus in infra scripto proxime Statuto, fit mentio, videlicet, Vicariū, & aliū Iudicem ad Signum Equi, alium ad Signum Galli, & Ducalem Iudicem per prælibatū Dominum Mediolani, seu per eius Sacrum Consiliū deputandū. Tres Milites, & duos Conestabiles, Quibus omnibus quatuor Iudicibus, cū vno Scutifero pro singulo, & dictis Militibus, & Conestabilibus, teneatur ipse Potestas facere expēsas Cibi, & Potus, honorificas, in Habitatione sua propria, & ad Mensam propriam, respectu Iudicū, nec

possit, nec ei liceat, quouis modo, cōuenire cū ipsīs Iudicibus, Militibus, & Conestabilibus, nec cū aliquo ipsos, pro ipsīs expēsis faciēdis, per seipso, extrā habitationem suam, sub poena retētionis Salarij duorū mensium, in quā incurrat ipso iure, & facto, quo contrafactum fuerit, absq; alia condemnatione, sibi retinenda, non expectato Syndicato. Et teneantur ipsi quattuor Iudices, & quilibet ipsorum, stare in Camera cum Potestate, & alibi, vbicunq; fuerit necesse pro rebus concernentibus Officiū suum, inter eos conferendis, & stare temporibus debitis, ad Causas audiendas, & tenendas, ad Loca consueta, & eis assignata in Broletto, seu Palatio Communis Mediolani.

Ex quibus Iudicibus, duo habeant superesse ad Maleficiā inquirenda, videlicet, Iudex ipse Ducalis deputandus, vt supra, & Iudex ad signum Equi, positus secundum, quod in Statutis Communis Mediolani, super, Maleficijs inquirendis, & Decretis Ducalibus continetur.

Et Iudex ad signum Galli, etiam in Causis Damnorum datorū, & Vctitorum.

Et si contigerit aliquem, ex dictis Iudicibus, se absentare, vel infirmum esse, vel aliqua iusta Causa impeditū, q; alius ex ipsīs Iudicibus, possit supplere vices alterius, iuxta Subrogationem in actus faciendam, de ipsīs, vel altero ipsorum, per ipsum Potestatem, vel illum Iudicem, qui fuerit impeditus aliqua ex Causis supradictis, & aliter non possit aliquis ex dictis Iudicibus se intrōmittere de Officio alterius eorum, nisi ex iusta Causa, prout supra dictum est.

Et si contrafactum fuerit, non valeat, nec teneat illud, quod factum fuerit, vltra suum Officiū, nisi prout supra.

Et in quibus Iudicibus, Militibus, & Conestabilibus, non possit aliquis accipi per ipsum Potestatem, qui sit Expulsus, Bannitus, vel Confinatus de terra sua.

Qui potestas teneatur etiam secum ducere, & tenere pro

tozo tēpore sui Officij Domicellos sex, & Scutiferos duos honorifice indutos eodē habitu. Equos sex, Famulos duos à stalla. Coquū vnū, & Scotū vnū, & prædictos oēs, ad suas expēsas proprias. Et vltcrius, teneatur secum habere, & tenere Barrucios triginta sex pro exequutionibus faciēdis. Qui Barrucij non possint pro ipsis exequutionibus, quæ per eos fieri cōtingent, accipere, nisi secūdū Ordines cōprehensos in Statutis Mediolani, & Decretis Ducalibus.

DE EODEM.

CAP. VII.

POTESTAS Mediolani possit tenere Canepam, & vñdi facere vinum ad minutum iuxta solitum, & ad locū confectum, & Emolumentum, quod ex prædicta Canepa percipi contingeret, sit suum proprium, vltra prædictum Salarium librarum duarum millium quatuorcentum, de quo in proximè præcedenti Statuto, fit mentio.

DE EODEM.

CAP. VIII.

POTESTAS Mediolani pro prima Iusticia tantum, quæ per eum fieri contingeret, habeat, & habere debeat libras centum Imperialium à Communi Mediolani, seu à Vicario, & duodecim Prouisionum Mediolani.

DE EODEM.

CAP. IX.

POTESTAS Mediolani, vltra prædicta, non possit aliquid accipere pro concernentibus eius officium, & exercitiū Iurisdictionis suæ, vltra Salarium suum, & vltra prædicta superius recitata directè, nec per indirectum, nec alio quouis modo, sub pēna quadrupli, eius quod acceperit, vel quouis modo habuerit, vltra pēnas contentas in Decretis

Ducalibus. Cuius penæ medietas, applicetur ipso Iure, & facto, Ducali Cameræ, & altera medietas Accusatori, & quilibet possit accusare, & credatur eidem cum sacramento, & vno iuste fide digno, Pariter possit accusari de Cōuentione expensarum per cum faciendarū Iudicibus, & Alijs cōprehensis in præsentibus Statutis, quæ fierent contra Formam præsentium Statutorum. Et poena, pro quarta parte, applicetur Accusatori, & pro alijs tribus partibus, Ducali Cameræ, & pro dictis poenis applicandis, vt supra, fiat reuocatio super eius Salario per Ducalem Thesaurarium Mediolani. Et si maior esset poena, cogatur ipse Prætor soluere supra plus, & Solutio ipsi Accusatori fiat pro parte sibi tangente, vt supra, sine aliqua exceptione, & dilatione, per dictum Ducalem Thesaurarium facienda.

Et pro præmissis exequendis, Vicarius Prouisionum, & Duo Doctores de Collegio, qui pro temporibus erunt ibidem Deputati, & quilibet eorum insolidum, sint Iudices competententes, & intelligantur ad hoc specialiter Delegati.

DE EODEM,

CAP. X.

TENEATUR Potestas Mediolani temporibus Nūdinarum, quæ fiunt in Ciuitate Mediolani, videlicet, in Nundinis Diui Ambrosij Protectoris huius Almæ Urbis Mediolani, Sancti Laurentij, & sancti Bartholomæi, & etiam alijs temporibus, si contingat fieri alias Nūdinas in ipsa Urbe, & etiam in Vigilia Sancti Petri martyris, ad hoc, vt ipsi temporibus, occurratur scandalis, quæ ibidem committi possent, ire cum sua familia armata, & cum Vexillis suis ad dictas Nūdinas, & ibi moram trahere per aliquod spacium temporis, saltem in mane, & sic facere singulis diebus, quibus durabūt Nundinæ, & ipso recedente, teneatur dimittere ibidem ad minus medietatem familiæ suæ, & teneatur

etiam visitare ipsas Nundinas sæpius in die, & in nocte dictę vigilię Sancti Petri martyris, adueniente festo dimittere Maiorem partem dictę eius familię cum duobus saltem ex Militibus, & Conestabilibus, qui ibi per totā noctem, morari habeant. Et hoc sub pœna suprascripta applicanda, vt supra, & vt supra, & accusari possit, vt supra.

DE EODEM.

CAP. X.

Quod qui fuit Officialis
Mediolani, non possit esse
nisi lapsus tribus annis, in
sola.

POTESTAS Mediolani, temporibus, quibus habebit facere monstram familię suę, & Equorū, non possit aliquo modo, accipere in commodatū aliquē, nec aliquos æquos, nec aliquem Famulum, nec Domicellum, nec Scutiferum, nec Militē, nec Conestabilem, nec Barrueriū. Et hoc, sub pœna Salarij vnus Mensis, in quam incurrat ipso iure, & Facto, vt supra, ac exigenda, & applicanda, prout dictū est, respectu conuentionum, quę fuerint pro expensis, vt supra, & accusari possit, vt supra, & pœna applicetur, vt supra.

DE ELECTIONE VICARII, ET ALIORVM IUDICVM, ET EORVM SALARIO.

CAP. XI.

PRAEPONITVR per Dñs Doctores Collegij Iudicū Mediolani, per duos Mēses, ante Introitū Potestatis Mli, quattuor Doctores, q̄ ad minus p̄ sex annos ante, facti sint Doctores, & se exercuerint in aliquo Officio, in aliqua digna Ciuitate Lombardię, vel alterius Prouincię Italię, p̄libato Dño, vel eius Sacro Senatui Mli, de q̄bus Doctoribus, & quolibet ipsoꝝ, recipiātur Informationes à p̄fatis Doctoribus Collegij Mediolani, & aliū de, à quocūq̄, p̄ut placuerit p̄libato Dño, vel p̄fato eius Sacro Senatui, quibus receptis, eligatur ille, ex dictis quattuor Doctorib⁹ in Vicariū, q̄ magis Idoneus, Legalis, & expertus, videbit⁹.

prælibato Domino, aut præfato Senatui. Nec aliter possit aliquis esse Vicarius Potestatis Mediolani, nisi cōcurrentibus cōditionibus suprascriptis. Et teneatur Potestas Vicarium sic electum acceptare. Et teneatur potestas pro eo Vicario, in Syndicatu, put, p alijs eius Officialib⁹ tenet. Et facta electione de eo Vicario, vt supra, detur noticia ipsi Potestati de tali Electione, prout videbitur prælibato Domino, aut dicto eius Senatui. Qui Vicarius teneatur idoneè fideiubere Potestati, de releuando ipsum Potestatem Indemnem, respectu eorum, que fierent, & committerentur per ipsum Vicarium in eius Officio,

DE EODEM,

CAP. XIII.

VICARIUS Potestatis Mediolani electus, modo suprascripto, habeat singulo Mense libras trigintaduas Imperialium monete Mediolani, à Ducali Camera, & eidem persoluator Salarium suum integrum per Ducalem Thesaurarium Mediolani, singulis tribus Mensibus, sine dilatione aliqua, & absq; vlla prorsus retentione, & habeat ipse Vicarius expensas Cibi, & Potus pro se, & ad Mensam ipsius Potestatis, & pro vno Scutifero ad Mensam familie Potestatis, nec possit ipse Vicarius conuenire cum ipso Potestate de faciendis sibi ipsi, & Scutifero expensis alibi, q̄ ad Mensam ipsius Potestatis, & in Domo habitationis ipsius Potestatis, sub pœna retentionis Salarij vnus Mensis, in quā incurrat ipse Vicarius, ipso Iure, & Facto, absq; aliqua condemnatione, retinendam, soluendam, & exigendam, vt supra, & accusari possit, prout supra in præcedenti Statuto Potestatis Mediolani continetur.

Et qui Vicarius, vltra Salarium suum, & emolumentū Anadarum suarum limitatum per Statuta Mediolani, & Decreta Ducalia, non possit aliquid aliud accipere directè, nec

per indirectum, nec alio, quouis modo, etiam pro videndo scripturas, sub pena quadrupli eius, quod acceperit, vel quouis modo habuerit, & ulterius in omnibus, & p omnia, prout disponit ex Statuto proximè præcedenti, Incipite. **POTESTAS MEDIOLANI, ULTRA PRAEDICTA, NON POSSIT ALIQUID ACCIPERE, ET CET.**

**DE ELECTIONE IUDICVM AD SIGNVM
EQUI, ET AD SIGNVM GALLI.**

CAP. XIII.

NON possit Potestas Mediolani, secum cōducere, nec tenere Iudices, qui habeant Iudicare ad signum Equi, & Galli, nisi sint Doctores, per annos quattuor, ante Conductionem, & Exercitatu in aliquo Officio alibi, in aliqua Ciuitate, vel Loco digno,

Et qui Iudices habeant pro Salario suo libras vigintiquattuor Imperialiū monetæ Mediolani, singulo Mense, à Ducali Camera eisdem soluendas integrè per Ducalem Thesaurarium Mediolani, singulis tribus Mensibus, sine aliqua Dilatione, & sublata omni prorsus retentione.

Qui etiā habere debent expensas, Cibi, & Potus, à Potestate Mediolani ad eius Mensam p se, & vno scutifero pro quolibet eorū ad Mensam familiæ Potestatis, & nō possint aliquid accipere, nec se cōuenire p expensis, prout supra in præcedenti Statuto continetur, sub penis etiā respectu conuentionū, ac Modis, & Formis, & In omnibus, & p omnia, prout disponitur in proximè præcedenti Statuto, & Cōtenti in eo.

**DE ELECTIONE, ET SALARIO
IUDICIS DUCALIS.**

CAP. XV.

ELIGATUR per prælibatum Dñm Mediolani, seu, vt supra, Iudex Ducalis Malefictorū, qui habeat præsidere, &

Iudicare in inquirēdis, & puniēdis Maleficijs, simul cū Potestate Mediolani, seu eius Iudice maleficiorū, q̄ Iudex habeat pro Salario suo, singulo Mēse, à Ducali Camera libras decēocto Imperialium Monetę Mediolani, soluēdas integrē per Ducalem Thesaurarium Mediolani, singulis tribus mensibus, sine vlla prorsus retētionē, nec dilationē. Itē habeat libras sex Imperialiū, vt supra à Cōmuni Mediolani seu a Vicario, & duodecim Prouisionū Mediolani sibi persoluēdas per ipsos Vicariū, & duodecim, singulo Mēse, & habeat ipse Iudex Ducalis expēsas Cibi, & Potus ad Mēsam Potestatis pro se, & vno Scutifero, ad Mēsam familię ipsius Potestatis, nec possit cōuenire pro ipsis expensis alibi accipiēdis, nec aliud accipere, sub pēna p̄dicta, & in omnibus, & per omnia, prout in præcedētibz Statutis cōtineatur, & accusari possit, prout supra, ita tamē, q̄ dictus Iudex Ducalis, absq; altero Iudice, quē Potestas ipse tenebit, & deputabit ad dicta Maleficia, & cōuerso, Dñs Iudex Potestatis, absq; dicto Iudice Ducali, nequeat exercere dictū Officiū, sed, q̄ ambo se intelligant, & ipsum Officiū pariter gerant, & exerceant cū deliberatione ipsius Prętoris.

DE SALARIO MILITVM,
ET CONESTABILIVM.

CAP. XVI.

MILITES, & Conestabiles Potestatis Mediolani habeant pro Salario florenos tres, ad computum soldorum triginta duorum Imperialium monetę Mediolani, pro floreno, singulo Mense, pro quolibet eorum, à Ducali Camera, & eidem soluantur integrē per Ducalem Thesaurarium, Mediolani, singulis tribus Mensibus, sine vlla prorsus retētionē, nec dilationē, & habeant expensas Cibi, & Potus à præfato Potestate, nec ipsi, nec aliquis eorum possint cōuenire pro ipsis expensis alibi accipiēdis, sub pēna

ut in præcedentibus Statutis continetur, & non possint aliquid aliud accipere ultra dictum Salarium in exercendo Officio suo, nisi prout in Statutis Mediolani, & Decretis Ducalibus continetur, sub pœnis, modis, & formis comprehensis in præsentibus Statutis, debite referendo, & in casu contrafactionis, possint accusari, prout supra.

DE EODEM.

CAP. XVII.

SI contingat Potestatem, vel Vicarium, vel alios Iudices, Milites, vel Conestabiles, vel aliquem, vel aliquos ex eis facere aliquem Contractum contra dispositionem prædictorum Statutorum loquætiū de Potestate, & eius Officialibus, ultra pœnas in eisdem Statutis comprehensas, reddatur ipse Contractus, ipso Iure, nullus, & nullum potius sortiat effectum.

DE BARRVERIIS DOMINI POTESTATIS MEDIOLANI.

CAP. XVIII.

BARRVERII Domini Potestatis Mediolani Induant se vestes concedentes,

DE IURISDICTIONE DOMINI POTESTATIS MEDIOLANI.

CAP. XIX.

POTESTAS Mediolani, habeat merum, & mixtum Imperium, & plenam Iurisdictionem in Civitate, & Ducatu Mediolani, Saluò, & præterquam in Terris, & Locis Infeudatis, vel alias separatam Iurisdictionem habentibus, vel habentibus Iurisdictionem ex se, vel limitatam à limitatione infra scripta. Reseruato tamen Decreto de Maioribus Magistratu in Casibus, in eo comprehensis.

Vid. In constituti. libro 1°, fol. 12. Et An habeat Iurisd. & quid Socy. 25°, 123. col. 12. libro 1°, Dec. 25°, 3. c^o, prim.

DE FORMA SACRAMENTI PRAESTANDI
PER DOMINVM POTESTATEM
MEDIOLANI.

7

CAP. XX.

DOMINVS Potestas Mediolani tēpore Introitus sui Regiminis, teneatur Iurare in Forma infra scripta, videlicet, Iuro Ego Potestas Mediolani, ad sancta Dei Euāgelia, manibus corporaliter tactis scripturis, in manib⁹ Dñi Vicarij Prouisionū, Q^{uod} sum, & ero F delis, & Amator Sāctae Matris Ecclesiae, & praebati Dñi, Dñi Ducis Mediolani, & Cōmunis, & hominū Mediolani, & Regam, & Custodiam, ac Conseruabo, & Defendam, & Manutenebo Cōmunem, & homines, & singulares personas Ciuitatis, & Ducatus, & Districtus Mediolani, & p̄cipuē Pupillos, Viduas, Orphanos, & alias miserabiles p̄sonas, & eorū bonas res, & Iura, toto tēpore mei Regiminis, bona fide, & sine fraude, & recuperabo Iurisdictiones, Honores, Iura, & Res pertinentes Cōi Mediolani, meo posse, & illa, in qbus, seu in quorum possessione, seu quasi est, fuit, aut esse debuit Commune Mediolani, Iuxta Formam Iurium ipsius Communis. Et, q^{uod} pro posse meo, faciam, vt ipsum Commune, omnibus suis Iuribus, integrē potiatur, Et, q^{uod} nemo, ab eius Iurisdictione sit Exēptus, vel Immunis, Saluis tamen contentis in proximē p̄cedenti Statuto. Et attendam, & obseruabo oīa Statuta, Ordinamēta, & Reformationes M̄i facta, & quae fiēt tēpore mei Officij, & Cōstitutiones editas cōtrā hēreticā prauitatē, tā Canonicas, quā Ciuiles, & ero cōtēntus de Salario mihi cōcessō, nec vltra, vllō modo, vel ingenio, directē, nec per indirectū, nec per submissam personam petam, nec recipiam, nec procurabo aliter habere, nec recipere, & expellā, & puniā, meo posse, oēs Bānitos Maleficij, de Ciuitate, & Districtu, ac Ducatu Mediolani, & Hēreticos quibuscūq^{ue} cēscārur nominibus,

Et, q̄ horis deputatis, ibo, & ascendam Tribunal constitu-
tum in Palatio, pro Iure reddendo, nisi stetero pro Re pu-
blica, vel Iusto impedimento, impeditus,

Et, q̄ etiam ibo ad oēs, & singulas Oblationes ordinatas, &
q̄ ordinabunt p̄ p̄clibatū Dñm, Dñm Ducē, & Cōmune
Mediolani, nisi stetero impeditus, vt supra, & dabo operā,
& curabo cū effectu, q̄ Iudices, & Notarij mei ibūt bis in
die, videlicet, in Mane, & in Sero, horis deputatis, ad Tri-
bunalia eis deputata, p̄ suis Officijs exercēdis, & faciēdis,
nisi steterint p̄ Re publica, vel alia Iusta Causā impediti,
Et, q̄ ibunt ad omnes, & singulas Oblationes, vt supra, nisi
steterint impediti, vt supra.

Et, q̄ stabo cū tota familia mea ad Syndicatū, secundū, quod
in Statutis Cōis Mli, & Decretis, vel Ordinibus Ducali-
bus continetur. Et satisfabo, p̄ duos Mēses, ante exitū mei
Regiminis, & Officij, in Magistratu Intratarū Extraordi-
nariū Mli, cū bonis Fideiussoribus pro me, & Vniuersa
Familia mea, in manibus Dominorū Magistrorum ipsius
Magistratus, de faciēdo, & reddendo rationē mei Officij,
& totius mee Familij, & de stando ad Syndicatum cū tota
mea Familia, & de soluendo, & solui faciēdo rotum id, de
quo ego, vel aliquis de mea familia condemnati fuerimus.

DE SACRAMENTO DOMINI VICARII,
ET ALIORVM IVDICVM DOMINI
POTESTATIS MEDIOLANI.

CAP. XXI.

IVRENT in manib⁹, vt supra, Dñs Vicarius, & Iudices
Dñi Potestatis Mli, ac Ducalis Iudex Maleficioꝝ in Cu-
ria ipsius Pr̄toris, & q̄libet eoꝝ iuret per modū infrascri-
ptū, videlicet, Q̄, q̄libet eoꝝ attēdet, & observabit Statu-
ta, & Ordinamēta Cōis Mediolani, facta, & faciēda, vt su-
pra, & dabit operam cū effectu, suo posse, q̄ ipse Dominus

Potestas, & quilibet alius attendet, & obseruabit, vt supra.
 Et, q̄ ipse Iurans, non faciet, nec fieri faciet aliquod Acha-
 rum, vel illicitū Lucrum in Officio suo, vel occasione eius
 Officij, aliqua occasione, vel modo, excepto Salario sibi
 taxato, per presentia Statuta, & per Decreta Ducalia, 180.
 Et, q̄ fideliter ad honorē p̄libatī Dñi, Dñi Mli, & Cōmunis
 Mli exercebit, & procurabit ea, quæ sibi commissa fuerint.
 Et, q̄ ibit, & stabit ad Officiū suū explicādum, horis de-
 bitis, & consuetis, præsertim diebus Iuridicis, nisi fuerit
 impeditus iusto Impedimento.
 Et, q̄ ibit ad oēs, & singulas Oblationes ordinatas, & quæ
 ordinabunt per prælibatū Dominū, Dñm Mediolani, seu
 per p̄fatū Senatū, vt supra, nisi fuerit impeditus, vt supra.

DE IVRAMENTO MILITVM, ET CONESTABL-
 LIVM DOMINI POTESTATIS MEDIO-
 LANI.

CAP. XXII.

IVRET in manibus, vt supra, quilibet Miles Potestatis
 Mediolani, etiā Ducalis, & Conestabilis, ad sancta Dei
 Euangelia, manibus corporaliter tactis scripturis, q̄ atten-
 det, & obseruabit Statuta, & Ordinamenta Communis
 Mediolani facta, & faciēda.
 Et, q̄ faciet, & exercebit Officiū suū benè, & legaliter,
 ac bona fide, & sine fraude,
 Et, q̄ nō faciet, nec fieri faciet aliquod Achatū, seu Lucrū il-
 licitū in officio suo, vel occasiōe ei⁹ officij, aliqua occasiōe,
 vel mō, excepto, salario sibi taxato, p̄ Statuta, vel Decreta.
 Et, q̄ fideliter ad honorē p̄libatī Dñi, Dñi, & Cōis Mediola-
 ni exercebit, & procurabit ea, quæ sibi commissa fuerint.
 Et, q̄ ibit, & stabit ad Officiū suū explicandum, diebus,
 & horis consuetis, maximè diebus, & horis Iuridicis, nisi
 impeditus fuerit iusto impedimento.
 Et, q̄ ibit ad omnes oblationes, vt supra.

DE IVRAMENTO, ALIORVM OFFICIA
LIVM, DE QVIBVS INFRA.

CAP. 23.

IVRET, Quilibet alio Iudicis, & Officialis, in toto Ducatu Mediolani, & etiā in Terris, & Locis, q̄ ligātur ex dispositione Statutorū Cōis Mediolani in manibus Præcessoris sui, in Officio, tēpore Introitus, Regiminis sui Officij, Quod servabit Statuta, & Ordinationes Communis Mediolani, tam facta, & factas, quā facienda, & faciendas. Et, q̄, exercebit suum Officiū benè, fideliter, & legaliter, ac bona fide, & sine fraude, Et ulterius, prout in præcedenti Statuto continetur.

DE SACRAMENTO NOTARIORVM,
ET OFFICIALIVM CIVILIVM, ET
CRIMINALIVM,

CAP. 24.

IVRET, Quilibet Notarius, & Coadiutor ipsius, ac cuiuslibet Officialis in Ciuitate, & Ducatu Mediolani, ac in Locis, & Terris, q̄ ligantur Statutis Cōmunis Mediolani, vel in quibus Statuta Cōmunis Mediolani debēt servari, Quod Officiū suū, faciet, bona fide, & sine fraude, & servabit ipsa Statuta Cōmunis Mediolani, tā facta, quā faciēda. Et, q̄, quā nō accipiet in Officio suo, vltra Taxationes sibi limitatas p̄ Decreta Ducalia, & Statuta Cōis Mediolani. Et, q̄, non propalabit Iudicia dicta Testium, nec Examinationes Constitutorum, sine speciali licentia Iudicis, sub quo erit factus Processus. Et, q̄, se exercebit legaliter in ipso Officio, & vbi reperiri contingat aliquem ex suprascriptis, exercere Officiū absq̄ Iuramento, vt supra, vel p̄stito Iuramento, cōtra fecisse prædictis, vel alicui prædictorū, incurrat ipso Iure, & Facto, vltra p̄nam Periurij, casu quo, eū iurasse contingat, in p̄nā librarum

librarum quadraginta Imperialium, applicandam pro medietate Communi Mediolani, & pro altera Accusatori. Ille verò, qui non iurauerit incurrat poenam dupli, respectu poene applicandæ, vt supra. Quodq; quilibet Coadiutor cuiuslibet Notarij, vt supra, sit maior annis viginti, & aliter ipsum Officiū exercere non possit.

Et Abbates Collegij Notariorum Mediolani sint exequutores huius Statuti.

Quod quidē Iuramentū redigat in scriptis in actis dictorū Abbatū, vel Officialium, vt supra, singula singulis cōgruē referēdo, respectu Notariorū exercentiū Officiū in Ciuitate Mli. Alij vero Iudicētes Ducatus Mli, & Aliorū locorū, qui ligantur Statutis, vt supra, siue exequutores huius Statuti, respectu Notariorū Ducatus, & Districtus Mli.

QVOD COADIUTORES, OFFICII MALEFICIORVM, NON PROCVRENT
CORAM IVDICE MEDIOLANI.

CAP. XXV.

COADIUTORES Officij Maleficiorū, tā in Ciuitate, quam in Ducatu Mediolani, nō possunt procurare, nec postulare, nec aliter quouis modo intercedere coram aliquo Iudicēte tā in Ciuili, quā in Criminali, sub poena, quolibet vice, librarum sexdecim Imperialiū, applicāda pro medietate Communi Mediolani, & pro altera Accusatori, & creditur sacramento Accusatoris, cum vno teste, fide digno.

DE OFFICIO COADIUTORIS.

CAP. XXVI.

OFFICIUM cuiuslibet Coadiutoris, tam in Ciuili, quā in Criminali, sit tātum ad scribendū memorias actorum, & ad exemplandum acta, & alias scripturas Notarij illius Officij, ad quod Deputatus erit, & nō possit accipere

solucionē aliquā pro talibus memorijs, vel scripturis exēplandis. Satisfacto notario, vel ipso Coadiutore, pro eo, secundū formā Ordinum, sub pēna soldorum vīginti Imperialium, singula vice, applicāda, pro medietate Communi Mediolani, & pro altera Accusatori, & credatur, vt supra.

QVOD OMNES MEDIOLANENSES POSSINT
REALITER, ET PERSONALITER, CIVILITER,
ET CRIMINALITER CONVENIRI PER
POTESTATEM, ET ALIOS EXERCEN-
TES IURISDICTIONEM.

CAP. XXVII.
OMNES, & singuli de Ciuitate, Districtu, & Ducatu
Mli, possint, & debeāt p Potestatē, & Alios exercētes Iurisdic-
tionē in Ciuitate Mli, & per quēlibet eorū, & sub eis,
& quolibet eorū Realiter, & Personaliter, Civiliter, & Cri-
minaliter cōueniri, & cōpelli. Ipsi q; teneant, & debeāt co-
rā eis, & sub eis, & quolibet eorū, respondere, & Iuri pare-
rē, Priuilegio, Prerogatiua, vel Exceptione, aliquo, vel ali-
qua, vel alia quauis excusatione nō obstante, nec admissa.
Et hęc oīa, Saluō, q; p hō Statutū nō deroget alijs Iudicē-
tibus, & eorū Iurisdictioni, q; separatā Iurisdictionē habēt
à Iurisdictione Potestatis, & Cōsulū Iusticię Mli. Decreto
tamē de maiore Magistratu in robore suo semp plūstente,
Qui Cōsules nō habēt Iurisdictionē cognoscēdi de delictis.

Q OFFICIUM INVENTIONVM ARMORVM
EVNTIVM DE NOCTE BORDELLORVM,
ET LVDORVM, EXPEDIATVR, ET FIAT
PER VICARIVM POTESTATIS.

CAP. XXVIII.
VICARIVS Dñi Potestatis Mediolani debeat, & te-
neatur cognoscere, & examinare, & diffinire de Causis, &

processibus Inuentionū Armorum vetricorum, & etiā de nocte, & Bordellis, & Lusoribus Taxillorū ad ludū prohibitum, & de Tendentibus ludū prohibitū, quas summarie debeat decidere, & terminare secundū, quod ei videbitur. Per hoc tamen Statutū non intelligatur fieri Præiudiciū alijs Iudicētibz, habētibus super prædictis Iurisdictionē.

DE ILLIS, QUI DEBENT IRE
AD OBLATIONES.

CAP. XXIX.

POTESTAS Mediolani, eiusq; Iudices, ac Ducalis Iudex malefactorū, nec nō Vicarius, & Duodecim Prouisionum, ac Syndici Prouisionū, suiq; Notarij, & Milites, & Collaterales, & Officiales, teneant ire ad Oblationes, quę fiēt, & fieri cōtingent ex forma Statutorū Cōis Mli, & ad alias Oblationes, quas fieri continget de licentiā Ducali.

Qñ sit eisdem ad Oblat, vid. fr. sub rub, de Colebrat. & vener. Sancti, cap. 3. folio,

RUBRICA GENERALIS
DE SYNDICATV POTESTATIS, ET OFFICIALIUM,
DE SYNDICATORIBZ ELIGENDIS.

CAP. XXX.

FINITO regimine Potestatis Mli, primo Die, vel sequenti, eligatur p prælibatū Dñm, Dñm, Mli, vel eius Senatū, vbi prius electio facta nō sit. Vnus ex Vicarijs Generalibus, nec nō p Collegiū Doctorū Mli eligant duo Doctores nō suspecti, & etiā p Abbates, & officiales Collegij notarios Mli duo Procuratores nō suspecti, & p eos Syndicatores, eligant duo Scrutatores, p Syndicatu expediedo. Qui quinq; appellentur Syndicatores Potestatis, Officialium, & eius Familiz. Et qui Syndicatores, habeant potestatem, & Iurisdictionem inquirendi, procedendi, cōdemnandi, & absoluedi, cōtra præcedentē Potestatem, eiusq; Officiales, & Familiam, in omnibus, & per omnia, prout

Ad quem spectet onus Syndicari. Bald. in l. Obseruare, §. proficisci, in p. q. ff. de off. pro Cons. & Lega.

De materia vid. in Nouis constitut. lib. p. in tit. De Vicar. gñalib. Et Parideput. in suo tract. de Syndicatu, & Bal. & homod. de Castell. Et Catal. de Boncep. similiter. In suis Tract. quos omnes habes in. xliii. fol. in fi.

continetur in proximè sequenti Statuto, incipiente, SYNDICATORES, & etiā in Statuto, incipiente, POSTESTAS, FINITO TEMPORE, & prout in alijs Statutis continetur.

Et qui Vicarius Generalis, & prædicti Doctores, & Procuratores eligendi, modo, quo dictum est, Syndicatum ipsum expediant, pariterq; Sententiam proferant. Ita, q; ipsi duo Doctores, tam in procedendo, quam proferendo Sententiā, simul vnam vocem tantū habeant, & Procuratores vnam vocē tantum, sicut & ipse Vicarius vnam aliam habebit. Quod si forte in eiusmodi Sententia, vel Relatione faciēda, discordes fuerint, referretur prælibato Domino, Domino Mediolani Prouisio super hoc, faciendi prout fuit Dominationi, vel eius Senatus videbitur.

Et habeant prædicti Doctores Syndicatores soldos sexdecim Imperialiū pro quolibet, & quolibet Die, & Procuratores soldos decem Imperialium pro quolibet, & quolibet die, quo interfuerint dicto Syndicato. Quod salariū exigatur à Comuni Mediolani, maxime super Condemnationibus,

DE OFFICIO SYNDICATORVM POTESTATIS, VEL ALIORVM OFFICIALIUM.

CAP. XXXI.

SYNDICATORES, q; de cætero fuerint electi ad syndicandū Dñm Potestatem Mediolani, vel Aliquē de eius Familia, vel aliquē aliū Iudicem, vel Officialē in Ciuitate, vel Ducatu Mediolani, habeant Auctoritatem, Potestatem, vel Bayliam audiēdi, examinādi, & cognoscendi per se, & sine alio Sapientis consilio, nec assumptione Consilij sapientis, quolibet die feriato, & nō feriato, exceptis diebus feriatis in honorē Dei, vel Sanctōrū, de omnibus, & singulis, quæ per illum, vel illos, quos Syndicari debuerint, & omīssa, & perpetrata fuerint, vel diceretur perpetrata fuisse in corū,

vel alicuius eorum Officio, cōtra formam Iuriū, & Statutorum, & Ordinamentorum Communis Mediolani, vel Decretorum Ducalium, seu contra honorem, vel debitum Officij sui, ac de omnibus, & singulis per ipsum Syndicandum, vel ipsos Syndicandos, vel aliquem ex eis factis, & gestis, & administratis, & quæ fieri, geri, & administrari debuerit, & etiam de neglectis, & omisiss per eum, vel eos, in eorum Officio.

Et generaliter de quibuscūq; Fraudibus, Malicijs, & Barbarijs per eos Syndicandos, vel aliquem ex eis, commissis in eorum Officio, vel eo durante, in, & super prædictis omnibus, & singulis, procedendi, & veritatem reperiendi, tã per Officiū, seu Inquisitionem, quã per Accusam, Querelam, Petitionem, vel Querimoniam, vel aliam simplicem notificationem, vel scripturam, ipsis, vel coram ipsis Syndicatoribus, vel eorum Officio, vel ad Bancum, vel etiam alio quouis modo factã, prout ipsis, Syndicatoribus melius videbitur, etiam vbi aliquis cōqueri nollit de Officiali, vel Officialibus Syndicando, vel Syndicandis, Et Syndicatores ipsi hoc aliunde sentirent, vel quouis modo sentire possent, Et proclamationes, & Cridas fieri faciēdi, tã in Ciuitate, quã in Ducatu Mediolani, & maxime in Locis, & Partibus, in quibus ille Syndicandus, vel illi Syndicandi habitabāt, & cōuersabantur, tempore sui Officij, & vbi Officiū eorū exercebāt, & alia quæcūq; faciēdi, & explicandi, quæ eis Syndicatoribus videbuntur oportuna.

Et hæc omnia summarie, & de plano, sine strepitu, & figura Iudicij, etiam sine aliqua libelli, vel Petitionis Datione, & Litis contestatione, vel quasi sola facti veritate inspecta, prout eisdem videbitur pro meliori, & breuiori expeditione Syndicatus, per Iudiciū, seu Iudicia, Vocem, & Famã, & tormenta, & alia, quæcūq; remedia, omniq; Iuris, & Statutorum substantia, & solēnitare, penitus prætermisiss.

TENEANTVR Syndicatores prædicti, post factam de eis electionem, & post finitum Officium cuiuslibet Syndicandi, prima die Iuridica immediate sequenti, formare Inquisitionem generalem cōtra quemlibet Syndicandum, vt supra, & præsentē Syndicando, vt supra, vel in eius absentia, & illam intimari facere Syndicando, vel Syndicandis, & responsionem inquisiti, seu inquisitorum: affirmatiuam, vel negatiuā, prout dari voluerit, accipere, & quilibet Syndicandus teneatur, tēpore eius responsionis, corā ipsis Syndicatoribus, idoneē fideiubere de stādo, & parēdo Iuri, & Syndicatui, & de soluendo omnē cōdemnationē, quæ per ipsos Syndicatores fieri contigerit, ac etiā de non recedēdo à Ciuitate Mediolani, vel loco, vbi fiet syndicatus, sine speciali licentia ipsorū Syndicatorum, sub pœna, quæ ipsis syndicatoribus videbit, Ducali Cameræ applicāda, & donec expeditus fuerit ipse syndicatus, & satisfactū fuerit pro cōtentis in ipsa sententia, & nō præstitis dictis fideiussoribus, detineatur, donec satisfactum fuerit, prout supra.

Saluò nisi alias per dictum Syndicandum satisfactio Idonea præstita sit, modo, quo supra, nisi tamen, dicti Fideiussores, vel aliquis ex eis, tempore Syndicatus, reperirentur inhabiles, q̄ tunc, & eo casu, teneatur denuo fideiubere, vt supra, & vtrum fuerint inhabiles, vel ne stetur declaratio ni Syndicatorum, remota omni appellatiōe, Querela, & nullitate, & admitti non possit pro Fideiussore aliquis doctor de Collegio Dominorum Iurisperitorum Mediolani, nec aliquis Causidicus, nec Notarius Collegij Notariorum Mediolani, laudatus ad omnia, exercens ipsum Officium, & in contrarium fieri non possit renunciatio, etiā cum Iuramento, & si facta fuerit, ipso Iure, non valeat, & pro non facta habeatur.

Quod nullus de Collegio
iudicum, possit esse fidei-
ussor

DE EODEM.

CAP. XXXIII.

DATIS autem fideiussoribus, vt supra, aut facta detentione prout supra, fiat Cridę, eadē die, vel sequenti nō feriatā, in honorem Dei, vel Sanctorū, de mādato ipsorū Syndicatorū in Ciuitate Mediolani, vel Syndicatoris in loco, vbi fiet syndicatus extra Ciuitatē, notificādo quibuscūq; qualiter inchoatus erit Syndicatus prædictus, & assignādo terminū qnq; dierū illis, q; habitabūt in præfenti Ciuitate Mediolani, vt supra. Alijs vcrō habitātib; extra Ciuitatē terminū dierū decē ad dandū libellos, seu Querelas suas contra Syndicandū, vel Syndicandos, & omnibus, & singulis prædictis, habitantibus, tā in Ciuitate, quā extra, debite referendo, dierum quindecim, à die factarum ipsarum cridarum immediatē sequutorū, ad probandū, & probatum habendum, per omne genus probationum, sibi incumbentiā. Vbi verò contingat fieri Syndicarū alicuius Potestatis, vel Officialis in Locis Ducatus Mti, assignetur terminus quattuor dierum habitantibus in illis locis, in quibus cōtinget fieri Syndicatus in ipso Ducatu Mediolani, & alijs habitātib; extra ea loca, terminū octo dierū, ad dandū Libellos, & Querelas suas, contra Syndicandū, vel Syndicandos, & omnibus, & singulis habitantibus, tā in dictis locis, quā extra dicta loca, debite referendo, terminum dierum decem, ad probandum, & probatum habendum, per omne genus probationum, sibi incumbentiā. Possint tamē Syndicatores Potestatis, & Officialium Ciuitatis Mediolani, & Syndicator Officialium Locorum Ducatus Mediolani, pro vt supra, terminū probatorium, si, & prout sibi expedire videbitur, prorogare, contra, congrue referēdo, cui, vel quibus sibi videbitur, vt supra, modo tamen, prorogatio non excedat terminum aliorum dierum quinq; vt supra in Syndicatoribus Officialium Ciuitatis

Mediolani. In Syndicatore autem aliorum Locorū Ducatus Mediolani non excedat terminum trium dierum.

DE EODEN.

CAP. XXXIII.

TENEANTVR etiam ipsi Syndicatores Officialiū Ciuitatis Mediolani infra quinquaginta dies tantum, ad tardius, immediatē sequuturos, post responsionem factam Inquisitioni generali, seu post terminū datū ad respondendū ipsi Inquisitioni, decidere, & expedire Syndicatū ipsum. Si verò cōtingat in Terris Ducatus Mediolani Syndicari aliquē Officialē, vel Officiales infra triginta dies, post responsionē factā, vt supra, seu post terminū datum, vt supra. Et vbi compertū fuerint accepisse munera, ex iure accipi non concessa, puniantur ipsi in poena quadrupli, Camere Ducali applicanda.

Et teneatur oēs, qui iam querelas porrexissent, aut porrigerēt cōtra ipsos Iudicētes, & Officiales Syndicandos, prosequi eorū querelas sincerē, & pro viribus, vsq; ad finē, & terminationē ipsarū causarū, & Syndicatus. Et si cōtingat, inchoato ipso Syndicatu, & etiā ante inītiū ipsi^o Syndicatus ipsos Potestates, Iudicētes, & Officiales aliquas pecunias indebitē ablatas, vel acceptas, restituere teneat, tamē ipse Syndicator, seu ipsi Syndicatores, teneant cōtra eos pcedere, ac si restitutio facta nō fuisset, & tamē pēnā incidat, quā, nō facta restitutione, & ipsis cōiunctis, incidissent, Et si cōtingat aliquem, cupiam Officiali aliquid indebitē dedisse, & talis conqueri nollit, Syndicatorq; vel Syndicatores hoc aliunde sentirent, possint, & debeant Syndicatores ipsi, vel Syndicator, quibuscunq; modis, & prout ei videbitur, inquirere veritatem, & comperta veritate, cōdemnetur ille, qui rem habuisset indebitē, eodem modo, quo condemnari debuisset, conquerente illo, qui conqueri

noluisset, & ille, cuius Causa veritas in noticiâ peruenisset, teneatur secretus, & habeat illud, quod habere debuisset ille, qui libellum, seu querelâ porrigere debuisset, Præterea, si dato libello, vel porrecta querela, contra Officialē, ille, qui libellum dedisset cum Officiali concordasset, non obstante ipso cōcordio, teneant Syndicatores, seu Syndicator, pcedere ad Inquisitionē veritatis, quibuscūq; modis, & put ipsi, seu ipsi videbit, & cōperta veritate, ad condēnationē officialis, seu officialiū, eodē modo, quo pcessissent, nō facto cōcordio, quod cōcordiū, nullo modo valeat, nec teneat, quo ad pœnas publicas tantū. Nec Syndicatores, aut Syndicator, audeāt, vllō modo, concordiū tēptare, nec admittere in iudiciū, vt supra. Et tamē, in omni casu, Officialis, q deliquisset, incurrat eā pœnā, quā incurere debuisset, nō tēto cōcordio, quo ad pœnas publicas tantū, vt supra. Qui Syndicatores, vel Syndicator, pro dictis syndicanibus, seu eorū Sentētijs, vel Relationibus, nihil accipere possint, nisi prout, in præsentibus Statutis dispositū esse reperiat, & q vllæ reservationes in ipsis Syndicanibus fieri nō possint, nisi de speciali licentiâ p̄libati Dñi, Dñi, aut Senatus. Et si contingat aliquā, vel aliquas reservationes fieri de licentiâ, vt supra, Quę exigent altiore indaginē, terminet, seu terminetur, ac decidatur, infra Mēsem vnū, à lapsu scriptorum quinquaginta dierum connumerādum, & in Syndicanibus Officialium aliorum locorū infra viginti dies, sub pœna Salarij vnus Mēsis, irremissibiliter retinēdi, absq; aliâ declaratione, nec possint ipsi Syndicatores, vel Syndicator, facere in Syndicanibus, aliquas absolutiones gñales sine speciali licentiâ, vt supra, q̄ appareat in scriptis.

DE EODEM.

CAP. XXXV.

A Sentētijs autē per eos Syndicatores, seu Syndicatorē

latis in Caussis Syndicatuū, & alijs, quę per eos, seu per eū facta fuisse reperiant, tam in processu, quā aliter, appellari, Officiū Iudicis implorari, Querelari, de Nullitate dici, nec supplicari alio, quouismodo, vel Caussa, directē, nec per indirectū eas retractari non liceat, neq; possit, sed prout late fuerint, executioni demandentur.

Q. POTESTAS EIVSQVE IUDICES, ET OFFICIALES STENT EXTRA DOMVM COMMVNIS, TEMPORE SVNDICATVS.

CAP. XXXVI.

POTESTAS, & eius Iudices, & omnes eius Officiales, finito Officio, teneantur, & debeant discedere a Domibus Communis Mediolani, & extra Domos Communis Mediolani stare per totum tempus sui Syndicatus, & q; durate termino eorum Syndicatum, nō possint aliquod Officiū exercere in Ciuitate, nec Ducatu Mediolani.

DE SATISDATIONE PRAESTANDA PER POTESTATEM MEDIOLAN.

CAP. XXXVII.

POTESTAS teneat, & debeat satisfacere p se, & sua familia in Manibus dominorū Magistrorū Ducaliū intratarum extraordinariorum per duos Menses ante exitū sui regiminis cum bonis Fideiussores, qui nō sint ex prohibitis per presentia Statuta, & de stādo ad syndicatū, finito tēpore sui Regiminis, & de restituendo totū id, in quo fuerit condēnatus ipse, vel aliquis de eius, Vicario, Iudicibus, & Familia, secundum Formā Statutorū Cōmunis Mediolani, & alia faciēdo, & obseruādo, prout in Statutis cōtinet. Idem seruetur in alijs Potestatibus, & Officialibus Ciuitatis, & Ducatus Mediolani, ac Districtus, & Terrarū suppositarū Statutis Cōis Mediolani, singulariter referendo.

QVOD NVLLVS MEDIOLANENSIS SIT ADVOCATVS, NEC PROCVRATOR POTES-
TATIS, VEL ALTERIVS OFFICIALIS,
TEMPORE SYNDICATVS EORVM.

Quid Aduocati, & Pro-
curator, teneantur prestare
Patrocinium contra blas-
phemas, vol. 1. in fol.

CAP. XXXVIII.

NVLLVS Ciuitatis, nec Ducatus Mediolani sit Advocatus, nec Procurator Potestatis, nec eius Familiar, nec alicuius alterius Officialis Syndicandi in Causis Syndicatus, & quod aliquis nō audeat, nec præsumat ire, nec stare cum eis, nec aliquo eorum coram Syndicatoribus profaciendo iniurias, nec minas alicui cōquerenti de ipsis, nec aliquo eorum, nec aliquod impedimentū prestare, quo minus in dictis Causis procedatur, & si quis cōtrafecerit, cōdemnetur in libris quinquaginta Imperialium, qualibet vice, applicandis Communi Mediolani, & super prædictis teneatur potestas inquirere, & punire suo Officio.

Q. POTESTAS, EIVSQVE IVDICES, ET
ALII OFFICIALES, NON REDDANT
IVS FIDEIVSSORIBVS SVIS.

CAP. XXXIX.

POTESTAS Mediolani, eiusq. Iudices, & Alij Officiales Ciuitatis, & Ducatus Mediolani non possint quoquomodo ad instantiam Fideiussorum suorum, nec alicuius eorum, in eorum Causis Iudicare in Ciuilibus, nec criminalibus, & si contrafactū fuerit, ipso Iure, sit nullius valoris, & momenti, quo ad fauorem ipsorum Fideiussorum.

DE POENA OFFICIALIS COMMIT-
TENTIS BARATARIAM.

CAP. XL.

QVICVNQVE Officialis Baratariam, sciens, vel dolose aliquam iniusticiam cōmiserit, aliquid cōmittendo,

vel faciendo, propter quod læsum sit aliquod Commune, Collegium, Cōsortium, Vniuersitas, vel læsa sit aliqua singularis persona, condemnnetur in quadruplum totius eius, de quo interuenerit læsio, cuius quadrupli medietas, applicetur Læso, & altera Communi Mediolani, & si Cōmune Mediolani, vel aliud Commune, Ducatus, & Districtus Mediolani solum læsum fuerit, totum applicetur dicto Cōmuni Læso, & si nō perceperit, sed solum promissionem habuerit ille, qui promissit, teneatur illud dare dicto Cōmuni, & totidem illi, qui lædebat ex huiusmodi promissione, si effectum habuisset, & nihilominus Officialis cōdemnetur in triplum eius, de quo receperit promissionem. Et insuper priuati sint, & esse intelligantur ipso Iure, & facto, Officijs suis, ubi eos Syndicari cōtingat, durātibz corū Officijs. Eritē nō possint vnquā habere aliquod Officiū, nec Beneficiū in Ciuitate, nec Ducatu Mediolani. Et ulterius puniantur in ictibus tribus cordę, vel in alia pœna corporali, etiā vsq; ad ultimū suppliciū inclusiue, arbitrio Syndicatorū, inspecta qualitate cōmittētis, & p syndicatores exequēda,

Q V I D I N T E L L I G A T U R B A R A T A R I A.

CAP. XLI.

BARATARIA autē intelligatur, si quis præcio pacto, seu cōuēto aliquo, dato, vel pmissio, seu remissio, aliqd fecerit, vel omiserit in Officio suo ppter qd, aliquod Cōmune, & ut supra, vel singularis persona lædatur, vel lædi possit.

D E E O D E M.

CAP. XLII.

SI quis verò sine aliquo Dato, Promissio, Conuentato, vel Remissio, quouismodo, ut supra, per dolum, vel fraudem aliquid fecerit, vel omiserit in Officio suo, eo casu cōdemnetur in quadruplum eius, in quo læserit Commune, vel

vt supra, vel singularem personā. Cuius quadrupli medicinas, applicet Læso, & altera medicinas Cōmuni Mediolani. Et si Commune Mediolani læsum tantum fuerit, totum applicetur ipsi Communi Mediolani.

DE EODEM.

CAP. XLIII.

SI verò per Imperitiā aliquid fecerit, vel omiserit in Officio suo. Ita, q. Commune aliquod, vel, vt supra, vel singularis persona, sit læsum, vel læsa, condemnatur arbitrio Iudicantis damnum passio, vsq. ad simplum. & si non appareat damnum alicuius, vel non probetur, non condemnatur in aliquo, nisi certa pœna per Statuta sit apposita.

¶ **POTESTAS, ET ILLI DE SVA FAMILIA, ALIQUID NON RECIPIANT.**

CAP. XLIIII.

POTESTAS, & illi de sua Família, vel aliquis eorū, vel aliquis pro eis, nō possint, nec debeat aliquid accipere per se, nec submissam personā directē, nec p. indirectū ab aliqua psona seculari, Vniuersitate, vel Ecclesiastica psona Ciuitatis, vel Districtus Mhi, nec etiā aliūde, ratione, vel causa, sui officij, etiā esculēta, vel poculēta, postquā venerint ad Ciuitatē per tēpus sui Regiminis, seu Officij. Saluò, prout in Statutis Cois Mhi dispositum esse reperiatur.

Idem in alijs Officialibus Ciuitatis, & Districtus, & Ducatus Mediolani, ac Terris suppositis Statutus Mediolani.

In Causis summis, nec miserabilium personarū, an debeat saluari ibi, In Auc. censuratur, col. 1. Vide Ep̄s, & de.

¶ **CONDEMNATI AD SYNDICATVM, NON POSSINT HABERE OFFICIVM.**

CAP. XLV.

POTESTAS, & quilibet Iudex, vel Officialis, vel Miles, aut Notarius, vel in aliquo Officio Constitutus, qui sit

Forasterius, vel quem de cetero cōstitui cōtingerit, qui condemnatus fuerit vel condēnabitur ad Syndicatū, nō possit vnquam in Ciuitate, Distriktu, nec Ducatu Mediolani, nec Terris suppositis Statutis Mediolani, habere aliquod Officiū, vel Sūpēdium, seu Soldum, sed de Ciuitate, Distriktu, & Ducatu Mediolani, & vt supra, recedere teneatur, & soluere condemnationem, quam si non soluerit, & non recesserit infra Mensem vnum, possit offendi in Hauere, & Persona, impunē, excepto casu homicidij.

QVOD, QVI FVERIT, VEL ERIT POTESTAS,
RECTOR, OFFICIALIS COMMVNIS
MEDIOLANI, NON POSSIT ESSE,
NISI ELAPSI TRIBVS ANNIS.

CAP. XXXVI.
QVICVNQVE fuerit, vel erit Potestas, Vicari⁹, vel Iudicēs, siue Miles, seu Notarius, vel in aliquo Officio in Ciuitate, vel Ducatu Mli, vel distriktu, vel Terris suppositis Statutis Mli, q non sit Ciuis Mediolani, finito tpe sui officij, nō possit in aliquo Officio cōstitui, nisi prēteritis tribus annis, computādis ab exitu sui Regiminis, vel Officij. Et prēdicta non habeant locum in Vicario Prouisionum, qui tamen in Causis singularium personarum, vilo modo se intromittere non possit, nisi quatenus esset ordinatum, vel prouisum per praelibatum Dominū, Dominū Mediolani, vel per Statuta, vel Ordinamenta Cōmunis Mediolani. Quod Statutū sit praeisum, & praeisē obseruetur. Et hoc, nisi aliter reperiat dispositū, ex forma Statutorū.

DE HIS, QVI NON POSSVNT HABERE
PARTEM CONDEMNATIONVM.

CAP. XXXVIII.
NVLVS filius, Nepos, vel alius Agnatus, vel

Cognatus, nec Familiaris, nec Domestica psona, quę sit de Familia Potestatis, vel alterius Iudicis, vel Officialis Cōmunis Mli possit habere aliquā partē de aliqua condēnatione, q̄ fieret p̄ eius Accusam, vel Denūciationem. Sed in totū ipsa Cōdēnatio perueniat in Cōmune Mediolani. Et si q̄s contrafecerit, habeatur pro condemnato, Ipso Iure, in quatruplum illius quantitatis, quę in eum peruenisset, secundum illam condemnationem, Cuius poenę medietas sit Communis Mediolani, & alia manifestantis illud delictum, & quilibet possit accusare, & manifestare,

DE FAMILIARITATE COMEDENDI, ET BIBENDI OMITTENDA PER POTESTATEM, ET EIVS FAMILIAM.

CAP. XLVIII.

AD Tollendū omnem suspicionem, Statuitur, q̄ Potestas Mediolani, & eius Iudices, Milites, Notarij, & alij de sua Familia non possint, nec debeant ire ad comedendum, nec bibedū, nec comedere, nec bibere in Ciuitate, nec Suburbij Ciuitatis ad domū alicuius personę secularis, vel ecclesiasticę, Ciuitatis, Ducatus, vel Distriktus Mediolani, pena vtrarū centū Imperialium applicandarū Comuni Mediolani p̄ quolibet inobediētē, & qualibet vice, & eadem pena, puniētur dātes bibere, vel comedere, vt supra.

DE PORTA, ET HOSTIIS, POTESTATIS MEDIOLANI ET EIVS FAMILIE APERTIS TENENDIS.

CAP. XLIX.

POTESTAS Mediolani teneatur, & debeat curare, & facere, q̄ porta Curię, in qua moratur, & Hostia Camerę Potestatis, Iudicū, & Militū suorum, stent aperta tota die, Ita, q̄ homines liberior habēat Aditū ad ipsum Potestātē,

& eius Familiam, sub pena feudi, seu librarū viginti quinque Imperialiū, Potestati, & cuiuslibet Iudici, & Militi librarum decem Imperialiū, qualibet vice, applicāda Cōi Mediolani.

RVBRICA GENERALIS.
DE EXACTORIBVS, ET RECEPTORIBVS
PECVNIAE COMMVNIS MEDIOLANI.

CAP. I.

ILLI, qui eliguntur Præsidentes Officio Prouisionū Cōis M'ri, curā habeāt diligēter in Officio, & singulis diebus, bis, aut semel saltem, ad officiū Prouisionū accedāt, & resideāt. Vicariūsq; Prouisionū, bis in die, scilicet, in Mane, & in Vesperis resideat ad dictū Officiū Prouisionū. Nihilq; agere, & statuere possit, sine praedictis Præsidentibus, siue Maiori parte eorū, in his, quae eorū Officiū concernant. Et, q; ipsis Præsidentibus in fine Officij soluantur Salarium taxatum in primo Statuto huius voluminis ipsis exercentibus Officium tantum, cum solitis Præheminencijs, & Emolumentis Soluendorum super Prouentibus, & Pecunijs ad ipsum Commune spectantibus, & deferendis. Quae, qdē Pecuniae, & Prouentus, deponant penes Thesaurariū, q; pro tēporibus erit Cōmunis Mediolani, qui postea praedictū Salarium ipsis Præsidentibus persoluat, vt dictū est. Hoc etiā addito, q; ipsi Præsidentes debeāt, & teneātur priusquā ab Officio discedant, successiue reddi sibi facere rationē de omnibus Exactis, & Redditibus Prouisionū per eos, qui Exactionū, & Reddituū ipsorū curam habebunt.

DE OFFICIALIBVS COMMVNIS
MEDIOLANI CERCANDIS.

CAP. II.

POTESTAS, & eius Iudices, & Vicariū Officij Prouisionum, ac Duodecim Præsidentes, siue Maior Pars eorum

corum possint, & debeant, ac teneantur, bis, saltim in Mēse, facere cercari ad Officiū Prouisionum Cōmunis Mediolani, & ad Iudices malefactorum, & alibi, vbi expediens fuerit, oēs Ponderationes monetæ, & Cāpsores Cōmunis Mediolani, & ad Carcerum custodes, & alios Officiales Communis, seu prælibati Domini nostri Mediolani, si receperint vltra illud, quod recipere debēt, vel fecerint cōtra formam Ordinamentorū, seu Ordinum, vel omiserint facere ea, quæ debēt, & repertos culpabiles, punire debeant secūdū formā Ordinū, & vt melius fieri poterit, & intelligantur Officiales illi, duntaxat, qui electi fuerint, vt supra. Et ex hoc nō fiat præiudiciū, nec aliquāter derogetur Auctoritati, & Iurisdictioni Dñorū Protectorū Carceratorū. Et p̄dicti Officiales, p̄dicta exequātur, vt supra, sub pēna librarū quinquaginta Imperialiū, applicāda Cōmuni Msi.

DE PECVNIIS COMMVNIS MEDIOLANI.

CAP. LII.

OMNES Solutiones, quæ de cetero sicut de denarijs Cōmunis Mediolani, alicui fieri debeant, de consensu Dñi Vicarij Prouisionum, & saltim duorum ex Præsidentibus, & nullus possit sibi, à seipso satisfacere, saluò pro cōdemnationibus Stratarū, de qbus fiat, vt in Statutis suis cōtinet.

DE OFFICIO COLLATERALIVM DEPVATORVM OFFICIO STIPENDIORVM.

CAP. LIII.

SI contingat in aliqua Questione, Controuerfia, vel Lite vertente corā ipso Officio, peti per aliquam Partium, Questionem committi, & ipsi Collaterales voluerint Cōsiliū sapientis assumere, teneantur illud assumere de numero Confidentium Partium, vel vnus in contumaciam alterius de Collegio Doctorum Iudicū Mediolani.

De Iurisdictione Ducatus
Mediolani in solo,
ubi habetur, quæ sint illa
Loca, quæ habent separa-
ratam iurisd.

RUBRICA GENERALIS DE CONSULIBVS IUSTITIAE MEDIOLANI.

DE IURISDICTIONE, ET OFFICIO CON- SULVM IUSTITIAE MEDIOLANI.

CAP. LIIII.

CONSULES Iusticiæ Mediolani, & quilibet eorū, ha-
beant Iurisdictionē in his, quæ sunt mixti Imperij, & sim-
plicis Iurisdictionis, & possint ipsi, & quilibet eorum De-
creta, & Auctoritates, & omnia ab eis dependentia inter-
ponere in quacunque Parte Ciuitatis, Ducatus, Districtus,
& Iurisdictionis Mediolani, Saluò vt infra.

Per Constitutiones Nostris,
fuit prouisum, q. summa
excedente Ducatos Duo-
centum, de consules, qui
non sunt doctores, se ab-
stineat, vid. ibi lib. 5. fo.

DE EODEM.

CAP. LV.

CONSULES Iusticiæ Mli sint sex, quorū duo, sint Do-
ctores de Collegio Dñorū Iurisperorū Mli, & eorū Do-
ctorū Officiū, duret solummodo per duos Mēses, Officiū
verò aliorū quattuor, duret per annos duos continuos, &
qui fuerit Consul per annos duos, vt supra, non possit in se-
quētibz duobus annis, esse Consul, nec ipsi Consules, tñ
Doctores, quā Alij, possint ipsum Officiū exercere per
Substitutū, nec Subrogatū per aliquē ex ipsis Cōsulibus.
Et ipsi Doctores, scilicet, illi Duo, qui ipsius Collegij fuerint
Abbates, finito Officio Abbatiz, Ipso Iure, pro electis ha-
beantur in Cōsules, vt supra. Saluò, q. si ipsi ex aliqua legi-
tima Causa nollēt, vel nō possent, aut alter eorū nō posset,
seu nollēt Officiū ipsum exercere, q. tunc loco ipsorum,
vel ipsius, per Collegium, alij, vel alius subrogentur, vel
subrogetur. Et sic fiat successiue, singulis duobus Mensi-
bus. Alij vero Cōsules nō Doctores, eligantur per præliba-
tum Dominū, Dñm postremum, Et habeant ipsi Doctores

pro eorum Salario dictorū duorū Mensū à Comuni Me-
diolani libras sexdecim Imperialiū, pro quolibet eorū. Alij
verò nō Doctores, habeant pro suo Salario à Cōi Mli ad
cōputum librarū quattuor Imperialiū in Mese, p quolibet.
Et nō possit alicui, ex ipsis Cōsulis cōmitti aliqua Questio, ¶
nec in sociū assumi p alios Cōsules, nec aliqū, nec aliquos
ex eis, etiā de volūtate Partū, sub pena Cōsuli cōmittēti,
vel Cōsulis cōmittentibus, librarū Centū Imperialiū,
pro quolibet eorum Cōsulū cōmittentium. Et commissio
non valeat, & nec assumptio, nec etiā sententia, Ipso iure,
Et, q, nullus ipso Cōsulū, qui nō sit Doctor subscribere, ¶
nec signare possit aliqua præcepta continuandi, aut ponē-
di aliquem in possessione aliquorum bonorū, nec persona-
liter quenquam capiendi, nec aliquam pignorum seque-
stratorum, nec personaliter detentorū relaxationem, siue
relaxetur, sed sufficiat signatura Doctoris ipsius Cōsulis.

Non possit Causa cōmitti
Cōsuli, ne- etiā Admo-
cato, statuum, Aliquā
Novis, solū v
coluati

Qualiter quis, & contra
quos d. bene induci poss.
in primo vol. fol.

DE SACRAMENTO CONSVLVM IUSTICIAE,

CAP. LVJ.

CONSVLES Iusticię Mediolani, teneātur ante Intro-
itum sui Officij Iurare coram Vicario Officij Provisionum
Mediolani de exercēdo Officiū suū bene, & legaliter,
& faciēdo bonam Iusticiam, & Rationem cuiuslibet,
Et, q, ascēdent Bāchum Iuridicum ipso Cōsulū super
Palatio magno Broleti Communis Mediolani, horis con-
suetis, diebus Iuridicis, nisi iusta Causa steterint impediti.
Et, q, nihil recipient per se, nec per submissam personam, di-
rectē, nec per indirectū, nec Lucrum, nec Achatū faci-
ent pro aliqua audientia, Pronunciatione, vel Diffinitione
Causa sui, vel Officij. Saluō, prout in Statutis continetur.
Et, q, non permittēt aliquid peti, nec exigi per aliquem No-
tariū sui Officij vltra Ordines superinde factos, & si au-
diuerint aliquem cōquerentē de ipsis Notarijs, vel aliquo

eorum pro Solutione, vel Petitione pecunie. Vel impedimento, vel quia non posuerint scripturas in Actis, vel scripturas non dederint expletas, eos punient, & compellent ad faciendum debitum suum.

Et predicta possint, & debeant executioni mandari per sacramentum, & sub pena librarum viginti quinque Imperialium, in quam incurrant, ipso Facto, applicandarum Comuni Mediolani.

Ut supra vol. primo, fol.
Ad fraudes,

Et, quod curabunt, & facient cum effectu, quod Notula fiet per Notarios suos de omnibus Cridaturis Contumaciarum, Benignorum, & Firmationum. Ita, quod homines non decipiantur.

Et, quod quæstionem non mouebunt, durante suo Officio, coram Officio ipsorum Consulium, nec audiat Notarios, nec Coadiutores dicti Officii, de aliquo Iudicio Contentioso, si oppositum fuerit, & si contrafecerint condempnentur in libris viginti quinque Imperialium, applicandis, ut supra, & teneantur ad interesse.

DE CONSULIBVS NEGOCIATORVM MEDIOLANI.

CAP. LVII.

DOMINVS Potestas Mediolani, & eius Iudices, & omnes exercetes Iurisdictiones in Ciuitate, & Ducatu, & Districtu Mediolani, & quisque in totum teneantur, & debeant dare, & prestare validum auxilium, & fauorem Consulibus Mercatorum, ad exigendum mulctas, & poenas, per eos indictas, & impositas illis, de sua Societate,

DE PONTIBVS CERTARVM AQVARVM MANVTENENDIS, ET DEFENDENDIS,

CAP. LVIII.

DOMINVS Potestas Mediolani teneat manutenere, & defendere Pontes, qui sunt super Ticinello, Abdua, Lambro, & super alijs Aquis, non derogando tamen Iurisdictioni aliorum Iurisdictionum,

DE IVRIBVS MEDIOLANENSIVM, SITIS IN
ALIENA IVRISDICTIONE, PER POTE
STATEM DEFENDENDIS.

CAP. LX.

POTESTAS, & Vicarius Officij Prouisionū teneātur
p̄cisè defendere, omnib⁹ modis, iura, Rationes, & Posses
siones suos: Ciuitū, & Ecclesiā, & Clericorū Ciuitatis, &
Ducatus, & Districtus Mli, Sitas in aliena Iurisdictione,
siue in Confinijs cir. unītatium Ciuitatum, & Terrarū, &
curare, & facere pro posse, q̄ possessio ipsarū Rerū, & Iuri
um, restituatur eisdē, & in ea possessione manuteneantur.

DE EODEM.

CAP. LX.

POTESTAS, & Iudicantes Mediolani, & Vicarius
Officij Prouisionum, teneātur, & debeant dare Consiliū,
& fauorē Mediolanensibus, & alijs, de Ducatu, & Distri
ctu Mediolani, & Terris suppositis Statutis Mli ad sua
Cridata, & iura cōsequēda, & habēda ab vniuersitatibus,
& singularibus personis Ciuitatū Italiae, & aliūde, contra
Vniuersitates, & earum personas, quæ defecerint Medio
lanensibus, & vt supra, vel alicui eorū in iusticia facienda,

RUBRICA GENERALIS
DE CELEBRATIONE, ET VENE
RATIONE SANCTORVM.

DE FESTO SANCTI AMBROSII
CELEBRANDO HONORIFICE.

CAP. LXI.

FESTVM Sancti Ambrosii Patroni, & Defensoris hu
ius alme Ciuitatis, omni anno, per Commune, & Officia
les Mediolani, honorificè, & decenter fiat, vt hactenus

beri consuevit, scilicet, die septimo Decembris, & primo die Iouis, post festum Pasche Resurrectionis.

DE EODEM.

CAP. LXII.

QUILIBET, cuiuscumque Gradus, & Conditionis existat, teneatur, & debeat honorifice celebrare predictas duas Festiuitates Beatissimi Ambrosii eximij, & Sacratissimi, ac venerabilis Doctoris Sacrosanctę Romanę Ecclesię, ac Dignissimi Pręfulis, Cōfessoris, Patroni, & Pysissimi Defensoris huius alme vrbis. Et, qui cōtrafecerit, p̄ter iras, ac penas cęlestes, quas à Deo expectet, penā incurrat libray viginti quę Imperialiū, Cōmuni Mediolani applicandarū. Et quilibet Potestas, qui per tēpora erit, tertia die, ante Festiuitatem de Mense Decembris, tunc, in populi Ciuitatis, & Suburbiorum noticia, voce præconia, sub simili penā faciat præconizare.

DE OBLATIONIBVS PRO FESTIUITA-

TIBVS FACIENDIS. CAP. LXIII.

OBLATIONES pro infrascriptis Festiuitatibus, siant p̄ Cōmune Mediolani, infrascriptis diebus, Quolibet anno, detur per Dñm Mediolani infrascriptis Capitulis, vt infra, videlicet, Fratribus Seruorū sanctę Marię, pro festo suo, quod est die secūdo Februarij, libras viginti quę Imperialiū. Fratrib⁹ de Carmello, die, xxv. Martij, libras, xxv. Imperialiū, Fratribus ordinis Prędicatorū ad Sanctū Petrū martyre, die vigesimo nono Aprilis, libras septuaginta quinq; Imperialiū. Fratribus: aucti Ambrosii ad Nemus, die Iouis primo, Immediatē post festum Pasche Resurrect, libras septuaginta quę Imp. Fratrib⁹ scti Petri Cęlestini, die decimono nono Maij, libras viginti quę Imperialiū. Monasterio sancti Dionisii, die vigesimo nono Maij, libras, xxv. Imperialiū, Fratribus Minoribus Sancti Frācis Mediolani.

Quil teneatur ire, supra, sub
Rubr. generah. De cleo, &
Dni Potestatis, cap.
folio.

In festo sancti Barnabæ, die vndecimo Iunij, libras septuagintaquæ Imperialiũ. Capitulo Canonicorũ Sancti Calimæri, pro festo suo, die vltimo Iulij, libras sexdecim Imperialiũ.
 Pro festo sancti Ambrosij, die septimo Decembris, fiat Oblatio honorificè, expensis Communis Mediolani.
 Pro festo sancti Ambrosij de la Victoria de Parabiago, die vigesimoprimo Februarij, fiat Oblatio honorificè p Cõe Mli.
 Item fiat Oblatio ad Ecclesiam Maiorem, in Festo sanctæ Agnetis, die vigesimoprimo Ianuarij, more solito.
 Item pro festo sancti Marci celebrando, dêtur fraatribus sancti Marci Mediolani, die vigesimoquinto Aprilis, libras quinquaginta Imperialium.
 Et hoc iplis Fratribus, & Capitulis dātibus Palia, & Cereos, suis expensis, pro Rectoribus, Iudicibus, & Officialibus Cõmunis Mli, & alias expẽsas ipsarũ festiuitarũ faciendas.
 Oblatio verò solita fieri, die vigesimoqnto Iulij, ad hospitale Sancti Iacobi portę Vercellinę Mediolani, fiat more solito.
 Ad Oblationem, & Elecmosinã sancti Benedicti, fiat, & obseruetur, vt ordinatum est.
 Et, q̃ Vicarij Prouisionũ possit dictas oblatiões facere, & fieri facere, sine alijs literis Ducalib⁹, & absq̃ licetia Ducali,

**R VBRICA GENERALIS
DE PROHIBITIS CAPTIONIBVS,
ET MOLESTATIONIBVS.**

In quos, & quas res, & personas fieri prohibetur exequi, in p̃, volũto,

**Q̃ NULLVS CAPIATVR, NEC DEROBETVR
REVERENTIA FESTIVITATVM.**

CAP. LXIIII.

NULLVS capiatur, nec Derobetur pro aliquo debito publico, nec Priuato, per dies septem, ante, nec post Festũ Natiuitatis Domini, & Festũ Resurrectionis Dñi. Et si quis captus fuerit, ante illos dies septem, relaxetur, prestita

C iiii

Satisfatione, parte citata, vel pñti, de reuertendo, & confu-
gnando, ad, & in Carceres, in fine ipsorum septem dierum
sequentium, post dicta festa, aut de soluendo debitum, pro,
quo detentus fuerit cum Idoneo Fideiussore, & supposito
Iurisdictionis illius Iudicis, de cui⁹ mādato, detentus fuerit.
Qui fideiussor se cōstituat principalem debitore, cū hypo-
teca omniū bonorū suorū Præsentium, & Futurorū, & cum
Renūciatione nouarū Cōstitutionū, & cuiuslibet alterius
Beneficij sibi circa prædicta Cōpetentis, vel Competituri.
Qui fideiussor possit cogi omnibus Iuris remedijs, etiam per
personalem detentionem, & si quis fecerit aliquē capi, vel
aliqua pignora derobari p aliquo debito publico, vel pri-
uato intra dictos dies prohibitos, vt supra, incurrat pœ-
nam, Ipso Iure, & facto, librarum decem Imperialium, ap-
plicandarum Ipso Iure, & facto, & vlla abiq; exceptione,
tali Molestato, & statim exigenda per ipsū Iudicentem,
Et Iudicentis, de cuius mādato, talis exequutio facta fuerit,
teneat ipsū sic Caprū, vel pignora derobata, relaxari fa-
cere, absq; impēsa ipsius molestati, t hoc sub pœna ipsi Iud-
iceti Cōtrafaciēti, vel negligēti, libras viginti q; Impe-
rialiū, applicandarū pro medietate Cōi Mli, & p altera mo-
lestato exigenda quidem ab eo in continenti, & non expe-
ctato ipsius Syndicatu, per quemcūq; alium Iudicentem,
Idem habeat locum in quibuscūq; alijs diebus feriatis, qui-
bus prohibite sunt exequutiones, ex forma Statutorum
Communis Mediolani. Ita tamen, qd per præfens Statu-
rum non intelligatur esse derogatum, Statutis, Decretis,
nec Ordinibus Mercatorum Mediolani.

De fugiūto, Arch. 29. 122.
ad li. & vid. in Nouis. cō-
stitut. lib. 5. fo. 106. 6. Quis
cūq; & in fol. 21.

Quod nullus impediat
ceris diebus p. vol. fo.
Quod, pro patua lumina
in folio.
Quod 3 ducentes victualia
in folio.
Quod pro debito priuato,
vol. p. fol. vlt add.

Q VOD NULLVS EXTRAHATVR DE
DOMO, NEC DE ECCLESIA.
CAP. LXV.
N VLLVS in pñti Ciuitate Mediolani, nec Suburbijs.

nec in Ducatu, de Domo habitationis propriæ, nec alterius personæ, nec de Ecclesia extrahatur pro aliquo debito publico Communis Mediolani, nec priuato.

Et, si contraxerit non valeat, & Contrahens incurrat penam, ipso facto, vt supra proximè, & captus relaxetur, vt supra. Ita, q; per hoc, non fiat præiudicium Decretis, nec Ordinibus Mercatorum, nec Regiæ cameræ.

Quid de claustris, & vestibulo eccl'ie & de po. p. lib. circa eccl'ia minorum, & de. 40. c. maiorè, & an procedat statutum pro eo qu' ratione delicti, capi vellet Lud. 20°, 227.

DE OPERA DANDA, Q; NEGOCIATORES, ET
NEGOCIATIONES, VT POSSINT
VENIRE, ET DUCI AD CIVI-
TATEM MEDIOLANI.

CAP. LXVI.

STATVITVR, q; quoddam Capitulum insertū in Ducali Decreto, ædito de anno. M. cccclxxx. septimo, de Mense Decēbris, tenoris infra scripti, obseruari debeat, vt iacet ad literā. Saluò q; infra scriptum nomē stesie, debeat dicere Læiæ cui⁹ Decreti, Capitulū, Tenor sequitur.

Item, & si à Nonnullis temporibus citra, exigi solitum sit vetigal, ex rebus cuiusvis generis essent, quæ vehiebantur in Ciuitatem, aut Ducatum nostrū Mediolani, ex locis Læfix, Castelleti, & Sexti, & e contra, quod tamen, ex vetul'ta Consuetudine, & Ordinibus, feri non solebat. Nihilominus, vt in hoc etiā, erga vniuersos populos nostros, liberalitatis nostræ manū, extendamus, præter alia onera, quæ illis remisimus, Decernimus, & Mādamus, q; post hac, nihil penitus exigī possit pro quacūq; R.e, sit quid velit, quæ vehatur, tā Terrestri, quā Nauali itinere per aliquē Mercatorē, siue aliā personā ex prædictis Locis Læfix, Castelleti, & Sexti, ad Ciuitatē, vel Ducatū Mediolani prædictū, Ita, vt liberè vehi, & importari, omnia ab omni Datione immuniā. Nam cum prædicta Loca de Ducatu sint, ea quoq; Ducatus priuilegijs vtī debere, ac esse equum censemus, &

propterea, veltigal, ipsum, & quicquid oneris, ea de causa exigebatur, exstinguimus poenitus, & abolemus, & exigi amplius, de cetero, non debere mandamus.

Ducentes victualia &c, in eo, folio,

Q^U FERRVM, VICTVALIA, ET ALIAE NEGOCIATIONES SECVRE DVCANTVR VERSVS CIVITATEM MEDIOLANI.

CAP. LXVII.

FERRVM, & Azarium, Carbones, Bladum, Vinu, Lignamina ab opere, & Ligna à foco, Calcinae, Ceteraq^{ue} Negotiationes, & Res cuiuscunq^{ue} generis, & alia quaecunq^{ue} Victualia secure trahi, & duci possint, versus Ducatum, & Civitatem Mediolani, tam per terram, quam per aquam, quocunq^{ue} modo, & non possint deprehendi, impediri, nec derobari, nec aliquo modo contestari, nec retineri per aliquem, nec aliquos, ex quo erunt super Districtu Comuni, & Ducatus Mediolani, dum ducantur versus Civitatem Mediolani, siue per terram, siue per aquam.

Ita, q^{uod} Conductoribus licitum sit, eas Mercantias, Negotiationes, & res, vt supra, tutè, & liberè conducere, prohibitionem, vel impedimento omni cessante, ad hoc, vt hæc Civitas Mediolani, cui alie Civitates Dominij Mediolani, correspondent, & in quam, alię Civitates ipsius Dominij confluent, sit Fertilis, & abundans, & Vbertate fungatur, & Potestas, & Officiu Prouisionu Mri, & quilibet Iudicatus Ducatus Mediolani, & quilibet eoru in solidu intelligantur, ad hoc specialiter delegati, teneantur, & debeant omnium diligentia, & omnibus efficacioribus Iuris remedijs, etiam per personalem detentionem, operam cum effectu dare, q^{uod} prædicta omnia exequantur, & effectum sortiatur. Et Contrafacientes incurrant poenam Refectionis, & Restitutionis omniu expensaru, damnoru, & interesse, quæ factæ, aut passæ fuissent ex tali contrafactione, & ulterius

librarum quadraginta Imperialium pro qualibet vice, qua contrafactum fuerit, in quas penas, incurrant, ipso iure, & Facto, Et quilibet de p̄dictis possit accusare, & Accusatori cum Sacramento, & vno t̄ste fide digno, credatur, & medietas dictę poenę librarum quadraginta Imperialium, applicetur Ducali Camerę, & altera l'arti laice, vbi l'ars accusauerit, vbi autem alius fuerit Accusator, applicetur medietas dictę medietatis Accusatori, & altera l'arti laice, quas poenas, nisi soluerint infra octo dies post accusationem, & verificationem, eis contrafacientibus notificationem, & puniantur in iētibus tribus Curli, & quę poenę exigantur per quemlibet iudicentem, absq; aliqua condemnatione, per omnia iuris remedia, etiam per personalem detentionem, & applicentur, & dentur, vt supra.

Ita tamen, q̄ per hoc, non fiat p̄iudicium Solutionibus faciendis Dacarijs, secundum Ordines factos, & faciendos,

Q̄ SCHOLARES, ET CERTI ALII ADISCENTES, NON IMPEDIANTVR.

CAP. LXVIII.

Q̄ VILIBET Ciuitatis, & Ducatus Mediolani, & aliunde, vnde cunq; sit, possit libere stare, & morari in Ciuitate, & Burgis adiūctis Ciuitati in Studio, & p̄ Studio Legū, Decretaliū, Philiseg, Chyrurgie, Tabellionatus, & pro adiscēdo scribere, & cuiuslibet alterius artis liberalis, absq; eo, q̄ capi possit pro aliqua debito alicuius Vniuersitatis, publico, vel priuato, & si contrafieret, non valeat, & statim relaxetur sine aliquo expensa, & omni exceptione remota. Quod tamen non habeat locum, vbi ille fuerit principaliter nominatus, & obligatus in debito, vel hares nominari, & obligari, pro quo capietur, & hoc, vbi alias dictus debitor nominatus, vel h̄res debitoris nominati, de iure possit de iurē. Et hæc omnia, aliquo iure Municipali nō obstante,

Quod Impediti extra sua iura, conseruētur indenominis infra eo, fol.

Quod exp̄i, vel Impediti pro alio, conseruētur, vt supra in p̄, vol. folio.

In Nouis. Constitut. lib. 5,
fo. 106. 5. Qui: unq.
Captus consignetur iudici
anteq. ad carceres duci-
tur. supra, vol. p^o, fo.
Item, q. Nullus.
Præceptum exequutionis
nō cōcedatur ad penio-
nem nō suppositū vol. p^o,
fo. non concedatur.

QVOD EVGITIVI CAPI POSSINT, QVO-
LIBET DIE, ETIAM FERIATO.

CAP. LXIX.

QUILIBET, qui fugam fecerit pro debito publico,
vel priuato, capi possit quolibet die feriato, & non feriato,
etiā in honorē Dei, & Sanctorū, exceptis diebus natiuita-
tis, & Pasche Epiphaniæ, & Resurrectionis, & Pētecostes
Dñi nři Iesu Christi, Annūciationis, & Assumptionis bea-
te Marię Virginis, & Natiuitatis sancti Ioānis Baptiste, &
festo diui Ambrosii Protectoris nři, die septimo Decēbris.
Et per hoc Statutum non intelligatur derog. tū Decretis, &
Ordinibus Mercatorū Mři, & Ducalis Camera, & quili-
bet qui fugā fecerit, vt supra, possit per quēlibet Credito-
rē, vel quemlibet aliū de eius creditoris cōsensu, capi, eti-
am propria auctoritate, cū licentia, & sine licentia Iudicis,
dūmodo captus, eadē die, vel sequēti, cōsignetur in forcijs
alicuius Iudicentis, in cuius Iurisdictione captus fuerit.

DE PERSONIS, ET PIGNORIBVS IN
DEBITE CAPTIS, RELAXANDIS
SINE VLLA EXPENSA.

CAP. LXX.

SI contingat aliquē capi, vel pignora indebitē robari, vel
Nouitatem, aut exequutionem fieri contra Formam Sta-
tutorum Cōmunis Mediolani, statim, sine vlla expensa re-
laxentur, aut reuocentur, & ipso Iurē pro reuocatis habe-
antur, sub poena Iudicentis librarum viginti quinque Impe-
rialium, applicanda pro medietate Communi Mediolani,
& pro altera indebitē Molestato, & sub poena Seruitori, &
Famulis librarū sexdecim Imperialiū, applicāda, vt supra,
Que poenæ, ipso Iure, & incontinenti, exigantur, & duran-
tibus Officijs, Quā poenam, Si Seruitor, & Famulū nō sol-
uerint, ponantur ad cathēnam, Vbi sint per vnum diem.

Si autē prædictis Iudicētibz tantū cōtra faciētibz ex forma Statutorum, appōita esse reperjatur maior, vel minor pēna pecuniaria, in illa mulctentur, & illa exigat, vt supra. Et ipsis, Seruitori, & Famulis volentibus contrafacere, vel molestare contra formam, vt supra, possit resisti de Facto, Et Vicarius Prouisionū Cōmunis Mediolani sit Cognitor, & exequutor huius Statuti. Ita tamē, q̄ per hoc, non derogetur Iurisdictioni Protectōrum Carceratorū Mediolani,

RVBRICA GENERALIS DE ELEMOSINIS, ET RATIONE HOSPITALIVM.

DE TESTAMENTIS REGISTRANDIS PRO ELEMOSINIS, VEL RELICTIS AD PIAS CAUSSAS.

De ult. volunt. Registr. in,
Et in Nouis, Constitutis,
lib. 1. fol. 65.

QUAMVIS sepe contingit fieri legata in vltimis volūtatibus, vel p̄ aliā Dispositionē inter viuos pro elemosinis faciēdis, vel ad pias Causas, quę executioni nō mandātur, in maximū Damnum, & Detrimētum animarum taliter disponentium, & eorum, in quos collata est talis dispositio. Statuitur, q̄ oēs Notarij Ciuitatis, & Ducatus Mediolani, ac aliorū locorū, quę Statutis Mediolani ligantur, teneātur, & debeāt ac obligati sint tales Dispositiones, in qbus pro elemosina, seu ad elemosinā, quocunq̄ modo, sit aliq̄uid relictum, seu dispositum, vel aliter ad pias Causas, de quibus per eos rogata fuerint Instrumenta, videlicet, Habitantes in Ciuitate Mli, vel eius Suburbij, intra Mensem. In Ducatu verò, & alijs Locis, q̄ statutis Mli ligantur, intra duos Mēses. vt supra, à die scientię mortis legātis, seu ordinantis. In dispositione verò inter viuos, à die celebrati instrumenti, pro elemosina, vel ad pias Causas, reueātur

CAP. LXXI.

infra Mēsem, videlicet, habitātes in Ciuitate, vel: uburbis, vt supra. In Ducatu, vel alijs Locis, vt supra, inti a duos Mēses notificare in scriptis, & dimittere p̄nes officiū Gubernatoris Statutorū Cōis M̄i, quod nūcupatur de Panigarolis, tales dispositiones, quantū ad cōtinentiā, siue effectū ipsius legati, vel dispositionis, vt supra, cū anno, Mēse, & die Rogationis cuiuslibet ipsius dispositiōis, cū Nomine Notarij, & eius habitationis, & cū Nominatione h̄redis principalis, vel illius, qui crit obligat⁹ ex tali Dispositione. Ita tamen, q̄ talis scriptura solum operetur effectum noticię, & fidem non faciat in Iudicio, nec extra.

Et prædicta nō habeāt, locū, vbi aliter per Disponentes, tam in vltima voluntate, quam inter viuos, ordinatum fuerit.

Qui gubernator, sine aliqua solutione, teneatur dictatū Cōtinentiam, siue effectum, registrari facere in vno libro sui Officij, de quo libro, teneātur Abbates Collegij Notariorum Mediolani, temporibus debitis ei promittere. Et Dns Vicarius, Prouisionum Communis Mediolani, & illi de Collegio Iudicum Mediolani, qui per tēpora crunt Pr̄sidentes, Officio Prouisionum, & quilibet eorum m̄telidum. Ita, q̄ p̄occupantis non sit melior conditio, habeant & auctoritē, & Potestātē ac Bailiam, prouidēdi, q̄ tales Dispositiones per omnia efficaciora iuris remēdia exequantur. Eodem modo fiat de relictis certis personis Comuni, Capitulo, Collegio, vel Vniuersitati prouisoris, vel male ablatiis, vel Damnis datis restituentis.

Et prædicti Notarij quicquam accipere non possint pro dicta presentatione, & Notificatione, vt supra.

Notarij autem qui fuerint negligentes in prædictis exequendis, vel aliquo prædictorum, ipso Iure, & facto, Incurrant p̄enam librarum sexdecim Imperialium pro qualibet dispositione separata, applicāda pro medietate Cōmuni Mediolani, & pro altera illi, vel illis, in quem collata fuerit

talis Dispositio, & plus, & minus, Arbitrio ipsorum Vicarij, & Iudicum supra memoratorum exigenda per supra scriptos Dominum Vicarium, & Iudices sine ulla condensatione, & ad aliam penam non teneantur.

Respectu autem Dotium Donationum, & Testamentorum in quibus etiam non contineantur Legata ad pias Causas, vel pro eleemosinis.

Notarij predicti teneantur rubricare ad Officiũ Gubernatorũ Senatorũ Cõis Mli, sub pena predicta circumscrip̃ta alia pena in Decreto cõtenta, edito die vigesimo octauo Aprilis, M. ccc. lxxxv. signato Philippus Comitis, & hoc, nisi per Testatorẽ, vel disponentem aliter dispositum fuerit.

Quid importet ista verba, vid. Bal. in l. i. ip̃is c. Med. C. vt in poss. lega.

DE SVPPPLICATIONE FACIENDA DOMINO
ARCHIEPISCOPO PRO ELEEMOSINIS
PERPETVIS, ET ETIAM TEMPORALI-
BUS, QVAE FIERI DEBENT PER
MONASTERIA, ET LOCA
RELIGIOSA, VEL PIA.

CAP. LXXI.

POTESTAS Mediolani sub debito sacramenti, & sub pena libraꝝ centũ Imperialiũ sui Salarij, applicanda Cõmuni Mediolani, teneat primo Mense sui Regiminis sup̃plicare Reuerendissimo Dño Archiepiscopo Mediolani, qui nũc est, & pro tẽporibus erit, q̃ dignetur cogere, & cogi facere, p̃ se, vel suos Vicarios, Quoslibet Abbates, Prępositos, Priores, Archip̃sbyteros, Archidiaconos, & quoscũq; Rectores, & administratores, quorumcũq; monasteriorũ Canonicarũ, & aliarũ Ecclesiarum seculariũ, & Regulariũ, & alias quascũq; personas Ecclesiasticas, cuiuscũq; sexus fuerint, ad dandũ in scriptis per sacramẽtum, & sub pena Excõmunicationis, & vltra, put placuerit pręlibato Archiepiscopo, vel eius Vicario, oẽs eleemosinas

perpetuas, & etiam tēporales, quas facere teneantur, eidē
 Dño Archiepiscopo, vel eius Vicario, exprimēdo per quē,
 vel quos ordinate fuerint, & super quibus possessionibus,
 vel redditibus, & quomodo, & qualiter fuerint ordinate, &
 per quos Notarios Instrumenta sint cōfecta, si exinde cō-
 stant publica Instrumēta, & q; sic registrētur in libris mē-
 branarū Camerae Cōmunis Mediolani, & secundū, q; fue-
 rint registrate, omnibus modis, exequutioni mandentur.
 Et eodē modo teneat Potestas supplicare, vt supra, q; p̄fatus
 Dñs Archiepiscopus, q; nunc est, & pro tēporibus erit, di-
 gnetur Partes suas interponere, q; prædicta, & quodlibet
 prædictorū fiant, & Exequutioni mandentur per exēptos.
 Præterea idē Dñs Potestas teneatur supplicare, vt supra, q;
 præfatus Dñs Archiepiscopus, qui nūc est, & pro tēpori-
 bus erit, dignetur taxare, & taxari facere eleemosinas faci-
 endas Pauperibus, & Egenis personis, per quolibet Do-
 mos religiosas, pro rata Fortunarum, & Facultatum cu-
 iuslibet religioſe Domus, quę eleemosine sint taxate, sub
 pēna Excommunicationis, & vltra, prout videbitur Præfato
 Dño Archiepiscopo, & fiant ipſe eleemosine, temporibus
 quadagesimę, caritatis, vel pēnurię, & alijs tēpibus, quib⁹
 necessitas subueniendi pauperibus, & egenis occurrerit.
 Et prædicta non habeant derogare auctoritati, & Potestati,
 vel Priuilegijs concessis Hospitali Pietatis Mediolani.

DE PRAEDICATIONIBVS, ET DE ELEEMO-
 SINIS, QVAE FIERI DEBENT SINGV-
 LIS ANNIS PRO FESTO
 SANCTI BENEDICTI.

VICARIVS Prouisionum, sub poena librarum cen-
 tum Imperialium teneatur, quodlibet anno, facere obser-
 uari, & exequutioni demandari, ea, quæ fieri debent per
 Commune,

Commune, & homines Mediolani de Prædicationibus, & elemosynis Sancti Benedicti, luxu tenorem, & Formâ literarum Apostolicarum, & de hoc fieri facere publica instrumenta, & facere registrari ad Cameram Communis Mediolani, & ad Officium Statutorum,

DE ILLIS, QVI DEBENT IRE PER CIVITATEM, AD INQUIRENDVM PAUPERES, ET INFIRMOS.

CAP. LXXIIII.

PER Vicariũ Officij Prouisionũ, eligatur sex probi Viri Ciuitatis Mediolani, & potissimè, ex aliquibus Deputatis, in Locis pijs Ciuitatis Msi, Qui quotidie vadant per Ciuitatem, & Suburbia, & inquirent, & colligant Pauperes infirmos, originarios Ciuitatis, & Ducatus Msi Eunt, vel Mendicantes, & aliter quàm de elemosynis viuere nõ valentes, & prout videbitur p̃dictis Viris, eos reducant ad hospitalia, vbi subueniat eis de necessarijs, in necessitatibus,

R VBRICA GENERALIS
DE SERVITORIBVS SALARIATIS,
ET EORVM OFFICIIS.

DE SERVITORIBVS DOMINI VICARII,
ET DVODECIM PROVISIONVM,
ET EORVM SALARIO.

CAP. LXXV.

SERVITORES Dominorũ Vicarij, & Duodecim Prouisionum, sint quattuor, qui omnes habeant pro quolibet eorũ, pro Salario, libras tres, & soldos quattuor Imperiale in Mense, Soluendo de Intratis Communis Mediolani, vltra honorantias, quas soliti sunt habere ab eis Dominis Vicario, & Duodecim, singulo anno, & teneantur

D

ipſi Seruitores, & quicunq; alij Seruitores Cōmunis Medi-
olani deferre Schudazolū vnum, in quo ſit Imago Dī
ui Ambroſij, ad latus dextrum, qui Schudazolus, appare-
at, ſub pōna ſoldorum quinq; Imperialiū, pro quolibet, &
qualibet vice, quæ pōna, applicetur Cōmuni Mediolorani.

QVOD LICEAT CVLIBET MITTERE QVEM-
LIBET SERVITOREM COMMVNIS
MEDIOLANI ETIAM PRO
MALEFICIIS.

CAP. LXXVI.

LICEAT cuilibet, mittere quemlibet Seruitorem Com-
munis Mediolorani, vbi neceſſe fuerit, pro requirēdo, & præ-
ſentando quaſlibet Inquiſitiones, & quaſlibet Præcepta,
& Citationes, & alia quæcunq; faciēda in Cauſſis Male-
ficiorum, de mandato tamen Iudicis Maleficiorum, ac etiā
Capitanei Juſticię, & eius Vicarij, & quoruncunq; aliorū
Iudicū exercentiū Iuriſdictionē Circa Cauſſas Crimina-
les, Nec poſſint prædicti Iuſdicētes, exercētes Cauſſas Cri-
minales, vt ſupra, vti Opera aliorū, quā Seruitorū Cōmu-
nis Mediolorani, vt ſupra, ſub pōna librarum viginti quinq;
Imperialiū, cuilibet Iudici, & totidem Notario cōtrafaciē-
ti, pro qualibet vice, applicādarum Communi Mediolorani,
& irremiſſibiliter exigēda, abſq; alia condemnatione, per
quēlibet Iuſdicentē Ciuitatis, & Diſtrictus Mediolorani, in
Terris, ſiue Locis, in quibus contra prædicta factū fuerit.

DE SERVITORIBVS, QVI EXERCENTVR
CIRCA ACTVS CRIMINALES.

CAP. LXXVII.

NON poſſint Iudices, etiā delegati, Iuriſdictionē exer-
centes circa Maleficia, & circa Damna data, & Turbatio-
nes poſſeſſionum, nec etiā Notarij dictorū Officiorum,

nec eorū Coadiutores, vti opera aliorū Seruitorū, quā Cōmunis Mli, nec ipsi Seruiores, possint pro quibuscūq; Inquisitionibus, praeceptis, & alijs quibuscūq; plus accipere, nec ipsi Notarij, nec Coadiutores, pro supralcriptis, quā sit eis limitatum, ex Forma Statutorū Cōmunis Mediolani, loquentiū de Remuneratione, & Mercede ipsorū Seruitorum, sub pena librarum viginiquinq; Imperialiū, cui libet eorū contrafacienti, pro qualibet vice, applicanda, & exigenda, prout in proximè præcedenti Statuto, cōtinetur.

**R VBRICA GENERALIS
DE TVBATORIBVS, ET DE EORVM
ORDINIBVS, ET SOLVTIONIBVS.
ET DE PVLATORIBVS
CAMPANARVM.**

DE TVBATORIBVS.

CAP. LXXVIII.

SEX sint Tubatores Cōmunis Mediolani, qui teneantur facere Cridas ad Scalas Palatii magni Broletti Communis Mediolani, & ad Arengheriam, quæ est super Lobia de Oxijis, in eo Broleto, & ad Carrubia Portarum, videlicet, Orietalis, Romanæ, Ticinensis, Vercellinæ, Cumanæ, & No- uæ Mediolani, & etiā alibi, prout requiritur ex forma Pro- uisionū Statutorū, & Decretorū, vel prout sibi inunctū fuerit per illum, de cuius mādato sicut Cridæ, & ibi, Tubā, seu Tubas, sonare, ad cōgregandū gētes, pro audiēdis Cri- dis, & sub pena librarū quatuor Imperialiū, singula vice, applicandarum Communi Mli, pro quolibet inobediēte, Et habeant pro suo Salario, id, quod taxatum fuerit in Lite- ris sui Officij, & etiam pro Cridis, & Relationibus, id, quod taxatum est in præsentibus Statutis, respectu expressorum in præsentibus Statutis.

DE TVBIS ARGENTI MANVTENENDIS
PER COMMVNE MEDIOLANI, ET
DANDIS TVBATORIBVS.

CAP. LXXIX.

MANVTENEANTVR per Commune Mediolani sex
Tubę argēti, Bonę, & Idoneę, quę tradātur, & assignētur
Tubatoribus Cōmunis Mediolani, pro vsu tātum Officij
sui, secūdum cōsuetū, & recipiatur ab eis, per Officiū Pro-
uisionū Cōmunis Mediolani, in actu traditionis dictę Tu-
bę, Idoneę Satisfatio, de eis gubernādis, saluādis, & resti-
tuendis Cōmuni Mediolani, quotiescunq; requisitum per
Officiū Prouisionum fuerit, & non Vastandis, alienandis,
nec piguorandis, nec quouis modo accommodandis, sub pœ-
na priuationis, perpetuo, illius Officij sui, ac etiā sub pœna
librarum viginti quinque Imperialium, qualibet vice, qua,
contrafactum fuerit, applicanda Communi Mediolani.
Et, q; nullus possit, nec debeat mutuare super ipsis, nec eas
emere, nec aliquā ipsarū, sub pœna restitutionis dictarū li-
brarū Communi Mli, absq; aliqua restitutione pecunie.
Quę satisfatio, scribatur ad Officiū Prouisionum,

DE CRIDIS DANDIS IN SCRIPTIS
TVBATORIBVS.

CAP. LXXX.

QVILIBET Iusdicens, in Ciuitate Mli, teneatur, &
debeat dare in scriptis, Tubatoribus Cōis Mediolani, om-
nes Cridas, quas voluerit debere fieri ad sealas Palatij, vel
alibi, qui Tubatores, teneantur, & debeant dictas Cridas
facere, & eis factis, teneantur eas, ita scriptas dare, & consi-
gnare incontinenti Gubernatoribus Statutorū Cōmunis
Mediolani, qui eas ponant in quaternio, iuxta cōsuetum.
Et si Iusdicens, vel Tubatores contrafecerint, condemnen-
tur in libris centū Imperialiū, applicādis, singula vice, qua

contrafecerint, Cōmuni Mediolani, & exigenda, absq; alio
quo processu, per Vicarium, & Duodecim Prouisionum,

DE ORDINIBVS SERVANDIS PER TV-
BATORES, ET PRO TVBATORIBVS
COMMVNIS MEDIOLANI.

CAP. LXXXI.

STATVITVR, q̃ Tubatores Communis Mediolani,
Qui sunt, & per tempora erunt, teneantur inter seiplos
communicare, quæcunq; lucra, quæ per eos, & quemlibet
eorum, ex Causa eorum Officij, fient, & pro quibuscunq;
Cridis, & communiter inter se diuidant & qualiter,

Item, q̃ Tubatores ipsi, Qui nunc sunt, infra octo dies pro-
ximè sequuturos, & Successores sui in dicto Officio, infra
octo dies, immediate sequuturos, postquàm electi fuerint,
teneantur personaliter comparere coram Domino Vica-
rio Prouisionum Communis Mediolani, ad eius Officium,
& ibidem, in scriptis Iurare ad sancta Dei Euangelia, cor-
poraliter tactis scripturis, q̃ Officium suum prædictum, fa-
cient, & exercebūt fideliter, ac bona fide, & sine fraude, ac
horis debitis, & q̃ pro Cridis, per eos faciendis, eorumq; re-
lationibus, & andatis, quicquam non petēt, nec accipient,
vltra Limitationes factas, per præsentia Statuta Commu-
nis Mediolani, & q̃ eis contenti remanebunt.

Et, q̃ eridas, & Proclamationes, per eos faciendas, facient, &
proclamabunt benè, & diligēt, ac bona fide, & horis de-
bitis in Broletto Communis Mediolani, & per Ciuitatem,
ac Ducatum Mediolani, debitè referendo, secundum Or-
dines superinde aditos, & copias earum, quæ dimitti de-
buerint, dimittent in partibus, seu locis debitis, earumq;
Relationes facient exinde, infra tempus debitum, & reli-
qua facient, quæ facienda erunt, ex forma Ordinum.

Nec officium prædictum facere possint, Elapsis diētis diebus

oëto, proximè, sequuturis, si non præstiterint, in eo termino, sacramentum prædictum.

Et, si ipsi Tubatores, seu, aliquis, vel, aliqui corū, cōtrafecerint, seu, contrafacient istis Ordinibus, vel alicui, vel aliquibus ex eis, priuentur, dicto Officio.

Quæ priuatio, fiat, per ipsum Dominum Vicarium, seu de eius mandato, sono Tubæ.

Et liber Prouisionum, super quo annotabitur ipsum sacramentū, habeatur pro producto, in qualibet Causa, vbi vellet disputari, q̄ tale sacramentum præstitum fuerit, vel ne.

Item, q̄ ipsi Tubatores teneātur, facere corā præfato Domino Vicario Prouisionū Cōmunis Mediolani, & ad Officiū Statutorum ipsius Cōmunis Mediolani, Relationes quarumlibet Cridarū, quæ factæ fuerint, de, & pro quibuscumlibet bonis, ad Cridas ponendis, & vendendis, secundū formam Prouisionis, & Ordinum, superinde æditorum.

Et hoc saltem, infra oëto dies, immediatè sequuturos, post finem ipsarum Cridarum, sub pœna librarum decem Imperialium, qualibet vice, applicandam, Ipso Iure, Communi Mediolani.

Et, quod, de qualibet Crida faciēda, & quæ fiat, non possint facere, vltra quinque Relationes.

Saluò, si bona essent in pluribus partibus, in Ducatu Mediolani, eo casu, possint fieri plures Relationes, habito respectu ad numerum Locorum, vbi situata essent bona.

Itē, q̄ ipsi Tubatores, Cridas faciēdas, pro bonis quibuscumlibet, secundū formā Ordinum, facere teneantur publicè, & alta voce, sono tubæ pmissio, in locis, prout requiritur, ex forma Prouisionis, superinde æditæ, de bonis vendēdis ad Cridas, & copias dimittere, secundum formam ipsius Prouisionis.

Item, q̄ ipsi Tubatores, pro Cridis, & Relationibus ipsarū Cridarum faciēdis, & quæ factæ fuerint de bonis, vt supra, & computatis Relationibus, & Testibus, non possint

accipere, nisi, prout infra, videlicet.

Si, vèdere Volēs, seu Ponēs, seu Volētes vèdere, seu Ponētes ad Cridas, habitabit, seu habitabunt in Ciuitate, vel Burgis, vel Corporibus Sāctis Mediolani, & bona vendēda, sita sint in ea Ciuitate Mediolani, vel, vt supra, possint accipere librā vnā, & solidos Duodecim Imperialiū tantū. Si, verò bona, sita sunt in Ducatu Mediolani, extra Corpora Sanctōrū, pro Andara, & Reditu, in totum habeant, vltra Florenū, ad computum soldorum duorum Imperialiū, pro quolibet miliati, distanti à Ciuitate Mediolani, videlicet. Ad computum soldi vnus, pro miliari, eundo, & totidem redeundo, vltra Equum, aut vecturam Equi.

Sed si, aliqua bona, quæ ponētur ad Cridas, erūt in illis Partibus, vel propē locū habitationis Ponētis, siue Ponētium, per miliaria sex, vel, erunt in itinere faciendo, occasione distarū Cridarū ab ipsa Terra, vel, Loco, versus Mediolanū, q̄a Strata recta, & consueta, solum per miliaria sex distent ipsa bona, nihil aliud habeāt ipsi Tubatores, p̄ ipso itinere. Si, verò Ponēs, vel Ponētes, habitauerit, seu habitauerint in Ducatu Mediolani, vel Terris communibus, vel diuersis de quibus in Statutis Cōmunis Mediolani sit mentio, taliter, quod Cridæ essent faciendæ, sex vicibus, ibi, & in Contrata domus habitationis cuiuslibet Ponētis, vel Ponētium, tunc habeāt Tubatores libras quattuor, solidos sex decim Imperialium in summa, vltra expensas cibarias faciendas Tubatori, & Equo, & etiam vltra vecturam Equi.

Et si bona Ponēda ad Cridas, essent in loco habitationis Ponētis, vel Ponētium, vbi Crida fierēt sex vicibus, vt supra, vel ibi propē, infra sex miliaria, vel longē à Strata recta, vt supra, infra miliaria sex, nihil aliud habeant.

Saluò, q̄ habeant Tubatores ipsi, vecturam Equi, vt supra. Et, si fuerint plures Ponētes ad Cridas, eadē Corpora bonorū, p̄o indiuiso, vel, q̄ vnus ponat directum Dominium, &

alter Vile, & ipsi Ponētes habitauerint in Ciuitate M^{li},
vel, Burgis, vel, Corporibus Sāctis, vel, in Ducatu M^{li}, in
eodē Loco, Burgo, vel, Cassina, reputet^r p vna Crida tantū,
& p vna Crida fiat solutio ipsi, Tubatori, vel, Tubatorib⁹.
Si, verō habitauerint ipsi Ponētes, vt supra, in diuersis Lo-
cis, tunc fiat solutio, abinde supra, ad ratam itinēris.

Si, verō fuerint plures Ponētes diuersa bona ad Cridas, siue,
diuersas Cridas fieri faciētes, in eodē Loco, Burgo, vel, Cas-
sina, aut, suo Territorio, in Ducatu Mediolanū, vel, vt supra,
extra Corpora Sanctorū, siue, ibi habitēt, siue, nō, & eodē
tempore, possint Cride fieri, tūc, nō possint accipere, a Pon-
entibus, ibi non habitantibus, pro itinere, nisi, ad compu-
tum, vt supra, pro quolibet miliari, & vnica solutio merce-
dis itinēris, pro omnibus sufficiat, vltra vecturam Equi,

Si, verō Ponentes, ibi habitabunt, tunc, nō possint accipere,
pro ipsis Cridis, nisi, libram vnā, & soldos, xij. Imperialiū,
pro qualibet Crida, licet, fiat pluribus vicibus, & diebus, &
vltra, nō possint accipere, nisi, libras tres, & soldos quattuor
Imperialium, ab ipsis omnibus Ponentibus, habitanti-
bus in eodem Loco, vel, vt supra, vltra expensas cibarias,
dum, ibi stabit, ipsa de Causa, Tubator, pro ipsis Cridis,
Habeant, tamen, ipsi Tubatores vecturam Equi,

Item, q, ipsi Tubatores, solummodo, accipere possint, pro
qualibet Reuocatione, cuiuslibet Procurat, vel, Mandati,
scu, Mādatum, soldos nouem Imperialium, & non plus,
& similiter, pro alijs Cridis faciēdis, solummodo, ad Scha-
las Palatii suprascripti,

Cridas verō faciēdas, ex parte Abbatū Collegij Dñorum Iu-
risperitorū Mediolani, vel, Abbatū Collegij Notariorum
M^{li}, q, vt plurimū, cōcernūt bonū publicū, facere teneā-
tur, sine aliqua solutiōe, & similiter, nihil accipere possint,
pro cridis faciēdis, pro bono publico, & etiam, pro Ducali
Camra, sed, pro eis, sufficiat emolumentū, quod annuatim

habent, à Ducali Camera, & etiā, pro Auantijs Datoriū.
Item, q, ipsi Tubatores, sine solutione, teneantur ire ad Ob-
lationes, quæ fieri contingunt in Ciuitate Mediolani.

Item, q, ipsi Tubatores, pro alijs Cridis faciendis, cuiusuis
manerici sint, ad instantiam priuatorum, & pro priuatis ne-
gocijs, ad Schalas Palatii suprascripti, ad Arengheriam, &
per Ciuitatē Mediolani, nō possint accipere, nisi, foldos vi-
ginti Imperialiū, pro qualibet Crida, intelligendo, q, sit so-
lūmodo, vna Crida, licet, fiat in pluribus Partib°, seu, locis.

Si, verò, Cridę fiant, per Ducatum, ad instantiam priuatorū,
tunc, fiat solutio, pro itinere, & pro expensis, ac vectura
Equi, prout supra, in alijs casibus, dictū fuit.

Possint, tamen, Tubatores ipsi, si, de istis Ordinibus, sen-
sint se grauatos, renunciare dicto Officio, & Loco sui, sicut
Prouilio.

Item, q, ipsi Tubatores, teneantur incipere Cridas, ad om-
nem requisitionem, eas fieri facere, volentium, Non expe-
ctato alio tempore, sub pœna, vt supra.

Item, q, Tubatores, quando citantur absentes, vel Forēses,
sono tubæ præmissæ, teneantur, & quilibet eorum teneatur
ire cum Seruitore, pro ipsa Citatione facienda, & præmit-
tere sonum tubæ, prout fieri solet, in quolibet trium Loco-
rum, scilicet, ad Schalas Palatii magni, & ad Arengheriam
in Broletto Cōis Mediolani, & ad Fores Ecclesię Maioris.
Et non possit accipere, vltra foldos nouem Imperialium, pro
ipsis tribus Locis.

DE PULSATORIBVS CAMPANARVM COMMVNIS MEDIOLANI.

CAP. LXXXII.

ILLE, vel, illi, qui fuerit, vel, fuerint Deputati ad pulsan-
dū Cāpanas Broleti Cōmunis Mediolani, habeant clauēs
Turris, seu, Campanilīs Communis, pœnes se, & teneantur

241
benè custodire Turrim, seu ipsum Cāpanile, pro ipso Cō-
muni, & pulsare Campanas ipsas, singulis diebus, & de no-
cte, iuxta consuetum, & etiam pulsare horas, quolibet die,
tā feriato, quam non feriato, de die tantum, Incipiendo pri-
mam horam, post Auroram, nec debeāt pulsare Cāpanas,
sive Cāpanam, ad Stramitā, nisi casu ignis, & habeāt Sa-
laria, & pręheminētias consuetas à Comuni Mediolani.
Et teneantur Idoneè satisficere ad Officium Prouisionum, tē-
pore, quo fuerint Deputati ad dictum Officium, de prædi-
ctis omnibus, & singulis attendendis, & obseruandis, sub
pœna referuata Arbitrio Domini Vicarij, & Dominorum
Duodecim Prouisionum, applicanda Cōmuni Mediolani.

R VBRICA GENERALIS
DE ADVOCATIS, PROCVRATORIBVS,
ET MEDICIS PAUPERVM,
ET MISERABILIVM
PERSONARVM.

Vid. etiam in cōstitut. Nov
uiss. in p^a. lib^o fo. 33.

DE ADVOCATIS PAUPERVM, ET MISE-
RABILIVM PERSONARVM.

CAP. LXXXIII.

DVO Aduocati de Collegio Iudicum Mediolani, eli-
gantur per dictum Collegium, de mense Decembris, tem-
pore, quo fiet electio Deputatorum, ad electionem Offi-
cialium Fabricę Ecclesię Maioris Mediolani.

Quorum Officium, duret per annum vnum, incipiendo in
proximis Calendis Ianuarij.

Qui debeāt gratis, & Amore Dei, aduocare pro pauperib^{us},
& inhabilibus psonis, & hęc omnia, benè, & legaliter, more
bonorū Aduocatorū, & sine spe alicuius remunerationis,
Et electi, teneantur acceptare, & exercere Officium, nec co-
gī possint ad dictum Officium, nisi elapsis annis duobus.

DE PROCURATORIBVS PAUPERVM, ET
INHABILIVM PERSONARVM.

CAP. LXXXIII.

ILLI, qui fuerint Abbates Collegij Notariorum Mediolani, finito Officio suae Abbatiae, intelligatur, ipso Iure, electi, pro Procuratoribus pauperum, & vt supra, pro anno proximè sequenti, qui habeant, in eorum Officio, facere, prout, facere tenentur Aduocati, vt supra,

DE ELECTIONE, ET OFFICIO MEDICI PHYSICI PAUPERVM, ET MISERABILIVM PERSONARVM.

CAP. LXXXV.

DVO Medici Physici, per eorum, Collegium eligantur singulo Mense Decembris, Quorum Officium, duret per annum, incipiendo in proximis Calèdis Ianuarij. Qui habeant curare, suo posse, infirmos pauperes, & inhabiles, in Ciuitate Mediolani, gratis, & Amore Dei, & sine Solutione, & sine stipendij temporalis. Idem seruetur in Cyroycis.

RUBRICA GENERALIS
DE OFFICIALIBVS.

DE IVRE REDDENDO IN BROLETO.

CAP. LXXXVI.

POTESTAS, & eius Iudices, & omnes Iudices Ordinarij, reddentes Ius in Ciuitate Mediolani, teneantur, & debeant sedere in Broleto Communis Mediolani, pro Iure reddendo, & ibi, reddere Ius, & non alibi, videlicet, Teneantur Barcha Tribunalium suorum ascendere, diebus, & horis Iuridicis, videlicet, In mane, pulsata hora sextae, & hora vespèrarum, Broleti p̄dicti, & ibidem stare debeant ad

minus, per spaciū horę vnus, sub pēna cōtrafacienti, quā
libet vice, librarū viginti quinque Imperialiū, applicāda, pro
medietate, Communi Mediolani, & altera Accusatori, &
exigatur, Ipso Iure, seu sine mora, etiā durāte Officio, & q̄
pōna exigatur per Vicariū, & Duodecim Prouisionum,

DE PROBATIONIBVS FACIENDIS DE
IDONEITATE FIDEIVSSORVM,

CAP. LXXXVII,

SI contingat corā aliquo Iudicante, vel Delegato, in Ci-
uitate, vel Ducatu, aut Districtu Mediolani, pręstari quo-
uis modo Fideiussorem, vel Fideiussores, & opponatur non
esse Idoneos, sufficiat, q̄ Satisfactes, circa Idoneitatem Fi-
deiussorum, Probationes faciant corā ipso Iudicante,
vel Delegato, Citatis Aduersarijs, vel eis pręsentibus, vel
eorū Procuratoribus, qui Iudicēs, vel Delegatus, habeat
dicta ipsorum Testium videre, & examinare, utrū probent
Idoneitatem, vel ne, & superinde debitum suum faciat.
Notarij autem Iudicij, & pręsentali Testium receptione,
& eorum expletione, non possunt accipere, plusquam, acci-
pere possunt, pro receptione, & expletione aliorum Testi-
um, prout, ex Statutis disponitur, sub pōna limitata, per
Statuta Communis Mediolani,

Q̄ NULLVS COMPELLATUR DARE CAMPSO-
REM PRO FIDEIVSSORE, NEC PIGNVS,

CAP. LXXXVIII,

NON cogatur aliquis, q̄ alias de Iure possit cogi ad sa-
tisfādū, dare Campsorē, pro Fideiussore, nec pignus, p se-
curitate, dūmodo satisfdet per aliū Fideiussorē, suppositum
Iurisdictioni Dñi potestatis Mediolani, & eius Ducatus,
sive Districtus, vbi satisfdare cōtinget, nisi alias, p Ius mu-
nicipale, reperiatur dispositū, vel conuentū fuisse p partes.

DE EXACTORE COMMV
NIS MEDIOLANI.

31

CAP. LXXXIX.

EXACTOR qui præterit exactiõni pecuniæ Commu-
nis Mediolani, possit, & debeat exigere omnes Cõdemna-
tiones, & Debita, & pœnas, quæ in Commune Mediolani
solûmodo, vel in ipsum Commune, pro parte, & in alium,
vel alios, & illam partem, quæ in alium, vel alios, peruenire
deberet, ei, vel illis, dari facere, teneatur.

DE LICENTIA DANDA TRIBVS, DE BVRGIO,
ET DVOBVS DE LOCO, STANDI, ET
MANVTENENDI IN CIVITATE.

CAP. LXXXX.

POTESTAS, & quilibet Iusdicens, possint, & debeant
dare licentiam Tribus hominibus cuiuslibet Burgi, &
Duobus, cuiuslibet Loci, q. Ipsi possint, & debeant itare,
& morari in Ciuitate Mediolani, pro Negocijs, & Causis
Burgorum, & Locorum suorum.

Ita, q. occasione alicuius debiti publici, vel priuati, de quo
teneretur Commune Burgi, vel Loci sui, non possint capi,
nec detineri, aliquo modo, per aliquem Præfidẽtem, & licui
Officio, nec per aliquam aliam personam, exercentem Iu-
risdictionem in Ciuitate Mediolani, & si contra hoc cape-
rentur, Potestas, & quilibet Iusdicens, teneantur, & debe-
ant, modis omnibus, eos facere relaxari.

QVOD NVLLVS COMPELLATVR AD SO-
LVTIONEM PECVNIAE, VEL ONE-
RIS, PRO ALTERO, NISI IN
STATVTIS CAVEATVR.

CAP. LXXXVI.

NVLLVS Ciuitatis, & Du, atus, ac Districtus Mli,

compelli possit, ab aliquo Iudicante, ad solutionem alicuius pecunie, vel Oneris, pro altero, nisi reperiatur contrarium, Iure, vel Statuto, vel Ordinibus Camerę cautum, & contra hoc, non possit fieri preposita, vel reformatio, & si contraxerit, ipso Iure non valeat, nec teneat, & Iudicis, seu Officialis, qui contraxerint, condemnentur in libris ducentum Imperialium, qualibet vice.

Et insuper, Potestas, vel Iudicis, contra hoc preponens, ipso Iure, pro condemnato habeatur, in libris quingentum imperialium, & Consultor, in libris ducentum Imperialium, & Iudex, hoc facere debeat precise, & debeat seruare,

Et, q. nō possit, huic Statuto, in aliquo derogari, per aliquod arbitrium concessum, vel concedendum alicui Potestati, vel Officiali, aut Iudicanti,

DE REGRESSU EXIGENDI, ET CONSE-
QUENDI, QVEM HABET CAPTVS,
VEL ROBATVS, VEL COACTVS
PRO ALIO.

CAP. LXXXII.

QUILIBET, qui steterit, vel stabit captus, vel robat, seu coactus, vel molestatus pro aliquo Comuni, Vniuersitate, vel singulari persona, ad instantiam Ducalis Camerę, vel Communis Mediolani, vel habentis Datum ab ea, vel ab eo, ad instantiam alicuius Officialis ipsius Camerę, vel Communis, possit, omne, & totum id, quod soluisse reperiat, eum, vel rationabiliter soluisse, & expendisse pro eo Comuni, Vniuersitate, vel singulari persona, consequi, & exigere, ac si esset hauere Ducalis Camerę, vel Communis Mediolani, & q. talem habeat Actionem, qualē habeat Ducalis Camera, pro creditis suis, & tam pro capitali, quā Expenfis, & Damnis,

A Sileis contra debitores
Fisci latis, non appellatur,
v. in Nouis, consiru. lib.
4.º. folio. 145. filiq. cons.
fectis.

Et an quilibet teneatur res
stituere pro eo solutis, &
quid, de eo q. pro represen-
tatis concessis, contra, eum
fuit coactus soluere. Text.
In, l. 2. 6. Item si in facto,
de verb. oblig. vbi Lud.
in, 2.º. col. post omnes.

QVOD EXACTIO ALICVIVS CONDEM-
NATIONIS, NON FIAT PER
PRONVNCIANTEM.

CAP. LXXXXXIII.

NVLLA Exactio condemnationis, nec pecunie, que
peruenire debeat in totum, vel pro parte, in Cameram Du-
calem, nec in Cõe Mediolani, exigatur per eũ Iudicem, vel
Officialẽ, qui eam fecerit, vel pronũciauerit, alio modo,
nisi ei, demandaretur per habentem ad hoc Potestatem.
Quod non habeat locum in Magistris Intratarum, nec in
Exequutionibus Camere, nec in habẽtibus aliter faulta-
rem à Ducali Camera, vel Agentibus per eam, nec in Iu-
dice Stratarum.

R VBRICA GENERALIS
DE IVRISDICTIONE, ET OFFICIO
COMMVNIVM, DVCATVS, ET
RECTORVM SVORVM.

QVILIBET BVRGVS, LOCVS, ET CASSINA,
POSSIT FACERE, ET HABERE CONSULES,
SYNDICOS, ET OFFICIALES.

CAP. LXXXXXIII.

QVILIBET Burgus, Locus, & Cassina separata, pos-
sit facere, & habere suos Cõsules, Syndicos, & Officiales,
qui sint de ipsa Vniuersitate, prout habere consueuerũt, &
Aduocatos, & Syndicos ad Causas, qui sint de Ciuitate,
vel Ducatu Mli, Dummodo tamen, prædicta nõ faciant in
fraudẽ prælibati Dñi, Dñi Mediolani, nec Cõmunitatis
Mediolani, & possint exigere suas Talleas, & Onera, & cõ-
stituere inter se, suos Cãparios, Cancparios, & Officiales,
Qui exerceant secundum, quod per prælibatum Dominum
Mediolani, concessum est.

Et nullus alius possit, aliquo modo, in eis se exercere, vltra formam comprehensam in Statutis Mediolani.

Et quilibet Iudicis requisitus, teneatur dare auxilium cū effectu ipsius Consulibus, & Officialibus ad exigendum, ac Regimen, & Officiū viriliter exercendum.

DE SACRAMENTO PRAESTANDO PER RECTORES DUCATVS MEDIOLANI ANTE QVAM VADANT AD REGIMINA.

POTESTAS Mediolani teneatur, & debeat compellere omnes, Vicarios, & Iudicētes Ducatus, nō habentes merum, & mixtū Imperiū, antequā vadant ad regimina, Iurare ad sancta Dei euāgelia, q̄ nō tenebūt, nec teneri permittēt, vīa ordinaria, causas in Iurisdictionibus suis; vltra quātitates limitatas p̄ presentia Statuta, & si sciuerint aliquē tenere Causas de Maiore quātitate, cōtra formā huius Statuti, q̄ infra tertiam diem notificabūt ipsi Potestati. Et nullus Iudicēs, vt supra, possit ire, nec admittatur ad regimen, nisi prius praestito dicto Iuramento, quod redigatur in scriptis, pro qua redactione, & ipsius expletionē. Notarius non possit accipere vltra solidos quattuor Imperialium in totum, etiam computata scriptura.

Contrafaciētes autē, ipso Iure, incurrāt penā librarū viginti Imperialiū, pro qualibet vice, applicandarum pro dimidia parte, Cōi Mediolani, & pro altera dimidia, Accusatori. Quae poena, exigatur absq; aliqua condemnatione.

De Stat. Seruati. In Terris
Cōib, in p^a. vol. folio,
cap.
In quib, Terris, infra eo,
fol. cap.

DE IVRISDICTIONE IVDICENTIVM
DUCATVS MEDIOLANI.

IVDICENTES DUCATVS MEDIOLANI, habeant Iurisdictiones in Locis sibi suppositis, prout infra.
BURGVS

CAP. LXXXXVI.

BVRGVS VARISII, cum eius Vicariatu, habet merū,
& mixtum Imperium, & Omnimodam Iurisdictionem,

33
Quid Importet declarat
gl. In elem. p^a. in v^a. articulo
simodā de lo. compet.

CAPITANEVS MARTESANAE, habet Iurisdictionē,
vsq; ad libras viginti Imperialiū, ex Iurisdictione Ordinaria.

VICARIVS MONTIS BRIANZAE, habet Iurisdictionem, vsq; ad libras decem Imperialium,

BVRGVS LEVCI, habet merum, & mixtum Imperium,
& omnimodam Iurisdictionem.

RIPALTA, similiter, habet merum, & mixtum Imperium,
& omnimodam Iurisdictionem.

Latē, Castellum, & sex
tum, sunt de Ducatu, sup.
eo, fol. 20, Statut. cap. 1.

BVRGVS CANTVRII, cum pertinentijs, habet merū,
& mixtum Imperium, ac omnimodam Iurisdictionem, ex
Privilegio feudali.

MANDELLVM, habet merum, & mixtum Imperium.

DERNIVM, similiter.

VARENA, similiter.

ANGLERIA, similiter.

BELLANVM, similiter.

GALERATVM, habet Iurisdictionem, vsq; ad libras duodecim, cum dimidia, Imperialium, ex Iurisdictione Ordinaria.

ABBIATVM CRASSVM, habet merum, & mixtum Imperium, & omnimodam Iurisdictionem, ex Priuilegio.

TERRA BINASCHI, habet merum, & mixtum Imperium, & omnimodam Iurisdictionem.

CARAVAGIVM, habet merum, & mixtum Imperium, & omnimodam Iurisdictionem.

BVRGVVS PROLETIAE, habet merum, & mixtum Imperium, ex priuilegio Feudali.

MELEGNANVM, in ipsa Terra, & eius Territorio tantum, habet merum, & mixtum Imperium, & non in alios homines, nec habitantes extra dictam Terram, & eius Territorium, non autem in Plebibus Sancti Iuliani, Sancti Donati Locate, & Mezate.

Quae Plebes, sunt ex forma Decretorum Ducalium, de Iurisdictione Iudicentium in Ciuitate Mediolani.

In Terris, autem, in Feudatis, habeant Iurisdictionem sibi tributam ex priuilegijs.

Ita tamen, q̄ seruetur Decretum de Maiore Magistratu, in casibus, in ipso Decreto, comprehensis.

DE INQUISITIONE FACIENDA CONTRA
RECTORES. SEV. IVDICENTES
DVCATVS MEDIOLANI.

CAP. LXXXXVII.

POTESTAS Mediolani, & quilibet alius Iudicēs in Ciuitate Mediolani, & Vicarius Prouisionū, & quilibet eorum in solidū, possit, & debeat ingredi cōtra Rectores, seu, Iudicētes Burgorū, locorū, vel, aliarum Vniuersitatū, Ducatus, Districtus Iurisdictionis, vel, Diocesis Mli, si in aliquo

fecerint contrà Ordinamenta, Decreta, & Statuta facta su-
per Iurisdictionibus Rectorum, & Vniuersitarum, ac Ius-
dicentium Ducatus, Districtus, vel Diocesis Mediolani,
vel, aliquod prædictorum.

Et, q, super prædictis, habeat purum, & merum Arbitrium,
inquirendi, puniendi, & condemnandi contrafacientes.

Et, si, aliquis processus factus fuerit coràm Rectore, vel, Ius-
dicente Burgi, Loci, Cassing, vel Alicuius Vniuersitatis con-
trà Ordines, & Decreta, vt suprà, Ipso Iure, sit nullus, &
non valeat, Et nihilominus Rector, vel, Iudicēs Burgi, vel,
vt suprà, condemnetur, in libris quinquaginta Imperialiū,
qualibet vice, Et Notarius, in libris quinq; Imperialium,
& perpetua noteatur infamia.

Quæ pœnæ pecuniariæ applicentur Comuni Mediolani.

DE POENA PETENTIS CORAM ALIQUO IUS-
DICENTE DUCATVS MEDIO LANI, VLT RA
IURISDICTIONEM CONCESSAM IPSI
IUSDICENTI, VEL, DIVIDENTIS
CREDITVM SVVM.

CAP. LXXXXVIII.

QUOD nullus possit petere coràm aliquo Iusdicente
Ducatus Mediolani, vel Terrarum suppositarum Statutis
Communis Mediolani, vltra quantitatem, pro qua, ei Ius-
dicenti cōcessa est Iurisdictione, Et, si vltrò petierit, Ipso Iure,
cadat à Iure suo, respectu superflui, pro quo, ipse Iusdi-
cens non habet Iurisdictionem.

Et, si, diuiderit Ius suum, petendo Quocum, seu, Partē aliquā
Crediti sui, coràm ipso Iusdicēte, vt suprà, Ipso Iure, priua-
tus sit, toto Credito suo, respectu dicti superflui, vt suprà.

Vbi, autem, in Ciuitate Mediolani, aliquis se pretendat cre-
ditorem alicuius, ex vna, & eadem Causa, pro tempore
maturo, & petierit, agendo, aliquam Partem dicti Crediti

Trad. Marian. in c. pe. ad
fi. de fo. cōpet.
Et de poena facientis alio
quem citare, pro eadem
re, coram diuersis Iud.
vol. 1. folio. 4. cap. 7.

coram vno Tribunali, seu, Officiali, quod durante ipsa In-
stantia, non possit residuum, nec aliquam aliam Partem di-
cti Crediti maturi, coram alio Iudice, vel, Officiali, petere,
&, si, contrafecerit, Ipso Iure, & Facto, cadat à residuo di-
cti Crediti sui, à quantitate, primò, petita suprà.

Si, verò petatur Exequutionem, alicuius partis, Crediti maturi,
non possit Exequutionem impetrare, pro reliquo, in toto,
nec in parte, infra sex menses, à die impetratæ primæ exe-
quutionis coram eodem Iudice, nec alio Officiali,

Et, si, contrafecerit, cadat vt suprà.

QVOD, PETITA COMMISSIONE,
NON CVRRANT TEMPORA,
IN CERTIS CASIBVS.

CAP. LXXXXIX.

IN Casibus, in quibus, ex forma Statutorum, sit facien-
da aliqua Commissio,

Si, illa Pars, quæ voluerit Commissionem ipsam fieri, citari
fecerit alteram Partem, pro ipsa Commissione facienda, &
per ipsam Partem, quæ voluerit Commissionem fieri, non ste-
terit, quominus ipsa Commissio fiat, tunc, Tempora nō cur-
rant, sed in suspensio stent, donec Commissio facta, fuerit,
quæ, tamē, Commissio, fieri possit, suspensione non attentā.

RUBRICA GENERALIS,
DE FABRIS, ET AVRIFICIBVS, ET
DE EORVM SCHOLA, ET ARTE.

DE ELECTIONE SYNDICORVM.

CAP. C.

STATVITVR, qd, in Schola sancti Eligij, & Arte, seu,
Vniuersitate Aurificum, & Fabrorum Ciuitatis Mli, per
Scholares dictæ Scholæ, & Artis, eligant, & manuteneant
duodecim Syndici, Qui, qdem reuocari, & mutari possint,

Idem, petito cōpromisso,
vol. 1. fol. 37. circa fi.
Et de Iure, Cōmuni, vid.
Ias. consilio. 3. lib. primo
col. 1. vbi plura adducit
ad demonstrandū, etiā tem-
pora probatoria non cur-
rere, durāte disputatione
super admissione capitulorum.

Qui Syndici, qui per tempora erunt electi, habeant illā Potestatem, quæ eisdem data, & attributa est, & dabitur, & attribuetur in futurum, per ipsam Scholam, & Scholares, & Vniuersitatem dictæ Artis Aurificum, circa ipsos, de dicta Arte, & circa res concernētes, & spectantes ad dictam Artem, & ad ipsos, & inter ipsos Aurifices, per publica Instrumenta Syndicatus confecta, & quæ conficiuntur, singula singulis, & congrua congruis, debirè, semper, referendo. Et, etiam, vltra prædicta, habeant Potestatem, & Bailiam, quæ, & prout, in sequentibus Statutis, declarabitur.

DE ABBATE, ET CONSVLIBVS
ELIGENDIS, ET EORVM
BAILIA.

CAP. C. I.

STATVITVR, q, eligantur, per Vniuersitatem Fabrorum, & Aurificū, quolibet anno, vnus Abbas, & tres Consules, in dicta Schola, seu, Arte, de Scholaribus, seu, Aurificibus ipsius Scholæ, seu, Artis.

Quorum Officiū, duret per annum vnum, & non vltra. Qui Abbas, & Consules, habeant Bailiam, Potestatem, & Auctoritatem procedendi cōtra quolibet, de dicta Schola, Arte, seu, Vniuersitate, & Laborantes, & Laborari Faciētes, de, & in dicta Arte, tã in Ciuitate, quã in Suburbijs, & Ducatu Mediolani, & eos puniendi, & condemnandi. Et, hoc, secundum Formam, & Tenorem infra scriptorum Statutorum, & Ordinum.

Quæ quidem electio prædictorum, Abbas, & Consulū, fiat, & fieri debeat, Singulo anno, per Abbatem, & Consules præcessores, in dicto Officio.

Et, facta ipsa electione, ante festum Sanctæ Catharinæ, de Mense Nouembris,

Eorum Officiū, incipiat in dicto Festo sanctæ Catharinæ.

Et, q̄ Abbas, & Cōsules, collaudent, p̄ Syndicos dictę Scho-
lę. Artis, seu, Vniuersitatis, antequā in publicū, eligantur.
Qui, quidem, Abbas, & Consules, taliter, eligendi, vt supra,
singulo anno, tēpore dictę eorū electionis, aut, antequam
intrēt in eorū Officiū, Iurare teneātur. & debeāt, in mani-
bus Abbatis, & Consulū, p̄cessorū suorū, vel, saltē, maio-
ris Partis eorū, de faciendo, & exercēdo eorū Officiū, be-
nē, iustē, & fideliter, secundum eorum conscientiam bonā,
& secundum formam ordinum dictę Scholę, siue, Artis,
Et, q̄, de ipsa electione, fiat publicum Instrumentum.
Et, qui Abbas, & Cōsules noui, & succēssores, vna cū p̄fē-
tis Syndicis, siue, maior Pars eorū, possint, & debeāt Syn-
dicare eorū, p̄ximē, p̄cessores, infra mēses duos, immedia-
tē sequuturos finem, & Tēpus Officij, & Regiminis dicto-
rū, Abbatis, & Consulū veterū, vt supra, Syndicandorū.

DE IVRISDICTIONE ABBATIS. ET CONSVLVM.

CAP. C. II.

ABBATES, & Cōsules, qui sunt, & per tempora erūt,
habeant Bailliam, & Iurisdictionem cognoscēdi, declaran-
di, & terminandi omnes Q̄estiones pertinentes, & spe-
ctantes ad dictam Artem Fabrorum, & Aurificum, cuius-
cunq̄ manerici sint, & inter Artifices Fabros, & oēs exer-
cētes Officiū, & Laborātes, seu, laborari Faciētes, de, & in
dicta Arte, tā in Ciuitate, q̄ in Suburbij, & Ducatu Mli.
Dummodo, tales Q̄estiones ortę sint, & oriantur, occasio-
ne ipsius Artis Fabrorum, & Aurificum, vel, Negociatio-
nū pertinētiū ad ipsam Artē, & de omnibus Mercēdijs, &
Laborerij, Exercitijs, & Trafficis factis, & faciēdis, ac or-
tis, & oriēdis, & quę oriēntur occasione dictę Artis, & depē-
dentium abinde, ac etiā, exequēdi, & exequutioni mādan-
di ipsas omnes Differētiās, ac Q̄estiones, ac Sēcentias, &

Declarationes, quę p̄inde fiēt, omnibus modis, & remedijs. In omnibus, & per omnia, secundum, q̄, eidem Abbati, & Consulibus, seu, Maiori Parti eorum, melius videbitur expedire, etiam, absq̄ alio consilio Sapientis, si, eidem Abbati, & Consulibus, aut, Maiori Parti eorum, videbitur.

Saluo, q̄, si, talis Differentia excederet summam Ducatorum viginti quinque auri, q̄, eo casu, teneantur ipsi Abbas, & Consules, ad Requisitionem Partium, vel, alterius earum, assumere Consilium Sapientis, de Collegio Dominorum Iurisperitorum Mediolani, Partium Confidentis, vel, alterius eorum, casu quo, altera Pars, suos confidētes, dare recusauerit, vel, neglexerit, pro tali differentia terminanda, & decidenda.

Secundum eius Cōsiliū, Pręfati, Abbas, & Consules, habeant Pronunciare, & Declarare, & facta pręsentatione Consilij, habeatur, pro Declarata, & Pronunciata.

Et, quę pręsentatio Consilij, possit fieri corām Notario, siue, Scriba ipsorum Abbatis, & Consulum, & habeatur, pro legitime, facta.

Et, q̄, omnis Sententia, omnisq̄ Declaratio, & omnia, & singula, quę per eos Dominos, Abbatem, & Consules, seu, vt supra, in prędictis fiēt, ac per eos factum, Pronunciatum, Sententiatum, & Declaratum fuerit, valeat, & teneat, & executioni mandetur, omnibus Iuris remedijs, & realiter, & personaliter, & prout eis videbitur. Aliquibus Statutis, Decretis, & Ordinibus, in contrarium disponentibus, non attentis.

Possit, tamen, à talibus Sētentijs, & Declarationibus, appellari, dummodo, tales Appellationes, Cognoscantur, Terminentur, & Decidantur, per Syndicos dictę Societatis, Scholę, seu, Artis, vt supra, & non aliter.

Qui Syndici, teneantur assumere Consilium Sapientis, vt supra, si, requisitum fuerit, vt supra.

Et casu, quo, prima Sententia, seu, Declaratio fuerit in Causa Appellationis confirmata, mittatur executioni in totum, seu, pro illa parte, pro qua confirmata fuerit, nec de eius nullitate dici, nec ab ea appellari possit, & si, appellatum fuerit, aut, de nullitate dictum, non admittatur.

DE ELECTIONE CANEPARII,
ET EIVS OFFICIO.

CAP. C. III.

ELIGATUR vnus Caneparius in dicta Schola, Arte, seu, Societate, per, Abbatem, Consules, & Syndicos, seu, per maiorem Partem eorum.

Et, qui Caneparius, eligendus, vt supra, sit Vir bonus, Probus, & Idoneus, & intrare teneatur, in Introitu sui Officij.

Qui Introitus, sit in deo Festo Sancte Catharine, de exercendo, bene, &, legaliter, Officiu, sibi commissum, &, de saluando ea omnia, quæ, ad eius manus, puenerint, de Denarijs, Bonis, & Rebus dictæ Scholæ, & Societatis, & de restituendo, & reddendo dictis, Abbati, Consilibus, & Syndicis, toties quoties requisitus fuerit, bonu Cunctu, & bona Ratione, & omne, totu id, quod, ad eius manus peruenerit, de Bonis, & Rebus prinetibus, & spectantibus dictæ Scholæ, seu, Societati, Et, qui recipere debeat omnes Intratas, Condemnationes, & Inuentiones dictæ Scholæ, & Societatis, & de eis, Rationem facere, & reddere, teneatur, & debeat, vt supra.

Et eius Officiu duret, per annum vnum tantum.

Et teneatur dictus Caneparius, tempore Introitus sui Officij, accipere consignatione in scriptis, per Instrumentum Publicu, de Bonis, & Rebus dictæ Scholæ, q, sibi, consignabuntur, & de eis, reddere bona Ratione, vt supra, & vt supra.

Possintq, dicti Abbas, Consules, & Syndici, siue, maior Pars eorum, facere quamlibet necessariam Liberationem, & Confessionem dicto Canepario.

Q^U NULLVS, POSSIT ESSE ABBAS,
ET CONSVL, NISI DE QVAT-
TVOR ANNIS, SEMEL.

CAP. C. IIII.

NULLVS, de dicta societate, possit esse Abbas, neq^{ue}
Consul, nisi, ellapsis quattuor annis continuis, post fini-
tum ipsum Officium.

DE ILLIS, QVI SE ROBARI PERMITTERE
VETARENT, ET DE EORVM POENA.

CAP. C. V.

SI aliquis, de dicta Societate, deberet, vel, teneretur, aut,
in futurũ tenebitur aliquid dare dictæ Societati, vel, etiã,
alicui Fabro, & de dicta Arte, Societate, seu, Schola, occa-
sione alicuius condemnatiõis, vel, Talleg sibi factę, vel, ali-
qua alia occasione, & nõ daret, vel, vetaret dare pignus p^{ro}-
fatis Abbati, & Cõsulis, vel, eor^{um} Seruitorib^{us}, Nũtijs, &
Officialibus, vel, alicui eorũ, condēneretur, & pro condēna-
to habeatur ille talis, in soldis viginti Imperialiũ, qualibet
vice, qua, vetauerit ipse, vel, eius familia, vel, pignus nõ de-
derit, vt supra, & nõ admittatur ad aliquã defensionẽ faci-
endã, nisi, prius dederit pignus, quę, pœna, perueniat in di-
ctam Scholam, & si indebitè pignoratus fuerit, eidẽ resti-
tuatur pignus, absq^{ue} vlla solutione pecunię, & expensa.

Q^U ABBAS, ET CONSVLES, POSSINT
ROBARI FACERE QVEMLIBET,
DE DICTA SOCIETATE,
SCHOLA, ET ARTE.

CAP. C. VI.

ABBAS, & Cõsules huius Societatis, Scholę, & seu^{us} Ar-
tis, & quilibet eorũ, habeãt Bailiã, & possint, & debeãt ro-
bare, & robari facere, tutẽ, & impunẽ, per se, & Seruitores.

& Nuncios suos quolibet, de ipsa Schola, Arte, seu, Societate, & laborantes de ipsa Arte Aurificum, siue, Fabrorum, qualibet occasione, spectante, & pertinente ad ipsam Artē, vel, connexa ipsi Arti, & dependenti ab eadem Arte, & pro tali exequutione facienda, possint, & valeant accipere, de familia Domini Potestatis Mediolani, expensis, derobandi, Et prefatus Dñs Potestas, & omnes de Familia sua, si, & prout, requisiti fuerint, per ipsos Abbatem, & Consules, teneantur, & debeant prestare ipsis Auxilium, luuamē, & Fauorem, pro tali exequutione Reali, & personali facienda.

DE LABORATORIBVS, DEBITORIBVS SVI
MAGISTRI, LABORANTIBVS AD
MERCEDEM DIEI, EVNTIBVS
AD LABORANDVM CVM
ALIIS MAGISTRIS.

Q VONIAM, saepe, contingit Magistros dictae Artis Aurificum, & Fabrorum, accipere laboratores ad mercedē diei, & eisdem dare muruo pecunias in adiutorium, & praestantiam, quos, postea, compensare conueniunt in eorum Mercedibus, aut, restituere.

Statuitur, q, Nullus magister possit, nec valeat, de cetero accipere, nec tenere, vltra tres dies cōtinuos, aliquos laboratores laborantes, &, seu, qui laborauerint cum alijs magistris, debitores, vt supra, nisi, prius, fuerit tali primo Magistro satisfactū, de eo, quod habere debuerit, a dicto tali Laboratore, & q, talis Magister, teneatur infra tres dies proximē futuros, post factam sibi Denunciam, per primū Magistrū Creditorē talis Laboratoris, expellere ipsum Laboratorem, aut debitum praedicti Laboratoris, pro eo soluere. Alioquin, elapso dicto termino, dictus secundus Magister, teneatur ad solutionem dicti debiti principaliter, &

in solidum Cum omnibus Expenſis, Damnis, & intereſſe, quæ, per talem Magiſtrum, paſſus fuerit, & ad ipſum ſol- uendum cogi poſſit, omni exceptione remota,

DE FAMILIARIBVS, ET DOMICELLIS, ET
ALIIS LABORATORIBVS AD SALARIVM
MENSVALE, ET ANNUALE, VEL, VL-
TRA, ET DE ALIIS STANTIBVS
CVM MAGISTRIS, AD ALI-
QVOD TEMPVS AD
ADISCENDVM, ET
LABORANDVM.

CAP. C. VIII.

NVLLVS Magiſter poſſit, nec valeat accipere aliquem
Laboratorem, Domicellum, vel, Familiarem Garzonum,
nec, puerum, ad aliquod tempus, vltra quàm, ad mercedem
Dici, niſi, prius, aut, ſaltem, infra vnum meſem, poſtquàm
illum acceperit, illum ſcribi fecerit ad Bancum præſato-
rum Dominorum Abbatis, & Conſulum, ac Scholæ præ-
dictæ, ſub poena librarum decem Imperialium, & teneatur
dictus puer, vel, eius Magiſter, pro eo, Si, dictus puer fue-
rit inhabilis, & non ſoluerit, pro intrata, libras duas Im-
perialium, tempore quo, eum ſcribi fecerit.

Et, q, nullus Magiſter, aliquem famulum, Domicellum,
Garzonum, puerum, vel, Laboratorem, qui cum alio
Magiſtro accordatus fuerit ad tempus, vt ſupra, accipere
poſſit, nec valeat illum, vltra dies tres, vt ſupra, poſt-
quàm facta fuerit ſibi, per talem primum Magiſtrum, de-
bita noticia, de tali Concordio ſuo, & requiſitum fuerit, q,
illum excumiet.

Alioquin, elapſo ipſo termino trium dierum, vt ſupra, tene-
atur ipſe ſecundus Magiſter, ſi, non excumiauerit realiter, &
cũ effectu, vt ſupra, ſoluere totũ debitũ, quod talis famulus

laborator, & vt supra, habuerit cum eo primo Magistro, occasione bonorum denariorū, & rerum datarū, per ipsum Magistrum tali Laboratori, Famulo, & vt supra.

Item, teneatur soluere poenam appositam in Instrumento Accordij facti inter Magistrum ipsum primum, & Laboratorem, & vt supra.

Et, de ipsa poena, credatur Instrumento prædicto.

Quodq; etiam, teneatur soluere, dare, & restituere ipsi Magistro dictum debitum, vna cum omnibus Expensis, Damnis, & Interesse, quæ, proinde, ipse primus Magister, dederit, & fecerit, ac passus fuerit.

De quibus Expensis, Damnis, & interesse, stetut Declarationi, & Decisioni præfatorum Dominorum Abbatum, & Consulum, aut, Maioris Partis eorum.

Et, vltcrius, ipse secundus Magister, cadat in poenam librarum decem Imperialium.

Quæ in totum, perueniant in ipsam Scholam.

¶ **Q**UOD ABBAS, ET CONSVLES, & ALII
OFFICIALES, TENEANTVR OF-
FICIVM SIBI COMMIS-
SVM ASSVMERE, ET
ILLVD EXERCERE,

CAP. C. IX.

SI aliquis huius Scholæ, Artis, seu, Societatis, electus fuerit in Abbatem, Cōsulem, Syndicum, vel, ad aliud Officiū, vel, aliter, pro vtilitate dictæ Scholæ, deputatus, & ordinatus fuerit, Teneatur, ipsam Abbatiam, & illud Officiū sibi commissum, & vt supra, acceptare, sub poenali-
brarum decem Imperialium, applicanda Scholæ prædictæ,
Et, vltcrius, teneatur, etiam, Officiū prædictū Abbatie,
vel, aliud quodcunq; Officiū sibi commissum, & vt su-
pra, acceptare, & illud exercere benè, ritè, & fidelitè, ac

solicite, iusto impedimento, iustaq; Causa Excusationis, & Defensionis, cessantibus, sub eadem poena, de quibus Causa, & impedimento, vt supra, stetur Declarationi, & Cognitioni Abbatis, & aliorum Officialium dictæ Scholæ, Artis, & Societatis, aut, maioris partis eorum.

DE INQUISITIONIBVS FACIENDIS CONTRA
FVRANTES AVRVM, ET ARGENTVM, ET
ALIA PERTINENTIA AD DICTAM
ARTEM, ET SCHOLAM.

CAP. C. X.

ABBAS, & Consules dictæ Scholæ, possint, ac teneantur, & debeant inquirere, & procedere, & Inquisitionem facere, & fieri, & procedi facere contra omnes, & singulos, de dicta Arte, Furantes, vel, aliter, Barantes Aurum, vel, Argentum, vel, Zoias, vel, aliud Metallum, vel, aliquam aliam Rem, pertinentem ad Negociationem dictæ Artis, & etiam, contra receptatores de dicta Arte, & Schola, scientes, Talium Furtorum, Bonorum, & rerum furatarum, vel, baratatarum, & eos punire, & condemnare, si, culpabiles reperti fuerint, arbitrio præfatorum Officialium, vel, Maioris Partis eorum, & deinde, tales Condemnationes exigere, secundum quod, eisdem Abbati, & Consulibus ac Syndicis ipsius Scholæ, aut, Maiori Parti eorum videbitur, quæ poena, perueniat in præfatam Scholam.

Et, q; si, talis culpabilis, & receptor, vt supra, non soluerit poenam, & condemnationem sibi factam, ac damna, & Interest, illi, cui Furatum, vel, vt supra, fuerit, & prout, per eos Abbatem, & vt supra, pronunciatum fuerit, priuetur, & priuatus sit, Ipso Iure, & facto, dicta Arte, nec possit ulterius, Artem prædictam exercere.

Et, tamen, teneatur ad Satisfactionem Rei, vt supra, barata, vel, furata, & condemnationis, vt supra.

QVOD, QVILIBET, AD CVIVS MANVS
PERVENERIT AVRVM, ARGENTVM,
ET SIMILIA, FVRATA, TENEA-
TVR ILLA, NOTIFICARE,

CAP. C. XI.

QVILIBET, de dicta Schola, Societate, & Arte Ciui-
tatis, & Ducatus Mediolani, vt supra, ad cuius manus per-
uenerit aliqua quantitas Auri, Argenti, Zoie, vel, alterius
Metalli, vel, rei pertinentis ad dictam Artem, quam sciue-
rit, vel, crediderit fuisse furatam, teneatur, & debeat, infra
triduum, sub vinculo Iuramenti, illam notificare Abbati, &
Consulibus dictæ Scholæ, Artis, & vt supra, vel, alicui eor-
um, & personam, à qua, talem rem habuerit, &, etiã, sub
pena valoris rei, quam, vt supra, non notificauerit, & libra-
rum trium Imperialium, qualibet vice, dictæ Scholæ ap-
plicanda, & ipsa, Aurum, & Argentum, & res furatæ, vt su-
pra, reddantur illi, & illis, cuius, & quorum erunt,

Et, si, non reperiretur ille, cuius bona ipsa essent, perueniant
in dictam Scholam,

QVOD QVILIBET TENEATUR IRE AD
CONSILIUM, ET AD CORPVS,

SIVE, EXEQVIAS,

CAP. C. XII.

QVILIBET dictæ Societatis, Scholæ, seu, Artis, siue,
Officialis, siue, non, teneatur venire ad Consilium, ad eo-
rum Oblationes, & ad Exequias cadaueris cuiuslibet Ma-
gistri apothecæ, &, etiã aliorum, de eorum familia, si, &
prout requisitum fuerit, & ad ea omnia, ad quæ fuerit re-
quisitus, per Abbatem, Consules, aut Seruitores dictæ
Scholæ, seu, Artis, vel, per aliquem alium Nuncium, vel,
per aliquem ipsorum, sub pena, qualibet vice, soldorum
duorum Imperialium, & cuiuslibet Officiali, dictæ Scholæ,

foldorum trium, pro qualibet vice, quam poenam, Abbas, & Consules teneantur statim exigere, sub eadem pena, de suo proprio gre, danda, & soluenda in continenti, sine villo remedio, quæ poenæ, perueniant in præfatam Scholam.

Q, QVILIBET, DE DICTA SCHOLA. ARTE.
SEV, SOCIETATE, TENEANTVR OBSER-
VARE PRAECEPTA ABBATIS,
ET CONSVLVM.

QVILIBET, de dicta Schola, Arte, seu, Societate, teneatur obseruare, & exequutioni mandare omnia præcepta Abbatis, & Consulvm, ac Syndicorum, & suorum Nunciorum, & Seruitorum, de spectantibus, & pertinentibus ad ipsam Artem.

Et, qui contrafecerit, componat dictæ Scholæ, Artis, seu, Societatis poenam sibi iniunctam, de qua imponeretur, quæ nõ sit maior soldis decem Imperialium, incontinenti, dũmodo, tale præceptũ, fiat occasione, dictæ Scholæ seu, Artis, & dependentiũ abinde, & de eo facta sit relatio, siue, oretenus, siue, in scriptis per Seruitorem, siue, Nuncium dictæ Artis, quam, quidem, poenam, Abbas, & Consules prædicti possint impunè exigere, etiã per pignorum derobationem. Ita tamẽ, q, per præsens Statutum, & Ordinamentũ, nõ fiat, nec factum sit, aliquod præiudiciũ, Statutis prædictis, & contentis in eis. Immo, ipsa in robore suo, permaneant,

DE FIDE ADHIBENDA ABBATI,
ET CONSVLIBVS.

FIDES, adhıbeatur Abbati, & Consulibus, & Syndicis, & cuilibet eorum Nuncio, vel, Seruitori, & eorum, aut, alicuius eorum relationi, & credatur cum Iuramento

CAP. C. XIII.

CAP. C. XIII.

de omni eo, quod dixerint vidisse, inuenisse de die, ac nocte factum fuisse, per aliquem dictę Societatis, contra Statuta, & Ordinamenta dictę Societatis, sine aliqua probatione Testium.

Item, credatur relationi Seruitoris, vel, Nunciј dictę Artis, & Scholę, quoruncunq; Pręceptorum, Citationum oretenus, & in scriptis, factarum, & aliorum omnium, quę fient, de mandato pręfatorum Dominorum, Abbatis, Consulum, & Syndicorum, absq; alia probatione.

QVOD ABBAS, ET CONSULES
EXIGANT CONDEMNATIONES,
ANTE EXITVM
EORVM OFFICII.

CAP. CXXV.

ABBAS, & Consules dictę Scholę, Societatis, seu, Artis, antequam exeant, de suo Regimine, seu, Officio, debent facere, atq; fecisse, omnes Codemnationes, ac eas exigere, & exigı facere, quę, per eos fient, dumtamen, sint exigibiles, & quę perueniant in Scholam prędictam.

Q; SI ALIQUIS RECEPERIT INIURIAM,
PRO NEGOCIIS DICTÆ ARTIS,
DEBEAT PER SCHOLAM
RESTAVRARI.

CAP. CXXVI.

SI aliquis, vel, aliqui dictę Scholę, Artis, seu, Societatis sustinuerit aliquod damnum, vel, iniuriam contra Ius, faciēdo, vel gerendo negocia dictę Societatis, Artis, seu, Scholę, q; dicta Societas, Ars, seu, Schola, teneatur de ere dictę Societatis dare ipsi sustinenti, vel, sustinētibus damnum, vel, iniuriam, completam restitutionem laboris, & impedimenti, per eum, vel, eos passi.

Q; ALIQUIS

Q^U ALIQUIS NON POSSIT, PRO EO,
ALIQUEM ALIUM MITTERE
AD CONSILIUM,

41

CAP. C. XVII.

AL I Q V I S dictæ Societatis Artis, seu, Scholæ, si, fuerit requisitus ad cōsiliū ipsius Scholæ, Artus, seu, Societatis, ut supra, nō possit mittere aliquem pro eo, ad illud Cōsiliū, nisi fuerit frater, vel filius, vel nepos Legitimus, & Idoneus, vel Socius, ad gerēdum dictā Artē cu eo, &, nisi, ille talis, qui venerit ad dictum Consiliū, sit maior annis viginti, sub pœna soldos decē Imperialium, cuiuslibet Contraiacientis, qualibet vice, quæ perueniat in Dictā Scholā.

DE VERBIS INIURIOSIS.

CAP. C. XVIII.

SI aliqua persona dictæ Scholæ, Artis, seu, Societatis dixcrit aliquod verbum Iniuriosum Abbati, Consulibus, Syndicis Canepario, & Notario dictæ Scholæ, Artis, seu, Societatis, vel, alicui eorū in exercendo eorū Officiū, cōdēnetur p ipsos Abbate, & Cōsules, & p cōdēnato habeatur ille talis, in libris tribus Imperialiū, pro qualibet vice. Si verò Seruitori eorum, in libra vna Imperialium,

Et, si, quis, insultum fecerit, contra eos, vel, aliquem eorum, absq; Armis, in libris quinq; Imperialium, &, si cum armis, in libris decem Imperialium,

Et, ad prædictas Condemnationes soluendum, compellantur, sine aliqua remissione facienda, quæ pecuniæ perueniant in præfatam Scholam, ut supra.

Et ulterius, ille, vel, illi, qui dixerint, fecerint, vel, cōmiserint prædictas Iniurias, & insultus, ut supra, vel, aliquam earū, puniantur per Potestatem Mediolani, & eius Iudices, secundum Formam præsentium Statutorum, &, etiam, secundum Formam Statutorum, & Ordinamētorum Cōmuniū

F

Mediolani, & illi, qui passi fuerint, pro prædictis, vel, aliquo prædictorum, sustineantur, per dictam Scholam, artem, seu, societatem, de æte ipsius Scholæ, seu, Societatis.

DE PENSIS, BALANCIIS, ET MARCHIS
INQUIRENDIS, PER OFFICIUM,
ET SERVITORES.

CAP. C. XIII.

QUONIAM, per retroacta tempora, Officiales, & Seruitores dictæ Scholæ Artis, seu, Societatis, consueti sunt inquirere, & inquiri facere, per ipsam Artem, & alia Loca, quoscunq; contra facientes, & Artē prædictā, Aurū, Argentum, & Alia pertinentia ad ipsam Artem, falsificantes, aut, in minori bonitate, quàm esse debeat, facientes, & excludendo fraudes, & insidias inalarum personarum.

Statuitur, q. præfati Abbas, Consules, Syndici, & alij Officiales, dictæ Scholæ, Artis, seu, vt supra, ac Seruitores, & Nuncij eorum possint, & valeant etiam secundum eorum consuetudines, & vsus consuetos, & præpria auctoritate, & impunè, quemlibet locum, & quamlibet domum, cuiuslibet, de dicta Arte, intrare, ad inquirendum tales Cōtrafacientes, & Falsificantes, vt supra, & vt supra, & quemlibet, Aurum Argētum, & Alia quolibet, ad prædictam Artem spectantia, tocharē, fagiare, ponderare, & Marcos, Balancias, & Alia Pondera, videre, & aiustare.

Et, q. si, repertus fuerit aliquis de dicta Schola, seu, Arte, Cōtrafaciens, & Fraudans dictam Artē, tam in vendēdo vnā rem, pro alia, Et Aurū, & Argētū de vna liga, & vna Bonitate, pro vna alia, vel, aliud Metallū minus bonū, pro vno alio Metallo Meliori, & etiam, vtens aliquibus Balancijs, Ponderibus, & alijs Instrumentis, in dicta Arte minus veris, & iustis, & nō sigillatis, seu, Bullatis, p ipsos Abbate, & Cōsules, &, seu, de Sigillo, Bullo, vel, Stāpo dictę Scholæ.

& Arris, seu, vt supra, condénetur, per ipsos Dominos Abbatem, & Consules, in soldis viginti Imperialium, pro quo libet Cōtrafaciente, & qualibet vice, à dictis soldis viginti infra, attenta rei, & Negocii qualitate, & plus, attenta qualitate rei, & Conditione personarum, Arbitrio ipsorum Abbatis, ac Syndicorum, vel, Maioris Partis eorum.

Et, q, aliquis Iudex, & Officialis, de cetero, non possit, nec valeat, se aliquo modo intromittere de prædictis, nec ipsi de dicta Schola, Arte, seu, Societate, præsentis, & futuri, teneantur, nec obligati sint, eorū tales Balācijas, Marcos, Pōdera, nec aliqua alia eorum Instrumenta, ad dictam Artem pertinentia, Bullari, nec signari facere, per aliquem Iudicem, vel, Officiale præsentem, nec futurum, nisi, prout, temporibus retroactis, obseruatum est, circa præmissa.

Cui Obseruationi, per præsens Statutum, nullo modo, intelligatur esse derogatum. Sed ipsi Abbas, & Consules soli in prædictis, sint Iudices, & Officiales, quibus merito, tale negotium tangit, & tangere debet, tanquam in ipso melius experis, cum sit Ars dissimilis ab alijs, & eorum pondera sint ab alijs dissimilia.

Et hæc omnia, non obstantibus aliquibus Statutis, Decretis datis, & Reformationibus factis.

Et, q, aliqui, alij Officiales Ciuitatis, & Ducatus Mediolani præsentis, & futuri, non possint, nec valeant de prædictis se intromittere, sicuti, per retroacta tēpora, etiā consuetū fuit, Et, hoc tamen, tantum, respectu rei Ciuilis.

DE PRAECEPTIS, ET
PROCESSIBVS.

CAP. C. XX.

OMNIA præcepta, omnisq, Processus, & omne Ordinem factum, & faciendum, & omnes Condēnationes scribantur in libro dictae Scholę, Societatis, seu, Artis.

Q. ABBAS, ET CONSULES, HABEANT
BAILIAM PVNIENDI.

CAP. C. XXI.

ABBAS, Cōsules, &c Syndici dictę Societatis pñtes, & futuri, habeāt potestātē, & Bailiam providēdi, ordinādi, examinādi, & declarādi omnia, & singula, ea, q̄ voluerint, & eisde videbūtur fore vtilia, & necessaria dictę Societati antiquę. Dūmodo, sint circa Artē, prædictā, & inter ipsos, de dicta Arte, vt supra, ac etiā, cōdemnādi, & puniēdi. Et, q, quicquid per eos Abbatē, & Consules, ac Syndicos, vel, maiore Partē eorū, in prædictis, prouisum, ordinatum, & declaratum fuerit, ac condemnatum, & punitum valeat, & teneat, & obseruari debeat, & executioni mandetur, per quoscunq dictę Scholę, Artis, seu, Societatis. In omnibus, & per omnia, prout, ordinabitur, ac si per totā Scholā, Artē, seu, Societatē, & Vniuersitatē Aurificū, & Fabrorū ordinatū, & prouisum esset, Et ac, si, Prouisiones, Ordinationes, Condénationesq, quę per eos, vt supra, fuerint, essent cōprehensę, in Volumine præsentū Statutaq.

DE ROBATIONE.

CAP. C. XXII.

SI contigerit aliquem dictę Societatis derobari, occasione alicuius Cōdemnationis, vel, Taleę, vel, aliqua alia occasione, nomine dictę Scholę, Artis, Societatis, vel, ad petitionē Abbatis, & Consulū, teneatur, & debeat, ille taliter derobatus, exigere, & recuperare, res sibi derobatas, vt supra, infra mensem vnum, proximē futurum; postquā derobata fuerint. Alioquin; elapso termino, dicta pignora, seu, res, vendi possint per ipsos Abbatē, & Consules, vel, eorum Officiales, nomine dictę Scholę, Artis, seu, Societatis, absq; aliqua Denūcia, sibi de robato faciēda, nec, eo casu, teneatur ad restitutionē dictorum pignorum, & rerū.

Saluò, q̄, teneantur superfluum præcij talium rerum, deduc-
to eo, cuius occasione derobatum fuerit, vt supra, & de-
ductis expensis proinde factis, restituere tali derobato, cu-
ius talis res, & tale pignus erat.
Et, hæc omnia, aliquibus, in contrarium, non obstantibus,

Q̄ NVLLVS AVDEAT CONQVERI.

CAP. C. XXIII.

NVLLVS de dicta Arte, audeat, nec præsumat conque-
ri, nec Querelam facere, vel portare coram aliquo Iudice,
vel, Vicario, Prætor, Consule, Officiali, vel, Iudicente in
Ciuitate Mediolani, vel, alibi.

Saluò corā prælibato Domino, Domino Mediolani nostro.
De aliquo, vel, aliquibus Præceptis, Condemnationibus,
Mulctis, Exequutionibus, & Roborationibus factis, & in fu-
turum faciendis de aliqua re, vel, aliqua occasione.

Dum facta fuerint secundum formam Statutorum dictæ
Scholæ, Artis, seu, Societatis, sub pœna, conquerenti, seu,
Querelam Mouenti, & Facienti, soldorū sexaginta Impe-
rialium, pro quolibet, & qualibet vice, soluédorum Cane-
pario dictæ Scholæ, Artis, seu, Societatis, & Scholæ prædictæ.

Q̄ ABBAS, CONSVLES, ET OFFI-
CIALES POSSINT INTRARE
DOMOS, ET CAETERA.

CAP. C. XXIII.

ABBAS, Cōsules, & Syndici, Pātes, & futuri, possint,
& valeant ire, & intrare, ac mittere eorū Officialē, in qua-
cūq; Domo, habitatione, Hospitijs, & in Loco hominū, &
Personarū existentū de dicta Arte, proinquirēdo Cōtra-
faciētes, & Falsificātes Aurū, & Argentū, & de Vendēti-
bus, & vendere Faciētibz Aurū, & Argentū falsum, seu,
minus bonum, & de vna līga, pro vna alia, & nō finum pro

fino, vel, aliter Fraudatibus, seu, fraudare Nitentibus pso-
nas in vedendo, & fabricando Aurū, & Argentū nouū, vt in-
fra, atq; puniendi, & eodēmandi quoscūq; Cōtrafaciētes,
& Falsificātes, prout, in præsētib; Statutis continetur,
Saluò, qđ, si, ille, qđ repertus fuerit habere, vel, tenere, aut, vē-
dere, vel, aliter, vti, quouis mō, auro, & argēto falso, seu, mi-
n^o bono, vt supra, &, vt supra, nominū: uerit, & cōsignauerit
personā, a qua, talia, Aurū, & Argētū habuerit, qđ, eo casu,
sit ipse liberatus, & cōtra eū, aliquāliter procedi nō possit.
Sed, eo casu, procedatur cōtra talem Cōsignatū, & puniatur,
vt supra, nisi docuerit iustam Causam defensionis, & hoc,
tamen, nisi, &, ipse, criminis, aut, doli particeps fuerit.
Et, ulterius possint, & valeāt, ipsa, Aurū, & Argētū accipere,
& exportare, & de eo dispensare, prout eisdem placuerit.
Et, hæc omnia, rute, liberè, & impunè, aliquibus, in contrariū,
facientibus, non attentis,
Et prædicta, locum habeāt in Auro, & Argēto de nouo fa-
bricato, & in nouis laborijs posito, & non aliter.

Qđ, SI, QVIS, ALIQUID COMMISERIT CON-
TRA STATUTA, ILLA QVESTIO COGNO-
SCATUR PER ABBATEM, ET CON-
SVLES DICTAE SCHOLAE.

CAP. G. XXXV.

SI aliqua Persona de dicta Arte, seu, Schola accusaretur
cōmississe contra ea, quæ scripta sunt in præsētib; Statu-
tis, vel, aliquo, vel, aliquibus eorū, qđ, illa Questio debeat
cognosci, examinari, & terminari, seruata, tamen, Forma,
præsēntium Statutorum, per Abbatē, & Consules dictæ
Artis, Scholę, seu, Societatis, aut, per maiorem Partē eorū.
Qui Abbas, &, vt supra, possint, & valeāt, pcedere, cogno-
scere, & terminare talem Causam, & Questionem, seu
Causas, & Questiones, &, etiā pronuciare, & condēnare

quemlibet Cōtrafacientem, & talem Condemnationē exi-
gere, & perueniat, vt in præcedenti Statuto continetur.
Et hoc, tutè liberè, & impunè, vt supra.

Qz NVLLVS ABBAS, CONSVL, NEC
CANEPARIVS AUDEAT FACERE
ALIQVAM EXPENSAM.

CAP. C. XXVI.

NVLLVS Abbas, Consul, nec Caneparius audeat, nec
presumat facere aliquam Expensam, nec promissionem, si-
ne consensu Abbatis, Consulum Syndicorum, & Canepa-
rij dictæ Scholæ Artis, seu, Societatis, vel, Maioris Partis
eorum, nisi, circa ea quæ pertinent ad altare sancti Eligij.
& ad Sacerdotes ipsius altaris, nec non, ad Annualia, &
Eleemosinas obligati, & obligata, quæ fieri possint p Syn-
dicos, & per Canapariū dictæ Scholæ Artis, seu, Societatis,

Qz NVLLVS POSSIT HABERE IN LIBRO,
NISI VNVM SIGNVM.

CAP. C. XXVII.

NVLLVS de dicta Arte audeat tenere in libro signorū
dictæ Artis, nec in Apotheca, vltra vnū signum, nec po-
nere in libro, nec in Apotheca, aliquod Signum, contrafa-
ciens signo alicuius alterius personæ, sub pœna librarum
viginti Imperialium, cuiuslibet contrafacienti, applicanda,
vt supra, nec tenere aliquod signum, nisi sit in libro.

Qz VNIVERSITAS SCHOLAE POSSIT
REMITTERE POENAS.

CAP. C. XXVIII.

VNIVERSITAS dictæ Scholæ, Artis, seu Societatis,
aut maior Pars eorum, possit, & valeat remittere omnes
Pœnas, & Condemnationes, ac liberè absolue quēlibet.

F. iiij

& quilibet bona, à qualibet pœna, ac condemnatione, factis, p. Abbatē, & Cōsules dictæ Scholę, Artis, &, vt supra.

DE POENIS APPLICANDIS SCHOLAE
PRAEDICTAE TANTVM.

CAP. XXIX.
OMNES pœnæ perueniant in præstatam Scholam, quia ex omnibus Iniratis dictæ Scholę suū quotidie duę Misse ad Altare Sancti Eligij, & residuum dispensetur pauperibus Christi, deductis tamen expensis, quæ contingunt fieri, occasione, & pro utilitate dictæ Societatis.

QUOD VNVS FABER CVM VNO CONSULE, ET VNO SYNDICO, POSSINT INQUIRERE DOMOS OFFICIALIUM CONTRAFACIENTIUM DICTAE ARTIS.

CAP. CXXX.
SI aliquis ex Officialibus dictæ Scholę, Artis, seu Societatis contrafecerit, seu tentauerit contrafacere in tenendo, vendendo, &, seu faciendo, vel fieri faciēdo Aurum, & Argentum, q. quilibet Magister dictæ Scholę, seu Artis, possit, & valeat cum vno Consule, & vno Syndico inquirere, & inquire facere contra ipsum talē Officialē contrafacientem, seu de quo esset suspectus contrafaciendi, vt supra, & intrare domum, & Apothecam talis Officialis, vt supra. Et, q. si reus fuerit in aliqua falsitate, & dolo, eo casu, possit, & valeat cōdēnari, & puniri, prout in Statuto incipiente, **ITEM QVONIAM, PER RETROACTA TEMPORA CONTINETVR PER ABBATEM, ET CONSULES, SEV PER MAIOREM PARTEM EORVM.**

DE POENA PONENTIS VITRUM,

AUT LAPIDEM, VEL ALIQUID

ALIUD CONTRAFACTVM

IN ALIQUO AVRO.

CAP. C. XXXI.

VITRUM, Crystallū, Dupla, nec Lapis contrafactus alligetur in Auro, sub poena librarum quinquaginta Imperialium, & plurium, & pauciorum, Arbitrio Abbatis, Consulum, & Syndicorū dictæ Artis seu Scholæ, inspecta qualitate facti, & personarum, qualibet vice, quod quidem non intelligatur in anulis, vel alijs operibus Argenti.

Et, q. si aliquis contrafecerit, tribus vicibus, in prædictis,

Quod, eo casu, priuetur, & cællentur dicta Arte, & Schola, & de cætero non possit laborare, nec laborari facere in dicta Arte Aurificū, & Fabroꝝ, & ultra, si reatus fuerit in, & de dicta Arte laborare, q. eo casu, puniat, qualibet vice, in libris quinquaginta Imperialium, & ulterius amittat opus.

Et, q. nullus Magister possit dare sibi ad laborandum, nec ipsum receptare in aliqua Apotheca, & Loco, sub poena totidem librarum quinquaginta Imperialium, qualibet vice, nec afficere aliquam parvam Apothecæ.

Q. NULLVS POSSIT FACERE ANV-

LVM, NISI HABEAT LAPIDEM IN

EO APPONENDVM, ET

ILLVM APPONAT.

CAP. C. XXXII.

NULLVS de dicta Arte, seu Schola possit, nec valeat facere aliquem anulum auri, pro apponendo in eo, aliquo lapide, cuiuslibet manerici, & Formæ, nisi talis Magister eo tunc, habeat talem Lapidem apponendum in eo, & eum lapidem ipsemet Magister in eo alliget, sub poena librarum quinquaginta Imperialium, qualibet vice

72
& plurium, & pauciorum, vt supra, & si repertus fuerit per
aliquem de dicta Arte fuisse, quouismodo, & titulo, datus
factus, vel venditus aliquis annulus, vt supra, sine lapide
in eo alligato, q̄ cadat, & cecidisse intelligatur, in poenam
prædictam.

DB EODEM.

CAP. C. XXXIII.

ARAMEN, Aurichalcū, nec aliquod opus Araminis,
& Aurichalchi, non possint deaurari, nec Argentari, nisi a
Parte inferiori, & seu de aduerso appareat, & demonstretur,
ac cognoscatur ipsum opus esse, quod est, nec super eis ap-
poni aliquod Smaltizolum Argenti Smaltati, & Aniella-
ti, sub poena librarum trium Imperialium, & plurium, &
pauciorum, arbitrio Abbatis, & Consulum, vt supra.

Saluò, q̄ possint deaurari, & inargentari tremolantes ab vtra-
q̄ Parte, dūmodo magiera, super qua erit alligatus tremo-
lans, non sit deaurata, nec argentata, sub poena, vt supra.

DE POENA VIDENTIS, VEL PIGNO-
RANTIS OPVS ARAMINIS, VEL
AURICHALCHI, PRO OPERE
AURI, VEL ARGENTI.

CAP. C. XXXIII.

SI quis, aliquod opus Araminis, vel Aurichalchi deaura-
tū, vel deargentatū viderit, vel Pignorauerit, vel nomi-
nauerit, vel appreciauerit pro volēdo videri, vel Pignora-
re, pro opere Auri, vel Argēti, condēnetur in libris ducē-
tum Imperialiū, & pluriū, & pauciorū, arbitrio, vt supra.
Et vltērius priuetur dicta Arte, nec ea vti, vltērius, possit,
sub pēna cōtenta in Statuto incipiēte. ITEM STATVE-
RVNT, Q̄ VITRVM CHRISTALLVM, DVPLA,
NEC LAPIS CONTRAFAGTVS, ET CAETERA.

CAP. C. XXXV.

ITEM, q̄ nullus Faber, nec aliqua alia persona cuiuscūq; Status, & conditionis sit, possit, nec valeat deaurare aliquam monetam Argenti, Aurichalchi, nec Aramini, cum foramine, nec sine, sub p̄na Ducatū vnīus auri, & in auro, pro qualibet petia, qualibet vice, applicanda dictæ Scholæ, & vltius incidantur.

Q̄ NULLVS POSSIT PLANTARE
APOTHECAM.

CAP. C. XXXVI.

NULLVS possit, nec valeat de cetero plantare, nec facere aliquam Apothecam à Magistro, in, & pro dicta Arte, nisi prius praticauerit per annos octo, ante plantationem ipsius Apothecæ, & ipsam Artem continuè, &, vt supra, per dictum tempus exercuerit.

Et, q̄, tempore quo, & quando ipsam Apothecam pro se fecerit, vt supra, teneatur soluere Florenos decē Auri, valoris soldorum trigintaduorum Imperialium pro Floreno, dictæ Scholæ, & antequā ponat Banchū, vel Apothecā, habeat Licentiam, in scriptis, à suprascriptis Officialibus,

Q̄ FVRES, ET VSVRARIJ POSSINT
PRIVARI ARTE AVRIFICVM,
ET FABRORVM.

CAP. C. XXXVII.

DOMINVS Abbas, Syndici, & Cōsules de dicta Vniuersitate, Arte, & Schola, & seu maior pars eorum, possint, & valeant priuare quoscūq; de dicta Vniuersitate, Arte, & Schola Fures, & Vsurarios, ipsa arte, & Schola, ac Beneficijs eorum. Ita, & tali modo, q̄ de cetero vti non possint Arte ipsa, nec in ea se exercere, nec operari, nec Beneficijs

prærogatiuis, & Priuilegijs dictæ Artis gaudere, nec vti, & ad eam quomodolibet pertinentibus, & vltra, etiã sub poena, quæ eisdem Domino Abbati, Syndicis, & Consulibus, & vt supra, placuerit, & videbitur.

In quam, incurrant, & incurrille intelligantur quotiescunq; reperi fuerint se aliquo modo de ipsa Arte intrudere, postquã priuati fuerint Arte prædicta, vt supra, aliquibus in contrarium facientibus, non obstantibus.

Q. FALSIFICANTES FERRA, ET STAMPOS
DICTAE ARTIS, ET EIS SCIENTER VTES,
POSSINT PRIVARI DICTA ARTE,
ET PROINDE PUNIRI.

CAP. C. XXXVIII.
ABBAS, Syndici, & Consules de dicta Vniuersitate, Arte, & Schola, seu maior Pars eorum, possint, & valeant procedere, & procedi facere contra quoscunq; Falsificantes, & Facientes Falsificari aliqua Instrumenta, Stampas, vel Ferros dictæ Artis Aurificum, & Fabrorum, & ad ipsam pertinentia, & spectantia, & etiam contra quoscunq; vtenes, & vti Facientes talibus Instrumentis, Stampis, & Ferris, & eos omnes, tam facientes, & Falsificantes. & vt supra, quàm etiam vtenes, & vt supra, priuare, ipsa Arte, atq; Beneficijs, Commoditate, Prærogatiuis ipsius Artis, & ad ipsam spectantibus, & eos etiam proinde punire, & eodem modo, illis modo, & Forma, ac penis, & Condemnationibus, quibus eisdem Domino Abbati, Syndicis, & Consulibus, & seu, vt supra, placuerit, & alia omnia in præmissis, & circa præmissa expedientia, & ab eis dependentia facere, quæ eisdem Domino Abbati, Syndicis, & Consulibus, & vt supra placuerit, & videbitur.

Et hæc omnia, tute, libere, & impune, Statutis, Decretis, & Ordinamentis in contrarium facientibus, non attentis.

Q^UOD NULLA PERSONA DICTAE ARTIS
PRAESUMAT ALLIGARE LAPILLOS
VITREOS, VEL CHRISTALLINOS.

CAP. CXXXIX.

NULLA Persona dictae Artis in Ciuitate, vel Ducatu Mediolani, audeat, vel praesumat Lapillos Vitreos, & Christallinos, vel aliquos alios Lapillos adulterinos in Auro alligare, sub pena librarum centum Imperialium, pro quas libet vice, cuiuslibet Contrafacientis.

Cuius poenae, tertia pars applicetur, Ipso Iure, Accusatori Contrafacientium, vbi Contrafacientes reperti fuerint in Ciuitate Mediolani, vel eius Ducatu, & aliae duae Partes applicentur Scholae Aurificum Mediolani, quae duae Partes erogentur Pauperibus, per Abbatem, & Syndicos ipsius Scholae.

Et si reperti fuerint Contrafacientes in alijs Ciuitatibus, vel Locis extra Ducatum Mediolani, seruentur Concessionis Ducales.

DE EODEM.

CAP. CXL.

SI inueniantur aliquae ligaturae in Auro contrafactae, & adulterinae penes aliquam personam dictae Artis, vel penes Mercatorem localium, possint ipse ligaturae tolli per ipsum Abbatem.

Et vltcrius, possit, & valeat ipse Abbas, ipsos ex dicta Arte, & ipsos Mercatores, Condemnare, eo modo, ac si ipsi contrafecissent tales ligaturas, & etiam, vbi penes ipsos, vel aliquem ex ipsis inueniretur aliquis lapillus falsificatus, alligatus Auro, possit ipse Abbas, eos tollere, & frangere, ac mulctare, & condemnare illis, penes quos reperti fuerint ipsi Lapilli falsi, in poena praedicta applicanda, prout in praecedenti Statuto continetur.

SI aliqua Localia falsa inueniantur ligata in Auro, tam in dicta Arte, quam ad Domum, & Apothecam Feneratorum, & quamlibet aliam personam, ea tenendo, & vendendo, Ipsi tales, in eandem poenam, de qua, in præcedendi Statuto fit mentio, cadant, modo, tales persone Feneratores, & Patres, sunt, qui vtriusque similiter cognoscere potuerint qualitatē dictorum Localium.

Et quando aliqua, ex prædictis Personis essent, quæ cognitionem ipsorum localium non haberent, teneantur tamē, omni casu, omnes, penes quos reperta fuerint aliqua Localia falsa venalia, ligata in Auro, propalare à quibus ea habuerint, aliter, cadant in poenam, de qua supra, applicandā, vt supra, etiam, si peritiam de his non haberent, vt ipsi, qui ea Localia falsa vendenda tradiderint, eadem poena, de qua supra, applicanda, vt supra, ac, si, cognitionem de ipsis Localibus haberent, vt supra, incurrant.

DE EODEM.

SI penes aliquem Nobilem, & Ciuem, & aliam Personā, exceptis illis, quæ sunt conditionis, in præcedentibus Statutis memoratis, inueniantur aliqua Localia, in Auro contrahata, & adulterina, possint à prædictis Abbate, Cōsulibus, & Syndicis frangi, & ipsi Nobiles, & persone prædictæ, amittant ipsum Aurū, vbi alligati fuerint ipsi Lapilli adulterini, Et medietas dicti Auri, applicetur Accusatori, & altera medietas dictæ Scholæ.

Et hoc casu, quo, cognoscent vitium dictorum Localium illi, qui ea penes se habuerint, teneantur tamē, etiam, si, bona fide, poenae se, ea habuerint, indicare à quibus, eis data fuerint, vt poena, plecti possint, de qua supra, si in dolo fuerint,

aliter, si non indicauerint, cadant in poenam, de qua supra,
applicandam, pro tertia parte Accusatori, & pro alijs dua-
bus partibus, dictæ Scholæ.

DE TRANSFILATORIBVS AR-
GENTI AVREATI.

CAP. C. XLIII.

NULLVS Transfilator Argenti Aureati possit, nec de-
beat transfilare, nec dare aliquo modo alicui Argentum
Aureatum, tantæ grossitudinis, ex quo possint fieri cathe-
næ, vel aliud opus fraudolofum.

Et, si, continget, & necessarium fuisset transfilare, & dare
alicui, hoc possint, Dummodo fiat cum licentia Officiali-
um Scholæ, & Artis Aurificum, & pro qua licentia, nil soli-
uatur dictis Officialibus, aut Scholæ.

Et, qui contrafecerit, cadat in poenam Ducati vnus Auri, &
in Auro, ipso facto, qualibet vice, qua, contrafactum fuerit,
quæ poena, applicetur pro medietate dictæ Scholæ, & alia
medietas Comuni Mediolani, & Accusatori æqualiter.

DE ASSAGIATORIBVS, ET BULLIATORIBVS.

CAP. C. XLIIII.

NON possint Assagiatores Ciuitatis, & Ducatus Me-
diolani habere duo Officia, videlicet, Assagiandi, & Bul-
landi Bullo sancti Ambrosii, ad hoc, ne possit committi ali-
qua Fraus, &, q, Officialis Deputatus per Syndicos Scho-
læ, siue Artis Aurificum ad bullandum dicto bullo Sancti
Ambrosii, teneat cunctum Argenti Bullati, & Bullandi, &
Iuret in manibus Abbatis, & Cōsulum, siue Maioris Par-
tis, eorum Officium Bullandi, fideliter, & iuste exercere.
Et nullus alius possit Bullare Bullo Sancti Ambrosii, nisi,
dumtaxat ille, qui erit Deputatus per Syndicos, aut Ma-
iorem Partem eorum, vt supra.

DE EODEM,

CAP. C. XLV.

ASSAGIATORES, sint sub Iurisdictione dictę Scholę, & Artis, respectu duntaxat Assagiorum. Et in hoc, non comprehendantur Assagiatores monetę, seu Cechę Ducalis, respectu Assagiorum ipsius monetę, seu Cechę tantum.

DE EODEM,

CAP. C. XLVI.

NVLLVS de dicta Schola, seu Arte, possit, nec debeat bullare Bullo suę Apothecę, aliquod opus Araminis, aut Aurichalchii, vel alterius operis contrafacti, sub poena ducatorum viginti quinque Auri, & in auro, applicandorum pro medietate Scholę, seu Arti, vt supra, & pro alia medietate Communi Mediolani, & Accusatori æqualiter,

DE VIDENTIBVS ARGENTVM AD M-
NOREM BONITATEM ASSAGIORVM.

CAP. CXLVII.

VIDENTES Argētū ad Assagiū, teneant manutene-
re Argētū, eius bonitatis, qua factū fuit, & est Assagiū.
Et, si, cōtrafactū fuerit, tales videntes, teneant stare Corre-
ctioni Syndicorū ipsius Artis, siue, Maioris Partis ipsosę,

DE EODEM,

CAP. C. XLVIII.

ABBAS, Cōsules, & Syndici dictę Artis habeant Po-
testatem, & Bailiam inquirendi, procedendi, condemnan-
di, & multandi contra omnes, & singulos Contrafacien-
tes, ac etiam exequendi, & exequutiones Reales, & perso-
nales fieri faciendi, pro omnibus, & singulis, de quibus in
supra scriptis Statutis ipsius Artis, continetur.

DE EODEM

CAP. C. XLIX.

OMNES Iudicantes in Ciuitate, & Ducatu Mediolani, teneantur, & obligati sint, quodlibet Auxiliū, luamē, & Fauorem ipsiſ Abbati, Conſulibus, & Syndicis pertinentibus ad eorum Artem, ſecundum formam Statutorum Fabrorū, & Aurificū Ciuitatis, & Ducatus Mediolani, put, & ſicut per eos requiſitum fuerit, dare, & preſtare.

R V B R I C A G E N E R A L I S,
DE OFFICIO, ET POTESTATE
DOMINORVM PROTECTORVM,
SEV DEFENSORVM CARCERATORVM
MEDIOLANI, ET DE
CARCERVM CVSTODIBVS,
ET DE SATISDATIONE
SVPERSTITVM
CARCERVM.

Vid. Notisſ. cōſtitut. in,
3. libro fol. 109.

CAP. C. L.

ET quorum Dominorum Protectorum nomina, ſunt
hæc, videlicet

VENERABILES VIRI, DOMINI.

Presbyter Ioannes de Lignacijs.
Presbyter Matheus de Bonetis.

Magnifici Doctores Domini.
Alexander Archintus.
Ludouicus Moreſinus.
Io. Baptiſta Panigara.

Hieronymus Monius.

Io. Baptista Pecchius primus
in ordine.

Io. Phylippus Carpanus.

PROCVRATORES,

CIVES MEDIOLAN,

Hieronymus Terzagus,

Io. Angelus Porrus,

Marcus Beagua.

Marcus Crassus,

Io. Staphanus Villa.

Aluisius Citadinus,

Franciscus Vergus,

Ludouicus de Comite,

Baldeslar Capra.

DE ELECTIONE DOMINORVM
PROTECTORVM.

CAP. C.LI.

STATVITVR ; qd si contingat aliquem , vel aliquos ex dictis Dominis Protectoribus deficere , vel se ab Officio absentare , vel ex alia causa , nolle , vel non posse Officium exercere , praefati Domini Protectores , vel maior Pars eorum , & qui per tempora erunt debeant nominare Sacro Senatui Mediolani alium , vel alios subrogandos , loco deficientis , seu deficientium , prout eis dominis Protectoribus melius videbitur.

Et qui eligendi , & vt supra , habeant eandem Potestatem , prout habent alij Protectores.

Et tales , postquam deputati , & electi fuerint , describantur ad Officium Statutorum . Et intelligantur deputati , & electi , eo ipso , qd reperiantur descripti in libris , ad dictum Officium Statutorum .

DE VISITATIONE CARCERATORVM.

CAP. C.LII.

PRAEFATI Domini Protectores , vel saltem duo ex eis saltem semel , omni hebdomada , debeant visitare Carceres ,

& Carceratos Ciuitatis Mediolani, & eorum Carceratorum habeant protectionem, & Defensionem, & intelligant Causas Detentionum, ipsorum Carceratorum.

Et si cognoscent, vel, reperient aliquos ex dictis Carceratis fuisse minus legitime Detentos, vel non posse retineri, eos relaxari faciant, ac Ordines, & Statuta concernentia fauorem ipsorum Carceratorum, seruari faciant.

Et, si, quis aliquem indebitè, vel iniuste, detineri fecerit, cogatur ad solutionem omnium expensarum, Ipso Facto, & sine processu, ad Arbitriū ipsorū Dñorum Protectorum.

Vid. etid in Nouis, Cons. si. de lib. 5, folio, 109.

DE INTRATIS, ET ELEEMOSINIS CARCERATORVM.

CAP. C. LIII.

PROTECTORES, & Defensores Carcerum, & Carceratorum, prouideant, qđ designat Intratē, & Eleemosine, Legata, & alia, quę tendunt ad vtilitatem ipsorum Carceratorum, & eorum sustentationem, fideliter, & rectè exigantur, & distribuuntur, prout ipsis Dominis Protectoribus melius videbitur, & placuerit.

Et, qđ, Custodes, vel Incātatores ipsorum Carcerum, nec aliquis de eorū familia, vel ad dictos Carceres Deputatus per ipsos Custodes, vel Incātatores, aliquo modo, se intromittat de dictis Eleemosinis, quę erogantur ipsis Carceratis, Et, si, ipsi Custodes, vel Incātatores, vel aliquis Deputatus, vt supra, contrafecerint, puniantur illis poenis, prout, ordinatum fuit per præfatos Dominos Protectores.

DE OBEDIENTIA PRAESTANDA DOMINIS PROTECTORIBVS.

CAP. C. LIIII.

STATVITVR, qđ Iudicantes Mediolani, & Dominus Capitaneus Iusticiar, & Domini, Vicarius, & Duodecim

An liceat de iure. Tirac.
In tract. legum. f. 7. in 3.
glosa ad 6.

Prouisionum Mediolani, ac quicumq; Exactores. ac Exequutores, tam Ducales, quàm aliter. Constabiles Portarum, & Officiales Mediolani, & alij tenentes Carceratos, quomodocunq; nuncupentur, teneantur, & debeant, omnes quoscunq; captiuos, siue captos pro debitis pecuniarijs priuatis transmittere ad ipsos Carceres Malestallæ, ut iussurium, tam Eleemosynarum, quàm Protectionum, vel aliter habere possint. Prefatisq; protectoribus, & agentibus pro eis credant, auxiliumq; iuuamen, & Fauorem, ac Brachium præstent pro quibuscunq; Ordinationibus, quæ continget fieri per prefatos Dominos Protectores, vel saltem, per quinq; eorum, & inter quos adsint ad minus duo Doctores. Possintq; ipsi Domini Protectores accipere quascunq; Satisfactiones, prout eis videbitur, pendente Cognitione Detentionis, seu Detentionum de soluendo debitum, pro quo facta fuit Detentio, aut de se consignando, & prout eis videbitur.

DE SATISDACTIONE SUPERSTITVM CARCERVM, SEV INCANTATORVM,
ET EORVM OFFICIO.

CAP. C. LV.

SUPERSTITES, seu Incantatores Carcerum Malestallæ, qui sunt, & per tria crunt, teneantur Idonei satisfacere coram Dominis Magistris Intratarum Extraordinariarum, de custodiendo bene, & legaliter omnes Carceratos, qui consignati fuerint in eorum custodiã in dictis Carceribus Malestallæ. Et, de predictis Carceratis, in fine Officii sui consignandis iudicandi, de cuius Mandato detenti fuerint, siue Successori in dicto Officio ad custodiendum Carceratos illi, qui fuerit constitutus nouiter per Incantum, & siue qui de nouo incantauerit, & seu ipsis Dominis Protectoribus, & desoluendo Camere Ducali, &, seu illi, cui donata, seu data fuerit Intrata detenti Incantus debite referendo, & congruis temporibus humilatis,

Et hoc antequàm se intromittat de dicto Carcere, seu eius Incantu. Et non accipiendo à Carceratis, vel ab Alijs, occasione Carceratorum, vltra concessa per Statuta, aliquid directè, nec per indirectum. Et hoc sub pœna Florenorum centum valoris ad computum soldorum triginta duorum Imperialium, pro Floreno, Ducali Camera applicandorum, & vltius ad restitutionem dupli eius, quod acceperit, & dandi, & soluendi Carcerato, seu Carceratis, vel qui pro Carceratis soluerit, & de qua quidem Subtractione, credatur ipsi Carcerato, cum vno teste idoneo, & admitatur etiam alius Carceratus, seu alij Carcerati pro Teste,

DE MERCEDE CVSTODVM CARCERVM.

CAP. C. LXVI.

NVLLVS Officialis, nec Custos Carcerum, nec alius pro eis Deputatus possit, nec valeat accipere, consequi, nec habere directè, nec per indirectum ab aliquo Carcerato pro Introitu, Exitu, Consignatura, Clauibus, Compeditura, Ceppo, Ligatura, Lecto, vel aliter qualitercùnq; præter expensas Cibi, & Potus, nisi tantummodo soldos quatuor Imperialium, Et pro Custodia cuiuslibet diei denarios sex Imperialium. Et non intelligatur dies, quo ibidem consignatus fuerit, pro quo die, aliquid habere non possit. Saluo, q; Custodes Carcerum Domini Capitanei Iustitiæ Mediolani, & eorum Deputati pro prædictis Introitu, & Exitu possint habere duplum dictæ quantitatis. Et pro custodia cuiuslibet diei denarios sex Imperialium tantum, & non vltra. Et hoc, sub pœna Florenorum decem, Ducali Camera applicandorum, pro quolibet Contrafaciente, & quolibet vice, de cuius Contrafactione credatur ipsi Carcerato cum vno Teste idoneo. Et Exequutio cõtra prædictos possit fieri per quemlibet Iusdicentem Mediolani. Et qui Iusdicens teneatur facere, seu fieri facere Exequutionem, sub

12
pena librarum viginti quinque Imperialium, eisdem irremissibiliter auferendarum, durante eius officio, & Communi Mediolani applicandarum.

DE EODEM.

CAP. C. LVII.

DICTI Caneparij, siue Caneparius Domini Capitanei Iusticie, & Potestatis Mediolani, & Constabiles, vel alij, qui haberent in custodiam aliquem Carceratum, seu aliquos Carceratos, pro temporibus, quibus contingat habere ipsos Carceratos, & seu diebus, quibus retenti fuerint dicti Carcerati in Carceribus non habeant, nec accipere possint, nec valeant ab aliquibus Carceratis pro Cibo, & Potu dandis ipsis Carceratis, nisi tantummodo ad computum soldorum quattuor Imperialium in die, & nocte. Nec aliquis qui detentus fuerit pro aliqua particulari persona, vel pro aliquo Communi, vel Vniuersitate, occasione alicuius debiti, vel Fideiussionis, possit, nec valeat cogere, nec compellere talem Vniuersitatem, Commune, vel singularem personam ad expensas Cibi, & Potus in Carceribus factas, & soluendas, nisi ad computum soldorum quattuor Imperialium in die, & nocte, Et hoc ultra expensas Carceris Introitus, & Exitus.

DE POENA CVSTODVM, SEV SVPERSTITVM
CARCERATORVM, QVI RELAXAVERINT
EXTRA CARCERES SINE RELASSO.

CAP. C. LVIII.

CVSTODES, seu Superstites Carceratorum, & eorum Deputati non possint aliquo modo relaxare extra ipsos Carceres aliquem Captum, seu Detentum in dictis Carceribus ex precepto alicuius Iudicantis, vel Domini Capitanei Iusticie si non habuerit Relaxu signatum per Iudicem

fiuè, Iudicentem de cuius mandato talis detentus fuerit, & seu per eius Successorem, vel Locumtenentem, vel mādato præfatorum Dominorum Protectorum, & fiuè, nisi fuerit de consensu Creditoris, tunc teneatur relaxare, sine aliquo Relaxo.

Et si contrafactum fuerit per ipsos Custodes, & vt supra, teneatur dicti Custodes seu Superstites, etiā pro Deputatis per eos, vt infra, videlicet.

Si fuerit captus pro debito cogatur, Ipso Iure, vltra ipsum debitum, pro quo detentus fuit, in quarta parte talis debiti, applicanda pro medietate Creditori, & pro alia, dictis Dominis Protectoribus, Distribuenda pro redemptione Carceratorum, & absq; alio processu.

Si verò fuerit captus ex Causa Maleficij, teneatur ad illud supplicium, ad quod tenebatur taliter Relaxatus.

DE EODEM.

CAP. C. LIX.

Si contingat aliquos ex Carceratis fugam facere, à Carceribus, teneantur, & obligati sint, Custos, & Superstites, & fiuè Deputati ab eis, puniri possint, & condemnati, in Persona, vel in Rebus, secundum qualitatem Facti, & Personarum, & prout in præcedenti proxime Statuto continetur, & Custos, & Superstites teneantur pro Deputatis per eos, ad Custodiam Carceratorum, vel Carcerum.

DE ONERIBVS SVSTINENDIS PER

SVPERSTITES, SEV INCANTATO

TORES CARCERVM.

CAP. C. LX.

INCANTATORES, seu Superstites Carcerum teneantur, & debeant, ac obligati sint ad omnes expensas, quas occasione Custodię ipsorum Carcerum, & Carceratorum, fieri contigerit, & etiā tenere ipsos Carceres liberos, &

nitidos à putredine, nec possint aliquo modo tenere aliquid, pro vsu suo, nec etiã permittere, maxime in nocte, q̃ Fēminæ commisceantur cum Masculis, sed Fēminas tenere in loco separato, & clauso cum clauibus, Sub pœna Florenorum decem applicandorum iplis Dominis Protectoribus, pro erogando ad vtilitatem ipsorū Carceratorū. Et de prædictis, & quolibet prædictorum, stetur Sacramento duorum, vel trium, ex ipsis Carceratis, & pro qua pœna possit fieri exequutio, n. andato Præfatorum Dominorum Protectorum.

Et casu quo aliquis ex dictis Carceratis decederet, q̃ ille, qui fecerit illum detineri, reneatur ad expensas funeris. Ex possit cogi mandato Præfatorum Dominorum Protectorum, etiam pro quantitate expensarum stetur arbitrio Præfatorum Dominorum Protectorum.

Et, q̃ propter aliquem locantum, non intelligatur esse derogatum huic Statuto, nisi expressè fuerit facta mētio in Locantu, de Derogatione præsentis Statuti.

DE POENA AVFERENTIS ALIQUID, ALICVI
CAPTO, VEL INCARCERATO, VEL EI
INFERENTIS ALIQUAM INIURIAM, VEL GRAVAMEN,
PRO PECVNIA
EXTORQVENDA.

CAP. C. LXL

NULLVS Custos, vel Superstes Carcerum Mediolanini, nec aliquis Deputatus per ipsos Custodes, seu Superstites, inferat, nec inferri permittat aliqua gravamina illicita, vel iniurias, nec alias novitates, tam circa Personā, quā Bona Carceratorum, aliquibus Carceratis detentis, occasione debiti pecuniarii, Et hoc, nisi alièr de mādātum fuisset, vel ordinatum per Iudicētem, qui eum detineri fecerit,

vel per præfatos Dominos Protectores. Et hoc sub pœna Florenorum decem, & plurium arbitrio Præfatorum Dominorum Protectorum, applicandorum Ipso Iure, & absq; aliqua declaratione, in erogationem ipsorum Carceratorum, & eorum commoditatem,

Et, q; per præfatos Dominos Protectores possit inquiri, procedi, & condemnari, & executioni demandari, p;out eis Dominis Protectoribus melius videbitur, & placuerit.

DE HIS, QVI NON POSSINT INCANTARE
CARCERES, NEC HABERE PARTEM IN
DATIO, NEC ESSE FIDEIVSORES.

CAP. C. LXII.

SI quis Captus, seu Scriptus fuerit ad Carceres, pro Capto, non possit, nec valeat Carceres incantare, nec incantari facere, nec esse Custos, nec Darium Carcerum habere, nec etiam possit esse Fideiussor Superstiris, seu Custodis, vel Incantatoris Carcerum, sub pœna librarum octuaginta Imperialium, Ducali Camera applicandarum.

Et vterius, talis Incantus, vel Fideiussio non valeat, nec teneat, & hoc Statutum sit præcisum, nec eidem possit renunciari, & Renunciatio exindè facta, sit ipso Iure nulla.

QVOD CONESTABILES PORTARVM NON
RECIPIANT ALIQUOS CARCERATOS,
PRO DEBITIS PRIVATIS.

CAP. C. LXIII.

NVLLVS Conestabilis alicuius Portæ, siue Pusterlæ, audeat, nec præsumat, nec debeat acceptare, nec retinere aliquem Captum pro debito priuato, in Carceribus dictæ Portæ, seu Pusterlæ, & v; supra. Et hoc sub pœna priuationis eius Officij. Et vterius, sub pœna librarum centum sexaginta Imperialium, Ducali Camera applicandarum.

Et hoc, nisi habuerit licentiam, seu mandatum Ducale, specialiter ad hoc, vel ab aliquo alio Magistratu.

Et si contingeret aliquos detineri, vel retineri in Carceribus dictarum Portarum, siue dictis Portis, vel Pusterlis, absque mandato ut supra, Præfati Domini Protectores possint eos relaxari facere, siue aliqua expensa.

DE PANE MALECOCTO,
ALITER REPROBATO.

DOMINVS Vicarius, & Duodecim Prouisionum, Iudex Datorum, vel Iudex Victualium, qui sunt, & per tempora erunt, teneantur, & debeant, omni exceptione remota, mittere, & consignari facere Præfatis Dominis Protectoribus, vel eorum Deputatis Panem malecoctum, vel aliter reprobatum, pro erogando, & distribuendo Carceratis Mediolani. Et hoc sub pena librarum quinquaginta Imperialium, applicandarum pro medietate Ducali Camera, & pro alia medietate Dictis Carceratis, & distribuenda, & eroganda prout videbitur Præfatis Dñis Protectoribus, ad commodum dictorum Carceratorum, siue Carcerum.

QVOD NULLVS, QUI HABVERIT
ALIQVEM IN CARCERIBVS,
POSSIT EVM RETINERE
PRO EXPENSIS.

NULLVS Iudicis, Commissarius, vel Delegatus, Vicari^o generalis, Capitaneus, Conestabilis, vel Castellanus, vel alius, in cuius forzijs Captus existit, possit, nec valeat aliquem, qui fuerit captus, seu detentus, pro debito publico, vel priuato, vel delicto, vbi etiã ingereret, siue ingeri posset pena sanguinis, siue corporis afflictiua, siue pecuniaria,

siue quomodocunq; retinere in dictis Carceribus, pro expensis in dictis Carceribus factis. Sed postquam fuerit liberatus, vel habuerit gratiam, vel remissionem, Ita, q; possit à Carceribus exire, seu relaxari pro eo, pro quo detentus fuerit, mittatur ad Carceres Malkestallæ Mediolani, vbi postea moretur, donec prouisio pro dictis expensis facta fuerit.

Et si quis contrafecerit, incurrat penam librarum octuaginta Imperialium, pro medietate Ducali Cameræ, & pro alia medietate Carceratis Malkestallæ Communis Mediolani applicanda, & quæ medietas applicanda Carceratis, dispensetur per Prefatos Dominos Protectores ad utilitatem dictorum Carcerum, & Carceratorum.

Et intelligatur dictus Retinens nolle remittere ad Carceres si postquam liberatus fuerit, vt supra, mittere noluerit infra sex dies.

DE CVSTODIBVS CARCERVM, QVI
TENETVR RELAXARE DEBITORES
CARCERATOS, QVANDO HABENT
LICENTIAM, SEV RELAXVM
A CREDITORE.

CAP. C. LXVI.

ITEM Statuitur, q; quicunq; Custos, vel Deputatus ad Custodiam Carcerum, teneatur, & debeat relaxare quemcunq; Carceratum, seu Detentum ad instantiam alicuius Creditoris, & hoc sine Relaxo aliquo, in scriptis cõcedendo per Officialem, qui eum detineri fecerit, seu per Notarium Banci eiusdem Officialis, vbi & quando processerit de voluntate dicti Creditoris sui, vel oretenus, vel in scriptis, sub pœna Floreni vnus applicanda Carceratis Malkestallæ, distribuenda per Dominos Protectores, ad commodum Carceratorum.

De his, qui nō possunt capi
p[er] ratione gratis vol. p[ri]o
mo, fol. cap. Mis
notes.

Quōd pro debito priuato
nō capiat nisi &c, vol. 1.
fol. cap.

Quod certis diebus mili
tus impediatur vol. p[ri]o
fol. cap.

Quod ducētes victualia &c
infra, fol. Cap.

QVOD, PRO PAUCA SUMMA, NON POSSIT FIERI CAPTIO.

CAP. C. LXVII.

NVLVS possit capi, detineri nec retineri, pro aliquo
debito publico, vel priuato, quod sit minoris quantitat[is] li
brarū sex Imperialiū. Et hoc saluo, & preterquā à Cōdem
nationibus, quæ contingent fieri per Dñm Vicarium, &
Duodecim Prouisionum, & Iudicem Victualium, ac Iudi
dicē Stratarū. Et Contrafaciens incurrat poenā, ipso facto,
arbitrio Prefatorū Dñorū Protectorū, & captio sit nulla,

DE EXEQVVTIONIBVS FACIENDIS CONTRA DEBITORES CARCERVM, SEV CARCERATORVM.

CAP. C. LXVIII.

PRAEFATI Domini Protectores possint, & valeant,
fieri facere qualibet Exequutiones expedientes, reales, &
personales, etiā per missionem in possessionem, per eo
rum Seruitorem, siue Nuncium, & cum Famulis Domini
Potestatis Mediolani, & aliorum Iusdicētiū, & Exequu
torum, contra quoslibet Debitores, siue Obligatos dictis
Carceratis, vel Carceribus, & eorum occasione, & q[uo]d
sint vti beneficio concessio locis pijs circa Exequutiones.

DE BRACHIO, ET AUXILIO CONCE DENDO PER OFFICIALES.

CAP. C. LXIX.

QVILIBET Magistratus, Iusdicētes, Capitaneus Iu
sticię, Officiales, Exequutores, Milites, & Conestabiles, &
Quilibet eorū, etiā insolidū, teneātur, & debeāt Auxiliū,
Iuuamē, & Favorē, ac Brachiū p[re]stare P[re]fatis Dñis Pro
tectoribus, pro quibuscūq[ue] per eos, vel eorum Nūciū, &
Deputatū, requirēdis in pertinentibus, ad eorū Officiū.

Et hoc respectu Caussarum pecunialium, & Condemnationum, quæ per eos fieri contingent, ac omnimodum auxilium, & fauorem præstent, pro prædictis exequendis, & pro Statutis ipsorum Carceratorum obseruandis. Et hoc sub poena Ducatorum centum auri Ducali Camera applicandorum, si per aliquem ex ipsis contrafactum fuerit.

QVOD PROTECTORES CARCERATORVM
SINT ETIAM EXEQVVTORES
STATVTORVM.

PROTECTORES Carceratorum, qui sunt, & per tempora crunt intelligantur electi, etiam ad obseruationem Statutorum, & ad obseruari faciendum ipsa Statuta Communis Mediolani, etiam sub poenis, quæ eis videbuntur.

RVBRICA GENERALIS
DE LEGIBVS.

DE OBSERVATIONE STATVTORVM.

CAP. C. LXXI.

POTESTAS Mediolani, & eius Iudices, & Milites, & Notarii, & omnes alij Iurisdictionem exercentes, in Ciuitate, & Ducatu Mediolani, & in locis suppositis Statutis Communis Mediolani, & quilibet eorum teneantur, & debeant obseruare omnia Statuta Communis Mediolani, & quicumq; ex prædictis neglexerit, vel non obseruauerit, vel omiserit, Ipso Iure, & facto cadat in poenam librarum centum Imperialium, pro qualibet vice, applicandarum pro medietate Comuni Mediolani, & pro alia medietate Accusatori, Saluis alijs maioribus poenis, quæ in Statutis continentur, quæ poena possit exigi, etiam durante Officio, & possit cogi per quemlibet Iudicentem, ad satisfactionem,

*Idē Statutum vol. 1. fol.
cap. Statutum, &
c. 6. in primis verbis.*

De Potestate Statuentis
an sit disput. Calch. 25^a. 3.
col. 2. Et de validitate
Statuti an sit dubit. Dec.
25^a. 334. in primis.

DE POENA OPPONENTIS, QVOD NON
SIT STANDVM STATVTIS, ET
ORDINIBVS COMMVNIS
MEDIOLANI.

CAP. C. LXXII.

NVLLA Persona, Commune, Consortium, Collegium,
vel Vniuersitas possit, nec valeat opponere, nec allegare,
q^{uod} non sit standum Statutis, & Ordinibus Cōmunis Me-
diolani, vel Equipollens. prætextu alicuius Iuris in con-
trarium loquentis, nec aliter, & qui contrafecerit, sit, & esse
intelligatur, Ipso Iure, & Facto, extra protectionem Do-
mini, & Communis Mediolani, videlicet, q^{uod} non possit uti,
& gaudere beneficio Statutorum, & Ordinum, Decretorum,
& Priuilegiarum Ciuitatis, & Ducatus Mediolani, &
Terrarum suppositarum Statutis Communis Mediolani,
& si Opponens fuerit Actor, etiam repellatur ab agendo,
& si Reus fuerit à defendēdo repellatur, & Aduocatus al-
legās vt supra, cadat in pēnam, Ipso Iure, librarum centū Im-
perialiū, & Procurator in libris quinquaginta Imperialiū.
Et nihilominus talis Oppositio, & Allegatio nullius sit mo-
mētī, & Iudicēs, & Cōsultor, seu Assumptus admittēs talē
Allegationē, seu oppositionē, cadat in pēnā librarum du-
centū Imperialium, & quæ pēnæ applicentur, pro medie-
tate Cōmuni Mediolani, & pro alia medietate Accusatori.

QVOD RVBRICAE NON DISPONANT.

CAP. C. LXXIII.

RVBRICAE Statutorū Cōmunis M^{agistri} non disponūt.

QVOD IVRA MVNICIPALIA SER-
VENTVR AD LITTERAM.

CAP. C. LXXIII.

VERBA Statutorū Cōis M^{agistri} seruēt, vt iacet littera.

QVOD IVRA MVNICIPALIA
SERVENTVR IN TERRIS
DVCATVS, ET IVRISDI-
CTIONE MEDIOLANI.

CAP. C. LXXIIII

STATVTA Ciuitatis, & Ducatus Mediolani, inuio-
labiter obseruentur, & locum habeant, etiam in quibuscun-
q; Terris, Castris, Locis, & Partibus, & Personis, Ciuita-
tis, Ducatus, Districtus, Diocesis, vel Iurisdictionis Me-
diolani, & etiam in alijs Locis suppositis Statutis Commu-
nis Mediolani.

Non obstantibus aliquibus Exceptionibus, Privilegijs, Im-
munitatibus, Concessionibus, vel Prærogatiuis, vel qui-
busuis alijs, quæ dici, vel allegari possent in contrarium,
quibus omnibus per præsens Statutum derogatum sit, &
derogatum, ipso iure, esse intelligatur. Ita tamen. q; per
præsens Statutum non ligetur Camera Ducalis.

DECLARATIO CONSVEVDINVM, ET
OBSERVANTIARVM, QVAE
DECAETERO OBSERVARI
DEBENT, VEL NON
DEBENT.

CAP. C. LXXVI

CONSVEVDINES non allegentur, contra Iura scri-
pta, nec ad eas probandas, recipiatur probatio, nisi quate-
nus, hoc reperiatur in scriptis, Iure municipali cautum.

Ex possessione, tam de præterito, quàm de præsentis, singu-
lariter referendo, præsumatur quis habuisse, vel habere
Dominium, nisi contra præsumptionem prædictam pro-
betur.

Obseruentur etiam Consuetudines generales, de quibus sit
mentio in glossis Iuris Civilis.

56

An Impediat argumentū
à consuetudine iur. in
l. de off. eius, Col. 1. &
post Alex. & alios ibi. Et
an admittatur tacita, in-
terpretatio, Dec. p. 64.
col. 2. per rex. in l. 1. §. 1. de
gloss. de his que in testa-

De ista generali exclusio-
ne exceptionum. vid. l. 1.
post alios in l. post. §. lit
in fi. C. de pact.

Et an ex detentione præ-
sumatur poss. Alex. in
l. 2. d. duo Pro. §. si super
reb. col. 4. ff. de re lud.

De Quest. extra Collegiū
Mediolan nō cōm, vol.
1, fol. cap.

DE COMMISSIONIBVS FACIENDIS
DOCTORIBVS DE COLLEGIO
IVDICVM MEDIOLANI, DE
CAVSSIS FORENSIBVS.

CAP. C. LXXVI.

VBI contingat per Iudicantes, Commissiones debere fieri Iurisperitis, in Terris cōmunibus inter Mediolanū, & Papiam, vel Mediolanum, & Laudē, vel etiā in Terris infeudatis, vel alijs habentibus Iurisdictionem separatam, siue limitatam, siue non, de aliquibus Causis Appellatio- nū, vel de Causis Reuisionū Arbitramētōz, & Grauan- nū, vel alijs Causis, vel Articulis cōmittendis, siue ad de- cidendū, siue ad consulendū, fiant tales Cōmissiones Do- ctōres de Collegio Iurisperitoz Mli, videlicet Vni de Col- legio, pro singula Cōmissione Confidēti partiū, vel vnius partis in alterius contumaciā. Aliter Cōmissio, que in cō- trarium fieret, & Sctētia inde sequuta, nō valeāt ipso Iure,

RVBRICA GENERALIS
DE EXTRAORDINARIIS
IURISDICTIONVM.

Q. DVCENTES VICTUALIA, ET
NEGOCIATIONES NON

IMPEDIANTVR.

CAP. C. LXXVII.

QVAELIBET Persona, exceptis Bānitis Maleficij, & Inimicis Prēlibati Dñi Mediolani, & etiā Infectis Pestile- tia, seu Morbo tutē possit ducere, veniendo ad, seu versus Ciuitatē Mli Blada, Vinū, Lignamina, Ligna, & quelibet alia Victualia, Carbones, Azariū, Ferrū, Grassas, Fe- nū, Palleam Calcinā, & Cæteras Negociationes absq; eo, q; possit, nec debeat capi, detineri, nec aliter molestari, nec impediri,

Quod pro deb. priua, vol.
1. fo. cap.

Quod pro deb. publ. detē,
nō seq. vol. 1. n. cap.

Quod pro parua summa,
supra, fol. cap.

Quod certis diebus, vol. 1.
fol. cap.

impediri, in Persona, nec in Re, nec Bestijs mō aliquo, p aliquo debito publico, nec priuato, nec Cōcessione, nec aliqua alia de causa veniēdo, morādo, & redeūdo, p p̄dictis. Et q̄ non sit aliquis Iudex, qui debeat ipsos impedire, modo aliquo. Sed cum nouerit ipsam Personam, p̄dictas Res, vel aliquam earum, duxisse, vel portasse, ad, seu versus Ciuitatem Mediolani, incontinenti, omni mora postposita, faciat ipsam Personam relaxari, sine aliquibus impensis, sub poena Iudicenti librarum quinquaginta Imperialium, applicandarum pro dimidia parte Communi Mediolani, & pro altera Molestato, ad quam cōpelli possit, & debeat etiam durante Officio, & Ille, ad cuius petitionem Detentio, seu Molestatio facta fuerit, Si ipsam molestiam, scienter indebitē, vt supra, fieri fecerit, vel aliter contra dixerit, quin Restitutio, vel Relaxatio fiat, condēnetur in libris viginti quinq; Imperialium, & Seruitor, & Famuli, qui sciētē ipsam molestiam fecerint, in libris decem Imperialium, pro quolibet eorum applicandis vt supra. Et nullum Datum fiat contra p̄dicta, nec aliquod p̄dictorum, & si contra fieret, Ipso Iure, nullum, & irritum sit. Et hoc Statutum sit p̄cisum, & p̄cisē seruetur, ipso Dato non obstāte. Saluis tamē Statutis, & Ordinibus Mercatorum Mediolani.

DE IVRE REDDENDO NON SVBDITO
IURISDICTIONI IVDICENTIVM
MEDIOLANI, ET EIVS
DVCATVS.

CAP. C. LXXIX.

IN omnibus Præparatorijs Iudiciorū, & in omnibus Decisorijs, & generaliter in quibuscūq; Processibus, siue procedatur Ciuilit̄, siue Criminaliter, siue Ordinariē, siue Extraordinariē, siue ex Officio, siue nō, & generaliter quacūq; via procedatur, tale Ius reddatur, & reddi debeat

H

De Clericis, an dicantur subditi. Dec. 29^a, 14. col. 2. ad fi.

De Satisfactione p̄stata, per non subd. vol primo fol. cap. 1.

De Alienat. nō fieri in nō subd. infr. fo. cap.

De his, qui non obed. ita. infr. it. seq.

Super hoc Statuto vid. fo. cy. 29^a, 140. col. fi. lib. 2. Alcia. In epistola inter claras ad fi. sum. Trin.

Vnicuique cuiuscunque Status, & Conditionis existat, non Subdito Iurisdictioni Iudicetium Mediolani & eius Ducatus, vel qui non tenetur subire Forum Iudicetium Mediolani, & eius Ducatus, quale reddetur Supposito Iurisdictioni Iudicetium Mediolani, si litigaret in Iurisdictione Iudicetium ipsius non Suppositi, Si ubi esset Controversialis causa, Contentio, vel Questio, Et si Dubium emergerit, qualiter, & quale Ius reddatur Subditis, Iurisdictionibus, ut supra, in alijs Ciuitatibus, Locis, & Terris, credatur, & stetut Verbo, seu Dicto Duorum Abbatum Strate Mercatorum Mediolani, vel aliorum Duorum bonorum Virorum; qui Stratis vrantur, Et si fides, per dictam formam facta non fuerit, habeatur pro constanti, in alijs Locis, & Ciuitatibus, ac foris, Ius Commune seruetur.

Et si contra predicta, vel aliquod predictorum fieret, sit casum, & irritum, & nullius sit valoris, & momenti, Et ad predicta obseruanda, & quodlibet eorum, teneatur quilibet Iudicentis, sub poenalibus quinquecentum Imperialium, soluenda pro medietate Comuni Mediolani, & pro altera Accusatori, incontinenti, & non expectato Sindacatu, exigenda, per quemlibet Iudicentem, & ultra hoc, teneatur talis Iudicentis, qui predicta non obseruauerit, ad restitutionem omnium Damnorum, & Interesse in duplum, damnum Passio.

Vid. add. ad Stat. suplex.

CAP. C. LXXX.

DE EXPEDITA RATIONE IN CERTIS CASIBVS
REDDENDA MERCATORIBVS, ET TRAN-
SEVNTIBVS PER ISTAS PARTES.

CAP. C. LXXXI.

MERCATORIBVS, & Transeuntibus per istas Partes, fiat bonum, & expeditum Ius, vt Nostratibus, cū pro se, quā cōtrā se, tām sup̄ Robarijs, Captionibus, & Restitutionibus, quā etiam sup̄ Contractibus, Vltimis Voluntatibus, & Iudicijs.

An intelligatur de peris
neous ad Mercatū
Dec. cons. 40. col. pe. & li.

ADDITIO, ET CORRECTIO AD CERTA STATUTA

CAP. C. LXXXII.

SUP̄ Stat. sub Rubrica gñrali de Iudicijs, & sub Rubrica speciali de Exequutione Instrumētivbi legitur, Et, si contingat, ibi, ab ip̄s Arbitramētis, intelligantur addita, post illud verbum Arbitramētis, ista verba videlicet, peti, & concedi reuisionem arbitramentorum. Sup̄ Statuto posito sub Rubrica generali de Ferijs, & quod incipit, AD HOC VT NULLVM DVBIVM, tollit Festū sanctorū Felis, & Foranati, quod est die vigesimo sexto Februarij, & lo, eo ip̄s posuit Festum sancti Ioseph, sub die vigesimo Martij. Sup̄ Statuto, quod incipit, OBLATIONES, posito sub Rubrica gñrali de Celebratione, & Veneratione scōrum, & sub Rubrica speciali, de Oblationibus, p̄ festiuitatib⁹, &c. Addūtur Prior, & Fratres Sācti Ambrosij ad nemus, p̄ festo suo, quod ē die primo Iouis, post festū Pasce Resurrectionis, & hoc pro quātitate libras, lxxv. Imperialiū omni anno, iuxta formā Literarū Illustris, quon. Ducis Philippi Marię, registratarū, ad Officiū Prouisionū Cōis Mti. Sup̄ Statuto posito sub Rubrica generali de Arbitris, Arbitramētis, & Cōpromissis, & sub Rubrica speciali, q̄ Arbitramēta nō possint dici iniqua, Statuitur, firma semper manēte dispositione ip̄s Statuti, q̄ vbi petat, & cōcedatur Reuisio aliquorū Arbitramētōrū, q̄ ex forma dicti Statuti nō possunt dici iniqua, & simpliciter cōcedat, nō facta aliqua mētiōe, de infra scriptis Ordinibus, nec Limitatione, respectu cōtentōrū in ip̄s Ordinibus, tunc ip̄s Petens Reuisionem talium Arbitramentorū, teneatur soluere, &

numerare alteri Parti, totū id, in quo condemnatus fuerit in ipsis
 Arbitramētis, occasione Expēsarū Litris, & pro Salario. Itē teneat,
 & debeat deponere penēs Idoneā Personā Partiū confidentē, vel
 Vnius in cōmuniā alterius oēs expēsas faciendas. p ipsa Reui-
 sione, taxādas p Cōmissariū, si Cōmissarius datus sit p Literas. Ali-
 tē p Delegariū, Cui emanabunt Literæ, pro ipsa Reuisione faciē-
 da, vel cōmittenda. Non obstantibus infra scriptis Ordinibus. Ita
 tamē, qd si ipse Petēs Reuisionē obtinuerit, p maiori parte in causa
 dictę Reuisionis, eo casu tale Depositiū restituat ipsi, qd deposuerit.
 Si verō succubuerit, def Parti, cōtra quā perita erit Reuisio, si in tā-
 ra parte cōdemnabitur. Et nihilominus, Cōdēnatio si pro expēsis
 fuerit maior, teneatur etiā ad R esiduum ille Petens Reuisionē.
 Item, qd per ipsum Petentem Reuisionem talium Arbitramētorum,
 deponatur illa quantitas Denariorū, occasione pēnz appolite
 in Compromisso, & Expenfarum in causa Reuisionis faciendā
 rum de quibus inspecta quantitate ipsius pte, & Personarum,
 ac Rei qualitate, quæ videbitur ipsi Delegari, vel ei, cui fa-
 cta fuerit Commissio Reuisionis per Literas.
 Et prædictę Solutiones, & Depositiones fiant, antequā fiat ipsa
 Commissio, per Delegarum, vel per eum, cui per Literas facta fuerit
 Commissio, antequā se intromittat de cognitione ipsius causę.
 A qua Taxatione faciendā, non possit Appellari, Quærelari, nec
 aliter Reclamari, nec de nullitate dici.
 In Reliquis autē, & suis præmissis, seruētur infra scripti Ordines.
 Si verō Literæ concedantur aliter, vel cum Derogationibus Infra-
 scriptorum Ordinum Literæ ipse obseruentur ad litteram. Quo-
 rum Ordinum Tenor talis est, videlicet.
 Circā Requisitiones, quæ sunt de Reuisione Arbitramentorum,
 quæ ex forma Statutorum non possunt dici iniqua, Deliberatione
 vtriusq; Consilij ordinatum est, vt infra, videlicet.
 Quod Petens Reuisionem Talium Arbitramentorum, si Reuisio
 cōcedenda videbitur, primō, & ante omnia teneatur, & debeat sol-
 uere, & numerare, alteri Parti, totum id, in quo condemnatus fue-
 rit in ipsis Arbitramētis, occasione expēsarum Litris, ac p Salario

Item, q̄ Petens, vt supra, teneatur, & debeat deponere penes personam Idoneam partium Confidentem omnes expensas faciendas pro ipsa Reuisione per Dominos de Consilio eligendam, vsq̄ ad illam denariorum quantitatem, de qua ipsis Dominis de Consilio videbitur.

Et pro expensis verisimiliter fiendis in tali causa Reuisionis. Ita tamen, q̄ si Petens Reuisionem obtinuerit pro maiori parte in Causa dictæ Reuisionis, eo casu, tale Depositu restitatur ipsi, qui deposuerit.

Si verò succubuerit, detur Parti, cōtra quam, petita erit Reuizio, si in tanta condemnabitur. Et nihilominus, si Condemnatio pro expensis fuerit maior, teneatur etiam ad residuum ille Petens Reuisionem.

Item, q̄ per ipsum Petentem Reuisionem talium Arbitramentorum, deponatur illa quantitas, occasione penæ appositæ in Compromisso, de qua, inspecta quantitate ipsius penæ, & personarum, ac Rei qualitate, illis videbitur, quibus pro superscripta Reuisione supplicabitur.

Item, q̄ Commissarius, qui dabitur, teneatur ad Instantiam eius, contra quem petita erit Reuizio, nō attenta eius emolegatione tacita, vel expressa, cognoscere, & moderari, si contra eum lesionem contineant ipsa Arbitramenta.

Item, q̄ Commissarius, qui dabitur, ipsa Arbitramenta non moderetur, reperiendo etiam lesionem, quando non excedat sextam Partem.

DE PROROGATIONIBVS, ET SUSPENSIONIBVS.

CAP. C. LXXXIII.

SI contingat aliquam causam, vel Instantiam alicuius Cause, siue Cause principalis, siue Cause Appellationis, vel Appellationum, vel alterius manerici, prorogari, vel suspendi, nō appposito aliquo termino in ipsa Prorogatione,

H ii

Vid. in Nouiss. constitut.
In lib. 2. fol. In titulo
de iud. 5. Et quia.

vel Suspensione, vel etiam . appposito termino , & durante tempore talis Prorogationis, vel Suspensionis labatur tempus limitatum ex forma Statutorum Communis Mediolani, vel Decretorū, aut Iuris ad prosequendam ipsam Causam , q̄ intelligatur tale tempus prorogatum , vel suspensum , vsq; ad tempus ipsius Prorogationis , vel Suspensionis, seu tantum, quantum durabit ipsa Prorogatio, vel Suspendio. Et dictio, A D, posita in Prorogationibus, vel Suspensionibus intelligatur inclusiue, nisi aliter ex earum tenore appareat . Et prædicta in præsentī Statuto comprehensa similiter locum habeant in causis, tam pendentibus, quam futuris.

DE NOVA PRODUCTIO-
NE IURIUM.

CAP. C. LXXXIII.

SI contingat fieri aliquam Productionem Capitulorum, vel quoruncunq; aliorum Iurium in aliqua Causa principali, vel Appellationis, seu Appellationū , siue Causa fuerit Summaria, siue Ordinaria, in ultimo termino à Statutis Communis Mediolani limitato ad faciendas Probationes, vel Iurium Productiones, q̄ talis Productio fieri non possit, nec admittatur, nisi fiat saltem per tres dies viles ante finem dicti ultimi termini.

Et si contingat fieri nouam Productionem ante dictos tres dies viles, isto casu, vel casibus, Pars, contra quam facta fuerit talis Productio, habeat, Ipso Iure, totum residuum temporis termini limitati ex dispositione ipsorum Statutorum à die factæ dictæ Productionis ad probandum, opponendum, & resiliendum, ac infringendum, & ad faciendum quicquid vult contra ipsam Productionem, & eius effectū. Possit etiam Producent, vt supra, in residuo dicti termini suam Productionē coadiuuare, & corroborare per legitimas

Probationes.

Et prædicta nõ habeant locum in Causis Contradictionum
& Cridarum, quæ verterentur coràm Vicario Prouisio-
num Communis Mediolani, nec in Causis Compromisso-
rum, nec Reuisionis Arbitramentorum.

DECLARATIO STATVTI POSITI SVB
RVBRICA GENERALI, IN QVOS, ET
QVAS RES, ET PERSONAS PRO-
HIBENTVR FIERI EXEQVVTIO-
NES, ET SVB RVBRICA SPE-
CIALI DE BESTIIS ARATO-
RIIS, ET VTENSILIBVS,
ET CAETERA. QVOD
STATVTVM INCIPIT
NULLAE BESTIAE
RVSTICORVM.

CAP. C. LXXXV.

DECLARATVR dictum Statutum vbi habetur men-
tio de Bestijs Rusticorum, vt intelligatur tantummodo de
Bestijs Aratorijs.

DE INQVISITIONE FACIENDA CONTRA
ILLOS, QVI TENENT ALIQVID
PERTINENS COMMVNI
MEDIOLANI.

CAP. C. LXXXVI.

POTESTAS Mediolani, à modo, teneatur inquirere
prout melius, & subtilius, & velocius poterit omnes homi-
nes, & singulares personas Ciuitatis, & Ducatus Medio-
lani, & Cõmunia Burgorum, Locorum, & Castellarum, ac
Molendinorum, qui, vel quæ habent, vel habebunt, te-
nent, vel tenebunt aliquid pertinens Cõmuni Mediolani,

H iiii

& qui, vel quæ dare, vel tenere, vel facere aliquid, debent, vel debebunt Communi Mediolani, & tenentur, vel tenebuntur, aliqua occasione, & ipsas singulares Personas, vel Communia, vel Vniuersitates compellere, omnibus iuris remedijs, ad dimittendum, & dandum, & soluendum ipsi Communi omne, & totum id, quod ipsi Communi dimittere, & restituere, dare, & facere tenentur, & tenebuntur, & etiam omnes Personas, & Homines vbicūq; sint dictorum Burgorum, Locorum, & Cassinarum, & Molendinorum, & Vniuersitatum, qui, & quæ tunc temporis, quando debitum fuit scriptum habitabant in eo Burgo, Cassina, vel Molendino, & capere, & robare, & captos detinere, donec satisfecerint partem sibi contingentem, & paruerint ipsis Potestati, & Communi.

Et hoc sub pena librarum centum Imperialium, applicandarum Communi Mediolani,

QVOD DEBITOR, ET CREDITOR
COMMVNIS MEDIOLANI
POSSIT COMPENSARE.

CAP. C. LXXXVII.

SI aliquis fuerit Debitor, & Creditor Communis Mediolani possit compensare, & Ipso iure, Compensatio facta sit vsq; ad concurrentem quantitatem, ac si opposita esset ab homine. Et hoc, non obstante, q; in Condemnatione sit dictum, q; ipsa Condemnatio non possit compensari, & non possit molestari, aliqua occasione, vsq; ad illam quantitatem, quam habere debuerit, per aliquem Iudicentem, vel Officialem, nec per aliquem alium, qui haberet causam a Communi Mediolani.

Et, q; Vicarius Provisionum executioni mandare teneatur, quod Statutum non habeat locum in Creditore ex iure sibi cesso.

DE ANTIANIS PAR
ROCHIARVM.

61

ELIGANTVR Vnus, vel Duo Antiani Parrochiarum
Ciuitatis Mediolani, & Suburbiorum per Parrochianos,
seu illos de Parrochia, secundum exigentiam necessitatis
ipsius Parrochie, seu Vicinantię, qui incumbere habeant
necessitatibus ipsius Vicinantię, seu Parrochie, & facta,
de eis electione, teneantur scribi facere ad Officium Pro
uisionum Communis Mediolani, & ad Officium Statuto
rum sine aliqua solutione.

Et teneantur dicti Antiani taliter electi vt supra, indicare
Iudici, & eius familię debentes, & eorum bona in eorum
Parrochia consistentia, & facere in omnibus, & per omnia
singulariter, & debite referendo, prout facere tenentur
Consules Locorum Burgorū, & Terrarum Ducatus Me
diolani ex forma Statutorum Ciuium. Nec possint An
tiani capi pro aliquo debito Vicinantię suę.

QVOD FIDEIVBENS, VEL OBLIGA
TVS AD FIDEIVBEN
DVM TENEATVR
SE OBLIGARE
INSOLIDVM.

De fideiuf, ex honerati, sus
pra lib. 6^a, fol.

FIDEIVBENS pro alio, vel Obligatus pro alio ad fide
iubendum, siue talis Fideiussio præstetur ex dispositione
Iuris Municipalis, vel ex Contractu, vel quasi, vel ex vlti
ma voluntate, vel aliter teneatur se insolidum, & omnia bo
na sua, & tanquā principalem obligare.
Item, q^d Beneficium Excusationis in Ciuitate, & Ducatu Me
diolani, & in alijs Locis suppositis Statutis Communis
Mediolani locum non habeat.

CAP. CLXXXIX.

Ista Exceptio ē de Apicib.
luns, nec pcedit quādo
proceditur sola facti, ver
itate, & quando existat
Debitorem notorie non
esse solvendo, Dec. 5°. 27
col. pe. in fi. c. pi. decis.
54. vbi alios allegat.

DE PEREMPTORIO AD AVDIENDVM SENTENTIAM.

CAP. C. LXXXX.

STATVITVR, Volens emanare Peremptorium prin
cipali, vel eius Procuratori absentī, vel absentibus, qui ex
forma Statutorum Mediolani possit in Ciuitate, & Ducatu
Mediolani conueniri, q̄ ipso volente, transmittere Perem
ptorium, vel eius Procuratores ad Causas, iurāte se igno
rare vbi moram trahant, peremptorie Citandus, vel Cidā
di, q̄ tunc, etiam eo casu, sufficiat transmittere ipsum Perē
ptorium secundum formam Statuti secundi, Rubricę ge
neralis de Citationibus, & alijs &c.

Vide Statu. Civile in vo
lumine. p^o. folio,

Quod incipit, Q̄ QVILIBET CIVITATIS, ET DV
CATVS MEDIOLANI, & seruata forma illis Statuti,

DE INSTANTIA CAUSSAE LITERARVM DUCALIVM.

CAP. C. LXXXXI.

INSTANTIA Causse Literarum Ducalium incipiat à
die legitimę praesentationis ipsarum Literarum Ducalium
coram Ordinario delegato, vel subdelegato, & deinde se
quantur termini limitati ex forma Statutorum.

DE RELATIONIBVS FACIENDIS PER SERVITORES.

CAP. C. LXXXXII.

RELATIONES faciendae per Seruitores, tam de Ci
tationibus, quā aliter, etiā de Peremptorijs, fieri possint,
& valeant infra dies quinq; post terminum comparendi,
vbi adsit Terminus, vel essendi ad Causam.

Quae tamen Relationes possint, & valeant poni ante, vel in
termino comparendi, vel aliud faciendi.

Relationes verë eorū, quæ non habebunt terminum comparendi, nec aliud faciendi, corā Iudice, fiant infra triduum, respectu eorū, quæ fiunt in Ciuitate, vel intra Corpora Sanctorum Mediolani, & infra quinque dies, respectu eorū, quæ fiunt in Ducatu Mediolani, vel in Terris suppositis.

DE VIGILIIS BEATÆ VIRGINIS MARIAE.

CAP. C. LXXXXIII.

IN Vigilijs Beatæ Virginis Mariæ Ius non reddatur, non habito respectu ad numerum dierum appositum in Statuto de Ferijs.

DE PUBLICATIONE TESTIVM
IN CAVSSIS SUMMARIIS.

CAP. C. LXXXXIIII.

TESTES, & Processus recipiendi, & faciendi in Causis Summarijs, Ipso Iure, sint publicati finitis dilationibus datis, vel pro datis habitis, ex forma Statutorum, vel à Iudice datis, vel Abbreuiatis.

DE POENA NEGANTIS PRO-
PRIAM SCRIPTURAM.

CAP. C. LXXXXV.

SI quis in Iudicio Interrogatus, an scripserit, vel subscripserit, vel scribi, vel subscribi fecerit aliquam scripturam, & negauerit, & contrarium probatum, vel ostensum fuerit, ipso Iure cadat in poenam dupli quantitatis, vel æstimationis Rei, vel Iuris, in dicta scriptura comprehensi, sub poena Iudici, qui prædicta non obseruauerit librarum viginti, quinq; Imperialium, quæ poena in totum applicetur Partici, contra quam negata fuerit dicta scriptura.

Et ubi interrogatus ad terminum Satutum per Iudicem non responderit clarè, habeatur, Ipso Iure, pro confesso

Quomodo Interroga. &
videatur vol. 1. fol.

in eo. quod erit in maius præiudicium non respondentis, vel obsecrè respondentis.

Idem habeat locum, vt habeatur pro Confesso, & Pronunciato, vt supra in alijs Interrogationibus, in quibus, de lure Interrogatus respondere tenetur, nisi aliter repertiatur prouisum per Statuta, vel Decreta.

Quæ dicatur Mera Interloq^a. Ea. fel. in rubr. de re iud. & q^o terminetur ex eisdem actis, & quando non grauet. 25^a. 182. in prin.

DE APPELLATIONE INTERLOQVVTORIA.

CAP. C. LXXXXXVI.

APPELLANS à mera Interloquutoria, à qua, de lure, vel ex forma Statutorij Cōmunis Mediolani possit appellari, teneatur infra quattuor dies proximè sequuturos, post ipsam interloquutoriam, ipsam Appellationem interponere, & infra duos dies vtiles proximè sequuturos post ipsos quattuor dies, teneatur ipsam Appellationem Cōmitti facere Partium Confidenti, vel vnus in Contumaciam alterius, per aliquem Iudicentem videndam, & decidendam infra dies viginti, à die Commissionis exclusiue, facto prius Deposito, ante ipsam Cōmissionem de libris sex Imperialium penes Campforem, quæ cedant, Lucro Aduersario, in casu quo, Appellans succubuerit in causâ dictæ Appellationis, & vbi prædicta non obseruauerit, Appellans intelligatur renunciasse dictæ Appellationi, & vbi dicta Interloquutoria lata fuerit in aliqua Causâ, Instantia ipsius Causæ, & Tempora probatoria, stent in suspensio.

DE SOLVTIONE FACIENDA HOSPITIBVS, VEL DEPOSITARIIS PRO CASTODIA, ET PASTVRA BESTIARVM.

CAP. C. LXXXXXVII.

SI aliquis Hospes, vel alius Depositarius Ciuitatis, & Ducatus Mediolani, vel Terrarum suppositarum Statutis

Communis Mediolani habet, vel habebit penes se aliquas Bestias derobatas contestatas, vel in Depositum, habere, & consequi possit, & valeat pro Custodia, & Pastura earum, ut infra, & non vltra, sub poena Soldorum decem Imperialium, pro quolibet Imperiali, quem plus acceperit, scilicet.

Pro qualibet Bestia Grossa, ad computum soldorum quatuor Imperialium, excepto Equo, vel Equa, pro quo, vel qua possit accipere soldos quinque Imperialium pro quolibet Die, & Nocte, & pro qualibet Bestia minuta accipere possit tantummodo Soldum vnum, & Denarios sex Imperialium, quolibet Die, & Nocte, & teneatur eas Bestias Custodire, & Pasturare pro dicta Solutione.

Salvo si deposita fuerit Vaccha à lacte sine vitulo, pro Pastura nihil accipere possit, sed tantummodo lac accipere, & habere possit loco pasturæ, hoc tamen intellecto, quod ipse Hospes, vel Depositarius non possit operari dictas Bestias, sub poena Soldorum viginti Imperialium pro quolibet die, & qualibet Bestia.

Et hoc vltra Damnum datum in dicta Bestia, quod solvere teneatur, quæ poena applicetur in totum Patrono dictarum Bestiarum.

QVOD DENVNCIANTES, ET FACIENTES
OBLATIONES TENEANTVR
ELIGERE HABITACVLVM.

Vbi debeant fieri, vol. 1.
fol. 10.

CAP. C. LX XXXVIII.

QUALIBET non habitans in Ciuitate Mediolani, nec intra Redefossa eiusdem, qui facit alicui, vel aliquibus Habitantibus in Ciuitate Mediolani, vel Suburbij, Denuncias, seu etiam Oblationes extra Iudiciales, teneatur in Instrumento ipsius Denunciar, seu Oblationis, eligere habitaculum in ipsa Ciuitate Mediolani nominando Domum,

& cuius Parochia sit ipsa Domus, ubi fieri possint Respon-
siones, Requisitiones, Citationes, Contradictiones, &
alia, quae fieri voluerint circa praedicta, & quodlibet praedi-
ctorum per Denunciatum, vel oblatum, vel quamlibet aliam
tertiam personam Denuncianti, occasione eorum, quae
continebuntur in Denuncia, vel Oblatione, & abinde de-
pendentium.

DE HIS, QUIBUS LICITUM
EST IURARE PRO
CREDITIS.

CAP. C. LXXXIX.

QUONIAM aliqui Habentes facultatem ex forma
Statutorum, vel Ordinum, vel Literarum iurandi contra
Debitores usque ad certas summas, ita, quod stari debeat iura-
mento suo, vel etiam cum libris suis, vel vno Teste, possent
abuti tali facultate contra rectam mentem Statuentium,
& illorum, qui talem Facultatem concesserunt.

Statuitur, quod tales iurare Possentes, & Iurantes, praestito se-
mel tali iuramento, non possint, nec sibi, nec Factoribus,
nec Famulis suis liceat amplius uti ipsa facultate iurandi,
contra illum, vel illos, contra quem, seu quos iuratum fuisse
set pro quibuscumque partitis, à Die praestiti talis iuramen-
ti retrò causaris.

Sed iuramentum ipsum operetur illa vice tantum pro par-
titis abinde retrò, pro summa tantummodo pro qua licitum
fuerit iurare, ex forma Statutorum, vel Ordinum, aut Pri-
uilegiorum, vel Literarum, ut supra.

Saluo tamen iure ipsi praetento Creditori verificandi aliter
quam per iuramentum, residuum Crediti sui à quantitate,
pro qua iurare potuit supra.

Saluo, quod iuramentum interesse non comprehendatur in
praesenti Statuto.

QVOD NON CONCEDATVR ALIQVOD
RELAXETVR DE REBVS SEQUESTRA-
TIS, NISI CONSTET DE CREDITO.

CAP. CC.

AD tollendum Abusus, qui in dies fiut, Statuitur, quod aliquis Iudicens non possit, nec valeat, nec debeat de rebus sequestratis cōcedere aliquod Relaxetur, nec Præceptū relaxādi alicui, qui Sequestrum fieri fecerit, licet præteriti sint quindecim dies, & nulla pēdente Cōtradictione, nisi saltem per summarias informationes, parte vocata, cōstet de Credito, vel Iure illius, qui sequestrari fecerit. Cuius vigore possit ipsum Relaxetur, vel Præceptum cōcedi.

DE TERMINO PROBANDI
CONTRA EXEQVVTIONEM
INFRASCRITORVM.

CAP. CC. I.

STATVITVR si per apparentem, primafacie, Debitorem, vel eius heredes, aut legitimum eius nomine Procuratorem, contra impetratas Exequutiones, aut impetrata Sequestra, Contradictionem, vel Contradictiones fieri cōtigerit, productio, per Creditorem, vel Verificatos, vel apparentes I heredes Instrumento, seu Chirographo verificato, & non præscripto, præfixus, Ipso Iure, esse intelligatur Debitori terminus dierum quindecim vtilium, probādi, & probatum habendi, quocunq; probationum genere, quicquid contra Instrumenta, & Chirographa ipsa velit.

Ipsoq; Termino præterito, nec solutione probata, aut quare ad ipsam nō teneatur Solutionem, iuris omnibus remedijs, excepta personali detentione, vbi alias de Iure capi nō posset, Debitorem apparentem cogi debere, omni prorsus exceptione postposita, etiam Statuto de Sapientibus dandis, nec de Compromisso faciēdo non obstante, & absq; alia

Vid, etiam Statutum, si quis prima facie, qd est in primo vol, fol. 15

si d si apparenstem
in tir de Indijis in l. ande

Contradictio fieri, Infra biduum vtile, vt sup, vol, primo fol. si quis. Productio fieri. Infra. 8. dies vt sup, vol. 1. fol. Quolibet die ad fi. Ex est necessaria ad hoc, vt curat eps. secundū Bar, in l. Inlicitus. ff. de pos.

Monitione, vel Censura ad ipsi satisfaciendum Creditori. Quod si de parte Solutionis, aut non debendę partis eiusdę per legitimam Causam sit probatum, ad reliquam debitor Partem Crediti persoluendam, compellatur.

Et, vt omnino Calumniantium dolis, toto conatu, occurratur, Si satisfacto creditore, infra triginta dies vtilis a Die Solutionis connumerandos, indebitę exactam a se pecuni- am, vel Rem, Debitor, seu indebitum soluissę probauerit, quę tamen Probatio, breui termino nequaquam obstante, admissa, Ipso Iure, censeatur ad duplum Debitori eius, quod indebitę exactum constiterit restituendum.

Statuitur Creditorę ipsum irremissibiliter compelli si in eius personam Creditum, aut alium pro eo causatum sit, aliter ad exactum indebitę dumtaxat retrodandum, nisi appare- at ipsum sciuisse tale debitum fuisse solutum, quo casu, ad duplum retrodandum teneatur, vt supra.

Et vterius declaratur etiam per huiusmodi Statuti Proui- sionem, non excludi, vel aliquo modo immutari ea remedia, quibus, ex aliqua lege Municipali, vel aliter celerius Cre- ditoribus, vel Quibuscumque spectat consultum sit, vel consuli possit pro executione facienda.

Ita tamen, qđ Forenses non suppositi Iurisdictioni eius Iudi- cis, coram quo attemptari velit huius Statuti Beneficium gaudere nō possint Beneficio huius Statuti, nisi ante om- nia, Parte, contra quam velit obtineri executio, legitimę citata, per talem Forensē non suppositum, renunciatur Priuilegio fori, & ipse se subiciat Iurisdictioni ipsius Iudici- centis, & idoneum præstet Fideiussorem eidem Iudici sub- iectum, qui cōstituat se principalem Debitorem de resti- tuenda omni quantitate, de qua supra, vnā cum omnibus expensis, casu quo apparuerit cū indebitę exegisse, vt supra. Ita tamen, qđ si quis, etiam elapso termino dictorum quindecim dierum vtilium, voluerit deferre Iusiurandum alteri Parti, id

Parti, id facere possit, & valeat, prout etiam facere potest ex forma alterius Statuti de Iureiurando, lapsu dicti termini non obstante.

Seruata forma Statuti ipsius de Iureiurando,

Si verò in Terminò aliquid sit productum, tunc circa Consilium Sapientis dandum, vel non dandum, seruetur forma dicti Statuti allegati, vt supra. Quod incipit, Si QVIS PRIMA FACIE.

Vide supra in vo.p^a.fo.

DE COMPUTATIONE DIERVM VTILIVM.

CAP. CC. II.

IN Caussis, vbi de Iure, vel ex Forma Statutorum, vel Decretorum, vel Ordinum Mediolani, vel ex forma Cōmissorum procedi potest quolibet die Feriato, & non Feriato, seu Ferijs non obstantibus, seu non attentis, Dies vnaqueq; sit utilis, & singula Dies, pro utili Die numeretur, exceptis tamē Ferijs introductis in honorem Dei, vel Sanctorum, iuxta formam Statutorum Cōmunis Mediolani, quæ non numerentur in diebus vtilibus.

Er in alijs Caussis, vbi semel, tantum, in Die, redditur Ius, duo Dies, qui non sint feriat in honorem Dei, vel Sanctorum, pro vna Die utili, numerentur. In alijs verò Caussis summarijs, vbi ex forma Statutorum, vel Ordinum, vt supra Ius reddi debet in manè tantum, vbi non protestatur de nō causando per Partes, vel alteram earum. Si ante protestationem de non causando, aliqui Dies in Ferijs decursi fuerint, ipsi decursi numerentur pro media Die utili, vsq; ad Diem Protestationis, de non causando, exclusiue.

AD TOLLENDVM CERTAS ABVSIONES, ET SVPLANTATIONES.

CAP. CC. III.

DECLARATVR, quòd si contingat in Præceptis,

Denuncijs, Citationibus, & Alijs Actis à Iudice, Arbitro, vel Arbitratore, aut Delegato, vel Consultore, aut Commissario signandis, poni verba, firmo remanente præsentis Præcepto, vel equipollentia verba, seu contineat aliquam Reiectionem, vel non Admissionem, quæ ipsa talia verba, pro non appositis, immodoreiectis, habeantur, nisi de talibus verbis Iudex, Arbitrator, vel Arbitrator, vel, ut supra, in eius Signatura mentionem de eis fecerit.

DECLARATIONES QVORVNDAM STATVTORVM.

DE REVOCATIONE STATVTI QVARTI,
RVBRICÆ GENERALIS, DE CITATIO-
NIBVS, ET ALIIS, ET GAETERA, QVOD
INCIPIT SI DE CAETERO
CONTIGERIT.

CAP. CCIII.

STATVTVM quantum Rubricæ generalis de Citationibus, quod incipit, SI DE CAETERO CONTIGERIT, & contenta in eo habeantur pro abditis, & annullatis, & super secundo Statuto dictæ Rubricæ, quod incipit, QVOD QVILIBET CIVITATIS, addantur, & pro additis habeantur, post illa verba, ubi religitur debito publico, vel privato, hæc verba, videlicet, vel Actione merè reali, vel mixta.

Vide in p^o. uol. fol.

Vide ubi supra uol. fol.

Item, licet Statutum positum in Volumine Statutorum, sub Rubricâ generali de Iudicijs, & sub Rubricâ speciali, quod Exceptiones sint saluæ in fine litis, seu de eodē, quod incipit CAUSSAE AVTEM, QVAE DE SVI NATVRA, VEL EX FORMA STATVTORVM, &c. ubi legitur, ET OMNES DIES INTELLIGANTVR VTILES.

Vide in p^o. vol. fol.

fit clarum etiam mediantibus alijs Statutis tamen pro clariori intelligētia Statuitur, q̄ quando semel tantum in Die Ius redditur, duo Dies cōputentur pro vno Die vtili, exceptis Causis comprehēsis in Statuto, quod incipit **DOMINVS POTESTAS, ET QVILIBET EXERCENS IVRISDICTIONEM, &c.** & Causis Cridarū quę fiunt pro bonis immobilibus vendēdis, & Causis Cōpromissorū, in qbus, qualibet Dies habeat pro Die vtili integra, exceptis Ferijs introductis in honorē Dei, & Sanctorum,

Item Statuitur pro declaratione Statuti, positi sub Rubrica generali de Iudicijs, & sub Rubrica speciali de Summaria Ratione facienda, in certis Casibus, quod incipit, **DOMINVS POTESTAS**, vbi legitur **ALIMENTO RVM**, intelligatur de Alimentis pręsenribus, & futuris, vbi vero in Statuto posito sub Rubrica gñrali de Dilationibus, & Ferijs, quod incipit **TEMPORIBVS FERIA RVM**, vbi fit mētio de Alimentis, intelligat de pręteritis.

Vide in p. vol. fol. 102 de e.

Vide ubi supra vol. fol. 76

Item pro declaratione Statuti positi sub Rubrica generali de Iudicijs, & sub Rubrica speciali de Exequutione Instrumenti, & Scripti, quod incipit, **SI QVIS PRIMA FACIE**, vbi legitur, **ET FACTO DICTO COMPROMISSO, ET PER ARBITRVM, VEL ARBITRATOREM, SEV ARBITROS, ET ARBITRATORES, ACCEPTATO, QVOD ACCEPTARI DEBEAT INFRA QVATTVOR DIES CONTINVOS, POST FACTVM COMPROMISSVM, &c.** Ad minuendum Lites, & expensas Litium, ac Dispēdia, Statuitur, q̄ facto Compromisso, Ipso Iure, intelligatur acceptatum, iuxta formā Statuti positi sub Rubrica generali, de Arbitris Arbitramētis, & Compromissis, & sub Rubrica speciali de Temporibus Instantiæ Compromissi.

Vide in p. vol. fo. 15

in vo. 11. ag.
Item ad clariorem intelligentiam Statuti, seu Capituli positi sub Rubrica generali de Iudicijs, quod incipit, **ET PRAEDICTA ETIAM HABEANT LOCVM**, &c. declaratur respectu Solutionis soldorum decem Imperialium ipsam solutionem non esse faciendam Notarijs Causarum Civilium Iudicentium, ubi quidem de Iure, Solutio Salarij, esset facienda ipsis Notarijs Causarum Civilium, vt supra, vel Alicui eorum, sed sufficiat Solutio ipsius Salarij, ubi fiat,

**DECLARATIO SUPER STATVTO PRIMO
RUBRICAE DE ARBITRIS.**

CAP. CCV.

11. 11. 11. 11.
DECLARATUR, q^d quando incipitur agere via executiua, videlicet, alia via, quam, via Statuti incipientis. **SI QVIS PRIMA FACIE**, q^d non admitatur Denunciatio Cōpromissi, etiam si Instrumentum non esset iuratum.

Pro declaratione Statuti positi in volumine Statutorum Civilium, sub Rubrica generali de Exequutionibus, & sub Rubrica speciali de Praeceptis exequutorijs, quod incipit,

Vide in p^a. vol. fol. 19

ITEM STATVITVR QVDD IN QVOLIBET PRAECEPTO EXEQVVTORIO REALI, & cetera, & alterius Statuti situati sub Rubrica generali de Seruitoribus, & sub Rubrica speciali de Famulis Dñi Potestatis Mediolani, dādis p^{er} exequutionibus faciēdis, quod incipit. **IN QVOLIBET PRAECEPTO EXEQVVTORIO APPONATVR QVANTITAS FANGIORVM**, &c. Statuitur, q^d disposita in dictis Statutis, intelligantur, & habeant locum tantummodo in praecipis robandi.

Vide ubi supra fol. 18

In alijs vero praecipis exequutorijs, tam realibus, quam personalibus, Iudicens possit concedere numerum Famulorum, prout sibi videbitur expedire, inspecta qualitate

facti, & personarum, qui tamen numerus Famulorum des-
cribatur in praecepto.

Item pro declaratione Statuti positi sub Rubrica generali
de Seruitoribus, & sub Rubrica speciali de poena Serui-
toris, vel Officialis non exigentis Pignora, vel Deposita,
quod incipit, *SI QVIS SERVITOR*, & cetera, ubi
legitur, vel ille, ad cuius Petitionem, ibi ad pignoran-
dum, etiam quilibet eorum insolidum intelligantur ipsa
verba, quo ad ipsum qui fecit derobare, quando pignora
non fuissent descripta secundum formam Statuti, positi
sub dicta Rubrica generali, & sub Rubrica speciali de pi-
gnoribus describendis, coram Iudice, quod incipit, *QVI
LIBET*, *QVI ROBAVERIT*, & cetera, vel quando ille,
ad cuius Petitionem facta fuisset Robaria, vel eius Nun-
cius non notificasset coram Iudice Robariam fuisse factam.

Vide in p^r. vol. fo. 1. c. 1.

Vide ubi supra fol.

Item pro declaratione Statuti, positi sub Rubrica generali
DE ROBATIONIBVS, & cetera, & sub Rubrica
speciali *DE LICITIS, ET CONCESSIS EXEQV-
TIONIBVS*, & cetera, quod incipit, *LICITVM SIT*,
& cetera, Statuitur ipsum Statutum in illa parte, ubi le-
gitur de quo debito steretur proprio Sacramento Locatoris,
vel eius Heredi, usque ad quantitatem librarum quinquaginta
Imperialium, quod ipsa facultas iurandi contra Fictabiles,
non habeat locum nisi contra Fictabiles, qui sunt rurales, la-
borantes proprijs manibus, vel ad suas manus laborari fa-
ciunt, & illos de familia sua declaratur, in eo Statuto, &
in reliquis partibus dictum Statutum firmum remaneat.

Vide ubi supra fol.

Item Statuto, quod incipit, *IN QVOLIBET PRAECE-
PTO SITVATO* sub Rubrica generali de Seruitoribus,
ubi legitur *QVATTVOR* declaratur, quod in Ducatu

Vide ubi supra fol.

Mediolani, pro prima Vice seruetur, q̄ seruandum est ex
forma dicti Statuti in Ciuitate, taliter, q̄ pro prima Vice
non sint ultra duos, computato Seruitore.

ADDITIO STATVTI POSITI SVB RVBRICA
SPECIALI DE LIBELLIS EXHIBITO-
RIIS, SEV PRAEVENTORIIS.

STATVITVR, q̄ disposita in Statuto posito sub dicta
Rubrica, quod incipit, Q̄ NVLLVS IVS DICENS LI-
BELLVM ALIQVEM EXHIBITORIVM, & caetera,
habeat etiam locum in quocunq; Actu iudiciali, vel impe-
dimento, qui, vel quod fiet ante Exequutionem impe-
tratam.

CAP. CC. VI.

CORRECTIO STATVTI DE RE
PATERNA LVENDA.

CAP. CC. VII.

IN Statuto de Re paternaluenda, vbi legitur, qui ven-
diderit, & Communi cum alio, illa dictio, ET, intelligatur,
etiam, & vbi legitur Iure, vel Ratione vtis Dominij
tantum, habeatur pro addito hoc verbum, Pleno, ante
illud verbum, Iure,

DECLARATIO STATVTI DE INTER-
ROGATIONIBVS, ET CAETERA.

CAP. CC. VIII.

AD declarationem Statuti positi sub Rubrica generali
de Interrogationibus, quod incipit, TENEATVR QVL
LIBET PRODVCENS INSTRVMENTVM, VEL
ALIAM SCRIPTVRAM, & caetera, & Quorumcunq;
aliorum Iurium loquentium de Interrogationibus, si quis
velit vti, vel per equipolentia verba,

Statuitur, q̄ Aliquis non possit interrogari si vult vti aliqua Relatione Seruitoris.

Nec etiam quis possit interrogari si vult vti aliquo Instrumento, vel aliqua scriptura, facto, vel facta per alium, vel alios, quam per ipsum Interrogatum.

Nec etiam si vult vti aliquibus Dictis Testium examinatum, rum inter alias personas,

Nec etiam possit produci, nec admitti aliqua Interrogatio si vult vti aliquo Instrumento, vel aliqua scriptura, vel aliquo Actu Iudiciali, nec Dictis Testium, in facto proprio, quando sunt confecta de antiquo, videlicet, ab annis decem retro, à die Interrogationis,

Alioquin quomodo debet
intelligi, vid. Dec. 25. a. 3.
col. 6a.

DE RELATIONIBVS, QVAE FIERI POSSINT
AD INSTANTIAM CITATI, VEL ILLIVS,
CUI PRAECEPTVM FVERIT, ET CAET.

CAP. CC. IX.

RELATIONES Seruitorum possint, & valeant fieri per Seruitores, ac ipsi Seruitores cogantur ad faciendum Relationes ad instantiam illius, qui fuerit Citatus, aut, cui praecceptum fuerit, & cuiuslibet alterius, cuius interesse, etiam Tempore, seu Terminò superinde limitato praeterito, & hoc, infra sex menses, à die Citationis, seu Praecepti, & ponatur in Relatione ipsa, eo casu, ad cuius instantiam fiet talis Relatio, & quo Tempore, & inferatur in ea Relatione tenor Praecepti, seu Citationis, quae Relatio taliter facta, non prolix illi, ad cuius Instantiam, ipsa Citatio facta, vel praecceptum factum fuerit.

DE CONTRADICENTIBVS CRIDIS PRO FL
CTIS LIBELLARIIS TEMPORIS FUTVRI.

CAP. CC. X.

STATVITVR, q̄ si per aliquem, cui praestatur Fictum

I iiii

del. miche. v. 2. ad c. 3. p. 1. ap.
in Summa 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Libellarium super aliqua Proprietate, seu aliquibus Proprietatibus, vel Iure, aut Iuribus pecuniæ, vel aliarum Rerum contradicendum fuerit aliquibus Credis, secundum formam Prouisionis, & Ordinum creditorum super Bonis immobilibus vendendis de aliquibus alijs Bonis sibi obligatis, occasione dicti Ficti Libellarij, Iure Hypothecæ pro ipso Ficto Libellario temporis futuri, quod talis Contradictor, si Emphyteota obligatus ad præstationem dicti Ficti Libellarij, vel ille, qui posuit ad Cridas, aut ille, qui esset Obligatus Bona ad Cridas posita, defendere, aut Alius habens, Ius in Bonis ad Cridas positis, obtulerit cum effectu, durantibus sex mensibus limitatis, & forma ipsius Prouisionis, ad contradicendum Credis, vel infra tres menses, post ipsos sex menses, acquirere ipsum directum Dominium, & Civilem Possessionem Bonorum, super quibus, seu pro quibus, ipsum Fictum Libellariū præstari debuerit, & ipsa Bona, super, seu pro quibus, ipsum Fictum Libellarium præstari debuerit, respectu directi Dominij, & Civilis Possessionis, & Ius dicti Ficti Libellarij, ad computum librarum centum Imperialium, pro quibuscumque libris quattuor Imperialium ipsius Ficti Libellarij, pecuniæ, seu Valoris Rerum, quæ dari deberent pro ipso Ficto Libellario, æstimandi per unum ex Aestimatoribus Comuni Mediolani, Partiū Confidentis, vel unius Partis, in contumaciam alterius, ubi adsit, & duraret Pactum liberandi per Contracambium, vel Contracambium, ubi verò adesset, & duraret Pactum liberandi ad pecunias, ipse Contradictor cogatur vendere ipsi Ponenti, pro illo precio, pro quo, ipse Emphyteota poterat se liberare, quo in casu, Saluum sit Ius, ipsi Emphyteotæ luendi ab eo Emptore, prout poterat à Venditore, quo, ultimo casu, ipse Vêditor teneatur tantum promittere pro suo Dato, & Fædore tantum, declaratio in Statuto de Re Paterna lucenda, Si verò non adesset Pactum, vel esset extinctum, ad computum

librarū centū Imperialium, pro quibuslibet libris tribus, & soldis decē Imperialiū ipsius Ficti Libellarij, seu Valoris, vt supra, teneatur ipse CōtradiCTOR, aut Bona ipsa, vt supra, & lus dicti Ficti Libellarij, dicto precio vendere, in Forma Cōmuni, & Iuris, ipsi Volenti emere, nisi alias, ipsum DireCTOR legitiME esset phibitū alienari, aut renūciare ipsi Cōtradictioni, & Bona ad Cridas posita, liberare ab eo Ficto Libellario rēporis tunc futuri, in Electione illius CōtradiCTORIS, quam electionem, ipse ContradiCTOR teneatur facere, & intīmare ipsi OfferCTi velle emere, vt supra, infra dies triginta, post Oblationē, & Requisitionē ipsius emere OfferCTis, dūmodo fuerit Laycus, & Suppositus Statutis Cōmunis M^{ri}. Aliter, dictę ContradiCTIONi, Ipso Iure, intelligat renūciatū fuisse, & Bona ad Cridas posita, Ipso Iure, intelligatū liberata, à contentis in ea ContradiCTIONe, respectu ipsius Ficti Libellarij, temporis tunc futuri, tantum, Hoc intellecto, q̄ vbi ipsa Electio fiat, & intīmetur, vt supra, Ipse, qui obtulerit velle emere, cogatur per omnia Iuris remedia, etiam per personalem detentionem, ad emēdum, & ipsum Precium soluendum, Saluò, si ostenderet ipsa Bona esse prohibita alienari, vt supra, & hoc Statutum etiam obseruetur in Caussis, & Causibus pendentibus.

DE INSTRUMENTIS DOTALIBVS, VLTIMIS
VOLVNTATIBVS, ET CERTIS DONA
TIONIBVS RVBRICANDIS.

CAP. CC. XI.

STATVITVR. q̄ illę Rubricę, quę ordinatę fuerunt fieri, ex forma Ducalis Decreti editi Anno, M. cccc. lxxxv. die, xxviii. Aprilis, de Instrumentis Dotalibus, & Protectionibus Rerū Parafrenaliū, Donationibus, Testamētis, & Vltimis voluntatibus, licet reperiantur non factę in

De Testi. registrat. et si q̄
cōmest cōm P^{ri}, supra,
fol. cap. & in
Constit. lib. 1. fo.

De Testi. registrat. et si q̄
cōmest cōm P^{ri}, supra,
fol. cap. & in
Constit. lib. 1. fo.

termino limitato, ex forma ipsius Decreti, respectu Instru-
mentorum, quæ fuerint rogata, à die publicationis præsen-
tiū Statutorū retro, profint, ac effectū sortiuntur, perinde,
& ac si factæ fuissent in eotermi-
no, dummodo ipse Rubrica
fiant infra tres mēses, im-
mediatē sequuturos diem Pu-
blicationis horū Statutorū.
Quodq; Rubricæ ipsæ faciē-
dę de Vltimis volūtatibus, &
Donationibus, q̄ ex Forma
ipsius Decreti fieri debebāt,
possint fieri quocūq; tēpore,
ad instantiā illorū, quorū inter-
erit, etiā eotermi-
no limita-
ro, ex forma dicti Decreti, elapso, ne Exequutiones, q̄ factę
fuerint de vltima Volūtate, vel Donatione, nullę reddant.
Et, q̄ ipsa Rubrica, etiā possit fieri, sine aliqua solutione, ad
Officiū Abbatum Collegij Notariorū Mediolani, quod-
q; vbi in eo Decreto sit mentio de Vltimis voluntatibus,
intelligatur de vltimis voluntatibus non reuocatis.

DE AGRIMENSORIBVS, ET
EORVM MERCEDE.

CAP. CC. XII.

De Salario Aestimatoriū
vol. p. fo. cap.

AGRIMENSORES, & Liuellatores aquarū nō pos-
sint pro suo Salario, seu Mercede, & Famulo, si Famulum
habuerint, habere vltra Librā vnā, & soldos duodecim,
Imperialiū, singulo die, quo iuerint, steterint, & redierint,
pro mensurando, & liuellando, vltra expensas cibarias,

QVOD ADHIBEATVR FIDES CHRISTI
NOMINE SENTENTIAE,

CAP. CC. XIII.

REPERITVR Christi nomine, cuiuslibet Sententię
subscripto per Notarium, qui rogatus fuerit Sententiā
huiusmodi, vel per habentem auctoritatem eam explen-
di, fides adhibeatur, quemadmodū si in Authentica Forma
redacta fuisset, modo alias opponi possit, quemadmodum

Autentice, qui Notarius teneatur illud subscribere, & non possit plus accipere, prout accipere posset, pro subscriptione Autentice.

QVDD QVAELIBET CITATIONES TRANSMITTI POSSINT, ET EARVM RELATIONES FIERI IN TEMPORE SUSPENSO, VEL FERIATO.

CAP. CC. XIII.

AD tollendum omne dubium circa transmissiones Citationum, & earum Relationum, Statuitur, q. quaelibet Citationes, earumq. Relationes, transmitti, & fieri possint, & valeant in tempore feriato, vel suspenso, cum termino comprehendendi, vel aliquid faciendi in tempore Iuridico, vel non suspenso.

Quid de Iure Cōstitam in C. q. in Relatione, Balz. in l. in minorib. ff. quæro de tal. C. in gl. cau. in integrum resti. non sit necess.

QVDD CONSTITVTIONES FACTÆ CONTRA HÆRETICAM PRAUITATEM, OBSERVENTVR.

CAP. CC. XV.

STATVTA, & Constitutiones factæ contra hæreticam PRAUITATEM, quæ obseruari debent, & de quibus fit mentio in Statutis Communis Mediolani, quorum tenores registrati sunt ad Officiū Statutorum Communis Mediolani, obseruentur.

ORDINES RERVM CIVILIVM, TAXATIONES SOLVTIONVM NOTARIORVM, IVSDECENTIVM, ET OFFICIALIVM, COMMVNIS MEDIOLANI.

CAP. CC. XVI.

NOTARII Banci Causarum Civilium Mediolani, per se, suosq. Coadiutores, non possint accipere in eorum

Actibus, & Scripturis, per eos, vel aliquem eorum, recipiendis, scribendis, extrahendis, exemplandis, pro Precijs, seu Mercedibus, nisi, vt infra, singula singulis congruè referendo, sub pœna dupli eius, quod vltra Limitationes infra scriptas, exegerint, quæ pœna applicetur Communi Mediolani pro medietate, & pro altera medietate Accusatori, Teneanturq; etiam ipsi Notarii, sine aliqua exceptione, subscribere omnia præcepta, & alios cuiuscunq; generis Actus, posteaquàm per Iudicem signati fuerint, sub pœna quartæ estimationis eius, quod continetur in præcepto, vel Actu, Parti applicanda, habita tamen prius solutione, vel ea solutione oblata effectualiter, iuxta Limitationem, vt infra, factam.

Item, q; Notarii ipsi, non possint accipere, nisi vnum Salarium, quando cõtingit dari Adiunctum, in aliqua Causa, scilicet, tantum, quantum acciperent, Adiuncto nõ dato. Teneanturq; in quibuscunq; Incantibus, ab hodie in antea faciendis, lurare in manibus Prefectorum rei pecuniarie, siue Magistrorum Intratarum Ducalium, qui Incantum deliberabunt, q; Limitationem, & Taxationem, vt infra, seruabunt. Quodq; contra eos, si non seruauerint, credatur Accusatori, seu Denunciati, vel Parti, cum Iuramento, & vno Teste fide digno, nisi Notarius probauerit in contrarium.

Et Abbates Collegij Notariorum Mediolani habeant Ius, & Facultatem cogendi, & puniendi dictos Notarios, & Coadiutores, pro contrafactione facièda huius Limitationis, seu Taxationis, non obstãte aliqua in contrarium Ordinatione, aut Inhibitione, quæ pro reuocata habeatur. Sitamè Pars grauata, veller adire alios Officiales, sit in ipsi⁹ Facultate, si dẽq; Abbates, vel alius à parte, pro eips volũtate ad eundus, facultatem habeant puniendi, & corrigendi.

Notarium, seu Notarios Banci Capitanei Iustitiæ Mediolani, & alios, in sequenti Capitulo, seu Statuto, comprehensos, pro Contrafactionibus Ordinum Limitationum, & Taxationum, vt infra, seruandorum.

Solutiones autem faciendæ pro Actis, Processibus, & scripturis, ac Copijs explendis, seu faciendis per Notarios Palatii, tam Causarum Ciuiilium, quàm aliorum Notariorum dicti Palatii Coadiutorumq; suorum, & etiam aliorum, quorumcunq; Notariorum Iudicentium, Vicariorum generalium, & Commissariorum, & Delegatorum, sunt istę, videlicet.

In primis, q; prædicti Notarij Causarum Ciuiilium, non possint accipere pro Signatura alicuius Præcepti, cuiuscunq; generis, & manerici, vltra Denarios quattuordecim Imperialium, etiam, si in eis Præceptis fiat Narratiua, & seu Mentio de aliquibus Processibus, seu Instrumentis, qui non essent expleti, sub pœna quadrupli eius, quod exigeretur indebitę, applicanda Communi Mediolani.

Item, q; prædicti Notarij Causarum Ciuiilium, suisq; Coadiutores, tam in præsentii Ciuitate Mediolani, quàm eius Ducatu, vbi ius redditur, non possint accipere vltra Sol dum vnum, & denarios sex Imperialium, pro aliqua Ordinatione, Reiectione, vel Admissione, vel non Admissione, Reuocatione, Moderatione, vel alio quocunq; Actu principali, vel Accessorio, etiam, si haberet vim Interlocutorię, quę fieri contigerit, tam coniunctim, quàm diuisim per aliquem Iudicentem, tam Ordinarium, quam Delegatũ, aut Cõsultorem, vel Aliquem, vel Aliquos eorũ, in quibuscunq; Causis coràm eis, vel aliquo ex eis vertentibus. Similiterq; accipere non possint de aliqua quacunq; firmatione cuiuscunq; Præcepti, seu Sequestri, quę fieri

contigerit, ex quacunq; Caussa, etiam, si Plures nominati sint Rei, & Actores, nisi soldum vnum, & Denarios sex, pro qualibet Firmatione, in quibus Actibus non comoretur Sententia Diffinitiva, nec comprehendantur Termini essendi ad Caussas, nec dandi Confidentes, nec deliberandi super Mandatis, pro quibus Limitationes infra scriptæ, seruentur, & sub pena vt supra.

Item, q; ipsi Notarii teneantur, & obligati sint dare, seu dari facere Copiam quorumlibet Actuum per memoriam factorum, seu ipsarum memoriarum, quæ fieri, & scribi contigerint coram quolibet Iudicante, vel, vt supra, siue sint portati, siue portatæ extensæ, siue non.

Et quod pro talibus Memoriis, seu Actibus accipere possint solummodo denarios Scripturæ, seu Solutionem pro ipsa scriptura tantum.

Item, q; Notarii tam Caussarum Civilium, quàm Criminalium Mediolani, vel eius Ducatus, non possint accipere pro aliqua Dilatione, vel aliquo termino, Statuta, seu Statuto ad probandum, & etiam pro Productione aliquorum Capitulorum probè producendorum, nisi Soldum vnum, & Denarios sex Imperialium, & non plus.

Item, q; nō possint accipere pro aliquo Relaxo reali, vel Personali, plusquam Soldos quattuor Imperialiū, etiā si Relaxetur fieret de pluribus rebus, aut Personis relaxandis.

Item, q; non possint accipere pro aliquibus Testibus, qui examinarentur ad aliquas summarias Informationes faciendas, nisi soldos duos Imperialium pro quolibet Teste recipiendo.

Et, q; teneantur ipsos Testes explere, & dare Partib⁹, seu alteri

earum requirentibus in forma fidem faciente, eis soluentibus scripturam tantum, & non ultra, vt supra,

Item, q; non possint accipere pro quolibet Præcepto ad describendum, seu Descriptionem faciendum de aliquibus Bonis mobilibus cuiuscunq; quantitatis, & estimationis existant, pro subscriptione ipsius Præcepti, nec Emolumento ipsarum descriptionum nisi soldos octo Imperialium in totum, parte soluente Notario, seu Coadiutori, qui ad prædictam Descriptionem accesserit, Si steterit per totam diem, soldos sexdecim, & si pro Parte, soldos octo Imperialium, & non plus, Pro extrahendo verò ipsam Descriptionem in publicam formam, solvatur scriptura duplicata tantum.

Item, q; de Dationibus in solutum, seu venditionibus, quæ fieri contigerint per aliquem Iudicentem, tam Delegatum, quàm non Ciuitatis, vel Ducatus Mediolani, ac Terrarum, vbi vigent Statuta Mediolani, rogari possint Instrumenta per quoscunq; Notarios de Collegio Notariorum Mediolani. Et prædicti Notarii dicti Banci Caussarum Ciuium habeant, & habere debeant pro singulis Dationibus in solutum, seu Venditionibus pro sua honorantia soldos octo Imperialium pro singulo Dato in solutum, seu Venditione cuiusvis Quantitatis existat, & non ultra,

Item, q; non possint accipere de qualibet Comparitione, & Requisitione cuiusvis maneriei, nisi soldum vnum, & de notariis sex Imperialium,

Pro insinatura verò cuiuslibet Actus extrensi, nihil solvatur,

Item, q; prædicti Notarii non possint accipere ultra soldos octo Imperialium, pro qualibet estimatione Bonorum,

mobiliū , seu immobiliū , cuiusuis quantitatis , existat ,
quę fiat per aliquem , vel aliquos ex Aestimatores Com-
munis Mediolani , vel alias personas ad id electas .

Et hæc omnia , sub poena quadrupli , & priuationis Notarię ,
illius , qui contrafecerit cum omni suo æmolumento .

Item , q̃ Incantatores , & Socij , suiq; Coadiutores non pos-
sint aliquid petere , nec cōsequi pro Clauibus pro queren-
dis scripturis , cuiusuis generis sint , etiam elapso tempore
sui Incantus ,

Item , q̃ Incantatores ipsarum Caussarum , nec eorum Coad-
iutores non possint vltra soldum vnum Imperialium ali-
quid accipere pro Andatis faciendis , siue ad Camerā Do-
mini Vicarij , vel aliorum Iudicentium , vel subius Colle-
gium , vel alibi ad aliquos Iudicentes , vel Commissarios ,
siue Ordinarios , vel aliter pro aliquo Actu faciendo , vel
ostendendo , sed eis sufficiat habere Limitationem supra-
dictam pro Actibus , vltra ipsum soldum .

Item , q̃ ipsi Notarij non possint accipere pro vno termino
deliberandi super aliquo Instrumento Procurę , vel ali-
qua Procura , seu etiam ad dandum Confidentes pro com-
mittendo aliquam Caussam , vel pro assumendo aliquem
tertium Arbitrum , & Arbitratorem , nisi Denarios sex
Imperialium , pro qualibet Parte , & non plus , sub poena vt
supra , & vt supra . De vno autem simplici Terminio essen-
di ad Caussam , nisi Denarios sex Imperialium ab amba-
bus Partibus , vbitalis Terminus de per se statueretur .

Item , q̃ de qualibet memoria Comparicionis , & Exceptio-
num , Contradictionis , Iurium productionis , Capitulo-
rum probę exhibitorum , Denunciationis , Compromissi-
petitionis

Petitionis, seu Requisitionis, Interpositionis, Grauaminis, & similia, cum termino ad comparandum, sit qualiscunq; memoria, & cuiusuis effectus velit, non possint, nec debeant dicti Notarij accipere plusquam Denarios decemocto Imperialium monete nunc currentis, & non plus, sub pena quadrupli exigenda statim ab eis, & q; de hoc possint Syndicari, & conueniri, etiam, durante eorum Officio.

Item, de quolibet Folio Processuum scripto, prout Statuta Cōmunis Mediolani edita super Testibus recipiēdis, disponunt, non possint accipere plusquam Denarios viginti quattuor Imperialium, & non plus, computando, & bonos faciendo in Solutionibus dictorum Processuum Denarios, per eos habitos, de memorijs dictorum Actuum. De productionibus verò Literarum Ducalium, vel aliarū quarumuis Literarum, vel memoriarum cum Termino ad comparandum, vel Relatione Ducali, vel de mandato Dominorum Senatorum, vel Dominorum Magistrorum, aut Præsentatione Literarum inhibitoriarū, accipere possint Denarios vigintiquattuor monete nunc currentis Imperialium, & nō plus, & de Memoria cuiuslibet Satisfactionis qualiscunq; fuerit, cum termino ad comparandum, Soldos tres Imperialium, & non plus, sub pena, vt supra, & q; possint Syndicari, & conueniri, vt supra.

De Cōtumacijs accipere possint Denarios nouem Imperialium, & non plus, de Bannis, Denarios decemocto Imperialium, & pro Canzellando Contumaciam, Denarios sex Imperialium, & non plus, etiam si plures, & quotquot numero sint, siue ponantur in vna Contumacia, seu vno Banno, & Possessionibus Tederalibus, Denarios decemocto Imperialium, & non vltra, sub pena prædicta, vt supra. Et, q; Seruitor, qui tales Contumacias, Banna, & similia

cridabit, non possit à Partibus quicquam accipere, occasio-
ne prædicta, & eas, & ea cridare teneatur.

Et, q^d Notarij non possint opponere Partibus, q^d non sit pe-
nes ipsas Partes extracta in Processu.

De Testibus verò receptis, seu recipiendis extra Iurisdic-
tionem Domini Potestatis Mediolani, vel aliorum Iudicen-
tium Ducatus Mediolani, & præsentandis coram eo Po-
testate Mediolani, vel alio Iudicēte, vel Delegato, aut Cō-
sultore in Ciuitate, vel Ducatu Mediolani, nihil possint,
nec debeant accipere, nisi Mercedem scripturæ, seu Copiæ,
si fuerit requisita, & possint Syndicari, & cōueniri, vt supra,

Item, q^d de Testibus recipiendis per Notarium Causarum
Ciuium in Ciuitate, vel Ducatu Mediolani in Iuris sub-
sidium, scilicet, in Exequutione Literarum Iudicentium,
vel Delegatorum forensium, scilicet, Exercetium Iurisdic-
tionē Ordinariā, vel Delegatā, aut vigore Compromis-
si, extra Ciuitatē, & Ducatum Mediolani, vt moris est, non
possint accipere, plusquam accipi potest, pro Receptione
Testium, qui recipiuntur per Notarios de Pilastro Medio-
lani, iuxta Taxationem limitatam per Statuta Mediolani.

Item, q^d ipsi Notarij subscribere teneantur quaslibet Sen-
tentias, per quoslibet Iudicentes, & Commissarios prolata-
tas, & datas, nec possint opponere, q^d ea, de quibus in Or-
dinibus ipsarum Sententiarum sit mentio, non existent, nec
q^d non sint penes Partes extracta in Processu, & hoc sub
pœna prædicta, vt supra, cum debeat sufficere, q^d semel, vi-
delicet, tempore prolatae Sententiæ solutum fuerit. Quo
tempore, de qualibet Sententia habeant medietatem eius,
quod datur Commissario Causæ, & q^d etiam nihil accipere
possint pro Coadiutoria, tempore, quo tales Sententiæ

perferuntur, nec ante, nec post, sub pena, vt supra, & vt supra,

Item, qd ipsi Notarij non possint accipere pro Subscriptione Præceptorum plusquàm Denarios quattuordecim, vt supra dictum est, etiam, si Præceptum esset intrandi in Possessionem, seu quicquid aliud contineret, etiam si esset Præceptum præcipiendi Testibus, qd perhibeant Testimonium, quotquot sint numero Testes ipsi, qui in talibus Præceptis describuntur, & non possint accipere nisi Solutionem dictorum Denariorum quattuordecim, prout si esset vnicum Præceptum solum, sub pena, vt supra, & prout supra,

Item, qd Notarij Officij Iudicis Datorum ad prædicta omnia seruanda, similiter teneantur pro concernentibus dictum Officium Iudicis Datorum,

Et, qd de quolibet non Molestetur faciēdo per Iudicem Datorum Alicui, sit quid id velit, & quotquot velint, in vno non Molestetur, non possint accipere pro illud subscribēdo, nisi Imperiales duodecim monetae, nunc currentis. Et ipsa talia nō Molestetur, indistinctè subscribere teneantur postquàm erunt signata manu dicti Iudicis Datorum, seu eius Locumtenentis, sub pena, vt supra, & Syndicari possint, vt supra, & vt supra. Quæ omnes Solutiones, de quibus in omnibus præcedentibus Capitulis dictum est, habeant locum, & seruari debeant, etiam per quoscunq Notarios aliorum Tribunalium Ciuium.

Saluò, qd si illi, aliam Limitationem habuerint capiendi minorem Solutionem, illam obseruent. Insuperq per prædictas Limitationes Solutionum non derogetur aliquibus Exceptionibus, hætenus concessis prijs Locis Eleemosynarijs, vel Alijs, sed ille, in eorum Statu, & gradu remaneant.

Item, qd dicti Notarij, Datorum non possint Testes aliquos

recipere, nec examinare, contradicentibus Partibus, aut altera earum, & si aliquos examinabunt de Partium consensu, non possint habere, nisi ad computum Denariorum duodecim monetæ, vt supra nunc currentis Imperialium pro quolibet Folio Testium scripto in modum Processus, computata prima nota, seu Imbreuiatura ipsorum talium Testium, sub pœna, vt supra, & vt supra.

Idem, in omnibus, & per omnia, prout supra dicitur, respectu Notariorum Officio victualium, Stratarum, Pontium, & Aquarum, ac Commissarij, super flumine Nauigij, & aliorum Fluminum.

Item, qđ dicti Notarij Officio Datiorum nō possint, pro quouis Sententia per Iudicem Datiorum proferenda, sit ipsa Sententia cuiuscunq; summe, & ex quacunq; Causa, & inter quasuis personas, etiā si plures essent, & in vna, & eadem Sententia nominati, accipere plusquā libram vnā, & Soldos duodecim Imperialium monetæ nunc currentis, & minus etiā accipere teneātur, inspecta qualitate rei, & personarum, arbitrio ipsius Iudicis, cuius Iudicis Taxationi, respectu minoris summe librę vnus, & Soldorum duodecim Imperialium, dicti Notarij, stare teneantur.

Item, de qualibet Contradiçtione facienda, nomine alicuius Communitatis, sit ipsa Communitas qualis velit, non possint accipere dicti Notarij Datiorum plusquā Denarios decem octo monetæ, vt supra Imperialiū, etiā, Termino computato, siue talis Contradiçtio fiat contra Denuncias, & pro vna Re, vel pluribus,

Declarandotamen, qđ dictus Notarius Datiorum, in Dario Turris Credetię, pro Delirationibus, p Precepto cercādi

Imbotaturas, pro Vacheta infilanda, pro Tubatoribus, & Auantagijs, quæ sequuntur super Deliurationibus omnium Dationum habeat, & habere debeat Solutionem ad monetam nunc currentem.

Idem dicitur pro Comparitionibus, quæ sunt per Communia Ducatus Mediolani, bis in Anno, Officio Stratarum, quæ similiter Notarij Stratarum accipere possint, & debeant ad monetam currentem.

In reliquis vero scripturis tractentur, prout Notarij Ciuiliū Notarij Palatij tractantur.

Item, quod Domini Abbates Collegij Causidicorum, & Notariorum Mediolani, habeant plenam Potestatem, & Iurisdictionem compellendi eos Notarios Causarum Ciuium eorumque Coadiutores, seu Scriptores, & eos cõdemnandi, prout in Literis Magistratibus, datis Mediolani, Die quarto Ianuarij Millesimoquadringentesimo nonagesimo primo, continetur, & fit Mentio.

Et hoc, vltra alias Iurisdictiones, quas habent præfati Abbates per alia Statuta, & per alios Ordines, Tenor vero Literarum Magistratuum sequitur, videlicet,

EGREGII VIRI Amici Charissimi. Ex multis plurimorum Querimonijs, qui Ciuiles Causas in Palatio Prætoris Mediolani agunt, sæpe nobis innouit, quod Notarij Causarum ipsarum, ut Effreni, & quadam cupiditate ducti, contra Dispositionem dicti Datis, & Incursus sui, precium scripturarum, & Actorum, quæ in ipsis Causis fieri cõtingit, vltra debitum extorquent. Cui quidem Deformati,

Nos pro debito nostri Magistratus Prouisionem adhibere nequaquam in hunc usque diem distullemus, nisi spes reuocasset Nos, quod ipsi Notarij manum retrahere ab

huiusmodi Extorſionibus indebitis, ſe abſtinere iam tan-
dem debuiffent, verum, crefcente in dies Abufione ipſo-
rum, & apud nos noſtrumq; Tribunal nondum deficienti-
bus quotidianis Litigantium quæſtelis, qui ad Solutiones
indebitas de quibus ſupra diximus, compelluntur.

Necceſſario commoti ſumus pro indemnitate Rei publicæ,
quæ tota in hoc detrimento verſatur, vt diutius promiſſio-
nem, quam animo conceperamus minime diſſeramus, Vt
igitur Communi indemnitati Lites, & Cauſſas in eodem
Palatio agentium occurramus, & conſulamus.

Hortamur, & oneramus vos, ac etiam Auctoritate noſtri
Magiſtratus, vobis præcipimus, & mandamus, quatenus
habitis coram vobis Notarijs antediſtis, & eorum, & eu-
iullibet eorum Coadiutoribus, qui in Cauſſis ipſis Ciuili-
bus ſcribendi Officium gerunt, eos, & quælibet eorum Iu-
re iurando aſtringatis, ne poſthac, de Actis, & ſcripturis
ſubſcriptis; quæ in dies per eos notabuntur, & ſient vltra
limitatam ſummam pecuniarum, & quantitatem ſubſcripti
Datij. & Incantus recipere, aut petere, aliquo pacto, preſu-
mant, ſub pœna Periurij. & ſub ea, etiam, quæ in Ducali
Decreto continetur, & Cameræ Ducali applicanda, Cauſſa-
dicos, & Alios quoslibet Cauſſarum Ciuiliū Solicitatores
ad iurandum aſtringatis, ne ſub pœna Periurij Solutiones
indebitas, & vltra Datū præmiſſi Datij per eorum Clientes
tulos fieri, memoratis Notarijs, faciant, neq; conſentiant.
Dantes vobis per præſentes, Arbitriū, Facultatem, & Om-
nimodam Auctoritatem præcipiendi, mulctandi, & condē-
nandi quoscuq; ex diſtis Notarijs, in genere, & in ſpecie.
Qui vltraquàm in eodem Dato Datij contineatur Solutio-
nes pro ſcripturis earundem Cauſſarū receperint, vel ali-
ter Mādatis veſtris, circa hanc rem, ipſis, & vnicuiq; eorū
faciendis, inobedientes ſe præſtiterint, & extera faciendi
ad reſtringendas, & prohibendas indebitas Solutiones

prædictas, quæ vobis pro bono publico necessaria, honesta, & debita videbuntur.

Saluis tamen conditionibus Dati Incantus prædicti, quas veluti ab eisdem Notarijs in exigendo precio transgredi nolumus. Ita etiam debito, & limitato præmio, pro eorum labore fraudar non intendimus. Dat. Mediolani, die quarto Ianuarij. Millesimo quadringentesimo nonagesimo primo. Magistri Ducalium Intratarum Aquilanus.

Egregijs Iuris Amicis nostris charissimis Dominis Abbatibus Notariorum Mediolani.

Item, quod prædicti Notarij tam Caussarum Ciuilium, quàm Criminalium, Dationum, & Victualium, & quorumlibet aliorum Iudicentium, & Officialium Ciuitatis, & Ducatus Mediolani, non possint, nec valeant accipere, tam pro Officijs suis debitè referendo, quàm pro Scriptore pro accipiendo, siue exemplando Instrumenta, & alias Scripturas in Iudicio, per aliquam partem producta, seu productas, nisi ad computum Soldi vnus, & denariorum sex Imperialium pro quolibet Folio papiri scripto.

Et, si sit scriptum linearum Triginta, pro qualibet Impagina, & Verborum septem, pro qualibet Linea ad minus. Folium autem processus, scriptum sit, & esse debeat Linearum vigintiduarum, & literarum ad minus quinquaginta, non computatis Titulis, nec Abreuiationibus, pro qualibet Linea, sub pœna, vt supra, & vt supra.

Notarij autem, & Scribæ Caussarum Criminalium Potestatis Mediolani, Capitanei Iustitiæ, Vicariorum generalium Ducalium, Capitaneorum Seprij, & Martesane, & aliorum Iudicentium Ciuitatis, & Ducatus Mediolani, & quorumcunque Delegatorum in Ciuitate, & Ducatu Mediolani, non possint, nec valeant, nec aliquis, nec aliqui eorum

possit, nec valeat accipere, vltra infra scriptas Taxationes, seu Limitationes, sub p̄na quadrupli, & Restitutionis ei⁹. quod contra huiusmodi Taxationes, seu Limitationes debite referendo, plus exegerint, pro quolibet eorum, Ducali Cameræ applicanda pro tertia parte, & pro alijs duabus partibus Accusatori, & credatur Accusatori, cum vno Teste fide digno. Quæ quidem Taxationes, & Limitationes, sunt istæ, videlicet,

In primis, pro vna Satisfactione, de non Offendendo, nec offendi faciendo, in Aere, nec in Persona Soldos sex Imperialium soluendos per Requirentem talem Satisfactionem. Ita tamē, q̄ si cōstiterit, q̄ ille, qui Requisitus fuerit ante talem Requisitionem, minatus fuerit de offendendo, vel aliter Insultum fecerit contra talem Requirentem, eo casu, Ille, qui soluisset, habeat Ius petendi, & consequendi ab eo Requito ipsos Soldos sex Imperialiū, quos soluisset, vt supra. Et hoc corā eo Iudice, coram quo Satisfactio prestita fuisse, Et ad hoc de Facto, sine alio Processu, compellatur. Et si plures de eadem Familia, & in Communione viuentes, satisfecerint, fiat vna tantum Solutio dictorum Soldorum sex Imperialium, & si non steterint in Communione, vt supra, pro quolibet Satisfaciente, solvatur, vt supra.

Item, Si quis Citatus comparuerit, & fiduciasset super aliqua Inquisitione formata, In qua, de p̄na Corporis afflictiva non agatur.

Si plures ex eadem familia in Communione viuentes Inquisiti fuerint, Notarius habeat tantummodo Soldos decem, & Denarios octo Imperialium.

Si autem tales Inquisiti plures fuerint, & non ex eadem Familia, nec in Communione viuentes, tunc Quilibet soluat supra scriptos Soldos decem, & Denarios octo Imperialiū.

& nō vltra. Et si vnus pro omnibus Comparuerit, & Satis dederit corā Iudice, tanquā Defensor, & defensorio nomine, tunc, Notarius habeat tantum modo Soldos viginti unum, & Denarios quattuor Imperialium, pro omnibus. Si verò vnus atummodo Inquisitus fuerit, & comparuerit, & satis dederit, tunc, Notarius habeat tantummodo dictos Soldos decem, & Denarios octo Imperialium.

Si verò, quis Inquisitus comparuerit, vbi pēna corporis afflictiua ingeratur, tunc, duplum solvatur, & non plus. Nec in aliquo casu Notarius, vltra prædictas Solutiones, quicquam accipere possit per se, nec per aliquem Coadiutorem, nec Alium, sub prætextu Scripturæ Inquisitionis, nec proponendo Comparitionem in libro, sub pēna, vt supra, & applicanda, vt supra.

In describendis verò Processibus, etiā in Examinibus Cōstitutorū, vel Detentorū, in quibus pēna Corporis afflictiua non ingeratur, pro singulis Folijs, Soldos duos Imperialiū accipere possint, & nō plus. In quibus autem de pēna Corporis afflictiua agitur, Soldos tres Imperialium tantum.

Si lata fuerit Sententiā per quam aliquis condemnatur in pēna Corporis afflictiua, Notarius nihil à Partibus habeat, Saluò, si spontè oblatum fuerit ipsi Notario, pro ipsa Sententiā, non possit Notarius plus habere, quā Soldos viginti Imperialium.

Si verò, Sententiā Condemnatoriā, fuerit lata super Delicto, vel Delictis, pro quo, vel quibus non ingeratur pēna corporis afflictiua, nihil habere possit.

De Delictis, seu Delictorum, Remissione, si ea Remissio, vel ante datum Bannum, vel Relegationem, vel eo tempore, quo dari debuerit, facta fuerit, Notarius habeat Soldos

decem Imperialium tantum, nec, aliquo modo, aliud habere possit Notarius, prætextu Denariorum Comparationis, nec aliter.

Et si Aliquis comparuerit, & sui Delicti, vel suorum Delictorum Remissionem, eodem quoque tempore, impetrauerit, & ea, vno Actu, à Notario, Acta conficiantur, Notarius in totum, habeat Soldos decem Imperialium tantum. Sed si post Comparationem, interiecto tempore, Remissio facta fuerit, Dimidium solvatur, Nec de Processibus, aliter, quicquam possit peti, nec exigi, nisi extrahantur in Processu, ad Requisitionem ipsius Remissi.

Si quis pro eo Delicto, seu eis Delictis, pro quo, vel quibus non ingeratur pena corporis afflictiva, absolutus fuerit, pro Absolutione, Notarius tantum habeat Soldos decem Imperialium.

Si verò pro Delicto, vel Delictis, vbi corporis afflictiva pena ingeratur, Absolutus fuerit, Notarius habeat soldos viginti Imperialium, & non plus.

Et si plures, pro eadem Re Inquisiti, & Absoluti fuerint, vnica Solutio sufficiat, ac si vnus solus fuisset Inquisitus, & Liberatus.

Si quis Remissionis Literas præsentauerit antequam Condemnatus sit, Is soldos decem Imperialium Notario soluet, etiam si plures Completerentur.

Si post Condemnationem, Soldos viginti Imperialium numerabit, & non plus, nec de Processibus exigatur, nisi vt supra.

Pro Testium Receptione, & Interrogatione, vel Examinatione alicuius Incarcerati, si ea Res, de qua tractabitur Vilitati Camerae cedit, Notarius nihil habeat.

Pro Inhibitionibus, & Suspensionibus, Notarius habeat solummodo Soldos decem Imperialium, siue Litæ fiant pro vno Actu, siue pro pluribus, & siue pro vna Persona, vel pluribus, etiam Communitatibus, & Vniuersitatibus, Si tamen, postea, contingat tolli talem Inhibitionem, vel Suspensionem, ipsi Soldi decem Imperialium, computentur in sequentibus Actibus,

Circa verò Personas miserabiles, Statuitur, q. Notarij. & Scriptores, tam Ciuium, quàm Criminalium Iudicentium, Commissariorum, & Delegatorum, Actus. & Scripturæ quælibet, cuiuslibet generis existant, gratis, & absq. vlla prorsus Solutione, scribantur, & tradantur, sub pœna, vt supra, & vt supra.

Secretarij q. & Cancellarij, ac eorum Coadiutores Literas dent gratis, sub pœna vt supra.

Item, q. Inchoato Processu, vel Cognitione inchoata alicuius Delicti, vel Imputationis per aliquem ex Iudicentibus Maleficiorum in Ciuitate, vel Ducatu Mediolani, & per Aliquem alium Iudicentem Maleficiorum, vt supra, si procedere contingat, Notarius secundi Procedentis, vel Procedere Volentis, vt supra, non possit accipere, ea occasione, nisi Soldos quattuor Imperialium ab Imputato, vel Imputatis, & proponendo in Actis scriptum, vel Literas primi Iudicentis, vt supra.

Item, q. Quilibet habens à Ducali Camera, vel Agentibus pro ea, seu à Serenissimo Rege Francorū, & Duce nostro, vel aliquo suo Prædecessore in Ducatu Mediolani, Notarius dictorum Officiorum, vel Alicuius, vel Aliquorū eorum, & voluerit illas, vel aliquam earū dare Alteri, vel Aliis

ad exercendum, q; tunc, de tali Datione fiat publicum Instrumentum, in quo apponatur Sacramentum ipsius exercere Debitis ipsam Notariam, vel ipsorum exercere Debitum tales Notarias, scilicet, q; per Se, nec aliquem suum Coadiutorem, nec Aliquos suos Coadiutores, nec Alium, nec Alios, quicquam petent, nec accipient, directe nec per indirectum, ratione dictorum Officiorum, nec Alicuius eorum, ultra Limitationes factas per Statuta Communis Mediolani.

Et si Iuramentum ipsum, appositum non fuerit, Ille, qui facit et talem Deputationem, Ipso Iure, sit priuatus qualibet Concessione ipsius Officij, ei facta,

Item, si cōtingat per Literas Regales, vel Rescripta, aut Relationes cōmitti alicui Iudicanti Officiali, & precipue Capitaneo Iustitiæ, q; assumat Informationes, de aliquo Delicto, vel aliquibus Delictis, seu eorum Imputationibus; deinde referat, vel similia, q; pro talibus Informationibus recipiendis, & Relationibus faciendis, Ipse Officialis quicquam accipere non possit directe, nec per indirectum, sub pena Ducatorum viginti quinque Ducali Camera applicandorum pro medietate, & pro altera medietate, Accusatori, & exigatur, sine alio Processu, etiam, durante eius Officio. Notarius verò pro Informationibus, & scriptura earum, non possit accipere, nisi prout potest accipere pro Processibus, ut in Statutis, seu Ordinibus continetur.

Et pro qualibet Relatione facienda per Literas. Notarius non possit accipere ultra Solidos decem Imperialium, sub simili pena, applicanda ut supra, & credatur Accusatori cum vno Teste fide digno,

Item, q; Cancellarij, & Notarij, ac Coadiutores Deputati, vel Deputandi ad Officium Exactoris, vel Exactorum

utriusq; Camere, cui Officio de presenti deputatus est Ioannesantonius de Robecho, non possint accipere Solutiones vltra limitationes factas alijs Notarijs Causarum Ciuiliū, sub pēna, vt supra proximē, & applicanda, vt supra proximē, & credatur vt supra.

Item, q; Si contingat Annullari, seu Cancellari aliquos Processus Criminales ad Officiū Magnificorum Dominorum Magistrorum Ducalium Intratarum Extraordinariarum, Notarij, seu Cancellarij dictorum Dominorum Magistrorum, non possint accipere pro tali Cancellatura nisi Soldos decem Imperialium, computato Registro literarum Ducalium, vel Mandati, quarum, vel cuius vigore fiat Cancellatio.

Item, q; si contingat Aliquem puniri Aliqua pēna corporali, Citra mortem, quouis modo in publico, extra Carceres, nō possit postmodum pro aliquibus Expenfis cuiuscunq; generis, & manerici, nec pro Captura, nec pro Sscripturis Introitu, nec Exitu, Corda, Ligatura, Compedibus, Pensione, Carceris, nec aliter, Iterum conduci ad Carceres, sed liberè relaxetur, & in pristina libertate, restituatur.

Saluò, si sibi daretur aliquod Bannum extra Ciuitatem, vel Ducatum Mediolani, vel extra Dominium Ducale, q; non fiat praiudiciū ipsi Banno, & saluò, q; si Aliquis torqueretur in publico, & Officialis, de cuius Mandato tortus fuisset, & squalatus vellet ipsum Tormentatum, iterum conduci facere ad Carceres, possit ad ipsos Carceres iterum conduci.

Item, q; aliqui Notarij Commissariorum, Delegatorum, Syndicatorum, seu Vicariorum generalium, & quorumlibet aliorum Iusdicentium, pro Processibus Ciuilibus non

*Confirmata e cum is p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o
in quall. ad d. p[ro]p[ri]o in c[on]tra
d. Caroli Viscomitis Cancellarij in
p[ro]p[ri]o. q[ui]d d[icitur] h[ab]ere Transactum 1591.*

possint accipere maiores Solutiones, Solutionibus, in præsentibus Statutis, limitatis, pro Processibus Civilibus. Saluò, si alibi in Statutis Communis Mediolani esset sibi taxata minor Solutio, q̄ ipsi Notarij stent contenti de ipsa minori Solutione.

Item, q̄ vbi supradictum fuit de Notarijs, idem in omnibus, & per omnia intelligatur esse disposurum, de quibuscunq̄ Cancellarijs, & Scribis dictorum Officialium, etiam Delegatorum, vt supra.

Item, q̄ dicti Notarij, Scribæ, & Cancellarij Causarum Criminalium, si acceperint aliquos Denarios pro recipiendis Testibus, teneantur eos Denarios taliter receptos, computare in Denarijs Processus,

Pro reperitur autem Sententiarum, siue Bannorum, vel aliorum Processuum, non possint accipere, plusquàm accipere possent pro explendo in publicas formas ea, de quibus fierent ipsa reperitur.

Et hoc, tam de Præteritis, quàm de Futuris.

Notarij Maleficiorum, non possint scribere aliquas Remissiones aliquorum Delictorum, nec aliquarum Imputationum, quæ fiant per Offensos, nisi prius tales Remissiones factæ fuerint per publicum Instrumentum, vel publica Instrumenta, & fides adhibeatur de tali Remissione per vnũ Pateat, manu propria subscriptum, per Notarium, qui tradiderit dictam Remissionem, seu dictas Remissiones.

Ita tamen, q̄ illa Delicta, quæ non possunt per Offensos remitti, non intelligantur per hoc, fieri remissibilia, & Prædicta, contenta in præsentis Statuto, non comprehendat Notarios Officij Damnorum datorum, & vctiorum.

DECLARATIONES, CORRECTIONES TAXAE,
INSTRUMENTORVM, ET SCRIPTVRARVM,
ET DE AETATE NOTARIORVM.

CAP. CC. XVII.

STATVITVR, q̄ in qualibet Parte Taxationis ipsius
factæ sub Rubrica generali de Statutis nouis, Collegij
Notariorum Mediolani, vbi legitur, NOTARIO
CHARTAM, ET SCRIPTVRAM SOLVENTE,
intelligatur, Parte, Chartam, & Scripturam, Soluente.

Item, in Capitulo ipsius Taxationis, vbi leguntur ista ver-
ba, videlicet, PRO VNA INVESTITVRA TEM-
PORALI, & cætera, hoc modo, videlicet.

ET SI INVESTITVRA TEMPORALIS FVERIT
AD ANNOS QVATTVOR, VEL VLTRA, QVOD
NOTARIVS HABEAT TERTIVM PLVS, quodd
ipsa verba habeantur pro Cassis, & vbi legitur, ET SI
FVERIT EMPHITEOTA, & cætera, vbi legitur SOL-
DOS DECIM IMPERIALIVM, intelligatur, & abin-
de supra, vsq̄ ad omnem quantitatem, vltra, vt supra, Sol-
dos duos Imperialium, pro singulo centenarij librarum Im-
perialium, & reliqua contenta in eo Capitulo, cassa, & re-
uocata intelligantur.

Item, in Capitulo, vbi legitur PRO VNA SIMPLICI
VENDITIONE, & cætera, intelligatur, q̄ respectu di-
uisionis, habeatur ratio solummodo estimationis super me-
dictæ Bonorum diuisorum.

Item in Capitulo vbi legitur hoc modo, ET PRO RA-
TIFICATIONE TALIVM INSTRUMENTORVM
MEDIETATIS intelligantur Soldos sexdecim Imperia-
lium, loco ipsius verbi, Medietatis.

Item in Capitulo, quod incipit PRO VNA SIMPLICI
DIVISIONE CREDITI, vbi legitur SOLDOS DE-
CEM IMPERIALIVM, intelligantur Soldi sexdecim
Imperialium, etiam, si in ea, adesset Liberatio vnus ex De-
bitoribus.

Item super Capitulo, vbi legitur PRO VNO TESTA-
MENTO, vbi legitur SOLVTIONEM, addita esse intel-
ligantur ista verba, vel Expletionem, id est, Alicui datam.

Item in eodem Capitulo, illa copula. ET, quæ est inter ver-
bum Hæredis, & Legatarij, pro non apposita intelligatur,
& loco ipsius copulae, intelligatur. VEL.

Item in eodem Capitulo, ante illud Verbum, SALVO, pro
appositis habeantur ista verba, videlicet.

Et, q. Notarius, eo casu, non teneatur explere Institutio-
nem Hæredis, nec Substitutionem.

Et, q. Legatarius habeat Regressum contra Hæredem s. tri-
ptum, pro Cōsequutione Denariorum per eum solutorum
pro Expletionem sui Legati, si Hæreditas est soluendo.

Itē, in Capitulo, quod incipit, PRO VNA TVTELA, &c.
vbi legitur LITIS GENERALIS, VEL SPECIALIS
AD VNAM SPECIALITATEM, ipsa verba habeantur
pro Cancellatis.

Item, in Capitulo, quod incipit, PRO ARBITRAMEN-
TIS, vbi legitur ITA TAMEN, QVOD NOTARL
VS SOLVM SEMEL, TALE INSTRVMENTVM
EXPLERE TENEATVR ILLI, IN CVIVS MAIO-
REM FAVOREM ESSENT ROGATA, Dicta verba
habeantur pro cancellatis, & loco ipsorum verborum,
habeantur

habeantur pro apposisis, ista verba, videlicet.

Ita tamen, q̄ Notarius teneatur explere prædicta, utriq; Parti, illa Requirenti, super Salario antea soluto, pro Rogatione ipsorum, ipso secundo, Requirente ipsam Expleuonem, Soluente, Notario Soldos duodecim Imperialium, pro eius Mercede examinandi, & subscribendi, & soluente Chartam, & Scripturam.

Item in Capitulo quod incipit, ITEM PRO INFILATURA CUIUSLIBET ACTVS, SOLDVM VNVM CVM DIMIDIO, Statuitur dicta verba, SOLDVM VNVM, CVM DIMIDIO, habeantur pro Cancellatis, & ibi intelligantur addita ista Verba, videlicet, pro nihilo, & absq; aliqua Solutione.

Item, in Capitulo, quod incipit, ITEM, QVOD VALOR, & cetera, vbi legitur, PRO SINGVLO MODIO, post ipsum verbum, MODIO, intelligatur additum hoc verbum, Mixturæ.

Item in Capitulo, quod incipit, ITEM, QVOD EXPLETIS SEMEL INSTRUMENTIS, & cetera, intelligantur addita ista verba, ante verba, si postea, videlicet, exceptis Instrumentis Testamentorum, vel Arbitramentorum, vel Sententiarum.

Et vbi in ipso Capitulo legitur, TERTIAM PARTEM, intelligatur quartam Partem.

Item in Capitulo, quod incipit, SI CONTINGAT, post illud verbum, CONSVLTOR, intelligantur addita, & adesse hæc verba, videlicet, vel Arbitr, vel Arbitrator.

Item, pro Instrumentis explendis per Auctoritatem, tam

Rogatis ante Calédas mēsis Ianuarij Anni. M. cccc. lxxxix
quàm post, Aliud non detur pro ipsa Auctoritate, sed solū
prout daretur pro Expletione Instrumentorum, quę non
expleantur ex Auctoritate,

Item, q. Taxatio ipsa cum presenti Declaratione, seu Mode-
ratione habeat locum de Instrumentis, tam expletis, quàm
explendis, & tam Rogatis, quàm rogandis,

Item, q. expletis Instrumentis, vel Scripturis, & eis Alijs da-
tis, postmodum, de eis non possit allegari per Notarium
sibi non esse satisfactum ab eo, cui Data, vel Datz fuissent,

Item, q. de Pace, vel Remissione Delicti, vel Delictorum,
Notarius non possit habere pro Rogatione, & Expletio-
ne ipsius Instrumēti, vltra Soldos trigintaduos Imperialiū,

Item, ad Declarationem Statuti positi sub dicta Rubrica de
Statutis Nouis Collegij Notariorum Mediolani, de Or-
dine Examinandi Notarios, & cetera,

Statuitur, q. Aetas annorum vigintiduorum, de qua, in Sta-
tuto ipso, fit mentio, intelligatur de Notarijs ad omnia lau-
dandis, non autem de Notarijs, qui secundi Notarij appel-
lantur. Respectu quorum secundorum Notariorum sit in
Arbitrio Abbatum ipsius Collegij Notariorum, vel alte-
rius eorum, quo ad Aetatem, etiam abinde infra,

Et, q. ipsi secundi Notarij iurent gerere Officiū benè, fide-
liter, & legaliter, ac parere Mandatis ipsorum Abbatum in
concernentibus Officiū, & notificare Falsitates, & reli-
qua, vt Jurare tenentur Notarij laudandi ad omnia, exce-
pta Rubrica Instrumentorum.

Notarij autē laudandi ad omnia, soluant pro Fabrica ecclesię
Maioris Mti. Soldos quinque Imperialiū pro quolibet corū,

Item, q̄ ubi in antefcriptis Ordinibus Notariorum non re-
periantur appofita certa p̄na, intelligatur appofita p̄na
quadupli eius, quod indebitè exigeretur, applicāda Com-
muni Mediolani pro medietate, & pro altera medietate Ac-
cufatori, fi Accufator aderit.

Aliter, in totum p̄na applicetur Cōmuni Mediolani, & vL-
tra, Arbitrio Abbatum Collegii Notariorum Mediolani.

R V B R I C A   G E N E R A L I S D E   O N E R I B V S.

D E H I S , Q V I T E N E N T V R
S V S T I N E R E O N E R A.

C A P. C C. X V I I I.

OMNIA Onera Rusticorum, foluere debeant omnes
illi, qui erūt Habitatores Villarum in Feſto Sancti Mar-
tini alicuius anni, & intelligantur Habitatores Villarum
in Feſto Sancti Martini, etiam ſi die Feſti Sancti Martini
ibi non Habitaffent, dummodo, ibi habitauerint ante ip-
ſum Feſtum, aliquo die, infra octo dies proximè preceden-
tes ipſum Feſtum, & poſt ipſum Feſtum, citra Feſtum Na-
tiuitatis Domini, reperiantur ibi habitare cum Familia, vel
maiori parte Familię, vel laborabunt, ſeu laborari facient
Terras, à perticis viginti quinque Terrę ſupra, ad ſuas ma-
nus, ſeu ſuis ſumpſibus, vſq; quo Groſſum ab eis ſemina-
tum fuerit.

Et vnusquique ſuam partem Onerum ſuſtineat, & ſoluat.

Et hoc, pro illo anno, quo ſteterit in ea Terra in feſto San-
cti Martini, vt ſupra, vel Terram laborauerit, vel laborari
fecerit, vt ſupra, ſecundum Aſſumum ſuum, quod ibi ha-
ber, & habebit.

Et illa Onera, Conſules, ſeu Officiales ipſarum Villarum,
Conſilio Sociorum ſuorum, & de Vicinis, tam Diuitum,

quàm Pauperum, diuidant, quæ Onera, soluere debeant omnes homines, præterquàm Capitanei, & Nobiles, & Cives Mediolani, scilicet de Prosapia Mediolanensi ex Paterna Linea, aut, qui per Habiraculum steterint in Ciuitate Mediolani cum sua Familia annis triginta continuis, Idem in omnibus, & per omnia disponatur de Burgensibus,

DE CERNEDIS SVSTINENDIS.

CAP. CC. XIX.

CERNEDAE fiant in ea Parte, in qua, quis habitabit, tempore ipsius Cernedæ tantum, & si aliter factum fuerit, non valeat, nec teneat, Ipso Iure, & si qua Cendemnatio, ea occasione, fieret, non valeat, nec teneat, Ipso Iure, nec exigi possit, aliquo modo,

DE COMPARTITIONE SALARIORVM, ET CERTORVM ALIORVM ONERVVM,

CAP. CC. XX.

Quæ Munera sint, & an p
capita imponantur Rutili
cis. ff. in l. p. C. de Mus
lier, & in quo Loco lib. x
Col. 3. in prin. vbi alie
gat. l. p. C. de annonis.

SALARIA Vicariorum, Rectorum, Consulium, Officialium, Aduocatorum, Syndicorum, Viandare, & Vieturæ, aliter, quàm pro Exercitu, Fracturæ, seu Reapturæ Ecclesiæ, Putei, Vicinæ, Campanæ, & Similium, diuidantur duæ Partes, pro haure, & Tertia, pro Personis.

DE DIVISIONE, ET COMPARTITIONE, QVAMPLVRIVM ONERVVM.

CAP. CC. XXI.

CVSTODIAE, quæ sunt super Stratis Tense, Restitutiones Robariarum, Redemptionum, Damnorum, Homines, & Plaustra, qui, & quæ mādantur, tam pro Gualtatoribus, quàm pro Laccis, quàm etiam Cernedis, ad aliquem

Am. v. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

Exercitum, vel Andatam, seu Custodiam, Regolciaturz Fortiliciorum, Aptaturz Stratarum, Pontium, & confimilia, & Expense quolibet, quę pro prædictis fieri continger, soluantur, & sustineantur per eos, qui ad hoc tenentur, super Aestimis, seu Facultatibus, quę inter se haberent inter Maiores annorum decemotto, & in ea Parte, in qua habuerunt, tempore Impositionis talis Oneris, videlicet, duar Partes, pro Hauere, & Tertia, pro Personis.

DE ONERE SALIS.

CAP. CC. XXII.

ONVS Salis sustineatur mediū pro Hauere super Aestimis, & mediū pro Personis, inter maiores annis septem, & in ea Parte, in qua, quis habitabit, nisi aliter ex Ordinibus Ducalibus caueatur, vel ex Consuetudine in Villis, & Locis, ac Terris Ducatus Mediolani, hætenus obseruata.

An Comitatenſes Onera perſonalia ſoluant in cōmunitate, Anch. 28^a. 151.
Bal. declarat. 28^a. 119.
lib. 2. & An Onus ſalis ſit perſonale, Rubi 28^a. 2. 1.
col. prima, vbi etiam dicitur, quanto tēpore vna Caſa ſina præſcribit, cōtra Cūtataneos, vel Gabellanos.

DE DIVERSIS ONERIBVS SVSTINENDIS OMNIMODE.

CAP. CC. XXIII.

DEBITA, Expense, & Dispendia, aliter quā, vt ſupra diſpoſitum eſt, diuidantur, & ſoluantur, habito reſpectu ad Cauſſam, ob quam, illud debitum euenit.

DE HIS, QUI TENENTVR SVSTINERE CERTAS CONDEMNATIONES, ET POENAS.

CAP. CC. XXIIII.

A Condemnationibus, & Penis in quas incurreret pro Maleficijs, non Denunciatis, & pro Veritis, ac Captis, & Depositis, & Sequeſtris, non bene cuſtoditis, ſive non ſaluatis, & pro conſimilibus, Rectores, Conſules, & Conſiliarii, ſeu illi, in quibus fuerit Negligentia, ſive Malitia, ſeu

Culpa, per Capita sua, seu numerum personarum, conseruet Communia sua Indemnia, & alios Homines ipsorum Communium Indemnes,

Sed propter hoc non impediuntur Exequutiones contra ipsa Communia, & Homines, quæ alias fieri possint,

DE EODEM.

CAP. CC. XXV.

OMNIA Banna, Omnesq; Condemnationes, Inobedientia, Pæne, Damna, Expensæ, Solutiones, & Dispensia, in quas incurrerent, occasione illorum, qui non soluerint sua Debita, & consimilia, sustineantur, & solvantur per illos, quorum occasione incurrerent, pro rata Parte eius, ad quod tenentur, congruè referendo,

Ita tamen, q; per hoc non impediuntur Exequutiones contra ipsa Communia, & Homines, quæ alias fieri possent.

QVOD CIVES, AUT NOBILES NON
TENEANTVR SVSTINERE
CERTA ONERA.

CAP. CC. XXVI.

CIVES, aut Nobiles non teneantur sustinere Onera Gualtatorum, nec Plaustrorum mittendorum ad Exercitum, de mandato Domini, vel Communis Mediolani, nisi specialiter Ordinetur, vel contineatur in Præceptis, quod Cives, & Nobiles teneantur ad illa Onera.

DE GENERALI DIVISIONE ONERVM
NON DETERMINATORVM
IN STATVTIS.

CAP. CC. XXVII.

ALIA verò Debita, Expensæ, Solutiones, & Dispensia, quæ incurrerent, aliter, vel alia de Causa, quam determinatū

fit secundum Formam presentium Statutorum, solvantur,
& diuidantur, habita respectu, per Comparationem, ad alia
Statuta facta, super Oneribus sustinendis.

QVOD ILLI DE EADEM FAMILIA, TENE-
ANTVR AD CONTRIBVTIONEM
ONERIS IMPOSITI VNI
EX EIS, LICET ALII
NON SINT NO-
MINATI.

CAP. CC, LXXVIII.
FRATRES, Sorores, Patruī, Nepotes, Cognati, & Co-
gnate, & Ceteri de Familia eadem, si vni ex eis facta sit
Impositio Oneris, simul teneatur ad Contributionem illi-
us Oneris, pro rata Bonorum inter se, licet specialiter no-
minati non sint, & hoc, nisi alibi reperiaturs facta esse Im-
positio, Tallea seu Aestimū.

DE IIS, QUI TENENTVR SVSTINERE
ONERA PRO FACVLTATL-
BVS DIMINVTIS.

CAP. CC, XXIX.
Si cōtingeret, q. ex Successione aliqua diminuaturs Facu-
las alicuius, & crescant Facultates alterius, teneatur Iudex
cum super hoc dignam habuerit Informationem, diminue-
re Aestimū illius, cuius Facultates fuerint diminutæ, &
accrescere Aestimū illius, cuius Facultates creuerint,
occasione prædicta, eatenus, quatenus fuerint illa bona, quæ
translata fuerint, vel occurrerint trasferenda de persona ad
Personam, vt supra.

Idem per Omnia locum habeat, si Aliquis de Familia, cuius
Caput fuerit Aestimatum cum aliquibus Bonis translu-
lerit, vel qualitercūq. recesserit extra illam Familiam,

QVOD DIVISI SOLVENTES PRO SVA PORTIONE, NON TENEANTVR PRO ALIIS.

CAP. CC. XXX.

SI fuerint plures, quibus Impositio aliqua facta sit, vel sit et communiter, & sint diuisi, & diuisim, seu separatim habitent, tēpore Oneris Impositi, Quilibet eorum obediēs, pro sua rata Portione sit liberatus à residuo, nec pro Alio, vel Alijs possit molestari, saluò Iure, Camere Ducalis.

DE IIS, QUI POSSVNT HABITARE IN DV-
CATV PER CERTA TEMPORA ABSQVE EO,

QVOD TENEANTVR SVSTINERE ONERA

CAP. CC. XXX.

QUILIBET Ciuīs habitator Mediolani possit ire cū Familia sua extra Ciuitatem Mediolani ad habitādum in quālibet Partē Ducatus Mediolani, vbi habet Possessiones suas, vel Prædia sua, aut Cōductas, vel Conducta, & ibi possit stare, à Calendis Maij, vsq; ad Festū Sancti Martini, absq; eo, q; teneatur soluere, & sustinere aliquid cū Nobilibus, vel cum Cōmunitate, tam Nobilium, q̃ Vicinorum de Condicijs, & Oneribus, quæ imponerētur Cōmunitati Nobilium, vel Communitati, tam Nobilium, quàm Vicinorum, nisi laborauerit, vel laborari fecerit Terram ad suas manus, vel suis sumptibus, vltra Perticas viginti quinq;. Saluò, q; semp teneatur, quousq; ibi habitauerit cū Familia, vel maiori Parte Familiæ ad saluamētū Terræ, vbi steterit. Si vero vltra prædicta Tempora, ibi habitauerit cum Familia, vel maiori Parte Familiæ, vel si, etiam intra dicta Tempora laborauerit, vel laborari fecerit ad suas manus, vel suis sumptibus, vltra perticas viginti quinq;, vt supra, teneatur sustinere Onera, & Condičia cum Communitate Nobilium, si fuerint ibi Nobiles, vel cum Communitate Vicinorum, si ibi non fuerint Nobiles, sed Vicini tantum.

Gl. Ord. in L. Quies. C.
de Incol. lib. 10. Bal. 29.
139. vbi quis fortis lib. 2.
Anch. 28. 351. pro Intel-
ligentia, com. 29. 135.
lib. primo.

Et hoc pro toto Tempore, quo ibi steterit, & habitauerit cū Familia, vel maiori Parte Familiaz post dictum Festum Sācti Martini, etiam, si Terras, suis manibus, vel suis sumptibus, non laborauerit.

Et intelligatur, ibi habitasse, si reliquerit ibi Filium, vel Filios, vel Aliquos, Descēdentem, vel Descendentes, vel Vxorē, vel Nūrum.

Eodem modo, teneatur ille, qui etiā intra dicta Tēpora habitauerit in Terris, vel Locis Ducatus Msi, si laborauerit, vel laborari fecerit Terras ad suas manus, seu suis sumptibus, & expēsis, vltra quantitātē Perticarum vigintiquinq.

Et hoc, vsq; ad id, quod teneretur Massarius, qui laboraret illas Terras per respectum ad quantitatem Terræ, quam ipse Dominus laboraret, seu laborari faceret ad suas manus, seu suis sumptibus, & expensis, vt supra.

Saluò, q; per hoc Statutum non fiat præiudiciū Alicui, qui Ius aliquod haberet non soluendi.

QVOD NOBILES PER SE, ET VICINI PER
SE TENEANTVR SVSTINERE ONERA.

CAP. CC. XXXI.

Si aliqua Onera Condicia, vel Condemnationes fuerint imposita, vel impositæ, vel facta, vel factæ, de aliqua Plebe, vel super aliqua Plebe, quæ Condicia, Onera, vel Condemnationes, tangant, tam Nobiles, quam Vicinos, vicinis soluentibus suas Contingentes Portiones, seu Partes, non cōpellant, aliquo modo, ad soluendū p Nobilibus, seu Partibus eis tangētib; sed Ipso Iure, sint liberati, & e. cōuerso. Et, si vicini paterentur aliquod Damnum, vel Expensas pro eo, quod Nobiles non soluerent, totum restituatur per Nobiles ipsis Vicinis, & e. conuerso.

Et, si Burgus, vel Locus, Castrū, & qlibet aliū Loc^o soluerit suā Partē de Oneribus, & Cōdicijs, & Condemnationibus

13
factis, & impositis de Plebe, & super Plebe sua, non possit
ulterius pro ipsius Oneribus, & ut supra molestari, inque-
rari, nec aggruari, sed, Ipso Iure, sint liberati.
Et, si fuerint Nobiles in Loco, vel Burgo, vel ut supra, & Onera,
Codicia, vel Condénationes fiant, & imponantur sup ipso
Loco, vel Burgo, & ut supra, tantū, & nō sup Plebe, quę tā-
gant tā Nobiles, q̄ Vicinos, similiter, soluentibus Vicinis
suā Partē non teneantur, nec molestantur pro Parte perti-
nenti Nobilibus, sed, Ipso Iure, sint liberati, & econuerso.
Et, si quis Exequutor, vel Rector cōtra p̄dicta fecerit, incur-
rat Ipso Facto, penā librarum quinquaginta Imperialium.
Et, si fuerit alius Officialis, qui contrafecerit, condemnatur,
qualibet vice, in libris vigintiquinq; Imperialium.
Et Iudex, qui erit Deputatus ad Syndicandum Officiale
de prädic̄tis inquirere teneatur, & condemnare, & facere
restitui omnes Expensas, & Damna illis, qui fecissent Ex-
pensas, vel Damna habuissent, occasione prädic̄ta, quę
pœnæ, de quibus supra, applicentur pro medietate Com-
muni Mediolani, & pro altera medietate, damnum Passio.
Et, si Questio oriretur inter Nobiles, & Vicinos de Parte,
teneatur Iudicēns infra decem dies, ex quo fuerit Denun-
ciatū, Ordinare, & Determinare, quę Pars pertineat No-
bilibus, & quę Pars pertineat Vicinis, & si nō concordare-
tur de hoc, infra decem dies cōpellantur Nobiles, & Vici-
ni per Iudicēntē ad concordandū inter se, capitis Pignori-
bus, & omnibus alijs, Iuris remedijs, vel teneatur commit-
tere Aliquibus Probis Viris, qui eam Diuisionem faciant.

DE EODEM.

CAP. CC. XXXII.

SI Burgus, uel Locus esset diuisus per Partes, illa Pars,
quę soluerit suam Partem, non teneatur ulterius ad Ex-
pensas, nec Damna, quę fierent, & paterentur, occasione.

illius Onëris, vel Datij, vel Condemnationis, cuius Caussa soluerit suam Partem, seu obedierit pro sua Parte, Et Rectores, seu Exequutores, vel Officiales teneantur recipere illam suam Partem Volentium satisfacere, & omnes Alij de Alia Parte compellantur per Iudicentem summarie, & sine strepitu Iudicij, & Darione Libelli, Officio suo ad restituendum omnes Expensas, & omnia Damna integraliter, quæ incurrerēt, vel obuenirent super Comuni, Burgi, vel Loci, vel Illis, vel Aliquibus ex illis, qui soluisent, seu super illa Parte, quæ soluisset pro suis, vel super illis, vel aliquo de illa Parte, secundum, quod casus occurrerit, Et rectores, seu Exequutores, Iudicentes, si inde fuerint Requiriti, teneantur, & debeant compellere in contententi, cum eis, vel Alicui eorum fuerit denunciatum, summarie, sine strepitu, & figura Iudicij, vt supra, ad Requisitionem illius Partis, vel alicuius, vel aliquorum de illa Parte, quæ soluerit, Alios de Parte, quæ non soluerit in simul, vel diuisim, ad restituendum omnes Expensas, & Damna quas, & quæ passa fuisset Pars, quæ soluit, seu Ille, vel Illi de illa Parte, quæ soluerit, seu Commune illius Burgi, vel Loci, de quo esset illa Pars, quæ non soluisset.

Ita, qd Obediētes, & Soluētes omnino sine Dāno cōseruent ad expensas Inobedientis, De quibus Expēsis, Damnis, & Interesse, credat Sacramēto Syndici illi⁹ Burgi, vel Loci, si Burgus, vel Locus fuerit passus illud Damnū, & Sacramēto Syndici illius Partis, quæ soluerit, si illa Pars, quæ habuerit illud Damnū, haberet Syndicum, vel tribus de illa Parte, si nō haberet Syndici, Taxatione Iudicis phabita, Et, si Iudex, qui Requiritus fuerit de prædictis negligens fuerit, incurrat, Ipso Iure, poenam librarum viginti quinque Imperialium, applicandam, vt supra, qualibet Vice, Et si Cōtentio esset inter illas Partes alicuius Burgi, vel Loci, Ita, quodd inter se non concordarent de Facultatibus

habendis, Iudicē compellat quamlibet ipsarum Partium propalare suas Facultates, vt sciatur quantum debet soluere, & sustinere vnaqueq; ipsarum Partium.

Et hoc, postquā ipsi Iudici fuerit Denunciatum per vnā Partem, seu per aliquā de ipsis Partibus Nō obstāte, quod Alij velint recusare, sub pretextu, q; non esset alia Pars. Et hoc faciat ipse Iudex ex Officio suo, captis Pignoribus, & Multam indicendo, & alijs modis, & remedijs Iuris, quibus melius poterit,

DE EODEM.

CAP. CC. XXXIII.

SI quis de aliqua Vniuersitate Burgi, vel Locī Ducatus Mediolani, vel de alia Vicinantiā, Ducatus Mediolani cōparuerit corā aliquo Iudicēte, & exposuerit, q; in sua Vniuersitate sint aliqui Potētes, vel Magnati, vel qui aggrauant eum, & alios suos Vicinos, volentes soluere, & sustinere eorum contingentes partes suae Vniuersitatis, nec Communi Mediolani, obedire, prout debent.

Ita, q; Commune, illius Vniuersitatis, seu Terrae desertum, seu deserta redditur, & petierit ab eo Iudicēte Aestimā Homini illius Terrae, vel Vniuersitatis corā ipso Iudicēte fieri, teneatur, & debeat ille Iudicēns, cui fuerit expositum, vt supra, cogere illud Commune, seu Vniuersitatem, & Homines eiusdem, ad eligendum Aestimatores, qui illa Aestimā, in praesentia ipsius Iudicēntis faciant, & factis illis Aestimis, quilibet de ipsa Terra, seu Vniuersitate, compellatur soluere suā contingentem Partem Onerum illius Terrae, vel suae Plebis, vel alterius Vniuersitatis, & soluta sua contingentī Portione, non possit aliquis de ipsa Terra, vel Vniuersitate, quouismodo, cogi ad soluēdū pro ipso Cōmuni, vel Vniuersitate, nec p alijs suis Vicinis, sed pēnitus, ab ipso Onere, sit absolutus, & liberatus.

DE CONSERVANDO INDEMNEM ILLVM,
QVI SVSTINERIT DAMNVN
PRO ALIENO DEFECTV,
VEL NEGLIGENTIA,

CAP. CC. XXXIII.

SI aliquod Commune, vel Vniuersitas, Cõdemnationem, vel Damnum sustinuerit pro alicuius singularis Personæ illius Vniuersitatis, vel Communitatis Maleficio, Negligentia, Contumacia, vel Defectu, q. Ille, cuius Causa sustinerentur illa Damna, & Condemnationes, teneatur ad conferuandum Indemnem, & Indemnes ipsa Communia, Consules, & Personas eorum Communium.

QVOD COMMVNIA NON TENEANTVR
EXTRA SVVM TERRITORIVM
OBEDIRE DATIARIIS,

CAP. CC. XXXV.

COMMVNIA non teneantur extra suum Territorium ad Pctitionem Datiariorum, Ire ad aliquam Exequutionem, nec ipsos extra suum Territorium teneantur associare, nec in aliquo eis obedire.

CVM QVIBVS TERRIS, CASSINAE TENE-
ANTVR SVSTINERE ONERA.

CAP. CC. XXXVI.

OMNES Cassinæ, & omnia Molendina, Follæ, Pistæ, Trauerseræ, Malia, & Reseghæ, ab aqua Ducarus Mediolani, teneantur soluere, & sustinere Onera, & Condictia, cū illis Burgis, & Locis, in quorum Territorijs sint.

Beti Dubium emerferit, de quo Territorio sint, teneantur sustinere Onera cum propinquiori Terra, vel Loco, nisi per quinque annos ad minus, sustinuerint Onera cum alio Loco, vel Terra.

Rub. 29. 21. & an sufficiat
anni 40. Tex. in l. 6. ad
fi. C. de fund. patr. lib. 11.

Et tunc, quo ad onera, intelligantur esse de Territorio illius Terræ, vel Locī, cum qua, vel quo sustinuerint, ut supra. Saluò, qd si aliqua Cassina posita in aliquo Territorio, vel si Dubium fuerit de quo sit Territorio, fuerit per decēnium continuum in Possessione, seu quasi, libertatis non soluendi Onera cum aliqua Terra, vel Loco, habeatur pro libera, nec aliquāliter possit inquietari occasione Onerum, quæ imponeretur Terræ, in cuius Territorio, fuerit, seu illi Terræ, cui fuerit propinquior, quando est dubium, ut supra.

Et saluò iure Paſtorum, quæ aliqua Cassina, vel Dominus, vel Domini eiusdem habuerit, vel haberet, seu haberent, si qua haberent, cum Communi, Terræ, vel Locī, cum qua ipsa Cassina soluere, & sustinere deberet, secundum Formā principij huius Statuti.

Et hoc Statutum non habeat locum in illis Cassinis, quæ essent separatæ ab alienis Territorijs, solitis de per se sustinere Onera, nec habeat locum in illis Cassinis, de quibus in sequenti proximè Statuto fit Mentio, nec in alijs Cassinis hætenus ædificatis, durantibus temporibus Immunitatis, ex Forma Statutorum, Finitis autem ipsis temporibus limitatis Exemptioni, ex Forma Statutorum Communis Mediolani, Statutum præsens habeat locum.

DE IMMUNITATE CASSINARVM.

CAP. CC. XXXVII.

Barb. Inst. 29. Alex. 29. fi.
per totum lib. 4.

SI contingat de cætero, de nouo edificari Cassinam, vel aliā Habitationem in Territorio alicuius Burgi, vel Locī, longè ab ipso Burgo, vel Loco, saltem per medium miliare, illa Cassina, seu Habitatio, ac etiā Habitatores ipsius Cassinæ, vel Habitationis, sint, & esse debeant Immunes, & Immunes ab omnibus Oneribus Communis ipsius Burgi, vel Locī, usq; ad annos viginti quinque, à tēpore cēpti Aedificij, computandos, & hoc duntaxat, respectu Onerum Personalium.

Onus Salis quomodo distindatur super personas, & super hauere, sup. fo. 13 cap.

Respectu vero Onerum Realium, & mixtorum, sint Im-
munes, & Exempti ibidem Habitantes pro Bonis duntax-
at, quæ tempore cepti Aedificij, vt supra, vel per menses
sex ante erant inculta, & non laboratiua.

DE FODRO, ONERIBVS, ET DATIIS
NON IMPONENDIS.

DE cæterò non imponatur Fodrum, Tallea, Mutuum
Darium, Onus, nec Aestimatum per Commune Mediolani,
nec aliquid aliud, infraudè, aliquo quæsito colore, nisi qua-
tenus per Dominum, Dominum nostrum Mediolani fue-
rit ex Causa visum vile, vel necessarium, sub pena Con-
trafacienti librarum quinquécetum Imperialium, pro quo-
libet, applicanda Comuni Mediolani, & illud, quod fie-
ret in contrarium, nullius sit Valoris.

QVOD SVBVRBIANI NON TENEAN-
TVR. NISI,VT CIVES.

ANTIANI Burgorum, Ciuitati Mediolani Coniun-
ctorum, nec Corporum Sanctorum Mediolani, nec Com-
munitates eorum, & illi, qui in eis habitant, non teneantur
ad aliqua Onera, vel Factiones, nec ad aliqua Alia, nisi si-
cut tenentur alij Ciues Mediolani, qui habitant in corpo-
re Ciuitatis, nec ad aliqua Deposita, nec Robationes, nec
Sequestrationes, nec Aestimaciones, quæ non possint fieri
de eis, nec super eis, nisi sicut fit, & potest fieri de Habi-
tantibus in corpore Ciuitatis,

Et si aliter fieret, non valeat, & sit irritum, non obstantibus aliquibus Exceptionibus, quod Statutum, non habeat locum, respectu Sequestrorum, & Depositorum, quæ ex Forma Statutorum Cômunis Mediolani, penes eos fieri possunt. Nec habeat locum in his, quæ in contrarium ordinata sunt, seu in futurum ordinabuntur per Dominum, Dominum nostrum Mediolani.

Si per Decreta Ducalia, vel Ordines Ducales reperiat, circa Onera aliter quàm per præsentia Statuta, esse dispositum, scruentur, & scruari debeant ipsa Decreta, & Ordines Ducales, quo ad ipsam Cameram tantum.

RUBRICA GENERALIS
DE AQUA, ET IVRE MOLENDI-
NORVM, ET DE STRATIS.

QVOD HABENTES ANTIQVAM SEDEM MO-
LENDINI, POSSINT ILLVD MOLEN-
DINVM CONSTRVERE, NULLA
OBSTANTE TEMPORIS
PRAESCRIPTIONE.

CAP. CC. XL.

An sufficiat nominare
Molendinum, & com-
prehendantur Aquæ, &
Molæ, & omnia Instru-
menta, Rotæ, 75^a. 94^a.
n°. 8, libro, 4.

An potuerit per Statu. Ino-
ducti, Rotæ, 75^a. 94^a. n°. 11.
lib. primo.

SI quis Sedem Molendini habeat, quamquàm longissimo tempore, seu tanto tempore, cuius Initij memoria non existat, steterit, quod illud non construxit, & inferior, vel superior Vicinus aliud Molendinum ædificauerit, vel aliquid aliud fecerit, quod antiquo Molendino, seu antiquæ Sedi noceat, etiam si triginta, vel quadraginta annis illud possedit, vel sine aliqua Interruptione tenuerit, Domino veteris Molendini, seu Sedis antiquæ non obstat, quominus, in statum antiquum suum possit Molendinum construere, & possit Superiorem, & Inferiorem Vicinum cogere, ut omne Opus,

Opus, ab eo factum, quod antiquæ Sedi, seu antiquo noceat Molendino, destruat, nulla obstante temporis Præscriptione, cum de antiquo Molendino, seu de antiqua Sede, constet, vel ipsum ibi antriquitus fuisse, vel stitisse appareat, vel aliqua vetustatis Molendini veteris Signa, seu Vestigia appareant.

DE FODENDO, ET PURGANDO LECTVM
AQVAE IN FAVOREM MOLENDINI, ET
QUALITER POTEST CONDVCII
AQVA AD PRATA IRRIGANDA.

CAP. CC. XLI.

MOLENDINORVM Causa, quorū Favor publicus est, iure nostro Municipali, alia Regula approbata est, vt qui Molendinū habet, possit Alueū fodere, purgare, Limā secare, Lutū piscere, ab vtraq; Parte, prope Ripas dextrorsum, & sinistrorsum, & omne Obstatulū, quod esset in eo Alueo nociuū ipsi Molédino si nocet antiquo Molédino remouere, nō obstante aliqua Præscriptione, Inuitis, etiā, illis, qui prope Ripas, etiā ab vtraq; Parte, Prædia possident. Et hoc, vsq; ad inferius Molédinum. Sed, & illi q; Prata irrigare possunt, & volūt prohibere nō possunt, ne hoc faciat. Et Iudicē Molendinorum, fauore, dēnam possit apponere librarum sexdecim Imperialium, si contrafactum fuerit, & Camparios ad custodiendum Aquam deputare, excepto, si cui permissum foret Prata irrigare, vel per Sententiam, aut alio legitimo modo, & excepto, q; quilibet Habens Ius deriuandi Aquam possit tenere Obstatulum, die Sabbati post occasum Solis, vsq; ad ortum Solis secundæ Feriæ, eo intellecto, q; per hoc Statutum non acquiratur Ius irrigandi, nisi, vt supra, nec auferatur illi, qui Ius habet irrigandi, vel nisi tempore plenæ. Quibus temporibus plenæ, seu plenarum prædicta non seruantur.

M

Et idem habeat locum in Vigilijs beate Marię, & Apostolorum, & aliorum Festorum Principalium.

Quibus Vigilijs, ab Occasu Solis, vsq; ad Orrum Solis sequentis Diei post illud Festum possint Prata irrigari, vt supra per Habentes Ius deriuandi, vt supra.

QVOD PENES FLVMEN PVBLICVM NON
FIAT CAPVT SORCEDILIS.

NVLLVS de cetero possit facere Caput alicuius Sorcedilis penes Flumen publicum, per Citatas quatuor sub penna librarum centum Imperialium cuilibet Contrafaciendi applicandarum, Ipso Iure, Communi Mediolani.
Et vltra teneatur Contrafaciens, suis expensis, reduci facere Opus in Pristinum Statum.

QVOD PENES FONTANILE NON
FIAT ALIVD FONTANILE.

PENES aliquam Testam Fontanilis non possit fieri alia Testa Fontanilis per Brachia trecentum ad Brachiũ Terrarum, & si contrafactum fuerit, Contrafaciens incurrat penas, de quibus in præcedenti Statuto fit mentio. Et reliqua faciat, prout in proximo præcedenti Statuto continetur.

QVOD IN FLVMINE PVBLICO
NON FIAT OBSTACVLVM.

IN Flumine Publico non remaneat, nec teneatur de cetero aliqua Clusa, vel Obstaculum, quominus aqua fluat liber per Flumen Publicum.

Et, si ad sit, quilibet, sua auctoritate, impunè possit remouere, & remoueri facere.

Late. 146. 25to. 150. Lib. 2°.
dat modum numerandi
Brachia.

Et insuper, quilibet Iusdicens teneatur, & debeat postquam
ei denunciatum fuerit, remoueri facere.

Saluo Iure Molendinorum, & saluo Iure illorum, qui ha-
bent legitimum Ius tenendi ipsum Obstacleum.

QUALITER LICEAT DUCERE AQVAM AD
TRANSVERSUM FLUMINIS, VEL RUGIAE,
VEL SORATORIS, NON OBSTAN-
TE CONTRADICTIONE
VICINI SVL.

CAP. CC. XLV.

AD transuersum Fluminis, tam Publici, quam Priua-
ti, vel alicuius Rugie, vel Soratoris, non obstante Contra-
dictione alicuius Præsentantis habere Ius in Conductu
dictæ Aquæ Fluminis, Rugiæ, vel Soratoris, liceat Vici-
no, habenti Terras ab vtraq; Parte, Aquam ducere.

Et hoc, impunè facere possit, & sub Forma infra scripta, vide-
licet, per Canalem superponendū, vel Canales superponen-
dos ad dictū Flumen, vel Rugiā, vel Soratorē, absq; lesio-
ne decursus Aquæ dicti Fluminis, vel Rugiæ, vel Soratoris.

Et eodem modo, liceat Vicino, habenti Terras ab vtraq;
Parte, vel si ab vna Parte habeat Terram, & ab alia sit Via,
ad transuersum dicti Fluminis, Rugiæ, vel Soratoris, Pon-
tem facere, & manutenere.

DE EODEM.

CAP. CC. XLVI.

LICEAT Vnicuiq; & licitum sit etiam Conducere, &
Deriuare, seu Conduci, & Deriuari facere Aquam sub Al-
ueis, quoruncunq; Habentium Ius Aquæ ducendæ, sicut
faciendo quæcunq; Cauamenta oportuna, & necessaria.

Ita tamen, q; per talē conducere Volentem, fiant Aquæ du-
ctus oportuni, de lapidibus, & Cemento, vel Lignamine

prout fieri poterit cum minori Detrimento talis conducere
Volentis, qui Aquæductus fieri debeant, vt præmittitur,
Lapidibus, & Cemento, aut Lignamine, ad Electionem,
& Arbitrium eligendi per Dominum Vicariū Prouisionū.
Ita tamen, q̃ Firmi, & Stabiles sint, & Aquæ illorum, qui per
Alueum superiorem, ius ducendi habent, possint, & vale-
ant liberæ decurrere, absq̃ eo, q̃ vlla Pars ipsius aquæ di-
uertatur, seu decidat infrius, quæ quidem Aquæductum,
teneantur, & obligati sint tales Conducentes, semper, &
omni tempore, manutene- re Firmum, & Illæsum.

Ita, vt Conducenti aquam desuper, nullum per hoc Præiu-
diciū possit generari in Aquæ suæ Decursu.

Qui Aquæductus, taliter construi debeant, q̃ Alueus ipse
superior, nec eleuatus, nec depræssus, vltra solitum, rema-
neat, sed Aqua dicti Aluei superioris, iuxta solitum libere,
& absq̃ vllō impedimento, decurrat.

Et pro tollendis discordijs, primò, ante ipsam Fabricationem
adsit Fabricationi prædictorum vnus Deputandus per
Dominum Vicarium Prouisionum, Confidens Partium,
vel vnus in Contumaciam alterius, qui in talibus sit Ex-
pertus, qui modum det circa prædicta.

Et, si aliqua Partium, ab eius Ordinatione fortè quæ relau-
rit, de huiusmodi Quærela cognoscatur per ipsum Domi-
num Vicarium, qui eam rejiciat, vel admittat, & deinde
Rem moderetur, & reformet, vt sibi videbitur.

Liceat tamen, & licitum sit omni tempore, Habenti superio-
rem Alueum, ipsum fundare, si id sibi necessarium, & vtile
fuerit, absq̃ Contradictione Habentis inferiorem Aquæ-
ductū.

Quo casu, talis Habens Aquæductum inferiorem, teneat-
ur, suis expensis, ipsum inferiorem Aquæductum, ita ap-
tare, & etiam fundare, vt nullo modo, oblit, vel obesse possit
Habenti Alueum superiorem.

Et si super prædictis contingerit oriri Differentiam. Primò videatur, & declaretur per ipsum Dominum Vicarium, seu per Aliam Personam Confidentem Partium, seu vnus in Contumaciam alterius, per ipsum Dominum Vicarium eligendam, & in talibus expertam, antequam possit ad talem Nouitatem deueniri.

DE AQVIS CONDUCENDIS.

CAP. CCG. XLVII.

OMNIBVS, & singulis Habentibus Ius, & Facultatē Aquæ deriuandæ, tam ex Fontanilibus, quàm aliter, liceat ipsam Aquam deriuare, & conducere, seu deriuari, & conducere facere, cauando Clusas, & alia quælibet necessaria faciendò, per quascunq; Terras, & Possessiones cuiuslibet Personæ, Communis, vel Vniuersitatis, Ducatus Mediolani, & per Vias publicas, & etiam priuatas, & Accessas, & etiam deredente, & secus vias Publicas, ad minus, tamen Damnum, & Incommodum Partium.

Ita, q; liber sit ipsius Aquæ decursus, ipsis tamen, deriuantibus, & Conducentibus, prius soluentibus omne, & totum illud Terrenū, quod occupabitur in ipsis Cauamentis, ex Terreno alieno, ad æstimationem duorum, vel plurium Virorum, in talibus expertorum, per Partes eligendorum.

Et hoc, tam respectu Precij, & Valoris Rei, quæ occupabitur, quàm etiam Damni dandi, quod æstimari possit, vsq; in duplum, & non vltra.

Et quilibet Conducentes, & Deriuantes huiusmodi Aquæ, & Quicumq; ea gaudentes, teneantur, & debeant facere, & manutenere Pontes, & Soratoria, & Aggeres, ac alia necessaria, prout expediens fuerit.

Ita, q; Prædia, & Possessiones aliorum, ex ipsa Aqua conducentia, maxime Temporibus pluuiarum, non habeant inundare, nec aliquod Damnum supportare, nec etiam Strata

An sit Correctorium, aut Limitatorij Iuris Rub. 25^a 92. vbi etiam habes an respiciat publica vna liti, vid. Et Constituti, l. 1^a de Aquis, & fl. lib. 4. Et multa trad. Veron. in tit. de Seruit. rust. præd. C. de feruit. aqued. col. 48. 49. viterius quero, Et l. 1^a 25^a 150, lib. 2.

Vix Publicæ deuaſtari poſſint.
Ita, q. Pontes conſtruendi, & manutenendi ſuper Stratis, &
Vijs Publicis, ſiant de Saricio, vel de Lapidibus coctis, &
fortibus, & Cemento, ac in bono Ordine, & debeant Inge-
rari, & hoc, in electione facere Debeat.

DE EODEM.

NULLVS cuiuſcunq. Conditionis, vel Status exiſtat,
vltra Formam Statutorum Communis Mediolani, debeat,
nec poſſit immittere aliquam Aquam ſuper Stratis Publi-
cis, vel iuxta Stratas Publicas, per quàm Stratz deuaſten-
tur, vel deteriores fiant, nec aliud facere, nec ſicri facere in
deteriorationem ipſarum Stratarum, nec per quod ipſæ
Stratz deuaſtentur, nec deteriorentur.

Et, ſi quis contrafecerit, condemnetur in libris quinquaginta
Imperialium, & pluribus, inſpecta qualitate ſci, arbitrio
Iudicis Stratarum, applicandis Comuni Mediolani, &
vterius compellatur, ſine aliquo Proceſſu, ad reſectionem
ipſarum Stratarum, & ad tollendum, ſeu reformandum
omne Opus, per quod ipſæ Stratz deteriores fierent, vel
factæ erunt.

Et pro prædictis, omnia eius Bona ſint Comuni Mediola-
ni obligata.

Et hoc, ſi Contrafaciens fuerit Subditus Poſteſtati Mediola-
ni, vel Iuſdicentibus Ducatus Mediolani.

Si verò non fuerit Subditus, vt ſupra, liceat vnicuiq. impu-
nè auctoritate propria, remouere, & remoueri facere omne
id, cuius occasione, Strata in aliquo lædatur.

Et, ſi ſuper hoc data fuerit Accuſa, vel Querela, aut Denun-
cia ad Inſtantiam alicuius non Suppoſiti, vt ſupra, vel ali-
ter, per nullum Iuſdicentem recipiatur, & Proceſſus fa-
ctus, in contrarium, non teneat.

CAP. CC. XLIX.

NULLVS possit conducere Aquam extra Ducarum Mediolani, nec extra Terras Communes, ad alia Territoria, nisi prius ipsa Aqua seruiuerit Molendinis, & Irrigationi Pratorum Ducatus Mediolani, & Terrarum Communium, debitè referèdo, quibus commodè, seruire possit, sub poena Amissionis cuiuscunq; Iuris, quod habuerit, seu habuerint, Ille, vel Illi, qui contra fecerit, seu cōtrafecerint,

De hoc s̄bo vid. In l. ne
pos proculo. ff. de verb.
Sign. vlt. Alcia.

DE FOSSATIS FACIENDIS, PER
HABENTES TERRAS
IUXTA STRATAS.

CAP. CC. L.

OMNES, & Singuli cuiuscunq; Status, Conditionis, & Præhæminentix exsistant, habentes Terras iuxta Stratas mastras in Ducatu Mediolani longe à Redefossis Mediolani, vsq; ad sex miliaria, debeant manutenere, & facere, debitè referendo, super ipsis Stratis Fossata, quæ sint latitudinis Brachiorum duorum cum dimidio.

Saluò, q; ex talibus Fossatis, nō diminuatur amplitudo Stratarum, ad hoc, vt illa Fossata recipiant Aquas illarum Stratarum, Et prædicta expédiantur per Iudicem Stratarum.

DE STRATIS CIVITATIS,
ET SVBVRBIORVM
REAPTANDIS.

CAP. CC. LI.

OMNES Stratæ Ciuitatis, & Burgorum Mediolani, videlicet, intra Redefossa, reaptètur, & aptatæ teneantur, taliter, q; Aquæ decurrant, vbi consueuerunt decurrere, vel vbi melius decurrere possint, cum minori Incommodo cuiuslibet, & taliter, q; non morentur super ipsis Stratis.

M iiii

Istud est Onus reale, l. per
litteram de immu. ne
conced. lib. 10.

Et, q^d Iudex, qⁱ erit super ipsis Stratis teneatur hoc fieri facere, & si non fecerit, Ipso Facto pro Cōdemnato habeatur in libris quinq^{ue} Imperialium, qualibet vice, qua contrafecerit. Et prædicta fieri debeant, quolibet anno, de mēfibus Martij, Aprilis, & Maij.

Et hæc fiant expensis habentium Domos super ipsis Stratis, pro rata ipsarum Domorū, & ubi non adsunt ipsæ Domus, tunc fiant expensis habentium Prædia super ipsis Stratis, pro rata ipsorum Prædiorum.

Et si reperientur aliqua Loca occupata, seu impedita per quæ aqua solebat decurrere ad Nironem, vel Seuifum, vel ad alium Locum pro fugando, q^{uod} ipsa Loca spicientur, & euacuentur expensis illorum, qui, ea habent occupata.

Et hoc, nisi reperiatur aliquas Fagias, aliquorum Communiū ad hoc esse obligatas.

QVOD STRATÆ REDVCANTVR AD ANTIQVVM MODVM.

CAP. CC. LII.

OMNES Stratæ, & Viæ publicæ, & Fossata Stratarum, & Viarum publicarum, reducantur ad antiquos, Modum, & Statum, a quocunq^{ue} detineantur occupatæ, & quilibet, qui aliquid occupasset ex prædictis, incontinenti cogatur ad spaciandum eas, & caper Iudicem Stratarum, & per quemlibet alium Iudicētem, etiam ex Officio, & omni Iuris solemnitate prætermiſſa.

Saludē si in contrarium haberet Dispensationem, vel Concessionem, auctoritate Ducali.

QVOD FIAT IMPOSITIO DE STRATIS APTANDIS.

CAP. CC. LIII.

FIAT Impositio generalis omnib^{us}, & singulis Cōmunib^{us}.

Collegijs, & Vniuersitatibus Distriktus, Diocesis, & Iurisdictionis Mediolani, de Stratis, seu Squadris Stratarum reformandarum, & manutenendarum.

Ita, q. Nulli, aliquo modo, prosit Priuilegium, nec Prorogatiua, qualiscunq. sit. Nec possint se iuuare ex aliqua Sctena proinde in contrarium lata, nec Consuetudine, nec alia, quauis Concessione, vel Ordinatione, quin omnes teneantur ad Contributionem quaruncunq. expensarum, occasione ipsarum Stratarum. Et idem intelligatur esse Statutum de Pontibus.

DE BANCHIS, ET OBSTACVLIS
NON TENENDIS IN STRATIS
PVBLCIS.

CAP. CCLIIII.

NULLVS in Ciuitate Mediolani possit, nec debeat tenere aliquod Banchum, nec aliquod aliud Obstaculum in Stratis, & Vijs publicis. Et qui contrafecerit condemnatur, qualibet vice, in libris quinq. Imperialium, & quilibet possit accusare. Medietas, cuius Cōdemnationis sit Accusatoris, & altera Communis Mediolani, & q. Iudex Stratarū possit ex Officio procedere, & inquirere, & cōdemnare Cōtrafacientē, & teneat dictus Iudex semel omni Mēse ire, vel mittere per Ciuitatem ad inquirēdum si quis fecerit cōtra prædicta. Et hoc teneatur facere præconizari semel singulis Mēsibus, sub pēna Iudici Stratarum librarum quinq. Imperialiū, qualibet vice, quę pēna perueniat, vt supra. Saluo prout in præsentibus Statutis continetur.

QVOD TURPITVDO NON FIAT IN
ECCLESIA, NEC CIMITERIO.

CAP. CCLV.

QVICVNQVE, qui fecerit Turpitudinē in Ecclesia,

vel Cimiterio condemnetur in libris quinque Imperialium
omni vice, cuius pœnæ medietas sit Accusatoris, & altera
sit Communis Mediolani, & quilibet possit accusare.

DE CLOACIS, ET MAGOLCIIS
REMOVENDIS.

CAP. CC. LVI.

CVM Cloacæ, & Magolciæ in Ciuitate Mediolani Pe-
stilentem reddant aërem, Statuitur, q̃ Aque, quæ de Pla-
teis decurrūt in domibus Priuatorum, & ibi faciunt Cloa-
cas, vel Magolciæ, si possibile est, reducantur ad Fossatum,
vel ad Nironum, vel ad Seuifum, vel Cantaranam, vel Ca-
nosliam, per viam illam, per quam melius, & facilius de-
currere possint.

Et, q̃ Iudex Stratarum, sub pœna librarum quinque Imperia-
liū, qualibet vice, si Regius fuerit, teneatur hoc exequi.
Et possint hoc facere illi, in quorum domibus sunt Cloacæ,
vel Magolciæ. Hoc tamen fiat expensis illorum, in quorum
domibus sunt ipsæ Cloacæ, vel Magolciæ hoc fieri Peten-
tium, & cum minori læsione aliorum, quàm fieri potest.

QVOD NVLLVS EICIAT ALIQVOD
TURPE DE DOMO.

CAP. CC. LVII.

SI de Domo alicuius, aliquod Turpe deiectum fuerit, vel
effusum in Vijs publicis, qui habitat in ea Domo condem-
netur in Soldis triginta Imperialium, qualibet vice, & qui-
libet possit accusare, medietas, cuius Condemnationis sit
Communis Mediolani, & altera Accusatoris.

Licet tamen vnicuique habere, & tenere Riues, seu Riales;
ex quibus Aqua, & Schoratiū Domus illius possit flue-
re, & fluat in Vijs publicis, tempore pluuiæ, & quando Nix
dissoluitur, vel etiam Glaciæ.

QVOD NULLVS TENEAT LAEDAMEN
IN VIIS PVBLICIS.

CAP. CC. LVIII.

NULLVS teneat, nec teneri permittat in Vijs publicis ante Domum suæ habitationis aliquod Ledamen, nec aliquam Rem putridam, vltra triduum, Aliter, Contrafacies, qualibet vice, Condemnetur in Soldis quinquaginta Imperialium, applicandis, vt supra proximè. Cetera verò non putrida, possint teneri per octo dies.

QVOD NULLVS DEBEAT SCORTICHARE
EQVOS IN CIVITATE.

CAP. CC. LIX.

NULLA Persona debeat Scortichare Equum, vel Equam, Mulum, vel Mulam, Afinum, vel Afinam, Canem, vel Mulpulam in Ciuitate Mediolani, nec prope Ciuitatem, per miliare vnum, nec alibi in Strata, nec prope eam, sub pena Soldorum quinquaginta Imperialium, qualibet vice, Et quilibet possit accusare, & habeat medietatem Condemnationis, & alteram habeat Commune Mediolani. Beludex Stratarum possit, & debeat contra prædictos procedere, & eos inquirere, & condemnare.

DE POENA AEDIFICANTIS, VEL
OCCVPANTIS SVPER SOLO
COMMVNIS MEDIOLANI,

CAP. CC. LX.

NEMINI, qui sine licentia Ducali, occupauerit Solum Communis Mediolani super ædificando, vel alio modo inuadendo, vel ab alio occupatum detinendo. Si, de hoc extiterit memoria, reddatur lus in Ciuili Causa, donec certiorauerit Dominum Vicarium Prouisionum Communis Mediolani, & Officialem Stratarum, se tale inuasisse, &

paratum se dicat, ratione eius Soli congruam Pensionem
prestare Communi Mediolani. Et si multum Vtui publi-
co noceat talis Occupatio, Arbitrio ipsius Domini Vicarij
relinquatur, donec talis Soli, sic occupati, facta fuerit Re-
stitutio Communi Mediolani.

Similis pena inferatur ei, qui aliquid ex prædictis, vel aliquid
aliud Communis Mediolani sine licentia Ducali occupa-
uerit. Et vltra condemnatur in libris duodecim cum dimi-
dia Imperialium, soluendis Communi Mediolani, nisi de-
nūciauerit ipsi Domino Vicario dictam occupationē infra
dies triginta, numerandos à die Occupationis eiusdem.

DE EODEM.

CAP. CC. LXI.

SI fuerit aliqua Persona, Commune, Collegium, vel Vni-
uersitas, quæ occultauerit, vel in Futurum occultabit Fi-
cta, vel lura, vel alias Res, vel lura de quibus illud Fictum
solet præstari Communi Mediolani, vel tenuerit illas Res,
pro quibus illa Ficta sint occulta, quæ debebantur, seu de-
bebuntur Communi Mediolani, seu Commune Mediola-
ni solitum sit habere, vel Res, & lura, de quibus illud Fi-
ctum solet Præstari Communi Mediolani. Infra dies de-
cem, à die publicationis horum Statutorum debeat præ-
dicta propalare ipsi Domino Vicario, sub pena dupli Va-
loris Rei, vel Iuris occultatæ, vel occultati.

Et præteritis dictis diebus decem, liceat cuilibet accusare
Contrafacientes, quæ pena perueniat, vt supra.

DE PUTREDINE NON PORTANDA IN PASQVARIIS.

CAP. CC. LXII.

DOMINVS Iudex Stratarum Mediolani teneatur, &
debeat curare, qd nullum Lutum, nec aliqua Putredo, nec

Animal mortuum conducatur, portetur, nec deferatur. in
Pasquario Sancti Ambrosii, Brolio, nec in alia Parte intra
Ciuitatem Mediolani, & q̄ nullum Molticium proiciatur
in Stratis publicis, nec Cimiterijs Ecclesiarum.

QVOD PROCESSVS, ET CONDEMNATIONES IVDICIS STRATARVM, ET
AQVAVM FIAN'T PER SCRIP-
TVRAM, ET SECVNDVM
ORDINEM
IVRIS.

CAP. CC. LXIII.

OMNES Condemnationes, Banna, Multæ, Præcepta,
& Exequutiones, cæterisq; Processus, cuiuscunq; conditio-
nis, & modi existât, quæ fiunt per Iudicem, vel Officialem
Stratarum, seu Pontium, vel Aquarum, fiant secûdum Iu-
ris Ordinem, & Dispositionem, & per Scripturam solem-
niter, & registrentur in Libro Actorum ipsius Officij, ali-
ter non valeant, nec teneant, aliquo modo.

Saluò in Casibus, in quibus specialiter per Statuta Com-
munis Mediolani sit aliter dispositum.

Et pecunia, quæ occasione ipsius Officij exigetur, soluatur
Cancuario Communis Mediolani deputato, vel depuran-
do ad recipiendum illas Condemnationes, seu pecunias
Communis Mediolani.

Et, si contrafactum fuerit, cõdemnetur, & puniatur Officia-
lis ipse in triplo eius, de quo aliter processerit, vel exegerit,
etiam durante suo Officio.

Et nihilominus, teneatur conseruare Commune Mediolani
indemne de talibus Condemnationibus, Bannis, Multis,
Præceptis, & Exequutionibus.

Et prædictæ Condemnationes, & alia, vt supra non fiant sine
cõsensu L.ominorum sex Camera, vel maioris Partis eorû.

DE STRATIS, ET CERTIS PRAEDIIS
COMMVNIS MEDIOLANI,
NON LOCANDIS.

CAP. CC. LXIIII.

STRATAE publicæ, Prata communia Ciuitatis Mediolani, Plateæ, Pasquaria, & Loca, in quibus consueuerunt fieri Nundinæ, vel Mercata, non locentur decætero, nec in emphiteosim dentur, nec occupari permittantur, & ea, quæ sunt occupata, siue de eis facta sit Inuestitura, siue non, spicientur, & ipse Inuestituræ factæ, vel, quæ fierent, ipso iure sint inanes, & non valeant, nec obseruetur, sed ipse Stratae, Prata, Plateæ, Pasquaria, & Loca, spicientur, & in Statum pristinum reducântur, & spaciata remaneant perpetuo V sui publico ad seruendum.

Et prædicta expédiantur, & fiant, & exequutioni mandentur per Officiũ Stratarum, sub pœna librarum duodecim cum dimidia Imperilium; cuius pœnæ medietas perueniat in Accusatorem, & altera in Commune Mediolani, & qui libet possit accusare, Saluis tamen Cõcessionibus factis per Dominum, Dominum nostrum, seu de eius licentia.

QVOD BROLIVM, IN QVO FIT
MERCATVM BESTIARVM
SPACIETVR.

CAP. CC. LXV.

BROLIVM, vbi fit Mercatum Bestiarum apud Ecclesiam sancti Stephani spacietur, & euacuetur, & coadequetur, & decætero nulli locetur, sed exequatur, spaciatur, & euacuatum teneatur, & in pristinum Statum reducatur.

Et prædicta expédiantur, fiant, & Exequutioni mandentur per Dominum Vicarium Officii Provisionum, & per Officialem Stratarum, & per quemlibet eorum,

96

DE OFFICIO IUDICIS STRATARVM SVPER
VIIS PVBLICIS, ET ALIIS, AD VSVM
PVBLICVM PERTINENTIBVS.

CAP. CC. LXVI.

OFFICIALES Stratarum teneantur Solicite curare, q̃
aliqua Vía publica, vel aliquod ad vsum publicum pertinēs
non occupetur. Et si occupatum fuerit, relaxetur, & spa-
cietur. Non obstante Præscriptione temporis, & illud, de-
bito sui Officij, notificare Officio Prouisionum.

ITERVM DE OFFICIO IUDICIS
STRATARVM.

CAP. CC. LXVII.

OFFICIALES Stratarum teneantur executioni mā-
dare omnia Ordinamenta de Stratis, & Pontibus, & Imū-
dicia Ciuitatis sub pēna librarū. xij. Imperialium applican-
darum, vt supra, & qualibet vice, qua contrafactum fuerit.

DE NECESSARIIS IN AESTATE
NON SPACIANDIS.

CAP. CC. LXVIII.

NVLLVM Necessarium spaciatur in Ciuitate Medio-
lani, à Calendis Aprilis, vsq; ad Festum Sancti Michaelis,
sub pēna librarum trium Imperialium applicandarum, vt
supra, qualibet vice.

A Festo, aut, Sancti Michaelis, vsq; ad p̃ximas Calēdas Apri-
lis, absq; aliqua Impetratione alicuius licētij possit spaciari.
Idem habeat locum in Cloacis, & Cisternis.

PRO REBVS FETIDIS DVCENDIS
EXTRA CIVITATEM.

CAP. CC. LXIX.

PALTANVM, Nec aliquod Fetidum, non deferatur in

Stratis, nec Locis publicis, infra Ciuitatem, sub pœna prædicta, applicanda, vt supra, sed extra Ciuitatem sint Loca ad hoc apta, vbi Res scilicet conducantur. Et hoc expediat per Officiũ Stratarum.

DE EODEM.

CAP. CC. LXX.

IVDIX Stratarum, Pontium, & Aquarum, teneatur, & debeat, sine spe alicuius Remunerationis, ac etiam sine Salario ire ad videndum Stratas, & Pontes Communis Mediolani, & notificare earum, & eorum Defectus Officio Prouisionum Communis Mediolani, quæ Officia Prouisionum, & Stratarum, & vtrunq; eorum, teneantur sub pœna librarum duodecim cum dimidia Imperialium reformari facere Defectus notificados, vt supra.

DE ELECTIONE IUDICIS, ET DOMINORVM
SEX CAMERAE STRATARVM, PONTIVM,
ET CONTRASCRIPTORIS.

CAP. CC. LXXI.

ELIGANTVR per Dominum, Dominum Mediolani, vel eius Locum tenentem Iudex Stratarum, & Pontium, Nec non Domini sex Camere probi Viri, inter quos sit vnus Doctor de Collegio Dominorum Iudicum Mediolani, & qui etiam sit Consultor pro dicto Officio, vbi nõ sit suspectus, videlicet, vnus pro qualibet Porta, maiores annis viginti quinque pro quolibet.

Qui omnes, præfint Officio Stratarum, & Pontium.

Et qui omnes, antequam se intromittant in dicto Officio, Iurent in manibus Domini Vicarij Prouisionum, vel eius Locum tenentis, q; iuste, rectè, & fideliter, & sine Fraude, exercebunt Officiũ eis iniunctum, & qui omnes, vel saltem maior Pars eorum, semper interueniente ipso Doctore Consultore,

Sed, si Frater decesserit ab Intestato, sine Descendente, & Fratribus, & Filijs Masculis Fratrum, relictis Ascendente Masculo, ex linea Masculina, & Sotore, q Ascendens prædictus excludat Sororem.

DE SVCCESIONE COLLATERALIS, QVO'D
AGNATVS PRÆFERATUR COGNATO

CAP. CC. LXX XIX.

IN Successione Collateralis ab Intestato Decedentis, Agnatus Masculus, vsquē ad Septimum gradum, secundū Iura Ciuilia, computandū, præferatur Cognato, & Cognata, & etiam Ascendenti, ex linea Materna, ut puta, A VO MATERNO, & AVIÆ MATERNÆ, nisi, prout continetur in Statuto incipiente. NVLLA MVLIER ASCENDENS, & cetera.

DE EODEM, QVALITER EXCLVDIT
SOROREM DEFUNCTI.

CAP. CC. LXXX.

IN Collateralis Successione ab Intestato, sine Descendente, vel Ascendente legitimo, Decedētis, scilicet, Tali, qui admittatur ad Successionem talis Decedētis, ex Fortuna præsentium Statutorum.

AGNATVS MASCVLVS, vsquē ad Septimum gradum inclusiuē, secundum Iura ciuilia, computadum, excludat omnes Mulieres.

Saluò, q, si Defunctus, vel Defuncta habuerit Sororē, Soror succedat secundum Dispositionem Iuris communis, cū eo, vel ea, cū quo, vel qua, admitteretur de iure Cōmuni. Exceptis Casibus, comprehensis in Statuto incipiente, DECEDENTE FRATRE, & cetera.

Et hoc, nisi Agnatus, cū Defuncto, vel Defuncta, sit in quarto gradu, vel infra quartum gradum inclusiuē, cōputado, vsupra. Quo Casu, admittatur eum ea prædictus Agnatus, sub Forma infra scripta, videlicet.

Quod si fuerit Soror tantu n vna, q ipsa hebeat Medieta-
tem Hæreditatis, & alteram habeat prædictus Agnatus.

Si verò fuerint plures Sorores, tunc ipse admittatur ad du-

N

*An procedat in Bonis ex-
tra Territorium suis, las-
dæ conf. 163. per Totum
lib. 2. Dec. conf. 13. col. 4.
versu. Et ratio.*

*Quod est infra cap. 302.
fo. 100. d. tergo.*

*Filius Femina an præfera-
tur Agnato transfuersali
in Successione Am. 5. fin.
Inst. de l. grad. que abin-
testato defer. Dec. conf.
327. col. 1.*

Quid suprà Cap. 188.

as Partes ex tribus, hereditatis, quotquot sint numero.
Prædictus vero Agnatus, eo Casu, tantum, admittatur ad reliquam Tertiam.

Si vero Defunctus, uel Defuncta non habuerit Sororem sed habuerit Amitam, uel Fratris Filiam, tunc, ipsa Amita uel Fratris Filia, admittatur ad Tertiam Partem.

Et si habuerit Amitam, & Fratris Filiam, tunc, ambæ admittantur ad dictam Tertiam Partem tantum.

Agnatus uero, qui sit proximior Decedenti, in quocunque gradu sit, usque ad septimum gradum inclusiue, computandū ut supra, admittatur ad reliquas duas Partes.

Saluo, si esset Agnatus, qui eas Amitam, & fratris Filiam excluderet, quo Casu, talis Agnatus in totum succedat.

Et, si aliqua alia Fœmina, Agnata, ultra prædictas Fœminas addit, quæ de iure Communi, admitteretur, tunc Agnatus ipsam expellens, teneatur eam dotare temporaliter, uel spiritualiter, secundum vires illius Hereditatis, si dotata non fuerit, & non habeat aliunde, unde possit se Dotare, uel teneatur eam alimentare, si prædicta Mulier non habeat aliunde, unde se alimentet, & sit in electione ipsius Mulieris, utrum maluerit dotari, uel alimentari.

QUALITER MORTVO MARITO, DOS REDDATUR VXORI, ET QUID LYCRETUR VXOR.

CAP. CC. LXXXI.

SI Maritus decesserit sine Descendente Masculo, uel Fœmina eiusdem Matrimonij, uel alterius ex linea Masculina reddatur Dos Vxori, si Dotem habuerit.

Et insuper, lucretur omnia, eius Causa Parata. Si ad Dotem Mariti traducta fuerit, uel aliter ab eo Cognita, in quibus, etiam contineantur Dara, seu Donata Vxori, tam antequam vadat, quæ postquam iuerit ad Maritum.

Si uero decesserit cum Descendente Masculo, uel Fœmina similiter lucretur omnia, eius Causa Parata, exceptis Vestibus Maritalibus, seu Nuptialibus, quæ Vestibus, intelligatur Socha, siue Zupa, & Vestibus superioribus, quæ sunt magis preciosæ, quæ non comprehendantur in profectione Parasfrenalium ipsius Vxoris.

Vide Auth. post Fratres la p. C. de leg. Mar. Et An possit intelligi de filio Fratris, uel de uicino l. meminimus. h. sed nec Fratres eo su. Socin. conf. l. lib. 1. Et de Sonore uicino, Socin. conf. gl. lib. 2.

Quid si Ambo moriantur, unde morte dicitur constare debeat, Socin. in l. q. de pariter ad fin. de reb. dub. post Bar. ibi, sol. fin.

Quæ dicantur eius Causa parata, Tex. habet in l. hoc Legatum, de leg. 3. Cuius similibus, Et an ista mulier teneatur Conseruare Filij primi Matrimonij Paul. in l. fin. C. de Bon. Mater. post Bal. ibi, ubi est Crem. in ult. not. Et an hoc Casu, Bona Vxor sit Filij Hypothecata l. hac ad illa l. s. olibus. C. de secū. nup. et Tex. in l. Famus, eo su. dicit an teneatur conseruare.

Condénationes pecuniarias faciēdi, p quibuscūq, occasio-
ne dictarum Stratarū, & Pontii, & dependentium ab eis,
Et, q, prædicta expediri possint summarie, simpliciter, de
plano, sine strepitu, & figura iudicii, & sola facti veritate
inspecta, & etiam, remoto omni Ordine Iudiciario proce-
denti, scrupulis tamen præsentibus Statutis Stratarum,

An per ista v^a. sublata sit
Instituta Alex. 2^a. 50. col.
y^a. & pro hoc facit, & col.
fi. lib. 2^a. vbi etiam alios ref.
Et, q, manu regia teneat
tur decidere, & secundū
facti veritatem, las. in l.
ceru cond^a. & si nummos
col. 6. ad si. ff. de pec. &
q, tanq. De. Aret. in C.
dilecti, col. pe. in, in quo
stione autem de iud,

DE CITATIONIBVS FACIENDIS PRO STRATIS VISITANDIS.

CAP. cc. lxxxiij.

ITEM, q, Iudex Stratarum, & Domini sex, teneantur ci-
tari facere omnia Communia, seu Consules, seu Agentes
pro Communibus, Locorum, Terrarum, Burgorū, & Cas-
finarum descriptarum, super libro Stratarum, ante Visita-
tiones Stratarum, per Seruitores ad id Deputatos de. xv.
diebus ante Visitaciones, vt Fagias suas aptent, & lapides
cum literis apponant, & compareant in die Visitationis eis
ordinata, super Fagia sua, & ad videndum, & audiendum
laudari, vel reprobari, & pro condemnato haberi si Fagiam
suam non bene aptauerint, quarum Citationum fiant Re-
lationes, nec possint allegare aliquod Priuilegium, Immu-
nitatem, Concessionem gratiam, aut Exemptionem, quo-
modocūq, & qualitercūq, cōcessam, quia, q, libet ad Onera
Stratarū, & pontii tenetur, & si reperiantur aliquæ Fa-
gie Vacantes, q, dicti Iudex Stratarum, & Domini sex, vel
maior Pars eorū provideat secundum Ordines, Statuta, &
Decreta, q, Statutis ipsæ aptentur, omni Exceptione remota,

DE CITATIONIBVS ANTEQVAM FIANT EXEPTIONES CONDEMNATORVM.

CAP. cc. lxxv.

FACTIS Condemnationibus per Iudicem Stratarum,
N ij

& sex, vel maiorem Partem eorum, pro erroribus Stratarū visitatarum contra aliqua Communia, Loca, vel Burgos, Terras, Villas, vel Castellas, quocunq; nomine nuncupentur, Ducatus Mediolani, antequam concedantur executiones aliquæ contra tales Condemnatos.

Statuitur, q; prius citentur tales Condemnati, & eis statuantur Terminus dierum decem, à die Citationis, ad comparandum coram Domino Vicario Prouisionum Communis Mediolani, ad docendum, & allegandum, quare Condemnationes factas soluere non teneantur, vel quare, Fagias suas, temporibus Visitationum, non aptauerunt.

Qui, si Terminò prædicto elapso, nihil legitime, & Iuridicum probauerint, Executiones Reales, & Personales fieri possint. Et si probatum, vel ostensum fuerit in Terminò prædicto Condemnationes fuisse contra Ius factas, Condemnationes ipsæ sint nullæ, & qui visitauerint dictas Fagias, soluere teneantur dictas Condemnationes, sic contra Ius factas, vna cum expensis exinde factis, & ad hoc compelli possint Realiter, & Personaliter per Dominum Vicarium Prouisionum Communis Mediolani, ad soluendum.

QVOD PER IUDICEM STRATARVM,
NEC ALIOS NON FIAN
COMPOSITIONES.

CAP. CC. LXXVJ.

NON possit Iudex Stratarum, nec qui visitabunt Stratas cum eo, nec alij in Actu Visitationum Stratarum, vel Pontium, nec ante, nec post, facere aliquas Compositiones, vel Pactiones, occasione Apraturæ, Stratarum, vel Pontium, vel dependentium ab eis, vsq; ad tempus Declarationum, & Condemnationum.

Et, si contrafactum fuerit, cadat, Ipso Iure, Contrafaciens in pœnam librarum centum Imperialium, qualibet vice.

applicandarum pro duabus Partibus Communi Mediolani, & pro tertia Parte Accusatori, & de qua Contrafactione credatur Accusatori, cum sacramento, & cum vno Teste si dedigno, & nihilominus, Stratae aptentur.

DE ELECTIONE THESAURARII STRATARVM.

CAP. CC. LXXVIJ.

ITEM eligatur Vnus ex dictis Dominis sex, excepto Doctore, per Dominum Iudicem Stratarum, & Alios ex sex, per Thesaurario, ad recipiendum Pecunias cotidie in nationum Stratarum, & qui vna cum Contrascriptore teneat libros Rationū, & Cōtorum, de Datis, & Receptis, & de eis, quæ contingunt exigi, occasione Cōdemnationū, & dicti Officij. Qui Thesaurarius postea dicto Iudici, & Alijs ex Dominis sex, & Alijs Officialibus Deputatis, & salariatis satisfaciet, iuxta solitum. Nec audeat aliquis alius pecunias aliquas Cōdemnationum exigere, recipere, nec componere, nisi consignauerit dicto Thesaurario, postquam exegerit, infra tres dies, & si contrafactū fuerit, condēnetur, qualibet vice, Cōtrafaciens in Salario Mēsis vnus, pro duabus partibus Cōmuni Mli, & pro tertia parte Accusatori applicando, & Contrascriptor, & Thesaurarius iurent in manibus Iudicis Stratarū, & aliorū Dominorū sex, vel maioris Partis eorū, benè, fideliter, & sine Fraude administrare, ac bonum Cōmuni, & Rationē reddere de receptis, & agitis per eos, dicto Iudici Stratarū, & Alijs ex Dominis sex Camere, & ad eorū, vel partis eorū Requisitionem, Rationes ostendere.

DE ELECTIONE SERVITORVM AD OFFICIVM STRATARVM.

CAP. CC. LXXVIJ.

PER Dominum Iudicem Stratarū, & Dominos sex, vel

N iij

maiorē partē eorū, eligantur tres Seruitores, & Officiales, pro occurrētibz dicto Officio Stratarum, & qui habeant facere, adimplere, & exequi, quæ per dictum Dominum Iudicem, & Dominos sex, vel maiorē partē eorū, iniunctum fuerit.

Et hoc, cum Salario, prout Ordinatum, & Taxatum fuerit, soluendo de Condemnationibus, quæ fient ad dictum Officiū, & quando satisfiet Iudici Stratarum, & Dominis sex Cameræ.

QVOD IVDIX STRATARVM, ET DOMINI
SEX, NON SE INTROMITTANT, NISI
DE STRATIS MASTRIS.

CAP. CC. LXXIX.
STATVITVR, qd Iudex Stratarum, nec Dominus sex, nō possint se aliquāliter intromittere de aliquibus Accessijs, Vijs, nec Stratis Ducatus Mediolani, sitis extra Redefossum Mediolani, nisi de Seratis Mistris, descriptis in libro Chartæ ad Officiū Stratarum, nec aliqua Dispensatio fieri possit in contrarium, & si fieret, non valeat, & sit nullius momenti.

DE ELECTIONE OFFICIALIS
AQUARVM.

CAP. CC. LXXX.
ELIGATVR vnus Officialis Forasterius Iurisperitus, prout videbitur, Domino, Domino nostro Mediolani, qui debeat superesse ad faciendū, qd Aqua Oloria, Vepre, Nauigij, Nironis, & Seuesi continuè fluant ad Ciuitatē Mediolani, & prohibere, ne Aquæ dictorum Fluminū deriuetur contra Formam Statutorum Communis Mediolani.
Et, qd etiam sit Officialis aliarum Aquarum Communis Mediolani.

Cuius Officium duret per Annum, & non ultra, quo c' a' 10,
Sindicetur, & Sindicari debeat, & teneatur Satisficere, pro
ut tenentur alij Officiales Communis Mediolani, ex For-
ma Statutorum.

Qui Officialis non habeat aliud Officium.

DE RUGIIS, SEU BUCCHIS
AQUAE OLONAE.

CAP. CC. LXXXI.

INDEX, Officialis Aquarum teneatur, & debeat quam
velocius poterit, videre omnes Rugias, seu Bucchas exe-
cutes de lecto Olonae, & eas reduci facere ad modum, &
Ordinem, prout continetur in praesentibus Statutis.

DE SATISDATIONE FACIENDA
PER DERIVANTES DE
AQUA OLONAE.

CAP. CC. LXXXII.

NULLA Persona possit Relevare aliquam Rugiam,
nec ponere, seu infigere aliquod Incastrum, per quod deri-
uari possit de Aqua Olonae pro adequando aliqua Prata, ni-
si prius habuerit Ius, id faciendi, & nisi prius Satisfiderit
coram Officiali Aquae Olonae, de libris quinquaginta Impe-
rialium, applicandis, ut supra, de non deriuando de dicta
Aqua ultra Formam praesentium Statutorum, & qui con-
trafecerit condemnetur in Soldis quinque Imperialium, pro
qualibet Pertica Prati, quae adequari posset per Contra-
facientes de dicta Aqua per dictam Rugiam, seu Inca-
strum, Et Notarius Officij Aquarum non possit accipere
pro omnibus Remunerationibus, quae requiruntur circa
ipsam Satisfactionem ultra Soldos duos Imperialium à quo-
libet Satisficente, & quae Satisfactio non requiratur, nisi se-
mel in Anno.

DE PCENA TENENTIS CLVSAM.
VEL OBSTACVLVM IN
LECTO OLONAE.

CAP. CC, LXXXIII.

NVLLA Persona audeat, nec præsumat facere, nec fieri facere, nec habere, nec tenere aliquam Clusam, nec ali-
quod Obstaculum in Lecto Olonæ pro deriuando de Aqua
Olonæ, & qui contrafecerit cōdemnetur, pro qualibet Clu-
sa, seu Obstaculo in libris viginti quinq; Imperialium.
Saluò, q; hoc Statutum non habeat locum in Molendinis,
nec occasione Molendinorum tantum illorum, qui habe-
rent Ius vtendi illis Aquis.

DE INCASTRIS ORDINANDIS,
ET APTANDIS.

CAP. CC, LXXXIII.

NVLLA persona possit habere, nec tenere super Alueo
Olonæ aliquam Rugiam, nec aliquod Incastrum, nisi Ius
habuerit illam, vel illud tenendi, & nisi illa Rugia, seu In-
castrum habuerit Pedem cum suis Spallis de Lapidibus, &
Cemento, altum à fundo Aluei Olonæ per tertias duas vni-
us Brachij, ad Brachium terræ, & lignaminis, accipiendo
mensuram per medium Aluei, seu Lecti Olonæ, & nulla
Rugia, seu Buccha Rugiæ fieri possit, nec teneri super dicto
Alueo pro deriuando de dicta Aqua, quæ sit lata, vltra Bra-
chia duo, & medium, ad dictum Brachium.

Et, si qua Buccha aliter reperitur, reducat, ad modum
prædictum.

Et prædicta fiat, aptato prius Alueo Olonæ, secundum for-
mam horum Statutorum.

Et qui contrafecerit cōdemnetur in libris viginti quinq;
Imperialium, qualibet vice, applicandis, vt supra.

DE LECTO OLONAE ADAMPLANDO
IN CERTIS PARTIBVS.

CAP. CC. LXXXV.

ALVEVS Fluminis Olonæ aptetur à loco de Certiare, vsq; ad locum de Castignate, taliter, q; dictus Alucus sit largus, seu in amplitudine ad minus per Brachia duodecim, ad Brachium terræ, & lignaminis, & illa ad amplaturam fiat ab illa Parte dicti Locî, quæ videbitur Iudici ipsarum aquarum.

Qui Iudex teneatur, quàm citius fieri poterit, ire ad examinandum, & videndum dictum Alucum, & determinandum per quos, & quorum expensis, & in quibus Partibus dictus Alucus debeat adimplari.

QVIBVS DIEBVS, ET HORIS
LICITVM EST DERIVARE
DE AQUA OLONAE.

CAP. CC. LXXXVI.

LICITVM sit cuiuslibet Habenti Buccham aliquam Rugæ super Flumine Olonæ, secundum Formam præsentium Statutorum, vel Habenti ex Forma horum Statutorum, Ius deriuandi, & deriuari faciendi per ipsam Rugiam de Aqua Olonæ, deriuare, & deriuari facere de dicta Aqua, pro adequando eorum Prata, & Terras, ab hora Vesperarum dicrum Sabbati, vsq; ad horam Vesperarum dicrum Dominicorum, Et ab hora Vesperarum Vigiliarum beatæ Virginis Mariæ, videlicet, de Mensibus Februarij, Martij, Augusti, & Septembris, & cuiuslibet Apostoli, vsq; ad horam Vesperarum cuiuslibet ipsarum Festiuitatum, Et ab hora Vesperarum diei Iouis Sancti, vsq; ad diem Dominicam sequentem, post Festum Pascatis Resurrectionis Domini nostri Iesu Christi, Et ab hora Vesperarum Vigiliæ Natiuitatis Domini nostri Iesu Christi, vsq; ad Octauam.

post Festum dictę Natiuitatis, Hora vespertinum.
Et prædicta concessa sunt, & conceduntur fieri posse, vt supra.
Et hoc impune, & libere.

In alijs vero Diebus, & Horis, Nulli liceat deriuare, nec deriuari facere de dicta Aqua, sub pęna Soldorum quinq; Imperialium, pro qualibet Petrica, qualibet vice, nisi aliter expressę concessum reperiatur, vigore præsentium Statutorũ.

QVOD TEMPORE PLENÆ SUPERFLVITATIS
AQVAVM, QVILIBET POSSIT DERIVARE.

CAP. CC. LXXXVII.

TEMPORE plenę superfluitatis Aquarum, licitum sit cuiuscunq; Habenti Buccham Rugię, & Ius in Aqua fluenti ex dicta Rugia, secundũ Formã horũ Statutorũ deriuare, & deriuari facere de Aqua Olonę, quocunq; Die, Noctę, & Hora, tã feriata, quã non feriata, & hoc libere, & impune.

QVOD TEMPORE SICCITATIS NULLVS
POSSIT DERIVARE, ETIAM
DIEBV5 FESTIS.

CAP. CC. LXXXVIII.

TEMPORE Siccitatis, non liceat Alicui deriuare, nec deriuari facere de aqua Olonę, aliquo Die, Noctę, & Hora, etiã si sit Dies Dominica, vel aliud Festum quoduis. Et hoc, si p Iudicę aquarũ præceptũ, & phibitũ fuerit eis, ne vrantur de dicta aqua, tẽpore illius Siccitatis, tunc durãte. Et qui contrafecerit, condemnetur in Soldis quinq; Imperialium pro qualibet Petrica, & qualibet vice.

QVOD DERIVANTES DE AQVA OLONÆ
HABEANT SORATOREM.

CAP. CC. LXXXIX.

QVILIBET, qui deriuabit, vel deriuari faciet de

Aqua Fluminis Olonæ teneatur, & debeat facere, seu habere Soratorem, per quem Scoraducium dictæ aquæ possit reuerti, & reuertatur in lecto Olonæ, antequam attingat ad tertium Molendinum, existens ab ea parte lecti dictæ Aquæ, ex qua deriuatur ipsa Aqua.

Et hoc à loco de Parabiago infra, versus Mediolanum.

A loco verò de Parabiago, supra, antequam attingat ad quartum Molendinum, existens ab ea parte lecti dictæ Aquæ, ex qua deriuatur ipsa Aqua.

Et qui contrafecerit condemnatur in Soldis quinque Imperialium pro qualibet Pertica, & qualibet vice.

DE POENA DERIVANTIS DE AQUA
OLONÆ CONTRA FORMAM PRÆ
SENTIVM STATVTORVM.

CAP. CC. LXXX.

DE CAETERO, nullus audeat, nec præsumat deriuare, nec deriuari facere de Aqua Olonæ, aliter quam concessum sit per Formam præsentium Statutorum.

Et, si quis contrafecerit, vel fieri fecerit, condemnatur Contrafaciens, vel fieri Faciens in Soldis quinque Imperialium pro Pertica terræ, quæ irrigaretur ex tali deriuatione.

Et intelligatur quemlibet contrafecisse, in cuius Prato, vel Terra reperta fuerit fluere Aqua in die, vel hora, aliter quam sit concessum per Formam præsentium Statutorum.

DE AUXILIO DANDO IUDICI AQUÆ
RVM PER COMMVNIA.

CAP. CC. LXXXI.

COMMVNIA Burgorum, Locorum, Castellarum, & Molendinorum propinqua per tria miliaria prope dictum lectum Olonæ, teneantur, & debeant si Requisiti fuerint ex parte Iudicis ipsarum Aquarum ire cum Sappis, Badilibus,

Securibus, & alijs Instrumentis oportunis, pro splanando omnia Fossata, per quæ deriuari posset dicta Aqua Olonæ, & hoc, sub pœna Librarum quinq; Imperialium, pro quolibet Comuni.

Quod Capitulū habeat locū tantū vna vice, quolibet anno. Qui Iudex ipsarum aquarum fieri facere teneatur contenta in hoc Capitulo, expensis illorum, qui habebunt prædictas Rugias explanandas, seu in Casu debendi esse explanatas, secundum Formam præsentium Statutorum.

DE POENA DERIVANTIS DE
AQUA OLONÆ PROPTER
EIVS POTENTIAM.

CAP. CC. LXXXIj.

SI quis cuiuscunq; Conditionis, & Status sit, qui propter eius potentiam Per Vim deriuauerit, vel deriuari fecerit, vel deriuatam tenuerit de Aqua Olonæ, contra Formam præsentium Statutorum, condemnetur in Libris quinquaginta Imperialium, qualibet vice.

Et insuper ipse Iudex aquarum cū auxilio Potestatis Mediolani, teneatur facere arari cum Bobus, & Aratris dicta sua Prata per Longum, & Transuersum, ita, q; non videantur esse Prata.

Et hoc infra quindecim dies, proximè futuros postquam sibi significatum fuerit.

QVOD IVDEx AQUARVM TENEATVR
PROCEDERE SVPER ACCVSIS
CORAM EO DELATIS.

CAP. CC. LXXXIIj.

IVDEx Deputatus Officio Aquarum, teneatur, & debeat ad petitionem cuiuslibet Accusantis aliquem fecisse contra Formam præsentium Statutorum de Aquis, procedere

super Accusis coram eo delatis, & super eis facere Condemnationes secundum Formam horum Statutorum, si dictæ Accusæ fuerint probatæ per Sacramentum Accusatoris legitimè, & per vnum Testem fidedignum. Aliter teneatur facere Absolutiones.

DE SATISDATIONE FACIENDA
PER IUDICEM
AQUARVM.

CAP. cc. Lxxxxiij.

IVDEX, qui Deputatus erit Officio Aquarum, teneatur, & debeat facere bonam Satisfactionem coram Dominis Magistris Ducalium Intratarum Extraordinariorum, vel coram Officio Prouisionum Communis Mediolani, de Libris quingcentum Imperialium de faciendo Officium suum Aquarum benè, iustè, & legaliter, & de non faciendo, nec commitiendo aliquam Baratariam in dicto suo Officio, & aliter non possit dictum Officium exercere.

DE OFFICIO CAMPARIJ. QVI
PER TEMPORA FVERIT
ELECTVS PER MOLE-
NARIOS AQVAE
OLONAE A
RAUDE
INFRA.

CAP. cc. Lxxxv.

CAMPARIVS, qui per tempora fuerit electus per Molenarios, seu Cōsules Molenariorum Aquæ Olonæ de Raude, & citra Raude, si fuerit Confirmatus per Officium Prouisionum habeat Bailiam Accusandi, & denunciandi quoslibet, quos inuenerit fecisse, vel commississe contra præsentia Statuta de Aquis.

QVOD LICEAT MOLENARIIS
ADAQVARE CERTAS
INSVLETAS.

LICITVM sit Molinarijs adaquare eorum Insulctas.
CAP. cc. Lxxxxxviij.
omni die, tam feriata, quàm non feriata, dum non sint vl-
tra perticas quinq. pro quolibet Molendino, sine pēna,
Saluò, quàm in tempore Siccitatis.

DE POENA IUDICIS AQVARVM
NEGLIGENTIS IN EIVS
OFFICIO.

SI Iudex Deputatus Officio Aquarum fuerit negligens
in eius Officio, vel aliter deliquerit, possit, etiam durante
eius Officio, Condemnari per Dominum Vicarium Pro-
uisionum Communis Mediolani, vel per alium Iudicem
Deputandum, si deputabitur, Arbitrio suo, inspecta quali-
tate negligentiae, vel facti.

DE POENA OFFENDENTIS
IUDICEM AQVARVM,
VEL CAMPARIVM
AQVAE.

NVLIVS præsumat, nec debeat Offendere, nec offen-
di facere Iudicem Deputatum Officio Aquarum, nec ali-
quem Camparium Aquæ, nec alterum eorum impedire
quominus ipsi, & uterq. eorum possint exercere suum Of-
ficiũ.

Et hoc sub Pēna, & Banno, Arbitrio Domini Potesta-
ris Mediolani auferenda, inspecta qualitate Personarum,
& Facti.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1215 EAST 58TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637
U.S.A.
TEL: 773-936-5000
FAX: 773-936-5001
WWW.CHICAGO.EDU
CHICAGO.EDU

CHICAGO, ILL. 60637
U.S.A.
TEL: 773-936-5000
FAX: 773-936-5001
WWW.CHICAGO.EDU
CHICAGO.EDU

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1100 S. MICHIGAN AVE.
CHICAGO, ILL. 60607
U.S.A.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1100 S. MICHIGAN AVE.
CHICAGO, ILL. 60607
U.S.A.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
1100 S. MICHIGAN AVE.
CHICAGO, ILL. 60607
U.S.A.

deriuare consuetum est per Ordinem ceterorum Foraminum, & per infra scriptum Ordinem, Videlicet, q̄ dictum Commune faciat talare, seu perforari in vno Lapide Mar- moreo, vel Sarracio, taliter, q̄ ex dicto Foramine possit fluere a qua in dictum Riale in quantitate vnciarum sex, scilicet, tertiam vnam vnus brachij ad brachium Terræ, & lignaminis in lōgitudine dicti fluminis, & mediam quartam ad dictum Brachium in altitudine dicti Foraminis.

Et q̄ dictus lapis ita taliatus, seu perforatus debeat claudi ad Buccham, seu spondam lecti Olonæ de bono muro, facto lapidibus, & cemento, taliter, q̄ dictum Foramen remaneat altum a fundo dicti lecti Olonæ per tertiam vnam vnus brachij.

Quibus, Lapide, & Muro sic aptatis, Nulla Persona singularis, Communitas, nec Vniuersitas audeat dictum lapidē, & Ordinem deriuandi remouere, nec remoueri facere, sub poena Librarum centum Imperialium, pro quolibet Contrafaciēte, & qualibet vice.

Et vltra, Contrafaciens, vel fieri Faciens teneatur suis expensis reducere in pristinum statum. Dum tamen ex dicta aqua non adaquetur aliquod Pratum, & dum tamen dicta aqua postea reuertatur ad locum, seu Alucum Fluminis Olonæ.

DE HIS, QUI NON POSSVNT ESSE
CAMPARI, NEC OFFICIALES
FLVMINIS OLONAE.

CAP. ccc. iij.

NVLLVS, qui habeat Prata super Flumine Olonæ, nec cuius Prata adaquantur de aqua dicti Fluminis, nec aliquis eius Agnatus possit esse Camparius, nec Officialis dicti Fluminis Olonæ, & si aliter electio facta fuerit, non non teneat.

DE CERTIS BVCCIS OLONAE BANNI-
ENDIS, ET CLAVDENDIS.

CAP. CCC. lii.

SI qua Rugia, seu Buccha per quam deriuetur, vel deriuari possit aqua Fluminis Olonæ decetero reperiatur, cuius Schoraducium non reuertatur in lectum Mastrum Fluminis Olonæ, antequam attingat ad tertium Molendinū, seu secundum quod est dispositum per Formam præsentium Statutorum, ipsa Rugia, seu Buccha sit bannita, & debeat claudi, & taliter stoppari, q. nō possit deriuari aqua per ipsam Buccham,

Et hoc Capitulum mandetur Exequutioni per Officialem aquarum, quamcūq. fieri poterit, dum fiat infra duos menses, à tempore inchoati sui Officij. Et prædicta non intelligantur de Rugijs, quæ fuerūt Cameræ Illustrissimi Principis, & Ducis nostri Mediolani, seu quondam Illustrissimorum Prædecessorum suorum,

DE PONTIBVS CONSTRVENDIS, ET MANVTENENDIS PER HABENTES BVCCAS, RVGIARVM SVPER FLVMINE OLONAE.

CAP. CCC. v.

QVILIBET Habens aliquam Buccham Rugiæ super Flumine Olonæ teneatur construere, & manutenere supradictam Buccham, & iuxta lectum Fluminis Olonæ, Pontem vnum bonum, & sufficientem, de bonis lapidibus, & cemēto, largum per brachia tria ad brachium Terræ, & lignaminis, & ad construendum, & manutenendum dictum Pontem teneantur omnes, & singuli Habentes vtilitatem ex aqua fluente ex dicta Rugia.

Et hoc, sub pēna Librarum viginti quinque Imperialium, applicat. da, vt supra. cuilibet prædictorum,

DE AQUA MVLTIPPLICANDA
IN LECTO OLONAE.

SI reperiatur modus, per quem possit multiplicari, & addi aqua in lecto veteri aquæ Olonæ, & videatur Iudici aquarum illud opus fore bonum, & vtile, & possit deduci ad effectum, tunc fiat illud Cauamentum, seu Opus in deliberatione ipsius Iudicis, & Peritorum in talibus, qui ad illud Opus deputabuntur per Dominum Vicarium Provisionum.

DE FONTIBVS REMONDANDIS
PRO MVLTIPPLICANDO AQVAM
IN LECTO OLONAE.

CAP. CCC. VIJ.

OFFICIALIS aquarum teneatur, & debeat quàm velocius poterit fieri, cum Consilio, & Deliberatione sex, vel Quattuor de Habentibus Prata in Valle Olonæ, facere remondari Fontes veteres, & novos, ex quibus aliqua aqua fluat in lecto Olonæ in eis partibus, in quibus videbitur eis conuenire, ad hoc, vt aqua possit multiplicari, & abundantius fluere in lecto Olonæ quàm fluat, nec fluxerit hinc retrò.

Et prædicta fiant expensis illorum, qui habet Prata, & Molendina super flumine Olonæ, & alijs aquis exeuntibus de lecto Olonæ.

Et de cætero, singulis annis, cum consilio, vt supra, remondari, & aptari debeant, cura, & sollicitudine dicti Officialis in partibus, in quibus disposuerit fore vtile pro multiplicando aquam, vt supra, dum expensæ soluantur, vt supra, quæquidem expensæ compartiri, & diuidi debeant per ipsum Officialem, cum consilio prædictorum Habentium Prata, & Molendina super dicto Flumine, vt supra.

O ij

QVOD DEALBATORES FVSTANEORVM,
ACIARVM, ET DRAPPORVM,
POSSINT AVFERRE AQVAM
PRO ARTE SVA,

CAP. CCC. viij.

LICITVM fit Dealbatoribus Fustaneorum, Aciarum, & aliorum Drapporum, quocunq; Die, & tempore, & in quacunq; Parte Ciuitatis, Suburbiorum, & Corporum Sanctorum Mediolani, impune deriuare, & auferre quamlibet aquam eis necessariam, & vtilem pro dicta sua arte exercenda, duntamen non vtantur ipsa aqua pro adaquando aliqua Prata.

Et, si quis deriuaret, vel deriuati faceret in fraudem, condēnetur in Soldis quinq; Imperialium, qualibet vice, & pro qualibet pertica Prati, quæ adaquaretur ex ipsa aqua.

DE ELECTIONE VNIVS CAMPARIJ,
ET VNIVS NOTARII SVPER
CERTIS AQVIS,

CAP. CCC. ix.

ELIGANTVR per Officiū Prouisionum Camparius, & vnus Notarius, qui Camparius cum eius Notario inquirent, & inuestigent, si aqua Fluminis Seuefi, Aquæ longæ Fontanæ, Arrii, Carrarię, & Romani extrahitur de lēdo contra Statuta, & Ordinamenta Communis Mediolani, & scribatur in Quaterno, cuius est terra, per quam aqua ipsorum fluminum ducatur, & condēnetur Deriuans in Libris quinq; Imperialium, qualibet vice, & credatur Sacramēto dictorum, Camparij, & Notarij, cum vno Teste fidedigno, Saluò, q; tempore siccitatis, Iudex Officij aquarum depuratus possit maiorem poenam imponere. Quibus, Notario, & Campario satisfiat de eorum mercede, siue Salario, prout dispositum fuerit in Literis eorum Officij.

DE CAMPARIIS AQVAE LAMBRI.

107

CAP. ccc. x.

ELIGATUR per Officiū Prouisionum Communis Mediolani vnus Camparius, qui sit Camparius, & Custos Lambri, à Carlenzago supra, & qui habeat Solutionem, prout in Literis Officij sui continebitur.

Et, à dorso de Carlenzago infra non possit ille Cāparius, nec Iudex Officij aquarū Deputatus se intromittere de illa Cāparia, nec Aqua, nec aliqd exigere, occasione illi^o Cāpariz.

DE LECTO SEVESI SPACIANDO

QUANDO EXPEDIERIT.

CAP. ccc. xj.

LECTVS Seuesi spaciatur, & spaciari debeat quādo expeditur, à Molédino Monasterij Sancti Dionisii existentis extra portam Orientalem, vsq; ad Molendinum Fratrum de la Columbeta, & illud laborerium fiat expensis illorum, qui habent ab opposito, ab vtraq; parte dicti Seuesi.

Et ad hoc cōpellant^r, & cōpelli possint per Campariū, & Notarium, qui fuerint positi, & electi super dicta aqua Seuesi. Et ad hoc teneātur potestas, & eius Iudices dare dictis Officialibus efficax auxilium ad prædicta.

Et, si reperiretur lectum dicti Seuesi transire per terram alius cuius Communitatis, ad hoc teneatur ipsa Communitas, & Iudex aquarū ex debito sui Officij hoc fieri facere quando expedierit, vt supra.

DE CLVSA PONTIS ARCHETI MANV.

TENENDA, ET REPICIENDA.

CAP. ccc. xij.

CLVSA Pontis Archeti debeat tēfari, & defendi per Commune Mediolani, & per Iudicem Officio Aquarum Deputatum ne deuasctur.

Et, si deuastaretur, omnes, & singuli habentes, & percipientes aliquam utilitatem de aqua, quæ decurreret occasione dictæ deuastationis, seu rupturæ teneantur, & compelli debeant per Iudicem aquarum ad restituendum, & reintegrandum ipsam Clusam in pristinum statum.

Et ultra hoc condemnentur Delinquens, in libris quinq; Imperialium, qualibet vice.

Et prædicta, in hoc Capitulo contenta, non habeant locum tempore plenæ superfluitatis aquarum, quo tempore, si ipsa Clusa se romperet, vel deuastaretur, tunc omnes, & singuli habentes utilitatem ex aqua Nironis à dicta Clusa in ista teneantur, & compelli possint reficere, & reaptare ipsam Clusam.

Q VIBVS DIEBV5, ET HORIS
LICET DERIVARE DE
AQVA NIRONIS.

CAP. CCC. XIIJ.
N VLLI Habēti Ius liceat aquā Nironis de lecto auertere, nec deriuare, nec deriuari facere, nisi ab hora vesperearum dierum sabbati, vsq; ad horam vesperearum dierum Dominicorum. Et ab hora vesperearum vigiliarum beatæ Virginis Mariæ de Mensibus Februarij, Martij, Augusti, & Septembris, & cuiuslibet Apostoli, vsq; ad horam Vesperearum cuiuslibet ipsarum Festiuitatum, & ab hora vesperearum diei Iouis sancti, vsq; ad diem Dominicam sequentem post Festum Paschatis Resurrectionis Domini hora vesperearum. Et ab hora vesperearum Vigiliæ Natiuitatis Domini nostri Iesu Christi, vsq; ad octauam post Festum dictæ Natiuitatis hora vesperearum, & prout in Statutis aquæ Olonæ continetur.

Et, si quis contrafecerit condemnentur in Soldis viginti Imperialium, omni vice.

DE POENA DERIVANTIS AQVAM
NIRONIS SI NON HA-
BERIT INCASTRVM
SCHIASARVM.

CAP. ccc. xiiij.

NVLLI liceat derivare, nec derivari facere aquam Ni-
ronis nisi habuerit iuxta domum Incastrum schiasarum
per quod non dimittat derivare dictam aquam.

Et, si quis contrafecerit condemnetur in solidis sexaginta
Imperialium omni vice.

DE POENA ACCLVSANTIS
LECTVM NIRONIS.

CAP. ccc. xv.

NVLLI liceat acclufare lectum Nironis de palis, nec li-
gnis, vel terra ad hoc, q. aqua non possit fluere ad Ciuita-
tem Mediolani.

Et, si quis contrafecerit condemnetur in Solidis quadragin-
ta Imperialium, qualibet vice.

QVOD LECTVS NIRONIS
TENEATUR SPACIATVS,
ET AMPLIATVS.

CAP. ccc. xvi.

QVILIBET Habens Bona supra, vel iuxta dictum
Nironem debeat eatenus, quatenus dictum Flumen tendit
iuxta Aedificia, vel Prædia sua, pro portione sua spaciare,
& spaciatum tenere lectum dictæ aquæ amplum, secundum
mensuram per Commune Mediolani alias daram, quæ est
ad Sanctam Trinitatem extra portam Cumanam Medio-
lani, ad terminum dandum per Iudicem aquarum, sub pe-
na, Soldorum viginti Imperialium omni vice, pro quolibet.

DE LECTO NIRONIS APTANDO TALITER,
QVOD AQUA SIT ALTA PER
MEDIUM BRACHIUM.

CAP. CCC. XVIIJ.
LECTVS Nironis taliter aptetur, & manuteneatur, q
Aqua sit alta in illo lecto per medium Bra- hium ad Bra-
chium terræ, & lignaminis.

DE SORATORE HABENDO PER
QVEM LIBET DERIVANTEM
DE AQUA NIRONIS.

CAP. CCC. XVIIJ.
QVILIBET, qui deriuabit, vel deriuari faciet de Aqua
Nironis teneat, & debeat facere, seu habere Soratorē, per
quē Scoraducium dictæ aquæ fluere possit in dictum lectū
Nironis, antequā attingat ad secundum Molédinum, exi-
stens ab ea parte lecti dictæ aquæ, ex qua deriuatur ipsa
aqua, & qui contrafecerit condēnetur in Libris quinq; Im-
perialium, qualibet vice, & ultra non possit ipsa aqua uti.

DE LINO NON ADAQVANDO IN NIRONO
PROPE CIVITATEM.

CAP. CCC. XIX.
NON liceat alicui adaquare Linum in dicto Nirono per
milliare vnum, prope Ciuitatem Mediolani, sub pēna Sol-
dorum viginti Imperialium, omni vice, & pro quolibet.

QVOD IVDex AQUARVM PERSONALITER
ACCEDAT AD CERCANDVM
CONTRAFACIENTES.

CAP. CCC. XX.
IVDex aquarum debeat personaliter ire cum Campario,
vel sine ad suam voluntatem ad cercandum, & videndum

si quis faceret contra præsentia Statuta aquæ Nironis in toto, vel in parte,

Et, si inuenerit contra esse factum, Ipse Contrafaciens condemnatur in Soldis viginti Imperialiū, qualibet vice, quæ contrafecerit.

DE EODEM.

SI prædictus Iudex, vel alius inuenerit, q̄ Camparius Nironis permitteret deriuare de dicta aqua fraudulose, se sciēte, vel verisimiliter scire possente, q̄ ipse Camparius condemnatur per ipsum Iudicem, prout condemnari deberet ille, qui indebitè deriuasset de dicta aqua.

DE MOLENDINIS NIRONIS COADEQVANDIS, ET MODERANDIS.

MOLENDINA, quæ sunt in Flumine Nironis, debeant coadequari, & moderari, Arbitrio Iudicis aquarum.

QVOD AQUA NIRONIS DECVRAT AD CIVITATEM.

IVDEx Officio aquarum Deputatus, teneatur, & debeatur, omnibus modis, Bona fide, operam dare, vt aqua Nironis decurrat, seu fluat, & decurrere, seu fluere possit, liberè ad Ciuitatem Mediolani.

Et ille, qui est, vel erit Camparius super illa aqua, Campariam illam faciat, & facere debeat, Bona fide, & illæ aquæ, quæ decurrunt, vel decurrere consueuerūt, seu fluere in supra scriptum Flumen Nironis, decurrant, seu fluant in ipsum Flumen, & maxime, Aqua, quæ dicitur Pubigera, & Rosuersella, & q̄ alibi non decurrant, nec ducantur.

Et si quis dictas aquas alibi, quàm in dictum Flumen duxerit teneatur Camparius accusare Contrafacientem eoràm Iudice aquarum, & Contrafaciens condemnatur in Soldis viginti Imperialium, qualibet vice.

DE OFFICIO CAMPARII
AQVAE NIRONIS.

CAP. CCC. XXIIII.
STATVITVR, q̃ Camparius aquæ Nironis possit, & debeat accusare quoslibet Facientes contra prædicta Statuta Nironis, vel aliquod eorùm coràm Iudice aquarū toties, quoties inuenerit Facientes contra ipsa Statuta, vel aliquod eorùm.

Et detur Fides sacramento Accusatoris, cum vno Teste si dedigno, Et iudex Officio aquarum Depuratus teneatur super ipsis Accusis, sic delatis, & probatis, vt supra, facere Condemnationem.

DE ILLIS, QUI DEBENT SVSTINERE
EXPENSAS QVAE FIENT PRO CLVSA
PONTIS ARCHETI, NIRONO,
ET ROVERSELLA.

CAP. CCC. XXV.
OMNES, & singuli de Vniuersitate Aciarorum, & Dealbatorum sustancorum, & illi, qui habent Prædia super Lecto, seu Ripa Nironis percipientes vtilitatem ex aqua Nironis, & Rouerselle, & maxime habentes Molendina super Lecto Nironis, siue in Ciuitate, siue extra Ciuitatem, teneantur, & debeant soluere, & sustinere suam partem expensarum, quæ fiunt in elusa Nironis, quæ est prope Pontem de Archeto, & aliarum expensarum, quæ fiunt in Nirono, & Rouersella, & in defendendo, & manutenendo illam aquam, Ad hoc, vt libere fluat ad Ciuitatē Mediolanē,

ram in Clusa, quàm extra Clusam.

Be iudex aquarum teneatur cogere quemlibet prædictorū ad soluendum suam partem prædictarum expensarum, & si necesse fuerit Talleam fieri, occasionibus prædictis, vel aliqua earum, fiat Tallea per Prudentes Viros super hoc deputandos per Officium Prouisionum.

QVOD DEALBATORES FVSTANEORVM
DEBEANT TENERE AQVAM
IN ROZALIBVS.

CAP. CCC. XXVJ.

STATVITVR, q̄ Aciaroli, & Dealbatores Fustaneorū teneantur aquam, quam extraxerint de Læcto Nironis, tenere in Rozalibus, & Arcis suis, ita, q̄ non exeat de ipsis Rozalibus, nisi reduci facerent, vt ea ad Læctum Nironis reuertatur.

Et, q̄ eodem die, ducant, vel dimittant illam aquam ire, seu fluere per brachia decem prope Stratā, quæ dicitur de Monacha, Et si quis contrafecerit condemnatur, qualibet vice, in Soldis viginti Imperialium, Et Dealbatores Fustaneorum non possint trahere, nec deriuare illam aquam de Læcto, nisi quando habent Fustancos, vel Telas in Arca, vel Prata, et, si contrafecerint, Camparius possit accusare, omni vice, qua contrarium fecerint, & iudex aquarum teneatur eos condemnare, vt supra.

DE POENA ILLIVS, QVI RECVSARET
SVSTINERE SVAM PARTEM
EXPENSARVM, QVAE FIERENT
PRO AQVA NIRONIS.

CAP. CCC. XXVIJ.

SI aliquis se defenderet, vel recusaret sustinere suam partem expensarū, quæ à modo fieret, occasione aquæ Nironis,

& Clusæ, quæ est propè Pontem de Archeto, descendendo, vel manutenendo, vel alia occasione, illius Aquæ, Non possit illam Aquam deriuare, nec vtilitatem super ea habere, donec soluerit id, quod debuerit.

Et, si ea deriuaret, Camparius debeat accusare Contrafacientem sicut alias, vt supra dictum est, & Iudex aquarum teneatur condemnare Contrafacientem accusatum, in Soldis viginti Imperialium, omni vice,

DE AQUA TICINELLI, SEV NAVIGII
COMMVNIS MEDIOLANI.

CAP. CCC. XXVIIII.

NULLA persona vnde cunq; sit, & cuiuscunq; Conditionis, & Status existat, possit, nec debeat ducere, trahere, nec duci, nec trahi facere, modo aliquo, vel ingenio, aquam de flumine Ticinelli, seu Nauigij magni, nisi per legitimam, & rationabilem Concessionem eis, vel Antecessoribus suis per Commune, vel Dominationem Mediolani factam, vel faciendam, vel aliter Ius Habētibus deriuādi de ipsa aqua, & maxime per illos, quibus per Formam Statutorum, & Ordinamentorum, & Prouisionum Communis Mediolani fuit, & est concessum ipsos posse conducere, & trahere, nec maiorem quantitatem Aquæ vltra Ius sibi competens in dicta aqua, & nō per aliquos alios, aliquo modo, Causa, vel ingenio, directe, vel per indirectum, sub pœna librarum quinquaginta Imperialium, cuiuslibet Contrafacienti, qualibet vice, ipso Facto, applicanda pro medietate Comuni Mediolani, & pro alia medietate Accusatori.

Item ad Declarationem quantitatum aquarum, quæ exire debent de ipso Nauigio.

Statuitur, q. infra scripta Flumina, quæ intrant in eo, & q. illi, qui habent Iura, & quibus concessum fuit, & est, legitimè

per Commune Mediolani in ipsius Fluminibus intrantibus, & in Bucchis excurrentibus de ipso Nauigio, habere possint tantam aquam, à parte inferiori dicti Nauigij, quantam in seorsus declaratur,

NOMINA QVORVM FLVMINVM
SVNT HAEC.

F LVMEN Mischia, quod est à manè, parte Pontis de Vermetio, vbi est quædam Buccha, quæ Buccha sit, & esse debeat alta, à fundo Lecti Nauigij versus cælum per tertias duas vnus Brachij ad Brachium Terræ, & lignaminis, & lata, & longa taliter, q. aqua exinde possit fluere in quantitate sufficiente pro duobus Rodiginis, arbitrio Dominorum Magistrorum intratarum extraordinariarum,

Flumen Baronz de Gagiano, vbi est quædam Buccha, quæ sit, & esse debeat alta à fundo Lecti Nauigij versus Cælum per tertias duas vnus Brachij ad Brachium Terræ, & lignaminis, & lata, & longa taliter, q. aqua exinde possit fluere in quantitate sufficiente pro vno Rodigino in Arbitrio præfatorum Dominorum Magistrorum.

Flumen Baronz de Luyrano, vbi est quædam Buccha à manè, parte Locide Treciano.

Flumen, vbi dicitur ad Horonellas, vltra Locum de Corfoco, citra Pontem de Solcio, vbi est quædam Buccha, quæ sit, & esse debeat alta à fundo Lecti Nauigij versus Cælum per tertias duas vnus Brachij ad Brachium Terræ, & lignaminis lata, & longa taliter, q. aqua exinde possit fluere in quantitate sufficiente pro vno Rodigino, in arbitrio præfatorum Dominorum Magistrorum.

Flumen, vbi dicitur ad Refregium, vbi est quedam Buccha, seu Bouaregius, prope locum de Corsicho, sit, & esse debeat alta à fundo Lecti Nauigij, versus Cælum, per tertias duas vnus Brachij ad Bracchium Terræ, & lignaminis, & lata, & longa taliter, quòd aqua exinde possit fluere in quantitate sufficienti pro duobus Rodiginis in Arbitrio præfactorum Dominorum Magistrorum.

Flumen Restochani, quod est citra Locum de Roncheto, vbi est quedam Buccha, sit, & esse debeat alta à fundo Lecti Nauigij versus Cælum per Tertias duas vnus Brachij ad Bracchium Terræ, & lignaminis, & lata, & longa taliter, quòd aqua exinde possit fluere in quantitate sufficienti pro duobus Rodiginis.

An ex diturno vsu, quis releuetur, ne teneatur de iure suo docere, las. 75° 150. col. 1^a. lib. 2^a.

Et hoc, si legitime probatum fuerit posse, & debere de Iure habere tantam quantitatem aquæ. Alioquin, Gaudetes ipsa aqua, à parte inferiori, soluere teneantur Communi Mediolani, vel Habenti Darum ab eo, singulis annis, ad Computū libræ vnus Imperialiū, pro qualibet vncia dictæ aquæ, qua inde vteretur sine legitimo, & probato Iure, vt supra. Et hoc, vltra vncias viginti quattuor aquæ dicti Ticinelli, quæ vncie viginti quattuor dicti Ticinelli possint similiter fluere de lecto Nauigij.

Pro quibus tamen Vncijs viginti quattuor, solui debent Comuni Mediolani, singulis annis, libræ viginti quattuor Imperialium.

Flumen Lambrelli Cum Mayrola, quæ est prope Sanctum Bustorgium, vbi est quedam Buccha, seu Bouaregius, sit, & esse debeat alta à fundo Lecti Nauigij, versus Cælum, per tertias duas vnus Brachij ad Bracchium Terræ, & lignaminis, & lata, & longa taliter, quòd aqua exinde possit fluere in quantitate sufficienti pro duobus Rodiginis in

Arbitrio præfatorum Dominorum Magistrorum.

Nomina verò Buccharum, ex quibus possit extrahi, & derivari de aqua Nauigij, ab illa Buccha, quæ est in Territorio de Boffalora, exclusivè, versus Mediolanum, sunt hæc:

In primis Buccha, seu Rugia vna, quæ est in Territorio de Trecciano, a Scro, parte dicti Lecti, quæ fluit versus Prata, quæ alias tenebantur per Dominum Mediolani, & nunc tenentur per Monasterium Chartusæ Papiz.

Item, Buccha, seu Rugia vna, quæ est, à Meridie, parte Locide Cagiano, & à Scro, parte Pontis de Cagiano, quæ est magis propinqua Soratori Communis Mediolani, qui est ultra Pontem de Cagiano.

Et prædictæ duæ Bucchæ proximè, sint, & esse debeant altæ à fundo Lecti Nauigij, versus Cælum in ea mensura, prout disponetur per præfatos Dominos Magistros, & latæ, & altæ, prout per ipsos Dominos Magistros disponetur.

Item Buccha, seu Cornicius, quam, seu quem Lancialotus, & Fratres de Robiano solebant tenere in Flumine Nauigij prope locum de Ronchetto, debet esse larga, seu lata, per brachium vnum, & tertias duas. Et solia dictæ Bucchæ, seu Cornicij, debet esse alta per tertias duas à fundo Lecti Fluminis Nauigij, & alta ipsa Buccha, & vacua, & expedita tora à dicta Solia, versus Cælum, absq; aliquo obstaculo, vel impedimento, ita, & taliter, q; à dicta Solia supra, nullum ponatur, nec dimittatur obstaculum, capellum, nec impedimentum. Et Spallæ dictæ Bucchæ debeant & qualiter intrare in dictum Flumen Nauigij, ita, & taliter, q; vna Spalla dictæ Bucchæ non intret plusquam altera dicto Flumini Nauigij.

Ut supra, fol. præced.
Item Buccha seu Ruggiai

Item, Buccha vna, seu Cornicius vnus, quæ, seu qui sit cità
Locum de Roncheto, & fluat versus Bariuaccham, sit, &
esse debeat alta a fundo Lecti Nauigij, versus Cælum. Per
tertias duas vnus brachij ad brachium Terræ, & ligna-
minis, Et lara, & longa taliter, q. aqua exinde possit fluere in
quantitate sufficienti pro duobus Rodiginis, in arbitrio
præfatorum Dominorum Magistrorum,

Ex istis Bucchis, siue Rugijs, & Cornicijs possunt ducere,
& deriuare de aqua Nauigij, seu Ticinelli, illi, qui soliti sunt
deriuare, & eorum Succellores à dictis Bucchis, siue Ru-
gij, & Cornicijs, ipsis soluentibus Communi Mediolani,
pro qualibet vncia aquæ, ad computum libræ vnus Impe-
rialium, pro qualibet vncia dictæ aquæ, nisi doceant legiti-
mè habere lus ducendi de ipsa aqua, sine aliqua Solutione
pécuniæ.

Buccha, seu Cornicius, qui appellatur Cornicius de Berna-
te, ad requisitionem Monasterij de Bernate, aptetur expen-
sis ipsius Monasterij per hunc modum, videlicet,

Quod Neruile dicti Cornicij sit altum à fundo dicti Naui-
gij, versus Cælum per brachia tria ad brachium Terræ, &
lignaminis.

Et, q. dictus Cornicius, seu Buccha, debeat fieri de bono Mu-
ro, videlicet, de bonis lapidibus, & cemento.

Et, q. de subtrus à dicto Cornicio fiant Schalæ lapidum vi-
uorum, prout est ad Cornicium de Cagianò, Quo Cornicio
sic aptato, vt supra, & non aliter, licitum sit ipsi Monasterio
deriuare, & deriuari facere quocunq; Die, Nocte, & Hora,
tàm Feriato, quàm non Feriato, de aqua dicti Nauigij per
dictum Cornicium aptatum, vt supra, ipso Monasterio sol-
uente Communi Mediolani, ad cõputum libræ vnus Im-
perialium, pro qualibet Vncia dictæ aquæ, omni anno, nisi
ipsum

ipsum Monasterium doceat legitime habere Ius ducendi,
& deriuandi de dicta Aqua, sine Solutione pecuniæ.

Buccha, seu Cornicius situs in Territorio Locī de Boffalora,
qui dicitur Cornicius de Cribellis aptetur per hunc mo-
dum, videlicet, q̃ Neruile dicti Cornicij sit altum à fundo
Lecti Nauigij, versus Celum per brachia, duo ad brac-
chium Terræ, & lignaminis, Et Solia dicti Cornicij sit, &
de cætero remaneat lata, prout steterit, & est, ad præsens.

Et, q̃ dictus Cornicius, seu Buccha debeat claudī de bono
Muro, videlicet, de bonis lapidibus, & cemento.

Et, q̃ de subruis à dicto Cornicio fiant Schale lapidum viuorū,
prout est ad Cornicium de Gagiano.

Et hæc omnia Expensis illorum, qui percipiunt vtilitatem
de aqua fluente ex dicto Cornicio, quo Cornicio, sic apta-
to, & non aliter, liceat ei, vel eis, qui potest, vel possunt duce-
re aquam per dictum Corniciū, quocunq̃ Die, Nocte, &
Hora, tam feriato, quàm non Feriato, deriuare, & deriuari
facere de aqua dicti Nauigij, ex dicto Cornicio aptato, mo-
do prædicto, Et de ipsa aqua facere suam vtilitatem.

Et, q̃ ipsæ, vel ipsi, soluere teneantur Communi Mediolani,
ad Computum libræ vnius Imperialium pro qualibet Vn-
cia dictæ aquæ omni anno, nisi doceant legitime habere Ius
ducendi, & deriuandi dicta aqua sine aliqua Solutione pe-
cuniæ.

¶ A Buccha de Bernate, exclusiue, super omnes Bucchæ
per quas defluit, seu deriuatur aqua ex flumine Nauigij, seu
Ticinelli, obturētur, & obturare teneantur, taliter, q̃ aqua
non fluat, nec possit deriuari per ipsas Bucchas, nec ali-
quàm earum.

Et prædicta non intelligantur in Soratoribus Communis,
vel Domini Mediolani.

1
Buccha vna, seu Sorator, qui appellatur Sorator de Corbis, manuteneatur per Commune, vel Dominum Mediolani per modum descriptum de flumine Lambrelli, pro qua Soluantur Communi Mediolani, singulo anno, libræ viginti, quattuor Imperialium, pro Vncijs vigintiquattuor aquę dicti Nauigij fluentis per ipsum Soratorem.

Et hæc per illos, qui soliti sunt solucre dictos Denarios, vel per eorum Successores,

Omnes Soratores Bouaregij, seu Bucche Nauigij, de quibus inferius mentio habetur, apertur expensis Communis, vel Domini Mediolani, quàm citius fieri poterit, secundum Dispositionem, & Ordinem præfatorum Dominorum Magistrorum, per quos Soratores, seu Bouaregios, vel Bucchas, vel per aliquem ipsorum non possit, aliquo modo, extrahi, nec deriuari aqua Ticinelli, aliquo tempore, per aliquam personam, Collegium, nec Vniuersitatem, nec de ipsis Soratoribus, seu Bouaregijs, vel Bucchis possit, aliquo modo, de dicta aqua defluere, nec exire, nisi per maximam abundantiam, & superfluitatem aquarum.

Qui, & quæ sunt hæc,

In primis Clusa magna de Nofate, quæ est apud Buccham magnam.

Clusa, quæ est, vbi dicitur ad Portas de Lauandera.

Sorator vnus, vbi dicitur in Prera de Retro, siue de Castano.

Buccha vna, seu Sorator vbi dicitur ad Cigogneram, qui est in Territorio de Torbicho.

Buecha vna Que est subtrus Pontem de Padregnano,

Sorator Sancti Andreę, qui est in Territorio de Cugiono si-
ue, de Padregnano,

Buccha vna, vbi dicitur ad Gambironum,

Clusa vna, prope Gagianum,

Sorator vnus, vbi dicitur ad medium inter Trecianum, &
Bonayrolam,

Boueregius vnus, vbi dicitur ad Pontem de Solcio,

Boueregius vnus, vbi dicitur ad Oronellas,

Boueregius vnus, vbi dicitur ad Pontem Sancti
Christophori,

Boueregius vnus, inter Corsichum, & Ronchetum,

Fiant Portę super flumine Nauigij, expensis Cōmunis, vel
Domini Mediolani, large, & magnę: & in illis partibus, in
quibus, & prout prefatis Dominis Magistris videbitur in
tempore superfluitatis aquarum, si expedierit, vt aqua pos-
sit per ipsas exire de lecto ipsius Nauigij.

Item Statuitur, q̃ per suprascripta Statuta non intelligatur
esse derogarum aliquibus Habentibus Priuilegia, Conces-
siones, vel aliquod lus extrahendi de dictis aquis, vel ali-
qua earum, sed ea iura in robore suo persistant,

DE ELECTIONE, ET OFFICIO CAMPARII
TICINELLI, SIVE NAVIGII.

CAP. CCC. XXX.

CONSTITVATUR per Officium Prouisionum, vel
Dominum Mediolani vnus Camparius, qui habeat Cu-
ram, & Custodiam fluminis Ticinelli, seu Navigij, qui ad
illud Officium intendat, & qui habeat Bailiam acculandi,
& pignorandi quemlibet deriuantem de aqua dicti Flumi-
nis Navigij, seu Ticinelli contra Formam presentium Sta-
tutorum, & Quemlibet, qui aliquid comiserit in dicto Flu-
mine contra Formam Statutorum.

Et habeat pro suo Salario secundum quod eidem ordinabi-
tur per Dominum Mediolani, vel per dictum Officium.

Cui Campario credatur, & credi debeat de his, quæ specta-
bunt ad ipsius Officium cum Sacramento suo, & vno Te-
ste fidedigno.

DE MOLESTATIS INDEBITÆ, OCCASIONE,
OFFICII STRATARVM,
ET AQUARVM.

CAP. CCC. XXXI.

SI contingat aliquod Commune, Vniuersitatem, vel sin-
gularem Personam Ciuitatis, vel Ducatus Mediolani, de-
tineri, robari, vel aliter molestari, in psona, vel rebus, inde-
bitè, occasione Officij Stratarum, vel Aquarum, pro eo, quod
nō teneatur ad id, per quod fit, vel fuerit molestatus, vt su-
pra, vel pro eo, quod reperiatur obediuisse, ante talem Mo-
lestationem, Tunc, in prædictis casibus, & vtroq; eorū, talis
Molestatus nō teneatur ad aliquod Salarium, nec expēsas,
Sed, liberè, & sine expensis conseruetur inden- nis per Offi-
ciales dictorum Officiorum, & eorum Notaries, & Serui-
tores, sub pēna Officiali Precedenti, & prædicta non Ob-
seruanti, qualibet vice, librarum decē Imperialium, & eius

Notario.

Notum sita in hunc locum et auctoritate
 iurati. Item

et quidem per eum et auctoritate

et auctoritate

et auctoritate

et auctoritate

RIBRICA GENERALIS DE STA UTITIBVS

In dno p[ro]p[ri]o h[ab]it[us]
 Tas in Rep[re]s[ent]at[i]o[n]e
 se p[ro]p[ri]o h[ab]it[us]

Quia secunda enumeratur tres res
 similes ap[ud] 332

Belphuzi h[ab]it[us] p[ro]p[ri]o
 cap[ut]

h[ab]it[us] in dno p[ro]p[ri]o
 h[ab]it[us] in dno p[ro]p[ri]o
 h[ab]it[us] in dno p[ro]p[ri]o

transf[er]re equitatem et similia

et in similibus h[ab]it[us] in dno p[ro]p[ri]o
 et in similibus h[ab]it[us] in dno p[ro]p[ri]o
 et in similibus h[ab]it[us] in dno p[ro]p[ri]o
 et in similibus h[ab]it[us] in dno p[ro]p[ri]o
 et in similibus h[ab]it[us] in dno p[ro]p[ri]o
 et in similibus h[ab]it[us] in dno p[ro]p[ri]o
 et in similibus h[ab]it[us] in dno p[ro]p[ri]o

De tractatib[us] in hunc locum 333

et in hunc locum tractatib[us] in hunc locum
 et in hunc locum tractatib[us] in hunc locum
 et in hunc locum tractatib[us] in hunc locum
 et in hunc locum tractatib[us] in hunc locum
 et in hunc locum tractatib[us] in hunc locum
 et in hunc locum tractatib[us] in hunc locum
 et in hunc locum tractatib[us] in hunc locum
 et in hunc locum tractatib[us] in hunc locum

Quia in dno p[ro]p[ri]o
 h[ab]it[us] in dno p[ro]p[ri]o
 h[ab]it[us] in dno p[ro]p[ri]o

Qui Murus, facta Solutione, vel facta solemnī Depositione, in casu negligentie, seu renitentie sit Communis, Ipso Iure, pro ea parte tantum, pro qua, immisum fuerit, ut supra, & fiat Solutio medietatis dicti Muri, & Fundi, ut supra, Domino, ubi non erit Murus emphiteoticus.

Vbi verò esset emphiteoticus, pro medietate primò Domino Directi, & pro altera medietate Emphiteote existenti in actuali, & naturali Possessione.

Et si Murus non fuerit sufficiens, ut supra, & facta per prius Solutione, vel Depositione, ut supra, tunc liceat Vicino volenti edificare, seu insigere in eo Muro, ipsum Murum reficere, seu sufficientem facere, suis tamen proprijs sumptibus, & Expensis, sine tamen aliqua Repetitione ipsarum Expensarum in toto, nec in Parte.

Et nihilominus ipse Murus reffectus, seu factus sufficiens, remaneat communis, absq; alia Solutione.

Si verò, ipsa Domus, seu Aedificium debeat Seruitutem luminis, vel Prospectus dictę Domui ipsius Parietis, similiter Vicinus ipsius, possit in dicto Muro insigere, etiam inuito Domino dicti Muri, seruata Forma Statuti, incipientis,

SI SERVITUTEM STILLICIDII IN ALIENO QVIS HABVERIT, positi sub Rubrica presentis generalis. Nec occasione contentorum in presenti Statuto Commissum peti possit.

A quibus tamen, Aestimatione, & Iudicio Aestimatoris, ut supra, singulariter, & debitè referendo, non possit appellari, quærelari, nec supplicari, nec de nullitate agi, nec Beneficium restitutionis in integrum peti, nec Officium Iudicis implorari, neq; Reductio ad arbitrium Boni Viri peti.

Ita tamen, q; per disposita, in presenti Statuto non intelligatur derogatum intranscripto Statuto, posito sub rubrica speciali, de Comuni Pariete, seu Muro construendo, q; incipit . **SI QVIS IN CIVITATE MEDIOLANI,**

& cætera, nec Contentis in eo.

QVOD VICINVS POSSIT AEDIFICARE, VLTRA PEDEM
VICINI SVI.

CAP. CCC. XXXVj.

SI quis Pedem extra Domum suam habet, ultra illum Pedem, Vicinus in suo poterit ædificare, ut in suo non videat, nec aquam Stillicidij eius recipiat, dimisso Pede aliando, extra Stillicidium, qui Pes, sit, & esse debeat ipsius Aedificantis.

Vid. Tex. in l. si ff. fin. re-
gund. cepol. de Ser. vrb
c. 28, 29, 30, & 31

QVOD NON POSSIT FIERI OPVS IN
PRÆIUDICIUM HABENTIS
SERVITUTEM LUMINIS,
VEL STILLICIDIJ.

CAP. CCC. XXXvij.

SI Servitutem Stillicidij in Alieno, quis habuerit, ille, qui Servitutem talem debet, nullum opus in præiudicium Habentis dictam Servitutem Stillicidij poterit construere, firma tamen in ætate Dispositione præcedentis proxime Statuti.

Si verò Servitutem luminis, vel prospectus habuerit, vel ne luminibus officiarur, nullum opus ad oppositum ex opposito, intra Spacium brachiorum decem ad brachium lignaminis, & intra Spacium brachiorum quinque ex latere ad brachium, ut supra, facere possit in præiudicium dictæ Servitutis.

Ultra verò mensuram prædictam, ille, qui Servitutem debet, quodcunque opus construere poterit ad sui libitum, & etiam quodcunque opus facere poterit in Muro, in quo est Servitus, à Servitute luminis infra, videlicet, à dicta Fenestra infra, dimisso tamen dimidio brachio à dicta Fenestra

infra, soluendo medietatem Muri, vt supra.
Et prædicta habeant locum, siue Prædium Vrbanum, vel
Prædia vrbana sint, proprium, vel propria, emphiteoticum,
vel emphiteotica, & intelligatur esse Seruitus luminis, vel
prospectus, vel ne luminibus officiatur, quando talis Serui-
tus est apposta in Fróuispicio, vel aliter appareat eam Ser-
uitutem esse legitime constitutam.

DE SERVITUTE LUMINIS.

CAP. CCC. XXXVIIJ.

IS, cui Seruitus luminis debetur, plures Fenestras, vel ma-
iores, quàm consueuerit, vel in alio Loco facere non possit,
nec in Muro tenere aliqua Foramina, vel Relaxa.

Quando Seruitus durior
possit imponi, Corn. 25.
50. col. si. lib. 2.

Se. 2. in 1. 1. ubi alibi
alibi ubi 1. 1. ubi alibi
et 1. 1. ubi alibi
putare 1. 1. ubi alibi
724

DE SERVITUTE STILLICIDII.

CAP. CCC. XXXIX.

IS, qui Seruitutem Stillicidii habet, maiorem aquam, quàm
consueuit immittere, vel in alio loco facere non possit.

Vid. Tex. gl. & doct. In. l.
sicut. 4. Anstos. si. de
uit. vend.

DE SATISDATIONE VOLENTIS AEDIFICARE SUPER SVO, VEL COMMUNI, CUI FUERIT DENUNCIATVM, ET DE OPERE DEMOLIENDO.

CAP. CCC. XL.

SI cui volenti edificare, vel aliud opus facere super suo,
vel Communi, denunciatum fuerit nouum opus, & paratus
fuerit cum effectu satisfacere cum idoneo Fideiussore de ope-
re demoliendo, si iniuste, ædificasse, vel laborasse repertum
fuerit, admittatur, vt statim præstita Satisfactione, in ipso la-
borerio possit procedere.

An Iudex poss. precipere
alicui ne edifice, parte
non citata Imol. ubi ref.
Io. Andr. In. l. de vnus
quoq. si. de re iud.

Et contenta in presenti Statuto non habeant locum, ubi notorie constet de non iure edificare volentis per Instrumentum, vel Sententiam, vel Arbitramenta, quę Sententię, vel Arbitramenta, transierint in Rem Iudicatam, & mereantur executionem, & superinde sit publica Scriptura, vel de aliqua Seruitute debita constet, aut per inspectionem loci, vel aliter, quo casu, non audiatur Talis edificare Volens, etiam præstita dicta Satisfactione, & nisi prout in presentibus Statutis continetur.

Et Opponens suprascriptas Exceptiones, vel aliquas ex eis, teneatur eas verificare intra dies tres utiles, à die Oppositionis factę coràm Iudice, coràm quo talis Exceptio, proposita fuerit,

Et ulterius, non audiatur Talis opponens ad impediendum edificare volentem.

Et in prædictis, & occasione prædictorum, possit procedi, etiam in Ferijs, non introductis in honorem Dei, vel Sanctorum, nec admitatur Petitio Compromissi.

Vt in rubr. de fer. fo.
vol. 1.

Veron. In Seruiti Urb. tit.
de refectione, q. est. c. 69
Soc. 2. 44. In h. lib. 4.

DE REFECTIONE PARIETIS MURI SUI PROPRII.

CAP. CCC. XLj.

LICITUM sit cuiuslibet reficere, vel refici facere parietem, seu Murum suum, siue plenè Dominij, siue respectu utilis Domini, & occasione ipsius refectionis ire, & mittere, & quæcūq; opportuna ad id deferre, & deferri facere in Domum, vel prædium Vicini sui, uel Confinantis, cum ipso Pariete, seu Muro reficiendo.

Ita tamen, q. cum minori dispendio sui Vicini, possit ire, mittere, & opportuna, ut supra deferre, & deferri facere.

Decl. Papien. In vlt. forma
lib. In v. & in futurū
percipiens, & est Tex. In l.
si Aedes, ff. coi. diuid.

Vbi uerò Paries, seu Murus sit Communis, etiam, eo casu, liceat, ut supra, & ut supra, & possit cogere Vicinum, etiam summarie, & per omnia Iuris remedia, efficaciora, & sine

h. p. 24

Quando fuerit apertus
 dem-bo sup d'interrog
 Bart et c. in l. qui pona
 § sup inter, ubi qd
 Hic tam est. Bart et
 c. in l. qui pona. ubi qd
 p. in l. qui pona. ubi qd
 ubi dicitur. Bart et c.

Alioquin forte per hanc ad eo qui per se facit ut non
 mittat, et si mittit hanc operatur nec possit
 vicini ipsi aliquid novum sentire. Separata a dicto
 muro, nec aliquid aliud novum sentiret ad se pro muro
 hanc autem parietem hanc foret et ita nunc per nichil
 parietem in mensura expressa, quod in albedine
 videtur per mensuram expressam. Item.

Si autem non potest inter muros aliquid, vel inter
 muros et locum hanc in civitate facit non
 mensura, et si per se non possit.

sup dicitur hanc
 et si per se non possit
 et si per se non possit
 et si per se non possit

Alio si quis locum vel aliquid hanc in albedine. Item
 albedine hanc in mensura hanc in albedine
 hanc in locum hanc in mensura hanc in albedine
 hanc in mensura hanc in albedine hanc in mensura
 hanc in mensura hanc in albedine hanc in mensura
 hanc in mensura hanc in albedine hanc in mensura

Ita ad quod nunc ex eius libere et ex libere hanc in
 in unum hanc, per se ad mensuram, et per se
 causas in et hanc et per se hanc in mensura
 causas in et hanc et per se hanc in mensura

Ita tamen per se hanc in mensura hanc in mensura
 vel per se hanc in mensura hanc in mensura
 et per se hanc in mensura hanc in mensura
 et per se hanc in mensura hanc in mensura
 et per se hanc in mensura hanc in mensura

et per se hanc in mensura hanc in mensura
 et per se hanc in mensura hanc in mensura
 et per se hanc in mensura hanc in mensura
 et per se hanc in mensura hanc in mensura
 et per se hanc in mensura hanc in mensura

Et, si alter voluerit Aedificium separatim à dicto Muro, a sua parte facere, tunc seruentur ea, quæ dicta sunt inter Curtem, & Curtem, vt supra.

DE CONCESSIS HABENTIBVS DOMVM
PROPE MVRVM VETEREM
CIVITATIS ANTIQVAE
MEDIOLANI,

CAP. ccc. xliij.

INTER illos Ciuēs, aut Vicinos, qui prope Murum veterem Ciuitatis antiquæ, Intus, & foris, Prædia, siue Sedimina possident, Statuitur.

Quòd, Is, qui prope Murum ipsum, seu Fûdamentum Muri veteris, domum habet, destructo Muro, totum pedem, seu Fundamentum illius Muri occupare possit, & quicquid ei vtile fuerit, possit super pedem, vel Fundamentum ipsius Muri construere.

DE AQVA NON IMMITTENDA IN TERRAM,
SIVE DOMVM VICINI, QVI EXTRA PEDEM,
VEL FVNDAMENTVM MVRI CIVITATIS
ANTIQVAE MEDIOLANI,
DOMVM, VEL TERRAM POSSIDET.

CAP. ccc. xliiij.

NVLLVS, Scilicidum, nec aliquam aquam immittere possit in Terram, siue Domum Vicini, qui extra pedem, seu Fundamentum Muri Ciuitatis antiquæ Mediolani, Domum, vel Terram possidet.

Sed, nec Fenestras, nec aliqua Foramina, nec Relaxa in eo, ei habere liceat, nisi is, cui totus Pes, seu totum Fundamentum ipsius Muri accessit, vt dictum est, dimiserit Pedem aliprandum ex ipso Fundamento dicti Muri, q. vtiq. necesse facere

Habeat, si voluerit habere Fenestras, vel immittere aquam.

DE SERVITUTE LUMINIS,
ET PROSPECTVS.

CAP. CCC. XLV.

An dicatur real. veron. in
fetiul, vrb. c. 39. col. 2.

SERVITVS Luminis, & Prospectus, & ne Luminibus
officiatur Iure nostro idem representant.

DECLARATIO QUALITER QVIS INTELL
GATUR HABERE PEDEM.

CAP. CCC. XLVI.

Decl. pedis aliprandi infr.
fir. Incip. Mensura. fol
seq. c. 19.

SI dubium fuerit, vtrum, quis Pedem habeat, vel non, qui
Fenestras, & Stillicidium, vel Stillicidium tantum, habe
re, longo tempore, consuevit, pedem vnum habere intelli
gatur, & longum tempus intelligatur, inter presentes, de
cem annis, & inter absentes, viginti, & si Fenestras tantum
habeat, sine Stillicidio, seruitutem Luminis, & non Pedem,
habere intelligatur.

DE EO, QVI HABET INFERIOREM
PARTEM DOMVS, ET ILLO, QVI
HABET SUPERIOREM.

CAP. CCC. XLVII.

SI quis habet inferiorem partem domus, seu Aedificium
inferius, Alter vero habet partem superiorem domus, seu
Aedificium superius, Partes ipsę communiter teneantur ad
faciendum, & factum manutenendum, & reparandum, de
bitè referendo, cęlum existens inter Aedificium inferius, &
superius, & hoc, de bono lignamine, cum Altrego bono, seu
Solo de Medonis, vel de bonis Placellis.

Habēs verò Aedificium superius, teneatur facere, & factum
manutenere, & reficere, suis proprijs impensis, Tectamen
superius, cum Muris, ipsum Tectamen sustentibus, à

dicto Cælo Communi, supra, nec possit defubtus dictum cælum Aquam, Terram, nec quicquam aliud mittere, nec mitteri permittere.

Habens vero inferius, teneatur reparatos tenere, & ubi expediens fuerit, reficere Muros à dicto Cælo infra, suis Sumptibus.

Et ad prædicta cogi possint per omnia efficaciora Iuris remedia, singulariter referendo.

DE BALTRESCHIS, PONTICELLIS, ET GLORIETIS CONSTRVENDIS.

CAP. CCC. XLVII.

SI quis de extero construere, seu construi facere voluerit aliquam Baltrescham, Ponticellum, vel Glorietam in eius Domo, super Muro proprio, vel Communi, per quam immediate prospici possit in Domum Vicini, hoc ei liceat, & licitum sit, dummodo obturet, seu obturari faciat talem Baltrescham, Pōticellum, vel Glorietam in totum, versus Vicinum, de lapidibus, & cemento, nec in tali Muro proprio, vel Communi, possit infigere, nec appodiare aliquam Baltrescham, Pōticellum, vel Glorietam superegredientem dictum Murum, & ut supra, nisi facta obturatio, ne, prout supra, versus Vicinum, eatenus, quatenus supergrediat dictum Murum,

De Iure Cōi non licet edificare ad effectum videndi in domum vicini, puta eius filiam, Alex. 28. q. 1. col. 1. lib. 2.

QVOD PRAESENTIA STATVTA HABEANT LOCVM, ETIAM IN SERVITVTIBVS IAM CONSTITVTIS.

CAP. CCC. XLIX.

PRAESENTIA Statuta posita sub praesenti Rubrica generali de Seruitutibus, habeant etiam Locum, & serventur in Seruitutibus iam Constitutis, seu existentibus.

Vid. Tex. in l. si, ff. fin. res
gund. Et Alcia. in l. mil
le passus. ff. de verb. sign.

DECLARATIO PEDIS LIPRANDI.

CAP. ccc. l.

MENSURA Pedis liprandi, sit, & esse intelligatur, de
Vincijs nouem ad brachium Lignaminis.

RUBRICA GENERALIS DE PRIVILEGIIS DOCTORVM COLLEGII MEDIOLANI, ET MEDICORVM.

QVOD NULLVS DE COLLEGIO IUDICVM
MEDIOLANI COGATUR IRE AD
EXERCITVM, NEC CERNEDAM.

CAP. ccc. l. j.

Vid. Tex. in l. fancia, vbi
Bal. C. de Aduo, diu. iud.

NULLVS de Collegio Doctorum Iudicum Mediolani
teneatur, nec cogi possit ire ad Exercitũ, nec ad aliquã Cer-
nedam, nec Andatã, quouis modo, nec facere aliquã Custo-
diam de Die, nec Nocte, nisi tempore Exercitus generalis.
Quo casu, sufficiat mittere personam idoneam, loco sui.

Idem seruetur in Procuratoribus Mediolanensibus, Artem
Procuratoris exercentibus, describendis in vno libro, ex
Forma presentium Statutorum, nec non in Deputatis ad
gubernandum Statuta Mediolani.

Idem habeat locum in Phisicis Ciuitatis, & Ducatus Me-
diolani, de eorum Collegio, & Magistris Gramaticæ, & in
Medicis Ossorum ruptorum, & Nervorum dislongatorũ,
ac in Medicis Cyroicis, de eorum Collegio.

DE PRIVILEGIIS SCHOLARIVM LEGVM.

CAP. ccc. l. j.

LEGVM Scholares Studium continuantes, non
Compellam

Compellantur ire ad Exercitum, nec ad Cernedam,

Idem seruetur in fauorem Studentium in Scientia Physicæ,
vel Medicinæ,

QVOD NULLVS DE COLLEGIO IVDICVM   *Sup. fo. cap. teneant.*
POSSIT ESSE FIDEIVSSOR.

NULLVS de Collegio Iudicum Mediolani possit, quouis modo, esse Fideiussor, nec penes Cameram, nec in Iudicijs, nec extra, nec etiam se Principalem constituendo, vel Insolidum obligando pro alio, Et huic Statuto non possit, aliquo modo, renunciari, nec pacto tolli, & Iuramentum in contrarium præstitum non valeat, nec teneat,

Idem seruetur in Procuratoribus Mediolanensibus exercentibus Officium Procuracionis, & quo ad hoc tantum, intelligantur Procuratores, vt supra, illi, qui mandato Abbatum Collegij Notariorum Mediolani cum Antianis, vel maiori parte Antianorum ad Officium ipsorum Abbatum descripti fuerint pro Procuratoribus, in vno libro tenendo specialiter super hoc ad ipsum Officium,

QVOD NULLVS MEDICVS CYROI CVS
POSSIT MEDERI, NISI SIT RECEPTVS
IN SVO COLLEGIO.

NULLVS Medicus Cyroicus possit mederi in Ciuitate, nec Suburbijs Mli, nisi prius fuerit receptus in suo Collegio,

Item, qd nullus debeat recipi in dicto Collegio, nisi prius fuerit examinatus, & approbatus per aliquos alios bonos Medicos dicti Collegij, & Sapientes ad hoc electos.

Q

Saluò, q. contenta in præfenti Statuto non habeant locum in illis Medicis, qui iam annis duodecim proximè præteritis, Officiũ medendĩ exercuerint.

DE CADAVERE DANDO MEDICIS, PRO
FACIENDO ANATOMIAM.

CAP. CCC. LV.

DOMINVS Potestas Mediolanĩ, & Capitaneus Iusticiæ, & vterq; eorum, teneantur concedere, vel tradi facere vnum Cadauer Rectoribus, seu Abbatibus Medicorum, tam Physicæ, quàm Chirurgiæ petentibus pro Anatomia faciendâ ex illis Corporibus, de quibus facta fuerit Iusticia, Dum tamen illud, quod continget dari, sit vilis, & humilis conditionis,

Et ad hoc teneantur ipsi Domini Potestas, & Capitaneus, & vterq; eorũ, singulis annis, sub forma infra scripta, videlicet, Cadauer Masculi, vno anno, & Mulieris alio anno, prout Casus euenerit.

Et pro prædicta Anatomia faciendâ, Vicarius Prouisionum teneatur concedi facere locum in Domibus Hospitalis Brolii, prout expediens fuerit.

DE PAUPERIBVS MEDENDIS, AMORE
DEI, SINE ALIQUA REMV-
NERATIONE.

CAP. CCC. LVj.

SINT in Ciuitate Mediolanĩ Collegia Medicorum Physicæ, & Chirurgiæ, & teneatur ipsi Medici dictorum Collegiorum visitare, & mederi Pauperes, & Egenos gratis, & amore Dei, & super hoc per Collegia sua, apponatur modus Idoneus, singulo anno.

Et ad hoc exequendum, possint cogi, per Vicarium Prouisionum, & Potestatem Mediolanĩ.

DE MEDICIS PHYSICAE EXAMINANDIS,
 ANTEQUAM RECIPIANTVR IN EORVM
 COLLEGIO, ET INDVENDO
 AEGROS AD PENI-
 TENTIAM, ET
 CONFESSIONEM.

CAP. CCC. LVII.

NULLVS recipiatur in Collegio Medicorū Physicæ in Mediolano, nisi steterit in Studiō generali, & dederit operam Sciētiae Medicinæ ad minus per tres annos continuos, & dato, q̄ steterit per dictos tres annos, saltem, non recipiatur in Collegio Medicorum Mediolani, nisi etiā fuerit examinatus, & licentiat⁹ in Studiō generali, & nisi etiā fuerit examinatus per Medicos ipsius Collegij Mediolani, & approbatus per maiorem partem Medicorum dicti Collegij, qui interfuerint prædictæ Examinationi.

Et, si quis Venerit ad habitandum in Mediolano, vel in Ducatu pro medendo in Arte Physicæ, Rectores dicti Collegij teneantur cogere illum, aut illos, ad recipiendum Examen dicti Collegij, vt suprā, infrā vnum mensem, postquā venerit ad habitandum, & si recusauerint Examinationem eorū recipere infrā mensem vnum, à die Requisitiōnis, Nullus alius Medicus audeat esse cum illo, vel illis in Cura aliqua, nec Curam aliquam illi, vel illis committere.

Et teneantur, quemcūq; Examinatum, & repertum Idoneum, vt suprā, admittere, & recipere in dicto Collegio.

Et nullus admittatur in ipso Collegio, nisi pri⁹ iurauerit ad sancta Dei Euangelia, corporaliter tactis scripturis, seruare Dispositionem Capituli, CVM INFIRMITAS, & obedire Rectoribus, seu Abbanibus dicti Collegij, in licitis, & honestis, & Statuta dicti Collegij, tam adita quā adenda seruare. Cuius Capituli effectus, sequitur, videlicet, Quòd Medici ipsi cum eos ad infirmos vocari cōtigerit

iplos ante omnia moneant, & inducant, vt Medicos aduocent Animarum, vt postquam fuerit Infirmo de spirituali salute prouisum, ad Corporalis Medicinæ Remedium, salubrius prouideatur.

DE MAGISTRIS PHYSICAE ELIGENDIS
AD LEGENDVM.

CAP. CCC. LVIII.
ABBATES, seu Rectores Collegij Medicorum Physicæ Mediolani, de Consensu, & Ordinatione maioris partis Collegij prædicti, eligere teneantur vnum, vel duos Legentes Scientiam Medicinæ in Mediolano, omni anno, dum sint Scholares audire volentes.

DE SENTENTIIS MEDICORVM
DANDIS SUPER
VVLNERIBVS.

CAP. CCC. LIX.
NVLLVS Medicus Physicus, sinè Ciroico, cogatur dare aliquod Iudicium, vel Apparere, per aliquem, vel alios, quos, coràm aliquo Iudicante, & Depurato, & de tali Iudicio, Seu Apparere, prius soluatur illis, secundum qualitatem Rei, & Laboris, & Personarum, de quibus Iudicium, vel apparere, est dandum, sub pena, tali Iudici, librarum viginti Imperialium, applicandarum Communi Mediolani.
Idem in Ciroico, sinè Physico, Et prædicta habeant locum in Causis Criminalibus motis, seu remouendis.

DE TRIACA, ET MDICINIS
EXAMINANDIS,

CAP. CCC. LX.
NVLLA Persona, audeat, nec præsumat componere Triacā, nec aliam Medicinam Opiatam, nec Laxatiuā, vel

Solutiuam sicut Electuariū de Suco Rosarum, aut Iri-
phoram Saracenicham, & Seram, & Pillulas muras, & si-
miles Medicinas, nisi prius earum Dispensationes fuerint
examinatæ, & approbatæ per Abbates, seu Rectores Col-
legij Medicorum Mediolani, vel per aliquos Medicos ele-
ctos per ipsos Abbates, seu Rectores ipsius Collegij, sub
pœna librarum quinquaginta Imperialium, applicanda
Communi Mediolani, pro qualibet vice, pro duabus ex
tribus partibus, & pro alia tertia parte Accusatori, Et quili-
bet possit accusare, & q̄ nullus pręsumat dare aliquā Medi-
cinā Solutiuā, nec venenosam, nec Opiatam, sine licentia
Physici de dicto Collegio, vel Medici, q̄ per duodecim an-
nos Officiū medēdi exercuerit, sub pœna suprascripta, nisi
Cassiam, & Pillulas omnes, compositas, ex Aloe, Mirra, &
Croco tantū, sub pœna prædicta, quæ applicetur, vt supra.

DE FIDE DANDA AROMATARIIS DE RE-
BUS VENDENDIS AD CREDENTIAM.

CAP. CCC. LXI

STATVITVR, q̄ de, & sup Spiciarijs, & rebus apothecæ,
quæ traduntur, & venduntur, seu de cætero vendi con-
tinget ad Minutum, & ad ad Credentiam, ad constituendū,
& faciendum Aliquem Debitorem à quantitate librarū vi-
gintiduarum Imperialium infra, & vsq̄ ad dictam quantita-
tē, stetur, & stari debeat Libris Speciarie, siue Apothecæ,
cum Sacramento Speciarij, seu Domini ipsarum Spicierū,
& Rerum traditarum, & venditarum, vt supra, & siue ali-
cuius Factoris, seu Famuli sui de apotheca informati de
Venditione, & Traditione dictarum Rerum, & Specierum,
De valore tamē, & Precio Rerum huiusmodi, non Libris ip-
sis, nec Sacramento stetur, sed dicto duorum aliorum in ip-
sa Arte peritorum, cum sacramento suo, & eligendorum ab
illo iudicante, coram quo Litē verti continget.

Et cum hoc etiam, q. in libris ipsis, seu eorum Receptuario,
& in Listis fiat mentio specialis de rebus nominatum, & earum quantitate,

Et in presenti Statuto comprehendatur summa librarum sexdecim Imperialium, pro qua iurari poterat, secundum formam alterius Statuti, seu Facultatis,

Ita tamen, q. à die, quo, præstitum fuerit dictum Sacramentum retro, non possit iurari, nisi pro ipsa vna vice, tantum.

QVOD LICEAT AROMATARIIS LABORARE
CERAM ALBAM, NON OBSTANTE
ALIQVO STATVTO

CAP. CCC. LXIj

LICEAT Aromatarijs, non obstante aliquo alio Statuto laborare, & laborari facere Ceram Albam, licet non sit tota sequens in albedine, videlicet, possit fieri facere Copertam, vel Copertas de supra de cera plus alba, quàm sit cera intrinseca, Dummodo ipsa tota cera sit munda, & pura, sine aliqua fraude, siue mixtura alterius rei.

DE FIDELI ORDINE, ET CVRA SOLICITA
HABENDA PER MAGISTROS
GRAMATICAE, ET
REPETITORES.

CAP. CCC. LXIj

MAGISTRI Gramaticæ, & Repetitores eorum, teneantur fideliter, & benè, ac bona fide, & cura diligenti, docere Scholares suos, singulis diebus, in mane, & post prandium, more consueto, exceptis diebus Dominicis, & Festiuitatibus Natiuitatis Domini Iesu Christi, & Paschatis Resurrectionis eiusdem, cum septem diebus sequentibus, post Paschatis, Pētecosten, cū duobus diebus sequentibus, & Epiphaniæ Dñi, Ascensionis Domini, &

Corporis Christi, & quattuor Festiuitatibus Gloriosissime
 Mariæ virginis, & Natiuitatis Sancti Ioannis Baptistæ,
 Festiuitatibus duodecim Apostolorum, Sancti Nicolai, &
 sancti Ambrosii mensis Decembris, sub pœna librarum
 quinque Imperialium, applicandarum Communi Mediolani
 pro quolibet eorum, & qualibet vice,

Et qui magistri, vna cum Repetitoribus, petere, nec exige-
 re possint, nec eis liceat, vltra libras tres Imperialium, pro
 primis sex mensibus, post Festum Sancti Michaelis, & toti-
 dem pro alijs sex mēlibus, pro mercede, tam pro Magistris,
 quàm Repetitoribus, ad super totū, pro quolibet Scholare.
 Quid Salarium, seu Mercedem, nō possint exigere pro pri-
 mis sex mensibus ante Festum Paschatis Pentecosten, sub
 pœna prædicta.

Et quilibet possit accusare, & habeat Medietatem Condem-
 nationis, & altera medietas sit Communis Mli. Qui magi-
 stri non audiantur ad petendum dictam eorū Mercedem,
 elapsis sex mēlibus, post annum, nisi saltim intra dictos sex
 menses, interposuerint, querimoniam coram Iudicante.

Super Salario adeſt Decre-
 tum publicatum die pri-
 mo Augusti 468, quod
 ē Ducis Galeaz, & quod
 tribuit Iurisdictionē Vie-
 cario Prouisionum.

RVBRICA GENERALIS
 DE DAMNO DATO. ET CAMPARIIS
 CONSTITVENDIS, ET
 EORVM OFFICIO.

QVOD LICITVM SIT CVLIBET TENERE
 SVPER SVO BESTIAS.

CAP. CCC. LXV.

LICITVM sit cuilibet tenere quascunq; Bestias super
 suo, dum non vadant super alieno ad pascendum, Et, si ipse
 Bestie iuerint super alieno, ad pascendum, componat tenēs
 ipsas Bestias Damnum Passio, vt in infraſcripto proximè ſe-
 quenti Statuto continetur.

Q. iiii

Et quilibet Tenens Porcos, Capras, Moltonos, Oues, vel Castronos, possit, & debeat cogi ad Requisitionem Con-
sulis Loci, ubi tenentur dictæ Bestiæ, vel propè Territori-
um dicti Loci per milliaria duo, ad satisfidandum, de libris
quinquaginta Imperialium, Quod ipsi Porci, Capræ, Mol-
toni, Castroni, & Oues eius, non dabunt alij Damnum.
Et ulterius, q̃ restituet Damna Data in duplum, Dam-
num Passio.

Et sufficiat vnica Satisfactio, etiã si plures requisierint,
Et Notarij Damnotũ Datorũ habeãt tantũmodo, pro quali-
bet Satisfactioe, Soldos quatuor Imperialiũ, & non plus.
Itã tamen, q̃ nemo proindẽ molesteretur de mandato Officij
Damnotũ Datorum, nisi prius appareat legitima Causa,
pro qua molestari voluerit, sub poena librarum quinqu-
aginta Imperialium, applicandarum pro medietate Molesta-
to, & pro altera Comuni Mediolani, & auferendarum, per
Iudicem Damnorum Datorum, & per eius Notarium, Ip-
so Iure, & Facto, absq̃ alia Declaratione proindẽ facienda.
Itã tamen, q̃ ubi Cõdemnationes factæ fuissent, vsq̃ ad sum-
mam dictarum librarum quinquaginta Imperialium, occa-
sione Damni dati, seu Damnorum Datorum, & vt suprà, q̃
nihilominus teneatur iterũ satisfidare pro libris quinqu-
aginta Imperialium, Et sic, toties quoties contingat iterum
alias Condẽnationes fieri pro dicta summa librarum quin-
quaginta Imperialium, occasione Damnorum, & vt suprà,
Iterũ, & de nouo reiteretur Satisfactio, vt suprà, & vt suprà.

An Dominus, aut Fidei-
lis possit accusare, Bart.
sing. m. l. si iur. si de iust.
Ang. de Malef. in vers.
Scienter, & dolose, col. 1.
Abbat. c. qui frequenter,
col. 1. ut l. de P. & Cind.
pa. sing. 64 p.

DE POENIS ORDINATIS CONTRA DANTES DAMNUM.

CAP. CCC. LXXV.
SI quis Damnum, vel Guastum dederit contrã Verita-
tem, per Statuta, vel Ordinamenta Communis Mediolani, con-
demnetur, vt infra, videlicet, pro qualibet Bestia Grossa,

quæ Damnum dederit, in aliquo Blado seminato, vel Leguminibus, vel Riso, Prato, Silva, vel Busco, in Soldis quinq; Imperialium pro qualibet Bestia Grossa, & qualibet vice, & pro qualibet Bestia minuta, in Soldis duobus Imperialium.

Et, si in Viribus nouellis, antequàm tendantur, in Soldis quadraginta Imperialium, pro qualibet Bestia, siue Grossa, siue Minuta, & qualibet vice, & in Busco nouello duorum annorum, vel infra, in Soldis viginti Imperialium Damnum Passio applicandis.

DE EODEM.

CAP. CCC. LXVI.

SI quis abstulerit Scharlionum, siue Amanegias, siue Palos, vel Parcitas, vel Cayronos, de aliqua planta Viris, condemnatur pro quolibet Scharlione, Amanegia, siue Palo, vel Cayrono, in Soldis tribus Imperialium, applicandis Damnum Passio.

DE EODEM.

CAP. CCC. LXVII.

SI quis Plantam, seu Plantas arboris fructiferæ incidet, vel extirpauerit, cõdemnetur in libris sex Imperialium, pro qualibet Planta, Damnum Passio, & vltcrius ad restitutionem Damni, Damnum Passio.

Si vcrò incidet, vel extirpauerit Plantam non fructiferam, vel Plantas non fructiferas à Cima, condemnatur in libris quatuor Imperialium, & ad restitutionem Damni, in duplum Damnum Passio.

Et prædictæ pænæ, de inferentibus damnum, in Bonis alterius, contentæ sub præfenti Rubrica generali, de Damno Dato, applicentur Damnum Passio.

Q^{UOD} COMMVNIA TERRARVM TENEANTVR
HABERE CAMPARIOS, ET DE SACRA-
MENTO CAMPARIORVM.

CAP. CCC. LXVIJ.

QUODLIBET Cōmune Burgi, Locī, & alterius Ter-
ræ Ducatus, & Districtus, vel Iurisdictionis Mediolani, te-
neatur, & debeat habere Camparios ad custodiendum, &
pro custodiendo, & saluando sua Territoria. & Laboreria,
Prata, Siluas, & Buscos, Aquas, & Ductus aquarum, & eti-
am Fructus, etiā separatos à Solo, in Solo existētes, Homi-
nū habentiū, tenentiū, vel possidentium Bona in ipsis Ter-
ritorijs, videlicet, Quodlibet Cōmune Burgi, ad min^o qua-
tuor Cāparios, & Locī Habētis quadraginta Familias, vel
abinde suprā, ad minus, duos Cāparios, vel alterius vniuer-
sitaris Habētis Familias abinde infrā, ad minus, vnum Cā-
parium, sub pēna librarum viginti quinque Imperialium pro
quolibet Cōmuni Burgi, & librarum decem Imperialium,
pro quolibet Communi Locī, applicādarum pro medietate
Communi Mediolani, & pro altera medietate Accusatori.
Et licitum sit eis Communibus, vel Præsidētibus in eisdem,
ipso Camparios constituere, vel si velint, à Iudice Damno-
rum datorum Mediolani facere constitui, qui Iudex si in-
de fuerit requisitus, teneatur eos constituere.

Qui Camparij iurare teneantur tempore eorum constitu-
tionis, de custodia sua, bona fide, & sollicitē faciēda, & de
accusando, seu notificando quamlibet Personam, & Besti-
am, seu Detentorem eiusdem Bestiæ, quam inuenerit da-
re, vel dedisse Damnum, vel ire, vel esse in Vetitum, seu
contra Vetitum, per Ordinamenta Mediolani.

Et ad prædicta compelli possint, tam Communia, quàm Cā-
parij, per omnia Iuris remedia. Et nihilominus, quilibet
habere volens Camparium, vel Camparios, ad custodien-
dū possessiones suas habere possit, & constituantur, vt alii.

Dans nō eſſet de ſuo Territorio, Si Damnum fuerit à Sol-
dis decem Imperialium infra, & ſi Pignus abinde ſupra ac-
ceperit, tunc liceat, & teneatur illud conſignare, ipſo Die,
vel proximè ſequenti, in ſortiam Cōſulis Burgi, vel Loci, cu-
ius eſſet Camparius, vel Domini Iudicis Damnorum da-
torum, infra triduum, ex quo, illud acceperit, ſub pœnali
brarum decem Imperialium, applicāda damnum Paſſo pro
medietate, & pro medietate Communi Mediolani.

Et ultra teneatur pignus reſtituere, ſine aliquibus expenſis,
Eodem modo, poſſit accipere, & abducere Beſtias Dantes,
vel Facientes damnum, ſed eas teneatur conſignare, vt ſu-
pra, ſub pœna prædicta, applicanda pro medietate Commu-
ni Mediolani, & pro altera damnum Paſſo.

Et idem ſit in Domino Fundi, & in quolibet Conductore
ipſius Fundi, vt poſſit accipere per ſe vel eius Factorem
pignus Dātis Damnum in Fundo, & teneatur conſigna-
re, vt ſupra, & ſimiliter poſſit in Fūdo accipere, & abducere
Beſtias dantes, vel inferentes Damnum in dicto Fundo, &
eas conſignare teneatur, vt ſupra, & vt ſupra.

Bar. & Alex. in l. hoc am-
plius. §. de his. in vlt. no.
ſi. de dam. in ſi.

QVOD CAMPARII DVRENT, DONEC
FVERINT REVOCATI.

CAMPARII conſtituti, & conſtituendi durent, donec
tuerint reuocati. CAP. ccc. Lxx.

DE ARBORVM DEVASTATIONE
NOTIFICANDA.

STATVITVR. q. ſi Damnum datum, ſit per Inciſionem
arborum, vel Depopulationem; à Soldis viginti Imperiali-
um ſupra, Fiſtabilis, Maſſarius, Partiarus, vel Conductor,
Tenens, vel Laborans Bona, in quibus, tale Damnum datū

CAP. ccc. Lxxj.

fuert, teneatur illud notificare Domino, seu Locatori suo, in fra dies quinque, à Die Damni Dati.
 Alioqui ad eius Damni Restitutionem, teneatur ipse Fictibilis, Parriarius, Colonus, vel Massarius, vel Cōductor, sub cuius custodia fuerit Terra, in qua Damnum Datum sit.
 Et suprà Dāno Dato, credatur aduersus dictū Fictibilem, vel Parriarium, vel Cōductorem, Sacramento Domini, seu Locatoris, vsq; ad quantitatē librarū sexdecim Imperialiū.
 Et abindē suprà, credatur ei, cum vno Teste Idoneo, & cum Sacramento Domini, seu Locatoris.

DE DAMNO DATO ALITER.

CAP. CCC. LXXIIJ.

SI quis dederit Damnum, vel Gualtum, aliter, quā per Incēdium, & aliter quā in Casibus comprehensis in pręsentibus Statutis, positus sub pręsenti Rubrica generali, de Damno Dato, à decem libris Imperialium suprà, condemnatur in libris viginti quinque Imperialium, Communi Mediolani applicādis, & in duplū Dāni Dari, Damnū Passio, Si verò, à dictis libris decem Imperialium in fra, condemnatur Arbitrio Iudicis, dummodò Condemnatio non excedat libras duodecim, & Soldos decem Imperialium, applicādas Comuni Mediolani, & ad Restitutionem Damni in duplo, Damnum Passio, & contrā ipsum, & quemlibet alū Dantem Damnum, prout in pręcedētibus Statutis continetur, possit fieri Exequutio, etiā per Personālē detentionē. Et, si fuerit caprus, non possit relaxari, donec satisfecerit integre prędictis.

QVOD COMMVNIA DEBEANT HABERE HOMINES IVRATOS.

CAP. CCC. LXXIIII.

QVODLIBET Commune Burgi, & alterius Locī

Domino mortuo, an sit bñ
 Sacramento Hgredi 1 uo,
 in l. in 4. iuratu, col. 2. v. 16.
 Sed quid si Damnum, &
 de lu. iur.

De tri Melitit. & tunc,
 vid. in Stat. Crim. fo.
 vbi etiam fol. habet
 illud Statut. & ibi addit
 aliquid.
 De v. Cussum, Palin l.
 pignus. C. de pign. act.

An Contrarium probari
possit, Cep. cautela. 167.
Dec. cons. 83. per totum,
& An fletur iuramento
super quæstione laici, Fel.
In c. 4. col. 2. & seq. de
Proba, ubi omnes.

Pro Intellecto, Alb. in. 2.
parte Stat. cons. 63. & seq.
quæstibus.

teneatur habere, vltra Cāparia, Homines Iuratos, de me-
lioribus illis Terræ, qui, eodē modo, possint, teneantur, &
debeat accusare, & notificare suo Cōmuni, vt ipsi Cāparij,
Et credatur eis Camparijs, & Hominibus Iuratis, & cuili-
bet eorum, cum Sacramento, contrā Damnum Danem,
pro quantitate, & vsq; ad quantitatem librarum quattuor
Imperialium, pro qualibet Accusa.
Abindē verò suprā, non credatur, nisi cum vno Teste ido-
neo, & cum ipsius Camparij, seu Iurati, Sacramento,

QUALITĒR COMMVNIA TENEANTVR AD RESTITVTIONEM PRO DAMNO DATO.

CAP. CCC. LXXV.

SI de cetero, in aliquo Burgo, vel Loco, Cassina, vel Mo-
lendino, seu Territorio, aliquod Damnum, vel Guastum
Datum, vel factum fuerit, de Die, vel de Nocte, per Incen-
dium, vel Inuasionem, Incisionem, vel Depopulationem,
vel alium modū, in Domibus, Terris, Pratis, Vincis, Bus-
chis, Arboribus, vel aliquibus Seminatis, vel Seminerijs,
Burgherijs, vel Charregijs, vel Siluis, aut Insulis, Cōmu-
ne, & Homines Nobiles, stantes in dicto Burgo, vel, vt su-
prā, post Festum Sancti Martini, secundum Formam Sta-
tutorū, de ONERIBVS, positorū in præsentī Volumine,
Necnon, & vicini illius Burgi, & vt suprā, siuē Territorij,
teneantur, & debeant, in frā triduum, à Die Damni Dati, ca-
pere, & in forcijs Iudicis cōpetentis cōsignare illū, vel illos,
qui illud Damnū, seu Guastū dederint, vel fecerint, alioqui
Commune, & Homines, tam Nobiles habitantes, vt suprā,
quā Vicini illius Burgi, & vt suprā, teneantur, & debeant
Damnum restituere, & resarcire Damnum Passō, secun-
dum æstimationem super hoc faciendam per illos, qui ad
illam faciendam fuerint electi per Iudicem Ordinarium, &

ad ipsam Restitutionem compellantur Civiliter tantum, summarie, & sine strepitu, & figura iudicii, & sine Libelli Datione, & Declaratione, ex Officio, & extra Ordinem, & omni die, de Datione, cuius Damni dati, ubi aliter non appareat, credatur Damnum Passio, cum Sacramento suo, & vno Teste fidedigno.

Et, si esset dubium, de cuius Territorio esset ille Locus, in quo Damnum Datum fuerit, intelligatur, quo ad contenta in presenti Statuto, esse de Territorio illius Terræ, Burgi, vel Loci, cui proximior fuerit ille Locus, in quo Damnum ipsum datum fuerit.

Saluò, qd Comune, & Homines prædicti, qui ad ipsam Restitutionem compulsi fuerint, Regressum habeant Liberum, & Efficacem, & Summarium, & vt supra, vsq; ad quantitatem, quam restituerint, seu soluerint, & de Damnis, & Expensis, contra illos, & eorum Bona, & quemlibet eorum, Insolidum, qui illud Damnum, vel Gualtum dederint, vel fecerint.

Et saluò, qd, si prædicta Communia consignauerint Malefactorem, vel Malefactores, infra mensem vnum, post Damnum Datum, & factum, in forciam Iudicantis, qd non teneantur ad dictam Restitutionem, quo casu, Malefactor, seu Malefactores teneantur ad Restitutionem Damni Dati, in duplum, iuxta Aestimationem faciendam, vt supra.

Et saluò, qd Vidux, & Orphani, Minores annis quatuordecim, & Miserabiles personæ, non teneantur ad dictam Solutionem, nec Restitutionem,

Ita tamen, qd, si ille, qui passus fuerit Damnum reperiret Malefactorem, vel Malefactores, post Solutionem factam per Commune, qd à Solutione, habita à Comuni supra, prout in præsentibus Statutis continetur, possit contra Malefactorem, vel Malefactores labinde supra, etiam Satisfactionem habere, vsq; ad supplementum Damni Dati, in duplum, computata Solutione, iam habita, à Comuni.

Quid, si in Confinis duarum villarum sit Amas tenent, Abbe. 25. 75. In 2.ª parte dicitur.

Aliter, vt sup. 25. 66. vbi dicitur Taxa fiat pro Facultate, an p numero Personarum.

DE EXECVTIONE FACIENDA, VIGORE
DAMNORVM DATORVM PRO
STATVTIS COMPREHENSIS,
IN PRAESENTI
RVBRICA
GENERALI.

QUILIBET Iudex competens, qui inde fuerit requisitus, teneatur executioni mandare praedictas penas, & praedicta Statuta realiter, & personaliter. CAP. CCC. LXXVI.

QVOD A SENTENTIIS, VEL DECLARATIONIBVS LATIS, SUPER DAMNIS DATIS, NON POSSIT APPELLARI, ET QVANDO POSSIT.

ASententijs, vel Condemnationibus latis, vel ferendis super Damnis datis, non possit appellari, nisi Condemnatio excedat libras quinquaginta Imperialium. CAP. CCC. LXXVII.

QVOD CONDEMNATIONES
ACCVSARVM FIANI INTRA
CERTVM TEMPVS.

QUILIBET Iudicis competens, teneatur, ex quo delata fuerit Accusa verificata, Modo, & Forma, prout in praesentibus Statutis continetur, condemnare ipsos Accusatos, infra quindecim dies, post ipsam Accusam verificatam, vt supra. CAP. CCC. LXXVIII.

Et hoc, summarie, extra Ordinem, & de plano, & sine Streperu, & Figura Iudicij, & omni Iuris solemnitate Omissa.

RVBRICA

129

**RUBRICA GENERALIS
DE LOCATIONE, ET
CONDUCTIONE, ET FICTIS.
AC SIMILIBVS.**

**DE COLONO DEBITORE, NON RECIPIENDO,
SI DENUNCIATVM FVERIT.**

NVLLVS Colonus, Partiarus, Fictabilis, vel Molcna-
rius, nec Follator, cuiuscunq; generis, nec Pistator Risi,
vel alterius Bladi, nec aliquis de sua Familia, possit Terrā
cōductam, vel ad Massariciū acceptam, vel Molēdinum
conductum, nec Follam, nec Pistam, nec Trauerseram,
nec Resegam, nec Maleum Conductam, quæ sint extra
Portas Ciuitatis Mediolani, dimittere, seu relinquere, eti-
am Terminolapso, nisi prius Domino, seu Locatori satis-
fecerit de omni eo, in quo esset dicto Domino, vel Locatori,
obligatus, occasione dictæ Terræ conductæ, vel ad Massa-
riciū acceptæ, vel Molendini conducti, vel Follæ, vel Pi-
stæ, vel vt supra.

Et, si dictus Colonus, Partiarus, Fictabilis, vel Molcna-
rius, vel Follator, vel Pistator, vel vt supra, vel aliquis Masculus
de familia sua Contraxerit, possit dictus Colonus, & alii,
vt supra, & quilibet de sua Familia, Masculus maior annis
quatuordecim, personaliter capi, & detineri, ad petitionem
Domini, seu Locatoris, & non possit, nec debeat aliquo mo-
do relaxari, nisi prius satisfecerit, vt supra, nec possit cedere
Bonis suis, in præiudiciū Domini, seu Locatoris, etiam,
non obstante, qd esset maior annis sexaginta, nec possit pe-
tere Denarios decem octo in Die, secundum Formam Sta-
tutorum.

Et vterius, non possit, nec debeat aliquis de Ciuitate, nec
Ducatu Mediolani, nec de alijs Locis suppositis Statutis

R

An appellatione Domini
Inita mat^r, veniat vltus
fructus la. Alex. 20, 1230
c^o, mod. lib. 2°.

An Statutum comprehē-
dat Locationem molinarum
Alex. 20, 1230 col. p^o lib. 4°.

Colon^o quis? Alex. 20, 1230
col. p^o lib. 4°, l. ex. in. l. si
molares, 3, vs maior, ff.
loca.

Quid dicat, vid infra cap. 3,
& est Tex. in. l. cum qd,
ff. de dolo.

Vt in p^o vol. folio, sub
Rubr. de cess. bonorum.

Vt sup. vol. 1. fo. vbi de istis
denariis decem octo.

Quid si Massarium hñt,
& velit tñneret Alex.
ps. 8. col. 2. lib. 2.

Mediolani, eidem Colono, nec alijs, de quibus supra, nec alicui de sui Familia, locare ad tempus, nec ad libellum, nec aliter concedere aliquam Terram, Molendinum, Follā, Pīstam, Tranſuerſeram, vel Poſſeſſionem, citra tranſlationē directi domini, nec aliter accipere, nec tenere, nec receptare, nec receptari p̄mittere, ſuper ſuo, nec ſuper eo, quod teneret, vel ei⁹ nomine teneretur, vel laboraretur, nec dare ad laborandum, nec p̄mittere dari ad laborandum, ſuper ſuo, nec ſuper eo, quod per eum, ſeu eius nomine teneretur, vel laboraretur, etiam ad mercedem Diti, nec aliter, ipſi, nec alicui de eius Familia.

Quid ſi Denūcia non ſit
ut vid. Anan. ps. 72.

Et, ſi quis Ciuitatis, vel Ducatus Mediolani, aut Terrarum ſuppoſitarum Statutis Communis Mediolani contraſecerit, vel non obſeruauerit prædicta, vt ſupra, & eidem denūciatum fuerit per publicum Inſtrumentum per Dominum, ſeu Locatorem, aut mandato Iudicis per Seruitorem publicum Communis Mediolani, q̄ ipſum Conductorem, vel alios ſupra nominatos, quem, vel quos receperit, vel cui, aut quibus ad laborandum dederit, vt ſupra, expellat, & ad laborandum ei, vel eis, non det, & vt ſupra, vel Debitum ſoluant, facta mentione, & fide, de Credito ſuo, & ipſum Conductorem, & alios nominatos, vt ſupra, quos receprauerit, non expulerit, vt ſupra, infra menſem vnum, à tempore dictæ Denūciationis, teneatur dictus alius Locator, ſeu Dominus, vel Receptor, ſeu qui dederit ad laborandum, vt ſupra, ſatiſfacere dicto Domino, ſeu Locatori de dicto ſuo Credito, occasione prædicta.

Et ad prædicta, compelli poſſit ſummarie de plano, ſine ſtrepitu, & figura Iudicij, & ſine Litigio, ſola Facti veritate inſpecta, & ſine Exceptione, Beneficio, & Auxilio, etiam, non obſtante Requiſitione Compromiſſi.

Et prædicta, quæ dicta ſunt de Debito, intelligantur de puro Debito, Reſpectu autem Debiti, in diem teneantur, talis

Colonus, & Alij, vt supra nominati, antequam recedat idonee satisfare de soluendo debitum, adueniente Die.

Et similiter teneatur talis Receptor idonee satisfare, si non expulerit de soluendo tale debitum, vt supra, adueniente Die.

Et etiam, quae dicta sunt supra, & infra dicentur de familia, teneantur ad debita contracta per Massarium, & vt supra tantummodo sibi vendicent locum in familia eius Conductoris, & supra nominatorum, qui proprijs manibus laborant, vel laborari faciunt.

Et praedicta vendicent sibi locum tantum in Filijs, & Familijs Ruralium, non autem Nobilium,

Quid si manib. Famulorum, aut Massariorum, Dec. 21. l. 8. col. 2. §. 1. non obstat si dicatur,

Idem per omnia locum habeat, si dictus Colonus, vel alius ex, superius, nominatis, vel aliquis de sua Familia Excommuniatus, vel Expulsus fuerit per Dominum, vel Locatore, & extra Coloniam, vel Bona locata, vt supra, & vt supra, & ultra, dictus Colonus, vel alius ex superius, Nominatis, & quilibet de eius Familia, Masculus, maior annis quatuordecim, ad Petitione olim Domini, seu Locatoris, possit personaliter capi, & non possit relaxari, etiam si esset Sexagenarius, nec possit cedere Bonis, nec possit petere Denarios decem octo in Die, vt inferius disponitur, & si contingat dictum Colonom, vel aliquem ex supradictis, vel aliquem Masculum de sua Familia, maiore annis quatuordecim, decuenire Massarium, Partiarum, Fictabilem, vel Molnarium, vel Emphiteoram alicuius non suppositi Iurisdictioni Communis Mediolani, vel Locorum suppositorum Statutis, Communis Mediolani, vel per aliquem non subditum, vt supra, super suo, vel quod tenetur per eum, quouismodo teneretur, receptaretur, vel permitteretur receptari, vt supra, teneatur, eodem modo, ille Colonus, & quilibet ex praenominatis, vt supra, & quilibet de sua familia Masculus

Intellige, vt inf. in si. huius cap.
Et quod sit maior, An Accorteneat probare, cord. rel. p. Fel. in cap. p. n. col. 1. 4. §. 1. Sed dicas de proba.

maior annis quatuordecim, satisfacere olim Domino, vel Locatori.

Alioqui ipse Colonus, & quilibet ex prædictis, vt supra, & de sua Familia, Masculus maior annis quatuordecim, Contrafaciens ad petitionem, olim Domini, seu Locatoris, personam, liter capi, & in Carceribus publicis detineri possit, donec satisfecerit ipsi, olim Domino, seu Locatori, de eo, quod habere debet, vt supra, non obstante Collatione Captionum facta, vel in futurum facienda, nec possit ille Colonus, nec aliquis ex prædictis, vt supra, nec ali^o de sua Familia, taliter captus, & detentus petere ipsi olim Domino, seu Locatori Denarios decem octo in die, qui peti possunt per alios Carceratos secundum Formam Statutorum Communis Mediolani, nec possit taliter Captus relaxari, sub prætextu Sexagenarij, vt supra, nec cessionis Bonorum, nisi satisfecerit, vt supra, & etiam, liceat ipsi, olim Domino, vel Locatori, capere, & robari facere, tali Colono, & cuilibet ex prædictis, vt supra, & cuilibet de sua Familia, vt supra, Boues, & Plaustra, & omnia alia Bona, quæ reperirentur in custodia, vel habitatione talis Coloni, & cuiuslibet ex prædictis, vt supra, vel alicuius de eius Familia, & vt supra, quæ Bona, quo ad hoc, præsumantur esse ipsius Debitoris, nec admittatur Probatio in contrarium.

Et, quilibet nō Suppositus Iurisdictioni Communis Mediolani, vel Locorum suppositorum Statutis Communis Mediolani, qui commiserit contra prædicta, vel aliquod prædictorum, Ipso Iure, intelligatur esse, & sit exemptus, & alienus à Protectione, & Defensione Communis Mediolani, & Locorum suppositorum Statutis.

Si non soluerit, vel non excumiauerit, infra decem dies, postquam ei fuerit notificatum, quod Statutum, & disposita in eo, habeat locum, tam in Locatoribus, & Debitis præteritis, quam præsentibus.

Et, si Cōtrouersia oriatur inter Dominum, seu Locatorem præsentem, vel præteritum, & dictum Colonum, vel aliquem ex prædictis siue separatim, siue mixtim, superius, nominatis, vel aliquem de sua Familia, vel inter Dominum, seu Locatorem præsentem, vel præteritum, vel eius Inquilinum, super quantitate Debiti, Occasione Massarij, vel Fictaliciæ, vel Pensionis, vel alia occasione, abinde dependenti, vel connexa, quilibet iudicans in Ciuilibus, aut superinde Delegatus summarie, de plano, & sine strepitu, & Figura Iudicij, & sola facti, veritate inspecta, faciant lus, remota omni Appellatione, Nullitate, Reuisione, & Officio Iudicis. Et prædicta etiam habeant locum si talis Causa commissa, fuerit de voluntate Partium, Consilio sapientis, vel Arbitro, vel etiam Arbitratori.

Et ubi in præsentibus Statutis dictum fuit de illis de Familia, Masculis maioribus annis quatuordecim, non intelligatur, nisi de Filijs eorum, qui actualiter prædicta Bona laborant, vel ad suas manus laborari faciunt.

Ut sup. in p. ad fi.

DE FAMILIARIBVS, QVI POSSVNT COGI
PRO DEBITO MASSARII, PARTIARII,
VEL FICTABILIS.

CAP. CCC. LXXX.

QUILIBET Masculus, maior annis quatuordecim, qui fuerit de Familia alicuius Massarij, vel alicuius alterius ex prænominatis in proximè præcedentibus Statutis, exceptis illis, de Familia Inquilini, sub præsentis Rubricæ generali, situatis, teneatur, & obligatus sit cum vniuersis Bonis eius, quæ Bona intelligantur hypothecata, simul cum Bonis Principalis, ad omnia Debita, quæ fuerint contracta cum Domino, vel Locatore suo per illū Massarium, & quemlibet alium ex prædictis, ut supra, de cuius Familia fuerit, occasione Massarij, vel Bonorum locatorum, quod, vel quæ-

Ut sup. cap. p. ad fi.
Quæ dicitur de Fam. af.
post alios. in. l. fi. C. de
verb. signa.

laborauerit vel tenuerit, ab eo Domino, vel Locatore, ille Massarius, & quilibet ex praenominatis, vt supra, Stando in eadē Familia cum illo, qui ad ipsum Debitum debet, vt supra, teneri, & ad omnia Debita, quae fuerint facta ex Causis expressis in Statuto, posito sub Rubrica generali de Robationibus, & caetera, quod incipit, LICITVM SIT, & caetera, fol. De quibus omnibus, stetur Sacramento Domini, vel Locatoris, prout in dicto Statuto continetur.

Ex ad praedicta soluēda, possint compelli summarie, & de plano, sine strepitu, & figura Iudicij, & sine Litigio, sola facti veritate inspecta, & remota omni Appellatione, Nullitate, & Iudicis Officio, & ut supra,

QVOD COLONI TENEANTVR INGRASSARE
TERRAS DOMINORVM,
VT SVAS.

CAP. CCC. LXXXI.

COLONVS, Partarius, vel Fictabilis, qui diuersorum Dominorum, seu Locatorum, Terras laborat, vel laborari facit, teneatur, & debeat eas Terras, vt suas, aequaliter ingrassare, & laborare, seu ingrassari, & laborari facere.

Alioquin ad Damnum teneatur.

Idem, si suas Terras, & vnus Domini, seu Locatoris, vel plurium Laborat, seu Laborari facit,

QVOD MASSARII NON MOVEANT
FRVCTVS SINE PRAESENTIA
DOMINI, VEL SVI
VNVCII.

CAP. CCC. LXXXII.

MASSARII, vel alij, qui Partem dare debent de Fructibus, Domino, vel Locatori, non audeant dictos fructus secare, nec colligere, nec extrahere de Terris, nisi facta

Ex h^o, Stat^o & alio posito
sub rubr. de Iud. q. Incip.
SI QVIS PRIMA
FACIE, nata est Cōis
obseruanti, vt super in
statuto inuestitur, et illi
simplicis, parte non Cl
tata, cōcedat exequutio.

An malit Colēs, Pos. ex
pelli, Alex. 2°, 5°, lib. 4.

An Colonus debeat potius
vendere fructus Do
mino, quam alteri iusto
precio Bar. in l. 1. ad fi. C.
de Metal. lib. 13.

noticia Domini, vel Locatori, vel eius Domini, vel Locatoris negotiorum Gestori, vel Nuncio, ac etiam sine eius praesentia, si adesse voluerit, sub pena omnis Damni, & interese, quae pareretur Dominus, vel Locator, de quibus situr Sacramento Domini, seu Locatoris de crudelitate praestanda.

QVOD DOMINI POSSINT FRVCTVS
IN FVNDI DIVIDERE.

CAP. CCC. LXXXIIJ.

DOMINI, vel Locatores, quibus pars fructuum debetur, possint ipsos Fructus in Fundo diuidere. Ita, quod Colonus teneatur, & debeat partem ipsorum Fructuum Dominicalem conducere ad domum ipsius Domini in Rure positam, & Blada ipsa triturare, & ordinare, ipsaque consignare super Solario Domini, vel Locatoris, in Rure, seu loco ipso. Et, si pactum fuerit, teneatur, & debeat conducere, ubi conuentum fuerit.

DE POSCHA.

CAP. CCC. LXXXIIII.

POSSINT Massarii, vel Partiarj facere Poscham, Vuis competenter praechalcatis.

QVOD MASSARII NIHIL RECL
PIANT PRO COLLIGEN
DO FRVCTVS
DOMINI.

CAP. CCC. LXXXV.

MASSARII, vel Partiarj, nihil recipere debeant de parte Domini, seu Locatoris pro vindemiatura, nec conductura vuarum, nec pro faciendo vinum, nec illud reponendo in ipsa Villa, vel Loco, nec pro Area, etiam, si Domini, vel Locatores Vuas diuidere voluerint in Fundo, quo casu,

R   iiii

Cōductor ipſæ teneatur Vuas Domini conducere ad Tor-
cular, & vinum facere, & reponere in Valis, vt ſupra. ſuis
expenſis, niſi aliter conuentum ſit, quo caſu, conuenia ſer-
uatur.

DE VVIS NON PORTANDIS
AD VENDENDVM
MEDIOLANI,
VEL ALIBI.

NON audeant Maſſarij Partiarj, Vuas vendere, nec
Mediolanum, nec alibi conducere ad vendendum, ſine li-
centia Domini, vel Locatoris.

Alioqui Damnum in quadruplum reſtituant Domino, ſeu
Locatori, & quilibet poſſit eis ipſas Vuas auferre impunè.

An trans. In heredem, &
cōtra heredem. Alex. in.
l. p. 2. hoc iudicium, vbi
gl. ſup. & doct. ſi. ne quis
cum, vt ſi laus per laſ.
vid. etiam Lud. 25. 2. 90.
col. 2. Socy. 25. 89. col. ſi.
lib. 3. & 25. 4. 2. col. 2. lib. 2.

Vid Lud. 25. 102. quem ſer-
uiunt Fel. in. c. ſi. col. 5. de
pſcrip. vbi quid ſi eſſet
certum, ſolutionem non
eſſe factam.

E, contra Locator contra
Cōductorem iurat, vñ
ſummam librarum. 50.
vt in primo, vol. fol.
cap. licetum ſit in ſi.

DE SACRAMENTO PRAESTANDO
PRO FICTO, ET RE
LIBELLARIA, ET
DECIMA.

SI contingat inter Dominum, ſeu Locatorem præſentem,
vel præteritum, & Colonum, de Ficto præteriti temporis.
quaſtione moueri, Colonus poſſit iurare Fictum eſſe ſo-
lutum, vel ſe ſoluere non teneri in toto, nec in parte, a Tri-
ennio ſupra, vel, q̃ ipſe Colonus referat Domino, ſeu Locato-
ri Sacramentum.

Hoc idem ſeruetur, ſi Fictum Rei Libellarit petatur.
Idemq; obſeruetur in Solutione Decimæ, & idem obſerue-
tur in Partiaro, & etiam idem ſit in Inquilino.
Et prædicta, locum non habeant, ſi Dominus, vel Locator
intra dictum Triennium Querimoniam depoſuerit.

CAP. CCC. LXXXVJ.

CAP. CCC. LXXXVIJ.

QVOD DOMINI NON POSSINT
PETERE CONTRA COLONYM,
NISI DEPOSVERINT QVERL
MONIAM, INTRA
DECENNIVM.

CAP. CCC. LXXXVIIII.

SI Colonus steterit extra Coloniam per Decennium, & steterit in eadem Iurisdictione cum Domino, vel Locatore, & Dominus, vel locator, interim Querimoniam non deposuerit, ulterius Dominus, vel Locator, pro Fictiope- tendo, non audiat.

An valeat istud Statutū,
& quid in foro Canonico,
disputat Comens. 28.
67. post Bar. in .l. Sequa-
tur. 4. si viam, ubi latissime
Paul. de viucap.

Idem habeat locum in Inquilino.

Idem seruetur in Emphyteota, & Decimario.

Idem habeat locum in Partiaro.

QVOD DOMINVS POSSIT
ACCIPERE DECIMAM
IN CAMPO.

CAP. CCC. LXXXIX.

DOMINVS, vel Conductor Decimar, possit in Fundo
Decimam accipere,

Bona. 24. Conductoris an
censeatur obligata, Lud.
Sing. 389.

Ve in Stat. licitum sic. sup.
vol. 1. folio. cap.

QVOD DOMINVS PRAEFERATUR
ALIIS CREDITORIBVS, ET
IN CERTIS CASIBVS.

CAP. CCC. LXXXX.

DOMINVS, vel Locator praeferatur omnibus Credi-
toribus, etiam, tempore, anterioribus, vel quocunq Priui-
legio Priuilegiatis, Coloni, vel Inquilini, vel Partiarum cum
Hypotheca, vel sine, in Fructibus, qui ex Terris suis, seu,

quas locauerit, exierint, & in Rebus inuectis, vel illatis in domum conductam pro Fictis, & Redditibus suis, & pro alijs Causis comprehensis in Statuto incipiente, LICETVM SIT, posito sub Rubrica generali de Robationibus, & Contestationibus, in Volumine Statutorum Civilium, in fol. & adhibeatur fides de predictis omnibus, prout in dicto Statuto continetur, salua Reformatione facta, respectu Fictabilium ex forma presentium Statutorum. Et q. res sit nata ex Terris Domini, vel Locatoris credatur Sacramento ipsius Domini, vel Locatoris, intelligendo, vbi in dicto Statuto legitur, non obstante Statuto incipiente, NULLA BESTIA ARATORIA, q. voluit dici, Nulla Bestie Rusticorum.

Quoddam dimittere in gradu in q. eam inuectis. L. de Vbal. in Trac. de duobus Fratribus in. xipaz. colu 7. & seq.

DE RYDERIBVS, ET STRAMINIBVS, ET CERTIS ALIIS RELINQVENDIS DOMINO PER MASSARIOS, ET PARTIARIOS.

CAP. LXXXXj.

SI contingat Colonum Partiarium, vel Massarium, vel Partiatium, & Fictabilem simul in Ducatu, vel intra Corpora Sanctorum Mediolani recedere, teneatur relinquere Domino, seu Locatori, Palleam ligatam, & nō ligatam, Culmum, Meliacham, Stripulam, Rappas, Stacias, Scharlosnos, Pallos, Trosos Virium, & Pachas, si sint de Materia illius Massarij, & alia Rudera, & Stramina illius Massarij, & quæ relinquenda presumantur esse de Materia illius Massarij, nisi probetur contrarium.

DE EODEN.

CAP. CCC. LXXXXij.

SI Fictabilis sit tantum, qui cōduxerit ad denarios, vel aliter Sedimen, & Terras, vel Terras tantum in Ducatu

vel intra Corpora Sanctorum Mediolani, ab aliquo Domino, uel Locatore, & contigerit ipsam Fictaliciam relinquere, teneatur dimittere Domino, uel Locatori Ledamen, Paleas ligatas, & nō ligatas, Stripulā, Culmum, & Meliacham.

DE EODEM.

CAP. CCC. LXXXIIII.

TENEANTVR Coloni, Partiarij, uel Massarij, uel Fictabiles relinquere Sepes, seu Cefias, & Arbores Ceduas, seu Cedi Cōfueras, & quæ non sunt cum Cima, in, & de tot Folijs, ut erant tempore inchoatæ Fictaliciæ, uel inchoatæ Massaricij. Illas uerō, quæ fuerint cum Cima, nullo modo, sine licentiā Domini Locatoris, uel eius negociorum Gestoris, incidere, nec agabare, nec schaluare, nec ammouere possint, nec extirpare aliquas Arbores cum cima, nec sine cima, absq; speciali licentiā, ut supra, & alias, Contrafacientes incurrant pēnam dupli, applicandam in totum Damnum Passō.

IN QVIBVS CASIBVS COLONVS NON

TENETVR SOLVERE FICTVM,

VEL REDDITVM, ET POSSIT

IMPVNE AD ALIAM

COLONIAM IRE.

CAP. CCC. LXXXIIII.

SI Colonus, uel alius Fictabilis propter Domini, uel Locatoris sui, Guerrā, uel Inimicitiam, uel Causam, uel propter Communem Guerrā migrauerit, seu recesserit. Ita, q; in Colonia sine periculo permanere non posset, Fictum, uel Redditum futuri temporis soluere non compellatur, & ad aliā Coloniam se possit impune transferre, & si postea pax fuerit, antequā ad aliā Coloniam se transferat R. E. M., quam antea conduxerat, colere teneatur.

Est Tex. in J. si in lege. §. loca, ubi L. & fulg. limitat, nisi primus Dominus uelit satisfacere pro secundo in uell.

DE EODEM.

CAP. CCC. LXXXV.

SI verò ad tantam paupertatem peruenerit Colonus, vel Fictabilis, q. Oneri Colonij inutilis fuerit effectus, impunè possit abire, & Dñs, vel Locator ab eo Coloniam auferre.

Quid sit Massariciũ, Bart. m. l. i. de Supel. leg. & an Dominus possit hoc propria authoritate, las. m. l. 2. col. 29. c. med. c. de iur. Emph. ubi reprobat Saly.

QUALITER DOMINVS POSSIT AVFERRE
MASSARICIVM A COLONO.
ET FICTABILI.

CAP. CCC. LXXXVI.

SI extra Locum, vel Territorium, Colonus vel Partiarus iuerit ad habitandum sine licentia Domini, vel Locatoris, Dominus, vel Locator ab eo impunè Massariciũ, & Coloniam auferre possit.

QVOD IN CASV, DIVISIONIS COLONORVM.
POSSINT BONA SIBI
LOCATA AVFERRE.

CAP. CCC. LXXXVII.

COLONI, vel Partiarj, vel Fictabiles, non possint durante eorum Inuestitura, seu Locatione, de Bonis sibi, vel eorum Patri, locatis, aliquam Diuisionem facere, nec diuersis personis locare, sine licentia Domini, vel Locatoris sui, & si contra fiat, possint impunè ab eis auferri Bona locata.

Negans restituere, dicitur spoliare Alex. 2. 90. col. 1 lib. 5.

An liget Clericos. Alex. 2. 99. col. 1. & it. lib. 2.

DE RESTITVTIONE
REI LOCATAE.

CAP. CCC. LXXXVIII.

SI aliquis locauerit Alicui, vel Aliquibus, aliquam Rem, vel Ius extra Redefossa Mediolani, & inde appareat publicum Instrumentum, vel probetur per duos Testes, q. ille Conductor elapso Termine, Locationis, reneatur, nulla exceptione obstante, & non obstante Statuto, de Sapietibus

dandis, nec admissa aliqua Denunciacione Comproniis, dimittere Rem cōductam, uel ius conductum Locatori, si denunciatum fuerit, seu notificatum per Locatorem, uel Habentē ius, uel Causam ab eo, ante Calēdas mēsis Maij. Intra uerò Redefossa, uel in Ciuitate, ante Calēdas Mēsis Augusti.

Et, si Cōductor uoluerit recedere, teneatur similiter denunciare, ut supra Domino, uel Locatori, & si per Locatorem, uel Conductorem denunciatum non fuerit, ut supra, tunc Inuestitura intelligatur Renouata, de anno in annum, donec denunciatum fuerit, ut supra, & ut supra, in omnibus casibus suprascriptis.

Et ubi Relaxatio sit faciēda, ut supra, cogatur ipse Cōductor per quemlibet Iudicētem, ad ipsam Relaxationem faciēdam, sub pēna Iudicēti, librarum Centum Imperialium, & Conductori, librarum centum Imperialium, applicanda Communi Mediolani pro medietate, & pro altera medietate, Locatori.

Et hoc, absq; aliqua Declaratione,

DE RE LOCATA, QVAE ALIENETVR.

CAP. CCC. LXXXIX.

CVM Res locata infra tempus Locationis, uēdatur, uel aliter alienetur, inter Viuos, Emptor, uel Acceptor, Locationi stare necesse non habeat, si Cōductor, uel Partiarius, uel Maslarius fuerit requisitus in tempore annotato in praecedenti proxime Statuto, congruē referendo, & uterq; Contrahentium Iurauerit, ut infra, uidelicet, ad Sancta dei Euangelia, manibus corporaliter tactis scripturis, ipsam Inuestituram libellariam, uel Acquisitionē, uel Alienationem, esse bonam, & ueram, & non fictam, nec simulatam, nec in fraudem factam, & absq; pactione, & spe renunciādi ipsi Inuestiturę libellarię, uel Acquisitioni, uel Alienationi,

Quid sit ab eis Locator
Bal. m. l. i. §. in pro i u
tels per illum Tex. ff. de
eo, qui pro Tut.

An intelligat de prima vi
ce tantū, Alex. de. ut lib. 4
quomodo queritur. Fel. in
c. 2. col. 2. de reg. & Pace

An sufficiat Notarium ato
testari iurati fuisse, prout
in xxi. cap. caui. 274.

singulariter, & debitè referendo, respectu Cōtractuum de
 cetero faciendorū. Cōductore, vel Partiaro, vel Massario,
 Regressum Habēte contra Locatorem suum ad Interesse.
 Et prædicta, etiam locum habeant in Cōductore, vel Partia-
 rio, vel Massario, sicut in Emptore, vel Acquisitore.
 Et in prædictis, & in infrascriptis comprehensis in præsentī
 Statuto lus reddatur, aliquibus Ferijs non attentis, excep-
 tis Ferijs introductis in honorem Dei, vel Sanctorum,
 Ita, quod Emptor, vel Acquisitor Locationi temporali Dato-
 ris suis itare non teneatur, ita demum, si in Instrumento In-
 uestiturę Libellarię, vel alterius Alienationis, vel Acquisi-
 tionis utraq; pars iuraucrit, vt supra.
 Et prædicta etiam habeant locum, nisi aliter legitimè in Cō-
 trarium conuentum fuerit.
 Si autem cōrigerit Rem locatam alienari, titulo Assignatio-
 nis, in partem, vel Diuisionis, tunc necesse sit stare Locatio-
 ni temporali, sine dicto Iuramento.
 Et per Alienationem Fundi rustici, nō intelligātur Fructus
 pendentes, pertinentes Conductorī, esse alienati, quin eos
 percipere possit, & satisfacere debeat secundo Domino, vt
 Priori, pro illo Anno.
 Non admittendo in prædictis Denunciam Compromissi, nec
 Petitionem Consilij Sapientis.

DE MELIORAMENTO FACTO
 SUPER FUNDO LOCATO.
 IN QVEM DEBEAT
 PERVENIRE.

CAP. cccc.

SI quod Aedificiū Colonus, vel Partiarus, vel Fictabi-
 lis de lignis, vel materia Bonorum locatorum fecerit super
 Fundo locato, totum Domini vtilitati cedat, & præsumatur
 factum de materia, vt supra, nisi probetur contrarium.

Verum, si aliunde materiam sumpserit, Domino, vel Locatori concedatur facultas superficiem tantum, cœdi, quantum, ea detracta, posset æstimari.
Alioquin, Colonius, vel Partiarus, vel Fictabilis illam sine lesione prioris status, possit impune auferre, nisi aliter conuentum sit.

QUALITER FRUCTVS COLONORVM DEBENT
DIVIDI.

CAP. cccc. i.

COLONI, Partiarij, & Massarij diuidant inter se, tam Masculos, quam Fœminas, maiores annis septem, per Capita. Fructus perceptos, Opera rusticana, vel operibus rusticanis, ex Terra conductâ ad tempus.

Et similiter id, quod processit ex dictis fructibus,

Idem disponatur de Fructibus perceptis, Opera rusticana, vel Operibus rusticanis, ex Terra propria, vel ad Libellum, seu in Emphyteosim conductâ, pro medietate Fructuum, quæ Medietas, intelligatur Pars rusticana.

Altera verò Medietas, diuidatur per Stirpes, cum Onere soluendi Fictum Libellarium, si quod debetur.

DE POENA COLONI, QUI NON BENÈ
CVRAVERIT VINEAS
DOMINORVM.

CAP. cccc. i.

COLONI, vel Partiarij, vel Massarij Vineas Locatorum bene custodiant, & colant, videlicet.

Descalcando, deinde regoliando, & postea sapando, Temporibus debitis, & eas Vites impinguant.

Et, si contrafecerint, arbitrio Iudicis, Locatori Damnum resarciant,

Quod acquisita per Fratres sint communis usus, cap. sub nult, de locis, fol.

Bal. in Tract. de duobus Fratribus col. 9. vult, sed ponit, & col. 51

De vitis non portandis ad venditum, supra cap. 166, fol.

Si sit fecidus Emphy. cuius
Dominus debet seruare
rit Socy. ps. 109. col. 6. c.
prie. lib. 2. l. 6. in. l. 6. col.
12. in. 2. Quest. C. de iur.
Emphy.

DE RE LIBELLARIA DISTRACTA. NON
SERVATO IVRE DOMINI.

CAP. cccc. iij.

DOMINVS directi Dominij. Rei Libellarię, ex qua Fi-
ctum solui debet, alienata sine Onere soluendi ipsum Fi-
ctum, in toto, vel in parte, à quolibet Possessore, vel Deten-
tore, possit, sine aliquo Precio, Rē taliter alienatā, vēdicare.
Et, si totam recuperauerit, exinde Ficti Præstatio, cessabit.
Si verò, partem, pro rata recuperata, extingatur, & expen-
sas, quas Dominus fecerit in recuperatione ipsa, Ille, qui di-
ctam Rem Libellariam alienauerit, refarcire teneatur.

QVOD INVESTITVRAE BONORVM ECCLE-
SIATICORVM FIERI POSSINT

VLTRA NOVENN ANNOS,

MODÒ REGL

STRENTVR.

CAP. cccc. iij.

STATVITVR, q. non Obstante aliqua Prohibitione tē-
porali, Inuestitura temporales, in easdem Personas, de Bo-
nis prohibitis, locari, vltra nouem annos, finito Nouennio,
vel minori tempore prioris Inuestiturae, impune fieri pos-
sint ad aliud Nouenuium, seu pro minori tempore, & sic
succesuiuē, Dummodò infra mensem, à die earum Confe-
ctionis, ad Officiū Statutorum Communis Mediolani, in
libro, vbi rubricantur Testamenta, & cætera alia Instru-
menta, rubricentur, hoc modò, videlicet,

Quòd ponatur Nomen Inuestientis, & eius Dignitatis, &
eius, qui se inuestit, & vbi consistunt Bona, ad quantum tē-
pus, & nomen Notarij, qui rogatus fuerit de dicta Inuesti-
tura, & apponatur dies, qua fiet talis Rubrica, quæ Ru-
brica, fiat per Gubernatorem Statutorum, sine aliqua So-
lutione,

DE POENA

DE POENA RECIPIENTIS SECUNDAM
INVESTITURAM, ABSQVE VOLUN-
TATE PRIMI INVESTIENTIS.

CAP. cccc. iij.

Declarat Alex. 24. 21. col. 6
verf. non obli.

SI aliquis Inuestitus fuerit de aliqua Re vrbana, vel Rusticana, vel de aliquo Iure, & se Inuestiuerit ab alio, absque voluntate primi Inuestientiis, vel eius Heredum, Talis, secundò, Inuestitus, Ipso Iure, cadat in penam librarum centum Imperialium, applicandarum primo Locatori, vel eius Heredibus.

Et talis Inuestitura, sit nullius valoris, & momenti.

Et, si primus Locator, durante Inuestitura, Rem locatam, alij, secundò, locauerit, Ipso Iure, cadat in penam similem, applicandam primo Inuestito, Et talis Inuestitura, nullius sit valoris, & momenti, nec profut in aliquo, secundò, Inuestienti, nec Inuestito.

Et prædicta non habeant locum, quando Volens, secundò, Inuestire, missus esset in Possessione, Præcepto Iudicis, quo casu, noua Inuestitura, fieri possit impunè.

QVOD COLONVS, VEL PARTIARIVS, VEL
MASSARIVS, AVT FICTABILIS, NON
POSSIT, ABSQVE VOLVNTATE
DOMINI, ABDVCERE, NEC
ABDVCI FACERE
TAS RES EXTRA
POSSESSIONEM
LOCATAM,

CAP. cccc. vi.

NON possit aliquis Colonus, vel Partarius, vel Massarius, vel Fictabilis alicuius Possessionis, invito Domino, vel Locatore suo, abducere, vel abduci facere, sub quouis prætextu, de super Possessione, eidem locata, aliquas

S

Bestias, Animalia, Plaustra, Aratra, nec aliqua Vtenfilia Domus, nec alia Vtenfilia apta ad Laborerium terræ, quæ ipse Colonus, vel alij superius nominari, habeat, teneat, vel possideat, seu habeant, teneant, vel possideant, super Bonis locatis.

Et, si contrarium fieri voluerit, possit Dominus, vel Locator, per se, vel Nuncium, vel Nuncios, sua propria auctoritate, & absq; alicuius Iusdicentis auctoritate, seu Licentia, obuiare ipsi Conductori ne contrafiat, & eas Bestias, Animalia, & alia superius expressa, apprehendere, & retinere, nec propterea, possit, aliquo modo, prædictus Dominus, vel Locator, vel eius Nuncij, vel negotiorum Gestores, accusari, nec, alio modo, per aliquem Iusdicentem, inquietari, ciuilitè, nec criminaliter.

Et, si in contrarium processum fuerit, Processus, Ipso Iure, non valeat.

DE ADIUTORIO MASSARICI.

CAP. cccc. vii.

De Licetis Exequutionib⁹,
quæ fieri pnt pro Dñmo
no, contra eius Massaricū,
in p. vol. cap. fol.
Quod non poss. dare Bon
na Insolutū, infr. cap.
fol.
Quod Dñs præferatur alijs
is Creditonib⁹, supra, co.
cap.

SI quis Colonus, vel Partiarus, vel Fictabilis, erit, vel fuerit Debitor, occasione Adiutorij Massaricij, & in Instrumento, vel in Conuentione, dictum fuerit de Terminò soluendi, præterito tali Terminò, durante Inuestitura, & eo Conductore stante super Re locata ad laborandum, & laborante Bona locata, non possit, diu à te Inuestitura, & Colonia ipsa, pro dicto Adiutorio Massaricij, inquietari, nec molestari in Acre, nec in Persona, nisi suspitio Fugæ superuenerit, post Contractum debitum, vel nisi in contrarium, per Pactum speciale, fuerit aliter conuentum, vel nisi in ultimo anno dictæ Inuestituræ, vel quo Inuestitura durare debeat.

Nec possint ipsi superius nominati laborare alterius Bona in ultimo anno, dictæ Inuestituræ, vel quo, Inuestitura

durare non debeat, nisi satisfacto primo Domino, vel Locatore de Credito Adiutorij Massaricij, vel aliter, cum eo, Concors fuerit.

Et interim, nulla Præscriptio currere possit contra Locatorem.

Saluo, q̄ ipse Locator Creditor, durāte Inuestitura, uti possit Credito dicti Adiutorij Massaricij, in præiudicium cuiuslibet Tertiij.

QVOD COLONI, VEL PARTIARIJ, VEL FICTABILES, VLTIMO ANNO CONDVCTIONIS SVÆ, NON POSSINT OCCVPARE PRÆDIA MILIO, ET SIMILIBVS, VT NOVI CONDVCTORES POSSINT IRE AD LABORANDVM.

CAP. cccc. viij.

STATVITVR, q̄ Fictabiles, qui pecunia Prædium conduxerunt, vltimo anno dictæ Inuestiture, vel quo durare debeat dicta Inuestitura, non possint, nisi dimidiam Terrarum laboratiuarum, seminare Milio, Panico, & similibus. Alij autem, qui dicta Prædia, pecunia, non conduxerunt, possint tantummodò Tertiam Partem dictorum Prædiorum laboratiuorum, videlicet.

Aratiuorum, Milio, Panico, & similibus, seminare.

Liceat autem nouis Conductoribus Residuum dictarum Terrarum laboratiuarum, elapso die quinto Iulij, vltimi Anni, Cultuare, Laborare, & Seminare.

Si quis autem Colonus, vel Fictabilis, vel Partarius, plus, Portione prædicta, occupauerit, ut supra, Superfluum illius, quod seminatum fuerit, cedat in totum, Lucro dicti Locatoris.

De Rudetib. & Scram. & certis alijs relinquendis Domino, supra eo, c.

DE PRAETENDENTE, QVOD LOCVS SIT
CADVCITATI, VT NON POSSIT APPRE-
HENDERE BONA, PROPRIA
AVTORITATE.

CAP. cccc. ix.

Quid in Conductore ad
longum Tempus, Alex.
25. l. 1. lib. 1. & quid in
simplici, 207. 28. 13. col. 3.
in pra. lib. 1.

IN casibus praetense Caducitatis, contra Emphiteotam,
praetextu Canonis nō soluti, etiam vigore Pactorum inser-
torum in Instrumento Emphiteotico, non facta Declara-
toria super Caducitate, non liceat Alicui, propria autori-
tate, nec Iudiciaria, praetextu ipsius Caducitatis, expellere
aliquem Emphiteotam de Bonis immobilibus Emphiteo-
ticis, nisi, citato illo, contra quem praetenditur Caducitas,
vt supra, ad allegandum, & si poterit ostendendum Caus-
sam, quare non possit expelli à Bonis ipsis, & eo comparen-
te, & aliquam Oppositionem faciente, Actoreq; producen-
te Iura sua, per quae, seu per quorum Inspectionem, appa-
reat Fundatam esse Intentionem ipsius Actoris, post ip-
sam Productionem, Ipso Iure, Statutus sit, & esse intelligen-
tur Terminus Reo, quindecim dierum vtilium, tunc pro-
ximè futurorum, ad Probandum, & Probatum Haben-
dum, per omne genus Probationum, quicquid voluerit,
Contra Intentionem Actoris, & eo non probante quicquā
in ipso termino, tunc ad Instantiam ipsius Actoris, possit
concedi per Iudicentem Licentia expellendi illum, quem
praetenderit cecidisse, vt supra, à tenuta Bonorum, non at-
tenta Petitione Consilij Sapientis, nec Compromissi.

An requiratur Sēgentia de
clarat, & q. inuēitur di-
ceret, q. ipso Iure, eade-
ret. Dec. 25. 185. col. 3. vers.
vltimus reuocat, & col.
seq. l. inf. l. 1. col. 2. C. de
Iure Emph.

Eo verò, aliquid probante, obseruentur disposita in Statuto,
posito in Volumine Statutorum Communis Mediolani,
sub Rubrica generali de Iudiciis, & sub Rubrica speciali
de Exequutione Instrumenti, & scripti manu Debitoris fa-
cti, vel subscripti, quod incipit, SI QVIS PRIMA FA-
CTE, & cetera, debitè referendo.

QUALITER FIERI POSSINT DIVERSAE
COMMISSIONES, ET FERRI
DIVERSAE SENTENTIAE IN
CAVSSIS CRIDARVM.

CAP. cccc. x.

ITEM, quia saepenumero ponuntur ad Cridas secundum formam Prouisionis, & Ordinum Communis Mediolani, aliqua Bona immobilia, in diuersis corporibus existentia, vendenda secundum Formam Prouisionis, & Ordinum, sine Fideiussore.

Et Cridis ipsis contradicitur pro omnibus Bonis, & aliquando non pro omnibus Corporibus Bonorum, sed pro aliquo, vel aliquibus ex eis, & ex Forma Prouisionis, ac Additionum factarum, circa Prouisiones aditarum, super Cridis faciendis, videtur in effectu, ut Contradictiones, vnica Sententia declarentur.

Statuitur, q. quando pro omnibus Bonis contradicitur aliquibus Cridis, sufficiat vnica Sententia decidere Contradictiones factas pro omnibus Corporibus Bonorum. Sed quando Contradictum fuerit particulariter aliquibus Corporibus Bonorum, vel etiam omnibus Bonis, diuisum, per diuersos Contradicentes, possint, & valeant decidi per separatam, seu separatas Sententias dictae Contradictiones, & sic diuisum, & eis in casibus, vel altero eorum, possint fieri separatae Commissiones ad consulendum Vicario Prouisionum, citatis tantummodò his, inter quos facienda erit Commissio.

QUALITER PRAESYMANTVR BONA
POSITA AD CRIDAS FUISSE ILLIVS,
A QVO PONENS DIXERIT
HABVISSE DATVM.

CAP. cccc. xi.

ITEM quia saepenumero Ponentes ad Cridas in Compa-

Alex. 2us. 208. col. pe. vers.
& ex t^{ra}. lib. 2. post Paul.
24. 170. c. prin. vbi allegat
l. siue possidetis, C. de pro
ba. & l. cum res. eo. tit.

ritione exprimunt Bonis ipsis habuisse Datum Dominiij, seu etiam Possessionis ab aliquo, ad releuandum quemlibet Contradicientem ab Onere probandi Bona ipsa, de quibus Ponens dixerit, vel in Comparitione apposuerit, habuisse Datum Dominiij, seu etiam Possessionis, vt supra.

Statuitur, q^{uo}d praesumatur, Bona ipsa fuisse in Bonis illius, à quo dixerit habuisse Datum Dominiij, seu etiam Possessionis, quantum est, & erit in Praiudicium ipsius Ponentis.

Saluò Iure cuiuslibet alterius Tertiij.

Et hoc praesens Capitulum, & proximè praecedens Capitulum, seruentur, & seruari debeant etiam in Caussis, & Casibus praesentibus, & futuris.

DECLARATIO STATUTI DE INTERESSE.

CAP. cccc. xij.

ITEM, quia ab aliquibus videtur hesitari super Statuto posito in volumine Statutorum Communis Mediolani, sub Rubrica generali de Iudicijs, & sub Rubrica speciali de Damno, & Interesse,

Ad tollendum omnem Hesitationem, declaratur, & Statuitur,

Quòd in Cōtractibus celebratis ab anno. 1499. retro, quorū dies solutionis cēssit ante Cal. Ianuarij, anni. 1499. vid. Ord. Colo legi sūm die. 28. April. anni. 1518.

Statutum ipsum, locum tantum habere debere, in Instrumētis, & Contractibus factis, & celebratis, à Calendis Ianuarij. M. cccc. lxxxix. citrà, & à modo in antea, & etiam in Contractibus antea celebratis. Quorum dies Solutionis, vel Obligationis euenerit, post ipsas Calendas Ianuarij. M. cccc. lxxxix.

Similiter, etiam in Contractibus conditionalibus, quorum Conditiones fuissent purificate, post dictas Calendas Ianuarij.

DE HIS, QUI VOLVNT OFFERRE
DARE DE BONIS SVIS,
INSOLVTVM
CREDITO-
RIBVS
SVIS.

Debitor, & eius hæres pos-
test Bona Insolutorum dare
ta, redimere infra annũ,
vt habes in p^o. vol. sub
Rubr. de Exequut. cap. 104.
vñ, Et eo casu,

DEBITOR, ex Caussa Ficti temporalis, vel Libellarij,
aut Pensionis, aut Adiutorij Massaricij, non possit offerre
de Bonis suis Insolutum Creditori suo, ex prædictis Caus-
sis, nec aliqua earum.

CAP. cccc. xiiij.

DE ADDITIONE FACTA STATVTO,
POSITO IN VOLVME
STATVTORVM CIVILIVM,
SVB RVBRICA GENERALI
DE STATVTIS NOVIS COLLEGII
NOTARIORVM MEDIOLANI,
ET SVB RVBRICA SPECIALI,
DE DIEBVS, QVIBVS,
INSTRVMENTA ROGARI
NON POSSINT,
ET IN QVIBVS DIEBVS,
AVTORITATES,
ET DECRETA
INTERPONI VALEANT,
QVOD INCIPIT,
IN DIEBVS.

CAP. cccc. xiiij.

STATVTO prædicto, post illa verba, in eo Statuto, vbi
legitur, SEX DIEBVS PROXIME PRÆCEDENTL-
BVS FESTVM PASCHAE RESVRRECTIONIS,
adduntur ista verba, videlicet, Et totidem post.

S iiiiij

104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200

**DECLARATIO STATUTI,
POSITI IN VOLUMINE
STATUTORVM CIVILVM,
SVB RVBRICA GENERALI
DE SOLEMNITATIBVS
INSTRVMENTORVM,
ET SVB RVBRICA
SPECIALI,
DE NOTARIIS
APPONENDIS IN
CONTRACTIBVS.**

QUONIAM, Notarij, & alij Habitatores Terræ Bi-
naschi, Terræ per se, inter Mediolanum, & Papiam, & alij
Notarij, & Habitatores Terrarum Cōmuniū, inter Me-
diolanum, & Papiam, conquesti sunt, de dicto Statuto, alle-
gando, q̄ in ipsis Terris, & eorum Territorijs, ante Publi-
cationem, & Confirmationem dicti Statuti, narrati in præ-
cedenti Rubrica speciali, tam Notarij Mediolani, quam
Papir, poterant rogare, & rogabant Instrumenta,
Et, q̄ ibi, in Contractibus, & Distractibus, non ponebantur
Pronotarij,
Et, q̄ Notarij Papienses, ibi rogant Instrumenta sine Prono-
tarijs, Et Notarij Mediolanenses, non audent ibi Instru-
menta rogare, sine Pronotarijs,
Et sic Notarij Mediolanenses remanent damnificati,
Statuitur, q̄ in eis Terris, & Territorijs duntaxat, possint, &
valeant rogari quælibet Instrumenta Contractuum, &
Distractuum, & sine Pronotarijs, & ita valeant, & teneant,
effectumq̄ sortiantur, ac si Pronotarij appositū fuissent.

DECLARATIO STATVTI, POSITI
SVB RVBRICA GENERALI,
DE EXTRAORDINARIIS CIVILIVM,
ET SVB RVBRICA SPECIALI,
DE RE PATERNA LVENDA,
SEV DE EODEM, QVOD INCIPIT,
ET PRAEDICTA STATVTA
DE RE PATERNA LVENDA.

STATVITVR, q. vbi contingat Emphiteotam emere Directum Dominium, & Civilem Possessionem, & se, & Bona conducta liberare infra annum, à die Inuestiturae Libellariae, vbi in eo Statuto disponitur pro precio aestimando, per Aestimatores, vel Aestimatores Communis Mediolani, vel Amicum, vel Amicos Communes, eo in casu tantum, Volentem luere, posse eam Rem, pleno Iure luere, soluendo Precium integre, & alia observando, vt disponitur, ex Forma dicti primi Statuti, DE RE PATERNA LVENDA, & in omnibus, & per omnia, prout in Statuto disponitur.

QVOD INQVILINI, VEL PENSIONANTES
PRO DEBITO PENSIONIS,
POSSINT CAPI.

PENSIONANTES, seu Inquilini Ciuitatis, & Suburbiorum, idest intra Redefossa Mediolani, spaciantes, seu spaciari facientes Domos conductas, non satisfacto Domino, seu Locatore de Pensione, sine Licentia ipsius Domini, seu Locatoris, possint pro Debito Pensionis, temporis praeteriti, capi, & detineri.

Et vtrum euacuauerint Domum sine licentia Domini, seu Locatoris, vel ne, stetur eius Locatoris Sacramento,

Quod, pro Debito prius
to nemo capiat, nisi in
aliquib. Calib. vol. 1. sub
Rub. de Exequut. cap.
folio.

Quod, pro parua summa,
supra, eo, vol. cap.
sub Rub. De Officio, &
Potestate Domusorum
Protektorum.

Quod vestes muliebres, &
certa alia, non robentur,
vol. 1. cap. sub Rub.
in quos, & quas, &c.

RUBRICA GENERALIS DE PARATICIS. ET MAROSSERIIS.

DE PARATICIS NON HABENDIS.

CAP. cccc. xviij.

NULLVM Paraticum, nec Schola, nec Congregatio alicuius Artis de cetero sit in Ciuitate Mediolani, nec eius Ducatu,

Et, si aliquando contigerit, ex Concessione Ducis Mediolani, aliquod Paraticum, vel Scholam, vel Cōgregationem alicuius Artis de cetero esse, nullum Statutum, quod per ipsum Paraticū Scholā, vel Cōgregationem alicuius Artis factum esset, vel fieret, valeat, nec teneat, nec obseruetur, nisi inter ipsos de Paratico, in Concernentibus Artem suam, sed solummodò seruentur Statuta Cōis Mli. Et prædicta non habeant locum in Collegijs, vel Congregationibus Habentibus Statuta in Voluminibus Statutorum Communis Mediolani,

Bal. in l. p. C. de Monop.
Aret. 20. 45. c. Med. l. as.
in l. omnes inf. col. 8. de
Iust. & iur. Capet. decif.
209. vers. 5. difficult.

Nullus Foresterius poss.
exercere. infra cap.
sub Rubr. de repris.

QVOD. QVILIBET POSSIT IMPVNE
EXERCERE QVAMLIBET ARTEM
LICITAM, SI ALIÀS NON SIT
PROHIBITVM PER STATVTA
CIVITATIS MEDIOLANI.

CAP. cccc. xix.

QVILIBET Ciuitatis, & Ducatus Mediolani, & Terrarum subiectarum Statutis Communis Mediolani, vel aliunde, tam Masculus, quàm Femina, rure, & impune, & ubiq, & in quolibet Loco, in Ciuitate, & Ducatu Mediolani, & in Locis suppositis Statutis, vt supra, possit facere, & exercere, ac operari quamlibet Artem, seu Artificium,

Ministeriū, & Laboreriū cuiuscunq; Generis, & Mancrici
sit, nisi in contrarium, Iure Municipali, reperiarur cautū.

Item, q; Calderarij, & quolibet Persona, possit portari facere,
& vendere, etiam super Nūdinis, & Ferijs, quodlibet Ara-
men laboratum, tam Nouum, quàm Vetus, non obstanti-
bus aliquibus in contrarium,

Item, q; quilibet possit vendere Ferrum, & Aciale laboratū,
tam Vetus, quàm Nouum vbiq; etiam in Plateis publicis,
ac in Nundinis, vel Ferijs, & quolibet die, non obstante ali-
qua Prohibitione.

An istud Exercitiū sit ho-
nestum. Sal. 25, 440, col
1, lib. 5,

DE REMVNERATIONE MAROSSERIORVM,
ET EORVM SATISDACTIONE.

CAP. cccc. xx.

NULLVS Marossarius, nec Mediator alicuius Mercati, cuiuscunq; Generis, & Mancrici, vel Matrimonij, possit accipere, nec habere aliquam pro Marosso, vel eius Mercede alicuius Marossi, vt supra, vltra Soldos decem Imperialium, ab Ambabus Partibus, pro quolibet centenario, librarum Rei, vel Iuris, de qua, vel quo factum fuerit Mercatum, vel Dotis datæ, vel Promissæ, vel Bonorum datorum in Dotem, vel Promissorum, occasione Contracti Matrimonij.

Opera Marossiorum nō
est Improbabilis, & eorū
Salarium debetur, si in
s, de Proton,

Et, si, quis contraxerit, Ipso Iure, & Facto, cadat in penam quadrupli eius, quod petierit, vel acceperit, applicandam pro medietate Communi Mediolani, & pro alia medietate, illi, à quo petitum, vel receptum fuerit.

Et insuper, non possit in perpetuum Officiū Marossarie exercere, & quilibet Iudicis possit de prædictis, & quolibet prædictorum, inquirere, & procedere, ex Officio, & de prædictis, & quolibet prædictorum, credatur Sacramento

eius, à quo petitur, vel receptum fuerit, cum vno Teste fidedigno, nec in contrarium fieri possit Pactum, nec Promissio, neq; Conuentio.

Et, si facta fuerit, non valeat, nec teneat.

DE EODEM.

An valeat, Bart.in. l. seq. §. si viam. ff. de viucap.

MAROSSERII, elapsis sex mēlibus, post Mercarum, non audiantur, occasione mercedis suæ, nisi interim Querimoniam deposuerint. CAP. cccc. xxiij.

QVOD MAROSSERII NON VTANTVR
EORVM OPERIBVS, IN
CERTIS PARTIBVS.

NVLLVS Marossarius, seu Mediātor, vndecunq; sit, audeat, nec præsumat ire ad Ripas Nauigiorum, nec Laghetos, nec ad Sostas Mediolani, Causa Marossadi Ligna, à Foco, nec Carbones, nec possint se intromittere de aliquo Marosso prædictorum, sub poena cuiuslibet Contrafacienti, librarum decem Imperiale, applicandarum pro medietate Communi Mediolani, & pro alia medietate Accusatori, & credatur Accusatori cum Sacramento, & vno Teste Fidedigno. CAP. cccc. xxiij.

Et, si quis Marossarius repertus fuerit loqui cum aliquo Mercatore Lignorum, vel Carbonum, intelligatur contrafecisse, & cadat in poenam, vt supra.

DE EODEM.

ALIVIS, qui teneat Postam, pro vendendo Carbones, non possit se intromittere de portando Carbones per Ciuitatem, aliter, quàm ad suam Postam, vel Apothecam. CAP. cccc. xxiiij.

Et, si contrafecerit, cadat in pœnam, de qua in præcedenti Statuto, applicandam, vt supra, iplis Iure, & Facto.

DE LIGATORIBVS BALLARVM,
ET EORVM OFFICIO,
SACRAMENTO, ET
SATISDATIONE.

CAP. cccc. xliiii.

LIGATORES Ballarum, singulis Annis, de Mense Ianuarij teneantur iurare, & satisfare ad Officium Prouisionum Communis Mediolani, vel ad Officium Abbatum Mercatorum Mediolani, q; Artem ligandi Ballas, bene, & legaliter exercebunt, & nullam Fraudem committent, quæ redundet cōtra Communem Vtilitatem, vel Particularem. Et, q; nullam Conuentionem, nullumq; Pactum de cætero facient, quæ, vel quod possit aliquialiter redundare contra Vtilitatem Publicam, vel Priuatam.

Et, qui prædicta non obseruauerit, penitus eximatur per Vicarium Officij Prouisionis, vel per Abbates Mercatorum Mediolani ab Arte ligandi Ballas, & taliter Reiectus, nullo modo possit ligare Ballas, nec Fachotos, nec esse de dicta Arte, nec participare cum aliquo Ligatore Ballarum.

Et insuper, taliter Reiectus, nunquam ad dictam Artem admittatur, nisi primò composuerit Comuni Mediolani libras quinquaginta Imperialium.

Pro quibus, Iuramento, & Satisfactione tantummodò soluantur ad Computum Soldorum duorum Imperialium, pro singulo Ligatore, singulo Anno.

DE EODEM.

CAP. cccc. xlv.

TENEANTVR, & debeant Ligatores Ballarum, & Fachotorum publicè, & palàm ligare Ballas, & Fachotos,

831
& in conspectu omnium addiscere Volentium, præstentq;
Patentiam omnibus addiscere Volentibus de dicta Arte,
nec prohibeant Aliquem vti volentem addiscere dictam Ar-
tem, seu Ministerium dictæ Artis.

Teneanturq; docere benè, & legaliter omnes addiscere Vo-
lentes de dicta Arte. Non obstantibus aliquibus Conuen-
tionibus, nec Pactionibus per ipsos Ligatores, hinc retro
factis, vel de cætero Fiendis.

Et, si quis Ligator contra prædicta, vel aliquod prædictorum
fecerit, vel omiserit, pro qualibet vice, componat libras vi-
ginti quinque Imperialium, ad quam penam compelli possint,
etiã sine aliquo Processu, vel Sententia, cuius medietas sit
Notificatoris, & altera medietas sit Cõmunis Mediolani,

DE EODEM.

CAP. cccc. xxvj.
MERCATORIBVS Communis Mediolani, & alijs
quibuscunq; licitum sit ligare, vel ligari facere Ballas, per
se, vel per quamcunq; Personam, per quam voluerint.

RUBRICA GENERALIS DE BROLETO SPACIANDO, ET APTANDO.

DE PALACIO SPACIANDO.

CAP. cccc. xxvij.
MEDIETAS Palacij Magni Broleti, quæ est uersus Pla-
ream Mercatorum Mediolani, sit & remaneat, prout apta-
ta fuit nouiter, expensis Mercatorum Mediolani.
Reliqua autem medietas ipsius Palacij, quæ est uersus Cam-
panile Broleti subitum, & etiam extra Voltas, spaciatur, &
euacuatur, ab vno Capite, vsq; ad aliud, & etiam à Ca-
pitibus.

Et Voltæ eiusdem, quæ sunt à Capitibus ipsius Palacij, & etiam versus Campanile, & versus Collegium Notariorū. & versus Portam Nouam, totaliter, & liberè spaciare, & apertæ remaneant, & remoucantur omnia Obstacula, nec possit aliquāliter locari, exceptis Banchis Campforū, quæ sunt versus Cōtratā Fabrorū, & versus Domū Potestatis. Et, si contrafactum fuerit, non valeat, & Contrafaciens condemnatur in libris centū Imperialiū, applicandis Cōi Mli.

QVOD MERCATVM FARINAE,
FIAT EXTRA BROLETVM.

CAP. cccc. xxviii.

IN Broleto Communis Mediolani, non vendatur Farina ad Postas, sed in Sacchis possit vendi Farina, per Conducentes de eis. Dummodò ipsam vendant minori precio denariorum sex Imperialium, pro Statio Farinæ, precio quo, Farinarij tenentes Postas, vendere debent.

DE EODEM.

CAP. cccxxix.

NVLLVS moretur, nec de cætero morari audeat. nec præsumat, in Broleto Communis Mediolani pro vendendo Carnes Recentes, nec Sallas, Crudas, nec Coctas, Pisces recentes, Nauona, Rapas, Parapsides, nec Scurellas, Fodras, nec Pellicenas, nec exercere Tabernam, sub pœna cuiuslibet Contrafacienti librarum decem Imperialium, singula vice, applicandarum pro medietate Communi Mediolani, & pro altera medietate Accusatori.

DE LOCO COLLEGII IVRISPERL
TORVM SPACIANDO.

CAP. cccc. xxx.

COLLEGIVM Dominorū Iurisperitorum Mediolani

spacietur, & spaciatur teneatur, à quibuscunq; Impedimē-
 ris, & Obstaculis. à Schalis Palacij Prouisionum, quæ sunt
 penes Officiū, Abbatum Mercatorum, vsq; ad Portam
 Broleti, quæ est ab vno latere dicti Collegij, & per quam
 itur ad Cordusium, & q; Aspectus dicti Collegij remaneat
 liber, absq; aliqua Offuscatione Aeris, & alio quocunq; Im-
 pedimento,

QVOD LOCA COMMVNIS AD VSVM
 PVBLICVM VTILIA, REMANEANT,
 ET SERVENTVR
 COMMVNI.

OMNIA Loca Communis Mediolani, siue ædificata, si-
 ue non, seruentur Communi Mediolani, & ad ipsum vsum
 Publicum, si V sui publico profunt, & non obstante aliqua
 Locatione, Alienatione, vel Inuestitura, ad Commune
 Mediolani, pro publico V su retrahantur, & seruentur, si
 seruando contractum V sui, vel Vtilitati publicæ esset no-
 cium,

LOCA DEPVATA
 PRO BARRVERIIS
 POTESTATIS.

BARRVERII Potestatis Mediolani, non stent, nec
 morentur in Broletto, sed stent, & morētur in Fundo Scha-
 læ Lapidæ, quæ est uersus Curtem, & Stallam, ac Ca-
 nepam Potestatis Mediolani,

Et Seruitores Communis Mediolani, stent subtus Portam
 Broleti, qua itur ad Portam Nouam Mediolani, vbi noui-
 ter plantatæ sunt Banchar,

QVOD

QVOD AVANTATORES CORREGIOLAE,
ET CERTI ALII NON MORENTVR
IN BROLETO.

AVANTATORES Corregiolae, Pulueretę, nec Dan-
tes Gratiam Sancti Pauli, nec Sanctę Appollonię, nec
Predicantes Breuia pro Febribus, vel alijs de Causis, non
morentur, nec exerceant prædicta, nec aliquod prædicto-
rum in Broleto Communis Mediolani, & si reperti fuerint
Contrafecere, componant libras tres Imperialium, quali-
bet vice, sine alia Condemnatione. Et Notificans habeat
Medietatem dictę pęnę, & altera Medietas sit Communis
Mediolani.

QVOD OFFICIVM PROVISIONVM
TENEATVR MANVTENERE
IN BROLETO
PUTHEVM.

OFFICIVM Prouisionum teneatur in Broleto manu-
tenere Putheum vnum cum Rota vna, & Cathena vna
ferrea, & duabus Segijs Araminis, scilicet, vna Segia ab
vtrorq; Capite Cathenę. Ita q; quilibet possit haurire aquã
librę de ipso Putheo.

DE COLLEGIO NOTARIORVM
MEDIOLANI.

ILLA Pars Broleti, quę est à pede Campanilis dicti Bro-
leti, vsq; ad Anditum Portę dicti Broleti, quæ itur ad Por-
tam Nouam, vbi ad sunt Cancelli Magni Notariorum, &
inter Stratam mastram, quę nuncupatur de Farinis, &
Plateam dicti Broleti, & etiã Camereta, quę est in Solario,

inter Campanile, & dictam Stratam, simul cum Cancellariis parvis, per quas itur in Cameram inferiorem Allegationum Dominorum Aduocatorum Mediolani, remaneant ad Vsum Collegij Notariorum Mediolani. Ita, vt liberè, & absq; aliquo impedimento, ibi commorari possint, & habere Discos, & Banchas, & Sedes suas, & ibi Exercitium suum Exercere, Saluis Iuribus ipsorum Dominorum Aduocatorum, quæ habent in ipsis Cancellariis.

DE OFFICIO CVSTODIS.
BROLETI.

CAP. cccc. xxxvj.

CVSTOS Broleti, debeat aperire, & claudere Palacium & Broletum, sicut expedierit, & debeat custodire Broletum, & omnes Banchas, & alia, quæ erunt in Broleto ipso, tam Communis, quam singularium Personarum, Et omnia, quæ consignabuntur ei, per Caneparium, vel Massirolum Communis Mediolani.

Et Caneparius, seu Massirolus Ipse, teneatur ei consignare in scriptis Banchas, Lapides, & alias Res, Communis Mediolani, exceptis Scripturis, siue Actis Communis Mediolani, quas, & quæ tamen custodire debeat.

Et, si quid de ipsis Rebus siue Denarijs surreptum, vel diminutum fuerit, teneatur Communi Mediolani, seu Singularibus, quorum erunt, restituere,

Et debeant mondificari facere Broletum ipsum.

DE EODEM.

CAP. cccc. xxxvij.

CVSTOS Broleti, debeat tenere Claves, & debeat aperire, & claudere Broletum quando est necesse, & conueniens, Et debeat custodire omnes Res, quæ erunt in Broleto ipso, tam Communis Mediolani, quam singularium

Personarum, suis Periculis, & Expenfis, Et debeat etiam, suis Expenfis, tenere Schalas remondatas à luto, & portas Broleti, & ipsum Broletum netum, & netas, Et etiam teneatur tenere purgata Loca necessaria dicti Broleti, & quibus necessarijs, quilibet, sine impedimento, vti possit.

RVBRICA GENERALIS DE REPRÆSALIIS.

DE REPRÆSALIIS.

CAP. cccc. xxxviii.

SI quis Ciuitatis, vel Ducatus Mediolani, fecerit aliquod Debitum, cum aliquo Forensi, non de Dominio Ducatus Mediolani, vel aliud commiserit, vel fecerit extra dictum Dominium, & proinde querimonia facta fuerit Potestati, & Vicario Prouisionum Mediolani, q̄ ille, de quo facta fuerit querimonia literis, vel alio modo, teneatur, & debeat, & compelli possit, & debeat, per ipsos Dominos Potestatem, & Vicarium facere bonam, & idoneam Satisfactionem de exonerando, & conseruando Commune, & singulares Personas Ciuitatis, & Ducatus Mediolani, & Terrarum suppositarum Statutis Mediolani, Et de soluendo omne, & totum id, quod fecisset Debitum, vel quod requiritur ab eo, & de cundo personaliter, vel per sufficientem Nūcium, vel Procuratorem ad Partes illas, in quibus requiritur aliquid ab eo, & de stando Iuri, & curare, & facere cum effectu, q̄ Commune, & Homines Ciuitatis, & Ducatus Mediolani, & Terrarum suppositarum, vt supra, proinde Molestiam, vel Damnum aliquod, non recipiant, nec habeant.

Et hoc, infra quindecim dies, si fuerit in Lombardia, & si extra Lombardiam, infra mensem vnum.

Et, si quis Ciuitatis, vel Ducatus Mediolani fuerit impeditus extra Iurisdictionem Mediolani pro Debitis, vel factis

alicuius, qui sit de Ciuitate, vel Ducatu Mediolani, q. ille, pro cuius Debito, vel Facto, vel occasione, vel Causa cuius impeditus fuerit, teneatur, & debeat, & cōpellatur summarie, & sine strepitu, & Figura Iudicij, & sine Libelli Datione, & quā velocius compelli poterit, ipsum taliter Impeditum conseruare indemne ab omnibus Expenfis, Damnis, & Interesse, quas, & quæ proinde passus fuerit, ipsum personaliter Capiendo, & per venditionem Bonorum suorum, & modis omnibus, arbitrio ipsius Domini Potestatis, vel Vicarij, quibus melius, & velocius compelli poterit, Non obstantibus Causis collocatis, & prohibitione, seu interdicto Repressaliarum, seu Captionum facta, seu Facto, Et in omnibus suprascriptis, & in quolibet prædictorum, Potestas, vel Vicarius, vt supra, teneatur, & debeat contenta in suprascripto Statuto Exequutioni demandare, & habeat in prædictis, & super prædictis merum Arbitrium, sub pena librarum quinquaginta Imperialium, toties, quoties cōtrafecerit, si requisitum fuerit,

DE EODEM.

CAP. cccc. xxxix.

SI aliquis Negociator, vel aliqua Persona Ciuitatis, vel Ducatus Mediolani impeditur in Persona, vel Rebus, in aliqua Parte, ratione alicuius Debiti Communis Mediolani, vel occasione alicuius Roboræ, vel alicuius Concessionis datæ, vel quæ daretur contra Commune Mediolani, q. Ille Negociator, seu Persona ab illo Impedimento, & ab omni Damno, & Interesse, debeat releuari, & indemnitas cōseruari, per Commune Mediolani, & ad expensas ipsius Communis, nisi per Commune Mediolani, seu Mandato alicuius Iudicantis fuisset prohibitum, & præconizarum publicè ad Scalas Palacij Magni Broletti Communis Mediolani, ne aliquis Mediolanensis, vel Ducatus Mediolani,

iret ad illas Partes, in quibus fuerit Impeditus, vel Deturbatus.

Et, si acciderint prædicta post illud Præconizamentum, seu Prohibitionem, non vendicet sibi locum, hoc Capitulum.

CONTRA FORASTERIOS NEGOCIATORES,
VT, NON POSSINT STARE
MEDIOLANI.

CAP. cccc. xli.

NULLVS Forasterius Negociator possit stare in Ciuitate Mediolani, si est de aliqua Terra in, qua Negociatores Mediolani stare, & vti, & negociari non permittantur.

Quod quilibet, possit exercere artem, supra, cap. 419. sub Rub. de parat. fo. 441

QVOD IMPEDITI EXTRA IVRISDICTIONEM
MEDIOLANI, CONSERVENTVR
INDEMNES.

CAP. cccc. xli.

SI quis de Ciuitate, vel Ducatu Mediolani Captus fuerit in Persona, vel Rebus extra Iurisdictionem Mediolani, pro Debito alicuius Mediolanensis, teneatur, & debeat compelli Ille Mediolanensis summarie, sine strepitu, & figura Iudicij ad conseruandum indemnem illum, qui eius occasione, vel eius Debito fuerit Impeditus.

Quod Impediti, pro alio, vel capti, conseruentur, Indemnes vol. i. cap. sub Rubrica de Robationibus folio.

Quod Scholares, & certi alij non Impediti, supra, cap. 66. sub Rubr. de prohibitis Captionibus, fol. 22.

RVBICA GENERALIS
DE AVIBVS,
ET CERTIS BESTIIS
PROHIBITIS CAPI.

DE POENA, CAPIENTIS,
COLVMBOS.

CAP. cccc. xlii.

NULLA Persona capiat aliquo modo Colubos, sub pena

T iij

librarum viginti quinque Imperialium pro quolibet Columbo, & qualibet vice, & reddat Columbos, & perdat Retia, Et quilibet possit accusare, & Medietatem habeat Condemnationis, & Habenti Columbaria detur plena Fides, cum Sacramento,

Et qui repertus fuerit cum Retibus, & cum Stellono, possit condemnari tanquam, si repertus foret capere Columbos, vel cepisse, & ubi penam predictam solvere non possit, suffragetur per Ciuitatem,

DE POENA TEMENTIS COLUMBOS
AB VSELATORIBVS,

CAP. cccc. xliij.
QVICVNQVE emerit Columbos ab Vselatoribus, condemnatur in libris decem Imperialium, pro qualibet vice, applicandis pro Medietate Communi Mediolani, & pro altera Accusatori.

DE POENA CAPIENTIS CICONIAS,
VEL HIRVNDINES,

CAP. cccc. xliiij.
NVLLVS capiat Ciconias, nec Hirundines, sub poena librarum quinque Imperialium, pro quolibet, & qualibet vice, quae poena applicetur pro Medietate Communi Mediolani, & pro altera Accusatori.

DE POENA CAPIENTIS, VEL RETINENTIS
CANEM ALTERIVS,

CAP. cccc. xlv.
NVLLVS capiat, nec furetur Canem alterius, a venando, nec a Massarijs, nec ipsum retineat, sub poena librarum viginti quinque Imperialium, applicandarum Domino Canis,

DE POENA CAPIENTIS AVES A RAPINA,
SI NON CONSIGNAVERIT.

CAP. cccc. xlvj.

QUICUNQUE acceperit aliquem Accipitrem, Falconem, Astorem, vel aliquam Auem de rapina, cum Sorax, lijs, vel Getibus, teneatur, eodem die, vel sequenti, illi, cuius fuerit, si de hoc noticiam habuerit, alias ludici Victualium consignare, sub pena librarum quinquaginta Imperialium, pro quolibet, & qualibet vice, & si consignauerit, ut supra, dentur sibi Soldi decem Imperialium, pro Mercede sua.

DE POENA COMMVNIVM NON
ACCVSANTIVM CAPIENTES
AVES PROHIBITAS.

CAP. cccc. xlvij.

COMMVNIA, in quorum Territorio capti fuerint Columbi, & aliae Aues, supra prohibita, quae capi non possunt, teneantur denunciare, & accusare, & capere quoslibet Capietes.

Aliiter contra eos procedi possit ad Exactionem similis penae, ad quam tenentur Capietes Columbos, & ut supra.
Et sine preiudicio penae Primi Contrafacientis.

DE REMVNERATIONE CONS-
GNANTIVM LVPOS.

CAP. cccc. xlvij.

OMNES illi, qui consignauerint Officio Prouisionum Mediolani Lupos captos, intra Abduam, & Ticinum magnum, habeant, & habere debeant, pro quolibet Lupo magno, libras quatuor Imperialium, Et pro quolibet Lupo paruo, libras duas Imperialium, & stetut Sacramento illius, qui consignauerit, iurantibus illos cepisse, vel captos fuisse.

T iiii

inter Abduā, & Ticinum magnum, Et incidatur vnus Pes
Lupi, & Lupus sit Consignantis.

R V B R I C A G E N E R A L I S
D E D I V E R S I S O R N A M E N T I S,
E T V E S T I B V S M V L I E R V M.

CAP. cccc. XLVix.

QUONIAM Arrogantes, suis Diuitijs abutentes, in
tantam proruperunt Lalcuiam, & Inhonestatem, q̄ sibi
ipsis attulerūt Derisionē, & alijs Damñū, Detractionem, &
Verecundiā, eo maximē, quia Digniores, & Prudentiores
nequeūtes honestē, & cōmodē talibus attingere sumptib⁹,
in tantū lēduntur, q̄ suas Virgines nequeunt (vt deceret)
suis Paribus Copulare, nec alia facere, nec expedire, vt
deberent, propter Prodigas, & diffusas Expenas indu-
ctas, quas, si Nobiliores patiuntur, Vsurarum Laqueis se
inuoluunt, & si minus faciunt, Verecundiā confunduntur,
Quod, quidem ad Lesionem, & Ruborem multorum Nobi-
lium, & bonorum Ciuium, necnon, & Communis Boni di-
gnoscitur esse repertum. Fiantq; Expenę superflue, & ex-
cessiue in Puerperio, seu Partu, & Baptismatē. Cūq; mul-
te Requisitiones, & Instigationes, assidueq; Lamentatio-
nes super prædictis, & intra dictis sæpe sepius, per quam
multos Nobiles, & Prudentes, & Alios Ciues, Rem publi-
cam, ac Commune Bonum, & Honestatem Ciuitatis, &
Ciuium Mediolani, & Districtus diligentes, factę sint.
Idcirco cū in Personis, plerumq; habenda sit Exceptio, &
tamen, in omnibus sit vna Virtus, seruare modum.

D E P E R L I S, E T A L I I S I O C A L I B V S

N O N P O R T A N D I S.

CAP. cccc. LXiii.

STATVITVR, q̄ nulla Mulier maritata, vel nō maritata,

In legato vxoribus an ve-
niant prohibita portari,
focy. 26. 10. col. 2. lib.

exceptis Vxoribus Senatorum, Comitum, Marchionum, Baronum, Militum, Deſectorum, tam Iuris Ciuilis, quàm Phyſicæ, aut Licentiatorum in Studio Generali, debeat, audeat, nec præſumat portare, ſeu deferre, quouiſmodo, ſuper perſona, nec circa perſonam, ad ornatum Perſonæ aliquas Perlas in Rechamis, nec aliter, nec etiam aliquam Collanam Auri, nec Aureatâ, Firmalios, Vezetos, nec Lapides præcioſos, ligatos, vel non ligatos.

Saluò, & præterquam in Anulis ligatis, & in Digitis, ſub pœna Amiſſionis, Ipſo Iure, quartæ Partis prædictorum, vt ſupra, ſeu valorum ſuorum, quæ pœna, pro medietate, Ipſo Iure, applicetur Comuni Mediolani, & pro altera medietate Accuſatori.

Idem habeat locum in Viris non exiſtentibus in Gradibus ſupraſcriptis, ſingulariter referendo.

DE VESTIBVS PORTANDIS, VEL
NON PORTANDIS.

CAP. cccc. Lj.

NULLVS Maſculus, nec aliqua Fœmina, exceptis Maſculis, & Fœminis cõprehenſis in Præcedenti proximè Statuto, audeat, nec præſumat, nec poſſit, quouiſmodo, deferre, ſeu portare circa dorſum, vel Ornatum Perſonæ aliquas Veſtes Brochati, nec Drappi Aurei, nec Argentei, Tilati, nec Filati, nec Veſtes Rechamatas,

Saluò, & præterquam, q̃ Mulieres portare poſſint manicas Drappi, vel Brochati Auri, & Argentii, ſub pœna comprehenſa in Præcedenti proximè Statuto, applicadâ, vt ſupra. Vxores autem Nobilium, vel Mercatorum, vel Cauſidicorum deſcribendorum ſecundum Formam Statutorum Communis Mediolani, ad Officiũ Abbatum Collegij Notariorum Mediolani, & Cauſidicorum Curia:

Archiepiscopalis, deferre possint, seu portare quascunq;
Vestes Sericas, non Aureatas, nec Argētas, nec Recha-
matas, præterquàm in Manicis, vt supra, quas Manicas
Aureatas, & Argentatas, & non Rechamatas, possint por-
tare, seu deferre,

Aliæ verò Vxores Inferiorum, deferre possint, seu portare
Vestes Sericas non Aureatas, nec Argentatas, nec Re-
chamatas in Giuppis, & Manicis tantum, sub eadem pœ-
na, vt supra, applicanda, vt supra,

DE SERTORIBVS CONTRAFACIENTIBVS,
ET EORVM POENA.

CAP. cccc. Lij.
NVLLVS Sertor, aut Sutor Masculus, nec Fēmina,
audeat, nec debeat, nec p̄sumat per se, nec Laboratores
suos, Masculos, nec per Fēminas, nec Aliam submissam
Personam, taliare, nec cufire, nec vestire aliquam Vestem,
contra Formam, & Intencionem præsentium Statutorum,
præsentis Rubricæ Generalis, sub pœna librarum viginti-
quinq; Imperialium, applicandarum, vt in primo Statuto
præsentis Rubricæ Generalis continetur,

DE MVNERIBVS PROHIBITIS,

CAP. cccc. Lijj.
MARITVS, seu Spōsus, nō possit per se, nec per sub-
missam Personā mittere, nec donare, nec dare aliqd alicui,
nec Aliquibus de Familia Spōsæ, vel Vxoris, nec aliquibus
Vxori, vel Sponsæ attinētibus, Et similiter Vxor, vel Spōsa
mittere, donare, nec dare aliquid alicui, nec aliquibus, de Fa-
milia Mariti, nec Aliquibus attinētibus Marito, vel Spōso.
Saluò, q; possint donari Famulis, & Seruitoribus, Caligæ, &
Manicæ Drappi lanæ tantum, Et hoc, sub pœna, vt supra,
applicanda, vt supra.

QVOD NON FIANI NVPTIAE,

NISI VNA DIE.

CAP. cccc. Liii.

N VPTIAE fieri non possint, nisi vna Die, & vltra illam
Dicm, extra Familiam, non habeantur alie personæ ad do-
mum Sponsi, seu Mariti.

Reuertiale verò, nullo modo, fieri possit, sub pœna librarum
centum Imperialium, qualibet vice, & pro quolibet Con-
trafaciente, applicanda Communi Mediolani pro medicta-
te, & pro alia Medictate Accusatori.

QVOD NVLLVS IN PVBLICO, NEC PRIVATO
DEBEAT OFFERRE MVNERA

SPONSÆ, SEV VXORI.

CAP. cccc. Lv.

C V M Mulier fuerit Sponsa, vel Matrimonio copula-
ta, nullus, excepto Marito, vel Sponso, debeat eidem, Mu-
nus, nec Munera offerre in Publico, nec Occulto, sub pœ-
na librarum quinquaginta Imperialium, pro quolibet Cõ-
trafaciente, & qualibet vice, applicandarum, vt supra.

DE MVLIERIBVS, QVAE POSSVNT IRE AD
SOCIANDVM MVLIEREM IN REL-
GIONEM, ET AD SPONSAS.

CAP. cccc. Lvj.

A D Associandum aliquam Mulierem in Religionem,
nõ vadant vltra quàm Mulieres quindecim, & nullus Ho-
mo Laycus vadat ad associandum, vt supra, sub pœna libra-
rum centum Imperialium ei, qui ipsam mittit, applicanda-
rum, vt supra.

Item ad Visitandum Sponsas, vel Vxores ad Domum, &
ad Sociandum Sponsam, seu Vxorem, extra Domum, nec
per Stratas, non vadant, vltra, vt supra, sub pœna, vt supra.

DE EXPENSIS SUPERFLVIS, QVAE
FIVNT IN PVERPERIO.
SIVE PARTV. ET
BAPTISMO.

CAP. cccc, Lviij.

STATVITVR, q̄ in Puerperio, seu Partu, vel occasione Partus, nō possit, nec valeat super lecto Paiolę apponi Cooperta aliqua Serica alicuius generis, nec manetrici, nec etiā aliqua Cooperta Rechamata, nec laborata Auro, nec Argēto, neq; Seta, exceptis Celonis, etiā Setę laboratis, nec etiam apponi Linteamina Rechamata, nec laborata Auro, Argento, Perlis, nec Gemmis, nec etiam possint apponi, nec fieri aliqui Cossini, cooperti aliquo Serico, nec habētes Bottonos de Auro, nec Argēto, nec Serico, nec Perlis, nec Gemmis, nec super ipsis Cossinis possint apponi Fidrighetas, nisi Linę tantum, quę non habeant aliquod Laborem, nisi de Bistorto, nec etiam supra ipsum lectum Paiolę possit teneri Molchetum, nec Capicelum de Serico, nec laboratum, nec Rechamatum, vt supra, nec etiam dicta Paiola possit tenere in Dorso aliquod Bracciolum Rechamatum, de Serico. Et hoc, sub poena, vt infra.

DE EODEM.

CAP. cccc, XLviij.

NON possint fieri, nec teneri aliquę Cuna laborata Auro, Argento, nec Azurlofino, seu Ultramarino. Saluō, q̄ Testalia Cunarum possint depingi, prout placuerit, sine tamē aliquo Releuo, nec etiam super eis Cunis possint apponi, nec teneri aliqua Cooperta Serica, nec Rechamata Auro, Argento Perlis, nec Gemmis, nec etiam aliquod Linteamen Laboratum, nec Rechamatum, vt supra, nec etiam aliquem Cossinum, nec Fidrighetas, nisi prout supra, nec etiam circa Personam Nati, vel Nactę

tenere aliquod locale, nec Perlas, nec aliqua alia localia, in Rehamis, nec aliter, sub pēna infraſcripta.

Salud, q̄ poſſit apponi in Capite Infantis Birretum Sericum cuiuſcunq; generis, abſq; aliquo Rechamo, nec Appoſitione alicuius localis.

DE EODEM.

CAP. cccc. Lix.

CVM Infans deſertur ad Baptiſmum, non poſſint apponi circa Perſonam ipſius Infantis ea, quæ ſunt prohibita teneri, ſuper Lecto, & Cunis, ſub pēna infraſcripta.

Et hæc omnia contenta in ſupraſcriptis tribus proximè Capitulis, præſenti computato, ſub pēna Amiſſionis quartę Partis eorum, quæ fierent, vel tenerentur contra Formam præſentium Statutorum, ſeu eiꝝ valoris, quæ pēna, Ipſo Iure, & Facto, applicetur pro medietate Comuni Mediolani, & pro altera medietate Accuſatori, nec per Officium Prouiſionum ſuperinde poſſit fieri Remiſſio, nec Compoſitio aliqua, & adhibeatur Fides Accuſatori cum vno Teſte fidedigno.

DE EODEM.

CAP. cccc. Lx.

VT Teneantur expēſæ, quæ ſunt ob Viſitationes Mulierum, in Partu.

Statuitur, q̄ talibus Mulieribus Viſitantibus dari non poſſint pro Colationibus, niſi Fructus naturales, nec nō Offele, Canoni, & alię Res compoſitę de Farina, ſub pēna librarum viginti quinque Imperialium, pro ſingula vice auferendarum à Capite Familię ipſarum Mulierum, applicandarum pro medietate Comuni Mediolani, & pro alia medietate Accuſatori, Cui Accuſatori cum vno teſte fidedigno, & cum eiꝝ Sacramento, credatur.

Vxoribus Senatorum, Comitum Habentium merum, & mixtum Imperium, Marchionum, Baronum, Magnatum, Aduocatorū. nec Syndicorū Fiscalium, qui sunt Deſtores, nec in iſtis Senatoribus, Comitibus, Marchionibus Baronis, nec Aduocato, nec Syndico, nec in eorum Filijs Maſculis, Nuriſibus, nec eorum Infantiſibus.

DE SCHOLLATVRIS, ET ALIIS
MODERANDIS.

CAP. cccc. lxiij.

NULLA Mulier cuiuſcunq; Status, vel Conditionis exiſtat, debeat, audeat, nec præſumat portare, ſeu deferre, nec tenere aliquam Veſtem, nec Giuſſam, nec Schollaturā. taliter, q̃ videri poſſint Mamillę, nec Peſtus, diſcooper- tum, nec etiam cum Cauda, quę trahatur per Terram, ſub pęna comprehenſa in primo Statuto, huius Rubricę Generalis, applicanda, vt ſupra.

RUBRICA GENERALIS
DE OBSEQUIIS DEFVNCTORVM,
ET EXPENSIS FVNERARIIS.

QVOD NULLVS INDVATVR VESTIBVS
LUGVBRIBVS, EXCEPTIS
INFRASCRIPTIſ.

CAP. cccc. lxx.

OCCAſIONE Funeris, vel Mortis alicuius, nullus induatur Veſtibus Lugubribus, vel nigris, Exceptis, Vxore Defuncti, & Filijs abla'icis, ex linea Maſculina deſcendentibus, & Fratribus, & Sororibus, ſub pęna librarum quinquaginta Imperialium pro quolibet Contrafaciente, applicandarum pro medietate Communi Mediolani, & pro alia Accuſatori, & nullus etiam ex prædictis Occaſione

Funeris, vel Mortis alicuius, possit portare in Dorso Mantellum nigrum, sub simili poena applicanda, vt supra.

DE DEFUNCTIS, NISI PER ECCLE-
SIAS TICAS PERSONAS EXTRA
SVAM PARROCHIAM,
NON PORTANDIS.

NULLA persona portetur extra Parrochiam suam ad Sepulturam, nec ad Ecclesiam, nisi per personas Ecclesiasticas, sub poena librarum quinquaginta Imperialium Hæredibus illius Defuncti, vel Capiti Familie ipsius Defuncti, quæ poena applicetur Communi Mediolani.

DE DEFUNCTIBVS NON PORTANDIS,
NEC TENENDIS DISCOOPERTIS,

NULLVM Cadaver induatur, taliter q̃ discoopertum deferatur, nec discoopertum portetur, nec in Ecclesia discoopertum teneatur, sub poena librarum quinquaginta Imperialium, hæredibus illius Defuncti, vel Capiti Familie ipsius Defuncti, applicandarum Communi Mediolani, exceptis tamen Doctõribus, tam Iuris Civilis, quàm Iuris Canonici, quàm etiam Physice, aut Publice licentiatis, Comitibus, Marchionibus, Militibus, & Senatoribus.

DE PALLIIS, CRVCIBVS, ET CAEREIS
PRO DEFUNCTIS,

AD obsequium alicuius Defuncti, vel Defuncte, vel supra Cadaver alicuius, aliquis non vtatur Pallijs Brocheati, nec Drappi Auri, nec Argenti, exceptis Cadaveribus Comitum, Baronum, Marchionum, Doctõrum, vel Militum, & eorum

eorū vxorū, nec in Funeralibus possint deferri Cruces, nisi modo infra scripto, videlicet, pro Marchionib⁹, Baronibus, & Comitibus, vel Vxoribus suis, Cruces sex, vltra Cruces Fratrum, vel Monachos, aut Canonicos Regulariū, & Torchia. xxiij. nō excedētes pōdus vnciag. xviij. pro singula. In Funeralibus vero Doctorum, vel Militum, vel Vxorum suarum non possint deferri vltra Cruces quattuor, vltra Cruces Fratrum, & vt supra, & Torchia decem octo, non excedentes pondus supra scriptum.

In Funeralibus verō aliorum Nobilium, vel Mercatorum, vel Vxorum suarum, non possint deferri, nisi Cruces tres, vltra Cruces Fratrum, & vt supra, & Torchia duodecim, non excedentes pondus, vt supra.

In alijs verō Funeralibus, non possint deferri, nisi Cruces duæ, vltra Cruces, & vt supra, & Torchia octo.

QVOD VEXILLA, BANDERAE, NEC EQVI
COOPERTI, NEC SCVTA NON DEFE-
RANTVR AD OBSEQUIVM.

AD Obsequium alicuius Defuncti, nec Defunctæ, non deferantur Vexilla, Banderae, Scuta, nec Equi cooperti, sub penalib⁹ quinquaginta Imperialium, Heredibus Defuncti, vel Defunctæ, applicandarum Cōi Mediolani. Quod Statutum non habeat locum in Funeralibus Potestatis Mediolani, nec Rectorum Ciuitatis, nec Capitaneorum Gentium Armigerarum.

QVOD NULLVS DEBEAT FLERE ALTA VOCE,
NEC PERCVTERE PALMAS EXTRA DO-
MVM DEFVNCTI, VEL DEFVNCTAE.

NULLVS extra Domum Defuncti, vel Defunctæ, alta
V

vōce, debeat flere, nec percutere Palmas, sub pēna librarum viginti quinq; Imperialium, pro quolibet Contrafaciente, applicandarum Comuni Mediolani.

DE HIS, QUI POSSUNT MORARI AD
COMEDENDVM, AD DOMVM DE-
FUNCTI, VEL DEFUNCTÆ.

CAP. cccc. lxxi.
POST mortem alicuius, ad Exequias, vel Septimum, vel Trigesimum, in Ciuitate, nec Ducatu Mediolani, nec in Terris suppositis Statutis Communis Mediolani, non sit licitum alicui stare ad comedendum cum Familia Defuncti, vel Defunctæ in domo Defuncti, vel Defunctæ, nisi fuerit Agnatus, vel Cognatus, vsq; ad quartum gradum inclusiue, secundum Iura Ciuilia computadum, & nisi fuerit de personis deputatis ad seruendū pro ipsis Funerarijs, Septimo, vel Trigesimo, sub pēna librarum quinquaginta Imperialium applicandarum pro tribus partibus Comuni Mediolani, & pro reliqua quarta parte Accusatori, Et de prædictis omnibus, & singulis, contentis in præsentī Statuto, & in omnibus alijs, & singulis Statutis, positis sub præsentī Rubrica generali de Obsequijs Defunctorū, & expensis Funerarijs, teneatur Potestas Mediolani, & eius Vicarius inquirere, & procedere per Officiū, & Anciani Parrochiarum, & Consules Terrarum teneantur notificare infra quinq; dies, sub pēna Anciano Parrochiæ ipsius Defuncti, seu Defunctæ librarum decem Imperialium, & pēna Consuli ipsius Terre totidem librarum decem Imperialiū, applicandarū, vt supra, quæ disposita in præsentī Statuto non habeat locū in casibus infra scriptis, videlicet. Pro Obsequijs Comitum, Doctorum, Militum, Baronum vel pro his, qui habuerint Regimen Ciuitatis, vel qui fuerint Capitanei Armorum,

154

RVBRICA GENERALIS
DE MERETRICIBVS.
ET BORDELLO.

DE POENA TENENTIS
BORDELLVM.

SI quis tenuerit Bordellum in Ciuitate Mediolani, vel Suburbij, alibi, quàm in Loco consueto, videlicet apud Ecclesiam Sancti Martini in Compedo, Ipso Iure, & Facto, cadat in poenam librarum viginquinq; Imperialium, pro qualibet vice, & Locator domus, in qua Bordellum teneretur, in totidem cadat, vt supra, si scienter domum locauerit, vt ibidem Meretricium exerceatur, pro qualibet vice, & Medietas poenae sit Accusatoris, & alia Medietas Communis Mediolani, & intelligatur scienter locasse, vt supra, cum ipse Locator Noticiam habuerit de dicto Meretricio tollerat ibidem Meretricium exerceri, & in qualibet Inuestitura facienda de Domibus sitis in Ciuitate, intelligatur appositum Pactum, qd in Domo locata, non possint teneri forminae Meretrices, seu Meretriciam artem, exercentes.

Et, si in ipsa Domo reperirentur Meretrices, seu Meretricium exercentes, impunè possint expelli.

Et, si Locator contradixerit dictae Expulsioni, Ipso Iure, cadat in poenam, vt supra, & Antiani Parrochiarum teneantur denunciare praedicta Potestati Mediolani, vel Officio Bullatarum, sub poena librarum decem Imperialium, applicandarum, vt supra, singula vice, qui Potestas, vel Officialis Bullatarum teneatur de praedictis inquirere, & Executioni mandare dictas penas.

Et Lupanaria non possint dari ad Incantum, nec alio modo vendi, nec concedi.

QVOD MERETRICES PVBLICAE
PORTENT MANTELLETOS
FVSTANEI.

CAP. cccc. Lxxiiij.

QV AELIBET Meretrix publica Questum faciens in Bordello publico, quod est inter Stratam existentem prope Ecclesiam Sancti Pauli in Compedo, & Cursum Portæ Tunse, & Domum Quatuor Mariarum Mediolani, & Ecclesiam Sancti Zenonis extra Bordellum, portet Mâtelletum Fustanei nigri supra spatulas latitudinis tertie vnius ad Brachium Fustanei, sub pœna librarum decem Imperialium, qualibet vice, quæ contraxerit, applicandarum pro medietate Communi Mediolani, & pro alia medietate Accusatori, quæ pœna exigi possit per Officialem Bulletarum, & quemlibet alium Iudicentem, quam Pœnam, si non solverit, fustigetur ipsa Meretrix, mandato cuiuslibet Iudicis Criminalis, absq; aliquo processu.

Et alibi, quàm in dicto Bordello, Lupanaria non teneantur in præsentî Ciuitate,

QVOD MERETRICES.
ET RVFFIANI
NON MORENTVR
IN BROLETO.

CAP. cccc. Lxxiiij.

NV LLA Meretrix, nec Ruffianus moretur, nec de cætero audeat, nec præsumat stare, nec morari in Broleto Communi Mediolani de die, sub pœna Soldorum decem Imperialium, pro qualibet vice, eorum, & earum, quæ Pœna, ab eis, & à quolibet eorum, exigatur, sine aliquo processu, per quemlibet Iudicentem, quæ pœna applicetur pro Medietate Communi, & pro alia Medietate Accusatori, sine aliquo Processu.

OMNES Meretrices, quæ reperiantur morari in Broletto Communis Mediolani, expellantur de dicto Broletto, & eis recusantibus, illiò recedere, sustinentur per Ciuitatem.

**QVOD MERETRICES EXPELLANTVR
DE PARROCHIIIS MEDIOLANI.**

Per Nouiss. Constitut. etiam
fuit prouisum In. 4.º lib.
fobo. 99.

POTESTAS Mediolani, & eius Iudices, & quisq; eorū, in totum teneantur, & debeant inquirere, si in aliqua Parrochia Mediolani, alibi, quàm in dicto Bordello ster, vel habitet, vel moretur aliqua Fēmina, Meretricium Faciens, & hoc, si fuerit testificatum per tres, ex vicinis ipsius Parrochie, qui sint maiores annis triginta, pro singulo, q; expellere teneatur, & expulsam tenere ipsam Fēminam de dicta Parrochia.

**RVBICA GENERALIS
DE CERTIS DATIIS NON
IMPONENDIS, NEC
EXIGENDIS.**

**DE DATIO MIXTVRAE NON IMPO-
NENDO NEC EXIGENDO.**

DE cætero, nullo modo, vel Ingenio imponatur, nec aliquid qualiter exigatur in Ciuitate, nec Ducatu Mediolani, nec in Terris suppositis Statutis Communis Mediolani Datum Macinæ Farinæ Mixturæ.

Et quilibet, qui proposuerit, vel consulerit, aut consenserit contra prædicta, vel aliquod prædictorum, vel aliquo qualiter procurauerit, quod ipsum Datum imponatur, vel exigatur

Puniatur, & Condemnetur. Ipso Facto, in libris quinquecentum Imperialium, applicandis pro Medietate Communi Mediolani, & pro alia Medietate Accusatori, quas, intra qundecim dies, soluere teneatur, alioqui amputet ei lingua. Et ulterius expellatur de Ciuitate, & Ducatu Mediolani, & quàm Bannitus de prodicione Patriæ suæ, & etiam impunè possit offendi, in ære, & in Persona, Nec vnquàm habere possit Officiũ, nec Beneficiũ in Ciuitate Mediolani, nec à Comuni Mediolani, & Dominus Potestas, & eius Iudices ad Maleficiã, Et quilibet eorum, possit, & debeat inquirere, procedere, cõdemnare, & punire ex Officio suo, omni solemnitate Iuris, & Statutorum, omiſſa.

DE DATIO ROTARVM NON
IMPONENDO.

DE CAP. cccc. Lxxviii.
DE cætero non imponatur, nec imponi possit, nec exigi aliquod Datiũ Rotarum, Plauſtrorum, nec Carretarum.

RVBRICA GENERALIS.
DE DECIMIS.

An Statutum possit disponere de Decimis Ecclesiæ
Dec. in c. 4. in Ecclesiæ
in j. mo. de Constitut.

DE POENA OPPONENTIS, QVOD REDDENTES IVS IN CIVITATE MEDIOLANI, NON POSSINT REDDERE IVS DE DECIMIS.

DE CAP. cccc. Lxxix.
N VLLA persona possit opponere, nec allegare, quin Ius reddatur inter Laycos de Decimis, & Fructibus earum per Dominum Potestatem, & Iudices eius, & alios reddentes Ius in Ciuitate, & Ducatu Mediolani.
Et, si quis cõtrafecerit aduocãdo, procurando, Litigãdo, vel alio modo, sit extra Protectionẽ Cõis Mediolani, videlicet,

Quod non possit vti Priuilegijs, Statutis, & Decretis, ac alijs
 Ordinibus Ciuitatis, & Ducatus Mediolani.
 Et contenta in presenti Statuto, non habeant locum in De-
 cimis Ecclesiasticis.

QVOD, QUI TENVERINT DECIMAM
 PER ANNOS QUADRAGINTA
 CONTINVOS, PRAESUMATVR
 ESSE SVA, ET DEFENDANTVR
 PER POTESTATEM,
 ET COMMUNE
 MEDIOLANI,

CAP. cccc. lxxx.

Si qua decima possessa, vel quasi, seu detenta fuerit per ali-
 quem Seclarem, per annos quadraginta, computato tem-
 pore suo, cum tempore Datorum, vel Antecessorum suo-
 rum, praesumatur sua, & habeatur, & censeatur pro Posses-
 sore legitimo, vel quasi, & quo ad Defensionem proprietatis,
 & omnem effectum Possessionis, vel quasi, ipsius Decimae,
 Et, si quis eum impediens, quocumque modo, quilibet Iusdi-
 cens, & Commune Mediolani teneatur eum adiuuare, &
 defendere, omnibus modis, ad voluntatem illius, qui illam
 Decimam possederit, vel quasi, vel detinuerit, vt supra, sub
 pena librarum ducatum Imperialium applicandarum pro
 Medietate Comuni Mediolani, & pro alia Damnum Passio.
 Et Impediens, Ipso Iure, sit exemptus a Protectione Com-
 munitatis Mediolani, vt supra, declarata.

Et quilibet Iusdicens de praedictis teneatur procedere ad pe-
 titionem Actoris, sub pena librarum decem Imperialium
 applicandarum, vt supra, qualibet vice.
 Et de hoc possit Syndicari, etiam pendente Officio, non ob-
 stante aliqua Lege, vel Statuto, vel Reformatione, vel
 Prouisione in contrarium loquente.

De Prescriptione Decima-
 rum, Paul. p. 291. Fel. in
 c. causam, quae col. p. de
 Prescrip. Bald. in prima
 parte, vltimae partis. vers.
 tenetur Galus, in Tract.
 Prescrip.

DE POENA INQUIETANTIS ALIQUEM,
OCCASIONE ALICUIVS DECIMAE,
CONTRA PACTA, FACTA INTER
PARTES, SIVE CONTRA ILLVD,
QVOD SCRIPTVM EST DE
CONSVETVDINIBVS
COMMVNIS MEDIOLANI.

QUICVNQVE, cuiuscunq; Status, & Conditionis
exiltat, siue sit Subditus Domino Potestati Mediolani, siue
non, in Iudicio, vel extra, inquietauerit aliquem, occasione
alicuius Decime, cōtra Pacta inita inter Partes, siue etiam
illud, quod scriptum est in Consuetudine Communis Me-
diolani, siue Iure Municipali, vel inquietanti, Auxilium,
vel Fauorem dederit, Ipso Iure, & Ipso Facto, sit exemptus
à Protectione Communis Mediolani, declarata, vt supra.
Bridem sit in Massariis, & Fictabilibus, & Pensionantibus
eorum. Et expensis Communis Mediolani, inquietatus, de-
fendatur per Syndicum Communis Mediolani.

CAP. cccc. Lxxxij.

*Crisis non preiudicat huius
re statuto, vt in Constitut.
lib. 2. fo 52. §. Per Cindas
predictas.*

QUALITER LAYCVS, HABENS DECIMAM,
TENETVR EAM VENDERE,
DOMINO FVNDI,

CAP. cccc. Lxxxij.

SI quis Laycus habens Decimam, vel Ius decimandi fru-
ctus, in, vel super alieno Fundo, teneatur ipsam vendere
Domino Fundi, Volenti eam emere, ad Computum libra-
rum centum Imperialium, pro quibuscunq; libris quinque
Imperialium Redditus ipsius Decime, Facta Aestimatione
Valoris ipsius Decime, vel Reddituū, vel Fructuū eiusdē
Decime per Aestimatorem Cōmunis Mediolani, & eo ca-
su, Venditor non Teneatur Emptori dare Fideiussores, nec
ei promittere de Defensione, nisi pro suo Dato, & Facto

propter Mortem Vxoris, & intelligantur Fratres stare in Communi Habitatione, etiam, si cōtingat aliquem ex prædictis Fratribus, se absentare, ex Causa concernente communem Rem, vel commune Negocium omnium Fratrum, vel ex Causa Studij cuiuslibet Scientiæ.

La. v. bald. in tra. de duobus Fratribus, & Ang. in Tra. de Societ.

DE SOCIIS, SEV SOCEDIS ANIMALIVM.

CAP. cccc. Lxxxiii.

SI Pactum à Iure non improbatum inter Socios fuerit, illud seruetur.

Si verò sine Pacto, Societas Animalium celebratur, hoc modo, observetur.

Si Oves in Socedum datæ fuerint, de Precio earum, & Fætuum earum, debeat primò satisfieri Domino, & Residuum, si quod affuerit, communiter diuidatur.

Idem erit in Bestijs Bouinis, Equinis, & Asininis, & Porcinis, sed, si ante Desolutam Societatem, mortuæ fuerint, vel deterioratæ absq; culpa Socij, Periculum commune sit.

In prædictis casibus, semper intelligatur Dominum dantē in Socedum Potiorem esse in dictis Bestijs, & eorum Fætibus, cæteris Creditoribus, etiā Anterioribus, cū Hypotheca, vel sine, donec de Precio, & sua Parte, fuerit satisfactū, Et prædicta non habeant locum, quando dictæ Bestiæ ante dictum Socedum factum, peruenissent à dicto Socedario, in dictum Dantem in Socedum.

De Solem, in Emancip.,
obser. sup. cap. vol.
primo, Et an pater possit
cogi ad emancipan. com.
26. 82. & Cepol. caus. 184.

DE PARTE ASSIGNANDA FILIO EMANCIPATO.

CAP. cccc. Lxxxv.

SI pater, vel Ascendens Masculus, Filium, vel Descendentem emancipauerit, Partem debitam, Iure naturæ, Bonorum suorum, ei assignare compellatur.

158

DE REBUS DONATIS PER MARITVM,
SEV CONTEMPLATIONE
MARITI, VXORI
VEL SPONSAE,

CAP. cccc. lxxxvj.

STATVITVR, addēdo ad Statutum, positum sub Ru-
brica generali de Successionibus ab intestato, quod incipit,
SI ALIQUA EX REBVS SPONSALICIIS, SEV
PARAFRENALIBVS, & cetera, quod disposita in di-
cto Statuto habeant etiam locum in Rebus datis, vel Do-
natis Vxori, vel Sponsae per Maritum, vel per alium, con-
templatione ipsius Mariti, siue ante consummatum Matri-
monium, siue post.

RVBRICA GENERALIS.
DE REDHIBITIONE
ANIMALIVM.

DE REDHIBITIONE EQVORVM,

CAP. cccc. lxxxvij.

REDHIBITIO equorū fieri possit, & debeat, si equus
fuerit Orbus, vel Disfilarus, vel Bulsus, vel Morbū Com-
morbij habuerit, & non in alijs casibus, nisi sit Pactum, Et
praedicta habeant locum, si Emptor, vel Acquisitor recur-
sum habuerit ad Iudicem, aut denunciauerit Venditori, vel
Alienatori, infra quindecim dies, à die talis Alienationis.

Redhibeantur Porci gramegnosij, Boues morbosij, & Oues
marcidae, siue morbosae.

Si inter Alienantem & Acquisitorem, Quaestio morbij, vel
defectus fuerit, nec Testibus, aut alijs legitimis argumentis
probetur, Sacramento Alienatoris negantis, q. Bestia erat

Animal rubricatum est vi-
ciosum. Boues, in prin-
cipio de arid. & dicit.

Quia circa tales morbos,
recurrunt ad Peritos,
qualiter eligant tales Pe-
riti, Fel. in c. significasti,
de. 2. in 1. c. col. de Homi-
cid.

morbosa, vel defectuosa, tempore Alienationis, Stetur.

Quęcumq; dicta sunt in equis, habeant etiam locum in Mulis, & Afinis,

**RUBRICA GENERALIS
DE EXTRAORDINARIIS
LIBRI EXTRAORDI-
NARIORVM.**

**DE ALIENATIONIBVS FIERI PROHIBITIS
IN NON SVBDITOS IVRISDI-
CTIONI POTESTATIS
MEDIOLANI.**

Habes Decretum ædum
die. 14. Martii, 1770. & in
Novis. Constitut. lib. 4.
In titulo de Pensis, fo. 78.
& Collegis.

An liget Clericos, Alex.
28. 9. col. 2. lib. 1. Signor
rol. 25. 21.

An possit non Subditus
succedere, Iaf. in. 6. diui
col. 21. ad fi. & seq. & Inj.
si ita 25. 9. 22 lege, col. pe.
de verb. Oblig.

QUILIBET Civitatis. & Ducatus Mediolani, vel Terrarum suppositarum Statutis Mediolani, qui in aliquā personam Collegium, vel Vniuersitatem nō subditam, vel non suppositum Iurisdictioni Potestatis Mediolani, vel Iurisdictioni Iusdicentium Ducatus Mediolani, vel Terrarum suppositarum dictis Statutis aliquam Rem immobilem, Pleno Iure, vel respectu vtilis, vel Directi, vel Ius aquarum, subditum, vel subditam Iurisdictioni præfacti Domini Potestatis, vel Iusdicentium Ducatus Mediolani, quoquo modo, aliter quā per Viam Cambij, seu Contracambij, scilicet, Respectu Bonorum immobilium, & Iurium consistentium in Ciuitate, Ducatu, & Diocesi Mediolani, & in Terris suppositis Statutis Cōmunis Mediolani, alienare voluerit, inter Viuos, soluat de vera æstimatione Rei, vel Iuris aquarum, quam, vel quod alienat, vel in alium non suppositum, vt supra, Iurisdictioni Domini Potestatis Mediolani, vel vt supra, transfert, de qualibet libra Imperialium, Soldos decem Imperialium Comuni Mediolani, &

Quid in vltima voluntate
Imol. in. l. si ita quis. 6. 22
lege, col. pe. de verb. obli-
g. Alex. 28. 1. 20. col. 1. lib.
primo. Paul. 28. 28. col. 1.
in term.

oēs Res immobiles, pleno iure, seu vt supra, & Ius aquarū, quæ, & quod possidentur vel possidebūtur, vel quasi, in futurū per suppositos Iurisdictioni, vt supra, in Iurisdictione Potestatis Mediolani, vel aliorum Iudicantium, vt supra, quas in futurum in non Suppositos, vt supra, contingeret alienari, non facta dicta Solutione, Ipso Iure, ex tunc, prout ex nūc, cadant, & cecidisse intelligātur in Ius, & Dominium Cōmunis Mediolani, absq; aliqua alia Declaratione. Et super hoc, per Officium Prouisionum, non possit aliqua Remissio, nec Compositio fieri in Contrarium.

Et, si quis, huic Statuto, aliquo modo, directè, vel per Indirectum, Fraudem fecerit, maxime de persona ad personam, ultra dictam poenam, condemnatur in veram Rei, vel ipsius Iuris æstimationem, applicandam pro Medietate Comuni Mediolani, & pro alia Medietate Accusatori, & nihilominus, soluat, vt supra, Notarij autem, qui scienter aliquod Instrumentum tradent contra Dispositionem huius Statuti, puniantur in libris centum Imperialium, & Contractus, vel quasi, vel Distractus, Ipso Iure, sit nullus.

Et, si cōtingeret Personam, vel Commune, Capitulum, Collegium, vel Vniuersitatem, de non Iurisdictione, vt supra, possidere, vel quasi, à modo, Rem, vel Ius aquarum, vt supra, quæ, vel quod fuerit alicuius Suppositi Iurisdictioni, vt supra, pro plena Probatione habeatur, quod contra hoc Statutū, seu in eius Fraudem Alienatio facta sit, quod nō habeat locum, vbi Acquisitio facta fuerit cum beneficio Literarum, vel Ordinum, aut Decretorum Ducalium.

Et, q; potestas Mediolani præsens, vel futurus, teneatur, & debeat de prædictis, & quolibet prædictorum, cum ad eius Noticiam peruenierit, inquirere, cognoscere, & condemnare. In quibus, vel aliquo eorum, si Negligens fuerit, poenam librarum quingentum Imperialium, incurrat, applicandarum, vt supra.

DE EODEM.

CAP. cccc. lxxxix.

SI quis non Suppositus Iurisdictioni Domini Potestatis Mediolani, acquisiuit, vel de cætero acquirere contigerit aliqua Bona immobilia, supposita Iurisdictioni præfati Domini Potestatis, aut aliorum Iurisdictionum Suppositorum Statutis Communis Mediolani, etiam cum Beneficio Literarum Ducalium, & postmodum, pro ipsis Bonis, vel eorum occasione, recusauerit soluere omnia Onera incumbētia, vel dictam incumbiturā ipsis Bonis, vel aliter controuerit ipsis Ducalibus Literis. Quod, tunc, & eo casu, Bona ipsa applicentur, & applicata esse intelligantur, Ipso Iure, & Facto, Phisico Ducali.

Et in qualibet Alienatione facta inter Viuos, & vt supra, Ipso Iure, intelligantur appositæ istæ Clausulæ, videlicet, Bonis transeuntibus cum Onere suo, maximè Soluendi Onera incumbētia Bonis alienatis, in illa parte, in qua, tempore Contractus, soluebatur, & sine præiudicio Iurium Tertij, & Fori Declinatione.

An valeat etiam respectu
Forensium, Bartol. l. Fio
Ius famulatus. 6. Dm in 3.
q. de leg. 1. Dec. 25. 661. vbi
late.

DE COMMUNANTIIS PASCVIS, ET
VICANALIBVS NON ALIENANDIS,
NEQ. OBLIGANDIS.

CAP. cccc. lxxxx.

ALIVAE Communantiæ, Vicinalia, vel Pascua, vel Bona aliqua immobilia, vel Iura aquarum Ciuitatis, & Ducatus Mediolani, vel alicuius Vniuersitatis, quæ etiam præsentibus Statutis ligetur, non possint ab aliqua singulari Persona, vel Vniuersitate vendi, alienari, nec obligari.

Et si alienarētur, vel obligarētur, ipsa Alienatio, vel Obligatio, nō valeat, nec teneat, Ipso Iure, & pro infecta habeatur, Et ille, qui fecerit, vel receperit dictam Obligationem, vel Alienationē, Si fuerit singularis Persona, cadat in penam,

Ipso Iure, & Facto, librarum quinquaginta Imperialium,
Et, si fuerit Vniuersitas, librarum centum Imperialium.

Et quilibet possit accusare, & habeat Medietatem pene, &
alia Medietas perueniat in Commune Mediolani, Et om-
nes Alienationes, hinc retrò factæ, sine Ducali Dispensa-
tione, de prædictis, vel aliquo prædictorum, & quæ fierent
in futurum, Ipso Iure, sint nullæ, & habeantur pro infectis.

Et, quæ omnes, & singule Personæ, Collegium, & Vniuersi-
tas, cuiuscunque Conditionis existant, quæ contra prædi-
cta, vel aliquod prædictorum fecerint, teneantur infra tres
Dies, postquam sibi Intimatum fuerit, sub poena librarum
viginti quinque Imperialium, applicandarum, vt supra, ea spa-
ciare, & vacuare, qua poena soluta, vel non soluta, nihilomi-
nus ad spacianandum compellantur, sine vlla Dilatione, &
quilibet Iudicis teneatur precise, hoc Statutum, infra
octo Dies, ex quo sibi notificatum fuerit, Exequutioni man-
dare, sub poena librarum quinquaginta Imperialium, pro
quolibet eorum, de suo Salario, qualibet vice, applicanda,
vt supra.

Et, si Fructus, vel Redditus dictarum Vicinalium, vel Com-
muniarum, vel Pascuum, vel Bonorum ipsius Vni-
uersitatis, venderentur, vel compartirentur, detur sua
Pars cuilibet Habenti facere in eis.

DE GVBERNATORE STATVTORVM.

CAP. cccc. Lxxxxv.

GVBERNATORES Statutorum Ordinamentorum
Prouisionum, & Reformationum Communis Medio-
lani, & Scriptores Cridarum, & Præconizamentorum, quæ
sunt ex parte Domini Ducis Mediolani, & Potestatis, &
aliorum Magistratuum Communis Mediolani, habere de-
beant, & habeant pro eorum Fæudo, & Remuneratione,

de Hauere Cōmunis Mediolani, Soldum vnum Imperia-
lium, qualibet Die, & hoc pro Remuneratione librorum,
quos necesse est, ipsos habere, quotidie in domo Domini
Mediolani, & Potestatis, & pro prædictis ostendendis eis-
dem, & eorum Iudicibus, & Consulibus, & Dominis sex, &
Caneuarijs Communis Mediolani, & Dominis Doctori-
bus Collegij Mediolani, & quibilibet alijs Officialibus
Communis Mediolani, & pro eis instruendis de prædictis,
quæ Solutio eorum Salarij fieri debeat per Caneuarium
Communis Mediolani de pecunia dicti Communis, absq[ue]
aliqua Nota, vel Præcepto, omni Mense, eo modo, quo So-
lutio fit Dominis sex Camere, & Caneuarijs Communis
Mediolani, Et in omnibus reputentur, & sint Officiales
Camere, & sic habeantur, & tractentur,

QVOD STATVTA. PROVISIONES
CRIDAE, ET ORDINAMEN-
TA, STENT PENES
GVBERNATORES
STATVTORVM,

CAP. cccc. lxxxix.
STATVTA, Prouisiones, Reformationes, Cridæ De-
creta, & Ordinamenta facta, & factæ, & quæ fiunt in futu-
rum, stent, & remaneant penes Gubernatores Statutorum
Communis Mediolani, vt hætenus fuerunt, & steterunt,
nec illud Officiū alij concedatur, nec vendatur, nec de-
tur ad Sortes,

STATVTVM IN FAVOREM
PIORVM LOCORVM.

CAP. cccc. lxxxxiij.
AD hoc, vt Pauperes Hospitaliū Mediolani conferue-
tur ab Oppressura maiorū Hominiū, Potestas Mediolani

eiufq; Iudices, & quilibet Iudicē in Ciuitate, & Ducatu Mediolani, ſuo Sacramento, toto tempore ſui Regiminis teneantur dicta Hoſpitalia defendere, & manutenere in ſuo Statu, & Iure, tanquam aliquam Rem ſpecialem Communis Mediolani, & per quemlibet Iudicē fieri debeat Ius ſummariū, ſine ſtreperu, & figura iudicij dictis Hoſpitalibus, quolibet Die, Feriato, & non Feriato, exceptis Ferijs introductis in honorem Dei, & Sanctorum,

Vt in vol. 4to, cap.
Iudic. fo.

de

Et quilibet Iudicē poſſit, & debeat, ex Officio, inquirere, & procedere contra omnes, & ſingulos, qui aliquid commiſerint, vel committerent in Præiudiciū, vel Damnum ipſorum Hoſpitalium, nec alicuius eorum, & ipſos punire, & condemnare, ſub poena librarum centum Imperialium cuiuslibet Iudicē, vt ſupra, de ſuo Salario, applicandarum Communi Mediolani.

Idem, per omnia ſeruetur in Fabrica Eccleſię Maioris Mediolani, & in Conſortijs Domus Miſericordię, Quatuor Mariarum, Charitatis, Diuinitatis, Humilitatis, Pietatis, Pauperum Chriſti Mediolani Pignatellę, Scholę Proceptorum Carceratorum Mediolani, Scholę Hoſpitalis Sãcti Iacobi Portę Vercellinę Mediolani, Scholę Sãctę Catherinę ſuper Cimiterio Sãcti Nazarij in Brolio Mediolani, Hoſpitalis Sanctorum Petri, & Pauli in Burgo Portę Romanę.

Quodq; per præſentia Statuta intelligantur expreſſè confirmata, & approbata omnia, & ſingula diſpoſita in Decreto, alias ædito, videlicet, Die ſecundo Ianuarij, Milieſimi quadringentiſſimi octuageſimi ſexti, ſignato Io. Moronus. Et, q̃ pia Loca Eleemoſynaria, comprehenſa in ipſo Decreto, & etiam dicta alia pia Loca comprehenſa in præſentis ſenti Statuto, poſſint, & valeant gaudere Beneficio dicti Decreti, & contentorum in eo,

QVOD BRENTATORES DEBEANT
CURRERE AD IGNEM, TEM-
PORE INCENDII.

CAP. cccc. Lxxxiiij.

BRENTATORES habitantes in Ciuitate Mediolani,
tempore Incendij, teneantur currere cum eorum Brentis ad
seruiendum, & ignem extinguendum, donec à Domino, seu
Conductore domus fuerint licentiat, sub pœna illis Bren-
tatoribus, illius Portæ, in qua fuerit Incendium, Soldorum
viginti Imperialium, pro quolibet eorum, Quibus Brenta-
toribus exinde satisfiat per eum, qui habitat in domo, ubi sit
Incendium, secundum quod per Dominum Vicarium Pro-
uisionum taxabitur, Ad quam Solutionem compellatur de
Facto per ipsum Dominum Vicarium, quæ pœna imposita
Brentatoribus, applicetur Habitatori domus prædictæ.

DE DOMICELLO VESTITO, QUI RECESSERIT
ANTE FINEM ANNI, SINE
LICENTIA PATRONI.

CAP. cccc. Lxxxiiij.

SI Domicellus, vel alius Familiaris Masculus, vel Femi-
na, fuerit vestitus, vel vestita per aliquem eius Patronum,
vel Patronam, & recesserit, contra, vel præter voluntatem
Patroni, vel Patronæ, ab ipso, vel ipsa, ante spacium anni,
à tempore Confectionis Robæ, de qua fucit vestitus, vel
vestita, teneatur ipsam Robam dimittre Patrono, vel Pa-
tronæ, alioqui tanquam Furto subtracta, habeatur, & repu-
tetur, Pro quorâ Furti non possit procedi Criminaliter,
sed tamen Civiliter possit cogi, etiam per Personalem De-
tentionē, quolibet die. Et nihilominus pro temporibus, quibus
dicti, Domicellus, vel Domicella portauerit dictā Robā,
vel ea usus, uel vsa fucit, solutū, & satisfactū esse intelliga-
tur, dicto Domicello, uel Domicellæ, usq; ad quātitatē, quā

Declarat Bar., & alii Scrib.,
in. l. pe. §. primo ad fi. ff.
Sol. ma.

162

ascenderit Deterioratio dictæ Robæ, & de non licentia, vt
supra, stetur Sacramento Patroni, vel Patronæ, vt supra.

QUALITER DOMICELLVS, VEL FAMILIARIS,
TENEATUR PRO FVRTIS, VEL
REBVS SVBTRACTIS.

CAP. ccccc. lxxxxv.

SI contingat aliquem Domicellum, uel alium Familia-
rem recedere à Patrono, vel Patrona, sine eius Licentia,
& post eius Recessum, infra octo dies, Patronus, uel Patro-
na asseruerit aliquod mobile esse deperditum, vel nō repe-
riri in eius domo habitationis, assermet eius proprio Sacra-
mento, & credere esse subtractum per eum Domicellum,
pro plena Probatione Habeatur contra Domicellum, uel
Famulum, & intelligatur recessisse sine licentiâ, si hoc Pa-
tronus, uel Patrona, Iuramento suo affirmauerit.

Ira tamen, q̃ uigore huius Statuti non possit procedi Crimi-
naliter, sed tamen possit fieri exequutio Realis, etiam per
Personalem Detentionem, & quolibet die.

DE DOMICELLA, VEL FAMVLA INHONESTÈ,
SE HABENTE, IN DOMO PATRONI,
VEL PATRONE.

CAP. ccccc. lxxxxvi.

SI contingat Domicellum, uel Familiarem, aut Domicel-
lam, uel Familiarem, inhonestè se habere in domo sui Pa-
troni, uel Patronæ, possit Patronus, & Patrona, autoritate
propria, ipsum Domicellum, uel Familiarem, duci facere in
Forciam Domini Potestatis.

Et, si hoc firmiter se credere Patronus, uel Patrona sub Sa-
cramento affirmauerit, q̃ tunc Domicellus, uel Domicella
teneatur in Carceribus, per annum unum, uel minus, arbi-
trio Patroni, uel Patronæ.

**QVOD STETVR SACRAMENTO PATRONI,
VEL PATRONAE SVPER SOLV-
TIONE SALARII.**

CAP. cccc. Lxxxxviij.

SI oriatur Controuersia inter Patronum, & Domicellum, vel Familiarem super quantitate Salarij, vel Mercedis, vel super Solutione Salarij, vel Mercedis, stetur Sacramento Patroni, vel Patronae singulariter referendo.

Dec. 28. pp. col. pe.

De solem. in alien. & ob-
lig. & redditus mulierum
obser. vol. 1. cap. sub
Rubr. de Solem. fo.
De solem. obser. per mulie-
res in lumb. Dotal vol. 1.
cap. sub Rubr. de cele-
sionibus.

**QVOD PRAEDICTA CAPITVLA DE DOMI-
CELLO INTELLIGANTVR ETIAM IN
DOMICELLA, FAMVLA, BAIVLA,
VEL NVTRICE.**

CAP. cccc. Lxxxxviij.

PRAEDICTA omnia, quae dicta sunt de Domicello, vel Familiari, habeant locum in Domicella, Famula, ac Baiula, vel Nutrice.

**QVOD MVlier POSSIT CONSENTIRE ALIE-
NATIONI BONORVM HYPOTECATO-
RVM PRO IVRIBVS DOTALIBVS.**

CAP. cccc. Lxxxxix.

POSSIT mulier, Constante Matrimonio, consentire cui-
libet Alienationi Bonorū hypothecatorū pro Iuribus Do-
talibus, & Parafernaliibus, & ea Bona, & alia quolibet Bo-
na, abinde retib alienata, per quae Regressus posset haberi
ad ea Bona, quae tunc alienarentur, & liberarentur, libera-
re ab ipsa hypotheca, siue sint vltimum Pignus, siue non,
etiam quando se petat securam in Toto, vel in Parte, super
alijs Bonis, Dummodo in actu huiusmodi Consensus, &
Liberationis, accedat Consensus Patris, si Patrem ipsa
mulier habuerit, & vnus alterius Agnati proximi.
Et, si patrē non habuerit, accedat Cōensus duorū Agnatorū.

*Quia non in iuribus habet non in
in illis bonis alienata de Aff. de iur.
et iur.*

proximorum. Ita, q̄ existentibus Agnatīs, interueniant ipsi Agnati, & non existentibus Agnatīs, interueniāt Cognati. Existente verò Solū Agnato vno, ipse interueniat cum vno Cognato, Et in omnibus Casibus, etiam interueniat consensus Mariti, in quo Consensu iurare debeant ipsi Cōsentientes ad Sancta Dei Euangelia, manibus corporali- ter tactis scripturis, Consensum ipsius Mulieris, eidem ex- pedire, & eorum credere, nullum alium meliorem modum adesse, quā Consensum Alienationis prædictæ.

Onerantes grauiter Cōscientias Iurare Debentium, vt dili- genter aduertat, ne in præmissis Calumniosè interueniant.

Idem in omnibus, & per omnia locum habeat in Renuncia- tionibus contradictionum factarum aliquibus Cridis factis pro Bonis vendendis, & Liberationibus Bonorum ad Cri- das positorem, quando aliquibus Cridis, per aliquam Mu- lierem, vel eius nomine, ex Causa Iurium Dotalium, & Parafrernalium contradicium fuisset,

DE STATVTIS COMMVNIS ME- DIOLANI MANVTENENDIS.

CAP. ccccc.

STATVTA Cōmunis Mediolani in Membris ponā- tur, & manuteneantur, expensis Communis Mediolani, ad Officium Prouisionum Communis Mediolani, & ad Offi- cium Gubernatorum Statutorum Communis Mediolani,

QVOD DOS POST BIENNIVM FACTA NOCEAT CREDITORIBVS, IN CERTIS CASIBVS.

CAP. ccccc. i.

LICET ex forma Statuti positi sub Rubrica generali de Fraudibus remouendis, & sub Rubrica speciali de Dote,

An Iuramentum supleat, Communis est q̄ sic, vt la, disp. 1a. In auth. de o- cramentis Puberum, col. 1. numero. 49. & seq. C. si aduers. V. ed. Socy. 2a. pe. n. 10, & 11. m. 4. Paris. 2a. 16. n. 88. lib. 2. Bram. decis. 12. n. 6. & seq. Ta- men Senatus Mediolani nō patitur mulieres pro- pter vim talis Iuramenti indotatas remanere.

Anch. 25. 69. col. 2. vers. quod sub. Alex. 25. 86. col. 3. lib. 5. Et an huc so- lem, possit remisciat Pen- in Rubr. de Decret. deo- cur, lib. 10. col. 2.

De rebus Parafrernalibus supra, vol. primo. cap. fo. sub Rubr. de suce- cess. & sup. eo vol. cap. 6. sub Rubr. de locus.

post Biennium facta, incipientis. **SI QVIS à MODO Vxorem duxerit**, & cætera, caueatur Chartam Dotis, & Confultus, factam post duos annos, à tempore Traductionis, ad domum Habitationis Mariti præiudicare Creditoribus Viri, vel Ascendentis, & cætera, prout in eo Statuto continetur.

Tamen Statuitur, q̄ vbicunq; Dos, post dictos annos duos, reperiatur facta cum Iuramento præstito per Talem, vel Tales, Dotem ipsam Constituentem, seu Constituentes, in ipsa Dote, q̄ ipsa Dos non sit per Malitiam, nec in Fraudem alicuius Creditoris futuri, nec alterius.

Et, q̄ talis Dos est vera, non autem Ficta, nec Simulata, & Rubricata fuerit ad Officiũ Statutorum prout requiritur, noceat Creditoribus futuris, talis Cõstituentis, seu Taliũ Constituentium Dotem, cum Hypotheca, & sine, à die ipsius Dotis in antea, quæ Rubrica fiat sine Solutione.

An noceat fideiudicibus, vis
si et pote morte ipsius vie
n confirmata, docy. in
l. i. col. 16. vers. p.º. contras
do. ff. conclusio ma.

DE OBSERVATIONE PRAESENTIVM
STATVTORVM, ET DE ANNULLATIONE,
ET CASSATIONE ANTIQVORVM
STATVTORVM, ET DECRETORVM
OBIANTIVM PRAESEN-
TIVM STATVTIS.

CAP. ccccc. ij.
STATVITVR, q̄ salvis dispositis in isto Volumine Statutorum, nuncupatorum Iurisdictionum, & Extraordinariorum, cuius praesentis Voluminis, primũ Statutum, positum est sub Rubrica generali de Sapientibus, & Consilio, & alijs accidentibus, & speciali de Electione Dominorum Duodecim Prouisionum, & cætera. Et incipit, **PER SERENISSIMVM, ET CHRISTIANISSIMVM REGEM**. Vltimum verò est istud proxime autem praecedens Statutum incipit, **LICET EX FORMA STATVTI**

SVB RVBRICA SPECIALI DE DOTE POST
BIENNIVM FACTA, OMNIA Statuta contenta in
alio Volumine Statutorum nuncupatorum Iurisdictionū
Publicatorum, & Confirmatorum, anno Milleſimo trece-
teſimo nonageſimo ſexto, cuius Voluminis primum Sta-
rutum incipit, DECERNENTES NE ALIVNDE
STATVTA, vltimum verò Statutum incipit STATV-
TA. ET CONSTITVTIONES FACTE CON-
TRA HAERETICAM PRAVITATEM, & etiam cō-
tenta in alio Volumine Statutorum, nuncupatorum, Ex-
traordinariorum Publicatorum, & Confirmatorum, dicto
anno Milleſimo treceſimo nonageſimo ſexto, cuius pri-
mum Statutum incipit, OMNIA ONERA RVSTI-
CORVM SOLVERE DEBEANT, & cætera, vltimum
verò incipit QVAECVNQVE DICTA SVNT DE
REDHIBITIONE EQVORVM, & cætera.

Sint, & eſſe intelligatur Caſſa, Irrita, & Abolita, à Calendis
Menſis Iunij proximè futuri, videlicet anni præſentis Mil-
leſimi quingenteſimi ſecūdi, in antea, vt iſto medio tēpore
Suppoſiti Iurisdictionibus Mſi, & eius Ducatus, & Loco-
rū, & Terrarū Suppoſitarū Statutis Cōmunis Mediolani.

Ita, q̄ in præmiſſis comprehendatur etiam Terra Binaſchi,
poſſint de eis edoceri, Nec cōtra diſpoſita in præſenti Vo-
lumine à dictis Calendis menſis Iunij in antea, admittatur
aliqua Diſpoſitio Iuris Municipalis, nec Decretorū Du-
caliū, nec Prouiſionū, in quibus Prouiſionibus non cōpre-
hendat Prouiſio q̄dita ſuper Bonis Immobilibus vèdendis
ſine Fideiuſſore, nec eius Additiones, nec Reformationes.
Et ſufficiat in peragendis expreſſis in iſto Volumine obſer-
uate diſpoſita in præſentibus Statutis.

Saluò, & præterquā in Cauſſis in dictis Calēdis mēſis Iunij,
rūc pendētibus, quibus, per pñtia Statuta nullum fiat præ-
iudiciū, niſi aliter in præſentibus Statutis ſit diſpoſitum.

A quo tempore incipiant
ligare Statuta Bart. In. l.
omnes populi col. 1. 1. 2.
3ª principaliter de iur. &
In.

Et saluis, quibuscumque Priuilegijs, quæ reperiuntur concessa in Beneficium Domini Domini Mediolani, & Ciuitatis, & Ducatus Mediolani

Et saludetiã, quæ firmæ remaneant Reuocationes appositæ in dicto primo Statuto Voluminis Iurisdictionũ reuocari, quod incipit, DECERNENTES NE ALIVNDE, &c.

Saludẽ, quæ ipsa Reuocatio non se extendat ad aliqua contenta in Voluminibus Statutorum Nuncupatorum Maleficiorum, Victualium, Dationum, Mercatorum, & Mercatorum Lantæ publicatorum, & Confirmatorum dicto anno Millefimo trecentesimo nonagesimo sexto.

Saludẽ, vt in præfenti Volumine continetur, quæ Volumina adhuc restant reuidentia, & reformanda.

Et saludẽ, quæ Decreta ædita ab hodie retrò, firma remaneant, dummodò non contradicant Statutis, positis in præfenti Volumine, & in alio Volumine nuncupato Statutorum Ciuium publicatorum, anno Millefimo quadringentesimo nonagesimo octauo.

Saluis Correctionibus factis in præfenti Volumine.

F I N I S.

Impressum
Mediolani
Apud Ioan.
Antonium
Castilionæ-
um Medio-
lancensem.

Impensis, D.
Io. Baptistæ,
& Fratrum
de Seronib⁹,
Anno à Vir-
gineo partu,
M. D. L.

